။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

မဇ္ဈိမနိကာယေ

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ-အဋ္ဌကထာ

၁. ဂဟပတိဝဂ္ဂေါ

၁. ကန္ဒရကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ကန္ဒရကသုတ္တံ။ တတ္ထ **စမ္ပာယ** န္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တဿ ဟိ နဂရဿ အာရာမပေါက္ခရဏီအာဒီသု တေသု တေသု ဌာနေသု စမ္ပကရုက္ခာဝ ဥဿန္နာ အဟေသုံ, တသ္မာ စမ္ပာတိ သင်္ခမဂမာသိ။ **ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ**တိ တဿ စမ္ပာနဂရဿ အဝိဒူရေ ဂဂ္ဂရာယ နာမ ရာဇမဟေသိယာ ခဏိတတ္တာ **ဂဂ္ဂရာ**တိ လဒ္ဓဝေါဟာရာ ပေါက္ခရဏီ အတ္ထိ။ တဿာ တီရေ သမန္တတော နီလာဒိပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမပဋိမဏ္ဍိတံ မဟန္တံ စမ္ပကဝနံ။ တသ္မိံ ဘဂဝါ ကုသုမဂန္ဓသုဂန္ဓေ စမ္ပကဝနေ ဝိဟရတိ။ တံ သန္ဓာယ "ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ"တိ ဝုတ္တံ။ **မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိ** န္တိ အဒသ္သိတပရိစ္ဆေဒေန မဟန္တေန ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ **ပေဿ**တိ တဿ နာမံ။ **ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော** တိ ဟတ္ထာစရိယဿ ပုတ္တော။ **ကန္ဒရကော စ ပရိဗ္ဗာဇကော** တိ ကန္ဒရကောတိ ဧဝံနာမော ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော။ **အဘိက္ကမိတွာ**တိ ဆဗ္ဗဏ္ဏာနံ ဃနဗုဒ္ဓရသ္မီနံ အန္တရံ ပဝိသိတွာ ပသန္နလာခါရသေ နိမုဇ္ဇမာနော ဝိယ, သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဒုဿဝရံ ပသာရေတွာ သသီသံ ပါရုပမာနော ဝိယ, ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နစမ္ပကပုပ္ဖာနိ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော ဝိယ, သိနေရုပါဒံ ဥပဂစ္ဆန္တော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ ဘဂဝတော စက္ကလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတေ အလတ္တကဝဏ္ဏဖုလ္လပဒုမသဿိရိကေ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာတိ အတ္ထော။ **ဧကမန္တံ နိသီဒီ**တိ ဆနိသဇ္ဇဒောသဝိရဟိတေ ဧကသ္မိံ ဩကာသေ နိသီဒိ။

တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတန္တိ ယတော ယတော အနုဝိလောကေတိ, တတော တတော တုဏှီဘူတမေဝါတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဟိ ဧကဘိက္ခုဿာပိ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ ဝါ ပါဒကုက္ကုစ္စံ ဝါ နတ္ထိ, သဗ္ဗေ ဘဂဝတော စေဝ ဂါရဝေန အတ္တနော စ သိက္ခိတသိက္ခတာယ အညမညံ ဝိဂတသလ္လာပါ အန္တမသော ဥက္ကာသိတသဒ္ဒမ္ပိ အကရောန္တာ သုနိခါတဣန္ဒခီလာ ဝိယ နိဝါတဋ္ဌာနေ သန္နိသိန္နံ မဟာသမုဒ္ဒဥဒကံ ဝိယ ကာယေနပိ နိစ္စလာ မနသာပိ အဝိက္ခိတ္တာ ရတ္တဝလာဟကာ ဝိယ သိနေရုကူဋံ ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိံသု။ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဧဝံ သန္နိသိန္နံ ပရိသံ ဒိသွာ မဟန္တံ ပီတိသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဥပ္ပန္နံ ပန အန္တောဟဒယသ္မိံယေဝ သန္နိဒဟိတုံ အသက္ကောန္တော ပိယသမုဒာဟာရံ သမုဋ္ဌာပေသိ။ တသ္မာ **အစ္ဆရိယံ ဘော** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ အန္ဓဿ ပဗ္ဗတာရောဟနံ ဝိယ နိစ္စံ န ဟောတီတိ **အစ္ဆရိယံ** ။ အယံ တာဝ သဒ္ဒနယော။ အယံ ပန အဋ္ဌကထာနယော , အစ္ဆရာယောဂ္ဂန္တိ **အစ္ဆရိယံ** ။ အစ္ဆရံ ပဟရိတုံ ယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ အဘူတပုဗ္ဗံ ဘူတန္တိ **အဗ္ဘုတံ** ။ ဥဘယမ္ပေတံ ဝိမှယဿေတံ အဓိဝစနံ။ တံ ပနေတံ ဂရဟအစ္ဆရိယံ, ပသံသာအစ္ဆရိယန္တိ ဒုဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ အစ္ဆရိယံ မောဂ္ဂလ္လာန အဗ္ဘုတံ မောဂ္ဂလ္လာန, ယာဝ ဗာဟာဂဟဏာပိ နာမ သော မောဃပုရိသော အာဂမေဿတီတိ (စူဠဝ. ၃၈၃; အ. နိ. ၈.၂၀), ဣဒံ ဂရဟအစ္ဆရိယံ နာမ။ "အစ္ဆရိယံ နန္ဒမာတေ အဗ္ဘုတံ နန္ဒမာတေ, ယတြ ဟိ နာမ စိတ္တုပ္ပာဒမ္ပိ ပရိသောဓေဿသီတိ (အ. နိ. ၇.၅၃) ဣဒံ ပသံသာအစ္ဆရိယံ နာမ။ ဣဓာပိ ဣဒမေဝ အဓိပ္ပေတံ" အယဉှိ တံ ပသံသန္တော ဧဝမာဟ။

ယာဝဉ္စိဒ န္တိ ဧတ္ထ **ဣဒ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ **ယာဝ**တိ ပမာဏပရိစ္ဆေဒေ, ယာဝ သမ္မာ ပဋိပါဒိတော, ယတ္တကေန ပမာဏေန သမ္မာ ပဋိပါဒိတော, န သက္ကာ တဿ ဝဏ္ဏေ ဝတ္တုံ, အထ ခေါ အစ္ဆရိယမေဝေတံ အဗ္ဘုတမေဝေတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဧတပရမံယေဝါ**တိ ဧဝံ သမ္မာ ပဋိပါဒိတော ဧသော ဘိက္ခုသင်္ဃော တဿာပိ ဘိက္ခုသင်္ဃ

သ္သ ပရမောတိ တေပရမော, တံ တေပရမံ ယထာ အယံ ပဋိပဟာဒိတော, ဇဝံ ပဋိပဟာဒိတံ ကတွာ ပဋိပဟာဒေသုံ, န က္လတော ဘိယ္ယောတိ အတ္တော။ ဒုတိယနယေ ဇဝံ ပဋိပဟာဒေသ္သန္တိ, န က္လတော ဘိယ္ယောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ပဋိပဟာဒိတော**တိ အာဘိသမာစာရိကဝတ္တံ အာဒိံ ကတွာ သမ္မာ အပစ္စနီကပဋိပတ္တိယံ ယောဇိတော။ အထ ကသ္မာ အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော အတီတာနာဂတေ ဗုဒ္ဓေ ဒဿေတိ, ကိမဿ တိယဒ္ဓဇာနနညာဏံ အတ္ထီတိ။ နတ္ထိ, နယဂ္ဂာဟေ ပန ဌတွာ "ယေနာကာရေန အယံ ဘိက္ခုသင်္ဃော သန္တိသိန္နော ဒန္တော ဝိနီတော ဥပသန္တော, အတီတဗုဒ္ဓာပိ တေပရမံယေဝ ကတွာ ပဋိပဇ္ဇာပေသုံ, အနာဂတဗုဒ္ဓာပိ ပဋိပဇ္ဇာပေဿန္တိ, နတ္ထိ က္လတော ဥတ္တရိ ပဋိပဟာဒနာ"တိ မညမာနော အနုဗုဒ္ဓိယာ ဇဝမာဟ။

၂. **ဇဝမေတံ ကန္ဒရကာ** တိ ဟဋ္ဌိင်္ကော အနုသန္ဓိ။ ဘဂဝတ ကိရ တံ သုတွာ "ကန္ဒရက တွံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဥပသန္တောတိ ဝဒသိ, က္လမဿ ပန ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဥပသန္တကာရဏံ တုယှံ အပာကဋံ, န ဟိ တွံ သမတိံသ ပာရမိယော ပူရေတွာ ကုသလမူလံ ပရိပါစေတွာ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိ, မယာ ပန ပာရမိယော ပူရေတွာ ဉာတတ္ထစရိယံ လောကတ္ထစရိယံ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယဉ္စ ကောဋိံ ပာပေတွာ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဒ္ဓံ, မယှံ ဇတေသံ ဥပသန္တကာရဏံ ပာကဋ"န္တိ ဒဿေတုံ က္လမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

သန္တိ ဟိ ကန္ဒရကာ တိ အယမ္ပိ ဟဋ္ဌိင်္ကော အနုသန္ဓိ။ ဘဂဝတော ကိရ ဇတဒဟောသိ – "အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော က္လမံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဥပသန္တောတိ ဝဒတိ, အယဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃော ကပ္ပေတွာ ပကပ္ပေတွာ ကုဟကဘာဝေန က္လရိယာ ပထံ သဏ္ဌပေန္တော စိတ္တေန အနုပသန္တော န ဥပသန္တာကာရံ ဒဿေတိ။ ဇတ္တေ ပန ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပဋိပဒံ ပူရယမာနာပိ ပဋိပဒံ ပူရေတွာ မတ္ထကံ ပတွာ ဌိတဘိက္ခူပိ အတ္ထိ, တတ္ထ ပဋိပဒံ ပူရေတွာ မတ္ထကံ ပတ္တာ အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓ ဇဂုဏေဟေဝ ဥပသန္တာ, ပဋိပဒံ ပူရယမာနာ ဥပရိမဂ္ဂဿ ဝိပဿနာယ ဥပသန္တာ, က္လတော မုတ္တာ ပန အဝသေသာ စတူဟိ သတိပဋ္ဌာနေဟိ ဥပသန္တာ။ တံ နေသံ ဥပသန္တကာရဏံ ဒဿေဿာမီ"တိ "က္လမိနာ စ က္လမိနာ စ ကာရဏေန အယံ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဥပသန္တော"တိ ဒဿေတုံ "သန္တိ ဟိ ကန္ဒရကာ"တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **အရဟန္တော ခီဏာသဝ** တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ မူလပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာယမေဝ ဝုတ္တံ။ သေခပဋိပဒမ္ပိ တတ္ထေဝ ဝိတ္ထာရိတံ။ **သန္တတသီလာ** တိ သတတသီလာ နိရန္တရသီလာ။ **သန္တတဝုတ္တိနော** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ, သန္တတဇီဝိကာ တတိပိ အတ္ထော။ တသ္မိံ သန္တတသီလေ ဌတွာဝ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တိ, န ဒုဿီလျံ မရဏံ ပာပုဏန္တီတိ အတ္ထော။

နိပကာတိ နေပက္ကေန သမန္နာဂတာ ပညဝန္တော။ **နိပကဝုတ္တိနော** တိ ပညာယ ဝုတ္တိနော, ပညာယ ဌတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တိ။ ယထာ ဇကစ္စော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာပိ ဇီဝိတကာရဏာ ဆသု အဂေါစရေသု စရတိ, ဝေသိယာဂေါစရော ဟောတိ, ဝိဓဝထုလ္လကုမာရိကပဏ္ဍကပာနာဂါရဘိက္ခုနိဂေါစရော ဟောတိ။ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ရာဇူဟိ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ အနနုလောမိကေန ဂိဟိသံသဂ္ဂေန (ဝိဘ. ၅၁၄), ဝေဇ္ဇကမ္မံ ကရောတိ, ဒူတကမ္မံ ကရောတိ, ပဟိဏကမ္မံ ကရောတိ, ဂဏ္ဍံ ဖာလေတိ, အရုမက္ခနံ ဒေတိ, ဥဒ္ဓံဝိရေစနံ ဒေတိ, အဓောဝိရေစနံ ဒေတိ, နတ္ထုတေလံ ပစတိ, ပိဝနတေလံ ပစတိ, ဝေဠုဒာနံ, ပတ္တဒာနံ, ပုပ္ဖဒာနံ, ဖလဒာနံ, သိနာနဒာနံ, ဒန္တကဋ္ဌဒာနံ, မုခောဒကဒာနံ, စုဏ္ဏမတ္တိကဒာနံ ဒေတိ, စာဋုကမ္မံ ကရောတိ, မုဂ္ဂသူပိယံ, ပာရိဘဋျံ, ဇင်္ဃပေသနိယံ ကရောတီတိ ဧကဝီသတိဝိဓာယ အနေသနာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တော အနိပကဝုတ္တိ နာမ ဟောတိ, န ပညာယ ဌတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, တတော ကာလကိရိယံ ကတွာ **သမဏယက္ခော** နာမ ဟုတွာ "တဿ သင်္ဃာဋိပိ အာဒိတ္တာ ဟောတိ သမ္ပဇ္ဇလိတာ"တိ ဝုတ္တနယေန မဟာဒုက္ခံ အနုဘောတိ။ ဇဝံဝိဓာ အဟုတွာ ဇီဝိတဟေတုပိ သိက္ခာပဒံ အနတိက္ကမန္တော စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလေ ပတိဋ္ဌာယ ယထာဗလံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ရထဝိနီတပဋိပဒံ, မဟာဂေါသိင်္ဂပဋိပဒံ, မဟာသုညတပဋိပဒံ, အနင်္ဂဏပဋိပဒံ, ဓမ္မဒာယာဒပဋိပဒံ, နာလကပဋိပဒံ, တုဝဋ္ဋကပဋိပဒံ, စန္ဒောပမပဋိပဒန္တိ က္လမာနိ အရိယပဋိပဒာနိ ပူရေန္တော စတုပစ္စယ-သန္တောသ-ဘာဝနာရာမ-အရိယဝံသပဋိပတ္တိယံ ကာယသက္ခိနော ဟုတွာ အနီကာ နိက္ခန္တဟတ္ထိ ဝိယ ယူထာ ဝိဿဋ္ဌသီဟော ဝိယ နိပစ္စာဗန္ဓမဟာနာဝါ ဝိယ စ ဂမနာဒီသု ဧကဝိဟာရိနော ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အဇ္ဇအဇ္ဇေဝ အရဟတ္တန္တိ ပဝတ္တဥဿာဟာ ဝိဟရန္တီတိ အတ္ထော။

သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ တိ စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု သုဋ္ဌုပိတစိတ္တာ ဟုတွာ။ သေသာ သတိပဋ္ဌာနကထာ ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတာဝ။ ဣဓ ပန လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ သတိပဋ္ဌာနာ ကထိတာ, ထေရေန ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဥပသန္တကာရဏံ ကထိတံ ဟောတိ။

၇. ယာဝ သုပညတ္တာ တိ ယာဝ သုဋ္ဌုပိတာ သုဒေသိတာ။ **မယမ္ပိ ဟိ, ဘန္တေ** တိ ဣမိနာ သေ အတ္တနော ကာရကဘာဝံ ဒဿေတိ, ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ ဥက္ခိပတိ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော, မယမ္ပိ ဟိ, ဘန္တေ, ဂိဟိ။ပေ.။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ ဝိဟရာမ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပန အယမေဝ ကသိ စ ဗီဇဉ္စ ယုဂနင်္ဂလဉ္စ ဖာလပါစနဉ္စ, တသ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃော သဗ္ဗကာလံ သတိပဋ္ဌာနပရာယဏော, မယံ ပန ကာလေန ကာလံ ဩကာသံ လဘိတွာ ဧတံ မနသိကာရံ ကရောမ, မယမ္ပိ ကာရကာ, န သဗ္ဗသော ဝိဿဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနာယေဝါတိ။ **မနုဿဂဟနေ** တိ မနုဿာနံ အဇ္ဈာသယဂဟနေန ဂဟနတာ, အဇ္ဈာသယဿာပိ နေသံ ကိလေသဂဟနေန ဂဟနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကသဋ္ဌသာဌေယျေသုပိ** ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ အပရိသုဒ္ဓဋ္ဌေန **ကသဋ္ဌတာ,** ကေရာဋိယဋ္ဌေန **သာဌေယျတာ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သတ္တာနံ ဟိတာဟိတံ ဇာနာတီ**တိ ဧဝံ ဂဟနကသဋ္ဌကေရာဋိယာနံ မနုဿာနံ ဟိတာဟိတပဋိပဒံ ယာဝ သုဋ္ဌု ဘဂဝါ ဇာနာတိ။ **ယဒိဒံ ပသဝေါ**တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗာပိ စတုပ္ပဒဇာတိ ပသဝေါတိ အဓိပ္ပေတာ။ **ပဟောမီ**တိ သက္ကောမိ။ **ယာဝတကေန အန္တရေနာ** တိ ယတ္တကေန ခဏေန။ **စမ္ပံ ဂတာဂတံ ကရိဿတီ** တိ အဿမဏ္ဍလတော ယာဝ စမ္ပာနဂရဒွါရာ ဂမနဉ္စ အာဂမနဉ္စ ကရိဿတိ။ **သာဌေယျာနီ** တိ သဌတ္တာနိ။ **ကူဋေယျာနီ** တိ ကူဋတ္တာနိ။ **ဝင်္ကေယျာနီ** တိ ဝင်္ကတ္တာနိ။ **ဇိမှေယျာနီ**တိ ဇိမှတ္တာနိ။ **ပါတုကရိဿတီ** တိ ပကာသေဿတိ ဒဿေဿတိ။ န ဟိ သက္ကာ တေန တာနိ ဧတ္တကေန အန္တရေန ဒဿေတုံ။

တတ္ထ ယဿ ကိဉ္စိဒေဝ ဌာနေ ဌာတုကာမဿ သတော ယံ ဌာနံ မနုဿာနံ သပ္ပဋိဘယံ, ပုရတော ဂန္တွာ ဝဉ္စေတွာ ဌဿာမီတိ န ဟောတိ, တသ္မိံ ဌာတုကာမဋ္ဌာနေယေဝ နိခာတတ္ထမ္ဘော ဝိယ စတ္တာရော ပါဒေ နိစ္စလေ ကတွာ တိဋ္ဌတိ, အယံ **သဌော** နာမ။ ယဿ ပန ကိဉ္စိဒေဝ ဌာနေ အဝစ္ဆိန္ဒိတွာ ခန္ဓဂတံ ပါတေတုကာမဿ သတော ယံ ဌာနံ မနုဿာနံ သပ္ပဋိဘယံ, ပုရတော ဂန္တွာ ဝဉ္စေတွာ ပါတေဿာမီတိ န ဟောတိ, တတ္ထေဝ အဝစ္ဆိန္ဒိတွာ ပါတေတိ, အယံ **ကူဋော** နာမ။ ယဿ ကိဉ္စိဒေဝ ဌာနေ မဂ္ဂါ ဥက္ကမ္မ နိဝတ္တိတွာ ပဋိမဂ္ဂံ အာရောဟိတုကာမဿ သတော ယံ ဌာနံ မနုဿာနံ သပ္ပဋိဘယံ, ပုရတော ဂန္တွာ ဝဉ္စေတွာ ဧဝံ ကရိဿာမီတိ န ဟောတိ, တတ္ထေဝ မဂ္ဂါ ဥက္ကမ္မ နိဝတ္တိတွာ ပဋိမဂ္ဂံ အာရောဟတိ, အယံ **ဝင်္ကော** နာမ။ ယဿ ပန ကာလေန ဝါမတော ကာလေန ဒက္ခိဏတော ကာလေန ဥဇုမဂ္ဂေနေဝ ဂန္တုကာမဿ သတော ယံ ဌာနံ မနုဿာနံ သပ္ပဋိဘယံ, ပုရတော ဂန္တွာ ဝဉ္စေတွာ ဧဝံ ကရိဿာမီတိ န ဟောတိ, တတ္ထေဝ ကာလေန ဝါမတော ကာလေန ဒက္ခိဏတော ကာလေန ဥဇုမဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ, တထာ လဏ္ဍံ ဝါ ပဿာဝံ ဝါ ဝိဿဇ္ဇေတုကာမဿ သတော ဣဒံ ဌာနံ သုသမ္မဋ္ဌံ အာကိဏ္ဏမနုဿံ ရမဏီယံ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဧဝရူပံ ကာတုံ န ယုတ္တံ, ပုရတော ဂန္တွာ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ကရိဿာမီတိ န ဟောတိ, တတ္ထေဝ ကရောတိ, အယံ **ဇိမှော** နာမ။ ဣတိ ဣမံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ ကိရိယံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗာနိ တာနိ သာဌေယျာနိ ကူဋေယျာနိ ဝင်္ကေယျာနိ ဇိမှေယျာနိ ပါတုကရိဿတီတိ ဧဝံ ကရောန္တာပိ တေ သဌာဒယော တာနိ သာဌေယျာဒီနိ ပါတုကရောန္တိ နာမ။

ဧဝံ ပသူနံ ဥတ္တာနဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ မနုဿာနံ ဂဟနဘာဝံ ဒဿေန္တော **အမှာကံ ပန, ဘန္တေ** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒါသာ**တိ အန္တောဇာတကာ ဝါ ဓနက္ကီတာ ဝါ ကရမရာနီတာ ဝါ သယံ ဝါ ဒါသဗျံ ဥပဂတာ။ **ပေဿာ**တိ ပေသနကာရကာ။ **ကမ္မကရာ**တိ ဘတ္တဝေတနဘတာ။ **အညထာဝ ကာယေနာ**တိ အညေနေဝ ကာရေန ကာယေန သမုဒါစရန္တိ, အညေနေဝ ကာရေန ဝါစာယ, အညေန စ နေသံ အာကာရေန စိတ္တံ ဌိတံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ ယေ သမ္မုခါ သာမိကေ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောန္တိ, ဟတ္ထတော ဘဏ္ဍကံ ဂဏှန္တိ, ဣမံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဣမံ ဂဏှန္တာ သေသာနိပိ အာသန-ပညာပန-တာလဝဏ္ဋဗီဇန-ပါဒဓောဝနာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ကိစ္စာနိ ကရောန္တိ, ပရမ္မုခကာလေ ပန တေလမ္ပိ ဥတ္တရန္တံ န ဩလောကေန္တိ, သတဂ္ဃနကေပိ သဟဿဂ္ဃနကေပိ ကမ္မေ ပရိဟာယန္တေ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေတုမ္ပိ န ဣစ္ဆန္တိ, ဣမေ အညထာ ကာယေန သမုဒါစရန္တိ နာမ။ ယေ ပန သမ္မုခါ “အမှာကံ သာမိ အမှာကံ အယျော”တိအာဒီနိ ဝတွာ ပသံသန္တိ, ပရမ္မုခါ အဝတ္တဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ, ယံ ဣစ္ဆန္တိ, တံ ဝဒန္တိ, ဣမေ အညထာ ဝါစာယ သမုဒါစရန္တိ နာမ။

၄. **စတ္တာရောမေ ပေသုပုဂ္ဂလာ** တိ အယမ္ပိ ဟဋ္ဌိနေက္ကော အနုသန္ဓိ။ အယဉ္ဟိ ပေသ္သော "ယာဝဋ္ဌိဒံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဧဝံ မနုသ္သဂဟဏေ ဧဝံ မနုသ္သကသဋ္ဌေ ဧဝံ မနုသ္သသာဌေယ္ယေ ဝတ္တမာနေ သတ္တာနံ ဟိတာဟိတံ ဇာနာတီ"တိ အာဟ။ ပုရိမေ စ တယော ပုဂ္ဂလာ အဟိတပဋိပဒံ ပဋိပန္နာ, ဥပရိ စတုတ္ထော ဟိတပဋိပဒံ, ဧဝမဟံ သတ္တာနံ ဟိတာဟိတံ ဇာနာမီတိ ဒသ္သေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ ဟေဋ္ဌာ ကန္ဒရကသ္သ ကထာယ သဒ္ဓိံ ယောဇေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ယာဝဋ္ဌိဒံ ဘောတာ ဂေတမေန သမ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃော ပဋိပာဒိတော"တိ။ အထသ္သ ဘဂဝာ "ပုရိမေ တယော ပုဂ္ဂလေ ပဟာယ ဥပရိ စတုတ္ထပုဂ္ဂလသ္သ ဟိတပဋိပတ္တိယံယေဝ ပဋိပာဒေမီ"တိ ဒသ္သေန္တောပိ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ **သန္တော** တိ ဣဒံ သံဝိဇ္ဇမာနာတိ ပဒသ္သေဝ ဝေဝစနံ။ "သန္တာ ဟောန္တိ သမိတာ ဝူပသန္တာ"တိ (ဝိဘ. ၅၄၂) ဧတ္ထ ဟိ နိရုဒ္ဓာ သန္တာတိ ဝုတ္တာ။ "သန္တာ ဧတေ ဝိဟာရာ အရိယသ္သ ဝိနယေ ဝုစ္စန္တီ"တိ ဧတ္ထ (မ. နိ. ၁.၈၂) နိဗ္ဗုတာ။ "သန္တော ဟဝေ သဗ္ဘိ ပဝေဒယန္တီ"တိ ဧတ္ထ (ဇာ. ၂.၂၁.၄၁၃) ပဏ္ဍိတာ။ ဣဓ ပန ဝိဇ္ဇမာနာ ဥပလဗ္ဘမာနာတိ အတ္ထော။

အတ္တန္တပာဒီသု အတ္တာနံ တပတိ ဒုက္ခာပေတီတိ **အတ္တန္တပော**။ အတ္တနော ပရိတာပနာနုယောဂံ **အတ္တပရိတာပနာနုယောဂံ**။ ပရံ တပတိ ဒုက္ခာပေတီတိ **ပရန္တပော**။ ပရေသံ ပရိတာပနာနုယောဂံ **ပရပရိတာပနာနုယောဂံ**။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ**တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **နိစ္ဆာတော** တိ ဆာတံ ဝုစ္စတိ တဏှာ, သာ အသ္သ နတ္ထီတိ နိစ္ဆာတော။ သဗ္ဗကိလေသာနံ နိဗ္ဗုတတ္တာ **နိဗ္ဗုတော**။ အန္တော တာပနကိလေသာနံ အဘာဝါ သီတလော ဇာတောတိ **သီတိဘူတော**။ ဈာနမဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနသုခာနိ ပဋိသံဝေဒေတီတိ **သုခပဋိသံဝေဒီ**။ **ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ** တိ သေဋ္ဌဘူတေန အတ္တနာ။ **စိတ္တံ အာရာဓေတီ**တိ စိတ္တံ သမ္ပာဒေတိ, ပရိပူရေတိ ဂဏှာတိ ပသာဒေတီတိ အတ္ထော။

၅. **ဒုက္ခပဋိက္ကူလ** န္တိ ဒုက္ခသ္သ ပဋိကူလံ, ပစ္စနီကသဏ္ဌိတံ ဒုက္ခံ အပတ္ထယမာနန္တိ အတ္ထော။

၆. **ပဏ္ဍိတော** တိ ဣဓ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ပဏ္ဍိတောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, သတိပဋ္ဌာနေသု ပန ကမ္မံ ကရောတီတိ ပဏ္ဍိတောတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **မဟာပညော**တိ ဣဒမ္ပိ မဟန္တေ အတ္ထေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိအာဒိနာ မဟာပညာလက္ခဏေန န ဝတ္တဗ္ဗံ, သတိပဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟိကာယ ပန ပညာယ သမန္နာဂတတ္တာ မဟာပညောတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **မဟတာ အတ္ထေန သံယုတ္တော အဂမိသ္သာ**တိ မဟတာ အတ္ထေန သံယုတ္တော ဟုတွာ ဂတော ဘဝေယ္យ, သောတာပတ္တိဖလံ ပာပုဏေယ္យာတိ အတ္ထော။ ကိံ ပန ယေသံ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိသ္သယော အတ္ထိ, ဗုဒ္ဓာနံ သမ္မုခီဘာဝေ ဌိတေပိ တေသံ အန္တရာယော ဟောတီတိ။ အာမ ဟောတိ, န ပန ဗုဒ္ဓေ ပဋိစ္စ, အထ ခော ကိရိယပရိဟာနိယာ ဝာ ပာပမိတ္တတာယ ဝာ ဟောတိ။ တတ္ထ ကိရိယပရိဟာနိယာ ဟောတိ နာမ – သစေ ဟိ ဓမ္မသေနာပတိ ဓနဉ္ဇာနိသ္သ ဗြာဟ္မဏသ္သ အာသယံ ဉတွာ ဓမ္မံ အဒေသယိသ္သာ, သော ဗြာဟ္မဏော သောတာပန္နော အဘဝိသ္သာ, ဧဝံ တာဝ ကိရိယပရိဟာနိယာ ဟောတိ။ ပာပမိတ္တတာယ ဟောတိ နာမ – သစေ ဟိ အဇာတသတ္တု ဒေဝဒတ္တသ္သ ဝစနံ ဂဟေတွာ ပိတုဃာတကမ္မံ နာကရိသ္သာ, သာမညဖလသုတ္တကထိတဒိဝသေဝ သောတာပန္နော အဘဝိသ္သာ, တသ္သ ဝစနံ ဂဟေတွာ ပိတုဃာတကမ္မသ္သ ကတတ္တာ ပန န ဟောတိ, ဧဝံ ပာပမိတ္တတာယ ဟောတိ။ ဣမသ္သာပိ ဥပာသကသ္သ ကိရိယပရိဟာနိ ဇာတာ, အပရိနိဋ္ဌိတာယ ဒေသနာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပက္ကန္တော။ **အပိစ, ဘိက္ခဝေ, ဧတ္တာဝတာပိ ပေသ္သော ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော မဟတာ အတ္ထေန သံယုတ္တော**တိ ကတရေန မဟန္တေန အတ္ထေန? ဒွီဟိ အာနိသံသေဟိ။ သော ကိရ ဥပာသကော သင်္ဃေ စ ပသာဒံ ပဋိလဘိ, သတိပဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟဏတ္ထာယ စသ္သ အဘိနဝေ နယော ဥဒပါဒိ။ တေန ဝုတ္တံ "မဟတာ အတ္ထေန သံယုတ္တော"တိ။ ကန္ဒရကော ပန သင်္ဃေ ပသာဒမေဝ ပဋိလဘိ။ **ဧတသ္သ ဘဂဝါ ကာလော**တိ ဧတသ္သ ဓမ္မက္ခာနသ္သ, စတုန္နံ ဝါ ပုဂ္ဂလာနံ ဝိဘဇနသ္သ ကာလော။

၈. **ဩရဗ္ဘိကာ** ဒီသု ဥရဗ္ဘာ ဝုစ္စန္တိ ဧဠကာ, ဥရဗ္ဘေ ဟနတီတိ **ဩရဗ္ဘိကော**။ **သူကရိကာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **လုဒ္ဒော** တိ အာရုဏော ကက္ခဠော။ **မစ္ဆဃာတကော** တိ မစ္ဆဗန္ဓကေဝဋ္ဋော။ **ဗန္ဓနာကရိကော** တိ ဗန္ဓနာကရကေပကော။ **ကုရုရကမ္မန္တာ** တိ အာရုဏကမ္မန္တာ။

၉. **မုဒ္ဓာဝသိတ္တော** တိ ခတ္တိယာဘိသေကေန မုဒ္ဓနိ အဘိသိတ္တော။ **ပုရတ္ထိမေန နဂရသ္သာ** တိ နဂရတော ပုရတ္ထိမဒိသာယ။ **သန္ထာကရ** န္တိ ယညသာလံ။ **ခရာဇိနံ နိဝာသေတွာ**တိ သခုရံ အဇိနစမ္မံ နိဝာသေတွာ။ **သပ္ပိတေလေနာ**တိ သပ္ပိနာ စ တေလေန စ။ ဌပေတွာ ဟိ သပ္ပိံ အဝသေသော ယော ကောစိ သ္နေဟော တေလန္တိ ဝုစ္စတိ။

ကဏ္ဍမုဏ္ဍမာနော တိ နခါနံ ဆိန္နတ္တာ ကဏ္ဍမုဏ္ဍိတဗ္ဗကာလေ တေန ကဏ္ဍမုဏ္ဍမာနော။ **အနန္တရဟိတာယာ**တိ အသန္ထတာယ။ **သရူပဝစ္ဆာယာ** တိ သဒိသဝစ္ဆာယ။ သစေ ကဝီ သေတာ ဟောတိ, ဝစ္ဆောပိ သေတကောဝ။ သစေ ကဝီ ကဗရာ တ ရတ္တာ တ, ဝစ္ဆောပိ တာဒိသော တတိ ဧဝံ သရူပဝစ္ဆာယ။ **သော ဧဝမာဟာ**တိ သော ရာဇာ ဧဝံ ဝဒေတိ။ **ဝစ္ဆတရာ**တိ တရုဏဘာဝံ အတိက္ကန္တာ ဗလဝဝစ္ဆာ။ **ဝစ္ဆတရီ** သုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဗရိဟိသတ္ထာယာ** တိ ပရိက္ခေပကရဏတ္ထာယ စေဝ ယညဘူမိယံ အတ္ထရဏတ္ထာယ စ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ တတ္ထ တတ္ထ ဝိတ္ထာရိတတ္တာ ဉတ္တာနမေဝတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ကန္ဒရကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အဋ္ဌကနာဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇. ဧဝံ မေ သုတန္တိ အဋ္ဌကနာဂရသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဗေလုဝဂါမကေ**တိ ဝေသာလိယာ ဒက္ခိဏပဿေ အဝိဒူရေ ဗေလုဝဂါမကော နာမ အတ္ထိ, တံ ဂောစရဂါမံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ဒသမော**တိ သော ဟိ ဇာတိဂေါတ္တဝသေန စေဝ သာရပ္ပတ္တကုလဂဏနာယ စ ဒသမေ ဌာနေ ဂဏီယတိ, တေနဿ ဒသမောတွေဝ နာမံ ဇာတံ။ **အဋ္ဌကနာဂရော** တိ အဋ္ဌကနဂရဝါသီ။ **ကုက္ကုဋာရာမော** တိ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိနာ ကာရိတော အာရာမော။

၁၈. တေန ဘဂဝတာ။ပေ။ အက္ခာတော တိ ဧတ္ထ အယံ သင်္ခေပတ္ထော, ယော သော ဘဂဝါ သမတိံသ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗကိလေသေ ဘဉ္ဇိတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ, တေန ဘဂဝတာ, တေသံ တေသံ သတ္တာနံ အာသယာနုသယံ **ဇာနတာ,** ဟတ္ထတလေ ဌပိတအာမလကံ ဝိယ သဗ္ဗံ ဉေယျဓမ္မံ **ပဿတာ** ။ အပိစ ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒီဟိ ဇာနတာ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ပဿတာ, တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ ဆဟိ ဝါ ပန အဘိညာဟိ ဇာနတာ, သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတေန သမန္တစက္ခုနာ ပဿတာ, သဗ္ဗဓမ္မဇာနနသမတ္ထာယ ပညာယ ဇာနတာ, သဗ္ဗသတ္တာနံ စက္ခုဝိသယာတီတာနိ တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတာနိပိ ရူပါနိ အတိဝိသုဒ္ဓေန မံသစက္ခုနာ ပဿတာ, အတ္တဟိတသာဓိကာယ သမာဓိပဒဋ္ဌာနာယ ပဋိဝေဓပညာယ ဇာနတာ, ပရဟိတသာဓိကာယ ကရုဏာပဒဋ္ဌာနာယ ဒေသနာပညာယ ပဿတာ, အရီနံ ဟတတ္တာ ပစ္စယာဒီနဉ္စ အရဟတ္တာ **အရဟတာ,** သမ္မာ သာမဉ္စ သစ္စာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန** ။ အန္တရာယိကဓမ္မေ ဝါ ဇာနတာ, နိယျာနိကဓမ္မေ ပဿတာ, ကိလေသာရီနံ ဟတတ္တာ အရဟတာ, သာမံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာတိ ဧဝံ စတုဝေသာရဇ္ဇဝသေန စတူဟိ ကာရဏေဟိ ထောမိတေန။ အတ္ထိ နု ခော ဧကော ဓမ္မော အက္ခာတောတိ။

၁၉. အဘိသင်္ခတန္တိ ကတံ ဥပ္ပာဒိတံ။ **အဘိသင်္ခေတယိတ**န္တိ စေတယိတံ ပကပ္ပိတံ။ **သော တတ္ထ ဌိတော** တိ သော တသ္မိံ သမထဝိပဿနာဓမ္မေ ဌိတော။ **ဓမ္မရာဂေန ဓမ္မနန္ဒိယာ** တိ ပဒဒွယေဟိ သမထဝိပဿနာသု ဆန္ဒရာဂေါ ဝုတ္တော။ သမထဝိပဿနာသု ဟိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဆန္ဒရာဂံ ပရိယာဒိယိတုံ သက္ကောန္တော အရဟာ ဟောတိ, အသက္ကောန္တော အနာဂါမီ ဟောတိ။ သော သမထဝိပဿနာသု ဆန္ဒရာဂဿ အပ္ပဟီနတ္တာ စတုတ္ထဇ္ဈာနစေတနာယ သုဒ္ဓါဝါသေ နိဗ္ဗတ္တတိ, အယံ အာစရိယာနံ သမာနကထာ။

ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပနာဟ "တေနေဝ ဓမ္မရာဂေနာတိ ဝစနတော အကုသလေန သုဒ္ဓါဝါသေ နိဗ္ဗတ္တတီ"တိ သော "သုတ္တံ အာဟရာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော, အဒ္ဓါ အညံ အပဿန္တော ဣဒမေဝ အာဟရိဿတိ, တတော ဝတ္တဗ္ဗော "ကိံ ပနိဒံ သုတ္တံ နေယျတ္ထံ နီတတ္ထ"န္တိ, အဒ္ဓါ နီတတ္ထန္တိ ဝက္ခတိ။ တတော ဝတ္တဗ္ဗော – ဧဝံ သန္တေ အနာဂါမိဖလတ္ထိကေန သမထဝိပဿနာသု ဆန္ဒရာဂေါ ကတ္တဗ္ဗော ဘဝိဿတိ, ဆန္ဒရာဂေ ဥပ္ပာဒိတေ အနာဂါမိဖလံ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဘဝိဿတိ "မာ သုတ္တံ မေ လဒ္ဓ"န္တိ ယံ ဝါ တံ ဝါ ဒီပေဟိ။ ပဉှံ ကထေန္တေန ဟိ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟေတွာ အတ္ထရသံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ, အကုသလေန ဟိ သဂ္ဂေ, ကုသလေန ဝါ အပါယေ ပဋိသန္ဓိ နာမ နတ္ထိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

"န, ဘိက္ခဝေ, လောဘဇေန ကမ္မေန ဒောသဇေန ကမ္မေန မောဟဇေန ကမ္မေန ဒေဝါ ပညာယန္တိ, မနုဿာ ပညာယန္တိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ သုဂတိယော, အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, လောဘဇေန ကမ္မေန ဒောသ

ဧနေ ကမ္မေန မောဟဇေန ကမ္မေန နိရယော ပညာယတိ, တိရစ္ဆာနယောနိ ပညာယတိ, ပေတ္တိဝိသယော ပညာယတိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ ဒုဂ္ဂတိယော''တိ –

ဇဝံ ပညာပေတဗ္ဗော။ သစေ သဠာနာတိ သဠာနာတု, နော စေ သဠာနာတိ, ''ဂစ္ဆ ဟတောဝ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ယာဂုံ ပိဝတဟီ''တိ ဥယျောဇေတဗ္ဗော။

ယထာ စ ပန ဣမသ္မိံ သုတ္တေ, ဇဝံ မဟာမာလုင်္ကျောဝါဒေပိ မဟာသတိပဋ္ဌာနေပိ ကာယဂတာသတိသုတ္တေပိ သမထဝိပဿနာ ကထိတာ။ တတ္ထ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သမထဝသေန ဂစ္ဆတောပိ ဝိပဿနာဝသေန ဂစ္ဆတောပိ သမထဓုရမေဝ ဓုရံ, မဟာမာလုင်္ကျောဝါဒေ ဝိပဿနာဝ ဓုရံ, မဟာသတိပဋ္ဌာနံ ပန ဝိပဿနုတ္တရံ နာမ ကထိတံ, ကာယဂတာသတိသုတ္တံ သမထုတ္တရန္တိ။

အယံ ခေါ ဂဟပတိ။ပေ။ ကေဝမော အက္ခာတော တိ ကေဝမ် ပုဋ္ဌိတေန အယမ္ပိ ကေဝမော္ဟတိ ဇဝံ ပုစ္ဆာဝသေန ကထိတတ္တာ ကောဒသပိ ဓမ္မာ ကေဝမော နာမ ဇာတော။ မဟာသကုလုဒါယိသုတ္တာသ္မိဥ္ဟိ ကျေနဝိသတိ ပဗ္ဗဇာနိ ပဋိပဒါဝသေန ကေဝမော နာမ ဇာတာနိ, ဣဓ ကောဒသပုစ္ဆာဝသေန ကေဝမောတိ အာဂတာနိ။ အမတုပ္ပတ္တိယတ္ထေန ဝါ သဗ္ဗာနိပိ ကေဝမောတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၁. နိမိမုခံ ဂဝေသန္တော တိ နိမိံ ပရိယေသန္တော။ **သကိဒေဝ**တိ ကေပယောဂေန။ ကထံ ပန ကေပယောဂေနေဝ ဧကာဒသန္နံ နိမိနံ အဓိဂမော ဟောတီတိ။ ဣဓေကစ္စော အရညေ နိမိံ ဂဝေသမာနော စရတိ, တမေနံ အညတရော အတ္ထစရကော ဒိသွာ ''ကိံ ဘော စရသီ''တိ ပုစ္ဆတိ။ သော ''ဇီဝိတဝုတ္တိံ ပရိယေသာမိ''တိ အာဟ။ ဣတရော ''တေန ဟိ သမ္မ အာဂစ္ဆ, ဇတံ ဟာသာဏံ ပဝတ္တေဟီ''တိ အာဟ။ သော တံ ပဝတ္တေတွာ ဥပရူပရိ ဌပိတာ ဝါ ကုမ္ဘိယော ကုမ္ဘိံ အာဟစ္စ ဌိတာ ဝါ ကောဒသ ကုမ္ဘိယော ပဿေယျ, ဇဝံ ကေပယောဂေန ကောဒသန္နံ နိမိနံ အဓိဂမော ဟောတိ။

အာစရိယဓနံ ပရိယေသိဿန္တိ တိ အညတိတ္ထိယာ ဟိ ယဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှန္တိ, တဿ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏတော ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ အန္တရန္တရေ ဝါ ဂေဟတော နီဟရိတွာ ဓနံ ဒေန္တိ။ ယေသံ ဂေဟေ နတ္ထိ, တေ ဉာတိ သဘာဂတော ပရိယေသန္တိ, တထာ အလဘမာနာ ဘိက္ခမ္ပိ စရိတွာ ဒေန္တိယေဝ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ကိမင်္ဂ ပနာဟ န္တိ ဗာဟိရကာ တာဝ အနိယျာနိကေပိ သာသနေ သိပ္ပမတ္တဒါယကဿ ဓနံ ပရိယေသန္တိ; အဟံ ပန ဇဝံဝိဓေ နိယျာနိကသာသနေ ကောဒသဝိဓံ အမတုပ္ပတ္တိပဋိပဒံ ဒေသေန္တဿ အာစရိယဿ ပူဇံ ကိံ န က ရိဿာမိ, ကရိဿာမိယေဝါတိ ဝဒတိ။ **ပစ္စေကဒုဿယုဂေန** **အစ္ဆာဒေသီ** တိ ဧကမေကဿ ဘိက္ခုနော ဧကေကံ ဒုဿယုဂမဒါသီတိ အတ္ထော။ သမုဒါစာရဝစနံ ပနေတ္ထ ဧဝရူပံ ဟောတိ, တသ္မာ အစ္ဆာဒေသီတိ ဝုတ္တံ။ **ပဉ္စသတ ဝိဟာရ**န္တိ ပဉ္စသတဂ္ဃနိကံ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေသီတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အဋ္ဌကနာဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သေခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂. **ဇဝံ မေ သုတ**န္တိ သေခသုတ္တံ။ တတ္ထ **နဝံ သန္ထာဂာရ** န္တိ အဓုနာ ကာရိတံ သန္ထာဂာရံ, ဧကာ မဟာသာ လာတိ အတ္ထော။ ဥယျောဂကာလာဒီသု ဟိ ရာဇာနော တတ္ထ ဌတွာ ''ဇတ္တကာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တု, ဇတ္တကာ ပစ္ဆာ, ဇတ္တကာ ဥဘောဟိ ပဿေဟိ, ဇတ္တကာ ဟတ္ထီသု အဘိရုဟန္တု, ဇတ္တကာ အဿေသု, ဇတ္တကာ ရထေ သု တိဋ္ဌန္တူ''တိ ဇဝံ သန္ထံ ကရောန္တိ, မရိယာဒံ ဗန္ဓန္တိ, တသ္မာ တံ ဌာနံ **သန္ထာဂာရ** န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဥယျောဂဋ္ဌာ ဌာနတော စ အာဂန္တွာ ယာဝ ဂေဟေသု အလ္လဂောမယပရိကမ္မာဒီနိ ကရောန္တိ, တာဝ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဒိဝသာနိ တေ ရာဇာ နော တတ္ထ သန္ထမ္ဘန္တီတိပိ သန္ထာဂာရံ။ တေသံ ရာဇူနံ သဟ အတ္ထာနုသာသနံ အဂာရန္တိပိ သန္ထာဂာရံ ဂဏ ရာဇာနော ဟိ တေ , တသ္မာ ဥပ္ပန္နကိစ္စံ ဧကဿ ဝသေန န ဆိဇ္ဇတိ, သဗ္ဗေသံ ဆန္ဒော လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ သဗ္ဗ

ဗေ တတ္ထ သန္နိပတိတွာ အနုသာသန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ “သဟ အတ္တာနုသာသနံ အဂါရန္တိပိ သန္ထာဂါရ”န္တိ။ ယသ္မာ ပနေတေ တတ္ထ သန္နိပတိတွာ “ဣမသ္မိံ ကာလေ ကသိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဣမသ္မိံ ကာလေ ဝပိတု”န္တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ဃရာဝါသကိစ္စာနိ သမ္မန္တယန္တိ, တသ္မာ ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒံ ဃရာဝါသံ တတ္ထ သန္ထရန္တီတိပိ သန္ထာဂါရံ။ **အစိရကာရိတံ ဟောတီ**တိ ကဋ္ဌကမ္မ-သိလာကမ္မ-စိတ္တကမ္မာဒိဝသေန သုသဇ္ဇိတံ ဒေဝဝိမာနံ ဝိယ အစုနာ နိဋ္ဌာပိတံ။ **သမဏေန ဝါ**တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ ဃရဝတ္ထုပရိဂ္ဂဟကာလေယေဝ ဒေဝတာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂဏ္ဟန္တိ, တသ္မာ “ဒေဝေန ဝါ”တိ အဝတွာ “သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ကေနစိ ဝါ မနုဿဘူတေနာ”တိ ဝုတ္တံ။

ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသူတိ သန္ထာဂါရံ နိဋ္ဌိတန္တိ သုတွာ “ဂစ္ဆာမ, နံ ပဿိဿာမာ”တိ ဂန္တွာ ဒွါရကောဋ္ဌကတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ ဩလောကေတွာ “ဣဒံ သန္ထာဂါရံ ဒေဝဝိမာနသဒိသံ အတိဝိယ မနောရမံ သဿိရိကံ ကေန ပဌမံ ပရိဘုတ္တံ အမှာကံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ အဿာ”တိ စိန္တေတွာ “အမှာကံ ဉာတိသေဋ္ဌဿ ပဌမံ ဒိယျမာနေပိ သတ္ထုနောဝ အနုစ္ဆဝိကံ, ဒက္ခိဏေယျဝသေန ဒိယျမာနေပိ သတ္ထုနောဝ အနုစ္ဆဝိကံ, တသ္မာ ပဌမံ သတ္ထာရံ ပရိဘုဉ္ဇာပေဿာမ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာဂမနံ ကရိဿာမ, ဘိက္ခုသင်္ဃေ အာဂတေ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အာဂတမေဝ ဘဝိဿတိ, သတ္ထာရံ တိယာမရတ္တိံ အမှာကံ ဓမ္မကထံ ကထာပေဿာမ, ဣတိ တီဟိ ရတနေဟိ ပရိဘုတ္တံ မယံ ပစ္ဆာ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမ , ဧဝံ နော ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတီ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဥပသင်္ကမိံသု။

ယေန သန္ထာဂါရံ တေနုပသင်္ကမိံသူတိ တံ ဒိဝသံ ကိရ သန္ထာဂါရံ ကိဉ္စာပိ ရာဇကုလာနံ ဒဿနတ္ထာယ ဒေဝဝိမာနံ ဝိယ သုသဇ္ဇိတံ ဟောတိ သုပဋိဇဂ္ဂိတံ, ဗုဒ္ဓါရဟံ ပန ကတွာ အပ္ပညတ္တံ။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ နာမ အရညဇ္ဈာသယာ အရညာရာမာ အန္တောဂါမေ ဝသေယျုံ ဝါ နော ဝါ, တသ္မာ ဘဂဝတော မနံ ဇာနိတွာဝ ပညာပေဿာမာတိ စိန္တေတွာ တေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိံသု။ ဣဒါနိ ပန မနံ လဘိတွာ ပညာပေတုကာမာ ယေန သန္ထာဂါရံ တေနုပသင်္ကမိံသု။

သဗ္ဗသန္ထရိံ သန္ထာဂါရံ သန္ထရိတွာတိ ယထာ သဗ္ဗမေဝ သန္ထတံ ဟောတိ, ဧဝံ တံ သန္ထရာပေတွာ။ သဗ္ဗပဌမံ တာဝ “ဂေါမယံ နာမ သဗ္ဗမင်္ဂလေသု ဝဋ္ဋတီ”တိ သုဓာပရိကမ္မကတမ္ပိ ဘူမိံ အလ္လဂေါမယေန ဩပုဉ္ဆာပေတွာ ပရိသုက္ခဘာဝံ ဉတွာ ယထာ အက္ကန္တဋ္ဌာနေ ပဒံ န ပညာယတိ, ဧဝံ စတုဇ္ဇာတိယဂန္ဓေဟိ လိမ္ပာပေတွာ ဥပရိ နာနာဝဏ္ဏေ ကဋသာရကေ သန္ထရိတွာ တေသံ ဥပရိ မဟာပိဋ္ဌိကကောဇဝကေ အာဒိံ ကတွာ ဟတ္ထတ္ထရက-အဿတ္ထရက-သီဟတ္ထရက-ဗျဂ္ဃတ္ထရက-စန္ဒတ္ထရက-သူရိယတ္ထရက-စိတ္တတ္ထရကာဒီဟိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ အတ္ထရဏေဟိ သန္ထရိတဗ္ဗကယုတ္တံ သဗ္ဗောကာသံ သန္ထရာပေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ “သဗ္ဗသန္ထရိံ သန္ထာဂါရံ သန္ထရိတွာ”တိ။

အာသနာနိ ပညာပေတွာတိ မဇ္ဈဋ္ဌာနေ တာဝ မင်္ဂလတ္ထမ္ဘံ နိဿာယ မဟာရဟံ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညာပေတွာ တတ္ထ ယံ ယံ မုဒုကဉ္စ မနောရမဉ္စ ပစ္စတ္ထရဏံ, တံ တံ ပစ္စတ္ထရိတွာ ဘဂဝတော လောဟိတကံ မနုညဒဿနံ ဥပဓာနံ ဥပဒဟိတွာ ဥပရိ သုဝဏ္ဏရဇတတာရကဝိစိတ္တံ ဝိတာနံ ဗန္ဓိတွာ ဂန္ဓဒါမပုပ္ဖဒါမပတ္တဒါမာဒီဟိ ပစ္စတ္ထရဏေဟိ အလင်္ကရိတွာ သမန္တာ ဒွါဒသဟတ္ထဋ္ဌာနေ ပုပ္ဖဇာလံ ကရိတွာ တိံသဟတ္ထမတ္တံ ဌာနံ ပဋသာဏိယာ ပရိက္ခိပါပေတွာ ပစ္ဆိမဘိတ္တိံ နိဿာယ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပလ္လင်္ကပီဌ-အပဿယပီဌ-မုဏ္ဍပီဌာနိ ပညာပေတွာ ဥပရိ သေတပစ္စတ္ထရဏေဟိ ပစ္စတ္ထရာပေတွာ ပါစီနဘိတ္တိံ နိဿာယ အတ္တနော အတ္တနော မဟာပိဋ္ဌိကကောဇဝကေ ပညာပေတွာ ဟံသလောမာဒိပူရိတာနိ ဥပဓာနာနိ ဌပါပေသုံ “ဧဝံ အကိလမမာနာ သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမ္မံ သုဏိဿာမာ”တိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “အာသနာနိ ပညာပေတွာ”တိ။

ဥဒကမဏိကန္တိ မဟာကုစ္ဆိကံ ဥဒကစာဋိံ။ **ဥပဋ္ဌပေတွာ**တိ ဧဝံ ဘဂဝါ စ ဘိက္ခုသင်္ဃော စ ယထာရုစိယာ ဟတ္ထေ ဝါ ဓောဝိဿန္တိ ပါဒေ ဝါ, မုခံ ဝါ ဝိက္ခာလေဿန္တီတိ တေသု တေသု ဌာနေသု မဏိဝဏ္ဏဿ ဥဒကဿ ပူရာပေတွာ ဝါသတ္ထာယ နာနာပုပ္ဖာနိ စေဝ ဥဒကဝါသစုဏ္ဏာနိ စ ပက္ခိပိတွာ ကဒလိပဏ္ဏေဟိ ပိဒဟိတွာ ပတိဋ္ဌာပေသုံ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ဥပဋ္ဌပေတွာ”တိ။

တေလပ္ပဒီပံ အာရောပေတွာ တိ ရဇတသုဝဏ္ဏာဒိမယဒဏ္ဍာသု ဒီပိကာသု ယောနကရူပကိရာတရူပကာဒီနံ ဟတ္ထေ ဌပိတသုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယကပလ္လကာဒီသု စ တေလပ္ပဒီပံ ဇလယိတွာတိ အတ္ထော။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသူ**တိ ဧတ္ထ ပန တေ သက္ကရာဇာနော န ကေဝလံ သန္ထာဂါရမေဝ, အထ ခော ယောဇနာဝဋ္ဋေ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ နဂရဝီထိယောပိ သမ္မဇ္ဇာပေတွာ ဓဇေ ဥဿာပေတွာ ဂေဟဒွါရေသု ပုဏ္ဏဃဋေ စ ကဒလိယော စ ဌပါပေတွာ သကလနဂရံ ဒီပမာလာဒီဟိ ဝိပ္ပကိဏ္ဏတာရကံ ဝိယ ကတွာ “ခီရပါယကေ ဒါရကေ ခီရံ ပါယေထ, ဒဟရေ ကုမာရေ လဟုံ လဟုံ ဘောဇေတွာ သယာပေထ, ဥစ္စာသဒ္ဒံ မာ ကရိတ္ထ, အဇ္ဇ ဧကရတ္တိံ သတ္ထာ အန္တောဂါမေ ဝသိဿတိ, ဗုဒ္ဓါ နာမ အပ္ပသဒ္ဒကာမာ ဟောန္တီ”တိ ဘေရိံ စရာပေတွာ သယံ ဒဏ္ဍဒီပိကာ အာဒါယ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု။

အထ ခော ဘဂဝါ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ယေန နဝံ သန္ထာဂါရံ တေနုပသင်္ကမီတိ။ “ယဿ ဒါနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ကာလံ မညတီ”တိ ဧဝံ ကိရ ကာလေ အာရောစိတေ ဘဂဝါ လာခါရသေန တိန္တရတ္တကောဝိဠာရပုပ္ဖဝဏ္ဏံ ရတ္တဒုပဋ္ဋံ ကတ္တရိယာ ပဒုမံ ကန္တေန္တော ဝိယ သံဝိဓာယ တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တော နိဝါသေတွာ သုဝဏ္ဏပာမင်္ဂေန ပဒုမကလာပံ ပရိက္ခိပန္တော ဝိယ ဝိဇ္ဇုလ္လတာသဿိရိကံ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ရတ္တကမ္ဗလေန ဂဇကုမ္ဘံ ပရိယောနန္ဒန္တော ဝိယ ရတနသတုဗ္ဗေဓေ သုဝဏ္ဏဂ္ဃိကေ ပဝါဠဇာလံ ခိပမာနော ဝိယ သုဝဏ္ဏစေတိယေ ရတ္တကမ္ဗလကဉ္စုကံ ပဋိမုဉ္စန္တော ဝိယ ဂစ္ဆန္တံ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ရတ္တဝဏ္ဏဝလာဟကေန ပဋိစ္ဆာဒယမာနော ဝိယ ကဉ္စနပဗ္ဗတမတ္ထကေ သုပက္ကလာခါရသံ ပရိသိဉ္စန္တော ဝိယ စိတ္တကူဋပဗ္ဗတမတ္ထကံ ဝိဇ္ဇုလ္လတာယ ပရိက္ခိပန္တော ဝိယ စ သစက္ကဝာဠသိနေရုယုဂန္ဓရံ မဟာပထဝိံ စာလေတွာ ဂဟိတံ နိဂြောဓပလ္လဝသမာနဝဏ္ဏံ ရတ္တဝရပံသုကူလံ ပါရုပိတွာ ဂန္ဓကုဋိဒွါရတော နိက္ခမိ ကဉ္စနဂုဟတော သီဟော ဝိယ ဥဒယပဗ္ဗတကူဋတော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ စ။ နိက္ခမိတွာ ပန ဂန္ဓကုဋိပမုခေ အဋ္ဌာသိ။

အထဿ ကာယတော မေဃမုခေဟိ ဝိဇ္ဇုကလာပါ ဝိယ ရသ္မိယော နိက္ခမိတွာ သုဝဏ္ဏရသဓာရာပရိသေကမဉ္ဇရိပတ္တပုပ္ဖဖလဝိဋပေ ဝိယ အာရာမရုက္ခေ ကရိံသု။ တာဝဒေဝ စ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒါယ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃော ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေသိ။ တေ ပန ပရိဝါရေတွာ ဌိတာ ဘိက္ခူ ဧဝရူပါ အဟေသုံ အပ္ပိစ္ဆာ သန္တုဋ္ဌာ ပဝိဝိတ္တာ အသံသဋ္ဌာ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဝတ္တာရော ဝစနက္ခမာ စောဒကာ ပါပဂရဟီ သီလသမ္ပန္နာ သမာဓိသမ္ပန္နာ ပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသမ္ပန္နာတိ။ တေဟိ ပရိဝါရိတော ဘဂဝါ ရတ္တကမ္ဗလပရိက္ခိတ္တော ဝိယ သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓော ရတ္တပဒုမသဏ္ဍမဇ္ဈဂတာ ဝိယ သုဝဏ္ဏနာဝါ ပဝါဠဝေဒိကာပရိက္ခိတ္တော ဝိယ သုဝဏ္ဏပါသာဒော ဝိရောစိတ္ထ။ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာဒယော မဟာထေရာပိ နံ မေဃဝဏ္ဏံ ပံသုကူလံ ပါရုပိတွာ မဏိဝမ္မဝမ္မိကာ ဝိယ မဟာနာဂါ ပရိဝါရယိံသု ဝန္တရာဂါ ဘိန္နကိလေသာ ဝိဇဋိတဇဋာ ဆိန္နဗန္ဓနာ ကုလေ ဝါ ဂဏေ ဝါ အလဂ္ဂါ။

ဣတိ ဘဂဝါ သယံ ဝီတရာဂေါ ဝီတရာဂေဟိ, ဝီတဒေါသော ဝီတဒေါသေဟိ, ဝီတမောဟော ဝီတမောဟေဟိ, နိတ္တဏှော နိတ္တဏှေဟိ, နိက္ကိလေသော နိက္ကိလေသေဟိ, သယံ ဗုဒ္ဓေါ ဗဟုဿုတဗုဒ္ဓေဟိ ပရိဝါရိတော, ပတ္တပရိဝါရိတံ ဝိယ ကေသရံ, ကေသရပရိဝါရိတာ ဝိယ ကဏ္ဏိကာ, အဋ္ဌနာဂသဟဿပရိဝါရိတော ဝိယ ဆဒ္ဒန္တော နာဂရာဇာ, နဝုတိဟံသသဟဿပရိဝါရိတော ဝိယ ဓတရဋ္ဌော ဟံသရာဇာ, သေနင်္ဂပရိဝါရိတော ဝိယ စက္ကဝတ္တိ, မရုဂဏပရိဝါရိတော ဝိယ သက္ကော ဒေဝရာဇာ, ဗြဟ္မဂဏပရိဝါရိတော ဝိယ ဟာရိတမဟာဗြဟ္မာ, တာရာဂဏပရိဝါရိတော ဝိယ ပုဏ္ဏစန္ဒော, အသမေန ဗုဒ္ဓဝေသေန အပရိမာဏေန ဗုဒ္ဓဝိလာသေန ကပိလဝတ္ထုဂမနမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။

အထဿ ပုရတ္ထိမကာယတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ရသ္မိ ဥဋ္ဌဟိတွာ အသီတိဟတ္ထဋ္ဌာနံ အဂ္ဂဟေသိ။ ပစ္ဆိမကာယတော ဒက္ခိဏဟတ္ထတော, ဝါမဟတ္ထတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ရသ္မိ ဥဋ္ဌဟိတွာ အသီတိဟတ္ထဋ္ဌာနံ အဂ္ဂဟေသိ။ ဥပရိ ကေသန္တတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗကေသာဝဋ္ဋေဟိ မောရဂီဝဝဏ္ဏာ ရသ္မိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဂဂနတလေ အသီတိဟတ္ထဋ္ဌာနံ အဂ္ဂဟေသိ။ ဟေဋ္ဌာ ပါဒတလေဟိ ပဝါဠဝဏ္ဏာ ရသ္မိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဃနပထဝိယံ အသီတိဟတ္ထဋ္ဌာနံ အဂ္ဂဟေသိ။ ဧဝံ သမန္တာ အသီတိဟတ္ထမတ္တံ ဌာနံ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဇ္ဇောတမာနာ ဝိပ္ဖန္ဒမာနာ ကဉ္စနဒဏ္ဍဒီပိကာဟိ နိစ္ဆရိတွာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒဇာလာ ဝိယ စာတုဒ္ဒီပိကမဟာမေဃတော နိက္ခန္တဝိဇ္ဇုလ္လတာ ဝိယ ဝိဓာဝိံသု။ သဗ္ဗဒိသာဘာဂါ သုဝဏ္ဏစမ္ပကပုပ္ဖေဟိ ဝိကိရိယမာနာ ဝိယ, သုဝဏ္ဏဃဋာ နိက္ခန္တသုဝဏ္ဏရသဓာရာဟိ သိဉ္စ

မာနာ ဝိယ, ပသာရိတသုဝဏ္ဏပဋ္ဋပရိက္ခိတ္တာ ဝိယ, ဝေရမ္ဘဝါတသမုဋ္ဌိတကိံသုကကဏိကာရပုပ္ဖစုဏ္ဏသမောကိဏ္ဏာ ဝိယ ဝိပ္ပကိရိံသု။

ဘဂဝတောပိ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာဒ္ဝတ္တိံသဝရလက္ခဏသမုဇ္ဇလံ သရီရံ သမုဂ္ဂတတာရကံ ဝိယ ဂဂနတလံ, ဝိကသိတမိဝ ပဒုမဝနံ, သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လော ဝိယ ယောဇနသတိကော ပာရိစ္ဆတ္တကော, ပဋိပါဋိယာ ဌပိတာနံ ဒ္ဝတ္တိံသစန္ဒာနံ ဒ္ဝတ္တိံသသူရိယာနံ ဒ္ဝတ္တိံသစက္ကဝတ္တီနံ ဒ္ဝတ္တိံသဒေဝရာဇာနံ ဒ္ဝတ္တိံသမဟာဗြဟ္မာနံ သိရိ ယာ သိရိံ အဘိဘဝမာနံ ဝိယ ဝိရောစိတ္ထ, ယထာ တံ ဒသဟိ ပါရမီဟိ ဒသဟိ ဥပပါရမီဟိ ဒသဟိ ပရမတ္ထပါရမီဟိ သုပူရိတာဟိ သမတိံသပါရမိတာဟိ အလင်္ကတံ။ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဒိန္နဒါနံ ရက္ခိတသီလံ ကတကလျာဏကမ္မံ ဧကသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဩသရိတွာ ဝိပါကံ ဒါတုံ ဌာနံ အလဘမာနံ သမ္ဗာဓပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ။ နာဝါသဟဿဘဏ္ဍံ ဧကနာဝံ အာရောပနကာလော ဝိယ, သကဋသဟဿဘဏ္ဍံ ဧကသကဋံ အာရောပနကာလော ဝိယ, ပဉ္စဝီသတိယာ နဒီနံ ဩဃဿ သမ္ဘိဇ္ဇ မုခဒွါရေ ဧကတော ရာသိဘူတကာလော ဝိယ စ အဟောသိ။

ဣမာယ ဗုဒ္ဓသိရိယာ ဩဘာသမာနဿာပိ စ ဘဂဝတော ပုရတော အနေကာနိ ဒဏ္ဍဒီပိကသဟဿာနိ ဥက္ခိပိံသု။ တထာ ပစ္ဆတော။ ဝါမပဿေ ဒက္ခိဏပဿေ။ ဇာတိကုသုမစမ္ပကဝနမလ္လိကရတ္တုပ္ပလနီလုပ္ပလမကုလသိန္ဒုဝါရပုပ္ဖာနိ စေဝ နီလပီတာဒိဝဏ္ဏသုဂန္ဓဂန္ဓစုဏ္ဏာနိ စ စာတုဒ္ဒီပိကမေဃဝိဿဋ္ဌဥဒကဝုဋ္ဌိယော ဝိယ ဝိပ္ပကိရိံသု။ ပဉ္စင်္ဂိကတူရိယနိဃောသာ စေဝ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃဂုဏပ္ပဋိသံယုတ္တာ ထုတိဃောသာ စ သဗ္ဗဒိသာ ပူရယိံသု။ ဒေဝမနုဿနာဂသုပဏ္ဏဂန္ဓဗ္ဗယက္ခာဒီနံ အက္ခီနိ အမတပါနံ ဝိယ လဘိံသု။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဌတွာ **ပဒသဟဿေန** ဂမနဝဏ္ဏံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတြိဒံ မုခမတ္တံ –

‘‘ဧဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နော၊ ကမ္ပယန္တော ဝသုန္ဓရံ။
အဟေဌယန္တော ပါဏာနိ၊ ယာတိ လောကဝိနာယကော။

ဒက္ခိဏံ ပဌမံ ပါဒံ၊ ဥဒ္ဓရန္တော နရာသဘော။
ဂစ္ဆန္တော သိရိသမ္ပန္နော၊ သောဘတေ ဒွိပဒုတ္တမော။

ဂစ္ဆတော ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊ ဟေဋ္ဌာ ပါဒတလံ မုဒု။
သမံ သမ္ဖုသတေ ဘူမိံ၊ ရဇသာ နုပလိပ္ပတိ။

နိန္နဋ္ဌာနံ ဥန္နမတိ၊ ဂစ္ဆန္တေ လောကနာယကေ။
ဥန္နတဉ္စ သမံ ဟောတိ၊ ပထဝီ စ အစေတနာ။

ပါသာဏာ သက္ခရာ စေဝ၊ ကထလာ ခါဏုကဏ္ဋကာ။
သဗ္ဗေ မဂ္ဂါ ဝိဝဇ္ဇန္တိ၊ ဂစ္ဆန္တေ လောကနာယကေ။

နာတိဒူရေ ဥဒ္ဓရတိ၊ နစ္စာသန္နေ စ နိက္ခိပံ။
အဃဋ္ဋယန္တော နိယျာတိ၊ ဥဘော ဇာဏူ စ ဂောပ္ဖကေ။

နာတိသီဃံ ပက္ကမတိ၊ သမ္ပန္နစရဏော မုနိ။
န စာတိသဏိကံ ယာတိ၊ ဂစ္ဆမာနော သမာဟိတော။

ဥဒ္ဓံ အဓော စ တိရိယံ၊ ဒိသဉ္စ ဝိဒိသံ တထာ။
န ပေက္ခမာနော သော ယာတိ၊ ယုဂမတ္တမှိ ပေက္ခတိ။

နာဂဝိက္ကန္တစာရော သော၊ ဂမနေ သောဘတေ ဇိနော။
စာရုံ ဂစ္ဆတိ လောကဂ္ဂေါ၊ ဟာသယန္တော သဒေဝကေ။

ဥဠုရာဇာဝ သောဘန္တော၊ စတုစာရီဝ ကေသရီ။
တောသယန္တော ဗဟူ သတ္တေ၊ ပုရံ သေဋ္ဌံ ဥပာဂမီ”တိ။

ဝဏ္ဏကာလော နာမ ကိရေသ, ဧဝံဝိဓေသု ကာလေသု ဗုဒ္ဓဿ သရီရဝဏ္ဏော ဝါ ဂုဏဝဏ္ဏော ဝါ ဓမ္မကထိကဿ ထာမောယေဝ ပမာဏံ စုဏ္ဏိယပဒေဟိ ဝါ ဂါထာဗန္ဓေန ဝါ ယတ္တကံ သက္ကောတိ, တတ္တကံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဒုက္ကထိတန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ အပ္ပမာဏဝဏ္ဏာ ဟိ ဗုဒ္ဓါ, တေသံ ဗုဒ္ဓါပိ အနဝသေသတော ဝဏ္ဏံ ဝတ္တုံ အသမတ္ထာ, ပဂေဝ ဣတရာ ပဇာတိ။ ဣမိနာ သိရိဝိလာသေန အလင်္ကတပ္ပဋိယတ္တံ သက္ယရာဇပုရံ ပဝိသိတွာ ဘဂဝါ ပသန္နစိတ္တေန ဇနေန ဂန္ဓဓူမဝါသစုဏ္ဏာဒီဟိ ပူဇယမာနော သန္ထာဂါရံ ပါဝိသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အထ ခေါ ဘဂဝါ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ယေန နဝံ သန္ထာဂါရံ တေနုပသင်္ကမီ”တိ။

ဘဂဝန္တံယေဝ ပုရက္ခတွာတိ ဘဂဝန္တံ ပုရတော ကတွာ။ တတ္ထ ဘဂဝါ ဘိက္ခူနဉ္စေဝ ဥပါသကာနဉ္စ မဇ္ဈေ နိသိန္နော ဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေန ဝေါဒကံ ကတွာ ဇာတိဟိင်္ဂုလကေန မဇ္ဇိတွာ ရတ္တကမ္ဗလပလိဝေဌိတေ ပီဌေ ဌပိတရတ္တသုဝဏ္ဏဃနပဋိမာ ဝိယ အတိဝိရောစိတ္ထ။ အယံ ပနေတ္ထ ပေါရာဏာနံ ဝဏ္ဏဘဏနမဂ္ဂေါ –

“ဂန္တွာန မဏ္ဍလမာဠံ၊ နာဂဝိက္ကန္တစာရဏော။
ဩဘာသယန္တော လောကဂ္ဂေါ၊ နိသီဒိ ဝရမာသနေ။

တဟိံ နိသိန္နော နရဒမ္မသာရထိ၊
ဒေဝါတိဒေဝေါ သတပုညလက္ခဏော။
ဗုဒ္ဓါသနေ မဇ္ဈဂတော ဝိရောစတိ၊
သုဝဏ္ဏနေက္ခံ ဝိယ ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ။

နေက္ခံ ဇမ္ဗောနဒဿေဝ၊ နိက္ခိတ္တံ ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ။
ဝိရောစတိ ဝီတမလော၊ မဏိဝေရောစနော ယထာ။

မဟာသာလောဝ သမ္ဖုလ္လော၊ နေရုရာဇာဝလင်္ကတော။
သုဝဏ္ဏယူပသင်္ကာသော၊ ပဒုမော ကောကနဒော ယထာ။

ဇလန္တော ဒီပရုက္ခောဝ၊ ပဗ္ဗတဂ္ဂေ ယထာ သိခီ။
ဒေဝါနံ ပါရိစ္ဆတ္တောဝ၊ သဗ္ဗဖုလ္လော ဝိရောစထာ”တိ။

ကာပိလဝတ္ထဝေ သက္ယေ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဓမ္မိယာ ကထာယာတိ ဧတ္ထ ဓမ္မီ ကထာ နာမ သန္ထာဂါရာနုမောဒနပ္ပဋိသံယုတ္တာ ပကိဏ္ဏကကထာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တဒါ ဟိ ဘဂဝါ အာကာသဂင်္ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယ ပထဝေါဇံ အာကဍ္ဎန္တော ဝိယ မဟာဇမ္ဗုံ ခန္ဓေ ဂဟေတွာ စာလေန္တော ဝိယ ယောဇနိကံ မဓုဘဏ္ဍံ စက္ကယန္တေန ပီဠေတွာ မဓုပါနံ ပါယမာနော ဝိယ ကာပိလဝတ္ထဝါနံ သက္ယာနံ ဟိတသုခါဝဟံ ပကိဏ္ဏကကထံ ကထေသိ။ “အာဝါသဒါနံ နာမေတံ မဟာရာဇ မဟန္တံ, တုမှာကံ အာဝါသော မယာ ပရိဘုတ္တော ဘိက္ခုသင်္ဃေန ပရိဘုတ္တော မယာ စ ဘိက္ခုသင်္ဃေန စ ပရိဘုတ္တော ပန ဓမ္မရတနေန ပရိဘုတ္တောယေဝါတိ တီဟိ ရတနေဟိ ပရိဘုတ္တော နာမ ဟောတိ။ အာဝါသဒါနသ္မိဉှိ ဒိန္နေ သဗ္ဗဒါနံ ဒိန္နမေဝ ဟောတိ။ ဘူမဋ္ဌကပဏ္ဏသာလာယ ဝါ သာခါမဏ္ဍပဿ ဝါပိ အာနိသံသော နာမ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ န သက္ကာ”တိ နာနာနယဝိစိတ္တံ ဗဟုံ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ –

“သီတံ ဥဏှံ ပဋိဟန္တိ၊ တတော ဝါဠမိဂါနိ စ။
သရီသပေ စ မကသေ၊ သိသိရေ စာပိ ဝုဋ္ဌိယော။

တတော ဝါတာတပေါ ဃောရော၊ သဉ္ဇာတော ပဋိဟညတိ။

လေဏာတ္ထဥ္စ သုခတ္ထဉ္စ၊ ဈာယိတုဉ္စ ဝိပဿိတုံ။

ဝိဟာရအနံ သင်္ဃဿ၊ အဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏိတံ။
တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊ သမ္ပဿံ အတ္ထမတ္တနော။

ဝိဟာရေ ကာရယေ ရမ္မေ၊ တသယေတ္ထ ဗဟုဿုတေ။
တေသံ အန္နဉ္စ ပာနဉ္စ၊ ဝတ္ထသေနာသနာနိ စ။

ဒဒေယျ ဥဇုဘူတေသု၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
တေ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာပနူဒနံ။
ယံ သော ဓမ္မံ ဣဓညာယ၊ ပရိနိဗ္ဗာတိ အနာသဝေါ''တိ။ (စူဠဝ. ၂၉၅) –

ဧဝံ အယမ္ပိ အာတသေ အာနိသံသော, အယမ္ပိ အာနိသံသောတိ ဗဟုဒေဝရတ္တိံ အတိရေကတရံ ဒိယဍ္ဍယာမံ အာတသာ နိသံသကထံ ကထေသိ။ တတ္ထ ဣမာ ကထာဝ သင်္ဂဟံ အာရုဠှာ, ပကိဏ္ဏကဓမ္မဒေသနာ ပန သင်္ဂဟံ န အာရောဟတိ။ **သန္ဒဿေသီ** တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသီ တိ ဓမ္မကထံ ကထာပေတုကာမော ဇာနာပေသိ။ အထ ကသ္မာ သာရိပုတ္တမဟာမောဂ္ဂလ္လာနမဟာကဿပာဒီသု အသီတိမဟာထေရေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ဘဂဝတ အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဘာရမကာသီတိ။ ပရိသဇ္ဈာသယဝသေန။ အာယသ္မာ ဟိ အာနန္ဒော ဗဟုဿုတာနံ အဂ္ဂေ, ပဟောသိ ပရိမဏ္ဍလေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟိ မဓုရဓမ္မကထံ ကထေတုန္တိ သာကိယမဏ္ဍလေ ပာကဋော ပညာတော။ တဿ သက္ယရာဇူဟိ ဝိဟာရံ ဂန္တွာပိ ဓမ္မကထာ သုတပုဗ္ဗာ, ဩရောဓာ ပန နေသံ န ယထာရုစိယာ ဝိဟာရံ ဂန္တုံ လဘန္တိ, တေသံ ဧတဒဟောသိ – ''အဟော ဝတ ဘဂဝတ အပ္ပံယေဝ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ အမှာကံ ဉာတိသေဋ္ဌဿ အာနန္ဒဿ ဘာရံ ကရေယျာ''တိ။ တေသံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဘဂဝတ တဿေဝ ဘာရမကာသိ။

သေခေါ ပာဋိပဒေါတိ ပဋိပန္နကော သေခသမဏော။ သော တုယှံ ပဋိဘာတု ဥပဋ္ဌာတု, တဿ ပဋိပဒံ ဒေသေဟီတိ ပဋိပဒာယ ပုဂ္ဂလံ နိယမေတွာ ဒဿေတိ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝတ ဣမံ ပဋိပဒံ နိယမေသိ? ဗဟူဟိ ကာရဏေဟိ။ ဣမေ တာဝ သက္ယာ မင်္ဂလသာလာယ မင်္ဂလံ ပစ္စာသီသန္တိ ဝဍ္ဎိံ ဣစ္ဆန္တိ, အယဉ္စ သေခပဋိပဒါ မယှံ သာသနေ မင်္ဂလပဋိပဒါ ဝဍ္ဍမာနကပဋိပဒါတိပိ ဣမံ ပဋိပဒံ နိယမေသိ။ တဿဉ္စ ပရိသတိ သေခါဝ ဗဟူ နိသိန္နာ, တေ အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓဋ္ဌာနေ ကထိယမာနေ အကိလမန္တာဝ သလ္လက္ခေဿန္တီတိပိ ဣမံ ပဋိပဒံ နိယမေသိ။ အာယသ္မာ စ အာနန္ဒော သေခပဋိသမ္ဘိဒပတ္တောဝ, သော အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓေ ပစ္စက္ခဋ္ဌာနေ ကထေန္တော အကိလမန္တော ဝိညာပေတုံ သက္ခိဿတီတိပိ ဣမံ ပဋိပဒံ နိယမေသိ။ သေခပဋိပဒါယ စ တိဿောပိ သိက္ခာ ဩသဋ္ဌာ, တတ္ထ အဓိသီလသိက္ခာယ ကထိတာယ သကလံ ဝိနယပိဋကံ ကထိတမေဝ ဟောတိ, အဓိစိတ္တသိက္ခာယ ကထိတာယ သကလံ သုတ္တန္တပိဋကံ ကထိတံ ဟောတိ, အဓိပညာသိက္ခာယ ကထိတာယ သကလံ အဘိဓမ္မပိဋကံ ကထိတံ ဟောတိ, အာနန္ဒော စ ဗဟုဿုတော တိပိဋကဓရော, သော ပဟောတိ တီဟိ ပိဋကေဟိ တိဿော သိက္ခာ ကထေတုံ, ဧဝံ ကထိတေ သက္ယာနံ မင်္ဂလမေဝ ဝဍ္ဎိယေဝ ဘဝိဿတီတိပိ ဣမံ ပဋိပဒံ နိယမေသိ။

ပိဋ္ဌိ မေ အာဂိလာယတီ တိ ကသ္မာ အာဂိလာယတိ? ဘဂဝတော ဟိ ဆဗ္ဗဿာနိ ပဓာနံ ပဒဟန္တဿ မဟန္တံ ကာယဒုက္ခံ အဟောသိ, အထဿ အပရဘာဂေ မဟလ္လကကာလေ ပိဋ္ဌိဝါတော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ အကာရဏံ ဝါ ဧတံ။ ပဟောတိ ဟိ ဘဂဝတ ဥပ္ပန္နံ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဧကမ္ပိ ဒွေပိ သတ္တာဟေ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတုံ။ သန္ထာဂါရသာလံ ပန စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမော အဟောသိ, တတ္ထ ပါဒဓောဝနဋ္ဌာနတော ယာဝ ဓမ္မာသနာ အဂမာသိ, ဧတ္တကေ ဌာနေ ဂမနံ နိပ္ဖန္နံ။ ဓမ္မာသနံ ပတ္တော ထောကံ ဌတွာ နိသီဒိ, ဧတ္တကေ ဌာနံ။ ဒိယဍ္ဍယာမံ ဓမ္မာသနေ နိသီဒိ, ဧတ္တကေ ဌာနေ နိသဇ္ဇာ နိပ္ဖန္နာ။ ဣဒါနိ ဒက္ခိဏေန ပဿေန ထောကံ နိပန္နေ သယနံ နိပ္ဖဇ္ဇိဿတီတိ ဧဝံ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမော အဟောသိ။ ဥပာဒိန္နကသရီရဉ္စ နာမ ''နော အာဂိလာယတီ''တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တသ္မာ စိရံ နိသဇ္ဇာယ သဉ္ဇာတံ အပ္ပကမ္ပိ အာဂိလာယနံ ဂဟေတွာ ဧဝမာဟ။

သင္ဆာဒို ပညာပေတဝ္တ တိ သန္တာကရည့္ ကိရ ကေပသ္သေ့ တေ ရာဇာနော ပင္ကသာဏ္ဏံ ပရိက္ခိပဟပေတဝ္တ ကပ္ပိယမဂ္ဂိက်ံ ပညပေတဝ္တ ကပ္ပိယပစ္စတ္တရဏေန အတ္တရိတဝ္တ ဥပရိ သုဝဏ္ဏ-တာရက-ဂန္ဓမာလာ-အာမပဋ္ဋိမဏ္ဍိတံ ဝိတာနံ ဗန္ဓိတဝ္တ ဂန္ဓတေလပဒီပံ အာရောပယိသု "အပေ့ဝ နာမ သတ္ထာ ဓမ္မာသနတော ဝုဋ္ဌာယ ထောကံ ဝိဿမန္တော ဣမ ပိုပဇ္ဇေယ္ယ, ဇဝံ နော ဣမံ သန္တာကရံ ဘဂဝတာ စတူပဲ ဣရိယာပထေဟိ ပရိဘုတ္တံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ဘဝိဿတီ"တိ။ သတ္ထာပိ တဒေဝ သန္ဓာယ တတ္ထ သင္ဆာဒို ပညပေတဝ္တ နိပဇ္ဇိ။ **ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိ ကရိတ္ဝာတ**တိ ဧတ္တကံ ကာလံ အတိက္ကမိတဝ္တ ဝုဋ္ဌဟိဿာမီတိ ဝုဋ္ဌာနသညံ စိတ္တေ ဌပေတဝ္တ။

၂၃. **မဟာနာမံ သက္ကံ အာမန္တေသိ** တိ သော ကိရ တသ္မိံ ကာလေ တသ္သံ ပရိသတိ ဇေဋ္ဌကော ဟမောက္ခော, တသ္မိံ သင်္ဂဟိတေ သေသပရိသာ သင်္ဂဟိတာဝ ဟောတီတိ ထေရော တမေဝ အာမန္တေသိ။ **သီလသမ္ပန္နော** တိ သီလေန သမ္ပန္နော, သမ္ပန္နသီလော ပရိပုဏ္ဏသီလောတိ အတ္ထော။ **သဒ္ဓမ္မေဟိ** တိ သုန္ဒရဓမ္မေဟိ, သတံ တ သပ္ပု ရိသာနံ ဓမ္မေဟိ။

၂၄. **ကထဥ္စ မဟာနာမာ** တိ ဣမိနာ ဧတ္တကေန ဌာနေန သေခပဋိပဒာယ မာတိကံ ဌပေတဝ္တ ပဋိပဋိယာ ဝိတ္ထာရေတုကာမော ဧဝမာဟ။ တတ္ထ **သီလသမ္ပန္နော** တိအာဒီနိ "သမ္ပန္နသီလာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထာ"တိ အာကင်္ခေယ္ယ သုတ္တာဒီသု ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၂၅. **ကာယဒုစ္စရိတေနာ** တိအာဒီသု ဥပယောဂတ္ထေ ကရဏဝစနံ, ဟိရိယိတဗ္ဗာနိ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိ ဟိရိယတိ ဇိ ဂုစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ဩတ္တပ္ပနိဒ္ဒေသေ ဟေတုဝတ္ထေ ကရဏဝစနံ, ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ ဩတ္တပ္ပဿ ဟေတုဘူ တေဟိ ဩတ္တပ္ပတိ ဘာယတီတိ အတ္ထော။ **အာရဒ္ဓဝီရိယော** တိ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယော အနောသက္ကိတမာနသော။ **ပဟာနာယာ**တိ ပဟာနတ္တာယ။ **ဥပသမ္ပဒာယာ** တိ ပဋိလာဘတ္ထာယ။ **ထာမဝ**တိ ဝီရိယထာမေန သမန္နာဂတော။ **ဒဠှပရက္ကမော**တိ ထိရပရက္ကမော။ **အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသူ** တိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု အနောရောပိတဓုရော အနောသက္ကိတဝီရိယော။ **ပရမေနာ**တိ ဥတ္တမေန။ **သတိနေပက္ကေနာ** တိ သတိယာ စ နိပကဘာဝေန စ။ ကသ္မာ ပန သတိဘာဇနိယေ ပညာ အာဂတာတိ? သတိယာ ဗလဝဘာဝဒီပနတ္ထံ။ ပညာဝိပ္ပယုတ္တာ ဟိ သတိ ဒုဗ္ဗလာ ဟောတိ, သမ္ပယုတ္တာ ဗလဝတီတိ။

စိရကတမ္ပိ တိ အတ္တနာ တ ပရေန တ ကာယေန စိရကတံ စေတိယင်္ဂဏဝတ္တာဒိ အသီတိ မဟာဝတ္တပဋိပတ္တိပူ ရဏံ။ **စိရဘာသိတမ္ပိ** တိ အတ္တနာ တ ပရေန တ တစာယ စိရဘာသိတံ သက္ကစ္စံ ဥဒ္ဒိသန-ဥဒ္ဒိသာပန-ဓမ္မောသာရဏ-ဓမ္မဒေသနာ-ဥပနိသိန္နကထာ-အနုမောဒနိယာဒိဝသေန ပဝတ္တိတံ ဝစီကမ္မံ။ **သရိတာ အနုဿရိတာ** တိ တသ္မိံ ကာယေန စိ ရကတေ "ကာယော နာမ ကာယဝိညတ္တိ, စိရဘာသိတေ တစာ နာမ ဝစီဝိညတ္တိ။ တဒုဘယမ္ပိ ရူပံ, တံသမုဋ္ဌာပိကာ စိ တ္တစေတသိကာ အရူပံ။ ဣတိ ဣမေ ရူပာရူပဓမ္မာ ဇဝံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဇဝံ နိရုဒ္ဓာ"တိ သရတိ စေဝ အနုဿရတိ စ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေတီတိ အတ္ထော။ ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဟိ သတိ ဣမ အဓိပ္ပေတာ။ တာယ သတိ ယာ သေ သကိမ္ပိ သရဏေန သရိတာ, ပုနပ္ပုနံ သရဏေန အနုဿရိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ တိ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဥဒယဝယဂါမိနိယာ ဥဒယဉ္စ ဝယဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထာယ။ **အရိယာယာ** တိ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန စ သမုစ္ဆေဒဝသေန စ ကိလေသေဟိ အာရကာ ဌိတာယ ပရိသုဒ္ဓာယ။ **ပညာယ သမန္နာဂတော** တိ ဝိပဿနာပညာယ စေဝ မဂ္ဂပညာယ စ သမင်္ဂီဘူတော။ **နိဗ္ဗေဓိကာယာ** တိ သာယေဝ နိဗ္ဗိဇ္ဈနတော နိဗ္ဗေဓိကာတိ ဝုစ္စတိ, တာယ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ တတ္ထ မဂ္ဂပညာယ သမုစ္ဆေဒဝသေန အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပဒာလိတပုဗ္ဗံ လောဘက္ခန္ဓံ ဒောသက္ခန္ဓံ မောဟက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒာလေတီတိ နိဗ္ဗေဓိကာ။ ဝိပဿနာပညာယ တဒင်္ဂဝသေန နိ ဗ္ဗေဓိကာယ မဂ္ဂပညာယ ပဋိလာဘသံဝတ္တနတော စာတိ ဝိပဿနာ "နိဗ္ဗေဓိကာ"တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ**တိ ဣဓာပိ မဂ္ဂပညာ "သမ္မာ ဟေတုနာ နယေန ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ခေပယမာနာ ဂစ္ဆတီတိ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိ နီ နာမ။ ဝိပဿနာ တဒင်္ဂဝသေန ဝဋ္ဋဒုက္ခဉ္စ ကိလေသဒုက္ခဉ္စ ခေပယမာနာ ဂစ္ဆတီတိ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနီ။ ဒုက္ခ က္ခယဂါမိနိယာ တ မဂ္ဂပညာယ ပဋိလာဘသံဝတ္တနတော သော ဒုက္ခက္ခယဂါမိနီ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၆. **အဘိစေတသိကာန**န္တိ အဘိစိတ္တံ သေဠစိတ္တံ သိတာနံ နိဿိတာနံ။ **ဒိဌဓမ္မသုခဝိဟာရာန**န္တိ အပ္ပိတပ္ပိ တက္ခဏေ သုခပဋိလာဘဟေတူနံ။ **နိကာမလာဘီ**တိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သမာပဇ္ဇိတာ။ **အကိစ္ဆလာဘီ** တိ နိဒုက္ခ လာဘီ။ **အကသိရလာဘီ**တိ ဝိပုလလာဘီ။ ပဂုဏဘာဝေန ဧကော ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သမာပဇ္ဇိတုံ သက္ကောတိ, သ မာဓိပာရိပန္ထိကဓမ္မေ ပန အကိလမန္တော ဝိက္ခမ္ဘေတုံ န သက္ကောတိ, သော အတ္တနော အနိစ္ဆာယ ခိပ္ပမေဝ ဝုဋ္ဌာတိ, ယထာပရိစ္ဆေဒဝသေန သမာပတ္တိံ ဌပေတုံ န သက္ကောတိ အယံ ကိစ္ဆလာဘီ ကသိရလာဘီ နာမ။ ဧကော ဣစ္ဆိ တိစ္ဆိတက္ခဏေ စ သမာပဇ္ဇိတုံ သက္ကောတိ, သမာဓိပာရိပန္ထိကဓမ္မေ စ အကိလမန္တော ဝိက္ခမ္ဘေတိ, သော ယ ထာပရိစ္ဆေဒဝသေနေဝ ဝုဋ္ဌာတုံ သက္ကောတိ, အယံ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ နာမ။

၂၇. **အယံ ဝုစ္စတိ မဟာနာမ အရိယသာဝကော သေခော ပာဋိပဒော** တိ မဟာနာမ အရိယသာဝကော သေခော ပာဋိပ ဒော ဝိပဿနာဂဗ္ဘာယ ဝၯမာနကပဋိပဒာယ သမန္နာဂတောတိ ဝုစ္စတီတိ ဒဿေတိ။ **အပုစ္စဏ္ဍကတာယာ** တိ အပူတိ အဏ္ဍတာယ။ **ဘဗ္ဗော အဘိနိဗ္ဘိဒာယာ** တိ ဝိပဿနာဒိဉာဏပ္ပဘေဒာယ ဘဗ္ဗော။ **သမ္ဗောဓာယာ** တိ အရိယမဂ္ဂါ ယ။ **အနုတ္တရဿ ယောဂက္ခေမဿာ** တိ အရဟတ္တံ အနုတ္တရော ယောဂက္ခေမော နာမ, တဒဓိဂမာယ ဘဗ္ဗော တိ ဒဿေတိ။ ယာ ပနာယမေတ္ထ အတ္ထဒီပနတ္ထံ ဥပမာ အာဟဋာ, သာ စေတောခိလသုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေ ဒိတဗ္ဗာ။ ကေဝလဉှိ တတ္ထ "တဿာ ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍေသု တိဝိဓကိရိယကရဏံ ဝိယ ဟိ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ဥ ဿောဠှိပန္နရသေဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဘာဝေါ"တိ ယံ ဧဝံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ အာဂတံ, တံ ဣဓ ဧဝံ သီလသမ္ပ န္နော ဟောတီတိအာဒိဝစနတော "တဿာ ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍေသု တိဝိဓကိရိယကရဏံ ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော သီလသမ္ပန္နတာဒီဟိ ပန္နရသေဟိ ဓမ္မေဟိ သမင်္ဂိဘာဝေါ"တိ။ ဧဝံ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဝု တ္တသဒိသမေဝ။

၂၈. **ဣမံယေဝ အနုတ္တရံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိ**န္တိ ဣမံ ပဌမာဒိဈာနေဟိ အသဒိသံ ဥတ္တမံ စတုတ္ထဈာနိ ကံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ။ **ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ** တိ ပဌမော ဉာဏဘေဒော။ ဒုတိယာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကုက္ကုဋစ္ဆာပ ကော ပန ဧကတရံ မာတုကုစ္ဆိတော ဧကတရံ အဏ္ဍကောသတောတိ ဒွေ ဝ တရေ ဇာယတိ။ အရိယသာဝကော တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ တာယော တရေ ဇာယတိ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသစ္ဆာဒကံ တမံ ဝိနောဒေတွာ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေန ပဌမံ ဇာယတိ, သတ္တာနံ စု တိပဋိသန္ဓိစ္ဆာဒကံ တမံ ဝိနောဒေတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏေန ဒုတိယံ ဇာယတိ, စတုသစ္စပဋိစ္ဆာဒကံ တမံ ဝိနောဒေတွာ အာသဝက္ခယဉာဏေန တတိယံ ဇာယတိ။

၂၉. **ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ စရဏသ္မိံ**န္တိ ဣဒမ္ပိ သီလံ အဿ ဘိက္ခုနော စရဏံ နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **စရ ဏံ** နာမ ဗဟု အနေကဝိဓံ, သီလာဒယော ပန္နရသဓမ္မာ, တတ္ထ ဣဒမ္ပိ ဧကံ စရဏန္တိ အတ္ထော။ ပဒတ္ထော ပန စရ တိ တေန အဂတပုဗ္ဗံ ဒိသံ ဂစ္ဆတီတိ စရဏံ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ ဝိဇ္ဇာယာ တိ ဣဒံ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ တဿ **ဝိဇ္ဇာ** နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဝိဇ္ဇာ နာမ ဗဟု အနေကဝိဓာ, ဝိပဿနာဉာဏာဒီနိ အဋ္ဌ ဉာဏာနိ, တတ္ထ ဣဒမ္ပိ ဉာဏံ ဧကာ ဝိဇ္ဇာတိပိ အတ္ထော။ ပဒတ္ထော ပန ဝိနိဝိ ဇ္ဈိတွာ တေနာယ ဇာနာတီတိ ဝိဇ္ဇာ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ဝိဇ္ဇာသမ္ပန္နော ဣတိပိ** တိ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ ဝိဇ္ဇာသမ္ပန္နော ဣတိပိ။ **စရဏသမ္ပန္နော ဣတိပီ** တိ ပဥ္စဒသဟိ ဓမ္မေဟိ စရဏသမ္ပန္နော ဣတိပိ။ တဒုဘယေန ပန ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္ နော ဣတိပီတိ။

၃၀. **သနင်္ကုမာရေနာ** တိ ပေါရာဏကကုမာရေန, စိရကာလတော ပဋ္ဌာယ ကုမာရောတိ ပညာတေန။ သော ကိရ မနု ဿပထေ ပဥ္စစူဠကကုမာရကကာလေ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ သော အတ္တဘာဝေါ ပိယော အဟောသိ မနာပေါ, တသ္မာ တာဒိသေနေဝ အတ္တဘာဝေန စရတိ, တေန နံ **သနင်္ကုမာရော** တိ သဉ္ဇာနန္တိ။ **ဇနေတသ္မိ**န္တိ ဇနိတသ္မိံ, ပဇာယာတိ အတ္ထော။ **ယေ ဂေါတ္တပဋိသာရိနော** တိ ယေ ဇနေတသ္မိံ ဂေါ တ္တံ ပဋိသရန္တိ "အဟံ ဂေါတမော, အဟံ ကဿပေါ"တိ, တေသု လောကေ ဂေါတ္တပဋိသာရီသု ခတ္တိယော သေဋ္ဌော။ **အနုမတာ ဘဂဝတာ**တိ မမ ပဉှဗျာကရဏေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒိတွာ ဒေသိတာတိ အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တေ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝ တာ "အဟမ္ပိ, အမ္ဗဋ္ဌ, ဧဝံ ဝဒါမိ –

‘ခတ္တိယော သေဋ္ဌော ဇနေတသ္မိံ၊ ယေ ဂေါတ္တပဋိသာရိနော။
ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ သော သေဋ္ဌော ဒေဝမာနုသေ’တိ”။ (ဒီ. နိ. ၁.၂၇၇) –

ဧဝံ ဘာသန္တေန အနုညာတာ အနုမောဒိတာ။ **သာဓု သာဓု အာနန္ဒာ**တိ, ဘဂဝတ ကိရ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ နိဒ္ဒံ အနောက္ကမန္တော၀ ဣမံ သုတ္တံ သုတ္ဝာ အာနန္ဒေန သေခပဋိပဒာယ ကူဋံ ဂဟိတန္တိ ဉတွာ ဥဋ္ဌာယ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နော သာဓုကာရံ အဒါသိ။ ဧတ္တာဝတာ စ ပန ဣဒံ သုတ္တံ ဇိနဘာသိတံ နာမ ဇာတံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သေခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပေါတလိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ပေါတလိယသုတ္တံ။ တတ္ထ **အင်္ဂုတ္တရာပေသု** တိ အင်္ဂာယေဝ သော ဇနပဒေါ, မဟိယာ ပနဿ ဥတ္တရေန ယာ အာပေါ, တာသံ အဝိဒူရတ္တာ ဥတ္တရာပေါတိပိ ဝုစ္စတိ။ ကတရမဟိယာ ဥတ္တရေန ယာ အာပေါတိ, မဟာမဟိယာ။ တတ္ထာယံ အာဝိဘာဝကထာ – အယံ ကိရ ဇမ္ဗုဒီပေါ ဒသသဟဿယောဇနပရိမာဏော။ တတ္ထ စ စတုသဟဿယောဇနပ္ပမာဏော ပဒေသော ဥဒကေန အဇ္ဈောတ္ထဋော သမုဒ္ဒေါတိ သင်္ခံ ဂတော ။ တိသဟဿ သယောဇနပ္ပမာဏေ မနုဿာ ဝသန္တိ။ တိသဟဿယောဇနပ္ပမာဏေ ဟိမဝါ ပတိဋ္ဌိတော ဥဗ္ဗေဓေန ပဉ္စယောဇန သတိကော စတုရာသီတိကူဋသဟဿပဋိမဏ္ဍိတော သမန္တတော သန္ဒမာနပဉ္စသတနဒီဝိစိတ္တော, ယတ္ထ အာယာမ ဝိတ္ထာရေန စေဝ ဂမ္ဘီရတာယ စ ပဏ္ဏာသပဏ္ဏာသယောဇနာ ဒိယမုယောဇနသတပရိမဏ္ဍလာ အနောတတ္တဒဟော ကဏ္ဏမုဏ္ဍဒဟော ရထကာရဒဟော ဆဒ္ဒန္တဒဟော ကုဏာလဒဟော မန္ဒာကိနီဒဟော သီဟပပာတဒဟောတိ သတ္တ မဟာသရာ ပတိဋ္ဌိတာ။ တေသု အနောတတ္တဒဟော သုဒဿနကူဋံ စိတ္ရကူဋံ ကာဠကူဋံ ဂန္ဓမာဒနကူဋံ ကေလာသကူဋန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဗ္ဗတေဟိ ပရိက္ခိတ္တော။

တတ္ထ သုဒဿနကူဋံ သောဝဏ္ဏမယံ ဒွိယောဇနသတုဗ္ဗေဓံ အန္တောဝင်္ကံ ကာကမုခသဏ္ဌာနံ တမေဝ သရံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌိတံ။ စိတ္ရကူဋံ သဗ္ဗရတနမယံ။ ကာဠကူဋံ အဉ္ဇနမယံ။ ဂန္ဓမာဒနကူဋံ သာနုမယံ အဗ္ဘန္တရေ မုဂ္ဂဝဏ္ဏံ, မူလဂန္ဓော သာရဂန္ဓော ဖေဂ္ဂုဂန္ဓော တစဂန္ဓော ပပဋိကဂန္ဓော ရသဂန္ဓော ပတ္တဂန္ဓော ပုပ္ဖဂန္ဓော ဖလဂန္ဓော ဂန္ဓဂန္ဓောတိ ဣမေဟိ ဒသဟိ ဂန္ဓေဟိ ဥဿန္နံ နာနပ္ပကာရဩသဓသဉ္ဆန္နံ, ကာဠပက္ခဥပောသထဒိဝသေ အာဒိတ္တမိဝ အင်္ဂါရံ ဇလန္တံ တိဋ္ဌတိ။ ကေလာသကူဋံ ရဇတမယံ။ သဗ္ဗာနိ သုဒဿနေန သမာနုဗ္ဗေဓသဏ္ဌာနာနိ, တမေဝ သရံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌိတာနိ။ တာနိ သဗ္ဗာနိ ဒေဝါနုဘာဝေန နာဂါနုဘာဝေန စ ဝဿန္တိ, နဒိယော စ တေသု သန္ဒန္တိ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဥဒကံ အနောတတ္တမေဝ ပဝိသတိ။ စန္ဒိမသူရိယာ ဒက္ခိဏေန ဝါ ဥတ္တရေန ဝါ ဂစ္ဆန္တာ ပဗ္ဗတန္တရေန တတ္ထ ဩဘာသံ ကရောန္တိ, ဥဇုံ ဂစ္ဆန္တာ န ကရောန္တိ, တေနေဝဿ အနောတတ္တန္တိ သင်္ခါ ဥဒပါဒိ။

တတ္ထ မနောဟရသိလာတလာနိ နိမ္မစ္ဆကစ္ဆပါနိ ဖလိကသဒိသနိမ္မလုဒကာနိ နှာနတိတ္ထာနိ သုပဋိယတ္တာနိ ဟောန္တိ, ယေသု ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓခီဏာသဝါ စ ဣဒ္ဓိမန္တော စ ဣသယော နှာယန္တိ, ဒေဝယက္ခာဒယော ဥယျာန ကီဠိကံ ကီဠန္တိ။

တဿ စတူသု ပဿေသု သီဟမုခံ ဟတ္ထိမုခံ အဿမုခံ ဥသဘမုခန္တိ စတ္တာရိ မုခါနိ ဟောန္တိ, ယေဟိ စတဿော နဒိယော သန္ဒန္တိ။ သီဟမုခေန နိက္ခန္တနဒီတီရေ သီဟာ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ။ ဟတ္ထိမုခါဒီဟိ ဟတ္ထိအဿ သဥသဘာ။ ပုရတ္ထိမဒိသတော နိက္ခန္တနဒီ အနောတတ္တံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဣတရာ တိဿော နဒိယော အနုပဂမ္မ ပာစီနဟိမဝန္တေနေဝ အမနုဿပထံ ဂန္တွာ မဟာသမုဒ္ဒံ ပဝိသတိ။ ပစ္ဆိမဒိသတော စ ဥတ္တရဒိသတော စ နိက္ခန္တနဒိယောပိ တထေဝ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပစ္ဆိမဟိမဝန္တေနေဝ ဥတ္တရဟိမဝန္တေနေဝ စ အမနုဿပထံ ဂန္တွာ မဟာသမုဒ္ဒံ ပဝိသန္တိ။ ဒက္ခိဏဒိသတော နိက္ခန္တနဒီ ပန တံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဒက္ခိဏေန ဥဇုကံ ပါသာဏပိဋ္ဌေနေဝ သဋ္ဌိယောဇနာနိ ဂန္တွာ ပဗ္ဗတံ ပဟရိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ပရိက္ခေပေန တိဂါဝုတပ္ပမာဏာ ဥဒကဓာရာ

စ ဟုတွာ အာကာသေန သင္ဌိယောဇနာနိ ဂန္တွာ တိယဂ္ဂဠ္ဌေ နာမ ဟသာဏော ပတိတာ, ဟသာဏော ဥဒကဓာရာဝေဂေန ဘိန္နော။ တတ္ထ ပညာသယောဇနပ္ပမာဏာ တိယဂ္ဂဠ္ဌာ နာမ ပောက္ခရဏီ ဇာတာ, ပောက္ခရဏိယာ ကူလံ ဘိန္ဒိတွာ ဟသာဏံ ပဝိသိတွာ သင္ဌိယောဇနာနိ ဂတာ။ တတော ဃနပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ဥမင်္ဂေန သင္ဌိယောဇနာနိ ဂန္တွာ ဝိဉ္ဈံ နာမ တိရစ္ဆာနပဗ္ဗတံ ပဟရိတွာ ဟတ္ထတလေ ပဉ္စင်္ဂုလိသဒိသာ ပဉ္စဓာရာ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိ။ သာ တိက္ခတ္တုံ အနောတတ္တံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဂတဋ္ဌာနေ အာဝဋ္ဋဂင်္ဂါတိ ဝုစ္စတိ။ ဥဇုကံ ဟသာဏပိဋ္ဌေန သင္ဌိယောဇနာနိ ဂတဋ္ဌာနေ ကဏှဂင်္ဂါတိ, အာကာသေန သင္ဌိယောဇနာနိ ဂတဋ္ဌာနေ အာကာသဂင်္ဂါတိ, တိယဂ္ဂဠ္ဌဟသာဏေ ပညာသ ယောဇနောကာသေ ဌိတာ တိယဂ္ဂဠ္ဌပောက္ခရဏီတိ, ကူလံ ဘိန္ဒိတွာ ဟသာဏံ ပဝိသိတွာ သင္ဌိယောဇနာနိ ဂတဋ္ဌာနေ ဗဟလဂင်္ဂါတိ, ဥမင်္ဂေန သင္ဌိယောဇနာနိ ဂတဋ္ဌာနေ ဥမင်္ဂဂင်္ဂါတိ ဝုစ္စတိ။ ဝိဉ္ဈံ နာမ တိရစ္ဆာနပဗ္ဗတံ ပဟရိတွာ ပဉ္စဓာရာ ဟုတွာ ပဝတ္တဋ္ဌာနေ ပန ဂင်္ဂါ ယမုနာ အစိရဝတီ သရဘူ မဟီတိ ပဉ္စဓာ သင်္ခံ ဂတာ။ ဧဝမေတာ ပဉ္စ မဟာနဒိယော ဟိမဝန္တတော ပဘဝန္တိ။ တာသု ယာ အယံ ပဉ္စမီ မဟီ နာမ, သာ ဣဓ မဟာမဟီတိ အဓိပ္ပေတာ။ တဿာ ဥတ္တရေန ယာ အာပေ, တာသံ အဝိဒူရတ္တာ သော ဇနပဒေါ အင်္ဂုတ္တရာပေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တသ္မိံ အင်္ဂုတ္တရာပေသု ဇနပဒေ။

အာပဏံ နာမာတိ တသ္မိံ ကိရ နိဂမေ ဝီသတိ အာပဏမုခသဟဿာနိ ဝိဘတ္တာနိ အဟေသုံ။ ဣတိ သော အာပဏာနံ ဥဿန္နတ္တာ အာပဏန္တွေဝ သင်္ခံ ဂတော။ တဿ စ နိဂမဿ အဝိဒူရေ နဒီတီရေ ဃနစ္ဆာယော ရမဏီယော ဘူမိဘာဂေ မဟာဝနသဏ္ဍော, တသ္မိံ ဘဂဝါ ဝိဟရတိ။ တေနေဝေတ္ထ ဝသနဋ္ဌာနံ န နိယာမိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ယေန ညာတရော ဝနသဏ္ဍော တေနုပသင်္ကမီ**တိ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဝသနဋ္ဌာနံ ပေသေတွာ ဧကကောဝ ဥပသင်္ကမိ ပေါတလိယံ ဂဟပတိံ သန္ဓာယ။ **ပေါတလိယောပိ ခော ဂဟပတီ**တိ ပေါတလိယောတိ ဧဝံနာမကော ဂဟပတိ။ **သမ္ပန္နနိဝါသနပါဝုရ ဏော**တိ ပရိပုဏ္ဏနိဝါသနပါဝုရဏော , ဧကံ ဒီဃဒသံ သာဋကံ နိဝတ္ထော ဧကံ ပါရုတောတိ အတ္ထော။ **ဆတ္တုပါဟ နာဟီ**တိ ဆတ္တံ ဂဟေတွာ ဥပါဟနာ အာရုယှာတိ အတ္ထော။ **အာသနာနီ**တိ ပလ္လင်္ကပီဌပလာလပီဌကာဒီနိ။ အန္တ မသော သာခာဘင်္ဂမ္ပိ ဟိ အာသနန္တေဝ ဝုစ္စတိ။ **ဂဟပတိဝါဒေနာ**တိ ဂဟပတီတိ ဣမိနာ ဝစနေန။ **သမုဒါစရတီ**တိ ဝောဟရတိ။

ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ တိ တတိယံ ဂဟပတီတိ ဝစနံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဘဂဝန္တမေတံ "တယိဒံ, ဘော, ဂေါတမာ"တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ တတ္ထ **နစ္ဆန္နံ** န္တိ န အနုစ္ဆဝိကံ။ **နပ္ပတိရူပံ** န္တိ န သာရုပ္ပံ။ **အာကာရာ**တိ အာဒီနိ သဗ္ဗာနေဝ ကာရဏဝေဝစနာနိ။ ဒီဃဒသဝတ္ထဓာရဏ-ကေသမဿုနခဌပနာဒီနိ ဟိ သဗ္ဗာနေဝ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ တဿ ဂိဟိဘာဝံ ပာကဋံ ကရောန္တီတိ **အာကာရာ,** ဂိဟိသဏ္ဌာနေန သဏ္ဌိတတ္တာ **လိင်္ဂါ,** ဂိဟိဘာဝဿ သဉ္ဇာနနနိမိတ္တတာယ **နိမိတ္တာ** တိ ဝုတ္တာ။ **ယထာ တံ ဂဟပတိဿာ** တိ ယထာ ဂဟပတိဿ အာကာရလိင်္ဂနိမိတ္တာ ဘ ဝေယျုံ, တထေဝ တုယှံ။ တေန တာဟံ ဧဝံ သမုဒါစရာမီတိ ဒဿေတိ။ အထ သော ယေန ကာရဏေန ဂဟပတိဝါဒံ နာ ဓိဝါသေတိ, တံ ပကာသေန္တော "တထာ ဟိ ပန မေ"တိအာဒိမာဟ။

နိယျာတ န္တိ နိယျာတိတံ။ **အနောဝါဒီ အနုပဝါဒီ**တိ "တာတ, ကသထ, ဝပထ, ဝဏိပ္ပထံ ပယောဇေထာ"တိ အာဒိနာ ဟိ နယေန ဩဝဒန္တော ဩဝဒတိ နာမ ဟောတိ။ "တုမှေ ဟ န ကသထ, န ဝပထ, န ဝဏိပ္ပထံ ပယောဇေထ, ကထံ ဇီဝိဿထ, ပုတ္တဒာရံ ဝါ ဘရိဿထာ"တိအာဒိနာ နယေန ပန ဥပဝဒန္တော ဥပဝဒတိ နာမ ဟောတိ။ အဟံ ပန ဉာဘယမ္ပိ တံ န ကရောမိ။ တေနာဟံ တတ္ထ အနောဝါဒီ အနုပဝါဒီတိ ဒဿေတိ။ **ဃာသစ္ဆာဒနပရမော ဝိဟရာမီ**တိ ဃာသမတ္တ ဉ္စေဝ အစ္ဆာဒနမတ္တဉ္စ ပရမံ ကတွာ ဝိဟရာမိ, တတော ပရံ နတ္ထိ, န စ ပတ္ထေမီတိ ဒီပေတိ။

၃၂. ဂိဒ္ဓိလောဘော ပဟာတဗ္ဗော တိ ဂေဓဘူတော လောဘော ပဟာတဗ္ဗော။ **အနိန္ဒာရောသ** န္တိ အနိန္ဒာဘူတံ အ ဃဋ္ဋနံ။ **နိန္ဒာရောသော** တိ နိန္ဒာဃဋ္ဋနာ။ **ဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒာယာ** တိ ဧတ္ထ **ဝေါဟာရော**တိ ဗျဝဟာရဝေါဟာရော ပိ ပဏ္ဏတ္တိပိ ဝစနမ္ပိ စေတနာပိ။ တတ္ထ –

"ယော ဟိ ကောစိ မနုဿေသု, ဝေါဟာရံ ဥပဇီဝတိ။
ဧဝံ ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟိ, ဝါဏိဇော သော န ဗြာဟ္မဏော"တိ။ (မ. နိ. ၂.၄၅၇) –

အယံ ဗျဝဟာရဝေါဟာရော နာမ။ ‘‘သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရော’’တိ (ဓ. သ. ၁၃၁၃-၁၃၁၅) အယံ ပဏ္ဏတ္တိဝေါဟာရော နာမ။ ‘‘တထာ တထာ ဝေါဟရတိ အပရာမသ’’န္တိ (မ. နိ. ၃.၃၃၂) အယံ ဝစနဝေါဟာရော နာမ။ ‘‘အဋ္ဌ အရိယဝေါဟာရာ အဋ္ဌ အနရိယဝေါဟာရာ’’တိ (အ. နိ. ၈.၆၇) အယံ စေတနာဝေါဟာရော နာမ, အယမိဓာဓိပ္ပေတော။ ယသ္မာ ပန ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂိဟီတိ စေတနာ နတ္ထိ, သမဏောတိ စေတနာ ဟောတိ။ ဂိဟီတိ ဝစနံ နတ္ထိ, သမဏောတိ ဝစနံ ဟောတိ။ ဂိဟီတိ ပဏ္ဏတ္တိ နတ္ထိ, သမဏောတိ ပဏ္ဏတ္တိ ဟောတိ။ ဂိဟီတိ ဗျဝဟာရော နတ္ထိ, သမဏောတိ ဝါ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝါ ဗျဝဟာရော ဟောတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗေပေတေ လဗ္ဘန္တိ။

၂၃. ယေသံ ခေါ အဟံ သံယောဇနာနံ ဟေတု ပါဏာတိပါတီတိ ဧတ္ထ ပါဏာတိပါတောဝ သံယောဇနံ။ ပါဏာတိပါတဿေဝ ဟိ ဟေတု ပါဏာတိပါတပစ္စယာ ပါဏာတိပါတီ နာမ ဟောတိ။ ပါဏာတိပါတာနံ ပန ဗဟုတ္တာ ‘‘ယေသံ ခေါ အဟ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ **တေသာဟံ သံယောဇနာနန္တိ** တေသံ အဟံ ပါဏာတိပါတဗန္ဓနာနံ။ **ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ပဋိပန္နော**တိ ဣမိနာ အပါဏာတိပါတသင်္ခါတေန ကာယိကသီလသံဝရေန ပဟာနတ္ထာယ သမုစ္ဆေဒနတ္ထာယ ပဋိပန္နော။ **အတ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျာ**တိ ကုန္ထကိပိလ္လိကမ္ပိ နာမ ဇီဝိတာ အဝေါရောပနကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ပါဏာတိပါတမတ္တတောပိ ဝိရမိတုံ န သက္ကောမိ, ကိံ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိ ဧဝံ အတ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျ။ **အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျုန္တိ** ဧဝရူပေ နာမ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ပါဏာတိပါတမတ္တတောပိ ဝိရမိတုံ န သက္ကောတိ, ကိံ ဧတဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိ ဧဝံ အနုဝိစ္စ တုလယိတွာ ပရိယောဂါဟေတွာ အညေပိ ဝိညူ ပဏ္ဍိတာ ဂရဟေယျုံ။ **ဧတဒေဝ ခေါ ပန သံယောဇနမေတံ နီဝရဏန္တိ** ဒသသု သံယောဇနေသု ပဉ္စသု စ နီဝရဏေသု အပရိယာပန္နမ္ပိ ‘‘အဋ္ဌ နီဝရဏာ’’တိ ဒေသနာဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ ဝဋ္ဋဗန္ဓနဋ္ဌေန ဟိ ဟိတပဋိစ္ဆာဒနဋ္ဌေန စ သံယောဇနန္တိပိ နီဝရဏန္တိပိ ဝုတ္တံ။ **အာသဝါ**တိ ပါဏာတိပါတကာရဏာ ဧကော အဝိဇ္ဇာသဝေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဝိဃာတပရိဠာဟာ**တိ ဝိဃာတာ စ ပရိဠာဟာ စ။ တတ္ထ ဝိဃာတဂ္ဂဟဏေန ကိလေသဒုက္ခဉ္စ ဝိပါကဒုက္ခဉ္စ ဂဟိတံ, ပရိဠာဟဂ္ဂဟဏေနပိ ကိလေသပရိဠာဟော စ ဝိပါကပရိဠာဟော စ ဂဟိတော။ ဣမိနာ ဥပါယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၄-၃၀. အယံ ပန ဝိသေသော – **တေသာဟံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယာ**တိ ဣမသ္မိံ ပဒေ ဣမိနာ ဒိန္နာဒါနသင်္ခါတေန ကာယိကသီလသံဝရေန, သစ္စဝါစာသင်္ခါတေန ဝါစသိကသီလသံဝရေန, အပိသုဏာဝါစာသင်္ခါတေန ဝါစသိကသီလသံဝရေန, အဂိဒ္ဓိလောဘသင်္ခါတေန မာနသိကသီလသံဝရေန, အနိန္ဒါရောသသင်္ခါတေန ကာယိကဝါစသိကသီလသံဝရေန , အကောဓုပါယာသသင်္ခါတေန မာနသိကသီလသံဝရေန, အနတိမာနသင်္ခါတေန မာနသိကသီလသံဝရေန ပဟာနတ္ထာယ သမုစ္ဆေဒနတ္ထာယ ပဋိပန္နောတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

အတ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျ အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျုံန္တိ ဣမေသု ပန ပဒေသု တိဏသလာကမ္ပိ နာမ ဥပါဒါယ အဒိန္နံ အဂ္ဂဟဏသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အဒိန္နာဒါနမတ္တတောပိ ဝိရမိတုံ န သက္ကောမိ, ကိံ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိ ဧဝံ အတ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျ။ ဧဝရူပေ နာမ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အဒိန္နာဒါနမတ္တတောပိ ဝိရမိတုံ န သက္ကောတိ, ကိံ ဣမဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိ ဧဝံ အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျုံ? ဟသာပေက္ခတာယပိ နာမ ဒဝကမျတာယ ဝါ မုသာဝါဒံ အကရဏသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ။ သဗ္ဗာကာရေန ပိသုဏံ အကရဏသာသနေ နာမ ပဗ္ဗဇိတွာ။ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဂိဒ္ဓိလောဘံ အကရဏသာသနေ နာမ ပဗ္ဗဇိတွာပိ။ ကကစေန အင်္ဂေသု ဩက္ကန္တိယမာနေသုပိ နာမ ပရေသံ နိန္ဒာရောသံ အကရဏသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ။ ဆိန္နခါဏုကဏ္ဋကာဒီသုပိ နာမ ကောဓုပါယာသံ အကရဏသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ။ အဓိမာနမတ္တမ္ပိ နာမ မာနံ အကရဏသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အတိမာနမတ္တမ္ပိ ပဇဟိတုံ န သက္ကောမိ, ကိံ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိ ဧဝံ အတ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျ။ ဧဝရူပေ နာမ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အတိမာနမတ္တမ္ပိ ပဇဟိတုံ န သက္ကောတိ, ကိံ ဣမဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိ ဧဝံ အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျုန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

အာသဝါတိ ဣမသ္မိံ ပန ပဒေ အဒိန္နာဒါနကာရဏာ ကာမာသဝေါ ဒိဋ္ဌာသဝေါ အဝိဇ္ဇာသဝေါတိ တယော အာသဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တထာ မုသာဝါဒကာရဏာ ပိသုဏာဝါစာကာရဏာ စ, ဂိဒ္ဓိလောဘကာရဏာ ဒိဋ္ဌာသဝေါ အဝိဇ္ဇာသဝေါ စ, နိန္ဒာရောသကာရဏာ အဝိဇ္ဇာသဝေါဝ, တထာ ကောဓုပါယာသကာရဏာ, အတိမာနကာရဏာ ဘဝါသဝေါ အဝိဇ္ဇာသဝေါ စာတိ ဒွေဝ အာသဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဧဝံ အာသဝုပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣမေသု ပန အဋ္ဌသုပိ ဝါရေသု အသမ္မောဟတ္ထံ ပန အယံ သင်္ခေပဝိနိစ္ဆယော – ပုရိမေသု တာဝ စတူသု ဝိရမိတုံ န သက္ကောမီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ပစ္ဆိမေသု ပဇဟိတုံ န သက္ကောမီတိ။ ပါဏာတိပါတနိန္ဒာရောသကောဓုပါယာသေသု စ ဧကော အဝိဇ္ဇာသဝောဝ ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနမုသာဝါဒပိသုဏာဝါစာသု ကာမာသဝေ ဒိဋ္ဌာသဝေ အဝိဇ္ဇာသဝေ, ဂိဒ္ဓိလောဘေ ဒိဋ္ဌာသဝေ အဝိဇ္ဇာသဝေ, အတိမာနေ ဘဝါသဝေ အဝိဇ္ဇာသဝေ, အပါဏာတိပါတံ အဒိန္နာဒါနံ ကာယိကံ သီလံ, အမုသာ အပိသုဏံ ဝါစသိကသီလံ, ဌပေတွာ အနိန္ဒာရောသံ သေသာနိ တီဏိ မာနသိကသီလာနိ။ ယသ္မာ ပန ကာယေနပိ ဃဋ္ဋေတိ ရောသေတိ ဝါစာယပိ, တသ္မာ အနိန္ဒာရောသော ဒွေ ဌာနာနိ ယာတိ, ကာယိကသီလမ္ပိ ဟောတိ ဝါစသိကသီလမ္ပိ။ ဧတ္တာဝတာ ကိံ ကထိတံ? ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလေ ဌိတဿ စ ဘိက္ခုနော ပဋိသင်္ခါပဟာနဝသေန ဂိဟိဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒေါ ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကာမာဒီနဝကထာဝဏ္ဏနာ

၄၂. ဝိတ္ထာရဒေသနာယံ **တမေနံ ဒက္ခော** တိ ပဒဿ **ဥပသုမ္ဘေယျာ** တိ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တမေနံ ကုက္ကုရံ ဥပသုမ္ဘေယျ, တဿ သမီပေ ခိပေယျာတိ အတ္ထော။ **အဋ္ဌိကင်္ကလ** န္တိ ဥရဋ္ဌိံ ဝါ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ ဝါ သီသဋ္ဌိံ ဝါ။ တဉှိ နိမ္မံသတ္တာ ကင်္ကလန္တိ ဝုစ္စတိ။ **သုနိက္ကန္တံ နိက္ကန္တ** န္တိ ယထာ သုနိက္ကန္တံ ဟောတိ, ဧဝံ နိက္ကန္တံ နိလ္လိခိတံ, ယဒေတ္ထ အလ္လီနမံသံ အတ္ထိ, တံ သဗ္ဗံ နိလ္လိခိတွာ အဋ္ဌိမတ္တမေဝ ကတန္တိ အတ္ထော။ တေနေဝါဟ "နိမ္မံသ"န္တိ။ လောဟိတံ ပန မက္ခိတွာ တိဋ္ဌတိ, တေန ဝုတ္တံ "လောဟိတမက္ခိတ"န္တိ။

ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဗဟုဒုက္ခာ, ဥပါယာသသံကိလေသေဟိ ဗဟုပါယာသာ။ **ယာယံ ဥပေက္ခာ နာနတ္တာ နာနတ္တသိတာ** တိ ယာ အယံ ပဉ္စကာမဂုဏာရမ္မဏဝသေန နာနာသဘာဝါ, တာနေဝ စ အာရမ္မဏာနိ နိဿိတတ္တာ "နာနတ္တသိတာ"တိ ဝုစ္စတိ ပဉ္စကာမဂုဏူပေက္ခာ, တံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ။ **ဧကတ္တာ ဧကတ္တသိတာ**တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနုပေက္ခာ, သာ ဟိ ဒိဝသမ္ပိ ဧကသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဥပ္ပဇ္ဇနတော ဧကသဘာဝါ, တဒေဝ ဧကံ အာရမ္မဏံ နိဿိတတ္တာ ဧကတ္တသိတာ နာမ။ **ယတ္ထ သဗ္ဗသော လောကာမိသူပါဒါနာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တီ**တိ ယတ္ထ စတုတ္ထဇ္ဈာနုပေက္ခာယံ ယံ ဥပေက္ခံ အာဂမ္မ ယံ ပဋိစ္စ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အပရိသေသာ လောကာမိသသင်္ခါတာ ပဉ္စကာမဂုဏာမိသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ **ပဉ္စကာမဂုဏာမိသာ**တိ စ ကာမဂုဏာရမ္မဏဆန္ဒရာဂါ, ဂဟဏဋ္ဌေန တေယေဝ စ ဥပါဒါနာတိပိ ဝုတ္တာ။ **တမေဝူပေက္ခံ ဘာဝေတီ** တိ တံ လောကာမိသူပါဒါနာနံ ပဋိပက္ခဘူတံ စတုတ္ထဇ္ဈာနုပေက္ခမေဝ ဝဍ္ဎေတိ။

၄၃. **ဥဍ္ဍီယေယျာ** တိ ဥပ္ပတိတွာ ဂစ္ဆေယျ။ **အနုပတိတွာ**တိ အနုဗန္ဓိတွာ။ **ဝိတစ္ဆေယျုံ** န္တိ မုခတုဏ္ဍကေန ဍံသန္တာ တစ္ဆေယျုံ။ **ဝိဿဇ္ဇေယျုံ** န္တိ မံသပေသိံ နခေဟိ ကမိတွာ ပါတေယျုံ။

၄၇. **ယာနံ ဝါ ပေါရိသေယျ** န္တိ ပုရိသာနုစ္ဆဝိကံ ယာနံ။ **ပဝရမဏိကုဏ္ဍလ** န္တိ နာနပ္ပကာရံ ဥတ္တမမဏိဉ္စ ကုဏ္ဍလဉ္စ။ **သာနိ ဟရန္တီ** တိ အတ္တနော ဘဏ္ဍကာနိ ဂဏှန္တိ။

၄၈. **သမ္ပန္နဖလ** န္တိ မဓုရဖလံ။ **ဥပပန္နဖလ** န္တိ ဖလူပပန္နံ ဗဟုဖလံ။

၄၉. **အနုတ္တရ** န္တိ ဥတ္တမံ ပဘဿရံ နိရုပက္ကိလေသံ။

၅၀. **အာရကာ အဟံ, ဘန္တေ** တိ ပထဝိတော နဘံ ဝိယ သမုဒ္ဒဿ ဩရိမတီရတော ပရတီရံ ဝိယ စ သုဝိဒူရဝိဒူရေ အဟံ။ **အနာဇာနီယေ**တိ ဂိဟိဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒနဿ ကာရဏံ အဇာနနကေ။ **အာဇာနီယဘောဇန**န္တိ ကာရဏံ ဇာနန္တေဟိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဘောဇနံ။ **အနာဇာနီယဘောဇန**န္တိ ကာရဏံ အဇာနန္တေဟိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဘောဇနံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

၅. ဇီဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဇီဝကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဇီဝကဿ ကောမာရဘစ္စဿ အမ္ဗဝနေ**တိ ဧတ္ထ ဇီဝတီတိ **ဇီဝကော**။ ကုမာရေန ဘတောတိ **ကောမာရဘစ္စော**။ ယထာဟ “ကိံ ဘဏေ ဧတံ ကာကေဟိ သမ္ပရိကိဏ္ဏန္တိ? ဒါရကော ဒေဝါတိ။ ဇီဝတိ ဘဏေတိ? ဇီဝတိ ဒေဝါတိ။ တေန ဟိ ဘဏေ တံ ဒါရကံ အမှာကံ အန္တေပုရံ နေတွာ ဓာတီနံ ဒေထ ပေါသေတုန္တိ။ တဿ ဇီဝတီတိ ဇီဝကောတိ နာမံ အကံသု, ကုမာရေန ပေါသာပိတောတိ ကောမာရဘစ္စောတိ နာမံ အကံသူ”တိ (မဟာဝ. ၃၂၈)။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရေန ပန ဇီဝကဝတ္ထု ခန္ဓကေ အာဂတမေဝ။ ဝိနိစ္ဆယကထာပိဿ **သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တာ။

အယံ ပန ဇီဝကော ဧကသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတော ဒောသာဘိသန္နံ ကာယံ ဝိရေစေတွာ သိဝေယျကံ ဒုဿယုဂံ ဒတွာ ဝတ္ထာနုမောဒနပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ စိန္တေသိ – “မယာ ဒိဝသဿ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ဂန္တဗ္ဗံ, ဣဒဉ္စ ဝေဠုဝနံ အတိဒူရေ, မယှံ ဥယျာနံ အမ္ဗဝနံ အာသန္နတရံ, ယံနူနာဟမေတ္ထ ဘဂဝတော ဝိဟာရံ ကာရေယျ”န္တိ။ သော တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနလေဏကုဋိမဏ္ဍပါဒီနိ သမ္ပာဒေတွာ ဘဂဝတော အနုစ္ဆဝိကံ ဂန္ဓကုဋိံ ကာရေတွာ အမ္ဗဝနံ အဋ္ဌာရသဟတ္ထုဗ္ဗေဓေန တမ္ဗပဋ္ဋဝဏ္ဏေန ပါကာရေန ပရိက္ခိပါပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ စီဝရဘတ္တေန သန္တပ္ပေတွာ ဒက္ခိဏောဒကံ ပါတေတွာ ဝိဟာရံ နိယျာတေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “ဇီဝကဿ ကောမာရဘစ္စဿ အမ္ဗဝနေ”တိ။

အာရဘန္တီတိ ဃာတေန္တိ။ **ဥဒ္ဒိဿကတ**န္တိ ဥဒ္ဒိသိတွာ ကတံ။ **ပဋိစ္စကမ္မ**န္တိ အတ္တာနံ ပဋိစ္စ ကတံ။ အထ ဝါ **ပဋိစ္စကမ္မ**န္တိ နိမိတ္တကမ္မဿေတံ အဓိဝစနံ, တံ ပဋိစ္စ ကမ္မမေတ္ထ အတ္ထီတိ မံသံ “ပဋိစ္စကမ္မ”န္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ယော ဧဝရူပံ မံသံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, သောပိ တဿ ကမ္မဿ ဒါယာဒော ဟောတိ, ဝဓကဿ ဝိယ တဿာပိ ပါဏဃာတကမ္မံ ဟောတီတိ ဧတေသံ လဒ္ဓိ။ **ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရောန္တီ**တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တကာရဏဿ အနုကာရဏံ ကထေန္တိ။ ဧတ္ထ စ ကာရဏံ နာမ တိကောဋိပရိသုဒ္ဓမစ္ဆမံသပရိဘောဂေ, အနုကာရဏံ နာမ မဟာဇနဿ တထာ ဗျာကရဏံ။ ယသ္မာ ပန ဘဂဝါ ဥဒ္ဒိဿကတံ န ပရိဘုဉ္ဇတိ, တသ္မာ နေဝ တံ ကာရဏံ ဟောတိ, န တိတ္ထိယာနံ တထာ ဗျာကရဏံ အနုကာရဏံ။ **သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒော**တိ ပရေဟိ ဝုတ္တကာရဏေန သကာရဏော ဟုတွာ ဝါ တုမှာကံ ဝါဒေ ဝါ အနုဝါဒေ ဝါ ဝိညူဟိ ဂရဟိတဗ္ဗကာရဏံ ကောစိ အပ္ပမတ္တကောပိ ကိံ န အာဂစ္ဆတိ ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – “ကိံ သဗ္ဗာကာရေနပိ တုမှာကံ ဝါဒေ ဂါရယှံ ကာရဏံ နတ္ထီ”တိ။ **အဗ္ဘာစိက္ခန္တီ**တိ အဘိဘဝိတွာ အာစိက္ခန္တိ။

၅၂. ဌာနေဟီတိ ကာရဏေဟိ။ ဒိဋ္ဌာဒီသု **ဒိဋ္ဌံ** နာမ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ မိဂမစ္ဆေ ဝဓိတွာ ဂယှမာနံ ဒိဋ္ဌံ။ **သုတံ** နာမ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ မိဂမစ္ဆေ ဝဓိတွာ ဂဟိတန္တိ သုတံ။ **ပရိသင်္ကိတံ** နာမ ဒိဋ္ဌပရိသင်္ကိတံ သုတပရိသင်္ကိတံ တဒုဘယဝိမုတ္တပရိသင်္ကိတန္တိ တိဝိဓံ ဟောတိ။

တတြာယံ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝိနိစ္ဆယော – ဣဓ ဘိက္ခူ ပဿန္တိ မနုဿေ ဇာလဝါဂုရာဒိဟတ္ထေ ဂါမတော ဝါ နိက္ခမန္တေ အရညေ ဝါ ဝိစရန္တေ။ ဒုတိယဒိဝသေ စ နေသံ တံ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌာနံ သမစ္ဆမံသံ ပိဏ္ဍပါတံ အဘိဟရန္တိ။ တေ တေန ဒိဋ္ဌေန ပရိသင်္ကန္တိ “ဘိက္ခူနံ နု ခော အတ္ထာယ ကတ”န္တိ, ဣဒံ **ဒိဋ္ဌပရိသင်္ကိတံ** နာမ, ဧတံ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ဧဝံ အပရိသင်္ကိတံ, တံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန တေ မနုဿာ “ကသ္မာ, ဘန္တေ, န ဂဏှထာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တမတ္ထံ သုတွာ “နယိဒံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ကတံ, အမှေဟိ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝါ ရာဇယုတ္တာဒီနံ အတ္ထာယ ဝါ ကတ”န္တိ ဝဒန္တိ, ကပ္ပတိ။

န ဟေဝ ခေါ ဘိက္ခူ ပဿန္တိ, အပိစ သုဏန္တိ “မနုဿာ ကိရ ဇာလဝါဂုရာဒိဟတ္ထာ ဂါမတော ဝါ နိက္ခမန္တိ အရညေ ဝါ ဝိစရန္တီ”တိ။ ဒုတိယဒိဝသေ စ နေသံ တံ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌာနံ သမစ္ဆမံသံ ပိဏ္ဍပါတံ အဘိဟရန္တိ။ တေ တေန သုတေန ပရိသင်္ကန္တိ “ဘိက္ခူနံ နု ခော အတ္ထာယ ကတ”န္တိ, ဣဒံ **သုတပရိသင်္ကိတံ** နာမ, ဧတံ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ဧဝံ အပရိသင်္ကိတံ, တံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန တေ မနုဿာ “ကသ္မာ, ဘန္တေ, န ဂဏှထာ”တိ

ပုစ္ဆိတွာ တမတ္ထံ သုတွာ “နယိဒံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ကတံ, အမှေဟိ အတ္တနော အတ္ထာယ တ ရာဇယုတ္တာဒီနံ အတ္ထာယ တ ကတ”န္တိ ဝဒန္တိ, ကပ္ပတိ။

န ဟောဝ ခော ပန ပဿန္တိ န သုဏန္တိ, အပိစ တေသံ ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌာနံ ပတ္တံ ဂဟေတွာ သမစ္ဆမံသံ ပိဏ္ဍပာတံ အဘိသင်္ခရိတွာ အဘိဟရန္တိ။ တေ ပရိသင်္ကန္တိ “ဘိက္ခူနံ နု ခော အတ္ထာယ ကတ”န္တိ, ဣဒံ **တဒုဘယဝိမုတ္တပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ တမ္ပိ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ဇဝံ အပရိသင်္ကိတံ, တံ ဝဋ္ဋတိ ။ သစေ ပန တေ မနုဿာ “ကသ္မာ, ဘန္တေ, န ဂဏှထာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တမတ္ထံ သုတွာ “နယိဒံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ကတံ, အမှေဟိ အတ္တနော အတ္ထာယ တ ရာဇယုတ္တာဒီနံ အတ္ထာယ တ ကတံ, ပဝတ္တမံသံ တ ကတံ, ကပ္ပိယမေဝ လဘိတွာ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ သမ္ပာဒိတ”န္တိ ဝဒန္တိ, ကပ္ပတိ။

မတာနံ ပေတကိစ္စတ္ထာယ မင်္ဂလာဒီနံ တ အတ္ထာယ ကတေပိ ဧသေဝ နယော။ ယံ ယဉှိ ဘိက္ခူနံယေဝ အတ္ထာယ အကတံ, ယတ္ထ စ နိဗ္ဗေမတိကာ ဟောန္တိ, တံ သဗ္ဗံ ကပ္ပတိ။ သစေ ပန ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူ ဥဒ္ဒိဿ ကတံ ဟောတိ, တေ စ အတ္တနော အတ္ထာယ ကတဘာဝံ န ဇာနန္တိ, အညေ ဇာနန္တိ။ ယေ ဇာနန္တိ, တေသံ န ဝဋ္ဋတိ, ဣတရေသံ ဝဋ္ဋတိ။ အညေ န ဇာနန္တိ, တေယေဝ ဇာနန္တိ, တေသံယေဝ န ဝဋ္ဋတိ, အညေသံ ဝဋ္ဋတိ။ တေပိ “အမှာကံ အတ္ထာယ ကတ”န္တိ ဇာနန္တိ အညေပိ “ဧတေသံ အတ္ထာယ ကတ”န္တိ ဇာနန္တိ, သဗ္ဗေသမ္ပိ တံ န ဝဋ္ဋတိ။ သဗ္ဗေ န ဇာနန္တိ, သဗ္ဗေသံ ဝဋ္ဋတိ။ ပဉ္စသု ဟိ သဟဓမ္မိကေသု ယဿ ကဿစိ တ အတ္ထာယ ဥဒ္ဒိဿ ကတံ သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတိ။

သစေ ပန ကောစိ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဥဒ္ဒိဿ ပါဏံ ဝဓိတွာ တဿ ပတ္တံ ပူရေတွာ ဒေတိ, သော စေ အတ္တနော အတ္ထာယ ကတဘာဝံ ဇာနံယေဝ ဂဟေတွာ အညဿ ဘိက္ခုနော ဒေတိ, သော တဿ သဒ္ဓါယ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ ကဿာပတ္တီတိ? ဒွိန္နမ္ပိ အနာပတ္တိ။ ယဉှိ ဥဒ္ဒိဿ ကတံ, တဿ အဘုတ္တတာယ အနာပတ္တိ, ဣတရဿ အဇာနနတာယ။ ကပ္ပိယမံသဿ ဟိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အာပတ္တိ နတ္ထိ။ ဥဒ္ဒိဿကတဉ္စ အဇာနိတွာ ဘုတ္တဿ ပစ္ဆာ ဉတွာ အာပတ္တိဒေသနာကိစ္စံ နာမ နတ္ထိ။ အကပ္ပိယမံသံ ပန အဇာနိတွာ ဘုတ္တေန ပစ္ဆာ ဉတွာပိ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ။ ဥဒ္ဒိဿကတဉှိ ဉတွာ ဘုဉ္ဇတောဝ အာပတ္တိ, အကပ္ပိယမံသံ အဇာနိတွာ ဘုတ္တဿာပိ အာပတ္တိယေဝ။ တသ္မာ အာပတ္တိဘီရုကေန ရူပံ သလ္လက္ခေန္တေနာပိ ပုစ္ဆိတွာဝ မံသံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, ပရိဘောဂကာလေ ပုစ္ဆိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီတိ တ ဂဟေတွာ ပုစ္ဆိတွာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဒုဝိညေယျတ္တာ။ အစ္ဆမံသဉှိ သူကရမံသသဒိသံ ဟောတိ, ဒီပိမံသာဒီနိ စ မိဂမံသသဒိသာနိ, တသ္မာ ပုစ္ဆိတွာ ဂဟဏမေဝ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

အဒိဋ္ဌန္တိ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ဝဓိတွာ ဂယှမာနံ အဒိဋ္ဌံ။ **အသုတန္တိ** ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ဝဓိတွာ ဂဟိတန္တိ အသုတံ။ **အပရိသင်္ကိတန္တိ** ဒိဋ္ဌပရိသင်္ကိတာဒိဝသေန အပရိသင်္ကိတံ။ **ပရိဘောဂန္တိ ဝဒာမီ**တိ ဣမေဟိ တီဟိ ကာရဏေဟိ ပရိသုဒ္ဓံ **တိကောဋိပရိသုဒ္ဓံ** နာမ ဟောတိ, တဿ ပရိဘောဂေ အရညေ ဇာတသူပေယျသာကပရိဘောဂသဒိသော ဟောတိ, တထာရူပံ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ မေတ္တာဝိဟာရိဿ ဘိက္ခုနော ဒောသော တ ဝဇ္ဇံ တ နတ္ထိ, တသ္မာ တံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမီတိ အတ္ထော။

၅၃. ဣဒါနိ တာဒိသဿ ပရိဘောဂေ မေတ္တာဝိဟာရိနောပိ အနဝဇ္ဇတံ ဒဿေတုံ **ဣဓ, ဇီဝက, ဘိက္ခူ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အနိယမေတွာ **ဘိက္ခူ**တိ ဝုတ္တံ, အထ ခော အတ္တာနမေဝ သန္ဓာယ ဧတံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဘဂဝတာ ဟိ မဟာဝစ္ဆဂေါတ္တသုတ္တေ, စင်္ကီသုတ္တေ, ဣမသ္မိံ သုတ္တေတိ တီသု ဌာနေသု အတ္တာနံယေဝ သန္ဓာယ ဒေသနာ ကတာ။ **ပဏီတေန ပိဏ္ဍပာတေနာ**တိ ဟေဋ္ဌာ အနင်္ဂဏသုတ္တေ ယော ကောစိ မဟဂ္ဃော ပိဏ္ဍပာတော ပဏီတပိဏ္ဍပာတောတိ အဓိပ္ပေတော, ဣဓ ပန မံသူပသေစနောဝ အဓိပ္ပေတော။ **အဂထိတော**တိ တဏှာယ အဂထိတော။ **အမုစ္ဆိတော**တိ တဏှာမုစ္ဆနာယ အမုစ္ဆိတော။ **အနဇ္ဈောပန္နော**တိ န အဓိဩပန္နော, သဗ္ဗံ အာလုမ္ပိတွာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဂိလိတုကာမော ကာကော ဝိယ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အာဒီနဝဒဿာဝီ**တိ ဧကရတ္တိဝါသေန ဥဒရပဋလံ ပဝိသိတွာ နဝဟိ ဝဏမုခေဟိ နိက္ခမိဿတီတိအာဒိနာ နယေန အာဒီနဝံ ပဿန္တော။ **နိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတီ**တိ ဣဒမတ္ထမာဟာရပရိဘောဂေတိ ပညာယ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ **အတ္တဗျာဗာဓာယ တ စေတေတီ**တိ အတ္တဒုက္ခာယ တ စိတေတိ။ **သုတမေတန္တိ** သုတံ မယာ ဧတံ ပုဗ္ဗေ, ဧတံ မယှံ သဝနမတ္တမေဝါတိ ဒဿ

သေတိ။ **သစေ ခေါ တေ, ဇီဝက, ဣဒံ သန္ဓာယ ဘာသိတ** န္တိ, ဇီဝက, မဟာဗြဟ္မုနာ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနေန ဗျာပာ ဒါဒယော ပဟီနာ, တေန သော မေတ္တာဝိဟာရီ မယှံ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနေန, သစေ တေ ဣဒံ သန္ဓာယ ဘာသိတံ, ဧဝံ သ န္တေ တဝ ဣဒံ ဝစနံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ သော သမ္ပဋိစ္ဆိ။

၅၄. အထဿ ဘဂဝါ သေသဗြဟ္မဝိဟာရဝသေနာပိ ဥတ္တရိ ဒေသနံ ဝဍ္ဎေန္တော "ဣဓ, ဇီဝက, ဘိက္ခု"တိ အာဒိမာဟ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၅၅. ယော ခေါ ဇီဝကာတိ အယံ ပာဋိယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ ဣမသ္မိဉ္ဟိ ဌာနေ ဘဂဝါ ဒွါရံ ထကေတိ, သတ္တာနုဒ္ဒ ယံ ဒဿေတိ။ သစေ ဟိ ကဿစိ ဧဝမဿ "ဧကံ ရသပိဏ္ဍပါတံ ဒတွာ ကပ္ပသတသဟဿံ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ ပဋိ လဘန္တိ, ယံကိဉ္စိ ကတွာ ပရံ မာရေတွာပိ ရသပိဏ္ဍပါတောဝ ဒါတဗ္ဗော"တိ, တံ ပဋိသေဓေန္တော "ယော ခေါ, ဇီဝက, တထာဂတံ ဝါ"တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေနာ**တိ ဣမိနာ အာဏတ္တိမတ္တေနေဝ တာဝ ပဌမေန ကာရဏေန။ **ဂလပ္ပဝေဓကေ နာ**တိ ယောတ္တေန ဂလေ ဗန္ဓိတွာ ကဍ္ဎိတော ဂလေန ပဝေဓေန္တေန။ **အာရဘိယမာနော**တိ မာရိယမာနော။ **အကပ္ပိ ယေန အာသာဒေတီ**တိ အစ္ဆမံသံ သူကရမံသန္တိ, ဒီပိမံသံ ဝါ မိဂမံသန္တိ ခါဒာပေတွာ – "တွံ ကိံ သမဏော နာမ, အ ကပ္ပိယမံသံ တေ ခါဒိတ"န္တိ ဃဋ္ဋေတိ။ ယေ ပန ဒုဗ္ဘိက္ခာဒီသု ဝါ ဗျာဓိနိဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဝါ "အစ္ဆမံသံ နာမ သူ ကရမံသသဒိသံ, ဒီပိမံသံ မိဂမံသသဒိသ"န္တိ ဇာနန္တာ "သူကရမံသံ ဣဒံ, မိဂမံသံ ဣဒ"န္တိ ဝတွာ ဟိတဇ္ဈာသယေန ခါဒာပေန္တိ, န တေ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ တေသညှိ ဗဟုပုညမေဝ ဟောတိ။ **သောဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စာ**တိ အယံ အာဂတဖလော ဝိညာတသာသနော ဒိဋ္ဌသစ္စော အရိယသာဝကော။ ဣမံ ပန ဓမ္မ ဒေသနံ သုတွာ ပသာဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဓမ္မကထာယ ထုတိံ ကရောန္တော ဧဝမာဟ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာန မေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဇီဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဥပါလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၆. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဥပါလိသုတ္တံ။ တတ္ထ **နာဠန္ဒာယ** န္တိ နာဠန္ဒာတိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ တံ နဂရံ ဂောစရဂါမံ ကတွာ။ **ပါဝါရိကမ္ဗဝနေ** တိ ဒုဿပါဝါရိကသေဋ္ဌိနော အမ္ဗဝနေ။ တံ ကိရ တဿ ဥယျာနံ အဟောသိ, သော ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဘဂဝတိ ပသန္နော တသ္မိံ ဥယျာနေ ကုဋိလေဏမဏ္ဍပါဒိပဋိမဏ္ဍိတံ ဘဂဝတော ဝိဟာရံ ကတွာ နိယျာဒေသိ, သော ဝိဟာရော ဇီဝကမ္ဗဝနံ ဝိယ ပါဝါရိကမ္ဗဝနန္တွေဝ သင်္ချံ ဂတော။ တသ္မိံ ပါဝါရိ ကမ္ဗဝနေ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။ **ဒီဃတပဿီ** တိ ဒီဃတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမော။ **ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော** တိ ပိဏ္ဍပါ တတော ပဋိက္ကန္တော။ သာသနေ ဝိယ ကိံ ပန ဗာဟိရာယတနေ ပိဏ္ဍပါတောတိ ဝေဟာရော အတ္ထီတိ, နတ္ထိ။

ပညပေတီတိ ဒဿေတိ ဌပေတိ။ **ဒဏ္ဍာနိ ပညပေတီ** တိ ဣဒံ နိဂဏ္ဌသမယေန ပုစ္ဆန္တော အာဟ။ **ကာယဒဏ္ဍံ ဝစီဒဏ္ဍံ မနောဒဏ္ဍ**န္တိ ဧတ္ထ ပုရိမဒဏ္ဍဒွယံ တေ အစိတ္တကံ ပညပေန္တိ။ ယထာ ကိရ ဝါတေ ဝါယန္တေ သာ ခါ စလတိ, ဥဒကံ စလတိ, န စ တတ္ထ စိတ္တံ အတ္ထိ, ဧဝံ ကာယဒဏ္ဍောပိ အစိတ္တကောဝ ဟောတိ။ ယထာ စ ဝါတေ ဝါယန္တေ တာလပဏ္ဏာဒီနိ သဒ္ဒံ ကရောန္တိ, ဥဒကာနိ သဒ္ဒံ ကရောန္တိ , န စ တတ္ထ စိတ္တံ အတ္ထိ, ဧဝံ ဝစီဒဏ္ဍော ပိ အစိတ္တကောဝ ဟောတီတိ ဣမံ ဒဏ္ဍဒွယံ အစိတ္တကံ ပညပေန္တိ။ စိတ္တံ ပန မနောဒဏ္ဍန္တိ ပညပေန္တိ။ အထ ဿ ဘဂဝါ ဝစနံ ပတိဋ္ဌပေတုကာမော "ကိံ ပန တပဿီ"တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ကထာဝတ္ထုသ္မိံ** န္တိ ဧတ္ထ ကထာယေဝ ကထာဝတ္ထု။ ကထာယံ ပတိဋ္ဌပေသီတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ ဧဝမကာသိ? ပဿတိ ဟိ ဘဂဝါ "အယံ ဣမံ ကထံ အာဒါယ ဂန္တွာ အတ္တနော သတ္ထု မဟာနိဂဏ္ဌဿ အာ ရောစေဿတိ, တာသဉ္စ ပရိသတိ, ဥပါလိ ဂဟပတိ နိသိန္နော, သော ဣမံ ကထံ သုတွာ မမ ဝါဒံ အာရောပေတုံ အာဂမိ

သ္သတိ, တသ္မာဟံ ဓမ္မံ ဒေသေသ္သာမိ, သော တိက္ခတ္တုံ သရဏံ ဂမိသ္သတိ, အထသ္သ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာ
သေသ္သာမိ, သော သစ္စပကာသနာဝသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိသ္သတိ, ပရေသံ သင်္ဂဟတ္ထမေဝ ဟိ
မယာ ဟရမိယော ပူရိတာ''တိ။ ဣမမတ္ထံ ပသ္သန္တော ဧဝမကာသိ။

၅၇. **ကမ္မာနိ ပညပေသီ**တိ ဣဒံ နိဂဏ္ဌော ဗုဒ္ဓသမယေန ပုစ္ဆန္တော အာဟ။ **ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ မနောကမ္မ** န္တိ ဧတ္ထ ကာယဒွာရေ အာအနဂဟဏမုဉ္စနစောပနပတ္တာ အဋ္ဌကာမာဝစရကုသလစေတနာ ဒွါဒသာကုသလစေတနာ
တိ ဝီသတိစေတနာ **ကာယကမ္မံ** နာမ။ ကာယဒွာရေ အာအနာဒီနိ အပတွာ ဝစီဒွာရေ ဝစနဘေဒံ ဟာပယမာနာ ဥပ္ပန္နာ
တာယေဝ ဝီသတိစေတနာ **ဝစီကမ္မံ** နာမ။ ဥဘယဒွာရေ စောပနံ အပ္ပတွာ မနောဒွာရေ ဥပ္ပန္နာ တေဘူမကကုသလာ
ကုသလစေတနာ **မနောကမ္မံ** နာမ။ အပိစ သင်္ခေပတော တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ ကာယကမ္မံ နာမ, စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတံ
ဝစီကမ္မံ နာမ, တိဝိဓံ မနောဒုစ္စရိတံ မနောကမ္မံ နာမ။ ဣမသ္မိံ့ သုတ္တေ ကမ္မံ ဓုရံ, အနန္တရသုတ္တေ ''စတ္တာရိမာ
နိ ပုဏ္ဏာ ကမ္မာနိ မယာ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒိတာနီ''တိ (မ. နိ. ၂.၈၁) ဧဝမာဂတေပိ စေတနာ ဓုရံ။ ယတ္
ထ ကတ္ထစိ ပဝတ္တာ စေတနာ ''ကဏှံ ကဏှဟဝိပာက''န္တိအာဒိဘေဒံ လဘတိ။ နိဒ္ဒေသတရေ စသ္သ ''သဗ္ယာဗဇ္
ဈံ ကာယသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတီ''တိအာဒိနာ နယေန သာ ဝုတ္တာဝ။ ကာယဒွာရေ ပဝတ္တာ ပန ဣဓ ကာယကမ္မန္
တိ အဓိပ္ပေတံ, ဝစီဒွာရေ ပဝတ္တာ ဝစီကမ္မံ, မနောဒွာရေ ပဝတ္တာ မနောကမ္မံ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဣမသ္မိံ သုတ္
တေ ကမ္မံ ဓုရံ, အနန္တရသုတ္တေ စေတနာ''တိ။ ကမ္မမ္ပိ ဟိ ဘဂဝတာ ကမ္မန္တိ ပညပေတိ ယထာ ဣမသ္မိံယေဝ သုတ္
တေ။ စေတနမ္ပိ, ယထာဟ – ''စေတနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မံ ဝဒါမိ, စေတယိတွာ ကမ္မံ ကရောတီ''တိ (အ. နိ. ၆.၆၃)။
ကသ္မာ ပန စေတနာ ကမ္မန္တိ ဝုတ္တာ? စေတနာမူလကတ္တာ ကမ္မသ္သ။

ဧတ္ထ စ အကုသလံ ပတွာ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ မဟန္တန္တိ ဝဒန္တော န ကိလမတိ, ကုသလံ ပတွာ မနောကမ္
မံ။ တထာ ဟိ မာတုဃာတာဒီနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ကာယေနေဝ ဥပက္ကမိတွာ ကာယေနေဝ ကရောတိ, နိရယေ ကပ္ပဋ္ဌိ
ကသင်္ဃဘေဒကမ္မံ ဝစီဒွာရေန ကရောတိ။ ဧဝံ အကုသလံ ပတွာ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ မဟန္တန္တိ ဝဒန္တော န ကိ
လမတိ နာမ။ ဧကာ ပန ဈာနစေတနာ စတုရာသီတိကပ္ပသဟသ္သာနိ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ အာဝဟတိ, ဧကာ မဂ္ဂစေတနာ
သဗ္ဗာကုသလံ သမုဂ္ဃာတေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာပေတိ။ ဧဝံ ကုသလံ ပတွာ မနောကမ္မံ မဟန္တန္တိ ဝဒန္တော
န ကိလမတိ နာမ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဘဂဝတာ အကုသလံ ပတွာ မနောကမ္မံ မဟာသာဝဇ္ဇံ ဝဒမာနေန နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သ
န္ဓာယ ဝဒတိ။ တေနေတဟ – ''နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, အညံ ဧကဓမ္မမ္ပိ သမနုပသ္သာမိ, ယံ ဧဝံ မဟာသာဝဇ္ဇံ, ယထယိဒံ,
ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာနိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသာဝဇ္ဇာနီ''တိ (အ. နိ. ၁.၃၁၀)။

ဣအာနိ နိဂဏ္ဌောပိ တထာဂတေန ဂတမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇန္တော ကိဉ္စိ အတ္ထနိပ္ဖတ္တိံ အပသ္သန္တောပိ ''ကိံ ပနာဝု
သော, ဂောတမာ''တိအာဒိမာဟ။

၅၈. **ဗာလကိနိယာ**တိ ဥပာလိသ္သ ကိရ ဗာလကလောဏကာရကမော နာမ အတ္ထိ, တတော အာယံ ဂဟေတွာ မနု
သ္သာ အာဂတာ, သော ''ဧထ ဘဏေ, အမ္ဟာကံ သတ္ထာရံ မဟာနိဂဏ္ဌံ ပသ္သိသ္သာမာ''တိ တာယ ပရိသာယ ပရိဝု
တော တတ္ထ အဂမာသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ဗာလကိနိယာ ပရိသာယာ''တိ, ဗာလကကမတသိနိယာတိ အတ္ထော။ **ဥ
ပါလိပမုခာယာ**တိ ဥပါလိဇေဋ္ဌကာယ။ အပိစ **ဗာလကိနိယာ**တိ ဗာလဝတိယာ ဗာလုသ္သန္နာယာတိပိ အတ္ထော။ **ဥပါလိ
ပမုခာယာ**တိ ဥပါလိဂဟပတိယေဝ တတ္ထ ထောကံ သပ္ပညော, သော တသ္သာ ပမုခေ ဇေဋ္ဌကော။ တေနာပိ ဝုတ္တံ
''ဥပါလိပမုခာယာ''တိ။ **ဟန္ဒာ** တိ ဝစသာယတ္ထေ နိပါတော။ **ဆဝေ**တိ လာမကော။ **ဩဠာရိကဿာ** တိ မဟန္တဿ ။
ဥပနိဓာယာတိ ဥပနိက္ခိပိတွာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ကာယဒဏ္ဍာဿ သန္တိကေ နိက္ခိပိတွာ ''အယံ နု ခေါ မဟန္
တော, အယံ မဟန္တော''တိ ဧဝံ ဩလောကိယမာနော ဆဝေ မနောဒဏ္ဍော ကိံ သောဘတိ, ကုတော သောဘိဿတိ, န
သောဘတိ, ဥပနိက္ခေပမတ္တမ္ပိ နပ္ပဟောတီတိ ဒီပေတိ။ **သာဓု သာဓု, ဘန္တေ, တပဿီ** တိ ဒီဃတပဿိဿ သာဓု
ကာရံ ဒေန္တော, ဘန္တေတိ နာဋ္ဋပုတ္တမာလပတိ။

၆၀. **န ခေါ မေတံ, ဘန္တေ, ရုစ္စတီ** တိ, ဘန္တေ, ဧတံ မယှံ န ရုစ္စတိ။ **မာယာဝီ**တိ မာယာကာရော။ **အာဝဋ္ဋနိမာ
ယန္တိ** အာဝဋ္ဋေတွာ ဂဟဏမာယံ။ **အာဝဋ္ဋေတီ** တိ အာဝဋ္ဋေတွာ ပရိက္ခိပိတွာ ဂဏှာတိ။ **ဂစ္ဆ တွံ ဂဟပတီ** တိ
ကသ္မာ မဟာနိဂဏ္ဌော ဂဟပတိံ ယာဝတတိယံ ပဟိဏတိယေဝ? ဒီဃတပဿီ ပန ပဋိဗာဟတေဝ? မဟာနိဂဏ္ဌေန ဟိ

ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ဧကံ နဂရံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တေနပိ န ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော။ ယော ဟိ သတ္ထုဝါဒပဋိညော ဟောတိ, သော တံ ပဋိညံ အပ္ပဟာယ ဗုဒ္ဓဒဿနေ အဘဗ္ဗော။ တသ္မာ သော ဗုဒ္ဓဒဿနဿ အလဒ္ဓပုဗ္ဗတ္တာ ဒသဗလဿ ဒဿနသမ္ပတ္တိဉ္စ နိယျာနိကကထာဘာဝဉ္စ အဇာနန္တော ယာဝတတိယံ ပဟိဏတေဝ။ ဒီဃတပဿီ ပန ကာလေန ကာလံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တိဋ္ဌတိပိ နိသီဒတိပိ ပဉှမ္ပိ ပုစ္ဆတိ, သော တထာဂတဿ ဒဿနသမ္ပတ္တိမ္ပိ နိယျာနိကကထာဘာဝမ္ပိ ဇာနာတိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – "အယံ ဂဟပတိ ပဏ္ဍိတော, သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကေ ဂန္တွာ ဒဿနေပိ ပသီဒေယျ, နိယျာနိကကထံ သုတွာပိ ပသီဒေယျ။ တတော န ပုန အမှာကံ သန္တိကံ အာဂစ္ဆေယျာ"တိ။ တသ္မာ ယာဝတတိယံ ပဋိဗာဟတေဝ။

အဘိဝါဒေတွာတိ ဝန္ဒိတွာ။ တထာဂတဉှိ ဒိသွာ ပသန္နာပိ အပ္ပသန္နာပိ ယေဘုယျေန ဝန္ဒန္တိယေဝ, အပ္ပကာ န ဝန္ဒန္တိ။ ကသ္မာ? အတိဥစ္စေ ဟိ ကုလေ ဇာတော အဂါရံ အဇ္ဈာဝသန္တောပိ ဝန္ဒိတဗ္ဗောယေဝါတိ။ အယံ ပန ဂဟပတိ ပသန္နတ္တာဝ ဝန္ဒိ, ဒဿနေယေဝ ကိရ ပသန္နော။ **အာဂမာ နု ခွိဓာ**တိ အာဂမာ နု ခေါ ဣဓ။

၆၁. **သာဓု သာဓု, ဘန္တေ, တပဿီ**တိ ဒီဃတပဿိဿ သာဓုကာရံ ဒေန္တော, ဘန္တေတိ, ဘဂဝန္တံ အာလပတိ။ **သစ္စေ ပတိဋ္ဌာယာ**တိ ထုသရာသိမှိ အာကောဋိတခါဏုကော ဝိယ အစလန္တော ဝစီသစ္စေ ပတိဋ္ဌဟိတွာ။ **သိယာ နော**တိ ဘဝေယျ အမှာကံ။

၆၂. **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ။ **အဿာ**တိ ဘဝေယျ။ **သီတောဒကပဋိက္ခိတ္တော**တိ နိဂဏ္ဌာ သတ္တသညာယ သီတောဒကံ ပဋိက္ခိပန္တိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **မနောသတ္တာ နာမ ဒေဝါ**တိ မနမှိ သတ္တာ လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာ။ **မနောပဋိဗဒ္ဓေါ**တိ ယသ္မာ မနမှိ ပဋိဗဒ္ဓေါ ဟုတွာ ကာလင်္ကရောတိ, တသ္မာ မနောသတ္တေသု ဒေဝေသု ဥပပဇ္ဇတီတိ ဒဿေတိ။ တဿ ဟိ ပိတ္တဇရရောဂေါ ဘဝိဿတိ။ တေနဿ ဥဏှောဒကံ ပိဝိတုံ ဝါ ဟတ္ထပါဒါဒိဓောဝနတ္ထာယ ဝါ ဂတ္တပရိသိဉ္စနတ္ထာယ ဝါ ဥပနေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ရောဂေါ ဗလဝတရော ဟောတိ။ သီတောဒကံ ဝဋ္ဋတိ, ရောဂံ ဝူပသမေတိ။ အယံ ပန ဥဏှောဒကမေဝ ပဋိသေဝတိ, တံ အလဘမာနော ဩဒနကဉ္ဇိကံ ပဋိသေဝတိ။ စိတ္တေန ပန သီတောဒကံ ပါတုကာမော စ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမော စ ဟောတိ။ တေနဿ မနောဒဏ္ဍော တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇတိ။ သော ကာယဒဏ္ဍံ ဝစီဒဏ္ဍံ ရက္ခာမီတိ သီတောဒကံ ပါတုကာမော ဝါ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမော ဝါ သီတောဒကမေဝ ဒေထာတိ ဝတ္တုံ န ဝိသဟတိ။ တဿ ဧဝံ ရက္ခိတာပိ ကာယဒဏ္ဍဝစီဒဏ္ဍာ စုတိံ ဝါ ပဋိသန္ဓိံ ဝါ အာကဍ္ဎိတုံ န သက္ကောန္တိ။ မနောဒဏ္ဍော ပန ဘိန္နောပိ စုတိမ္ပိ ပဋိသန္ဓိမ္ပိ အာကဍ္ဎတိယေဝ။ ဣတိ နံ ဘဂဝါ ဒုဗ္ဗလကာယဒဏ္ဍဝစီဒဏ္ဍာ ဆဝါ လာမကာ, မနောဒဏ္ဍောဝ ဗလဝါ မဟန္တောတိ ဝဒါပေသိ။

တဿပိ ဥပါသကဿ ဧတဒဟောသိ။ "မုဋ္ဌဿတိနာ အသညိဘူတေနာပိ သတ္တာဟမ္ပိ အဿာသပဿာသာ နပ္ပဝတ္တန္တိ, စိတ္တသန္တတိပဝတ္တိမတ္တေနေဝ ပန တေ မတာတိ န ဝုစ္စန္တိ။ ယဒါ နေသံ စိတ္တံ နပ္ပဝတ္တတိ, တဒါ 'မတာ ဧတေ နီဟရိတွာ တေ ဈာပေထာ'တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇန္တိ။ ကာယဒဏ္ဍော နိရီဟော အဗျာပါရော, တထာ ဝစီဒဏ္ဍော။ စိတ္တေနေဝ ပန တေသံ စုတိပိ ပဋိသန္ဓိပိ ဟောတိ ။ ဣတိပိ မနောဒဏ္ဍောဝ မဟန္တော။ ဘိဇ္ဇိတွာပိ စုတိပဋိသန္ဓိအာကဍ္ဎနတော ဧသေဝ မဟန္တော။ အမှာကံ ပန မဟာနိဂဏ္ဌဿ ကထာ အနိယျာနိကာ"တိ သလ္လက္ခေသိ။ ဘဂဝတော ပန ဝိစိတ္တာနိ ပဉှပဋိဘာနာနိ သောတုကာမော န တာဝ အနုဇာနာတိ။

န ခေါ တေ သန္ဓိယတီတိ န ခေါ တေ ဃဋိယတိ။ **ပုရိမေန ဝါ ပစ္ဆိမ**န္တိ "ကာယဒဏ္ဍော မဟန္တော"တိ ဣမိနာ ပုရိမေန ဝစနေန ဣဒါနိ "မနောဒဏ္ဍော မဟန္တော"တိ ဣဒံ ဝစနံ။ **ပစ္ဆိမေန ဝါ ပုရိမ**န္တိ တေန ဝါ ပစ္ဆိမေန အဒုံ ပုရိမဝစနံ န ဃဋိယတိ။

၆၃. ဣဒါနိဿ ဘဂဝါ အညာနိပိ ကာရဏာနိ အာဟရန္တော "တံ ကိံ မညသိ"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စာတုယာမသံဝရသံဝုတော**တိ န ပါဏမတိပါတေတိ, န ပါဏမတိပါတယတိ, န ပါဏမတိပါတယတော သမနုညော ဟောတိ။ န အဒိန္နံ အာဒိယတိ, န အဒိန္နံ အာဒိယာပေတိ, န အဒိန္နံ အာဒိယတော သမနုညော ဟောတိ။ န မုသာ ဘဏတိ, န မုသာ ဘဏာပေတိ, န မုသာ ဘဏတော သမနုညော ဟောတိ။ န ဘာဝိတမာသီသတိ, န ဘာဝိတမာသီသာပေတိ, န ဘာဝိတမာသီသတော သမနုညော ဟောတီတိ ဣမိနာ စတုကောဋ္ဌာသေန သံဝရေန သံဝုတော။ ဧတ္ထ စ **ဘာဝိတ**န္တိ ပဉ္စကာမဂုဏာ။

သဗ္ဗတရိတရိတော တိ တရိတသဗ္ဗဥဒကော, ပဋိက္ခိတ္တသဗ္ဗသီတောဒကောတိ အတ္ထော။ သော ဟိ သီတောဒကေ သတ္တသညီ ဟောတိ, တသ္မာ န တံ ဝလဉ္ဇေတိ။ အထ တ **သဗ္ဗတရိတရိတော** တိ သဗ္ဗေန ဟာပတရဏေန တရိတဟာပေါ။ **သဗ္ဗတရိယုတ္တော** တိ သဗ္ဗေန ဟာပတရဏေန ယုတ္တော။ **သဗ္ဗတရိဓုတော** တိ သဗ္ဗေန ဟာပတရဏေန ဓုတဟာပေါ။ **သဗ္ဗတရိဖုဋ္ဌော** တိ သဗ္ဗေန ဟာပတရဏေန ဖုဋ္ဌော။ **ခုဒ္ဒကေ ဟာဏေ သင်္ဃာတံ အာဟာဒေတီ** တိ ခုဒ္ဒကေ ဟာဏေ ဝဓံ အာဟာဒေတိ။ သော ကိရ ဧကိန္ဒြိယံ ဟာဏံ ဒုဝိန္ဒြိယံ ဟာဏန္တိ ပညပေတိ။ သုက္ခဒဏ္ဍက-ပုရာဏပဏ္ဏသက္ခရ-ကထလာနိပိ ဟာဏေတေဝ ပညပေတိ။ တတ္ထ ခုဒ္ဒကံ ဥဒကဗိန္ဒုံ ခုဒ္ဒကော ဟာဏော, မဟန္တံ မဟန္တောတိ သညီ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ကိသ္မိံ ပညပေတီ** တိ ကတ္ထ ကတရသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ ပညပေတိ။ **မနောဒဏ္ဍသ္မိံ** န္တိ မနောဒဏ္ဍကောဋ္ဌာသေ, ဘန္တေတိ။ အယံ ပန ဥပာသကော ဘဏန္တောဝ သယမ္ပိ သလ္လက္ခေသိ – ''အမှာကံ မဟာနိဂဏ္ဌော 'အသဉ္စေတနိကံ ကမ္မံ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ, သဉ္စေတနိကံ မဟာသာဝဇ္ဇ'န္တိ ပညပေတွာ စေတနံ မနောဒဏ္ဍော ဉောတိ ပညပေတိ, အနိယျာနိကာ တေသ္သ ကထာ, ဘဂဝတောဝ နိယျာနိကာ''တိ။

၆၄. **ဣဒ္ဓာ** တိ သမိဒ္ဓါ။ **ဖီတာ**တိ အတိသမိဒ္ဓါ သဗ္ဗဟာလိဖုလ္လာ ဝိယ။ **အာကိဏ္ဏမနုဿာ** တိ ဇနသမာကုလာ။ **ဟာဏာ**တိ ဟတ္ထိအဿာဒယော တိရစ္ဆာနဂတာ စေဝ ဣတ္ထိပုရိသအာရကာဒယော မနုဿဇာတိကာ စ။ **ဧကံ မံသခလ**န္တိ ဧကံ မံသရာသိံ။ **ပုဉ္ဇ** န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဣဒ္ဓိမာ** တိ အာနုဘာဝသမ္ပန္နော။ **စေတောဝသိပ္ပတ္တော** တိ စိတ္တေ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တော။ **ဘသ္မံ ကရိဿာမီ** တိ ဆာရိကံ ကရိဿာမိ။ **ကိဉ္ဟိ သောဘတိ ဧကာ ဆတ နာဠန္ဒာ** တိ ဣဒမ္ပိ ဘဏန္တော သော ဂဟပတိ – ''ကာယပယောဂေန ပညာသမ္ပိ မနုဿာ ဧကံ နာဠန္ဒံ ဧကံ မံသခလံ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ, ဣဒ္ဓိမာ ပန ဧကော ဧကေနေဝ မနောပဒေါသေန ဘသ္မံ ကာတုံ သမတ္ထော။ အမှာကံ မဟာနိဂဏ္ဌဿ ကထာ အနိယျာနိကာ, ဘဂဝတောဝ ကထာ နိယျာနိကာ''တိ သလ္လက္ခေသိ။

၆၅. **အရညံ အရညဘူတ**န္တိ အကမကံ အရညမေဝ ဟုတွာ အရညံ ဇာတံ။ **ဣသီနံ မနောပဒေါသေနာ**တိ ဣသီနံ အတ္တာယ ကတေန မနောပဒေါသေန တံ မနောပဒေါသံ အသဟမာနာဟိ ဒေဝတာဟိ တာနိ ရဋ္ဌာနိ ဝိနာသိတာနိ။ လောကိကာ ပန ဣသယော မနံ ပဒေါသေတွာ ဝိနာသယိံသူတိ မညန္တိ။ တသ္မာ ဣမသ္မိံ လောကတဒေ ဌတွာဝ ဣဒံ တအာရော ပနံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ ဒဏ္ဍကီရညာဒီနံ ဇံ အရညဘူတဘာဝေ ဇာနိတဗ္ဗော – သရဘင်္ဂဗောဓိသတ္တဿ တာဝ ပရိသာယ အတိဝေပုလ္လတံ ဂတာယ ကိသဝစ္ဆော နာမ တာပသော မဟာသတ္တဿ အန္တေတသီ ဝိဝေကတသံ ပတ္ထယမာနော ဂဏံ ပဟာယ ကေဓာဝရိတိရတော ကလိင်္ဂရဋ္ဌေ **ဒဏ္ဍကီရညော** ကုမ္ဘပုရံ နာမ နဂရံ ဥပနိဿာယ ရာဇုယျာနေ ဝိဝေကမနုဗ္ရူဟယမာနော ဝိဟရတိ။ တဿ သေနာပတိ ဥပဋ္ဌာကော ဟောတိ။

တအာ စ ဧကာ ဂဏိကာ ရထံ အဘိရုဟိတွာ ပဉ္စမာတုကမသတပရိတရာ နဂရံ ဥပသောဘယမာနာ ဝိစရတိ။ မဟာဇနော တမေဝ ဩလောကယမာနော ပရိတရေတွာ ဝိစရတိ, နဂရဝီထိယော နပ္ပဟောန္တိ။ ရာဇာ တတဟာနံ ဝိဝရိတွာ ဌိတော တံ ဒိသွာ ကာ သောတိ ပုစ္ဆိ။ တုမှာကံ နဂရသောဘိနီ ဒေတတိ။ သော ဥဿူယမာနော ''ကိံ တောယ သောဘတိ, နဂရံ သယံ သောဘိဿတီ''တိ တံ ဌာနန္တရံ အစ္ဆိန္ဒာပေသိ။

သာ တတော ပဋ္ဌာယ ကေနစိ သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ ကတွာ ဌာနန္တရံ ပရိယေသမာနာ ဧကဒိဝသံ ရာဇုယျာနံ ပဝိသိတွာ စင်္ကမနကောဋိယံ အာလမ္ဗနဖလကံ နိဿာယ ဟာသာဏဖလကေ နိသိန္နံ တာပသံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – ''ကိလိဋ္ဌော ဝတာယံ တာပသော အနဉ္ဇိတမဏ္ဍိတော, အဋ္ဌိကာဟိ ပရုဠ္ဟာဟိ မုခံ ပိဟိတံ, မဿုနာ ဥရံ ပိဟိတံ, ဥဘော ကစ္ဆာ ပရုဠ္ဟာ''တိ။ အထဿာ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ – ''အဟံ ဧကေန ကိစ္စေန ဝိစရာမိ, အယဉ္စ မေ ကာဠကဏ္ဏိ ဒိဋ္ဌော, ဥဒကံ အာဟရထ, အက္ခီနိ ဓောဝိဿာမီ''တိ ဥဒကဒန္တကဋ္ဌံ အာဟရာပေတွာ ဒန္တကဋ္ဌံ ခာဒိတွာ တာပသဿ သရီရေ ပိဏ္ဍံ ပိဏ္ဍံ ခေဠံ ပာတေတွာ ဒန္တကဋ္ဌံ ဇဋာမတ္ထကေ ခိပိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဥဒကံ တာပသဿ မတ္ထကသ္မိံယေဝ သိဉ္စိတွာ – ''ယေဟိ မေ အက္ခီဟိ ကာဠကဏ္ဏိ ဒိဋ္ဌော, တာနိ ဓောတာနိ ကလိပတဟိတော''တိ နိက္ခန္တာ။

တံ ဒိဝသဉ္စ ရာဇာ သတိံ ပဋိလဘိတွာ – “ဘော ကုဟိံ နဂရသောဘိနီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ ဒေဝါတိ။ ပကတိဋ္ဌာနန္တရံ တဿာ ဒေထာတိ ဌာနန္တရံ အပေသိ။ သာ ပုဗ္ဗေ သုကတကမ္မံ နိဿာယ လဒ္ဓံ ဌာနန္တရံ တာပသဿ သရီရေ ခေဠပါတနေန လဒ္ဓန္တိ သညမကာသိ။

တတော ကတိပါဟဿစ္စယေန ရာဇာ ပုရောဟိတဿ ဌာနန္တရံ ဂဏှိ။ သော နဂရသောဘိနိယာ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဘဂိနိ ကိန္တိ ကတွာ ဌာနန္တရံ ပဋိလဘီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ကိံ ဗြာဟ္မဏ အညံ ကာတဗ္ဗံ အတ္ထိ, ရာဇုယျာနေ အနုဋ္ဌိတကာဠကဏ္ဏိ ကူဋဇဋိလော ဧကော အတ္ထိ, တဿ သရီရေ ခေဠံ ပါတေဟိ, ဧဝံ ဌာနန္တရံ လဘိဿသီ”တိ အာဟ။ သော “ဧဝံ ကရိဿာမိ ဘဂိနီ”တိ တတ္ထ ဂန္တွာ တာယ ကထိတသဒိသမေဝ သဗ္ဗံ ကတွာ နိက္ခမိ။ ရာဇာပိ တံ ဒိဝသမေဝ သတိံ ပဋိလဘိတွာ – “ကုဟိံ, ဘော, ဗြာဟ္မဏော”တိ ပုစ္ဆိ။ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ ဒေဝါတိ။ “အမှေဟိ အနုပဓာရေတွာ ကတံ, တဒေဝဿ ဌာနန္တရံ ဒေထာ”တိ အပေသိ။ သောပိ ပုညဖလေန လဘိတွာ “တာပသဿ သရီရေ ခေဠပါတနေန လဒ္ဓံ မေ”တိ သညမကာသိ။

တတော ကတိပါဟဿစ္စယေန ရညော ပစ္စန္တော ကုပိတော။ ရာဇာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေဿာမီတိ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ နိက္ခမိ။ ပုရောဟိတော ဂန္တွာ ရညော ပုရတော ဌတွာ “ဇယတု မဟာရာဇာ”တိ ဝတွာ – “တုမှေ, မဟာရာဇ, ဇယတ္ထာယ ဂစ္ဆထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ ဗြာဟ္မဏာတိ။ ဧဝံ သန္တေ ရာဇုယျာနေ အနုဋ္ဌိတကာဠကဏ္ဏိ ဧကော ကူဋဇဋိလော ဝသတိ, တဿ သရီရေ ခေဠံ ပါတေထာတိ။ ရာဇာ တဿ ဝစနံ ဂဟေတွာ ယထာ ဂဏိကာယ စ တေန စ ကတံ, တထေဝ သဗ္ဗံ ကတွာ ဩရောဓေပိ အာဏာပေသိ – “ဧတဿ ကူဋဇဋိလဿ သရီရေ ခေဠံ ပါတေထာ”တိ။ တတော ဩရောဓာပိ ဩရောဓပါလကာပိ တထေဝ အကံသု။ အထ ရာဇာ ဥယျာနဒွါရေ ရက္ခံ ဌပါပေတွာ “ရညာ သဒ္ဓိံ နိက္ခမန္တာ သဗ္ဗေ တာပသဿ သရီရေ ခေဠံ အပါတေတွာ နိက္ခမိတုံ န လဘန္တီ”တိ အာဏာပေသိ။ အထ သဗ္ဗော ဗလကာယော စ သေနိယော စ တေနေဝ နိယာမေန တာပသဿ ဥပရိ ခေဠဉ္စ ဒန္တကဋ္ဌာနိ စ မုခဝိက္ခာလိတဥဒကဉ္စ ပါပယိံသု, ခေဠော စ ဒန္တကဋ္ဌာနိ စ သကလသရီရံ အဝတ္ထရိံသု။

သေနာပတိ သဗ္ဗပစ္ဆာ သုတွာ “မယှံ ကိရ သတ္ထာရံ ဘဝန္တံ ပုညက္ခေတ္တံ သဂ္ဂသောပါနံ ဧဝံ ဃဋ္ဋယိံသူ”တိ ဥဿုမဇာတဟဒယော မုခေန အဿသန္တော ဝေဂေန ရာဇုယျာနံ အာဂန္တွာ တထာ ဗျသနပ္ပတ္တံ ဣသိံ ဒိသွာ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတွာ ဒွီဟိ ဟတ္ထေဟိ ဒန္တကဋ္ဌာနိ အပဗျူဟိတွာ ဥက္ခိပိတွာ နိသီဒါပေတွာ ဥဒကံ အာဟရာပေတွာ နှာပေတွာ သဗ္ဗဩသဓေဟိ စေဝ စတုဇ္ဇာတိဂန္ဓေဟိ စ သရီရံ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ သုခုမသာဋကေန ပုဉ္ဆိတွာ ပုရတော အဉ္ဇလိံ ကတွာ ဌိတော ဧဝမာဟ “အယုတ္တံ, ဘန္တေ, မနုဿေဟိ ကတံ, ဧတေသံ ကိံ ဘဝိဿတီ”တိ။ ဒေဝတာ သေနာပတိ တိဏ္ဏံ ဘိန္နာ, ဧကစ္စာ “ရာဇာနမေဝ နာသေဿာမာ”တိ ဝဒန္တိ, ဧကစ္စာ “သဒ္ဓိံ ပရိသာယ ရာဇာန”န္တိ, ဧကစ္စာ “ရညော ဝိဇိတံ သဗ္ဗံ နာသေဿာမာ”တိ။ ဣဒံ ဝတွာ ပန တာပသော အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကောပံ အကတွာ လောကဿ သန္တိဥပါယမေဝ အာစိက္ခန္တော အာဟ “အပရာဓော နာမ ဟောတိ, အစ္စယံ ပန ဒေသေတုံ ဇာနန္တဿ ပါကတိကမေဝ ဟောတီ”တိ။

သေနာပတိ နယံ လဘိတွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ – “တုမှေဟိ, မဟာရာဇ, နိရပရာဓေ မဟိဒ္ဓိကေ တာပသေ အပရဇ္ဈန္တေဟိ ဘာရိယံ ကမ္မံ ကတံ, ဒေဝတာ ကိရ တိဏ္ဏံ ဘိန္နာ ဧဝံ ဝဒန္တီ”တိ သဗ္ဗံ အာရောစေတွာ – “ခမာပိတေ ကိရ, မဟာရာဇ, ပါကတိကံ ဟောတိ, ရဋ္ဌံ မာ နာသေထ, တာပသံ ခမာပေထာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ အတ္တနော ဒေသံ ကတံ ဒိသွာပိ ဧဝံ ဝဒတိ “န တံ ခမာပေဿာမီ”တိ။ သေနာပတိ ယာဝတတိယံ ယာစိတွာ အနိစ္ဆန္တမာဟ – “အဟံ, မဟာရာဇ, တာပသဿ ဗလံ ဇာနာမိ, န သော အဘူတဝါဒီ, နာပိ ကုပိတော, သတ္တာနုဒ္ဒယေန ပန ဧဝမာဟ ခမာပေထ နံ မဟာရာဇာ”တိ။ န ခမာပေမီတိ။ တေန ဟိ သေနာပတိဋ္ဌာနံ အညဿ ဒေထ, အဟံ တုမှာကံ အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနေ န ဝသိဿာမီတိ။ တွံ ယေနကာမံ ဂစ္ဆ, အဟံ မယှံ သေနာပတိံ လဘိဿာမီတိ။ တတော သေနာပတိ တာပသဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ “ကထံ ပဋိပဇ္ဇာမိ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ သေနာပတိ ယေ တေ ဝစနံ သုဏန္တိ, သဗ္ဗေ သပရိက္ခာရေ သဓနေ သဒွိပဒစတုပ္ပဒေ ဂဟေတွာ သတ္တဒိဝသဗ္ဘန္တရေ ဗဟိ ရဋ္ဌသီမံ ဂစ္ဆ, ဒေဝတာ အတိဝိယ ကုပိတာ ဓုဝံ ရဋ္ဌမ္ပိ အရဋ္ဌံ ကရိဿန္တီတိ။ သေနာပတိ တထာ အကာသိ။

ရာဇာ ဂတမတ္တောယေ၀ အမိတ္တမထနံ ကတွာ ဇနပဒံ ဝူပသမေတွာ အာဂမ္မ ဇယခန္ဓာတရင္ဒာနေ နိသိဒိတွာ နဂရံ ပဋိဇဂ္ဂပေတွာ အန္တောနဂရံ ပာဝိသိ။ ဒေဝတာ ပဌမံယေ၀ ဥဒကဝုဋ္ဌိ ပာတယိံသု။ မဟာဇနော အတ္တမနော အဟောသိ "ကူဋ္ဋဇဋ္ဌိလံ အပရဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ အမှာကံ ရညော ဝမိုယေ၀, အမိတ္တေ နိမ္မထေသိ, အာဂတဒိ၀ သေယေ၀ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌော"တိ။ ဒေဝတာ ပုန သုမနပုပ္ဖဝုဋ္ဌိ ပာတယိံသု, မဟာဇနော အတ္တမနတရော အဟောသိ။ ဒေဝတာ ပုန မာသကဝုဋ္ဌိ ပာတယိံသု။ တတော ကဟာပဏဝုဋ္ဌိ, တတော ကဟာပဏတ္ထံ န နိက္ခမေယျန္တိ မညမာနာ ပာတ္တူ ပဂပာဒူပကဒိကတဘဏ္ဍဝုဋ္ဌိ ပာတေသုံ။ မဟာဇနော သတ္တဘူမိကပာသာဒေ ဌိတောပိ ဩတရိတွာ အာဘရဏာနိ ပိဠန္ဓနံ္တော အတ္တမနော အဟောသိ။ "အရဟတိ ဝတ ကူဋ္ဋဇဋ္ဌိလကေ ခေဋ္ဌဟတနံ, တဿ ဥပရိ ခေဋ္ဌဟတိတကာလတော ပဋ္ဌာ ယ အမှာကံ ရညော ဝမို ဇာတာ, အမိတ္တမထနံ ကတံ, အာဂတဒိဝသေယေ၀ ဒေဝေ ဝဿိ, တတော သုမနဝုဋ္ဌိ မာ သကဝုဋ္ဌိ ကဟာပဏဝုဋ္ဌိ ကတဘဏ္ဍဝုဋ္ဌီတိ စတဿော ဝုဋ္ဌိယော ဇာတာ"တိ အတ္တမနတစံ နိစ္ဆာရေတွာ ရညော ကတပာပေ သမနုညော ဇာတော။

တသ္မိံ သမယေ ဒေဝတာ ဧကတောဓာရဥဘတောဓာရာဒီနိ နာနပ္ပကာရာနိ အာဝုဓာနိ မဟာဇနဿ ဥပရိ ဖလကေ မံ သံ ကောဋ္ဋယမာနာ ဝိယ ပာတယိံသု။ တဒနန္တရံ ဝီတစ္စိကေ ဝီတဓူမေ ကိံသုကပုပ္ဖဝဏ္ဏေ အင်္ဂါရေ, တဒနန္တရံ ကူ ဋ္ဌာကရပ္ပမာဏေ ပာသာဏေ, တဒနန္တရံ အန္တောမုဋ္ဌိယံ အသဏ္ဌဟနိကံ သုခုမတလိကံ ဝဿာပယမာနာ အသီတိဟ တ္ထုဗ္ဗေဓံ ထလံ အကံသု။ ရညော ဝိဇိတဋ္ဌာနေ ကိံသဝစ္ဆတာပသော သေနာပတိ မာတုပေါသကရာမောတိ တယော၀ မ နုဿဘူတာ အရောဂ အဟေသုံ။ သေသာနံ တသ္မိံ ကမ္မေ အသမင်္ဂီဘူတာနံ တိရစ္ဆာနာနံ ပာနီယဋ္ဌာနေ ပာနီယံ နာ ပေါသိ, တိဏဋ္ဌာနေ တိဏံ။ တေ ယေန ပာနီယံ ယေန တိဏန္တိ ဂစ္ဆန္တာ အပ္ပတ္တေယေ၀ သတ္တမေ ဒိ၀သေ ဗဟိရေ ဇသိမံ ပာပုဏိံသု။ တေနာဟ သရဘင်္ဂဗောဓိသတ္တော –

> "ကိသဥ္ပုဟိ ဝစ္ဆံ အဝကိရိယ ဒဏ္ဍကီ၊
> ဥစ္ဆိန္နမူလော သဇနော သရဋ္ဌော။
> ကုက္ကုဠနာမေ နိရယမှိ ပစ္စတိ၊
> တဿ ဖုလိင်္ဂါနိ ပတန္တိ ကာယေ"တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၇၀)။

ဇေံ တာ၀ **ဒဏ္ဍကီရညဿ** အရညဘူတဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကလိင်္ဂရဋ္ဌေ ပန **နာဠိကိရရညော** ရဇ္ဇံ ကာရယမာနေ ဟိမဝတိ ပဥ္စသတတာပသာ အနိတ္တိဂန္ဓာ အဇိနဇဋ္ဌတကစီရ ဓရာ ဝနမူလဖလဘက္ခာ ဟုတွာ စိရံ ဝီတိနာမေတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထံ မနုဿပထံ ဩတရိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ကလိင်္ဂရဋ္ဌေ နာဠိကိရရညော နဂရံ သမ္ပတ္တာ။ တေ ဇဋ္ဌာဇိနတကစီရာနိ သဏ္ဌပေတွာ ပဗ္ဗဇိတာနုရူပံ ဥပသမသိရိံ ဒဿ သယမာနာ နဂရံ ဘိက္ခာယ ပဝိသိံသု။ မနုဿာ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ တာပသပဗ္ဗဇိတေ ဒိသွာ ပသန္နာ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနံ သံဝိဓာယ ဟတ္ထတော ဘိက္ခာဘာဇနံ ဂဟေတွာ နိသီဒာပေတွာ ဘိက္ခံ သမ္ပာဒေတွာ အဒံသု။ တာပသာ ကတဘတ္တ ကိစ္စာ အနုမောဒနံ အကံသု။ မနုဿာ သုတွာ ပသန္နစိတ္တာ "ကုဟိံ ဘဒန္တာ ဂစ္ဆထ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ ယထာဖာသု ကဋ္ဌာနံ, အာဝုသောတိ။ ဘန္တေ, အလံ အညတ္ထ ဂမနေန, ရာဇုယျာနေ ဝသထ, မယံ ဘုတ္တပာတရာသာ အာဂန္တွာ ဓမ္မကထံ သောဿာမာတိ။ တာပသာ အဓိဝါသေတွာ ဥယျာနံ အဂမံသု။ နာဂရာ ဘုတ္တပာတရာသာ သုဒ္ဓဝတ္ထနိ၀ တ္ထာ "ဓမ္မကထံ သောဿာမာ"တိ သင်္ဃာ ဂဏာ ဂဏီဘူတာ ဥယျာနာဘိမုခါ အဂမံသု။ ရာဇာ ဥပရိပာသာဒေ ဌိတော တေ တထာ ဂစ္ဆမာနေ ဒိသွာ ဥပဋ္ဌာကံ ပုစ္ဆိ "ကိံ ဧတေ ဘဏေ နာဂရာ သုဒ္ဓဝတ္ထာ သုဒ္ဓုတ္တရာသင်္ဂါ ဟုတွာ ဥယျာနာဘိမုခါ ဂစ္ဆန္တိ, ကိမေတ္ထ သမဇ္ဇံ တ နာဋ္ဌကံ တ အတ္ထီ"တိ? နတ္ထိ ဒေဝ, ဧတေ တာပသာနံ သန္တိကေ ဓ မ္မံ သောတုကာမာ ဂစ္ဆန္တီတိ။ တေန ဟိ ဘဏေ အဟမ္ပိ ဂမိဿာမိ, မယာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တူတိ။ သော ဂန္တွာ တေ သံ အာရောစေသိ – "ရာဇာပိ ဂန္တုကာမော, ရာဇာနံ ပရိဝါရေတွာ၀ ဂစ္ဆထာ"တိ။ နာဂရာ ပကတိယာပိ အတ္တမနာ တံ သု တွာ – "အမှာကံ ရာဇာ အဿဒ္ဓော အပ္ပသန္နော ဒုဿီလော, တာပသာ ဓမ္မိကာ, တေ အာဂမ္မ ရာဇာပိ ဓမ္မိကော ဘဝိဿတီ"တိ အတ္တမနတရာ အဟေသုံ။

ရာဇာ နိက္ခမိတွာ တေဟိ ပရိဝါရိတော ဥယျာနံ ဂန္တွာ တာပသေဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ နိ သီဒိ။ တာပသာ ရာဇာနံ ဒိသွာ ပရိကထာယ ကုသလဿေကဿ တာပသဿ "ရညော ဓမ္မံ ကထေဟီ"တိ သညမဒံ

သု, သော တာပသော ပရိသံ ဩလောကေတွာ ပဉ္စသု ဝေရေသု အာဒီနဝံ ပဉ္စသု စ သီလေသု အာနိသံသံ ကထေန္တော –

> “ဟဏော န ဟန္တဗ္ဗော, အဒိန္နံ နာဒာတဗ္ဗံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော န စရိတဗ္ဗော, မုသာ န ဘာသိတဗ္ဗာ, မဇ္ဇံ န ပာတဗ္ဗံ, ပာဏာတိပာတော နာမ နိရယသံဝတ္တနိကော ဟောတိ တိရစ္ဆာနယောနိသံဝတ္တနိကော ပေတ္တိဝိသယသံဝတ္တနိကော, တထာ အဒိန္နာဒါနာဒီနိ။ ပာဏာတိပာတော နိရယေ ပစ္စိတွာ မနုဿလောကံ အာဂတဿ ဝိပာကာဝသေသေန အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကော ဟောတိ, အဒိန္နာအနံ အပ္ပဘောဂသံဝတ္တနိကံ, မိစ္ဆာစာရော ဗဟုသပတ္တသံဝတ္တနိကော, မုသာတအော အဘူတဗ္ဘက္ခာနသံဝတ္တနိကော, မဇ္ဇပာနံ ဥမ္မတ္တက ဘာဝသံဝတ္တနိက”န္တိ –

ပဉ္စသု ဝေရေသု ဣမံ အာဒီနဝံ ကထေသိ။

ရာဇာ ပကတိယာပိ အဿဒ္ဓော အပ္ပသန္နော ဒုဿီလော, ဒုဿီလဿ စ သီလကထာ နာမ ဒုက္ကထာ, ကဏ္ဏေ သူလပ္ပဝေသနံ ဝိယ ဟောတိ။ တသ္မာ သော စိန္တေသိ – “အဟံ ‘ဧတေ ပဂ္ဂဏှိဿာမီ’တိ အာဂတော, ဣမေ ပန မယှံ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ မံယေဝ ဃဋ္ဋေန္တော ဝိဇ္ဈန္တော ပရိသမဇ္ဈေ ကထေန္တိ, ကရိဿာမိ နေသံ ကာတ္တဗ္ဗ”န္တိ။ သော ဓမ္မကထာပရိယောသာနေ “အာစရိယာ သွေ မယှံ ဂေဟေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ နိမန္တေ တွာ အဂမာသိ။ သော ဒုတိယဒိဝသေ မဟန္တေ မဟန္တေ ကောဋ္ဌမ္ဗေ အာဟရာပေတွာ ဂူထဿ ပူရာပေတွာ ကဒလိပတ္တေဟိ နေသံ မုခာနိ ဗန္ဓာပေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဌပါပေသိ, ပုန ဗဟလမဓုကတေလနာဂဗလပိစ္ဆိလ္လာဒီနံ ကူ ဋေ ပူရေတွာ နိဿေဏိမတ္ထကေ ဌပါပေသိ, တတ္ထေဝ စ မဟာမလ္လေ ဗဒ္ဓကစ္ဆေ ဟတ္ထေဟိ မုဂ္ဂရေ ကဟာ ပေတွာ ဌပေတွာ အာဟ “ကူဋဇဋာပသာ အတိဝိယ မံ ဝိဟေဌယိံသု, တေသံ ဟသာဒတော ဩတရဏကာလေ ကူဋေဟိ ပိစ္ဆိလ္လံ သောပာနမတ္ထကေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သီသေ မုဂ္ဂရေဟိ ပောထေတွာ ဂလေ ဂဟေတွာ သောပာနေ ခိပ ထာ”တိ။ သောပာနပာဒမူလေ ပန စဏ္ဍေ ကုက္ကုရေ ဗန္ဓာပေသိ။

တာပသာပိ “သွေ ရာဇဂေဟေ ဘုဉ္ဇိဿာမာ”တိ အညမညံ ဩဝဒိံသု – “မာရိသာ ရာဇဂေဟံ နာမ သာသင်္ကံ သ ပ္ပဋိဘယံ, ပဗ္ဗဇိတေဟိ နာမ ဆဒ္ဒွာရရမ္မဏေ သညတေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ နိမိတ္တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ, စက္ခုဒွာရေ သံဝရော ပစ္စုပဋ္ဌပေတဗ္ဗော”တိ။

ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခာစာရဝေလံ သလ္လက္ခေတွာ တကစီရံ နိဝာသေတွာ အဇိနစမ္မံ ဧကံသဂတံ ကတွာ ဇဋာကလာ ပံ သဏ္ဌပေတွာ ဘိက္ခာဘာဇနံ ဂဟေတွာ ပဋိပါဋိယာ ရာဇနိဝေသနံ အဘိရုဋ္ဌဟာ။ ရာဇာ အာရုဋ္ဌဟာဘာဝံ ဉတွာ ဂူထ ကောဋ္ဌမ္ဗမုခတော ကဒလိပတ္တံ နီဟရာပေသိ။ ဒုဂ္ဂန္ဓော တာပသာနံ နာသပုဋံ ပဟရိတွာ မတ္ထလုင်္ဂပာတနာကာရပ္ပ တ္တော အဟောသိ။ မဟာတာပသော ရာဇာနံ ဩလောကေသိ။ ရာဇာ – “ဧတ္ထ ဘောန္တော ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇန္တု စေဝ ဟရန္တု စ, တုမှာကမေတံ အနုစ္ဆဝိကံ, ဟိယျော အဟံ တုမှေဟ ပဂ္ဂဏှိဿာမီတိ အာဂတော, တုမှေဟ ပန မံ ယေဝ ဃဋ္ဋေန္တော ဝိဇ္ဈန္တော ပရိသမဇ္ဈေ ကထယိတ္ထ , တုမှာကမိဒံ အနုစ္ဆဝိကံ, ဘုဉ္ဇထာ”တိ မဟာတာပသဿ သ ဥလုင်္ကေန ဂူထံ ဥပနာမေသိ။ မဟာတာပသော ဓိ ဓိတိ ဝဒန္တော ပဋိနိဝတ္တိ။ “ဧတ္တကေနေဝ ဂစ္ဆိဿထ တုမှ ဟေ”တိ သောပာနေ ကူဋေဟိ ပိစ္ဆိလ္လံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ မလ္လာနံ သညမအာသိ။ မလ္လာ မုဂ္ဂရေဟိ သီသာနိ ပောထေတွာ တ ဂီဝါယ ဂဟေတွာ သောပာနေ ခိပိံသု၊ ဧကောပိ သောပာနေ ပတိဋ္ဌာတုံ နာသက္ခိ , ပဝဋ္ဋမာနာ သောပာနပာဒမူလံယေဝ ဟပုဏိံသု။ သမ္ပတ္တေ သမ္ပတ္တေ စဏ္ဍကုက္ကုရာ ပဋ္ဋပဋ္ဋာတိ လုဉ္စမာနာ ခါဒိံသု။ ယောပိ နေသံ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပ လာယတိ, သောပိ အာတဋ္ဋေ ပတတိ, တတ္ထာပိ နံ ကုက္ကုရာ အနုဗန္ဓိတွာ ခါဒန္တိယေဝ။ ဣတိ နေသံ ကုက္ကုရာ အဋ္ဌိ သင်္ခလိကမေဝ အဝသေသယိံသု။ ဧဝံ သော ရာဇာ တပသမ္ပန္နေ ပဉ္စသတေ တာပသေ ဧကဒိဝသေနေဝ ဇီဝိတာ ဝေါရော ပေသိ။

အထဿ ရဋ္ဌေ ဒေဝတာ ပုရိမနယေနေဝ ပုန နဝဝုဋ္ဌိယော ပာတေသုံ။ တဿ ရဇ္ဇံ သဋ္ဌိယောဇနုဗ္ဗေဓေန တာလိ ကထလေန အဝစ္ဆာဒိယိတ္ထ။ တေနာဟ သရဘင်္ဂေါ ဗောဓိသတ္တော –

> “ယော သညတေ ပဗ္ဗဇိတေ အဝဉ္စယိ၊
> ဓမ္မံ ဘဏန္တေ သမဏေ အဒူသကေ။

တံ နာဠိကေရံ သုနခာ ပရတ္ထ၊
သင်္ဂမ္မ ခာဒန္တိ ဝိဖန္ဒမာန”န္တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၇၁)။

ဇ၀ံ **ကာလိင်္ဂရညသ္သ** အရညဘူတဘာတေ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အတီတေ ပန ဗာရာဏသိနဂရေ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ နာမ စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိနော ဓီတာ အဟောသိ ဒဿနီယာ ပါသာဒိကာ။ သာ ရူပဘောဂကုလသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နတာယ ဗဟူနံ ပတ္ထနီယာ အဟောသိ။ ယော ပနဿာ တရေယ္ယတ္ထာယ ပဟိဏာတိ, တံ တံ ဒိသွာတနဿ ဇာတိယံ တ ဟတ္ထဟာဒီသု တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဒေါသံ အာရောပေတွာ “ကော ဧသ ဒုဇ္ဇာတော ဒုဿဏ္ဌိတော”တိအာဒီနိ ဝတွာ – “နီဟရထ န”န္တိ နီဟရာပေတွာ “ဧဝရူပမ္ပိ နာမ အဒ္ဒသံ, ဥဒကံ အာဟရထ, အက္ခီနိ ဓောဝိဿာမီ”တိ အက္ခီနိ ဓောဝတိ။ တဿာ ဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ ဝိပ္ပကာရံ ပာပေတွာ နီဟရာပေတီတိ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ တွေ၀၀ သင်္ခါ ဥဒပါဒိ, မူလနာမံ အန္တရဓာယိ။

သာ ဧကဒိဝသံ ဂင်္ဂါယ ဥဒကကီဠံ ကီဠိဿာမီတိ တိတ္ထံ သဇ္ဇာပေတွာ ပဟူတံ ခာဒနီယဘောဇနီယံ သကဋေသု ပူရာပေတွာ ဗဟူနိ ဂန္ဓမာလာဒီနိ အာဒာယ ပဋိစ္ဆန္နယာနံ အာရုယှ ဉာတိဂဏပရိဝုတာ ဂေဟမှာ နိက္ခမိ။ တေန စ သမယေန မဟာပုရိသော စဏ္ဍာလယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော ဗဟိနဂရေ စမ္မဂေဟေ ဝသတိ, မာတင်္ဂောတွေ၀၀ဿ နာမံ အဟောသိ။ သော သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ဟုတွာ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန အန္တောနဂရံ ပဝိသိတုကာမော ဇကံ နီလပိလောတိကံ နိဝါသေတွာ ဇကံ ဟတ္ထေ ဗန္ဓိတွာ ဧကေန ဟတ္ထေန ပစ္ဆိံ, ဧကေန ဃဏ္ဋံ ဂဟေတွာ “ဉဿရထ အယျာ, စဏ္ဍာလောဟ”န္တိ ဇာနာပနတ္ထံ တံ တဒေန္တော နီစစိတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေ မနုဿေ နမဿမာနော နဂရံ ပဝိသိတွာ မဟာပထံ ပဋိပဇ္ဇိ။

ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ ဃဏ္ဋာသဒ္ဒံ သုတွာ သာဏိအန္တရေန ဩလောကေန္တီ ဒူရတော၀ တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “ကိမေတ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ မာတင်္ဂော အယျေတိ။ “ကိံ ဝတ, ဘော, အကုသလံ အကရမှ, ကဿာယံ နိဿန္ဒော, ဝိနာသော နု ခေါ မေ ပစ္စုပဋ္ဌိတော, မင်္ဂလကိစ္စေန နာမ ဂစ္ဆမာနာ စဏ္ဍာလံ အဒ္ဒသ”န္တိ သရီရံ ကမ္ပေတွာ ဇိဂုစ္ဆမာနာ ခေဠံ ဟတေတွာ ဓာတိယော အာဟ – “ဝေဂေန ဥဒကံ အာဟရထ, စဏ္ဍာလော ဒိဋ္ဌော, အက္ခီနိ စေဝ နာမ ဂဟိတမုခဉ္စ ဓောဝိဿာမီ”တိ ဓောဝိတွာ ရထံ နိဝတ္တာပေတွာ သဗ္ဗပဋိယာဒါနံ ဂေဟံ ပေသေတွာ ပါသာဒံ အဘိရုဟိ။ သုရာသောဏ္ဍာဒယော စေဝ တဿာ ဥပဋ္ဌာကမနုဿာ စ “ကုဟိံ, ဘော ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ, ဣမာယပိ ဝေလာယ နာဂစ္ဆတီ”တိ ပုစ္ဆန္တာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ – “မဟန္တံ ဝတ, ဘော, သုရာမံသဂန္ဓမာလာဒိသက္ကာရံ စဏ္ဍာလံ နိဿာယ အနုဘဝိတုံ န လဘိမှ, ဂဏှထ စဏ္ဍာလ”န္တိ ဂတဋ္ဌာနံ ဂဝေသိတွာ နိရာပရာဓံ မာတင်္ဂပဏ္ဍိတံ တဇ္ဇိတွာ – “အရေ မာတင်္ဂ တံ နိဿာယ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ သက္ကာရံ အနုဘဝိတုံ န လဘိမှာ”တိ ကေသေသု ဂဟေတွာ ဘူမိယံ ပါတေတွာ ဇာဏုကပ္ပရပဟာရာဒီဟိ ကောဋ္ဋေတွာ မတောတိ သညာယ ပါဒေ ဂဟေတွာ ကဍ္ဍိတွာ သင်္ကာရကူဋေ ဆဍ္ဍေသုံ။

မဟာပုရိသော သညံ ပဋိလဘိတွာ ဟတ္ထပါဒေ ပရာမသိတွာ – “ဣဒံ ဒုက္ခံ ကံ နိဿာယ ဥပ္ပန္န”န္တိ စိန္တေန္တော – “န အညံ ကဉ္စိ, ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ နိဿာယ ဥပ္ပန္န”န္တိ ဉတွာ “သစာဟံ ပုရိသော, ဟာဒေသု နံ နိပါတေသ္သာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဝေဓမာနော ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ ကုလဒွါရံ ဂန္တွာ – “ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ လဘန္တော ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ, အလဘန္တဿ ဧတ္ထေဝ မရဏ”န္တိ ဂေဟင်္ဂဏေ နိပဇ္ဇိ။ တေန စ သမယေန ဇမ္ဗုဒီပေ အယံ ဓမ္မတာ ဟောတိ – ယဿ စဏ္ဍာလော ကုဇ္ဈိတွာ ဂေဟဒွါရေ နိပန္နော မရတိ, ယေ စ တသ္မိံ ဂေဟေ ဝသန္တိ, သဗ္ဗေ စဏ္ဍာလာ ဟောန္တိ။ ဂေဟမဇ္ဈမှိ မတေ သဗ္ဗေ ဂေဟတသိနော, ဒွါရမှိ မတေ ဥဘတော အနန္တရဂေဟတသိကာ, အင်္ဂဏမှိ မတေ ဣတော သတ္တ ဣတော သတ္တာတိ စုဒ္ဒသဂေဟတသိနော သဗ္ဗေ စဏ္ဍာလာ ဟောန္တီတိ။ ဗောဓိသတ္တော ပန အင်္ဂဏေ နိပဇ္ဇိ။

သေဋ္ဌိဿ အာရောစေသုံ – “မာတင်္ဂော တေ သာမိ ဂေဟင်္ဂဏေ ပတိတော”တိ ဂစ္ဆထ ဘဏေ, ကိံ ကာရဏာတိ ဝတွာ ဧကမာသကံ ဒတွာ ဥဋ္ဌာပေထာတိ။ တေ ဂန္တွာ “ဣမံ ကိရ မာသကံ ဂဟေတွာ ဥဋ္ဌဟာ”တိ ဝဒိံသု။ သော – “နာဟံ မာသကတ္ထာယ နိပန္နော, ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ သွတဟံ နိပန္နော”တိ အာဟ။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ ကော ဒေါသော

တိ? ကိံ တဿာ ဒေါသံ န ပဿထ, နိရပရာဓော အဟံ တဿာ မနုဿေဟိ ဗျသနံ ပါပိတော, တံ လဘန္တော ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ, အလဘန္တော န ဝုဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ။

တေ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိဿ အာရောစေသုံ။ သေဋ္ဌိ ဓီတု ဒေါသံ ဉတွာ “ဂစ္ဆထ, ဧကံ ကဟာပဏံ ဒေထာ”တိ ပေသေတိ။ သော “န ဣစ္ဆာမိ ကဟာပဏံ, တမေဝ ဣစ္ဆာမီ”တိ အာဟ။ တံ သုတွာ သေဋ္ဌိ စ သေဋ္ဌိဘရိယာ စ – “ဧကာယေဝ နော ပိယဓီတာ, ပဝေဏိယာ ဃဋနကော အညော ဒါရကောပိ နတ္ထီ”တိ သံဝေဂပ္ပတ္တာ – “ဂစ္ဆထ တာတာ, ကောစိ အမှာကံ အသဟနကော ဧတံ ဇီဝိတာပိ ဝေါရောပေယျ, ဧတသ္မိံ ဥပရိ မတေ သဗ္ဗေ မယံ နဋ္ဌာ ဟောမ, အာရက္ခမဿ ဂဏှထာ”တိ ပရိစာရေတွာ အာရက္ခံ သံဝိဓာယ ယာဂုံ ပေသယိံသု, ဘတ္တံ ဓနံ ပေသယိံသု, ဧဝံ သော သဗ္ဗံ ပဋိက္ခိပိ။ ဧဝံ ဧကော ဒိဝသော ဂတော; ဒွေ, တယော, စတ္တာရော, ပဉ္စ ဒိဝသာ ဂတာ။

တတော သတ္တသတ္တဂေဟတသိကာ ဥဋ္ဌာယ – “န သက္ကောမ မယံ တုမှေဟ နိဿာယ စဏ္ဍာလာ ဘဝိတုံ, အမှေ ဟေ မာ နာသေထ, တုမှာကံ ဒါရိကံ ဒတွာ ဧတံ ဥဋ္ဌာပေထာ”တိ အာဟံသု။ တေ သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ သတသဟဿမ္ပိ ပဟိဏိံသု, သော ပဋိက္ခိပတေဝ။ ဧဝံ ဆ ဒိဝသာ ဂတာ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဥဘတော စုဒ္ဒသဂေဟတသိကာ သန္နိပတိတွာ – “န မယံ စဏ္ဍာလာ ဘဝိတုံ သက္ကောမ, တုမှာကံ အကာမကာနမ္ပိ မယံ ဧတဿ ဒါရိကံ ဒဿာမာ”တိ အာဟံသု။

မာတာပိတရော သောကသလ္လသမပ္ပိတာ ဝိသညီ ဟုတွာ သယနေ နိပတိံသု။ ဥဘတော စုဒ္ဒသဂေဟတသိကာ ပါသာဒံ အာရုယှ သုပုပ္ဖိတကိံသုကသာခံ ဥစ္ဆိန္ဒန္တာ ဝိယ တဿာ သဗ္ဗာဘရဏာနိ ဩမုဉ္စိတွာ နခေဟိ သီမန္တံ ကတွာ ကေသေ ဗန္ဓိတွာ နီလသာဋကံ နိဝါသာပေတွာ ဟတ္ထေ နီလပိလောတိကခဏ္ဍံ ဝေဌေတွာ ကဏ္ဏေသု တိပုပဋ္ဋကေ ပိဠန္ဓာပေတွာ တာလပဏ္ဏပစ္ဆိံ ဒတွာ ပါသာဒတော ဩတာရာပေတွာ ဒွီသု ဗာဟာသု ဂဟေတွာ – “တဝ သာမိကံ ဂဟေတွာ ယာဟီ”တိ မဟာပုရိသဿ အဒံသု။

နီလုပ္ပလမ္ပိ အတိဘာရောတိ အနုက္ခိတ္တပုဗ္ဗာ သုခုမာလဒါရိကာ “ဥဋ္ဌေဟိ သာမိ, ဂစ္ဆာမာ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော နိပန္နကောဝ အာဟ “နာဟံ ဥဋ္ဌဟာမီ”တိ။ အထ ကိန္တိ ဝဒါမီတိ။ “ဥဋ္ဌေဟိ အယျ မာတင်္ဂါ”တိ ဧဝံ မံ ဝဒါဟီတိ။ သာ တထာ အဝေစ။ န တုယှံ မနုဿာ ဥဋ္ဌာနသမတ္ထံ မံ အကံသု, ဗာဟာယ မံ ဂဟေတွာ ဥဋ္ဌာပေဟီတိ။ သာ တထာ အကာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဥဋ္ဌဟန္တော ဝိယ ပရိဝဋ္ဋေတွာ ဘူမိယံ ပတိတွာ – “နာသိတံ, ဘော, ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ ပဌမံ မနုဿေဟိ ကောဋ္ဋာပေတွာ, ဣဒါနိ သယံ ကောဋ္ဋေတီ”တိ ဝိရဝိတ္ထ။ သာ ကိံ ကရောမိ အယျာတိ? ဒွီဟိ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွာ ဥဋ္ဌာပေဟီတိ။ သာ တထာ ဥဋ္ဌာပေတွာ နိသီဒါပေတွာ ဂစ္ဆာမ သာမီတိ။ ဂစ္ဆာ နာမ အရညေ ဟောန္တိ, မယံ မနုဿာ, အတိကောဋ္ဋိတောမှိ တုယှံ မနုဿေဟိ, န သက္ကောမိ ပဒသာ ဂန္တုံ, ပိဋ္ဌိယာ မံ နေဟီတိ။ သာ ဩနမိတွာ ပိဋ္ဌိံ အဒါသိ။ ဗောဓိသတ္တော အဘိရုဟိ။ ကုဟိံ နေမိ သာမီတိ? ဗဟိနဂရံ နေဟီတိ။ သာ ပါစီနဒွါရံ ဂန္တွာ – “ဣဓ တေ သာမိ ဝသနဋ္ဌာန”န္တိ ပုစ္ဆိ။ ကတရဋ္ဌာနံ တေန္တိ? ပါစီနဒွါရံ သာမီတိ။ ပါစီနဒွါရေ စဏ္ဍာလပုတ္တာ ဝသိတုံ န လဘန္တီတိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ အနာစိက္ခိတွာဝ သဗ္ဗဒွါရာနိ အာဟိဏ္ဍာပေသိ။ ကသ္မာ? ဘဝဂ္ဂပတ္တမဿာ မာနံ ဟာပေဿာမီတိ။ မဟာဇနော ဥက္ကုဋ္ဌိမကာသိ – “ဌပေတွာ တုမှာဒိသံ အညော ဧတိဿာ မာနံ ဘေဒကော နတ္ထီ”တိ။

သာ ပစ္ဆိမဒွါရံ ပတွာ “ဣဓ တေ သာမိ ဝသနဋ္ဌာန”န္တိ ပုစ္ဆိ။ ကတရဋ္ဌာနံ တေန္တိ? ပစ္ဆိမဒွါရံ သာမီတိ။ ဣမိနာ ဒွါရေန နိက္ခမိတွာ စမ္မဂေဟံ ဩလောကေန္တီ ဂစ္ဆာတိ။ သာ တတ္ထ ဂန္တွာ အာဟ “ဣဒံ စမ္မဂေဟံ တုမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနံ သာမီ”တိ? အာမာတိ ပိဋ္ဌိတော ဩတရိတွာ စမ္မဂေဟံ ပါဝိသိ။

တတ္ထ သတ္တဋ္ဌဒိဝသေ ဝသန္တော သဗ္ဗညုတဂဝေသနဓီရော ဧတ္တကေသု ဒိဝသေသု န စ ဇာတိသမ္ဘေဒမကာသိ။ “မဟာကုလဿ ဓီတာ သစေ မံ နိဿာယ မဟန္တံ ယသံ န ပါပုဏာတိ, န စမှာဟံ စတုဝီသတိယာ ဗုဒ္ဓါနံ အန္တေဝါသိကော။ ဧတိဿာ ပါဒဓောဝနဥဒကေန သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇူနံ အဘိသေကကိစ္စံ ကရိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ပုန စိန္တေသိ – “အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တော န သက္ခိဿာမိ, ပဗ္ဗဇိတွာ ပန သက္ခိဿာမီ”တိ။ စိန္တေတွာ တံ အာမန္တေသိ – “ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကေ မယံ ပုဗ္ဗေ ကေစရာ ကမ္မံ ကတွာပိ အကတွာပိ သက္ကာ ဇီဝိတုံ, ဣဒါနိ ပန ဒါရဘရဏံ ပ

ဋ္ဌိပန္နမှဟ, ကမ္မံ အကတွာ န သက္ကာ ဇီဝိတုံ, တွံ ယာဝါဟံ အာဂစ္ဆာမိ, တာဝ မာ ဥက္ကဏ္ဌိတ္ထာ”တိ အရညံ ပဝိသိတွာ သုသာနာဒီသု နန္တကာနိ သင်္ကဍ္ဎိတွာ နိဝါသနပါရုပနံ ကတွာ သမဏပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဧကစရော လဒ္ဓကာယဝိဝေကော ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဉ္စ အဘိညာယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ “ဣဒါနိ သက္ကာ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ အဝဿယေန မယာ ဘဝိတု”န္တိ ဗာရာဏသိအဘိမုခေါ ဂန္တွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ဘိက္ခံ စရမာနော ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ ဂေဟာဘိမုခေါ အဂမာသိ။

သာ တံ ဒွါရေ ဌိတံ ဒိသွာ အသဉ္ဇာနန္တီ – “အတိစ္ဆထ, ဘန္တေ, စဏ္ဍာလာနံ ဝသနဋ္ဌာနမေတ”န္တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော တတ္ထေဝ အဋ္ဌာသိ။ သာ ပုနပ္ပုနံ ဩလောကေန္တီ သဉ္ဇာနိတွာ ဟတ္ထေဟိ ဥရံ ပဟရိတွာ ဝိရဝမာနာ ပါဒမူလေ ပတိတွာ အာဟ – “ယဒိ တေ သာမိ ဒေဒိသံ စိတ္တံ အတ္ထိ, ကသ္မာ မံ မဟတာ ယသာ ပရိဟာပေတွာ အနာထံ အကာသီ”တိ။ နာနပ္ပကာရံ ပရိဒေဝံ ပရိဒေဝိတွာ အက္ခီနိ ပုဉ္ဆမာနာ ဥဋ္ဌာယ ဘိက္ခာဘာဇနံ ဂဟေတွာ အန္တောဂေဟေ နိသီဒာပေတွာ ဘိက္ခံ အဒါသိ။ မဟာပုရိသော ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ အာဟ – “ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကေ မာ သောစိ မာ ပရိဒေဝိ, အဟံ တုယှံ ဟာဒဓောဝနဥဒကေန သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇူနံ အဘိသေကကိစ္စံ ကာရေတုံ သမတ္ထော, တွံ ပန ဇေဲ မမ ဝစနံ ကရောဟိ, နဂရံ ပဝိသိတွာ ‘န မယှံ သာမိကော စဏ္ဍာလော, မဟာဗြဟ္မာ မယှံ သာမိကော’တိ ဥဂ္ဃောသယမာနာ သကလနဂရံ စရာဟီ”တိ။

ဇေဲ ဝုတ္တေ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ – “ပကတိယာပိ အဟံ သာမိ မုခဒောသေနေဝ ဗျသနံ ပတ္တာ, န သက္ခိဿာမေဝံ ဝတ္တု”န္တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော – “ကိံ ပန တယာ မယှံ အာဂရေ ဝသန္တဿ အလိကဝစနံ သုတပုဗ္ဗံ, အဟံ တဒာပိ အလိကံ န ဘဏာမိ, ဣဒါနိ ပဗ္ဗဇိတော ကိံ ဝက္ခာမိ, သစ္စဝါဒီ ပုရိသော နာမာဟ”န္တိ ဝတွာ – “အဇ္ဇ ပက္ခဿ အဋ္ဌမီ, တွံ ‘ဣတော သတ္တာဟဿစ္စယေန ဥပေါသထဒိဝသေ မယှံ သာမိကော မဟာဗြဟ္မာ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဘိန္ဒိတွာ မမ သန္တိကံ အာဂမိဿတီ’တိ သကလနဂရေ ဥဂ္ဃောသေဟီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

သာ သဒ္ဒဟိတွာ ပာတောဝ သူရာ ဟုတွာ သာယံပါတံ နဂရံ ပဝိသိတွာ တထာ ဥဂ္ဃောသေသိ။ မနုဿာ ပါဏိနာ ပါဏိံ ပဟရန္တာ – “ပဿထ, အမှာကံ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ စဏ္ဍာလပုတ္တံ မဟာဗြဟ္မာနံ ကရောတီ”တိ ဟသန္တာ ကေဠိံ ကရောန္တိ။ သာ ပုနဒိဝသေပိ တထေဝ သာယံပါတံ ပဝိသိတွာ – “ဣဒါနိ ဆာဟစ္စယေန, ပဉ္စာဟ-စတူဟ-တီဟ-ဒွီဟ-ဧကာဟစ္စယေန မယှံ သာမိကော မဟာဗြဟ္မာ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဘိန္ဒိတွာ မမ သန္တိကံ အာဂမိဿတီ”တိ ဥဂ္ဃောသေသိ။

ဗြာဟ္မဏာ စိန္တယိံသု – “အယံ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ အတိသူရာ ဟုတွာ ကထေတိ, ကဒာစိ ဇေဲ သိယာ, ဧထ မယံ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂာမာ”တိ ဇမ္ဗုဂေဟဿ ဗာဟိရဘာဂံ သမန္တာ တစ္ဆာပေတွာ တလိကံ ဩကိရိံသု။ သာပိ ဥပေါသထဒိဝသေ ပာတောဝ နဂရံ ပဝိသိတွာ “အဇ္ဇ မယှံ သာမိကော အာဂမိဿတီ”တိ ဥဂ္ဃောသေသိ။ ဗြာဟ္မဏာ စိန္တယိံသု – “အယံ ဘော န ဒူရံ အပဒိဿတိ, အဇ္ဇ ကိရ မဟာဗြဟ္မာ အာဂမိဿတိ, ဝသနဋ္ဌာနံ သံဝိဒဟာမာ”တိ ဇမ္ဗုဂေဟံ သမဇ္ဇာပေတွာ ဟရိတူပလိတ္တံ အဟတဝတ္ထေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ မဟာရဟံ ပလ္လင်္ကံ အတ္ထရိတွာ ဥပရိ စေလဝိတာနံ ဗန္ဓိတွာ ဂန္ဓမာလာဒါမာနိ ဩသာရယိံသု။ တေသံ ပဋိဇဂ္ဂန္တာနံယေဝ သူရိယော အတ္ထံ ဂတော။

မဟာပုရိသော စန္ဒေ ဥဂ္ဂတမတ္တေ အဘိညာပါဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ကာမာဝစရစိတ္တေန ပရိကမ္မံ ကတွာ ဣဒ္ဓိစိတ္တေန ဒွါဒသယောဇနိကံ ဗြဟ္မတ္တဘာဝံ မာပေတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ စန္ဒဝိမာနဿ အန္တော ပဝိသိတွာ ဝနန္တတော အဗ္ဘုဿက္ကမာနံ စန္ဒံ ဘိန္ဒိတွာ စန္ဒဝိမာနံ ဩဟာယ ပုရတော ဟုတွာ “မဟာဇနော မံ ပဿတူ”တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ မဟာဇနော ဒိသွာ – “သစ္စံ, ဘော, ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ ဝစနံ, အာဂစ္ဆန္တံ မဟာဗြဟ္မာနံ ပူဇေဿာမာ”တိ ဂန္ဓမာလံ အာဒါယ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ ဃရံ ပရိဝါရေတွာ အဋ္ဌာသိ။ မဟာပုရိသော မတ္ထကမတ္ထကေန သတ္တဝါရေ ဗာရာဏသိံ အနုပရိဂန္တွာ မဟာဇနေန ဒိဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ ဒွါဒသယောဇနိကံ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ မနုဿပ္ပမာဏမေဝ မာပေတွာ မဟာဇနဿ ပဿန္တဿေဝ ဇမ္ဗုဂေဟံ ပါဝိသိ။ မဟာဇနော ဒိသွာ – “ဩတိဏ္ဏော နော မဟာဗြဟ္မာ, သာဏိံ အာဟရထာ”တိ နိဝေသနံ မဟာသာဏိယာ ပရိက္ခိပိတွာ ပရိဝါရေတွာ ဌိတော။

မဟာပုရိသောပိ သိရိသယနမဇ္ဈေ နိသီဒိ။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ သမီပေ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ပုစ္ဆိ “ဥတုသမယော တေ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကေ”တိ။ အာမ အယျာတိ။ မယာ ဒိန္နံ ပုတ္တံ ဂဏှာဟီတိ အင်္ဂုဋ္ဌကေန နာဘိမဏ္ဍလံ ဖုသိ။ တဿာ ပရာမသနေနေဝ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ မဟာပုရိသော – “ဧတ္တာဝတာ တေ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကေ ဟဒဓောဝနဥဒကံ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇူနံ အဘိသေကောဒကံ ဘဝိဿတိ, တွံ တိဋ္ဌ”တိ ဝတွာ ဗြဟ္မတ္တဘာဝံ မာပေတွာ ပဿန္တဿေဝ မဟာဇနဿ နိက္ခမိတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ စဏ္ဍမဏ္ဍလမေဝ ပဝိဋ္ဌော။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ ဗြဟ္မပဇာပတီ နာမ ဇာတာ။ ဟဒဓောဝနဥဒကံ လဘန္တော နာမ နတ္ထိ။

ဗြာဟ္မဏာ – “ဗြဟ္မပဇာပတိံ အန္တောနဂရေ ဝသာပေဿာမာ”တိ သုဝဏ္ဏသိဝိကာယ အာရောပေတွာ ယာဝ သတ္တမကောဋိယာ အပရိသုဒ္ဓဇာတိကဿ သိဝိကံ ဂဟေတုံ န အဒံသု။ သောဠသ ဇာတိမန္တဗြာဟ္မဏာ ဂဏှိံသု။ သေသာ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ ပူဇေတွာ နဂရံ ပဝိသိတွာ – “န သက္ကာ, ဘော, ဥစ္ဆိဋ္ဌဂေဟေ ဗြဟ္မပဇာပတိယာ ဝသိတုံ, ဝတ္ထုံ ဂဟေတွာ ဂေဟံ ကရိဿာမ, ယာဝ ပန တံ ကရီယတိ, တာဝ မဏ္ဍပေဝ ဝသတူ”တိ မဏ္ဍပေ ဝသာပေသုံ။ တတော ပဋ္ဌာယ စက္ခုပထေ ဌတွာ ဝန္ဒိတုကာမာ ကဟာပဏံ ဒတွာ ဝန္ဒိတုံ လဘန္တိ, သဝနူပစာရေ ဝန္ဒိတုကာမာ သတံ ဒတွာ လဘန္တိ, အာသန္နေ ပကတိကထံ သဝနဋ္ဌာနေ ဝန္ဒိတုကာမာ ပဉ္စသတာနိ ဒတွာ လဘန္တိ, ဟဒပိဋ္ဌိယံ သီသံ ဌပေတွာ ဝန္ဒိတုကာမာ သဟဿံ ဒတွာ လဘန္တိ, ဟဒဓောဝနဥဒကံ ပတ္ထယမာနာ ဒသသဟဿာနိ ဒတွာ လဘန္တိ။ ဗဟိနဂရတော အန္တောနဂရေ ယာဝ မဏ္ဍပာ အာဂစ္ဆန္တိယာ လဒ္ဓဓနံယေဝ ကောဋိသတမတ္တံ အဟောသိ။

သကလဇမ္ဗုဒီပေ သင်္ခုဘိ, တတော သဗ္ဗရာဇာနော “ဗြဟ္မပဇာပတိယာ ဟဒဓောဝနေန အဘိသေကံ ကရိဿာမာ”တိ သတသဟဿံ ပေသေတွာ လဘိံသု။ မဏ္ဍပေ ဝသန္တိယာ ဧဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ မဟာပုရိသံ ပဋိစ္စ လဒ္ဓကုမာရော ဟသာဒိကော အဟောသိ လက္ခဏသမ္ပန္နော။ မဟာဗြဟ္မုနော ပုတ္တော ဇာတောတိ သကလ ဇမ္ဗုဒီပေ ကောလာဟလော အဟောသိ။ ကုမာရဿ ခီရမဏိမူလံ ဟောတူတိ တတော တတော အာဂတဓနံ ကောဋိသဟဿံ အဟောသိ။ ဧတ္တာဝတာ နိဝေသနမ္ပိ နိဋ္ဌိတံ။ ကုမာရဿ နာမကရဏံ ကရိဿာမာတိ နိဝေသနံ သဇ္ဇေတွာ ကုမာရံ ဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ အလင်္ကရိတွာ မဏ္ဍပေ ဇာတတ္တာ **မဏ္ဍဗျော** တွေဝဝ နာမံ အကံသု။

ကုမာရော သုခေန သံဝဍ္ဍမာနော သိပ္ပုဂ္ဂဟဏဝယပ္ပတ္တောတိ သကလဇမ္ဗုဒီပေ သိပ္ပဇာနနကာ တဿ သန္တိကေ အာဂန္တွာ သိပ္ပံ သိက္ခာပေန္တိ။ ကုမာရော မေဓာဝီ ပညဝါ သုတံ သုတံ မုတံ အာဝုဏန္တော ဝိယ ဂဏှာတိ, ဂဟိတ ဂဟိတံ သုဝဏ္ဏဃဋေ ပက္ခိတ္တတေလံ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။ ယာဝတာ တစုဂ္ဂတာ ပရိယတ္တိ အတ္ထိ, တေန အနုဂ္ဂဟိတာ နာမ နာဟောသိ။ ဗြာဟ္မဏာ တံ ပရိဝါရေတွာ စရန္တိ, သောပိ ဗြာဟ္မဏဘတ္တော အဟောသိ။ ဂေဟေ အသီတိဗြာဟ္မဏသဟဿာနိ နိစ္စဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တိ။ ဂေဟမ္ပိဿ သတ္တဒွာရကောဋ္ဌကံ မဟန္တံ အဟောသိ။ ဂေဟေ မင်္ဂလဒိဝသေ ဇမ္ဗုဒီပတသီဟိ ပေသိတဓနံ ကောဋိသဟဿမတ္တံ အဟောသိ။

ဗောဓိသတ္တော အာဝဇ္ဇေသိ – “ပမတ္တော နု ခော ကုမာရော အပ္ပမတ္တော”တိ။ အထဿ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ – “ဗြာဟ္မဏဘတ္တော ဇာတော, ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ, တံ န ဇာနာတိ, ဂစ္ဆာမိ နံ ဒမေမီ”တိ စီဝရံ ဟာရုပိတွာ ဘိက္ခာဘာဇနံ ဂဟေတွာ – “ဒွာရကောဋ္ဌကာ အတိသမ္ဗာဓာ, န သက္ကာ ကောဋ္ဌကေန ပဝိသိတု”န္တိ အာကာသေနာဂန္တွာ အသီတိဗြာဟ္မဏသဟဿာနံ ဘုဉ္ဇနဋ္ဌာနေ အာကာသင်္ဂဏေ ဩတရိ။ မဏ္ဍဗျကုမာရောပိ သုဝဏ္ဏကဋစ္ဆုံ ကဟာပေတွာ – “ဣမ သူပံ ဒေထ ဣမ ဩဒန”န္တိ ပရိဝိသာပေန္တော ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ ဒဏ္ဍကေန ဃဋ္ဋိတအာသိဝိသော ဝိယ ကုပိတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

“ကုတော နု အာဂစ္ဆသိ ဒုမ္မဝါသီ၊
ဩတလ္လကော ပံသုပိသာစကောဝ။
သင်္ကာရစောဠံ ပဋိမုဉ္စ ကဏ္ဌေ၊
ကော ရေ တုဝံ ဟောသိ အဒက္ခိဏေယျော”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၁)။

အထ နံ မဟာသတ္တော အကုဇ္ဈိတွာဝ ဩဝဒန္တော အာဟ –

“အန္နံ တဝေဒံ ပကတံ ယသဿိ၊

တံ ခဇ္ဇရေ ဘုဉ္ဇရေ ပိယ္ယရေ စ။
ဇာနာသိ မံ တွံ ပရဒတ္တူပဇီဝိံ၊
ဥတ္တိဋ္ဌ ပိဏ္ဍံ လဘတံ သပါကော”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၂)။

သော နယိဒံ တုမှာဒိသာနံ ပဋိယတ္တန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ –

“အန္နံ မမေဒံ ပကတံ ဗြာဟ္မဏာနံ၊
အတ္ထတ္ထိတံ သဒ္ဓဟတော မမေဒံ။
အပေဟိ ဧတ္တော ကိမိဓဋ္ဌိတောသိ၊
န မာဒိသာ တုယှံ ဒဒန္တိ ဇမ္မာ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၃)။

အထ ဗောဓိသတ္တော “အန္နံ နာမ သဂုဏဿပိ နိဂ္ဂုဏဿပိ ယဿ ကဿစိ ဒါတဗ္ဗံ, ယထာ ဟိ နိန္နေပိ ထလေပိ ပတိဋ္ဌာပိတံ ဗီဇံ ပထဝီရသံ အာပေါရသဉ္စ အာဂမ္မ သမ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ နိပ္ဖလံ နာမ နတ္ထိ, သုခေတ္တေ ဝပိတဗီဇံ ဝိယ ဂုဏဝန္တေ မဟပ္ဖလံ ဟောတီ”တိ ဒဿေတုံ ဣမံ ဂါထမာဟ –

“ထလေ စ နိန္နေ စ ဝပန္တိ ဗီဇံ၊
အနူပခေတ္တေ ဖလမာသမာနာ။
ဧတာယ သဒ္ဓါယ ဒဒါဟိ ဒါနံ၊
အပ္ပေဝ အာရာဓယေ ဒက္ခိဏေယျေ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၄)။

အထ ကုမာရော ကောဓာဘိဘူတော – “ကေနိမဿ မုဏ္ဍကဿ ပဝေသော ဒိန္နော”တိ ဒွါရရက္ခာဒယော တဇ္ဇေတွာ –

“ခေတ္တာနိ မယှံ ဝိဒိတာနိ လောကေ၊
ယေသာဟံ ဗီဇာနိ ပတိဋ္ဌပေမိ။
ယေ ဗြာဟ္မဏာ ဇာတိမန္တူပပန္နာ၊
တာနီဓ ခေတ္တာနိ သုပေသလာနီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၅) –

ဂါထံ ဝတွာ “ဣမံ ဇမ္မံ ဝေဏုပဒရေန ပေါထေတွာ ဂီဝါယံ ဂဟေတွာ သတ္တပိ ဒွါရကောဋ္ဌကေ အတိက္ကမိတွာ ဗဟိ နီဟရထာ”တိ အာဟ။ အထ နံ မဟာပုရိသော အာဟ –

“ဂိရိံ နခေန ခဏသိ၊ အယော ဒန္တေဘိ ခါဒသိ။
ဇာတဝေဒံ ပဒဟသိ၊ ယော ဣသိံ ပရိဘာသသီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၉)။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ – “သစေ မှာယံ ဟတ္ထေ ဝါ ပါဒေ ဝါ ဂဏှာပေတွာ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေယျ, ဗဟုံ အပုညံ ပသဝေယျာ”တိ သတ္တာနုဒ္ဒယတာယ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အန္တရဝီထိယံ ဩတရိ။ ဘဂဝါ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

“ဣဒံ ဝတွာန မာတင်္ဂေါ၊ ဣသိ သစ္စပရက္ကမော။
အန္တလိက္ခသ္မိံ ပက္ကာမိ၊ ဗြာဟ္မဏာနံ ဥဒိက္ခတ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၁၀)။

တာဝဒေဝ နဂရရက္ခိကဒေဝတာနံ ဇေဋ္ဌကဒေဝရာဇာ မဏ္ဍဗျဿ ဂီဝံ ပရိဝတ္တေသိ။ တဿ မုခံ ပရိဝတ္တေတိတွာ ပစ္ဆာမုခံ ဇာတံ, အက္ခီနိ ပရိဝတ္တာနိ, မုခေန ခေဠံ ဝမတိ, သရီရံ ထဒ္ဓံ သူလေ အာရောပိတံ ဝိယ အဟောသိ။ အသီတိသဟဿာ ပရိစာရကယက္ခာ အသီတိဗြာဟ္မဏသဟဿာနိ တထေဝ အကံသု။ ဝေဂေန ဂန္တွာ ဗြဟ္မပဇာပတိယာ အာရောစယိံသု။ သာ တရမာနရူပါ အာဂန္တွာ တံ ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ ဂါထမာဟ –

“အာဝေဓိတံ ပိဋ္ဌိတော ဥတ္တမင်္ဂံ၊
ဗာဟုံ ပသာရေတိ အကမ္မနေယျံ။
သေတာနိ အက္ခီနိ ယထာ မတဿ၊
ကော မေ က္လမံ ပုတ္တမကာသိ ဧဝ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၁၁)။

အထဿာ အာရောစေသုံ –

“ဣဏာဂမာ သမဏော ဒုမ္မတသီ၊
သြတလ္လကော ပံသုပိသာစကောဝ၊
သင်္ကာရစောဠံ ပဋိမုဉ္စ ကဏ္ဌေ၊
သော တေ က္လမံ ပုတ္တမကာသိ ဧဝ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၁၂)။

သာ သုတွာဝ အညာသိ – “မယှံ ယသအယကော အယျော အနုကမ္ပာယ ပုတ္တဿ ပမတ္တဘာဝံ ဉတွာ အာဂတော ဘဝိဿတီ”တိ။ တတော ဥပဇ္ဈာကေ ပုစ္ဆိ –

“ကတမံ ဒိသံ အဂမာ ဘူရိပညော၊
အက္ခာထ မေ မာဏဝါ တေမတ္ထံ။
ဂန္တွာန တံ ပဋိကရေမု အစ္စယံ၊
အပ္ပေဝ နံ ပုတ္တ လဘေမု ဇီဝိတ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၁၃)။

တေ အာဟံသု –

“ဝေဟာယသံ အဂမာ ဘူရိပညော၊
ပထဒ္ဓုနော ပန္နရသေဝ စန္ဒော။
အပိစာပိ သော ပုရိမဒိသံ အဂစ္ဆိ၊
သစ္စပ္ပဋိညော က္လသိ သာဓုရူပော”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၁၄)။

မဟာပုရိသောပိ အန္တရဝီထိယံ ဩတိဏ္ဏဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ – “မယှံ ပဒဝဠဉ္စ ဟတ္ထိအဿာဒီနံ ဝသေန မာ အန္တရဓာယိတ္ထ, ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယေဝ နံ ပဿတု, မာ အညေ”တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ယာပနမတ္တံ မိဿကောဒနံ ဂဟေတွာ ပဋိက္ကမနသာလာယံ နိသိန္နော ဘုဉ္ဇိတွာ ထောကံ ဘုတ္တာဝသေသံ ဘိက္ခာဘာဇနေယေဝ ဌပေသိ။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာပိ ဟသာအ ဩရုယှ အန္တရဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇမာနာ ပဒဝဠဉ္စ ဒိသွာ – “က္လဒံ မယှံ ယသအယကဿ အယျဿ ပဒ”န္တိ ပအနုသာရေနာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အာဟ – “တုမှာကံ, ဘန္တေ, အသေန ကတာပရာဓံ မယှံ ခမထ, န ဟိ တုမှေ ဟ ကောဓဝသိကာ နာမ, ဒေထ မေ ပုတ္တဿ ဇီဝိတ”န္တိ။

ဧဝဥ္စ ပန ဝတွာ –

“အာဝေဓိတံ ပိဋ္ဌိတော ဥတ္တမင်္ဂံ၊
ဗာဟုံ ပသာရေတိ အကမ္မနေယျံ။
သေတာနိ အက္ခီနိ ယထာ မတဿ၊
ကော မေ က္လမံ ပုတ္တမကာသိ ဧဝ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၁၅) –

ကထံ အဘာသိ။ မဟာပုရိသော အာဟ – “န မယံ ဧဝရူပံ ကရောမ, ပဗ္ဗဇိတံ ပန ဟိံသန္တေ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတေသု သကာရ တဟိ ဘူတယက္ခာဒေဝတာဟိ ကတံ ဘဝိဿတီ”တိ။

ကေဝလံ, ဘန္တေ, တုမှာကံ မနောပဒေါသော မာ ဟောတု, ဒေဝတာဟိ ကတံ ဟောတု, သုခမာပယာ , ဘန္တေ, ဒေဝတာ, အပိစာဟံ, ဘန္တေ, ကထံ ပဋိပဇ္ဇာမီတိ။ တေန ဟိ ဩသမံ တေ ကထေဿာမိ, မမ ဘိက္ခာဘာဇနေ ဘုတ္တာဝသေသံ ဘတ္တမတ္ထိ, တတ္ထ ထောကံ ဥဒကံ အာသိဉ္စိတွာ ထောကံ ဂဟေတွာ တဝ ပုတ္တဿ မုခေ ပက္ခိပ, အဝသေသံ ဥဒကစာဋိယံ အာလောဠေတွာ အသီတိယာ ဗြာဟ္မဏသဟဿာနံ မုခေ ပက္ခိပာဟီတိ။ သာ ဧဝံ ကရိဿာမီတိ ဘတ္တံ ဂဟေတွာ မဟာပုရိသံ ဝန္ဒိတွာ ဂန္တွာ တထာ အကာသိ။

မုခေ ပက္ခိတ္တမတ္တေ ဇေဋ္ဌကဒေဝရာဇာ – ‘‘သာမိမှာဟိ သယံ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တေ အမှေဟိ န သက္ကာ ကိဉ္စိ ကာတု’’န္တိ ကုမာရံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သောပိ ခိပိတွာ ကိဉ္စိ ဒုက္ခံ အပ္ပတ္တပုဗ္ဗော ဝိယ ပကတိဝဏ္ဏော အဟောသိ။ အထ နံ မာတာ အတေစ – ‘‘ပဿ တာတ တဝ ကုလုပကာနံ ဟိရောတ္တပ္ပရဟိတာနံ ဝိပ္ပကာရံ, သမဏာ ပန န ဧဝရူပါ ဟောန္တိ, သမဏေ တာတ ဘောဇေယျာသီ’’တိ။ တတော သေသကံ ဥဒကစာဋိယံ အာလုဠာပေတွာ ဗြာဟ္မဏာနံ မုခေ ပက္ခိပာပေသိ။ ယက္ခာ တာဝဒေဝ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပလာယိံသု။ ဗြာဟ္မဏာ ခိပိတွာ ခိပိတွာ ဥဋ္ဌဟိတွာ ကိံ အမှာကံ မုခေ ပက္ခိတ္တန္တိ ပုစ္ဆိံသု။ မာတင္ဂဣသိဿ ဥစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တန္တိ။ တေ ‘‘စဏ္ဍာလဿ ဥစ္ဆိဋ္ဌကံ ခါဒာပိတမှာ, အဗြာဟ္မဏာ အနိမှာ ဇာတာ, ဣဒါနိ နော ဗြာဟ္မဏာ ‘အသုဒ္ဓဗြာဟ္မဏာ ဣမေ’တိ သမ္ဘောဂံ န ဒဿန္တီ’’တိ တတော ပလာယိတွာ မဇ္ဈရဋ္ဌံ ဂန္တွာ မဇ္ဈရာဇဿ နဂရေ အဂ္ဂါသနိကာ ဗြာဟ္မဏာ နာမ မယန္တိ ရာဇဂေဟေ ဘုဉ္ဇန္တိ။

တသ္မိံ သမယေ ဗောဓိသတ္တော ဟာပနိဂ္ဂဟံ ကရောန္တော မာနဇာတိကေ နိမ္မဒယန္တော ဝိစရတိ။ အထေကော ‘‘ဇာတိမန္တတာပသော နာမ မယာ သဒိသော နတ္ထီ’’တိ အညေသု သညမ္ပိ န ကရောတိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဂင္ဂါတီရေ ဝသမာနံ ဒိသွာ ‘‘မာနနိဂ္ဂဟမဿ ကရိဿာမီ’’တိ တတ္ထ အဂမာသိ ။ တံ ဇာတိမန္တတာပသော ပုစ္ဆိ – ‘‘ကိံ ဇစ္စော ဘဝ’’န္တိ? စဏ္ဍာလော အဟံ အာစရိယာတိ။ အပေဟိ စဏ္ဍာလ အပေဟိ စဏ္ဍာလ, ဟေဋ္ဌာဂင္ဂါယ ဝသ, မာ ဥပရိဂင္ဂါယ ဥဒကံ ဥစ္ဆိဋ္ဌမကာသီတိ။

ဗောဓိသတ္တော – ‘‘သာဓု အာစရိယ, တုမှေဟိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဝသိဿာမီ’’တိ ဟေဋ္ဌာဂင္ဂါယ ဝသန္တော ‘‘ဂင်္ဂါယ ဥဒကံ ပဋိသောတံ သန္ဒတူ’’တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ ဇာတိမန္တတာပသော ဟတောဝ ဂင်္ဂံ ဩရုယှ ဥဒကံ အာစမတိ, ဇဋာ ဓောဝတိ။ ဗောဓိသတ္တော ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒန္တော ပိဏ္ဍံ ပိဏ္ဍံ ခေဠံ ဥဒကေ ဟာတေတိ။ ဒန္တကဋ္ဌကုစ္ဆိဋ္ဌကမ္ပိ တတ္ထေဝ ပတဟေတိ။ ယထာ စေ တံ အညတ္ထ အလဂ္ဂိတွာ တာပသဿေဝ ဇဋာသု လဂ္ဂတိ, တထာ အဓိဋ္ဌာသိ။ ခေဠမ္ပိ ဒန္တကဋ္ဌမ္ပိ တာပသဿ ဇဋာသုယေဝ ပတိဋ္ဌာတိ။

တာပသော စဏ္ဍာလဿိဒံ ကမ္မံ ဘဝိဿတီတိ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ဂန္တွာ ပုစ္ဆိ – ‘‘ဣဒံ, ဘော စဏ္ဍာလ, ဂင်္ဂါယ ဥဒကံ တယာ ပဋိသောတကမိကတ’’န္တိ? အာမ အာစရိယ။ တေန ဟိ တွံ ဟေဋ္ဌာဂင်္ဂါယ မာ ဝသ, ဥပရိဂင်္ဂါယ ဝသာတိ။ သာဓု အာစရိယ, တုမှေဟိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဝသိဿာမီတိ တတ္ထ ဝသန္တော ဣဒ္ဓိံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေသိ, ဥဒကံ ယထာဂတိကမေဝ ဇာတံ။ ပုန တာပသော တဒေဝ ဗျသနံ ဟာပုဏိ။ သော ပုန ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိ, – ‘‘ဘော စဏ္ဍာလ, တွံဝမိဒံ ဂင်္ဂါယ ဥဒကံ ကာလေန ပဋိသောတကမိံ ကာလေန အနုသောတကမိံ ကရောသီ’’တိ? အာမ အာစရိယ။ စဏ္ဍာလ, ‘‘တွံ သုခဝိဟာရီနံ ပဗ္ဗဇိတာနံ သုခေန ဝသိတုံ န ဒေသိ, သတ္တမေ တေ ဒိဝသေ သတ္တဓာ မုဒ္ဓာ ဖလတူ’’တိ။ သာဓု အစရိယ, အဟံ ပန သူရိယဿ ဥဂ္ဂန္တုံ န ဒဿာမီတိ။

အထ မဟာသတ္တော စိန္တေသိ – ‘‘တေဿ အဘိသာပေ တဿေဝ ဥပရိ ပတိဿတိ, ရက္ခာမိ န’’န္တိ သတ္တာနုဒ္ဒယတာယ ပုနဒိဝသေ ဣဒ္ဓိယာ သူရိယဿ ဥဂ္ဂန္တုံ န အဒါသိ။ ဣဒ္ဓိမတော ဣဒ္ဓိဝိသယော နာမ အစိန္တေယျော, တတော ပဋ္ဌာယ အရုဏုဂ္ဂံ န ပညာယတိ, ရတ္တိန္ဒိဝပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ, ကသိဝဏိဇ္ဇာဒီနိ ကမ္မာနိ ပယောဇေန္တော နာမ နတ္ထိ။

မနုဿာ – ‘‘ယက္ခာဝဋ္ဋော နု ခေါ အယံ ဘူတဒေဝဋ္ဋောနာဂသုပဏ္ဏာဝဋ္ဋော’’တိ ဥပဒ္ဒဝပ္ပတ္တာ ‘‘ကိံ နု ခေါ ကာတဗ္ဗ’’န္တိ စိန္တေတွာ ‘‘ရာဇကုလံ နာမ မဟာပညံ, လောကဿ ဟိတံ စိန္တေတုံ သက္ကောတိ, တတ္ထ ဂစ္ဆာမာ’’တိ ရာဇကုလံ ဂန္တွာ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ သုတွာ ဘီတောပိ အဘီတာကာရံ ကတွာ – ‘‘မာ တာတာ

ဘာယထ, က္ကမံ ကာရဏံ ဂဏှာတိရတသီ ဇာတိမန္တတာပသော ဇာနိဿတိ, တံ ပုစ္ဆိတွာ နိက္ကင်္ခါ ဘဝိဿာမာ''တိ ကတိပယေဟေဝ အတ္တစရကေဟိ မနုဿေဟိ သဒ္ဓိံ တာပသံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကတပဋိသန္ထာရော တမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ တာပသော အာဟ – ''အာမ မဟာရာဇ, ဧကော စဏ္ဍာလော အတ္ထိ, သော က္ကမံ ဂင်္ဂါယ ဥဒကံ ကာလေန အနုသောတကမိံ ကာလေန ပတိသောတကမိံ ကရောတိ, မယာ တဒတ္ထံ ကိဉ္စိ ကထိတံ အတ္ထိ, တံ ပုစ္ဆထ, သော ဇာနိဿတီ''တိ။

ရာဇာ မာတင်္ဂကုလံသိဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ – ''တုမ္ဟေဟ, ဘန္တေ, အရုဏဿ ဥဂ္ဂန္တုံ န ဒေထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ, မဟာရာဇာတိ။ ကိံ ကာရဏာ ဘန္တေတိ? ဇာတိမန္တတာပသကာရဏာ, မဟာရာဇ, ဇာတိမန္တတာပသေန အာဂန္တွာ မံ ဝန္ဒိတွာ ခမာပိတကာလေ ဒဿာမိ မဟာရာဇာတိ။ ရာဇာ ဂန္တွာ ''ထေ အာစရိယ, တာပသံ ခမာပေထာ''တိ အာဟ။ နာဟံ, မဟာရာဇ, စဏ္ဍာလံ ဝန္ဒာမီတိ။ မာ အာစရိယ, ဧဝံ ကရောထ, ဇနပဒဿ မုခံ ပဿထာတိ။ သော ပုန ပဋိက္ခိပိယေဝ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''အာစရိယော ခမာပေတုံ န ဣစ္ဆတီ''တိ အာဟ။ အခမာပိတေ အဟံ သူရိယံ န မုဉ္စာမီတိ။ ရာဇာ ''အယံ ခမာပေတုံ န ဣစ္ဆတိ, အယံ အခမာပိတေ သူရိယံ န မုဉ္စတိ, ကိံ အမှာကံ တေန တာပသေန, လောကံ ဩလောကေဿာမာ''တိ ''ဂစ္ဆထ, ဘော, တာပသသန္တိကံ, တံ ဟတ္ထေသု စ ပါဒေသု စ ဂဟေတွာ မာတင်္ဂကုလံသိဿ ပါဒမူလေ နေတွာ နိပဇ္ဇာပေတွာ ခမာပေထ တေဿ ဇနပဒါနုဒ္ဒယတံ ပဋိစ္စာ''တိ အာဟ။ တေ ရာဇပုရိသာ ဂန္တွာ တံ တထာ ကတွာ အာနေတွာ မာတင်္ဂကုလံသိဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ခမာပေသုံ။

အဟံ နာမ ခမိတဗ္ဗံ ခမာမိ, အပိစ ခော ပန ဧတဿ ကထာ ဧတဿေဝ ဥပရိ ပတိဿတိ။ မယာ သူရိယေ ဝိဿဇ္ဇိတေ သူရိယရသ္မိ ဧတဿ မတ္ထကေ ပတိဿတိ, အထဿ သတ္တဓာ မုဒ္ဒါ ဖလိဿတိ။ တဉ္စ ခော ပနေသ ဗုဒ္ဓယသနံ မာ ဟပုဏာတု, ဧထ တုမှေဟ ဧတံ ဂလပ္ပမာဏေ ဥဒကေ ဩတာရေတွာ မဟန္တံ မတ္တိကာပိဏ္ဍမဿ သီသေ ဌပေထ။ အထာဟံ သူရိယံ ဝိဿဇ္ဇိဿာမိ။ သူရိယရသ္မိ မတ္တိကာပိဏ္ဍေ ပတိတွာ တံ သတ္တဓာ ဘိန္ဒိဿတိ။ အထေသ မတ္တိကာပိဏ္ဍံ ဆဍ္ဍေတွာ နိမုဇ္ဇိတွာ အညေန တိတ္ထေန ဥတ္တရတု, က္ကတိ နံ ဝဒထ, ဧဝမဿ သောတ္ထိ ဘဝိဿတီတိ။ တေ မနုဿာ ''ဧဝံ ကရိဿာမာ''တိ တထာ ကာရေသုံ။ တဿာပိ တထေဝ သောတ္ထိ ဇာတာ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ – ''ဇာတိ နာမ အကာရဏံ, ပဗ္ဗဇိတာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဂုဏောဝ ကာရဏာ''န္တိ ဇာတိကေတ္တမာနံ ပဟာယ နိမ္မာနော အဟောသိ။

က္ကတိ ဇာတိမန္တတာပသေ ဒမိတေ မဟာဇနော ဗောဓိသတ္တဿ ထာမံ အညာသိ, မဟာကောလာဟလံ ဇာတံ။ ရာဇာ အတ္တနော နဂရံ ဂမနတ္ထာယ ဗောဓိသတ္တံ ယာစိ။ မဟာသတ္တော ပဋိညံ ဒတွာ တာနိ စ အသီတိဗြာဟ္မဏသဟဿာနိ ဒမေဿာမိ, ပဋိညဉ္စ မောစေဿာမီတိ မဇ္ဈရာဇဿ နဂရံ အဂမာသိ။ ဗြာဟ္မဏာ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာဝ – ဘော, ''အယံ သော, ဘော မဟာစောရော, အာဂတော, က္ကအနေဝ သဗ္ဗေ ဧတေ မယှံ ဥစ္ဆိဋ္ဌကံ ခာဒိတွာ အဗြာဟ္မဏာ ဇာတာတိ အမှေဟ ဟာကဋ္ဌေ ကရိဿတိ, ဧဝံ နော က္ကဓာပိ အာတသော န ဘဝိဿတိ, ပဋိကစ္စေဝ မာရေဿာမာ''တိ ရာဇာနံ ပုန ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟံသု – ''တုမှေဟ, မဟာရာဇ, ဧတံ စဏ္ဍာလပဗ္ဗဇိတံ မာ သာဓုရူပေတိ မညိတ္ထ, သေ ဂရုကမန္တံ ဇာနာတိ, ပထဝိံ ဂဟေတွာ အာကာသံ ကရောတိ, အာကာသံ ပထဝိံ, ဒူရံ ဂဟေတွာ သန္တိကံ ကရောတိ, သန္တိကံ ဒူရံ, ဂင်္ဂံ နိဝတ္တေတွာ ဥဒ္ဓကမိနိံ ကရောတိ, က္ကစ္ဆန္တော ပထဝိံ ဥက္ခိပိတွာ ဟာတေတုံ မညေ သက္ကောတိ။ ပရဿ တ စိတ္တံ နာမ သဗ္ဗကာလံ န သက္ကာ ဂဟေတုံ, အယံ က္ကဓ ပတိဋ္ဌ လာဘန္တော တုမှာကံ ရဇ္ဇမ္ပိ နာသေယျ, ဇီဝိတန္တရာယမ္ပိ ဝံသုပစ္ဆေဒမ္ပိ ကရေယျ, အမှာကံ ဝစနံ ကရောထ, မဟာရာဇ, အဇ္ဇေဝ က္ကမံ မာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။

ရာဇာနော နာမ ပရပတ္တိယာ ဟောန္တိ, က္ကတိ သော ဗဟူနံ ကထာဝသေန နိဋ္ဌံ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တော ပန နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဥဒကဖာသုကဋ္ဌာနေ မိဿကောဒနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ရာဇုယျာနံ ဂန္တွာ နိရာပရာဓတာယ နိရာသင်္ကော မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ နိသီဒိ။ အတီတေ စတ္တာလီသ, အနာဂတေ စတ္တာလီသာတိ အသီတိကပ္ပေ အနုဿရိတုံ သမတ္ထညာဏဿ အနာဝဇ္ဇနတာယ မုဟုတ္တမတ္တကေ ကာလေ သတိ နပ္ပဟောတိ, ရာဇာ အညံ အဇာနာပေတွာ သယမေဝ ဂန္တွာ နိရာဝဇ္ဇနတာယ ပမာဒေန နိသိန္နံ မဟာပုရိသံ အသိနာ ပဟရိတွာ ဒွေဝ ဘာဂေ အကာသိ။ က္ကမဿ ရညော ဝိဇိတေ အဋ္ဌမံ လောဟကူဋဝဿံ, နဝမံ ကလလဝဿံ ဝဿိ။ က္ကတိ က္ကမဿာပိ ရဋ္ဌေ နဝ ဝုဋ္ဌိယော ပတိတာ။ သော စ ရာဇာ သပရိသော မဟာနိရယေ နိဗ္ဗတ္တော။ တေနာဟ သံကိစ္စပဏ္ဍိတော –

‘‘ဥပဟာစ္စ မနံ မဇ္ဈော၊ မာတင်္ဂသ္မိံ ယသဿိနေ။
သဟာရိသဇ္ဇော ဥစ္ဆိန္နော၊ မဇ္ဈာရည္ဉံ တဒာ အဟူတိ’’။ (ဇာ. ၂.၁၉.၉၆) –

ဧဝံ မဇ္ဈာရညဿ အရညဘူတဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ မာတင်္ဂဿ ပန ဣသိနော ဝသေန တဒေဝ **မာတင်္ဂါရည** န္တိ ဝုတ္တံ။

၆၆. ပဉ္စဟာပဋိဘာနာနီတိ ပဉ္စဟာဗ္ဗာကရဏာနိ။ **ပစ္စနီကံ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ပစ္စနီကံ ကာတဗ္ဗံ။ **အမညိဿ** န္တိ ဝိလောမဘာဝံ ဂဏှာပေန္တော ဝိယ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။

၆၇. **အနုဝိစ္စကာရ** န္တိ အနုဝိစာရေတွာ စိန္တေတွာ တုလယိတွာ ကာတဗ္ဗံ ကရောဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သာဓု ဟောတီ**တိ သုန္ဒရော ဟောတိ။ တုမှာဒိသသ္မိဉှိ မံ ဒိသွာ မံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တေ နိဂဏ္ဌံ ဒိသွာ နိဂဏ္ဌံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တေ – ‘‘ကိံ အယံ ဥပါလိ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌမေဝ သရဏံ ဂစ္ဆတီ’’တိ? ဂရဟာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တသ္မာ အနုဝိစ္စကာရော တုမှာဒိသာနံ သာဓူတိ ဒဿေတိ။ **ပဋာကံ ပရိဟရေယျုံ** န္တိ တေ ကိရ ဧဝရူပံ သာဝကံ လဘိတွာ – ‘‘အသုကော နာမ ရာဇာ ဝါ ရာဇမဟာမတ္တော ဝါ သေဋ္ဌိ ဝါ အမှာကံ သရဏံ ဂတော သာဝကော ဇာတော’’တိ ပဋာကံ ဥက္ခိပိတွာ နဂရေ ဃောသေန္တာ အာဟိဏ္ဍန္တိ။ ကသ္မာ? ဧဝံ နော မဟန္တဘာဝေ အာဝိ ဘဝိဿတီတိ စ, သစေ တဿ ‘‘ကိမဟံ ဧတေသံ သရဏံ ဂတော’’တိ ဝိပ္ပဋိသာရော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တမ္ပိ သော ‘‘ဧတေသံ မေ သရဏဂတဘာဝံ ဗဟူ ဇာနန္တိ, ဒုက္ခံ ဣဒါနိ ပဋိနိဝတ္တိတု’’န္တိ ဝိနောဒေတွာ န ပဋိက္ကမိဿတီတိ စ။ ‘‘တေနာဟ ပဋာကံ ပရိဟရေယျု’’န္တိ။

၆၈. **ဩပါနဘူတ**န္တိ ပဋိယတ္တဥဒပါနော ဝိယ ဌိတံ။ **ကုလ**န္တိ တဝ နိဝေသနံ။ **အတဗ္ဗံ မညေယျာသီ** တိ ပုဗ္ဗေ ဒသပိ ဝီသတိပိ သဋ္ဌိပိ ဇနေ အာဂတေ ဒိသွာ နတ္ထီတိ အဝတွာ ဒေတိ။ ဣဒါနိ မံ သရဏံ ဂတကာရဏမတ္တေနေဝ မာ ဣမေသံ ဒေယျဓမ္မံ, ဥပစ္ဆိန္ဒိတ္ထ, သမ္ပတ္တာနဉှိ အတဗ္ဗမေတတိ ဩဝဒတိ။ **သုတမေတံ, ဘန္တေ** တိ ကုတော သုတံ? နိဂဏ္ဌာနံ သန္တိကာ, တေ ကိရ ကုလဃရေသု ဧဝံ ပကာသေန္တိ – ‘‘မယံ ‘ယဿ ကဿစိ သမ္ပတ္တဿ အတဗ္ဗ’န္တိ ဝဒာမ, သမဏော ပန ဂောတမော ‘မယှမေဝ အနံ အတဗ္ဗံ။ပေ။ န အညေသံ သာဝကာနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလ’န္တိ ဝဒတီ’’တိ။ တံ သန္ဓာယ အယံ ဂဟပတိ ‘‘သုတမေတ’’န္တိ အာဟ။

၆၉. **အနုပုဗ္ဗိံ ကထ**န္တိ အနာနန္တရံ သီလံ, သီလာနန္တရံ သဂ္ဂံ, သဂ္ဂါနန္တရံ မဂ္ဂန္တိ ဧဝံ အနုပဋိပါဋိကထံ။ တတ္ထ **အနုကထ**န္တိ ဣဒံ အနံ နာမ သုခာနံ နိဒါနံ, သမ္ပတ္တီနံ မူလံ, ဘောဂါနံ ပတိဋ္ဌာ, ဝိသမဂတဿ တာဏံ လေဏံ ဂတိပရာယဏံ, ဣဓလောကပရလောကေသု အနသဒိသော အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ နတ္ထိ။ ဣဒဉှိ အဝဿယဋ္ဌေန ရတနမယသီဟာသနသဒိသံ, ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန မဟာပထဝိသဒိသံ, အာလမ္ဗနဋ္ဌေန အာလမ္ဗနရဇ္ဇုသဒိသံ။ ဣဒဉှိ ဒုက္ခနိတ္ထရဏဋ္ဌေန နာဝာ, သမဿာသနဋ္ဌေန သင်္ဂါမသူရော, ဘယပရိတ္တာဏဋ္ဌေန သုသင်္ခတနဂရံ, မစ္ဆေရမလာဒီဟိ အနုပလိတ္တဋ္ဌေန ပဒုမံ, တေသံ နိဒဟနဋ္ဌေန အဂ္ဂိ, ဒုရာသဒဋ္ဌေန အာသီဝိသော။ အသန္တာသနဋ္ဌေန သီဟော, ဗလဝန္တဋ္ဌေန ဟတ္ထီ, အဘိမင်္ဂလသမ္မတဋ္ဌေန သေတဝသဘော, ခေမန္တဘူမိ သမ္ပာပနဋ္ဌေန ဝလာဟကော အဿရာဇာ။ အနံ နာမေတံ မယှံ ဂတမဂ္ဂေါ, မယှေဝေသော ဝံသော, မယာ ဒသ ပါရမိယော ပူရေန္တေန ဝေလာမမဟာယညော, မဟာဂောဝိန္ဒမဟာယညော မဟာသုဒဿနမဟာယညော, ဝေဿန္တရမဟာယညောတိ အနေကမဟာယညာ ပဝတ္တိတာ, သသဘူတေန ဇလိတေ အဂ္ဂိက္ခန္ဓေ အတ္တာနံ နိယျာတေန္တေန သမ္ပတ္တယာစကာနံ စိတ္တံ ဂဟိတံ။ အနဉှိ လောကေ သက္ကသမ္ပတ္တိံ ဒေတိ, မာရသမ္ပတ္တိံ ဒေတိ, ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ ဒေတိ, စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ ဒေတိ, သာဝကပါရမီဉာဏံ, ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ, အဘိသမ္ဗောဓိဉာဏံ ဒေတီတိ ဧဝမာဒိံ အနဂုဏပဋိသံယုတ္တံ ကထံ။

ယသ္မာ ပန အနံ ဒဒန္တော သီလံ သမာဒာတုံ သက္ကောတိ, တသ္မာ တဒနန္တရံ သီလကထံ ကထေသိ။ **သီလကထ**န္တိ သီလံ နာမေတံ အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ, သီလံ နာမေတံ မမ ဝံသော, အဟံ သင်္ခပါလနာဂရာဇကာလေ, ဘူရိဒတ္တနာဂရာဇကာလေ, စမ္ပေယျနာဂရာဇကာလေ, သီလဝနာဂရာဇကာလေ, မာတုပေါသကဟတ္ထိရာဇကာလေ, ဆဒ္ဒန္တဟတ္ထိရာဇကာလေတိ အနန္တေသု အတ္တဘာဝေသု သီလံ ပရိပူရေသိံ။ ဣဓလောကပရလောကသမ္ပတ္တီနဉှိ သီလသဒိသော အဝဿယော, သီလသဒိသာ ပတိဋ္ဌာ, အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ

ဂတိ ပရာယဏံ နတ္ထိ, သီလာလင်္ကာရသဒိသော အလင်္ကာရော နတ္ထိ, သီလပုပ္ဖသဒိသံ ပုပ္ဖံ နတ္ထိ, သီလဂန္ဓသဒိသော ဂန္ဓော နတ္ထိ။ သီလာလင်္ကာရေန ဟိ အလင်္ကတံ သီလကုသုမပိဠန္ဓနံ သီလဂန္ဓာနုလိတ္တံ သဒေဝကောပိ လောကော ဩလောကေန္တော တိတ္တိံ န ဂစ္ဆတီတိ ဧဝမာဒိ သီလဂုဏပဋိသံယုတ္တံ ကထံ။

ဣဒံ ပန သီလံ နိဿာယ အယံ သဂ္ဂေါ လဗ္ဘတီတိ ဒဿေတုံ သီလာနန္တရံ သဂ္ဂကထံ ကထေသိ။ **သဂ္ဂကထ**န္တိ အယံ သဂ္ဂေါ နာမ ဣဋ္ဌော ကန္တော မနာပော, နိစ္စမေတ္ထ ကီဠာ, နိစ္စံ သမ္ပတ္တိယော လဗ္ဘန္တိ, စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝတာ နဝုတိဝဿသတသဟဿာနိ ဒိဗ္ဗသုခံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တိ, တာဝတိံသာ တိဿော စ ဝဿကောဋိယော သဋ္ဌိ စ ဝဿသတသဟဿာနီတိ ဧဝမာဒိ သဂ္ဂဂုဏပဋိသံယုတ္တံ ကထံ။ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ ကထယန္တာနဉှိ ဗုဒ္ဓါနံ မုခံ နပ္ပဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ “အနေကပရိယာယေန ခော အဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဂ္ဂကထံ ကထေယျ”န္တိအာဒိ (မ. နိ. ၃.၂၅၅)။

ဧဝံ သဂ္ဂကထာယ ပလောဘေတွာ ပုန ဟတ္ထိံ အလင်္ကရိတွာ တဿ သောဏ္ဍံ ဆိန္ဒန္တော ဝိယ – “အယမ္ပိ သဂ္ဂေါ အနိစ္စော အဒ္ဓုဝော, န ဧတ္ထ ဆန္ဒရာဂေါ ကာတဗ္ဗော”တိ ဒဿနတ္ထံ – “အပ္ပဿာဒါ ကာမာ ဝုတ္တာ မယာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော”တိအာဒိနာ (ပါစိ. ၄၁၇; မ. နိ. ၁.၂၃၅) နယေန ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ ကထေသိ။ တတ္ထ **အာဒီနဝေါ**တိ ဒေါသော။ **ဩကာရော**တိ အဝကာရော လာမကဘာဝေါ။ **သံကိလေသော**တိ တေဟိ သတ္တာနံ သံသာရေ သံကိလိဿနံ။ ယထာဟ “ကိလိဿန္တိ ဝတ, ဘော, သတ္တာ”တိ (မ. နိ. ၂.၃၅၁)။

ဧဝံ ကာမာဒီနဝေန တဇ္ဇေတွာ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပကာသေသိ။ **ကလ္လစိတ္တ**န္တိ အရောဂစိတ္တံ။ **သာမုက္ကံသိကာ**တိ သာမံ ဥက္ကံသိကာ အတ္တနာယေဝ ဂဟေတွာ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဟိတာ, သယမ္ဘုဉာဏေန ဒိဋ္ဌာ, အသာဓာရဏာ အညေသန္တိ အတ္ထော။ ကာ ပနေသာတိ, အရိယသစ္စဒေသနာ? တေနေဝါဟ – “ဒုက္ခံ သမုဒယံ နိရောဓံ မဂ္ဂ”န္တိ။

ဝိရဇံ ဝီတမလန္တိ ရာဂရဇာဒီနံ အဘာဝါ ဝိရဇံ, ရာဂမလာဒီနံ ဝိဂတတ္တာ ဝီတမလံ။ **ဓမ္မစက္ခု**န္တိ ဥပရိ ဗြဟ္မာယုသုတ္တေ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ, စူဠရာဟုလောဝါဒေ အာသဝက္ခယဿေတံ နာမံ။ ဣဓ ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ အဓိပ္ပေတော။ တဿ ဥပ္ပတ္တိအာကာရဒဿနတ္ထံ “ယံကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ, သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ အာဟ။ တဉှိ နိရောဓံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ကိစ္စဝသေန ဧဝံ သဗ္ဗသင်္ခတံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ဒိဋ္ဌော အရိယသစ္စဓမ္မော ဧတေနာတိ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော**။ ဧသ နယော သေသပဒေသုပိ။ တိဏ္ဏာ ဝိစိကိစ္ဆာ အနေနာတိ **တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော**။ ဝိဂတာ ကထံကထာ အဿာတိ **ဝိဂတကထံကထော**။ **ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော**တိ ဝေသာရဇ္ဇံ ပတ္တော။ ကတ္ထ? သတ္ထု သာသနေ။ နာဿ ပရော ပစ္စယော, န ပရဿ သဒ္ဓါယ ဧတ္ထ ဝတ္တတီတိ **အပရပ္ပစ္စယော**။

၇၀. စိတ္တေန သမ္ပဋိစ္ဆမာနော **အဘိနန္ဒိတွာ,** ဝါစာယ ပသံသမာနော **အနုမောဒိတွာ**။ **အာဝရာမီ**တိ ထကေမိ ပိဒဟာမိ။ **အနာဝဋ**န္တိ န အာဝရိတံ ဝိဝဋံ ဥဂ္ဃာဋိတံ။

၇၁. **အဿောသိ ခော ဒီဃတပဿီ**တိ သော ကိရ တဿ ဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ – “ပဏ္ဍိတော ဂဟပတိ, သမဏော စ ဂေါတမော ဒဿနသမ္ပန္နော နိယျာနိကကထော, ဒဿနေပိ တဿ ပသီဒိဿတိ, ဓမ္မကထာယပိ ပသီဒိဿတိ, ပသီဒိတွာ သရဏံ ဂမိဿတိ, ဂတော နု ခော သရဏံ ဂဟပတိ န တာဝ ဂတော”တိ ဩဟိတသောတော ဟုတွာ ဝိစရတိ။ တသ္မာ ပဌမံယေဝ အဿောသိ။

၇၂. **တေန ဟိ သမ္မာ**တိ ဗလဝသောကေန အဘိဘူတော “ဧတ္ထေဝ တိဋ္ဌာ”တိ ဝစနံ သုတွာပိ အတ္ထံ အသလ္လက္ခေန္တော ဒေါဝါရိကေန သဒ္ဓိံ သလ္လပတိယေဝ။

မဇ္ဈိမာယ ဒွတ္တရသာလာယာ တိ ယသ္မိံ ဃရသ္မိံ သတ္တ ဒွာရကောဋ္ဌကာ, တသ္မိံ သဗ္ဗအဗ္ဘန္တရိမတော တတော ပဋ္ဌာယ စတုတ္ထဒွာရကောဋ္ဌကော, ယသ္မိံ ပဉ္စ, တသ္မိံ တတိယော, ယသ္မိံ တယော, တသ္မိံ ဒုတိယော ဒွာရကောဋ္ဌကော **မဇ္ဈိမဒွာရသာလာ** နာမ။ ဧကဒွာရကောဋ္ဌကသ္မိံ ပန ဃရသ္မိံ မဇ္ဈဋ္ဌာနေ မင်္ဂလ ထမ္ဘံ နိဿာယ မဇ္ဈိမဒွာရသာလာ။ တသ္မိံ ပန ဂေဟသ္မိံ သတ္တ ဒွာရကောဋ္ဌကာ, ပဉ္စာတိပိ ဝုတ္တံ။

၇၃. **အဂ္ဂ** န္တိ အာဒီနိ သဗ္ဗာနိ အညမညဝေဝစနာနိ။ **ယံ သုဒန္တိ** ဧတ္ထ **ယန္တိ** ယံ နာဠိပုတ္တံ။ **သုဒန္တိ** နိပါတမတ္တံ။ **ပရိဂ္ဂဟေတွာ** တိ တေနေဝ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ဥဒရေ ပရိက္ခိပန္တော ဂဟေတွာ။ **နိသီဒာပေတီ** တိ သဏိကံ အာစရိယ, သဏိကံ အာစရိယာတိ မဟန္တံ တေလဃဋံ ဌပေန္တော ဝိယ နိသီဒာပေတိ။ **ဒတ္တော သီ** တိ ကိံ ဇဠော သိ ဇာ တောတိ အတ္ထော။ **ပဋိမုက္ကော** တိ သီသေ ပရိက္ခိပိတွာ ဂဟိတော။ **အဏ္ဍဟာရကော** တိ အာဒိံ ဒုဗ္ဗလလဝစနမ္ပိ သမာနံ ဥပဋ္ဌာကသ္မိံ အညထာဘာဝေန ဥပ္ပန္နဗလဝသောကတာယ ဣဒံ နာမ ဘဏာမီတိ အသလ္လက္ခေတွာတဝ ဘဏတိ။

၇၄. **ဘဒ္ဒိကာ, ဘန္တေ, အာဝင္ဂနီ** တိ နိဂဏ္ဌော မာယမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ, ဥပာသကော အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ။ **တေန ဟီ** တိ နိပါတမတ္တမေဝတံ, ဘန္တေ, ဥပမံ တေ ကရိဿာမိစ္စေဝ အတ္ထော။ ကာရဏဝစနံ တ, ယေန ကာရဏေန တုမှာကံ သာသနံ အနိယျာနိကံ, မမ သတ္ထု နိယျာနိကံ, တေန ကာရဏေန ဥပမံ တေ ကရိဿာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၇၅. **ဥပဝိဇညာ** တိ ဝိဇာယနကာလံ ဥပဂတာ။ **မက္ကဋစ္ဆာပက** န္တိ မက္ကဋပေါတကံ။ **ကိဏိတွာ အာနေဟီ** တိ မူလံ ဒတွာ အာဟရ။ အာပဏေသု ဟိ သဝိညာဏကမ္ပိ အဝိညာဏကမ္ပိ မက္ကဋာဒိကီဠနဘဏ္ဍကံ ဝိက္ကိဏန္တိ၊ တံ သန္ဓာယေတံ အာဟ။ **ရဇိတ** န္တိ ဗဟလဗဟလံ ပီတာဝလေပနရင်္ဂဇာတံ ဂဟေတွာ ရဇိတွာ ဒိန္နံ ဣမံ ဣစ္ဆာမီတိ အတ္ထော။ **အာကောဋိတပစ္စာကောဋိတ** န္တိ အာကောဋိတပစ္စာကောဋိတပရိဝတ္တေတွာ ပုနပ္ပုနံ အာကောဋိတဉ္စ။ **ဥဘတော ဘာဂဝိမဋ္ဌ** န္တိ မဏိပါသာဏေန ဥဘောသု ပဿေသု သုဋ္ဌု ဝိမဋ္ဌံ ဃဋ္ဋေတွာ ဥပ္ပာဒိတစ္ဆဝိံ။

ရင်္ဂက္ခမော ဟိ ခော တိ သဝိညာဏကမ္ပိ အဝိညာဏကမ္ပိ ရင်္ဂံ ပိဝတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **နော အာကောဋ္ဋနက္ခမော** တိ သဝိညာဏကသ္မိံ တာဝ အာကောဋ္ဋနဖလကေ ဌပေတွာ ကုဋ္ဋိယံ အာကောဋိတသ္မိံ ကုစ္ဆိ ဘိဇ္ဇတိ, ကရီသံ နိက္ခမတိ။ သေသီ အာကောဋိတသ္မိံ သီသံ ဘိဇ္ဇတိ, မတ္ထလုင်္ဂံ နိက္ခမတိ။ အဝိညာဏကော ခဏ္ဍခဏ္ဍိတံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **နော ဝိမဇ္ဇနက္ခမော** တိ သဝိညာဏကော မဏိပါသာဏေန ဝိမဒ္ဒိယမာနော နိလ္လောမတံ နိစ္ဆဝိတဉ္စ အာပဇ္ဇတိ, အဝိညာဏကောပိ ဝစုဏ္ဏကဘာဝံ အာပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ရင်္ဂက္ခမော ဟိ ခော ဗာလာန** န္တိ ဗာလာနံ မန္ဒဗုဒ္ဓီနံ ရင်္ဂက္ခမော, ရာဂမတ္တံ ဇနေတိ, ပိယော ဟောတိ။ ပဏ္ဍိတာနံ ပန နိဂဏ္ဌဝါဒော တ အညော တ ဘာရတရာမ သီတာဟာရဏာဒိ နိရတ္ထကကထာမဂ္ဂေ အပ္ပိယောဝ ဟောတိ။ **နော အနုယောဂက္ခမော, နော ဝိမဇ္ဇနက္ခမော** တိ အနုယောဂံ တ ဝီမံသံ တ န ခမတိ, ထုသေ ကောဋ္ဋေတွာ တဏ္ဍုလပရိယေသနံ ဝိယ ကဒလိယံ သာရဂဝေသနံ ဝိယ စ ရိတ္တကော တုစ္ဆကောဝ ဟောတိ။ **ရင်္ဂက္ခမော စေဝ ပဏ္ဍိတာန** န္တိ စတုသစ္စကထာ ဟိ ပဏ္ဍိတာနံ ပိယာ ဟောတိ, ဝဿသတမ္ပိ သုဏန္တော တိတ္တိံ န ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပန ယထာ ယထာပိ ဩကာဟိဿတိ မဟာ သမုဒ္ဒေ ဝိယ ဂမ္ဘီရမေဝ ဟောတီတိ "အနုယောဂက္ခမော စ ဝိမဇ္ဇနက္ခမော စာ"တိ အာဟ။ **သုဏော ဟိ ယဿာဟံ သာဝကော** တိ တဿ ဂုဏေ သုဏာဟီတိ ဘဂဝတော ဝဏ္ဏေ ဝတ္တုံ အာရဒ္ဓေါ။

၇၆. **ဓီရဿာ** တိ ဓီရံ ဝုစ္စတိ ပဏ္ဍိစ္စံ, ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, တေန သမန္နာဂတဿ ဓာတု အာယတနပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဌာနာဋ္ဌာနကုသလဿ ပဏ္ဍိတဿာဟံ သာဝကော, သော မယှံ သတ္ထာတိ ဧဝံ သဗ္ဗပ ဒေသု သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပဘိန္နခီလဿာ** တိ ဘိန္နပဉ္စစေတောခိလဿ။ သဗ္ဗပုထုဇ္ဇနေ ဝိဇိနိံသု ဝိဇိနန္တိ ဝိဇိနိ ဿန္တိ တတိ ဝိဇယာ။ ကေ တေ, မစ္စုမာရကိလေသမာရဒေဝပုတ္တမာရာတိ? တေ ဝိဇိတာ ဝိဇယာ ဧတေနာတိ ဝိဇိတဝိဇ ယော။ ဘဂဝတ, တဿ **ဝိဇိတဝိဇယဿ။ အနီဃဿာ** တိ ကိလေသဒုက္ခေနပိ ဝိပါကဒုက္ခေနပိ နိဒ္ဒုက္ခဿ။ **သုသမ စိတ္တဿာ** တိ ဒေဝဒတ္တဓနပါလကအင်္ဂုလိမာလရာဟုလထေရာဒီသုပိ ဒေဝမနုဿေသု သုဋ္ဌု သမစိတ္တဿ။ **ဝုဒ္ဓ သီလဿာ** တိ ဝဍ္ဎိတာစာရဿ။ **သာဓုပညဿာ** တိ သုန္ဒရပညဿ။ **ဝေသမန္တရဿာ** တိ ရာဂါဒိဝိသမံ တရိတွာ ဝိတရိတွာ ဌိတဿ။ **ဝိမလဿာ** တိ ဝိဂတရာဂါဒိမလဿ။

တုသိတသ္မာ တိ တုဋ္ဌစိတ္တသ္မာ။ **ဝန္တလောကာမိသသ္မာ** တိ ဝန္တကာမဂုဏသ္မာ။ **မုဒိတသ္မာ** တိ မုဒိတာဝိဟာရဝသေန မုဒိတသ္မာ, ပုနရုတ္တမေဝ တ ဇတံ။ ပသာဒဝသေန ဟိ ဧကမ္ပိ ဂုဏံ ပုနပ္ပုနံ ဝဒတိယေဝ။ **ကတသမဏသ္မာ** တိ ကတသာမညသ္မာ, သမဏဓမ္မသ္မာ မတ္ထကံ ပတ္တသ္မာတိ အတ္ထော။ **မနုဇသ္မာ** တိ လောကတောဟာရဝသေန ဧကသ္မာ သတ္တသ္မာ။ **နရသ္မာ** တိ ပုနရုတ္တံ။ အညထာ ဝုစ္စမာနေ ဧကေကကထာယ ဒသ ဂုဏာ နပ္ပဟောန္တိ။

ဝေနယိကသ္မာ တိ သတ္တာနံ ဝိနာယကသ္မာ။ **ရုစိရဓမ္မသ္မာ** တိ သုစိဓမ္မသ္မာ။ **ပဘာသကသ္မာ** တိ ဩဘာသကသ္မာ။ **ဝီရသ္မာ** တိ ဝီရိယသမ္ပန္နသ္မာ။ **နိသဘသ္မာ** တိ ဥသဘဝသဘနိသဘေသု သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိသမဋ္ဌေန နိသဘသ္မာ။ **ဂမ္ဘီရသ္မာ** တိ ဂမ္ဘီရဂုဏသ္မာ, ဂုဏေဟိ တ ဂမ္ဘီရသ္မာ။ **မောနပတ္တသ္မာ** တိ ဉာဏပတ္တသ္မာ။ **ဝေဒသ္မာ** တိ ဝေဒော ဝုစ္စတိ ဉာဏံ, တေန သမန္နာဂတသ္မာ။ **ဓမ္မဋ္ဌသ္မာ** တိ ဓမ္မေ ဌိတသ္မာ။ **သံဝုတတ္တသ္မာ** တိ ပိဟိတတ္တသ္မာ။

နာဂသ္မာ တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ နာဂသ္မာ။ **ပန္တသေနသ္မာ** တိ ပန္တသေနာသနသ္မာ။ **ပဋိမန္တကသ္မာ** တိ ပဋိမန္တနပညာယ သမန္နာဂတသ္မာ။ **မောနသ္မာ** တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ, တေန သမန္နာဂတသ္မာ, ဓုတကိလေသသ္မာ ဝါ။ **ဒန္တသ္မာ** တိ နိဗ္ဗိသေဝနသ္မာ။

ဣသိသတ္တမသ္မာ တိ ဝိပဿိအာဒယော ဆ ဣသယော ဥပာဒာယ သတ္တမသ္မာ။ **ဗြဟ္မပတ္တသ္မာ** တိ သေဋ္ဌပတ္တသ္မာ။ **နှာတကသ္မာ** တိ နှာတကိလေသသ္မာ။ **ပဒကသ္မာ** တိ အက္ခရာဒီနိ သမောဓာနေတွာ ကထာပဒကရဏကုသလသ္မာ။ **ဝိဒိတဝေဒသ္မာ** တိ ဝိဒိတဉာဏသ္မာ။ **ပုရိန္ဒဒသ္မာ** တိ သဗ္ဗပဌမံ ဓမ္မဒာနဒာယကသ္မာ။ **သက္ကသ္မာ** တိ သမတ္ထသ္မာ။ **ပတ္တိပတ္တသ္မာ** တိ ယေ ပတ္တဗ္ဗာ ဂုဏာ, တေ ပတ္တသ္မာ။ **ဝေယျာကရဏသ္မာ** တိ ဝိတ္ထာရေတွာ အတ္ထဒီပကသ္မာ။ ဘဂဝတာ ဟိ အဗျာကတံ နာမ တန္တိ ပဒံ နတ္ထိ သဗ္ဗေသံယေဝ အတ္ထော ကထိတော။

ဝိပဿိသ္မာ တိ ဝိပဿနကသ္မာ။ **အနဘိနတသ္မာ** တိ အနတသ္မာ။ **နော အပနတသ္မာ** တိ အဒုဋ္ဌသ္မာ။

အနနုဂတန္တရသ္မာ တိ ကိလေသေ အနနုဂတစိတ္တသ္မာ။ **အသိတသ္မာ** တိ အဗဒ္ဓသ္မာ။

ဘူရိပညသ္မာ တိ ဘူရိ ဝုစ္စတိ ပထဝီ, တာယ ပထဝီသမာယ ပညာယ ဝိပုလာယ မဟန္တာယ ဝိတ္ထတာယ သမန္နာဂတသ္မာတိ အတ္ထော။ **မဟာပညသ္မာ** တိ မဟာပညာယ သမန္နာဂတသ္မာ။

အနုပလိတ္တသ္မာ တိ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိကိလေသေဟိ အလိတ္တသ္မာ။ **အာဟုနေယျသ္မာ** တိ အာဟုတိံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ယုတ္တသ္မာ။ **ယက္ခသ္မာ** တိ အာနုဘာဝဒဿနဋ္ဌေန အာဒိဿမာနကဋ္ဌေန တ ဘဂဝတ ယက္ခော နာမ။ တေနာဟ "ယက္ခသ္မာ"တိ။ **မဟတောတိ** မဟန္တသ္မာ။ **တဿ သာဝကောဟမသ္မိ** တိ တဿ ဧဝံဝိဝိဓဂုဏသ္မာ သတ္ထုသ္မာ အဟံ သာဝကောတိ။ ဥပါလိကဿ သောဘာပတ္တိမဂ္ဂေနေဝ ပဋိသမ္ဘိဒာ အာဂတာ။ ဣတိ ပဋိသမ္ဘိဒာဝိသယေ ဌတွာ ပဒသတေန ဒသဗလဿ ကိလေသပ္ပဟာနဝဏ္ဏံ ကထေန္တော "ကဿ တံ ဂဟပတိ သာဝကံ ဓာရေမာ"တိ ပဥ္စဟာဿ အတ္ထံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။

၇၇. **ကဒာ သညူဠှာ**တိ ကဒာ သမ္ပိဏ္ဍိတာ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – "အယံ ဣဒါနေဝ သမဏဿ ဂောတမဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အာဂတော, ကဒါနေန ဧတေ ဝဏ္ဏာ သမ္ပိဏ္ဍိတာ"တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဝိစိတ္တံ မာလံ ဂန္ထေယျာ**တိ သယမ္ပိ ဒက္ခတာယ ပုပ္ဖာနမ္ပိ နာနာဝဏ္ဏတာယ ဧကတောဝဏ္ဏိကာဒိဘေဒံ ဝိစိတ္တမာလံ ဂန္ထေယျ။ **ဧဝမေဝ ခေါ, ဘန္တေ**တိ ဧတ္ထ နာနာပုပ္ဖာနံ မဟာပုပ္ဖရာသိ ဝိယ နာနာဝိဓာနံ ဝဏ္ဏာနံ ဘဂဝတော သိနေရုမတ္တော ဝဏ္ဏရာသိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဆေကမာလာကာရော ဝိယ ဥပါလိ ဂဟပတိ။ မာလာကာရဿ ဝိစိတ္တမာလာဂန္ထနံ ဝိယ ဂဟပတိနော တထာဂတဿ ဝိစိတ္တဝဏ္ဏဂန္ထနံ။

ဥဏှဟံ လောဟိတံ မုခတော ဥဂ္ဂဉ္ဆိ တိ တဿ ဟိ ဘဂဝတော သက္ကာရံ အသဟမာနဿ ဧတဒဟောသိ – “အနတ္ထိကော အနိ အယံ ဂဟပတိ အမေ့ဟဟိ, သေ့ဝ ပဋ္ဌာယ ပဏ္ဏာသ သဋ္ဌိ ဇနေ ဂဟေတွာ ဧတဿ ဃရံ ပဝိသိတွာ ဘုဥ္ဇိတုံ န လဘိဿာမိ, ဘိန္နာ မေ ဘတ္တကုမ္ဘီ”တိ။ အထဿ ဥပဋ္ဌာကဝိပရိဏာမေန ဗလဝသောကော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဣမေ ဟိ သတ္တာ အတ္တနော အတ္တနော၀ စိန္တယန္တိ။ တဿ တသ္မိံ သောကေ ဥပ္ပန္နေ အဗ္ဘန္တရံ ဥဏှဟံ အဟောသိ, လောဟိတံ ဝိလီယိတ္ထ, တံ မဟာတတေန သမုဒ္ဓရိတံ ကုဋ္ဌေ ပက္ခိတ္တရဇနံ ဝိယ ပတ္တမတ္တံ မုခတော ဥဂ္ဂဉ္ဆိ။ နိဓာနဂတလောဟိတံ ဝမိတွာ ပန အပ္ပကာ သတ္တာ ဇီဝိတုံ သက္ကောန္တိ။ နိဂဏ္ဌော တတ္ထေ၀ ဓာဏုနာ ပတိတော, အထ နံ ဟဋ္ဌေကိယာ ဗဟိနဂရံ နီဟရိတွာ မဥ္စကသိဝိကာယ ဂဟေတွာ ဟာဝံ အဂမံသု, သော န စိရဿေ၀ ဟာတယံ ကာလမကာသိ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဥဿုဋ္ဌိတညူပုဂ္ဂလဿ ဝသေန ဓမ္မဒေသနာ ပရိနိဋ္ဌိတာတိ။

ပပဥ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဥပာလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ကုက္ကုရဝတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၈. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ကုက္ကုရဝတိကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ကောလိယေသူ**တိ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ။ သော ဟိ ဧကောပိ ကောလနဂရေ ပတိဋ္ဌိတာနံ ကောလိယာနံ ရာဇကုမာရာနံ နိဝာသဋ္ဌာနတ္တာ ဧဝံ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံ ကောလိယေသု ဇနပဒေ။ **ဟလိဒ္ဒဝသန** န္တိ တဿ ကိရ နိဂမဿ မာပိတကာလေ ပီတကဝတ္ထနိဝတ္ထာ မနုဿာ နက္ခတ္တံ ကီဠိံသု။ တေ နက္ခတ္တကီဠာဝသာနေ နိဂမဿ နာမံ အာရောပေန္တာ ဟလိဒ္ဒဝသနန္တိ နာမံ အကံသု။ တံ ဂောစရဂါမံ ကတွာ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။ ဝိဟာရော ပနေတ္ထ ကိဥ္စာပိ န နိယာမိတော, တထာပိ ဗုဒ္ဓာနံ အနုစ္ဆဝိကေ သေနာသနေယေဝ ဝိဟာသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဂေဝတိကော**တိ သမာဒိန္နဂေဝတော, သီသေ သိင်္ဂါနိ ဌပေတွာ နင်္ဂုဋ္ဌံ ဗန္ဓိတွာ ဂါဝီဟိ သဒ္ဓိံ တိဏာနိ ခါဒန္တော ဝိယ စရတိ။ **အစေလော**တိ နဂ္ဂေါ နိစ္စေလော။ **သေနိယော**တိ တဿ နာမံ။

ကုက္ကုရဝတိကော တိ သမာဒိန္နကုက္ကုရဝတော, သဗ္ဗံ သုနခကိရိယံ ကရောတိ။ ဥဘောပေတေ သဟပံသုကီဠိကာ သဟာယကာ။ **ကုက္ကုရောဝ ပလိကုဇ္ဇိတွာ** တိ သုနခော နာမ သာမိကဿ သန္တိကေ နိသီဒန္တော ဒွီဟိ ပါဒေဟိ ဘူမိယံ ဝိလေခိတွာ ကုက္ကုရကူဇိတံ ကူဇန္တော နိသီဒတိ, အယမ္ပိ “ကုက္ကုရကိရိယံ ကရိဿာမီ”တိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိတွာ ဒွီဟိ ပါဒေဟိ ဘူမိယံ ဝိလေခိတွာ သီသံ ဝိဓုနန္တော ‘ဘူ ဘူ’တိ ကတွာ ဟတ္ထပါဒေ သမိဥ္ဇိတွာ သုနခော ဝိယ နိသီဒိ။ **ဆမာနိက္ခိတ္တ** န္တိ ဘူမိယံ ဌပိတံ။ **သမတ္တံ သမာဒိန္န** န္တိ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ဂဟိတံ။ **ကာ ဂတီ**တိ ကာ နိပ္ဖတ္တိ။ **ကော အဘိသမ္ပရာယော** တိ အဘိသမ္ပရာယမှိ ကတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိ။ **အလန္တိ** တဿ အပ္ပိယံ ဘဝိဿတီတိ ယာဝတတိယံ ပဋိဗာဟတိ။ **ကုက္ကုရဝတ** န္တိ ကုက္ကုရဝတသမာဒါနံ။

၇၉. **ဘာဝေတီ**တိ ဝဍ္ဎေတိ။ **ပရိပုဏ္ဏ** န္တိ အနူနံ။ **အဗ္ဗောကိဏ္ဏ** န္တိ နိရန္တရံ။ **ကုက္ကုရသီလ** န္တိ ကုက္ကုရာစာရံ။ **ကုက္ကုရစိတ္တ** န္တိ “အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ ကုက္ကုရေဟိ ကာတဗ္ဗံ ကရိဿာမီ”တိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နစိတ္တံ။ **ကုက္ကုရာကပ္ပ** န္တိ ကုက္ကုရာနံ ဂမနာကာရော အတ္ထိ, တိဋ္ဌနာကာရော အတ္ထိ, နိသီဒနာကာရော အတ္ထိ, သယနာကာရော အတ္ထိ, ဥစ္စာရပဿာဝကရဏာကာရော အတ္ထိ, အညေ ကုက္ကုရေ ဒိသွာ ဒန္တေ ဝိဝရိတွာ ဂမနာကာရော အတ္ထိ, အယံ ကုက္ကုရာကပ္ပော နာမ, တံ ဘာဝေတီတိ အတ္ထော ။ **ဣမိနာဟံ သီလေနာ**တိအာဒီသု အဟံ ဣမိနာ အာစာရေန ဝါ ဝတသမာဒါနေန ဝါ ဒုက္ကရတပစရဏေန ဝါ မေထုနဝိရတိဗ္ရဟ္မစရိယေန ဝါတိ အတ္ထော။ **ဒေဝေါ**တိ သက္ကသုယာမာဒီသု အညတရော။ **ဒေဝညတရော**တိ တေသံ ဒုတိယတတိယဋ္ဌာနာဒီသု အညတရဒေဝေါ။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ** တိ အဒေဝလောကဂါမိမဂ္ဂမေဝ ဒေဝလောကဂါမိမဂ္ဂေါတိ ဂဟေတွာ ဥပ္ပန္နတာယ သာ အဿ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နာမ ဟောတိ။ **အညတရံ ဂတိံ ဝဒါမီ**တိ တဿ ဟိ နိရယတော ဝါ တိရစ္ဆာနယောနိတော ဝါ အညာ ဂတိ နတ္ထိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **သမ္ပဇ္ဇမာန** န္တိ ဒိဋ္ဌိယာ အသမ္မိဿံ ဟုတွာ နိပ္ဖဇ္ဇမာနံ။

နာဟံ, ဘန္တေ, ဧတံ ရောဒါမိ, ယံ မံ ဘဂဝါ ဧဝမာဟာ တိ ယံ မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဧဝမာဟ, အဟမေတံ ဘဂဝတော ဗျာကရဏံ န ရောဒါမိ န ပရိဒေဝါမိ, န အနုတ္ထုနာမီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သကမ္မကဝသေနေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, န အဿုမုဥ္စနမတ္တေန။

‘‘မတံ တ အမ္မ ရောဒန္တိ ယော တ ဇီဝံ န ဒိဿတိ။
ဇီဝန္တံ အမ္မ ပဿန္တိ ကသ္မာ မံ အမ္မ ရောဒသီ’’တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၃၉) –

အယမေ္ဝတ္ထော ပယောဇေ။ **အပိစ မေ ဣဒံ, ဘန္တေ** တိ အပိစ ခော မေ ဣဒံ, ဘန္တေ, ကုက္ကုရဝတံ ဒီဃရတ္တံ သမာဒိန္နံ, တသ္မိံ သမ္ပဇ္ဇန္တေပိ ဝုဍ္ဎိ နတ္ထိ, ဝိပဇ္ဇန္တေပိ။ ဣတိ ‘‘ဧတ္တကံ ကာလံ မယာ ကတကမ္မံ မောဃံ ဇာတ’’န္တိ အတ္တနော ဝိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခမာနော ရောဒာမိ, ဘန္တေတိ။

၈၀. ကေဝတန္တိအာဒီနိ ကုက္ကုရဝတာဒီသု ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဂဝါကပ္ပ** န္တိ ဂေအာကပ္ပံ။ သေသံ ကုက္ကုရာကပ္ပေ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။ ယထာ ပန တတ္ထ အညေ ကုက္ကုရေ ဒိသွာ ဒန္တေ ဝိဝရိတွာ ဂမနာကာရော, ဧဝမိဓ အညေ ဂဝေ ဒိသွာ ကဏ္ဏေ ဥက္ခိပိတွာ ဂမနာကာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ တာဒိသမေဝ။

၈၁. စတ္တာရိမာနိ ပုဏ္ဏ ကမ္မာနီ တိ ကသ္မာ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ? အယဉှိ ဒေသနာ ဧကစ္စကမ္မကိရိယဝသေန အာဂတာ, ဣမသ္မိဉ္စ ကမ္မစတုက္ကေ ကထိတေ ဣမေသံ ကိရိယာ ပာကဋာ ဘဝိဿတီတိ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ အပိစ ဣမံ ကမ္မစတုက္ကမေဝ ဒေသိယမာနံ ဣမေ သဉ္ဇာနိဿန္တိ, တတော ဧကော သရဏံ ဂမိဿတိ, ဧကော ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿတီတိ အယမေဝ ဧတေသံ သပ္ပာယာတိ ဉတွာပိ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

တတ္ထ **ကဏှ** န္တိ ကာဠကံ ဒသအကုသလကမ္မပထကမ္မံ။ **ကဏှဝိပါက** န္တိ အပါယေ နိဗ္ဗတ္တနတော ကာဠကဝိပါကံ။ **သုက္က** န္တိ ပဏ္ဍရံ ဒသကုသလကမ္မပထကမ္မံ။ **သုက္ကဝိပါက** န္တိ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တနတော ပဏ္ဍရဝိပါကံ။ **ကဏှသုက္က** န္တိ ဝေါမိဿကကမ္မံ။ **ကဏှသုက္ကဝိပါက** န္တိ သုခဒုက္ခဝိပါကံ။ မိဿကကမ္မဉှိ ကတွာ အကုသလေန တိရစ္ဆာနယောနိယံ မင်္ဂလဟတ္ထိဋ္ဌာနာဒီသု ဥပ္ပန္နော ကုသလေန ပဝတ္တေ သုခံ ဝေဒိယတိ။ ကုသလေန ရာဇကုလေပိ နိဗ္ဗတ္တော အကုသလေန ပဝတ္တေ ဒုက္ခံ ဝေဒိယတိ။ **အကဏှံ အသုက္က** န္တိ ကမ္မက္ခယကရံ စတုမဂ္ဂစေတနာကမ္မံ အဓိပ္ပေတံ။ တဉှိ ယဒိ ကဏှံ ဘဝေယျ, ကဏှဝိပါကံ ဒဒေယျ။ ယဒိ သုက္ကံ ဘဝေယျ, သုက္ကဝိပါကံ ဒဒေယျ။ ဥဘယဝိပါကဿ ပန အဒါနတော အကဏှာသုက္ကဝိပါကတ္တာ ‘‘အကဏှံ အသုက္က’’န္တိ ဝုတ္တံ။ အယံ တာဝ ဥဒ္ဒေသေ အတ္ထော။

နိဒ္ဒေသေ ပန **သဗျာဗဇ္ဈ** န္တိ သဒုက္ခံ။ ကာယသင်္ခါရာဒီသု ကာယဒွါရေ ဂဟဏာဒိဝသေန စောပနပ္ပတ္တာ ဒွါဒသ အကုသလစေတနာ **သဗျာဗဇ္ဈကာယသင်္ခါရော** နာမ။ ဝစီဒွါရေ ဟနုသဉ္စောပနဝသေန ဝစီဘေဒပဝတ္တိကာ တာယေဝ ဒွါဒသ **ဝစီသင်္ခါရော** နာမ။ ဥဘယစောပနံ အပ္ပတ္တာ ရဟော စိန္တယန္တဿ မနောဒွါရေ ပဝတ္တာ **မနောသင်္ခါရော** နာမ။ ဣတိ တီသုပိ ဒွါရေသု ကာယဒုစ္စရိတာဒိဘေဒာ အကုသလစေတနာဝ သင်္ခါရာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမသ္မိဉှိ သုတ္တေ စေတနာ ဓုရံ, ဥပါလိသုတ္တေ ကမ္မံ။ **အဘိသင်္ခရိတွာ** တိ သင်္ကဍ္ဎိတွာ, ပိဏ္ဍံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **သဗျာဗဇ္ဈံ လောက** န္တိ သဒုက္ခံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ **သဗျာဗဇ္ဈာ ဖဿာ ဖုသန္တီ** တိ သဒုက္ခာ ဝိပါကဖဿာ ဖုသန္တိ။ **ဧကန္တဒုက္ခ** န္တိ နိရန္တရဒုက္ခံ။ **ဘူတာ** တိ ဟေတွတ္ထေ နိဿက္ကဝစနံ, ဘူတကမ္မတော ဘူတဿ သတ္တဿ ဥပပတ္တိ ဟောတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာဘူတံ ကမ္မံ သတ္တာ ကရောန္တိ, တထာဘူတေန ကမ္မေန ကမ္မသဘာဂဝသေန တေသံ ဥပပတ္တိ ဟောတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ ‘‘ယံ ကရောတိ တေန ဥပပဇ္ဇတီ’’တိ။ **တေန** တိ ကမ္မေန ဝိယ ဝုတ္တာ, ဥပပတ္တိ စ နာမ ဝိပါကေန ဟောတိ။ ယသ္မာ ပန ဝိပါကဿ ကမ္မံ ဟေတု, တသ္မာ တေန မူလဟေတုဘူတေန ကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ဖဿာ ဖုသန္တီ** တိ ယေန ကမ္မဝိပါကေန နိဗ္ဗတ္တော, တံကမ္မဝိပါကဖဿာ ဖုသန္တိ။ **ကမ္မဒါယာဒါ** တိ ကမ္မဒါယဇ္ဇာ ကမ္မမေဝ နေသံ ဒါယဇ္ဇံ သန္တကန္တိ ဝဒာမိ။

အဗျာဗဇ္ဈ န္တိ နိဒ္ဒုက္ခံ။ ဣမသ္မိံ ဝါရေ ကာယဒွါရေ ပဝတ္တာ အဋ္ဌ ကာမာဝစရကုသလစေတနာ **ကာယသင်္ခါရော** နာမ။ တာယေဝ ဝစီဒွါရေ ပဝတ္တာ **ဝစီသင်္ခါရော** နာမ။ မနောဒွါရေ ပဝတ္တာ တာယေဝ အဋ္ဌ, တိဿော စ ဟေဋ္ဌိမဈာနစေတနာ **အဗျာဗဇ္ဈမနောသင်္ခါရော** နာမ။ ဈာနစေတနာ တာဝ ဟောတု, ကာမာဝစရာ ကိန္တိ အဗျာဗဇ္ဈမနောသင်္ခါရော နာမ ဇာတာတိ။ ကသိဏသဇ္ဇနကာလေ စ ကသိဏာသေဝနကာလေ စ လဗ္ဘန္တိ။ ကာမာဝစရစေတနာ ပဌမဇ္ဈာနစေတနာယ ဃဋိတာ, စတုတ္ထဇ္ဈာနစေတနာ တတိယဇ္ဈာနစေတနာယ ဃဋိတာ။ ဣတိ တီသုပိ ဒွါ

ရေသု ကာယသုစရိတာဒိဘေဒါ ကုသလစေတနာဝ သင်္ခါရာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတိယတရော ဥဘယမိဿကဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သေယျထာပိ မနုဿာ တိအာဒီသု မနုဿာနံ တာဝ ကာလေန သုခံ ကာလေန ဒုက္ခံ ဟာကဋ္ဌမေဝ, ဒေဝေသု ပန ဘုမ္မဒေဝတာနံ, ဝိနိပာတိကေသု ဝေမာနိကပေတာနံ ကာလေန သုခံ ကာလေန ဒုက္ခံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟတ္ထိအာဒီသု တိရစ္ဆာနေသုပိ လဗ္ဘတိယေဝ။

တတ္ရာ တိ တေသု တီသု ကမ္မေသု။ **တဿ ပဟာနာယ ယာ စေတနာ** တိ တဿ ပဟာနတ္ထာယ မဂ္ဂစေတနာ။ ကမ္မံ ပတွာတဝ မဂ္ဂစေတနာယ အညော ပဏ္ဍရတရော ဓမ္မော နာမ နတ္ထိ။ ဣဒံ ပန ကမ္မစတုက္ကံ ပတွာ ဒွါဒသ အကုသလစေတနာ ကဏှာ နာမ, တေဘူမကကုသလစေတနာ သုက္ကာ နာမ, မဂ္ဂစေတနာ အကဏှာ အသုက္ကာတိ အာဂတာ။

၈၂. “လဘေယျာဟံ, ဘန္တေ” တိ ဣဒံ သော “စိရံ ဝတ မေ အနိယျာနိကပက္ခေ ယောဇေတွာ အတ္တာ ကိလမိတော, ‘သုက္ခနဒီတီရေ နှာယိဿာမီ’တိ သမ္ပရိဝတ္တေန္တေန ဝိယ ထုသေ ကောဋ္ဋေန္တေန ဝိယ စ န ကောစိ အတ္ထော နိပ္ဖာဒိတော, ဟန္ဒာဟံ အတ္တာနံ ယောဂေ ယောဇေမီ”တိ စိန္တေတွာ အာဟ။ အထ ဘဂဝါ ယောနေန ခန္ဓကေ တိတ္ထိယပရိဝါသော ပညတ္တော, ယံ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော သာမဏေရဘူမိယံ ဌိတော – “အဟံ, ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမော အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခါမိ ဥပသမ္ပဒံ, သွာဟံ, ဘန္တေ, သင်္ဃံ စတ္တာရော မာသေ ပရိဝါသံ ယာစာမီ”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၈၆) နယေန သမာဒိယိတွာ ပရိဝသတိ, တံ သန္ဓာယ “ယော ခော, သေနိယ, အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော”တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ပဗ္ဗဇ္ဇ** န္တိ ဝစနသိလိဋ္ဌတာဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။ အပရိဝသိတွာယေဝ ဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘတိ။ ဥပသမ္ပဒတ္ထိကေန ပန နာတိကာလေန ဂါမပ္ပဝေသနာဒီနိ အဋ္ဌ ဝတ္တာနိ ပူရေန္တေန ပရိဝသိတဗ္ဗံ ။ **အာရဒ္ဓစိတ္တာ** တိ အဋ္ဌဝတ္တပူရဏေန တုဋ္ဌစိတ္တာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေသ တိတ္ထိယပရိဝါသော **သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ** ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၈၆) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော ။ **အပိစ မေတ္ထာ**တိ အပိစ မေ ဧတ္ထ။ **ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ ဝိဒိတာ** တိ ပုဂ္ဂလနာနတ္တံ ဝိဒိတံ။ အယံ ပုဂ္ဂလော ပရိဝါသာရဟော, အယံ န ပရိဝါသာရဟောတိ ဣဒံ မယှံ ပါကဋန္တိ ဒဿေတိ။

တတော သေနိယော စိန္တေသိ – “အဟော အစ္ဆရိယံ ဗုဒ္ဓသာသနံ, ယတ္ထ ဧဝံ ဃံသိတွာ ကောဋ္ဋေတွာ ယုတ္တမေဝ ဂဏှန္တိ, အယုတ္တံ ဆဍ္ဍေန္တီ”တိ။ တတော သုဋ္ဌုတရံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ သဉ္ဇာတုဿာဟော **သစေ, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။ အထ ဘဂဝါ တဿ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒတံ ဝိဒိတွာ န သေနိယော ပရိဝါသံ အရဟတီတိ အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ – “ဂစ္ဆ တွံ, ဘိက္ခု, သေနိယံ နှာပေတွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ အာနေဟီ”တိ။ သော တထာ ကတွာ တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ အာနယိ။ ဘဂဝါ ဂဏေ နိသီဒိတွာ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အလတ္ထ ခော အစေလော သေနိယော ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒ”န္တိ။

အစိရူပသမ္ပန္နော တိ ဥပသမ္ပန္နော ဟုတွာ နစိရမေဝ။ **ဝူပကဋ္ဌော** တိ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေဟိ ကာယေန စ စိတ္တေန စ ဝူပကဋ္ဌော။ **အပ္ပမတ္တော** တိ ကမ္မဋ္ဌာနေ သတိံ အဝိဇဟန္တော။ **အာတာပီ**တိ ကာယိကစေတသိကသင်္ခါတေန ဝီရိယာတာပေန အာတာပီ။ **ပဟိတတ္တော** တိ ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခတာယ ပေသိတတ္တော ဝိဿဋ္ဌအတ္တဘာဝေါ။ **ယဿတ္ထာယာ** တိ ယဿ အတ္ထာယ။ **ကုလပုတ္တာ** တိ အာစာရကုလပုတ္တာ။ **သမ္မဒေဝ** တိ ဟေတုနာဝ ကာရဏေနေဝ။ **တဒနုတ္တရ** န္တိ တံ အနုတ္တရံ။ **ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာန** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနဘူတံ အရဟတ္တဖလံ။ တဿ ဟိ အတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ ပဗ္ဗဇန္တိ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ** တိ အတ္တနာယေဝ ပညာယ ပစ္စက္ခံ ကတွာ, အပရပ္ပစ္စယံ ဉတွာတိ အတ္ထော။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသီ**တိ ပာပုဏိတွာ သမ္ပာဒေတွာ ဝိဟာသိ။ ဧဝံ ဝိဟရန္တောဝ **ခီဏာ ဇာတိ။ပေ။ အဗ္ဘညာသိ** ။

ဧဝမဿ ပစ္စဝေက္ခဏာဘူမိံ ဒဿေတွာ အရဟတ္တနိကူဋေနေဝ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေတုံ “အညတရော ခော ပနာယသ္မာ သေနိယော အရဟတံ အဟောသီ”တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အညတရော**တိ ဧကော။ **အရဟတ**န္တိ အရဟန္တာနံ, ဘဂဝ

တော သာဝကာနံ အရဟန္တာနံ အဗ္ဘန္တရော အဟောသီတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာန
မေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ကုက္ကုရဝတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဘယရာဇကုမာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၃. ဧဝံ မေ သုတန္တိ အဘယသုတ္တံ။ တတ္ထ **အဘယော**တိ တဿ နာမံ။ **ရာဇကုမာရော**တိ ဗိမ္ဗိသာရဿ
ဩရသပုတ္တော။ **တဒံ အာရောပေဟီ**တိ ဒေါသံ အာရောပေဟိ။ **နေရယိကော**တိ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တကော။ **ကပ္ပဋ္ဌော** တိ
ကပ္ပဋ္ဌိတိကော။ **အတေကိစ္ဆော** တိ ဗုဒ္ဓသဟဿေနာပိ တိကိစ္ဆိတုံ န သက္ကာ။ **ဥဂ္ဂိလိတု**န္တိ ဒွေ အန္တေ မော
စေတွာ ကထေတုံ အသက္ကောန္တော ဥဂ္ဂိလိတုံ ဗဟိ နီဟရိတုံ န သက္ခိတိ။ **ဩဂိလိတု**န္တိ ပုစ္ဆာယ ဒေါသံ ဒတွာ ဟာ
ရေတုံ အသက္ကောန္တော ဩဂိလိတုံ အန္တော ပဝေသေတုံ န သက္ခိတိ။

ဧဝံ, ဘန္တေ တိ နိဂဏ္ဌော ကိရ စိန္တေသိ – “သမဏော ဂေါတမော မယှံ သာဝကေ ဘိန္ဒိတွာ ဂဏှာတိ, ဟန္
ဒါဟံ ဧကံ ပဉှံ အဘိသင်္ခရောမိ, ယံ ပုဋ္ဌော သမဏော ဂေါတမော ဥက္ကုဋ္ဌိကော ဟုတွာ နိသိန္နော ဥဋ္ဌာတုံ န သက္
ခိဿတီ”တိ။ သော အဘယဿ ဂေဟာ နီဟဋဘတ္တော သိနိဒ္ဓဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တော ဗဟူ ပဉှေ အဘိသင်္ခရိတွာ
– “ဧတ္ထ သမဏော ဂေါတမော ဣမံ နာမ ဒေါသံ ဒဿေဿတိ, ဧတ္ထ ဣမံ နာမာ”တိ သဗ္ဗေ ပဟာယ စာတုမာသမ
တ္တေန ဣမံ ပဉှံ အဒ္ဒသ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – “ဣမဿ ပဉှဿ ပုစ္ဆာယ တ ဝိဿဇ္ဇနေ တ န သက္
ကာ ဒေါသော အတုံ, ဩဝဋ္ဋိကသာရော အယံ, ကော နု ခေါ ဣမံ ဂဟေတွာ သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ အာရောပေ
ဿတီ”တိ။ တတော “အဘယော ရာဇကုမာရော ပဏ္ဍိတော, သော သက္ခိဿတီတိ တံ ဥဂ္ဂဏှာပေမီ”တိ နိဋ္ဌံ ဂန္
တွာ ဥဂ္ဂဏှာပေသိ။ သော တဒဇ္ဈာသယတာယ တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော “ဧဝံ, ဘန္တေ,”တိ အာဟ။

၈၄. အကာလော ခေါ အဇ္ဇ တိ အယံ ပဉှော စတူဟိ မာသေဟိ အဘိသင်္ခတော, တတ္ထ ဣဒံ ဂဟေတွာ ဣဒံ
ဝိဿဇ္ဇိယမာနေ ဒိဝသဘာဂေ နပ္ပဟောဿတီတိ မညန္တော ဧဝံ စိန္တေသိ။ **သော အာနီ**တိ သွေဝ အနိ။ **အတ္တစတုတ္
ထော**တိ ကသ္မာ ဗဟူဟိ သဒ္ဓိံ န နိမန္တေသိ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “ဗဟူသု နိသိန္နေသု ထောကံ ဒတွာ ဝဒန္တ
ဿ အညံ သုတ္တံ အညံ ကာရဏံ အညံ တထာရူပံ ဝတ္ထုံ အာဟရိတွာ ဒဿေဿတိ, ဧဝံ သန္တေ ကလဟော တ
ကောလာဟလမေဝ တ ဘဝိဿတိ။ အထာပိ ဧကကံယေဝ နိမန္တေဿာမိ, ဧဝမ္ပိ မေ ဂရဟာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ ‘ယာဝမ
စ္ဆရီ တယံ အဘယော, ဘဂဝန္တံ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဘိက္ခုနံ သတေနပိ သဟဿေနပိ သဒ္ဓိံ စရန္တံ ဒိသွာပိ ဧကကံ
ယေဝ နိမန္တေသီ’”တိ။ “ဧဝံ ပန ဒေါသော န ဘဝိဿတီ”တိ အပရေဟိ တီဟိ သဒ္ဓိံ အတ္တစတုတ္ထံ နိမန္တေသိ။

၈၅. န ခွေတ္ထ, ရာဇကုမာရ, ဧကံသေနာ တိ န ခေါ, ရာဇကုမာရ, ဧတ္ထ ပဉှေ ဧကံသေန ဝိဿဇ္ဇနံ ဟောတိ။
ဧဝရူပဉှိ တစံ တထာဂတော ဘာသေယျာပိ န ဘာသေယျာပိ။ ဘာသိတပစ္စယေန အတ္ထံ ပဿန္တော ဘာသေယျ
ယ, အပဿန္တော န ဘာသေယျာတိ အတ္ထော။ ဣတိ ဘဂဝတာ မဟာနိဂဏ္ဌေန စတူဟိ မာသေဟိ အဘိသင်္ခတံ ပဉ
ဟံ အသနိပာတေန ပဗ္ဗတကူဋံ ဝိယ ဧကဝစနေနေဝ သံစုဏ္ဏိတော။ **အနဿုံ နိဂဏ္ဌာ** တိ နဋ္ဌာ နိဂဏ္ဌာ။

၈၆. အင်္ကေ နိသိန္နော ဟောတီ တိ ဦရူသု နိသိန္နော ဟောတိ။ လေသတဒိနော ဟိ တဒံ ပဋ္ဌပေန္တာ ကိဉ္စိဒေဝ
ဖလံ တ ပုပ္ဖံ တ ပောတ္ထကံ တ ဂဟေတွာ နိသီဒန္တိ။ တေ အတ္တနော ဇယေ သတိ ပရံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တိ, ပရဿ
ဇယေ သတိ ဖလံ ခါဒန္တာ ဝိယ ပုပ္ဖံ ဃာယန္တာ ဝိယ ပောတ္ထကံ တစေန္တာ ဝိယ ဝိက္ခေပံ ဒဿေန္တိ။ အယံ ပန စိ
န္တေသိ – “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဧသ ဩသဋ္ဌသင်္ဂါမော ပရတဒမဒ္ဒနော။ သစေ မေ ဇယော ဘဝိဿတိ, ဣစ္စေတံ ကုသ
လံ။ နော စေ ဘဝိဿတိ, အရကံ ဝိဇ္ဈိတွာ ရောဒာပေဿာမိ။ တတော ပဿထ, ဘော, အယံ အရကော ရောဒတိ, ဥဋ္ဌ
ဟထ တာဝ, ပစ္ဆာပိ ဇာနိဿာမာ”တိ တသ္မာ အရကံ ဂဟေတွာ နိသီဒိ။ ဘဂဝါ ပန ရာဇကုမာရတော သဟဿဂု
ဏေနပိ သတသဟဿဂုဏေနပိ တဒီဝရတရော, “ဣမမေဝဿ အရကံ ဥပမံ ကတွာ တဒံ ဘိန္ဒိဿာမီ”တိ စိန္တေတွ
တ “တံ ကိံ မညသိ ရာဇကုမာရာ”တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **မုခေ အာဟရေယျာ**တိ မုခေ ဌပေယျ။ **အာဟရေယျဿာဟ**န္တိ အပနေယျံ အဿ အဟံ။ **အာဒိကေနေတ**တိ ပဌမပယောဂေနေဝ။ **အဘူတ**န္တိ အဘူတတ္ထံ။ **အတစ္ဆ**န္တိ န တစ္ဆံ။ **အနတ္ထသံဟိတ**န္တိ န အတ္ထသံဟိတံ န ဝုဍ္ဎိနိဿိတံ။ **အပ္ပိယာ အမနာပ**တိ နေဝ ပိယာ န မနာပာ။ ဣမိနာ နယေနေဝ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တတ္ထ အပ္ပိယပက္ခေ **ပဌမတာစာ** အစောရံယေဝ စောရောတိ, အဒါသံယေဝ ဒါသောတိ, အဒုပ္ပယုတ္တံယေဝ ဒုပ္ပယုတ္တောတိ ပဝတ္တာ။ န တံ တထာဂတော ဘာသတိ။ **ဒုတိယတာစာ** စောရံယေဝ စောရော အယန္တိအာဒိဝသေန ပဝတ္တာ။ တမ္ပိ တထာဂတော န ဘာသတိ။ **တတိယတာစာ** “ဣဒါနိ အကတပုညတာယ ဒုဂ္ဂတော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော အပ္ပေသက္ခော, ဣဓ ဌတွာပိ ပုန ပုညံ န ကရောသိ, ဒုတိယစိတ္တတရေ ကထံ စတူဟိ အပါယေဟိ န မုစ္စိဿသီ”တိ ဧဝံ မဟာဇနဿ အတ္ထပုရေက္ခာရေန ဓမ္မပုရေက္ခာရေန အနုသာသနီပုရေက္ခာရေန စ ဝတ္တဗ္ဗတာစာ။ **တတြ ကာလညူ တထာဂတော**တိ တဿံ တတိယဗျာကရဏေ တဿာ တာစာယ ဗျာကရဏတ္ထာယ တထာဂတော ကာလညူ ဟောတိ, မဟာဇနဿ အာဒါနကာလံ ဂဟဏကာလံ ဇာနိတွာဝ ဗျာကရောတီတိ အတ္ထော။

ပိယပက္ခေ ပဌမတာစာ အဋ္ဌာနိယကထာ နာမ။ သာ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ဧဝံ ကိရ ကမတသိမဟလ္လကံ နဂရံ အာဂန္တွ တ ဟနာကရေ ပိဝန္တံ ဝဍ္ဎေတုကာမာ သမ္ဗဟုလာ ဓုတ္တာ ပီတဋ္ဌာနေ ဌတွာ တေန သဒ္ဓိံ သုရံ ပိဝန္တာ “ကုမဿ နိ တသနပဟဝုရဏမ္ပိ ဟတ္ထေ ဘဏ္ဍကမ္ပိ သဗ္ဗံ ဂဏှာဟိဿာမာ”တိ စိန္တေတွာ ကတိကံ အကံသု – “ဧကေကံ အတ္တ ပစ္စက္ခကထံ ကထေမ, ယော ‘အဘူတ’န္တိ ကထေသိ, ကထိတံ တ န သဒ္ဒဟတိ, တံ ဒါသံ ကတွာ ဂဏှာဟိဿာမာ”တိ။ တမ္ပိ မဟလ္လကံ ပုစ္ဆိံသု “တုမှာကမ္ပိ တာတ ရုစ္စတီ”တိ။ ဧဝံ ဟောတု တာတာတိ။

ဧကော ဓုတ္တော အာဟ – မယှံ, ဘော မာတု, မယိ ကုစ္ဆိဂတေ ကပိဋ္ဌဖလဒေါဟဠော အဟောသိ။ သာ အညံ ကပိဋ္ဌဟာရကံ အလဘမာနာ မံယေဝ ပေသေသိ။ အဟံ ဂန္တွာ ရုက္ခံ အဘိရုဟိတုံ အသက္ကောန္တော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ပါဒေ ဂဟေတွာ မုဂ္ဂရံ ဝိယ ရုက္ခဿ ဥပရိ ခိပိံ; အထ သာခတော သာခံ ဝိစရန္တော ဖလာနိ ဂဟေတွာ ဩတရိတုံ အသက္ကောန္တော ဃရံ ဂန္တွာ နိဿေဏိံ အာဟရိတွာ ဩရုယှ မာတု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဖလာနိ မာတုယာ အဒါသိံ; တာနိ ပန မဟန္တာနိ ဟောန္တိ စာဋိပ္ပမာဏာနိ။ တတော မေ မာတရာ ဧကာသနေ နိသိန္နာယ သမသဋ္ဌိဖလာနိ ခါဒိတာနိ။ မယာ ဧကုစ္ဆင်္ဂေန အာနီတဖလေသု သေသကာနိ ကုလသန္တကေ ကမေ ခုဒ္ဒကမဟလ္လကာနံ အဟေသုံ။ အမှာကံ ဃရံ သောဠသဟတ္ထံ, သေသပရိက္ခာရဘဏ္ဍကံ အပနေတွာ ကပိဋ္ဌဖလေဟေဝ ယာဝ ဆဒနံ ပူရိတံ။ တတော အတိရေကာနိ ဂဟေတွာ ဂေဟဒွါရေ ရာသိံ အကံသု။ သော အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓော ပဗ္ဗတော ဝိယ အဟောသိ။ ကိံ ဤဒိသံ, ဘော သက္ကာ, သဒ္ဒဟိတုန္တိ?

ကမိကမဟလ္လကော တုဏှီ နိသီဒိတွာ သဗ္ဗေသံ ကထာပရိယောသာနေ ပုစ္ဆိတော အာဟ – “ဧဝံ ဘဝိဿတိ တာတာ, မဟန္တံ ရဋ္ဌံ, ရဋ္ဌမဟန္တတာယ သက္ကာ သဒ္ဒဟိတု”န္တိ။ ယထာ စ တေန, ဧဝံ သေသေဟိပိ တထာရူပါသု နိက္ကာရဏကထာသု ကထိတာသု အာဟ – မယှမ္ပိ တာတာ သုဏာထ, န တုမှာကံယေဝ ကုလာနိ, အမှာကမ္ပိ ကုလံ မဟာကုလံ, အမှာကံ ပန အဝသေသခေတ္တေဟိ ကပ္ပာသခေတ္တံ မဟန္တတရံ ။ တဿ အနေကကရီသသတဿ ကပ္ပာသခေတ္တဿ မဇ္ဈေ ဧကော ကပ္ပာသရုက္ခော မဟာ အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓော အဟောသိ။ တဿ ပဉ္စ သာခါ, တာသု အဝသေသသာခါ ဖလံ န ဂဏှိံသု, ပါစီနသာခါယ ဧကမေဝ မဟာစာဋိမတ္တံ ဖလံ အဟောသိ။ တဿ ဆ အံသိယော, ဆသု အံသီသု ဆ ကပ္ပာသပိဏ္ဍိယော ပုပ္ဖိတာ။ အဟံ မဿုံ ကာရေတွာ နှာတဝိလိတ္တော ခေတ္တံ ဂန္တွာ တာ ကပ္ပာသပိဏ္ဍိယော ပုပ္ဖိတာ ဒိသွာ ဌိတကောဝ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဂဏှိံ။ တာ ကပ္ပာသပိဏ္ဍိယော ထာမသမ္ပန္နာ ဆ ဒါသာ အဟေသုံ။ တေ သဗ္ဗေ မံ ဧကကံ ဩဟာယ ပလာတာ။ ဧတ္တကေ အဒ္ဓါနေ တေ န ပဿာမိ, အဇ္ဇ ဒိဋ္ဌာ, တုမှေ ဟ တေ ဆ ဇနာ။ တွံ နန္ဒော နာမ, တွံ ပုဏ္ဏော နာမ, တွံ ဝဍ္ဎမာနော နာမ, တွံ စိတ္တော နာမ တွံ မင်္ဂလော နာမ, တွံ ပေါဋ္ဌိယော နာမာတိ ဝတွာ ဥဋ္ဌာယ နိသိန္နကေယေဝ စူဠာသု ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ တေ “န မယံ ဒါသာ”တိပိ ဝတ္တုံ နာသက္ခိံသု။ အထ နေ ကမုန္တော ဝိနိစ္ဆယံ နေတွာ လက္ခဏံ အာရောပေတွာ ယာဝဇီဝံ ဒါသေ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဧဝရူပိံ ကထံ တထာဂတော န ဘာသတိ။

ဒုတိယတစာ အာမိသပေဟတုစာဠျကမ္ဗတာဒိ၀သေန နာနပ္ပကာရာ ပရေသံ ထောမနတစာ စေ၀, စောရကထံ ရာဇက ထန္တိ အာဒိနယပ္ပ၀တ္တာ တိရစ္ဆာနကထာ စ။ တမ္ပိ တထာဂတော န ဘာသတိ။ **တတိယတစာ** အရိယသစ္စသန္နိသ္ သိတကထာ, ယံ ၀သ္သသတမ္ပိ သုဏန္တာ ပဏ္ဍိတာ နေ၀ တိတ္တိံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတိ တထာဂတော နေ၀ သဗ္ဗမ္ပိ အပ္ပိ ယတစံ ဘာသတိ န ပိယတစံ။ တတိယံ တတိယမေ၀ ပန ဘာသိတဗ္ဗကာလံ အနတိက္ကမိတ္ဝာ ဘာသတိ။ တတ္ထ တတိ ယံ အပ္ပိယတစံ သန္ဓာယ ပေဟဋ္ဌာ ဒဟရကုမာရဉပမာ အာဂတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၈၇. ဥအာဟု ဌာနသောဝေတန္တိ ဥအာဟု ဌာနုပ္ပတ္တိကဉာဏေန တင္ခဏံယေ၀ တံ တထာဂတသ္သ ဥပဋ္ဌာတီတိ ပု စ္ဆတိ။ **သညာတောတိ** ဉာတော ပညာတော ပာကဋော။ **ဓမ္မဓာတူတိ** ဓမ္မသဘာတော။ သဗ္ဗညုတညာဏသ္သေတံ အဓိ၀စနံ ။ တံ ဘဂ၀တာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ, ဟတ္ထဂတံ ဘဂ၀တော။ တသ္မာ သော ယံ ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ တံ သဗ္ဗံ ဌာနသော၀ ပဋိဘာတီ တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေ၀။ အယံ ပန ဓမ္မဒေသနာ နေယ္ယပုဂ္ဂလ၀သေန ပရိနိဋ္ဌိတာတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အဘယရာဇကုမာရသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဗဟုဝေဒနီယသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ

၈၈. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဗဟုဝေဒနီယသုတ္တံ။ တတ္ထ **ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတီ** တိ ပဉ္စကင်္ဂေါတိ တသ္သ နာမံ။ တသိဖရ သုနိခါဒနဒဏ္ဍမုဂ္ဂရကာဠဋ္ဌသုတ္တနာဠိသင်္ခာတေဟိ တ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ သော ပဉ္စင်္ဂေါတိ ပညာတော။ **ထပတီတိ** ၀ဍ္ဎကီဇေဋ္ဌကော။ **ဥအာယီတိ** ပဏ္ဍိတဥအာယိတ္ထေရော။

၈၉. ပရိယာယန္တိ ကာရဏံ။ **ဒွေ၀ဟာနန္ဒာ** တိ ဒွေ၀ပိ, အာနန္ဒ။ **ပရိယာယေနာတိ** ကာရဏေန။ ဧတ္ထ စ ကာယိကစေ တသိက၀သေန **ဒွေ၀** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သုခါဒိ၀သေန **တိသ္သော,** ဣန္ဒြိယ၀သေန သုခိန္ဒြိယာဒိကာ **ပဉ္စ,** ဒွါရ၀သေန စက္ခု သမ္ဖဿဇာဒိကာ **ဆ,** ဥပဝိစာရ၀သေန "စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ သောမနဿဋ္ဌာနိယံ ရူပံ ဥပဝိစရတီ"တိအာဒိကာ **အဋ္ဌာ ရသ,** ဆ ဂေဟသ္သိတာနိ သောမနဿာနိ, ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ သောမနဿာနိ, ဆ ဂေဟသ္သိတာနိ ဒေါမနဿာနိ, ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ ဒေါမနဿာနိ, ဆ ဂေဟသ္သိတာ ဥပေက္ခာ, ဆ နေက္ခမ္မသိတာတိ ဧဝံ **ဆတ္တိံသ,** တာ အတီ တေ ဆတ္တိံသ, အနာဂတေ ဆတ္တိံသ, ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆတ္တိံသာတိ ဧဝံ **အဋ္ဌဝေဒနာသတံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၉၀. ပဉ္စ ခေါ ဣမေ, အာနန္ဒ, ကာမဂုဏာ တိ အယံ ပါဋိဧက္ကော အနုသန္ဓိ။ န ကေ၀လမ္ပိ ဒွေ၀ အာဒိံ ကတွာ ဝေဒနာ ဘဂ၀တာ ပညတ္တာ, ပရိယာယေန ဧကာပိ ဝေဒနာ ကထိတာ။ တံ ဒဿေန္တော ပဉ္စကင်္ဂသ္သ ထပတိနော တဒံ ဥပတ္ထမ္ဘေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

အဘိက္ကန္တတရ န္တိ သုန္ဒရတရံ။ **ပဏီတတရန္တိ** အတပ္ပကတရံ။ ဧတ္ထ စ စတုတ္ထဇ္ဈာနတော ပဋ္ဌာယ အ ဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ, သာပိ သန္တဋ္ဌေန ပဏီတဋ္ဌေန စ သုခန္တိ ဝုတ္တာ။ ဆ ဂေဟသ္သိတာနိ သုခန္တိ ဝုတ္တာနိ။ နိရောဓ ေ ာ အဝေဒယိတသုခ၀သေန သုခံ နာမ ဇာတော။ ပဉ္စကာမဂုဏ၀သေန ဟိ အဋ္ဌသမာပတ္တိ၀သေန စ ဥပ္ပန္နံ ဝေဒယိတ သုခံ နာမ။ နိရောဓော အဝေဒယိတသုခံ နာမ။ ဣတိ ဝေဒယိတသုခံ တ ဟောတု အဝေဒယိတသုခံ တ, တံ နိဒ္ဒုက္ခဘာ၀သင်္ခာတေန သုခဋ္ဌေန ဧကန္တသုခမေ၀ ဇာတံ။

၉၁. ယတ္ထ ယတ္ထာ တိ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဌာနေ။ **သုခံ ဥပလဗ္ဘတီ** တိ ဝေဒယိတသုခံ တ အဝေဒယိတသုခံ တ ဥပလ ဗ္ဘတိ။ **တံ တံ တထာဂတော သုခသ္မိံ ပညပေတီ** တိ တံ သဗ္ဗံ တထာဂတော နိဒ္ဒုက္ခဘာဝံ သုခသ္မိံယေ၀ ပညပေတီတိ။ ဣဓ ဘဂဝါ နိရောဓသမာပတ္တိံ သီသံ ကတွာ နေယ္ယပုဂ္ဂလ၀သေန အရဟတ္တနိကူဋေနေ၀ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဗဟုဝေဒနီယသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. အပဏ္ဏကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၂. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** အပဏ္ဏကသုတ္တံ။ တတ္ထ **စာရိကန္တိ** အတုရိတစာရိကံ။

၉၃. **အတ္ထိ ပန ဝေါ ဂဟပတယော** တိ ကသ္မာ အာဟ? သော ကိရ ကမော အဒ္ဓဝိဒ္ဓတရေ နိဝိဋ္ဌော။ နာနာဝိဓာ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဒိဝသံ မဂ္ဂံ ဂန္တွာ သာယံ တံ ကမံ တသတ္တာယ ဥပေန္တိ, တေသံ တေ မနုဿာ မဉ္စပီဌာနိ ပတ္ထရိတွာ ပါဒေ ဓောဝိတွာ ပါဒေ မက္ခေတွာ ကပ္ပိယပာနကာနိ ဒတွာ ပုနဒိဝသေ နိမန္တေတွာ ဒာနံ ဒေန္တိ။ တေ ပသန္နစိတ္တာ တေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မန္တယမာနာ ဧဝံ ဝဒန္တိ "အတ္ထိ ပန ဝေါ ဂဟပတယော ကိဉ္စိ ဒဿနံ ဂဟိတ"န္တိ? နတ္ထိ, ဘန္တေတိ။ "ဂဟပတယော ဝိနာ ဒဿနေန လောကော န နိယျာတိ, ဧကံ ဒဿနံ ရုစ္စိတွာ ခမာပေတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ, 'သဿတော လောကော'တိ ဒဿနံ ဂဏှထာ"တိ ဝတွာ ပက္ကန္တာ။ အပရဒိဝသေ အညေ အာဂတာ။ တေပိ တထေဝ ပုစ္ဆိံသု။ တေ တေသံ "အာမ, ဘန္တေ, ပုရိမေသု ဒိဝသေသု တုမှာဒိသာ သမဏဗြာဟ္မဏာ အာဂန္တွာ 'သဿတော လောကော'တိ အမှေဟ ဣဒံ ဒဿနံ ဂဟာပေတွာ ဂတာ"တိ အာရောစေသုံ။ "တေ ဗာလာ ကိံ ဇာနန္တိ? 'ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ အယံ လောကော'တိ ဥစ္ဆေဒဒဿနံ ဂဏှထာ"တိ ဧဝံ တေပိ ဥစ္ဆေဒဒဿနံ ဂဏှာပေတွာ ပက္ကန္တာ။ ဧတေနုပာယေန အညေ ဧကစ္စသဿတံ, အညေ အန္တာနန္တိကံ, အညေ အမရာဝိက္ခေပန္တိ ဧဝံ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော ဥဂ္ဂဏှာပေသုံ။ တေ ပန ဧကဒိဋ္ဌိယမ္ပိ ပတိဋ္ဌာတုံ နာသက္ခိံသု။ သဗ္ဗပစ္ဆာ ဘဂဝတာ အဂမာသိ။ သော တေသံ ဟိတတ္ထာယ ပုစ္ဆန္တော "အတ္ထိ ပန ဝေါ ဂဟပတယော"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာကာရဝတီ**တိ ကာရဏဝတီ သဟေတုကာ။ **အပဏ္ဏကော** တိ အဝိရဒ္ဓော အဒွေဇ္ဈဂါမီ ဧကံသကဟိကော။

၉၄. **နတ္ထိ ဒိန္နန္တိ**အာဒိ ဒသဝတ္ထုကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟေဋ္ဌာ သာလေယျကသုတ္တေ ဝိတ္ထာရိတာ။ တထာ တဗ္ဗိပစ္စနီကဘူတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

၉၅. **နေက္ခမ္မေ အာနိသံသ** န္တိ ယော နေသံ အကုသလတော နိက္ခန္တဘာဝေ အာနိသံသော, ယော စ ဝေါဒါနပက္ခော ဝိသုဒ္ဓိပက္ခော, တံ န ပဿန္တီတိ အတ္ထော။ **အသဒ္ဓမ္မသညတ္တိ** တိ အဘူတဓမ္မသညာပနာ ။ **အတ္တာနုက္ကံသေတီ**တိ ဌပေတွာ မံ ကော အညော အတ္တနော ဒဿနံ ပရေ ဂဏှာပေတုံ သက္ကောတီတိ အတ္တာနံ ဥက္ခိပတိ။ **ပရံ ဝမ္ဘေတီ**တိ ဧတ္တကေသု ဇနေသု ဧကောပိ အတ္တနော ဒဿနံ ပရေ ဂဏှာပေတုံ န သက္ကောတီတိ ဧဝံ ပရံ ဟေဋ္ဌာ ခိပတိ။ **ပုဗ္ဗေဝ ခေါ ပနာ** တိ ပုဗ္ဗေ မိစ္ဆာဒဿနံ ဂဏှန္တဿေဝ သုသီလျံ ပဟီနံ ဟောတိ, ဒုဿီလဘာဝေါ ပစ္စုပဋ္ဌိတော။ **ဧဝမဿိမေ** တိ ဧဝံ အဿ ဣမေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒယော သတ္တ။ အပရာပရံ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန ပန တေဟေဝ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နာမ။

တတြ တိ တာသု တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ လဒ္ဓီသု။ **ကလိဂ္ဂဟော** တိ ပရာဇယဂ္ဂဟော။ **ဒုဿမတ္တော သမာဒိန္နော**တိ ဒုဂ္ဂဟိတော ဒုပ္ပရာမဋ္ဌော။ **ဧကံသံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတီ** တိ ဧကန္တံ ဧကကောဋ္ဌာသံ သကဝါဒမေဝ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ တိဋ္ဌတိ, "သစေ ခေါ နတ္ထိ ပရော လောကော"တိ ဧဝံ သန္တေယေဝ သောတ္ထိဘာဝါဝဟော ဟောတိ။ **ရိဉ္စတီ** တိ ဝဇ္ဇေတိ။

၉၆. **သဒ္ဓမ္မသညတ္တီ** တိ ဘူတဓမ္မသညာပနာ။

ကဋ္ဌဂ္ဂဟော တိ ဇယဂ္ဂဟော။ **သုသမတ္တော သမာဒိန္နော** တိ သုဂ္ဂဟိတော သုပရာမဋ္ဌော။ **ဥဘယံသံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတီ**တိ ဥဘယန္တံ ဥဘယကောဋ္ဌာသံ သကတဒံ ပရတဒဉ္စ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ တိဋ္ဌတိ "သစေ ခေါ အတ္ထိ ပရော လောကော"တိ ဧဝံ သန္တေပိ "သစေ ခေါ နတ္ထိ ပရော လောကော"တိ ဧဝံ သန္တေပိ သောတ္ထိဘာဝါဝဟော ဟောတိ။ ပရတောပိ ဧကံသဥဘယံသေသု ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၉၇. **ကရောတော**တိ သဟတ္ထာ ကရောန္တဿ။ **ကာရယတော**တိ အာဏတ္တိယာ ကာရေန္တဿ။ **ဆိန္ဒတော** တိ ပရေသံ ဟတ္ထာဒီနိ ဆိန္ဒန္တဿ။ **ပစတော**တိ ဒဏ္ဍေန ပီဠေန္တဿ တဇ္ဇေန္တဿ ဝါ။ **သောစယတော**တိ ပရဿ ဘဏ္ဍဟရဏာဒီဟိ သောကံ သယံ ကရောန္တဿပိ ပရေဟိ ကာရေန္တဿပိ။ **ကိလမတော**တိ အာဟာရုပစ္ဆေဒ-ဗန္ဓနာဂါရပ္ပဝေသနာဒီဟိ သယံ ကိလမန္တဿာပိ ပရေဟိ ကိလမာပေန္တဿာပိ။ **ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော**

တိ ပရံ ဖန္ဒန္တံ ဖန္ဒနကာလေ သဃမ္ပိ ဖန္ဒတော ပရမ္ပိ ဖန္ဒာပယတော။ **ဟာဏမတိဟာတယတော**တိ ဟာဏံ ဟနန္တဿ သပိ ဟနာပေန္တဿပိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ကရဏကာရာပနဝသေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သန္ဓိန္တိ ဃရသန္ဓိံ။ **နိလ္လောပ** န္တိ မဟာဝိလောပံ။ **ကောကရိကန္တိ** ဧကမေဝ ဃရံ ပရိဝါရေတွာ ဝိလုမ္ပနံ။ **ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတော** တိ အာဂတာဂတာနံ အစ္ဆိန္ဒနတ္ထံ မဂ္ဂေ တိဋ္ဌတော။ **ကရောတော န ကရီယတိ ပာပန္တိ** ယံကိဉ္စိ ပာပံ ကရောမီတိ သညာယ ကရောတောပိ ပာပံ န ကရီယတိ, နတ္ထိ ပာပံ။ သတ္တာ ပန ကရောမာတိ ဧဝံသညိနော ဟောန္တီ တိ အတ္ထော။ **ခုရပရိယန္တေနာ** တိ ခုရနေမိနာ, ခုရဓာရသဒိသပရိယန္တေန ဝါ။ **ဧကံ မံသခလန္တိ** ဧကံ မံသရာသိံ။ **ပုဉ္ဇန္တိ** တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **တတောနိဒါနန္တိ** ဧကမံသခလကရဏနိဒါနံ။ ဒက္ခိဏတီရေ မနုဿာ ကက္ခဋ္ဌာ ဒာရုဏာ, တေ သန္ဓာယ **ဟနန္တော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဥတ္တရတီရေ သဒ္ဓါ ဟောန္တိ ပသန္နာ ဗုဒ္ဓမာမကာ ဓမ္မမာမကာ သင်္ဃမာမကာ, တေ သန္ဓာယ **ဒဒန္တော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ယဇန္တော** တိ မဟာယာဂံ ကရောန္တော။ **ဒမေနာ**တိ ဣန္ဒြိယဒမေန ဥပေါသထကမ္မေန။ **သံယမေနာ**တိ သီလသံယမေန။ **သစ္စဝဇ္ဇေနာ** တိ သစ္စဝစနေန။ **အာဂမော**တိ အာဂမနံ, ပဝတ္တီတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗထာပိ ပာပပုညာနံ ကိရိယမေဝ ပဋိက္ခိပန္တိ။ သုက္ကပက္ခောပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ ပုရိမတရေ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။

၁၀၀. နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော တိ ဧတ္ထ ပစ္စယော ဟေတုဝေဝစနံ။ ဥဘယေနာပိ ဝိဇ္ဇမာနကမေဝ ကာယဒုစ္စရိတာဒိသံကိလေသပစ္စယံ ကာယသုစရိတာဒိဝိသုဒ္ဓိပစ္စယံ ပဋိက္ခိပန္တိ။ **နတ္ထိ ဗလံ, နတ္ထိ ဝီရိယံ, နတ္ထိ ပုရိသထာမော, နတ္ထိ ပုရိသပရက္ကမော**တိ သတ္တာနံ သံကိလေသိတုံ ဝါ ဝိသုဇ္ဈိတုံ ဝါ ဗလံ ဝါ ဝီရိယံ ဝါ ပုရိသေန ကာတဗ္ဗော နာမ ပုရိသထာမော ဝါ ပုရိသပရက္ကမော ဝါ နတ္ထိ။

သဗ္ဗေ သတ္တာ တိ ဩဋ္ဌဂေါဏဂဒြဘာဒယော အနဝသေသေ နိဒဿေန္တိ။ **သဗ္ဗေ ပါဏာ** တိ ဧကိန္ဒြိယော ပါဏော ဒွိန္ဒြိယော ပါဏောတိ အာဒိဝသေန ဝဒန္တိ။ **သဗ္ဗေ ဘူတာ** တိ အဏ္ဍကောသဝတ္ထိကောသေသု ဘူတေ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ **သဗ္ဗေ ဇီဝါ** တိ သာလိယဝဂောဓုမာဒယော သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ တေသု ဟေတေ ဝိရုဟနဘာဝေန ဇီဝသညိနော။ **အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ**တိ တေသံ အတ္တနော ဝသော ဝါ ဗလံ ဝါ ဝီရိယံ ဝါ နတ္ထိ။ **နိယတိသင်္ဂတိဘာဝပရိဏတာ** တိ ဧတ္ထ **နိယတီ**တိ နိယတတာ။ **သင်္ဂတီ** တိ ဆန္နံ အဘိဇာတီနံ တတ္ထ တတ္ထ ဂမနံ။ **ဘာဝေ**တိ သဘာဝေယေဝ။ ဧဝံ နိယတိယာ စ သင်္ဂတိယာ စ ဘာဝေန စ ပရိဏတာ နာနပ္ပကာရတံ ပတ္တာ။ ယေန ဟိ ယထာ ဘဝိတဗ္ဗံ, သော တထေဝ ဘဝတိ။ ယေန နော ဘဝိတဗ္ဗံ, သော န ဘဝတီတိ ဒဿေန္တိ။ **ဆသွေဝါဘိဇာတီသူ**တိ ဆသု ဧဝ အဘိဇာတီသု ဌတွာ သုခဉ္စ ဒုက္ခဉ္စ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, အညာ သုခဒုက္ခဘူမိ နတ္ထီတိ ဒဿေန္တိ။

တတ္ထ ဆ အဘိဇာတိယော နာမ ကဏှာဘိဇာတိ နီလာဘိဇာတိ လောဟိတာဘိဇာတိ ဟလိဒ္ဒာဘိဇာတိ သုက္ကာဘိဇာတိ ပရမသုက္ကာဘိဇာတီတိ။ တတ္ထ သာကုဏိကော သူကရိကော လုဒ္ဒော မစ္ဆဃာတကော စောရော စောရဃာတကော, ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ ကုရူရကမ္မန္တာ, အယံ ကဏှာဘိဇာတိ နာမ။ ဘိက္ခူ နီလာဘိဇာတီတိ ဝဒန္တိ။ တေ ကိရ စတူသု ပစ္စယေသု ကဏ္ဍကေ ပက္ခိပိတွာ ခာဒန္တိ။ "ဘိက္ခူ စ ကဏ္ဍကဝုတ္တိနော"တိ အယဉှိ နေသံ ပာဠိ ယေဝ။ အထ ဝါ ကဏ္ဍကဝုတ္တိကာ ဧဝံ နာမ ဧကေ ပဗ္ဗဇိတာတိ ဝဒန္တိ။ "သမဏကဏ္ဍကဝုတ္တိကာ"တိပိ ဟိ နေသံ ပာဠိ။ လောဟိတာဘိဇာတိ နာမ နိဂဏ္ဌာ ဧကသာဋကာတိ ဝဒန္တိ။ ဣမေ ကိရ ပုရိမေဟိ ဒွီဟိ ပဏ္ဍရတရာ။ ဂိဟီ အစေလကသာဝကာ ဟလိဒ္ဒာဘိဇာတီတိ ဝဒန္တိ။ ဣတိ အတ္တနော ပစ္စယဒါယကေ နိဂဏ္ဌေဟိပိ ဇေဋ္ဌကတရေ ကရောန္တိ။ နန္ဒော, ဝစ္ဆော, သင်္ကိစ္စော, အယံ သုက္ကာဘိဇာတီတိ ဝဒန္တိ။ တေ ကိရ ပုရိမေဟိ စတူဟိ ပဏ္ဍရတရာ။ အာဇီဝကေ ပန ပရမသုက္ကာဘိဇာတီတိ ဝဒန္တိ။ တေ ကိရ သဗ္ဗေဟိ ပဏ္ဍရတရာ။

တတ္ထ သဗ္ဗေ သတ္တာ ပဌမံ သာကုဏိကာဒယော ဟောန္တိ, တတော ဝိသုဇ္ဈမာနာ သက္ယသမဏာ ဟောန္တိ, တတော ဝိသုဇ္ဈမာနာ နိဂဏ္ဌာ, တတော အာဇီဝကသာဝကာ, တတော နန္ဒာဒယော, တတော အာဇီဝကာတိ အယမေတေသံ လဒ္ဓိ။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တပစ္စနီကေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသမိဓာပိ ပုရိမတရေ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။

ဣမာသု ပန တီသု ဒွိဋ္ဌိသု နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ ဝိပာကံ ပဋိဗာဟတိ, အကိရိယဒိဋ္ဌိ ကမ္မံ ပဋိဗာဟတိ, အဟေတုကဒိဋ္ဌိ ဥဘယမ္ပိ ပဋိဗာဟတိ။ တတ္ထ ကမ္မံ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ ဝိပါကော ပဋိဗာဟိတော ဟောတိ, ဝိပါကံ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ ကမ္မံ ပဋိဗာဟိတံ။ ဣတိ သဗ္ဗေပေတေ အတ္ထတော ဥဘယပဋိဗာဟကာ နတ္ထိကဝါဒာ စေဝ အဟေတုကဝါဒာ အကိရိယဝါဒာ စ ဟောန္တိ။ ယေ ပန တေသံ လဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနေ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နာ သဇ္ဈာယန္တိ ဝီမံသန္တိ, တေသံ – ''နတ္ထိ ဒိန္နံ နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, ကရောတော န ကရီယတိ ပါပံ, နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော''တိ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ မိစ္ဆာသတိ သန္တိဋ္ဌတိ , စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ဇဝနာနိ ဇဝန္တိ, ပဌမဇဝနေ သတေကိစ္ဆာ ဟောန္တိ, တထာ ဒုတိယာဒီသု။ သတ္တမေ ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ အတေကိစ္ဆာ အနိဝတ္တိနော အရိဋ္ဌကဏ္ဋကသဒိသာ။

တတ္ထ ကောစိ ဧကံ ဒဿနံ ဩက္ကမတိ, ကောစိ ဒွေ, ကောစိ တီဏိပိ, ဧကသ္မိံ ဩက္ကန္တေပိ ဒွီသု တီသု ဩက္ကန္တေသုပိ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကောဝ ဟောတိ, ပတ္တော သဂ္ဂမဂ္ဂါဝရဏဉ္စေဝ မောက္ခမဂ္ဂါဝရဏဉ္စ, အဘဗ္ဗော တဿ အတ္တဘာဝဿ အနန္တရံ သဂ္ဂမ္ပိ ဂန္တုံ, ပဂေဝ မောက္ခံ။ ဝဋ္ဋခါဏု နာမေသ သတ္တော ပထဝီဂေါပကော။ ကိံ ပနေသ ဧကသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ နိယတော ဟောတိ, ဥဒါဟု အညသ္မိမ္ပီတိ? ဧကသ္မိညေဝ နိယတော, အာသေဝနဝသေန ပန ဘဝန္တရေပိ တံ တံ ဒိဋ္ဌိံ ရောစေတိယေဝ။ ဧဝရူပဿ ဟိ ယေဘုယျေန ဘဝတော ဝုဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ။

တသ္မာ အကလျာဏဇနံ၊ အာသီဝိသမိဝေါရဂံ။
အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ ဘူတိကာမော ဝိစက္ခဏောတိ။

၁၀၃. နတ္ထိ သဗ္ဗသော အာရုပ္ပာ တိ အရူပဗ္ရဟ္မလောကော နာမ သဗ္ဗာကာရေန နတ္ထိ။ **မနောမယာ**တိ ဈာနစိတ္တမယာ။ **သညာမယာ**တိ အရူပဇ္ဈာနသညာယ သညာမယာ။ **ရူပာနံယေဝ နိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတီ**တိ အယံ လာဘီ ဝါ ဟောတိ တက္ကီ ဝါ။ လာဘီ နာမ ရူပါဝစရဇ္ဈာနလာဘီ။ တဿ ရူပါဝစရေ ကင်္ခါ နတ္ထိ, အရူပါဝစရလောကေ အတ္ထိ ။ သော – ''အဟံ အာရုပ္ပာ အတ္ထီတိ ဝဒန္တာနမ္ပိ နတ္ထီတိ ဝဒန္တာနမ္ပိ သုဏာမိ, အတ္ထိ နတ္ထီတိ ပန န ဇာနာမိ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ပဒဋ္ဌာနံ ကတွာ အရူပါဝစရဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမိ။ သစေ အာရုပ္ပာ အတ္ထိ, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိဿာမိ, သစေ နတ္ထိ, ရူပါဝစရဗ္ရဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိဿာမိ။ ဧဝံ မေ အပဏ္ဏကော ဓမ္မော အပဏ္ဏကောဝ အဝိရဒ္ဓောဝ ဘဝိဿတီ''တိ တထာ ပဋိပဇ္ဇတိ။ တက္ကီ ပန အပ္ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနော, တဿာပိ ရူပဇ္ဈာနေ ကင်္ခါ နတ္ထိ, အရူပလောကေ ပန အတ္ထိ။ သော – ''အဟံ အာရုပ္ပာ အတ္ထီတိ ဝဒန္တာနမ္ပိ နတ္ထီတိ ဝဒန္တာနမ္ပိ သုဏာမိ, အတ္ထိ နတ္ထီတိ ပန န ဇာနာမိ။ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တံ ပဒဋ္ဌာနံ ကတွာ အရူပါဝစရဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမိ။ သစေ အာရုပ္ပာ အတ္ထိ, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိဿာမိ။ သစေ နတ္ထိ, ရူပါဝစရဗ္ရဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိဿာမိ။ ဧဝံ မေ အပဏ္ဏကော ဓမ္မော အပဏ္ဏကောဝ အဝိရဒ္ဓောဝ ဘဝိဿတီ''တိ တထာ ပဋိပဇ္ဇတိ။

၁၀၄. ဘဝနိရောဓောတိ နိဗ္ဗာနံ။ **သာရာဂါယ သန္တိကေ** တိ ရာဂဝသေန ဝဋ္ဋေ ရဇ္ဇနဿ သန္တိကေ။ **သံယောဂါယာ**တိ တဏှာဝသေန သံယောဇနတ္ထာယ။ **အဘိနန္ဒနာယာ** တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန အဘိနန္ဒနာယ။ **ပဋိပန္နော ဟောတီ**တိ အယမ္ပိ လာဘီ ဝါ ဟောတိ တက္ကီ ဝါ။ လာဘီ နာမ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ။ တဿ အာရုပ္ပေ ကင်္ခါ နတ္ထိ, နိဗ္ဗာနေ အတ္ထိ။ သော – ''အဟံ နိရောဓော အတ္ထီတိပိ နတ္ထီတိပိ သုဏာမိ, သယံ န ဇာနာမိ။ သမာပတ္တိံ ပာဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေဿာမိ။ သစေ နိရောဓော ဘဝိဿတိ, အရဟတ္တံ ပတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ။ နော စေ ဘဝိဿတိ, အာရုပ္ပေ နိဗ္ဗတ္တိဿာမီ''တိ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ တက္ကီ ပန ဧကသမာပတ္တိယာပိ န လာဘီ, အာရုပ္ပေ ပနဿ ကင်္ခါ နတ္ထိ, ဘဝနိရောဓေ အတ္ထိ။ သော – ''အဟံ နိရောဓော အတ္ထီတိပိ နတ္ထီတိပိ သုဏာမိ, သယံ န ဇာနာမိ, ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ သမာပတ္တိပဒဋ္ဌာနံ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေဿာမိ။ သစေ နိရောဓော ဘဝိဿတိ, အရဟတ္တံ ပတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ။ နော စေ ဘဝိဿတိ, အာရုပ္ပေ နိဗ္ဗတ္တိဿာမီ''တိ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ ဧတ္ထာဟ – ''အတ္ထိ ဒိန္နန္တိအာဒီနိ တာဝ အပဏ္ဏကာနိ ဘဝန္တု, နတ္ထိ ဒိန္နန္တိအာဒီနိ ပန ကထံ အပဏ္ဏကာနီ''တိ။ ဂဟဏဝသေန။ တာနိ ဟိ အပဏ္ဏကံ အပဏ္ဏကန္တိ ဧဝံ ဂဟိတတ္တာ အပဏ္ဏကာနိ နာမ ဇာတာနိ။

၁၀၅. **စတ္တာရောမေ** တိ အယံ ဟဋ္ဌိေက္ကော အနုသန္ဓိ။ နတ္ထိကတအေ, အဟေတုကတအေ အကိရိယတအေ, အာရုပ္ပ ဟာ နတ္ထိ နိရောဓော နတ္ထီတိ ဇေ၀ံတာဒိနော စ ဒွေ၀တိ ကမ္မေ ပဉ္စ ပုဂ္ဂလာ ဟေဋ္ဌာ တယော ပုဂ္ဂလာ၀ ဟောန္တိ။ အတ္ထိက တအာဒယော ပဉ္စ ဇကော စတုတ္ထပုဂ္ဂလော၀ ဟောတိ။ တေမတ္ထံ ဒဿေတုံ ဘဂဝါ ကမ္မံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ သဗ္ဗံ အတ္ထတော ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အပဏ္ဏကသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဘိက္ခုဝဂ္ဂေါ

၁. အမ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၇. ဧဝံ မေ သုတန္တိ အမ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ။ တတ္ထ **အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ ဝိဟရတီ**တိ ဝေဠုဝနဝိဟာရဿ ပစ္စန္တေ ပဓာနဃရသင်္ခေပေ ဝိဝေကကာမာနံ ဝသနတ္ထာယ ကတေ အမ္ဗလဋ္ဌိကာတိ ဧဝံနာမကေ ပါသာဒေ ပဝိဝေကံ ဗြူဟယန္တော ဝိဟရတိ။ ကဏ္ဋကော နာမ ဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ တိခိဏောဝ ဟောတိ, ဧဝမေဝံ အယမ္ပိ အာယသ္မာ သတ္တဝဿိကသာမဏေရကာလေယေဝ ပဝိဝေကံ ဗြူဟယမာနော တတ္ထ ဝိဟာသိ။ **ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော**တိ ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ။ **အာသန**န္တိ ပကတိပညတ္တမေဝေတ္ထ အာသနံ အတ္ထိ, တံ ပပ္ဖောဋေတွာ ဌပေသိ။ **ဥဒကာဓာနေ**တိ ဥဒကဘာဇနေ။ "ဥဒကဋ္ဌာနေ"တိပိ ပါဌော။

အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ အာမန္တေသီတိ ဩဝါဒဒါနတ္ထံ အာမန္တေသိ။ ဘဂဝတာ ဟိ ရာဟုလတ္ထေရဿ သမ္ဗဟုလာ ဓမ္မဒေသနာ ကတာ။ သာမဏေရပဉှံ ထေရဿေဝ ဝုတ္တံ။ တထာ ရာဟုလသံယုတ္တံ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ္တမိဒံ အမ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တန္တိ။

အယဉှိ အာယသ္မာ သတ္တဝဿိကကာလေ ဘဂဝန္တံ စီဝရကဏ္ဏေ ဂဟေတွာ "ဒါယဇ္ဇံ မေ သမဏ ဒေဟီ"တိ ဒါယဇ္ဇံ ယာစမာနော ဘဂဝတာ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရဿ နိယျာဒေတွာ ပဗ္ဗာဇိတော။ အထ ဘဂဝါ ဒဟရကုမာရာ နာမ ယုတ္တာယုတ္တံ ကထံ ကထေန္တိ, ဩဝါဒမဿ ဒေမီတိ ရာဟုလကုမာရံ အာမန္တေတွာ "သာမဏေရေန နာမ, ရာဟုလ, တိရစ္ဆာနကထံ ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တွံ ကထယမာနော ဧဝရူပံ ကထံ ကထေယျာသီ"တိ သဗ္ဗဗုဒ္ဓေဟိ အဝိဇဟိတံ ဒသပုစ္ဆံ ပဉ္စပဏ္ဏာသဝိဿဇ္ဇနံ – "ဧကော ပဉှော ဧကော ဥဒ္ဒေသော ဧကံ ဝေယျာကရဏံ ဒွေ ပဉှာ။ပေ.။ ဒသ ပဉှာ ဒသ ဥဒ္ဒေသာ ဒသ ဝေယျာကရဏာနိ။ ဧကံ နာမ ကိံ? သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ။ပေ.။ ဒသ နာမ ကိံ? ဒသဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော အရဟာတိ ဝုစ္စတီ"တိ (ခု. ပါ. ၄.၁၀) ဣမံ သာမဏေရပဉှံ ကထေသိ။ ပုန စိန္တေသိ "ဒဟရကုမာရာ နာမ ပိယမုသာဝါဒါ ဟောန္တိ, အဒိဋ္ဌမေဝ ဒိဋ္ဌံ အမှေဟိ, ဒိဋ္ဌမေဝ န ဒိဋ္ဌံ အမှေဟီတိ ဝဒန္တိ ဩဝါဒမဿ ဒေမီ"တိ အက္ခီဟိ ဩလောကေတွာပိ သုခသဉ္ဇာနနတ္ထံ ပဌမမေဝ စတဿော ဥဒကာဓာနူပမာယော , တတော ဒွေ ဟတ္ထိဥပမာယော ဧကံ အာဒါသူပမဉ္စ ဒဿေတွာ ဣမံ သုတ္တံ ကထေသိ။ စတူသု ပန ပစ္စယေသု တဏှာဝိဝဋ္ဋနံ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ ကလျာဏမိတ္တုပနိဿယဿ မဟန္တဘာဝဉ္စ ဒဿေတွာ **ရာဟုလသုတ္တံ** (သု. နိ. ရာဟုလသုတ္တ) ကထေသိ။ အာဂတာဂတဋ္ဌာနေ ဘဝေသု ဆန္ဒရာဂေ န ကတ္တဗ္ဗောတိ ဒဿေတုံ **ရာဟုလသံယုတ္တံ** (သံ. နိ. ၂.၁၈၈ အာဒယော) ကထေသိ။ "အဟံ သောဘာမိ, မမ ဝဏ္ဏာယတနံ ပသန္န"န္တိ အတ္တဘာဝံ နိဿာယ ဂေဟဿိတဆန္ဒရာဂေ န ကတ္တဗ္ဗောတိ **မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ** ကထေသိ။

တတ္ထ ရာဟုလသုတ္တံ ဣမသ္မိံ နာမ ကာလေ ဝုတ္တန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ တဉှိ အဘိဏှောဝါဒဝသေန ဝုတ္တံ။ ရာဟုလသံယုတ္တံ သတ္တဝဿိကကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အဝဿိကဘိက္ခုကာလာ ဝုတ္တံ။ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ အဋ္ဌာရသ ဝဿသာမဏေရကာလေ ဝုတ္တံ။ စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ အဝဿိကဘိက္ခုကာလေ ဝုတ္တံ။ ကုမာရကပဉှဉ္စ ဣဒဉ္စ အမ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ သတ္တဝဿိကသာမဏေရကာလေ ဝုတ္တံ။ တေသု ရာဟုလသုတ္တံ အဘိဏှောဝါဒတ္ထံ, ရာဟုလသံယုတ္တံ, ထေရဿ ဝိပဿနာဂဗ္ဘဂဟဏတ္ထံ, မဟာရာဟုလောဝါဒံ ဂေဟဿိတဆန္ဒရာဂဝိနောဒနတ္ထံ, စူဠရာဟုလောဝါဒံ ထေရဿ ပဉ္စဒသ-ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယ-ဓမ္မပရိပါကကာလေ အရဟတ္တဂ္ဂဟာပနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဣဒဉ္စ ပန သန္ဓာယ ရာဟုလတ္ထေရော ဘိက္ခုသင်္ဃမဇ္ဈေ တထာဂတဿ ဂုဏံ ကထေန္တော ဣဒမာဟ –

"ကိကီဝ ဗီဇံ ရက္ခေယျ၊ စာမရီ ဝါလမုတ္တမံ။
နိပကော သီလသမ္ပန္နော၊ မမံ ရက္ခိ တထာဂတော"တိ။ (အပ. ၁.၂.၈၃)။

သာမဏေရပဉှံ အယုတ္တဝစနပဟာနတ္ထံ, ကြ္ကဒံ အမ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောတဒသုတ္တံ သမ္ပဇာနမုသာတဒဿ အကရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ပဿသိ နော** တိ ပဿသိ နု။ **ပရိတ္တ** န္တိ ထောကံ။ **သာမည**န္တိ သမဏဓမ္မော။ **နိက္ကုဇ္ဇိတွတ** တိ အဓောမုခံ ကတွတ။ **ဥက္ကုဇ္ဇိတွတ** တိ ဥတ္တာနံ ကတွတ။

၁၀၈. သေယျထာပိ, ရာဟုလ, ရညော နာဂေ တိ အယံ ဥပမာ သမ္ပဇာနမုသာတဒေ သံဝရရဟိတဿ ဩပမ္မဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ဤသာဒန္တော** တိ ရထီသာသဒိသဒန္တော ။ **ဥရူဠှဝါတ**တိ အဘိဝမိုတော အာရောဟသမ္ပန္နော။ **အဘိဇာတော**တိ သုဇာတော ဇာတိသမ္ပန္နော။ **သင်္ဂါမာဝစရော** တိ သင်္ဂါမံ ဩတိဏ္ဏပုဗ္ဗော။ **ကမ္မံ ကရော တီ**တိ အာဂတာဂတေ ပဝဋ္ဋေန္တော ဃာတေတိ။ ပုရတ္ထိမကာယာဒီသု ပန ပုရတ္ထိမကာယေန တာဝ ပဋိသေနာယ ဖလကကောဋ္ဌကမုဏ္ဍပာကာရာဒယော ဟတေတိ, တထာ ပစ္ဆိမကာယေန။ သီသေန ကမ္မံ နာမ နိယမေတွတ ဇတံ ပဒေသံ မဒ္ဒိဿာမီတိ နိဝတ္တိတွတ ဩလောကေတိ, ဇွာကေန သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ ဒွေဝဓာ ဘိဇ္ဇတိ။ ကဏ္ဏေဟိ ကမ္မံ နာမ အာဂတာဂတေ သရေ ကဏ္ဏေဟိ ပဟရိတွတ ဟာတနံ။ ဒန္တေဟိ ကမ္မံ နာမ ပဋိဟတ္ထိအဿဟတ္ထာရောဟအဿာရောဟပဒါဒီနံ ဝိဇ္ဈနံ။ နင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္မံ နာမ နင်္ဂုဋ္ဌေ ဗန္ဓာယ ဒီဃာသိလဋ္ဌိယာ တ အယမုသလေန တ ဆေဒနဘေဒနံ။ **ရက္ခတေဝ သောဏ္ဍ** န္တိ သောဏ္ဍံ ပန မုခေ ပက္ခိပိတွတ ရက္ခတိ။

တတ္ထာ တိ တသ္မိံ တဿ ဟတ္ထိနော ကရဏေ။ **အပရိစ္စတ္တ** န္တိ အနိဿဋ္ဌံ, ပရေသံ ဇယံ အမှာကဥ္စ ပရာဇယံ ပဿီတိ မညတိ။ **သောဏ္ဍာယပိ ကမ္မံ ကရောတီ** တိ အယမုဂ္ဂရံ တ ခဒိရမုသလံ တ ဂဟေတွတ သမန္တာ အဋ္ဌာရသဟတ္ထဋ္ဌာနံ မဒ္ဒတိ။ **ပရိစ္စတ္တ** န္တိ ဝိဿဋ္ဌံ, ဣဒါနိ ဟတ္ထိယောဓာဒီသု န ကုတောစိ ဘာယတိ, အမှာကံ ဇယံ ပရေသဥ္စ ပရာဇယံ ပဿီတိ မညတိ။ **နာဟံ တဿ ကိဉ္စိ ဟာပ** န္တိ တဿ ဒုက္ကဋာဒိအာပတ္တိဝီတိက္ကမေ တ မာတုဃာတကာဒိကမ္မေသု တ ကိဉ္စိ ဟာပံ အကတ္တဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ။ **တသ္မာ တိဟ တေ** တိ ယသ္မာ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒိနော အကတ္တဗ္ဗံ ဟာပံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ တယာ ဟသာယပိ ဒဝကမျတာယပိ မုသာ န ဘဏိဿာမီတိ သိက္ခိတဗ္ဗံ။ **ပစ္စဝေက္ခဏတ္ထော** တိ ဩလောကနတ္ထော, ယံ မုခေ ဝဇ္ဇံ ဟောတိ, တဿ ဒဿနတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပ စ္စဝေက္ခိတွတ ပစ္စဝေက္ခိတွတ**တိ ဩလောကေတွတ ဩလောကေတွတ။

၁၀၉. သသက္ကံ န ကရဏီယ န္တိ ဧကံသေနေဝ န ကာတဗ္ဗံ။ **ပဋိသံဟရေယျာသီ** တိ နိဝတ္တေယျာသိ မာ ကရေယျာသိ။ **အနုပဒဇ္ဇေယျာသီ** တိ အနုပဒေယျာသိ ဥပတ္ထမ္ဘေယျာသိ ပုနပ္ပုနံ ကရေယျာသိ။ **အဟောရတ္တာနုသိက္ခီ**တိ ရတ္တိဉ္စ ဒိဝဉ္စ သိက္ခမာနော။

၁၁၁. အဋ္ဋီယိတဗ္ဗ န္တိ အဋ္ဋေန ပီဠိတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ **ဟရာယိတဗ္ဗ** န္တိ လဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ **ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗ** န္တိ ဂူထံ ဒိသွတ ဝိယ ဇိဂုစ္ဆာ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗာ။ မနောကမ္မဿ ပန အဒေသနာဝတ္ထုကတ္တာ ဣဓ ဒေသေတဗ္ဗန္တိ န ဝုတ္တံ။ ကိတွတကေ ပန ဌာနေ ကာယကမ္မဝစီကမ္မာနိ သောဓေတဗ္ဗာနိ, ကိတ္တကေ မနောကမ္မန္တိ။ ကာယကမ္မဝစီကမ္မာနိ တာဝ ဧကသ္မိံ ပုရေဘတ္တေယေဝ သောဓေတဗ္ဗာနိ။ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွတ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နေန ဟိ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ "အရုဏုဂ္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဣမသ္မိံ ဌာနေ နိသဇ္ဇာ အတ္ထိ နု ခော မေ ဣမသ္မိံ အန္တရေ ပရေသံ အပ္ပိယံ ကာယကမ္မံ တ ဝစီကမ္မံ တ"တိ။ သစေ အတ္ထီတိ ဇာနာတိ, ဒေသနာယုတ္တံ ဒေသေတဗ္ဗံ, အာဝိကရဏယုတ္တံ အာဝိကာတဗ္ဗံ။ သစေ နတ္ထိ, တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ။ မနောကမ္မံ ပန ဇတသ္မိံ ပိဏ္ဍပါတပရိယေသနဋ္ဌာနေ သောဓေတဗ္ဗံ။ ကထံ? "အတ္ထိ နု ခော မေ အဇ္ဇ ပိဏ္ဍပါတပရိယေသနဋ္ဌာနေ ရူပါဒီသု ဆန္ဒော တ ရာဂေ တ ပဋိဃံ တ"တိ? သစေ အတ္ထိ, "ပုန န ဇဝံ ကရိဿာမီ"တိ စိတ္တေနေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ သစေ နတ္ထိ, တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ။

၁၁၂. သမဏာ တ ဗြာဟ္မဏာ တ တိ ဗုဒ္ဓာ တ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ တ တထာဂတသာဝကာ တ။ **တသ္မာတိဟာ** တိ ယသ္မာ အတီတေပိ ဇဝံ ပရိသောဓေသုံ, အနာဂတေပိ ပရိသောဓေဿန္တိ, ဇတရဟိပိ ပရိသောဓေန္တိ, တသ္မာ တုမှေဟာပိ တေသံ အနုသိက္ခန္တေဟိ ဇဝံ သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမံ ပန ဒေသနံ ဘဂဝတ

ယာဝ ဘဝဂ္ဂ ဥဿန္နတ္ထ ရတနရာသိနော ယောဇနိယမဏိက္ခန္ဓေန ကူဋံ ဂဏှန္တော ဝိယ နေယျပုဂ္ဂလဝသေန ပရိနိဋ္ဌာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အမ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၃. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ။ တတ္ထ **ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓီ** တိ ဒဿနံ အဝိဇဟိတွာ ဂမနံ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ကတွာ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော ဣရိယာပထာနုဗန္ဓနေန အနုဗန္ဓိ။ တဒာ ဟိ ဘဂဝါ ပဒေ ပဒံ နိက္ခိပန္တော ဝိလာသိတဂမနေန ပုရတော ပုရတော ဂစ္ဆတိ, ရာဟုလတ္ထေရော ဒသဗလဿ ပဒါနုပဒိကော ဟုတွာ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော။

တတ္ထ ဘဂဝါ သုပုပ္ဖိတသာလဝနမဇ္ဈဂတော သုဘူမိဩတရဏတ္ထာယ နိက္ခန္တမတ္တဝရဝါရဏော ဝိယ ဝိရောစိတ္ထ, ရာဟုလဘဒ္ဒော စ ဝရဝါရဏဿ ပစ္ဆတော နိက္ခန္တဂဇပေါတကော ဝိယ။ ဘဂဝါ သာယနှသမယေ မဏိဂုဟတော နိက္ခမိတွာ ဂောစရံ ပဋိပန္နော ကေသရသီဟော ဝိယ, ရာဟုလဘဒ္ဒော စ သီဟမိဂရာဇာနံ အနုဗန္ဓန္တော နိက္ခန္တသီဟပေါတကော ဝိယ။ ဘဂဝါ မဏိပဗ္ဗတသဿိရိကဝနသဏ္ဍတော အဋ္ဌဗလော မဟာဗျဂ္ဃော ဝိယ, ရာဟုလဘဒ္ဒော စ ဗျဂ္ဃရာဇာနံ အနုဗန္ဓဗျဂ္ဃပေါတကော ဝိယ။ ဘဂဝါ သိမ္ဗလိဒါယတော နိက္ခန္တသုပဏ္ဏရာဇာ ဝိယ, ရာဟုလဘဒ္ဒော စ သုပဏ္ဏရာဇဿ ပစ္ဆတော နိက္ခန္တသုပဏ္ဏပေါတကော ဝိယ။ ဘဂဝါ စိတ္တကူဋပဗ္ဗတတော ဂဂနတလံ ပက္ခန္ဒသုဝဏ္ဏဟံသရာဇာ ဝိယ, ရာဟုလဘဒ္ဒော စ ဟံသာဓိပတိံ အနုပက္ခန္ဒဟံသပေါတကော ဝိယ။ ဘဂဝါ မဟာသရံ အဇ္ဈောဂါဠှာ သုဝဏ္ဏမဟာနာဝါ ဝိယ, ရာဟုလဘဒ္ဒော စ သုဝဏ္ဏနာဝံ ပစ္ဆာ အနုဗန္ဓနာဝါပေါတကော ဝိယ။ ဘဂဝါ စက္ကရတနာနုဘာဝေန ဂဂနတလေ သမ္ပယာတစက္ကဝတ္တိရာဇာ ဝိယ, ရာဟုလဘဒ္ဒော စ ရာဇာနံ အနုသမ္ပယာတပရိဏာယကရတနံ ဝိယ။ ဘဂဝါ ဝိဂတဝလာဟကံ နဘံ ပဋိပန္နတာရကရာဇာ ဝိယ, ရာဟုလဘဒ္ဒော စ တာရကာဓိပတိနော အနုမဂ္ဂပဋိပန္နာ ပရိသုဒ္ဓဩသဓိတာရကာ ဝိယ။

ဘဂဝါပိ မဟာသမ္မတပဝေဏိယံ ဩက္ကာကရာဇဝံသေ ဇာတော, ရာဟုလဘဒ္ဒောပိ။ ဘဂဝါပိ သင်္ခေ ပက္ခိတ္တခီရသဒိသော သုပရိသုဒ္ဓဇာတိခတ္တိယကုလေ ဇာတော, ရာဟုလဘဒ္ဒောပိ။ ဘဂဝါပိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော, ရာဟုလဘဒ္ဒောပိ။ ဘဂဝတောပိ သရီရံ ဒ္ဝတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ ဒေဝနဂရေသု သမုဿိတရတနတောရဏံ ဝိယ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လော ပာရိစ္ဆတ္တကော ဝိယ စ အတိမနောဟရဏံ, ရာဟုလဘဒ္ဒဿာပိ။ ဣတိ ဒွေပိ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ, ဒွေပိ ရာဇပဗ္ဗဇိတာ, ဒွေပိ ခတ္တိယသုခုမာလာ, ဒွေပိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ, ဒွေပိ လက္ခဏသမ္ပန္နာ ဧကမဂ္ဂံ ပဋိပန္နာ ပဋိပာဋိယာ ဂစ္ဆန္တာနံ ဒ္ဝိန္နံ စန္ဒမဏ္ဍလာနံ ဒ္ဝိန္နံ သူရိယမဏ္ဍလာနံ ဒ္ဝိန္နံ သက္ကသုယာမသန္တုသိတသုနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိမဟာဗြဟ္မာဒီနံ သိရိယာ သိရိံ အဘိဘဝမာနာ ဝိယ ဝိရောစိံသု။

တတြာယသ္မာ ရာဟုလော ဘဂဝတော ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော ဂစ္ဆန္တောဝ ပာဒတလတော ယာဝ ဥပရိ ကေသန္တာ တထာဂတံ အာလောကေသိ။ သော ဘဂဝတော ဗုဒ္ဓဝေသဝိလာသံ ဒိသွာ "သောဘတိ ဘဂဝါ ဒ္ဝတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏဝိစိတ္တသရီရော ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခိတ္တတာယ ဝိပ္ပကိဏ္ဏသုဝဏ္ဏစုဏ္ဏမဇ္ဈဂတော ဝိယ, ဝိဇ္ဇုလတာပရိက္ခိတ္တော ကနကပဗ္ဗတော ဝိယ, ယန္တသုတ္တသမာကဍ္ဎိတရတနဝိစိတ္တံ သုဝဏ္ဏအဂ္ဃိကံ ဝိယ, ရတ္တပံသုကူလစီဝရပဋိစ္ဆန္နောပိ ရတ္တကမ္ဗလပရိက္ခိတ္တကနကပဗ္ဗတော ဝိယ, ပဝါဠလတာပဋိမဏ္ဍိတံ သုဝဏ္ဏအဂ္ဃိကံ ဝိယ , စီနပိဋ္ဌစုဏ္ဏပူဇိတံ သုဝဏ္ဏစေတိယံ ဝိယ, လာခါရသာနုလိတ္တော ကနကယူပေါ ဝိယ, ရတ္တဝလာဟကန္တရတော တင်္ခဏဗ္ဘုဂ္ဂတပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ, အဟော သမတိံသပာရမိတာနုဘာဝသဇ္ဇိတဿ အတ္တဘာဝဿ သိရီသမ္ပတ္တီ"တိ စိန္တေသိ။ တတော အတ္တာနမ္ပိ ဩလောကေတွာ – "အဟမ္ပိ သောဘာမိ။ သစေ ဘဂဝါ စတူသု မဟာဒီပေသု စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ အကရိဿာ, မယှံ ပရိဏာယကဋ္ဌာနန္တရံ အဒဿာ။ ဧဝံ သန္တေ အတိဝိယ ဇမ္ဗုဒီပတလံ အသောဘိဿာ"တိ အတ္တဘာဝံ နိဿာယ ဂေဟဿိတံ ဆန္ဒရာဂံ ဥပ္ပာဒေသိ။

ဘဂဝတပိ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော စိန္တေသိ – ''ပရိပုဏ္ဏစ္ဆဝိမံသလောဟိတော အနိ ရာဟုလဿ အတ္တဘာဝေါ။ ရဇနီယေသု ရူပာရမ္မဏာဒီသု ဟိ စိတ္တဿ ပက္ခန္ဒနကာလော ဇာတော, ကိံ ဗဟုလတာယ နု ခေါ ရာဟုလော ဝီတိနာ မေတီ''တိ။ အထ သဟာဝဇ္ဇနေနေဝ ပသန္နဥဒကေ မစ္ဆံ ဝိယ, ပရိသုဒ္ဓေ အာကာသမဏ္ဍလေ မုခနိမိတ္တံ ဝိယ စ တဿ သ တံ စိတ္တုပ္ပာဒံ အဒ္ဒသ။ ဒိသွာဝ – ''အယံ ရာဟုလော မယှံ အတ္တဇော ဟုတွာ မမ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တော 'အဟံ သောဘာမိ, မယှံ ဝဏ္ဏာယတနံ ပသန္န'န္တိ အတ္တဘာဝံ နိဿာယ ဂေဟဿိတဆန္ဒရာဂံ ဥပ္ပာဒေတိ, အတိ ထ္ထေ ပက္ခန္ဒော ဥပ္ပထံ ပဋိပန္နော အဂေစရေ စရတိ, ဒိသာမူဠ္ဟအဒ္ဓိကော ဝိယ အဂန္တဗ္ဗံ ဒိသံ ဂစ္ဆတိ။ အယံ ခေါ ပနဿ ကိလေသော အဗ္ဘန္တရေ ဝဍ္ဎန္တော အတ္တတ္ထမ္ပိ ယထာဘူတံ ပဿိတုံ န ဒဿတိ, ပရတ္ထမ္ပိ, ဥဘယတ္ထမ္ပိ။ တတော နိရယေပိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှာပေဿတိ, တိရစ္ဆာနယောနိယမ္ပိ, ပေတ္တိဝိသယေပိ, အသုရကာ ယေပိ, သမ္ဗာဓေပိ မာတုကုစ္ဆိသ္မိန္တိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရဝဋ္ဋေ ပရိဗ္ဘမာပေဿတိ။ အယဉှိ –

> အနတ္ထဇနနော လောဘော၊ လောဘော စိတ္တပ္ပကောပနော။
> ဘယမန္တရတော ဇာတံ၊ တံ ဇနော နာဝဗုဇ္ဈတိ။
>
> လုဒ္ဓော အတ္ထံ န ဇာနာတိ၊ လုဒ္ဓော ဓမ္မံ န ပဿတိ။
> အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ လောဘော သဟတေ နရံ။ (ဣတိဝု. ၈၈) –

ယထာ ခေါ ပန အနေကရတနပူရာ မဟာနာဝါ ဘိန္နဖလကန္တရေန ဥဒကံ အာဒိယမာနာ မုဟုတ္တမ္ပိ န အဇ္ဈုပေက္ခိတ ဗ္ဗာ ဟောတိ, ဝေဂေနဿာ ဝိဝရံ ပိဒဟိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝမေဝံ အယမ္ပိ န အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗော။ ယာဝဿ အယံ ကိလေ သော အဗ္ဘန္တရေ သီလရတနာဒီနိ န ဝိနာသေတိ, တာဝဒေဝ နံ နိဂ္ဂဏှိဿာမီ''တိ အဇ္ဈာသယမကာသိ။ ဧဝရူပေသု ပန ဌာနေသု ဗုဒ္ဓာနံ နာဂဝိလောကနံ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ ယန္တေန ပရိဝတ္တိတသုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ သကလကာယေနေဝ ပရိဝတ္တေတွာ ဌိတော ရာဟုလဘဒ္ဒံ အာမန္တေသိ။ တံ သန္ဓာယ ''အထ ခေါ ဘဂဝါ အပလောကေတွာ''တိအာဒိ ဝု တ္တံ။

တတ္ထ **ယံကိဉ္စိ ရူပ** န္တိအာဒီနိ သဗ္ဗာကာရေန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတာနိ။ **နေတံ မမာ**တိအာဒီ နိ မဟာဟတ္ထိပဒေါပမေ ဝုတ္တာနိ။ **ရူပမေဝ နု ခေါ ဘဂဝါ**တိ ကသ္မာ ပုစ္ဆတိ? တဿ ကိရ – ''သဗ္ဗံ ရူပံ နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ န မေသော အတ္တာ''တိ သုတွာ – ''ဘဂဝါ သဗ္ဗံ ရူပံ ဝိပဿနာပညာယ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ ဝဒတိ, ဝေဒနာဒီသု နု ခေါ ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ နယော ဥဒပါဒိ။ တသ္မာ တသ္မိံ နယေ ဌိတော ပုစ္ဆတိ။ နယကုသလော ဟေသ အာယသ္မာ ရာဟုလော, ဣဒံ န ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တေ ဣဒမ္ပိ န ကတ္တဗ္ဗံ ဣဒမ္ပိ န ကတ္တဗ္ဗမေဝါတိ န ယသတေနပိ နယသဟဿေနပိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ ဣဒံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။

သိက္ခာကာမော ဟိ အယံ အာယသ္မာ, ပာတောဝ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ပတ္ထမတ္တံ ဝါလိကံ ဩကိရတိ – ''အဇ္ဇ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကာ မယှံ ဥပဇ္ဈာယဿ သန္တိကာ ဧတ္တကံ ဩဝါဒံ ဧတ္တကံ ပရိဘာသံ လဘာမီ''တိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓောပိ နံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေန္တော – ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာကာမာနံ ယဒိဒံ ရာဟု လော''တိ (အ. နိ. ၁.၂၀၉) သိက္ခာယမေဝ အဂ္ဂံ ကတွာ ဌပေသိ။ သောပိ အာယသ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃမဇ္ဈေ တမေဝ သီဟနာ ဒံ နဒိ –

> ''သဗ္ဗမေတံ အဘိညာယ၊ ဓမ္မရာဇာ ပိတာ မမ။
> သမ္မုခါ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။
>
> သိက္ခာကာမာနဟံ အဂ္ဂေါ၊ ဓမ္မရာဇေန ထောမိတော။
> သဒ္ဓာပဗ္ဗဇိတာနဉ္စ၊ သဟာယော ပဝရော မမ။
>
> ဓမ္မရာဇာ ပိတာ မယှံ၊ ဓမ္မာရက္ခော စ ပေတ္တိယော။
> သာရိပုတ္တော ဥပဇ္ဈာယော၊ သဗ္ဗံ မေ ဇိနသာသန''န္တိ။

အထသ္သ ဘဂဝတ ယသ္မာ န ကေဝလံ ရူပမေဝ, ဝေဒနာဒယောပိ ဇဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, တသ္မာ **ရူပမ္ပိ ရာဟုလာ** တိအာဒိမာဟ။ **ကော နုခ္ခ** တိ ကော နု အဇ္ဇ။ ထေရဿ ကိရ ဧတဒဟောသိ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ မယှံ အတ္တဘာဝနိဿိတံ ဆန္ဒရာဂံ ဉတွာ 'သမဏေန နာမ ဧဝရူပေ ဝိတက္ကော န ဝိတက္ကိတဗ္ဗော'တိ နေဝ ပရိယာယေန ကထံ ကထေသိ, ဂစ္ဆဘိက္ခု ရာဟုလံ ဝဒေဟိ 'မာ ပုန ဧဝရူပံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေသီ'တိ န ဒူတံ ပေသေသိ။ မံ သမ္မုခေ ဌတွာတယေဝ ပန သဘဏ္ဍကံ စောရံ စူဠာယ ဂဏှန္တော ဝိယ သမ္မုခါ သုဂတောဝါဒံ အဒါသိ။ သုဂတောဝါဒော စ နာမ အသင်္ချေယျေဟိပိ ကပ္ပေဟိ ဒုလ္လဘော။ ဧဝရူပဿ ဗုဒ္ဓဿ သမ္မုခါ ဩဝါဒံ လဘိတွာ ကော နု ဝိညူ ပဏ္ဍိတဇာတိကော အဇ္ဇ ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိဿတီ"တိ။ အထေဝ အာယသ္မာ အာဟာရကိစ္စံ ပဟာယ ယသ္မိံ နိသိန္နဋ္ဌာနေ ဌိတေန ဩဝါဒော လဒ္ဓေါ, တတောဝ ပဋိနိဝတ္တေတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ။ ဘဂဝါပိ တံ အာယသ္မန္တံ နိဝတ္တမာနံ ဒိသွာ န ဧဝမာဟ – "မာ နိဝတ္တ တာဝ, ရာဟုလ, ဘိက္ခာစာရကာလော တေ"တိ။ ကသ္မာ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – "အဇ္ဇ တာဝ ကာယဂတာသတိအမတဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတူ"တိ။

အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တိ ဘဂဝတိ ဂတေ ပစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တော အဒ္ဒသ။ ဧတဿ ကိရာယသ္မတော ဧကကဿ ဝိဟရတော အညံ ဝတ္တံ, ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ဝိဟရတော အညံ။ ယဒါ ဟိ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဧကကိနော ဝသန္တိ, တဒါ ပာတောဝ သေနာသနံ သမ္မဇ္ဇိတွာ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ သန္နိသိန္နာ အတ္တနော စိတ္တရုစိယာ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ဝိဟရန္တာ ပန ထေရာ ဧဝံ န ကရောန္တိ။ တဒါ ဟိ ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော ပဌမံ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ ဂတေ ထေရော အတ္တနော သေနာသနာ နိက္ခမိတွာ – "ဗဟူနံ ဝသနဋ္ဌာနေ နာမ သဗ္ဗေဝ ဟသာဒိကံ ကာတုံ သက္ကောန္တိ ဝါ, န ဝါ သက္ကောန္တီ"တိ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ အသမ္မဋ္ဌံ ဌာနံ သမ္မဇ္ဇတိ။ သစေ ကစဝရော အဆဍ္ဍိတော ဟောတိ, တံ ဆဍ္ဍေတိ။ ပာနီယဋ္ဌပေတဗ္ဗဋ္ဌာနမှိ ပာနီယကူဋေ အသတိ ပာနီယဃဋံ ဥပဋ္ဌပေတိ။ ဂိလာနာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ, "အာဝုသော, တုမှာကံ ကိံ အာဟာရမိ, ကိံ တေ လဒ္ဓိတဗ္ဗ"န္တိ? ပုစ္ဆတိ။ အဝဿိကဒဟရာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ – "အဘိရမထ, အာဝုသော, မာ ဥက္ကဏ္ဌိတ္ထ, ပဋိပတ္တိသာရကံ ဗုဒ္ဓသာသန"န္တိ ဩဝဒတိ။ ဧဝံ ကတွာ သဗ္ဗပစ္ဆာ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆတိ။ ယထာ ဟိ စက္ကဝတ္တိ ကုဟိဉ္စိ ဂန္တုကာမော သေနာယ ပရိဝါရိတော ပဌမံ နိက္ခမတိ, ပရိဏာယကရတနံ သေနင်္ဂါနိ သံဝိဓာယ ပစ္ဆာ နိက္ခမတိ, ဧဝံ သဒ္ဓမ္မစက္ကဝတ္တိ ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော ပဌမံ နိက္ခမတိ, တဿ ဘဂဝတော ပရိဏာယကရတနဘူတော ဓမ္မသေနာပတိ ဣမံ ကိစ္စံ ကတွာ သဗ္ဗပစ္ဆာ နိက္ခမတိ။ သော ဧဝံ နိက္ခန္တော တသ္မိံ ဒိဝသေ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နံ ရာဟုလဘဒ္ဒံ အဒ္ဒသ။ တေန ဝုတ္တံ "ပစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တော အဒ္ဒသာ"တိ။

အထ ကသ္မာ အာနာပါနဿတိယံ နိယောဇေသိ? နိသဇ္ဇာနုစ္ဆဝိကတ္တာ။ ထေရော ကိရ "ဧတဿ ဘဂဝတာ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထိတ"န္တိ အနာဝဇ္ဇိတွာဝ ယေနာကာရေန အယံ အစလော အနောဗဒ္ဓေါ ဟုတွာ နိသိန္နော, ဣဒမဿ နိသဇ္ဇာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုစ္ဆဝိကန္တိ စိန္တေတွာ ဧဝမာဟ။ တတ္ထ **အာနာပါနဿတိ** န္တိ အဿာသပဿာသေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ တတ္ထ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာဟီတိ ဒဿေတိ။

မဟပ္ဖလာ ဟောတီ တိ ကီဝမဟပ္ဖလာ ဟောတိ? ဣဓ ဘိက္ခု အာနာပါနဿတိံ အနုယုတ္တော ဧကာသနေ နိသိန္နောဝ သဗ္ဗာသဝေ ခေပေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, တထာ အသက္ကောန္တော မရဏကာလေ သမသီသီ ဟောတိ, တထာ အသက္ကောန္တော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဓမ္မကထိကဒေဝပုတ္တဿ ဓမ္မံ သုတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, တတော ဝိရဒ္ဓေါ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကရောတိ, တံ အသစ္ဆိကရောန္တော ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခီဘာဝေ ဗာဟိယတ္ထေရာဒယော ဝိယ ခိပ္ပာဘိညော ဟောတိ, ဧဝံ မဟပ္ဖလာ။ **မဟာနိသံသာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

"အာနာပါနဿတီ ယဿ၊ ပရိပုဏ္ဏာ သုဘာဝိတာ။
အနုပုဗ္ဗံ ပရိစိတာ၊ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတာ။
သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ၊ အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ"တိ။ (ထေရဂါ. ၅၄၈; ပဋိ. မ. ၁.၁.၆၀) –

ဣမံ မဟပ္ဖလတံ သမ္ပဿမာနော ထေရော သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ တတ္ထ နိယောဇေတိ။

ဣတိ ဘဂဝတ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ, ထေရော အာနာပာနဿတိံ ဥဘောပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ ဂတာ, ရာဟုလ
ဘဒ္ဒော ဝိဟာရေယေဝ ဩဟီနော။ ဘဂဝတ တဿ ဩဟီနဘာဝံ ဇာနန္တောပိ နေဝ အတ္တနာ ခာဒနီယံ ဘောဇနီယံ ဂဟေ
တွာ အဂမာသိ, န အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဟတ္ထေ ပေသေသိ, န ပသေနဒိမဟာရာဇအနာထပိဏ္ဍိကာဒီနံ သညံ အဒါသိ။
သညာမတ္တကဉ္ဟိ လဘိတွာ တေ ကာဇဘတ္တံ အဘိဟရေယျုံ။ ယထာ စ ဘဂဝတ, ဧဝံ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ န ကိဉ္
စိ အကာသိ။ ရာဟုလတ္ထေရော နိရာဟာရော ဆိန္နဘတ္တော အဟောသိ။ တဿ ပနာယသ္မတော – “ဘဂဝတ မံ ဝိဟာ
ရေ ဩဟီနံ ဇာနန္တောပိ အတ္တနာ လဒ္ဓပိဏ္ဍပာတံ နာပိ သယံ ဂဟေတွာ အာဂတော, န အညဿ ဟတ္ထေ ပဟိဏိ , န
မနုဿာနံ သညံ အဒါသိ, ဥပဇ္ဈာယောပိ မေ ဩဟီနဘာဝံ ဇာနန္တော တထေဝ န ကိဉ္စိ အကာသီ”တိ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပ
န္နံ, ကုတော တပ္ပစ္စယာ ဩမာနံ တ အတိမာနံ တ ဇနေဿတိ။ ဘဂဝတာ ပန အာစိက္ခိတကမ္မဋ္ဌာနမေဝ ပုရေဘတ္တ
မ္ပိ ပစ္ဆာဘတ္တမ္ပိ – “ဣတိပိ ရူပံ အနိစ္စံ, ဣတိပိ ဒုက္ခံ, ဣတိပိ အသုဘံ, ဣတိပိ အနတ္တာ”တိ အင်္ဂံ အဘိမတ္
ထေန္တော ဝိယ နိရန္တရံ မနသိကတွာ သာယန္ဟသမယေ စိန္တေသိ – “အဟံ ဥပဇ္ဈာယေန အာနာပာနဿတိံ ဘာဝေ
ဟီတိ ဝုတ္တော , တဿ ဝစနံ န ကရိဿာမိ။ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနဉ္ဟိ ဝစနံ အကရောန္တော ဒုဗ္ဗစော နာမ ဟောတိ။
‘ဒုဗ္ဗစော ရာဟုလော, ဥပဇ္ဈာယဿပိ ဝစနံ န ကရောတီ’တိ စ ဂရဟုပ္ပတ္တိတော ကက္ခဠတရာ ပီဠာ နာမ နတ္ထီ”တိ
ဘာဝနာဝိဓာနံ ပုစ္ဆိတုကာမော ဘဂဝတော သန္တိကံ အဂမာသိ။ တံ ဒဿေတုံ **အထ ခော အာယသ္မာ ရာဟုလော** တိ
အာဒိ ဝုတ္တံ။

၁၁၇. တတ္ထ **ပဋိသလ္လာနာ** တိ ဧကီဘာဝတော။ **ယံကိဉ္စိ ရာဟုလာ** တိ ကသ္မာ? ဘဂဝတ အာနာပာနဿတိံ ပုဋ္
ဌော ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတီတိ။ ရူပေ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနတ္ထံ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “ရာဟုလဿ အတ္တဘာဝံ နိ
ဿာယ ဆန္ဒရာဂေါ ဥပ္ပန္နော, ဟေဋ္ဌာ စဿ သင်္ခေပေန ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထိတံ။ ဣဒါနိဿာပိ ဒွိစတ္တာလီသာ
ယ အာကာရေဟိ အတ္တဘာဝံ ဝိရာဇေတွာ ဝိသင်္ခရိတွာ တံနိဿိတံ ဆန္ဒရာဂံ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ အာပာဒေဿာမီ”တိ။
အထ အာကာသဓာတုံ ကသ္မာ ဝိတ္ထာရေသီတိ? ဥပါဒါရူပဒဿနတ္ထံ။ ဟေဋ္ဌာ ဟိ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနေဝ ကထိ
တာနိ, န ဥပါဒါရူပံ။ တသ္မာ ဣမိနာ မုခေန တံ ဒဿေတုံ အာကာသဓာတုံ ဝိတ္ထာရေသိ။ အပိစ အဇ္ဈတ္တိကေန
အာကာသေန ပရိစ္ဆိန္နရူပမ္ပိ ပာကဋံ ဟောတိ။

> အာကာသေန ပရိစ္ဆိန္နံ၊ ရူပံ ယာတိ ဝိဘူတတံ။
> တဿေဝံ အာဝိဘာဝတ္ထံ၊ တံ ပကာသေသိ နာယကော။

တတ္ထ ပန ပုရိမာသု တာဝ စတူသု ဓာတူသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ မဟာဟတ္ထိပဒေါပမေ ဝုတ္တမေဝ။

၁၁၈. အာကာသဓာတုယံ **အာကာသဂတ** န္တိ အာကာသဘာဝံ ဂတံ။ **ဥပါဒိန္န** န္တိအာဒိန္နံ ဂဟိတံ ပရာမဋ္ဌံ, သရီရဋ္ဌ
ကန္တိ အတ္ထော။ **ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒ** န္တိ မံသလောဟိတာဒီဟိ အသမ္ဖုဋ္ဌကဏ္ဏဝိဝရံ။ နာသစ္ဆိဒ္ဒါဒီသုပိ ဧသေဝ န
ယော။ **ယေန စာ** တိ ယေန ဆိဒ္ဒေန။ **အဇ္ဈောဟရတီ** တိ အန္တော ပဝေသေတိ, ဇိဝှာဗန္ဓနတော ဟိ ယာဝ ဥဒရပဋလာ မ
နုဿာနံ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလံ ဆိဒ္ဒဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ယတ္ထ စာ** တိ ယသ္မိံ ဩကာသေ။ **သန္တိ
ဋ္ဌတီ** တိ ပတိဋ္ဌာတိ။ မနုဿာနဉ္ဟိ မဟန္တံ ပဋပရိဿာဝနမတ္တံ ဥဒရပဋလံ နာမ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္
တံ။ **အဓောဘာဂံ နိက္ခမတီ** တိ ယေန ဟေဋ္ဌာ နိက္ခမတိ။ ဒွတ္တိံသဟတ္ထမတ္တံ ဧကဝီသတိယာ ဌာနေသု ဝင်္ကံ အန္တံ
နာမ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ယံ တ ပနညမ္ပိ** တိ ဣမိနာ သုခုမသုခုမံ စမ္မမံသာဒိအန္တရဂတဉ္စေဝ လောမကူ
ပဘာဝေန စ ဌိတံ အာကာသံ ဒဿေတိ။ သေသမေတ္ထာပိ ပထဝီဓာတုအာဒီသု ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၁၉. ဣဒါနိဿ တာဒိဘာဝလက္ခဏံ အာစိက္ခန္တော **ပထဝီသမ** န္တိအာဒိမာဟ။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု ဟိ အရဇ္ဇန္
တော အဒုဿန္တော တာဒီ နာမ ဟောတိ။ **မနာပါမနာပါ** တိ တေ အဋ္ဌ လောဘသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ မနာ
ပါ နာမ, ဒွေ ဒောမနဿစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ အမနာပါ နာမ။ **စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ ဌဿန္တီ** တိ ဧတေ ဖဿာ ဥ
ပ္ပဇ္ဇိတွာ တဝ စိတ္တံ အန္တောမုဋ္ဌိဂတံ ကရောန္တော ဝိယ ပရိယာဒါယ ဂဟေတွာ ဌာတုံ န သက္ခိဿန္တိ “အဟံ
သောဘာမိ, မယှံ ဝဏ္ဏာယတနံ ပသန္န”န္တိ ပုန အတ္တဘာဝံ နိဿာယ ဆန္ဒရာဂေါ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ **ဂူထဂတ** န္တိအာ
ဒီသု ဂူထမေဝ ဂူထဂတံ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။

န ကတ္တစိ ပတိဋ္ဌိတော တိ ပထဝီပဗ္ဗတရုက္ခာဒီသု ကေသ္မိမ္ပိ န ပတိဋ္ဌိတော, ယဒိ ဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတော ဘဝေယျ, ပထဝိယာ ဘိဇ္ဇမာနာယ သဟေဝ ဘိဇ္ဇေယျ, ပဗ္ဗတေ ပတမာနေ သဟေဝ ပတေယျ, ရုက္ခေ ဆိဇ္ဇမာနေ သဟေဝ ဆိဇ္ဇေယျ။

၁၂၀. **မေတ္တံ ရာဟုလာ**တိ ကသ္မာ အာရဘိ? တာဒိဘာဝဿ ကာရဏဒဿနတ္ထံ။ ဟေဋ္ဌာ ဟိ တာဒိဘာဝလက္ခဏံ ဒဿိတံ, န စ သက္ကာ အဟံ တာဒီ ဟောမီတိ အကာရဏာ ဘဝိတုံ, နပိ ''အဟံ ဥစ္စာကုလပ္ပသုတော ဗဟုဿုတော လာဘီ, မံ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော ဘဇန္တိ, အဟံ တာဒီ ဟောမီ''တိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ ကောစိ တာဒီ နာမ ဟောတိ, မေတ္တာဒိဘာဝနာယ ပန ဟောတီတိ တာဒိဘာဝဿ ကာရဏဒဿနတ္ထံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

တတ္ထ **ဘာဝယတော**တိ ဥပစာရံ ဝါ အပ္ပနံ ဝါ ပာပေန္တဿ။ **ယော ဗျာပါဒေါ** တိ ယော သတ္တေ ကောပေါ, သော ပဟီယိဿတိ။ **ဝိဟေသာ**တိ ပာဏိအာဒီဟိ သတ္တာနံ ဝိဟိံသနံ။ **အရတီ**တိ ပန္တသေနာသနေသု စေဝ အဓိကုသလဓမ္မေသု စ ဥက္ကဏ္ဌိတတာ။ **ပဋိဃော**တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ သတ္တေသု သင်္ခါရေသု စ ပဋိဟညနကိလေသော။ **အသုဘ**န္တိ ဥဒ္ဓုမာတကာဒီသု ဥပစာရပ္ပနံ။ ဥဒ္ဓုမာတကာဒီသု အသုဘဘာဝနာ စ နာမေသာ ဝိတ္ထာရတော **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ကထိတာဝ။ **ရာဂေ**တိ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂေ။ **အနိစ္စသည**န္တိ အနိစ္စာနုပဿနာယ သဟဇာတသညံ။ ဝိပဿနာ ဧဝ ဝါ ဧသာ အသညာပိ သညာသီသေန သညာတိ ဝုတ္တာ။ **အသ္မိမာနော** တိ ရူပာဒီသု အသ္မီတိ မာနော။

၁၂၁. ဣတိ ထေရေန ပုစ္ဆိတံ ပဉ္စဟံ ဝိတ္ထာရေန္တော **အာနာပါနဿတိ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာ စ ပါဠိအတ္ထော စ သဒ္ဓိံ အာနိသံသကထာယ သဗ္ဗော သဗ္ဗာကာရေန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** အနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတောယေဝ။ ဣမံ ဒေသနံ ဘဂဝါ နေယျပုဂ္ဂလဝသေနေဝ ပရိနိဋ္ဌာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. စူဠမာလုက္ယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၂. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ မာလုက္ယသုတ္တံ။ တတ္ထ **မာလုက္ယပုတ္တဿာ** တိ ဧဝံနာမကဿ ထေရဿ။ **ဌပိတာနိ ပဋိက္ခိတ္တာနီ**တိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ နာမ န ဗျာကာတဗ္ဗာနီတိ ဧဝံ ဌပိတာနိ စေဝ ပဋိက္ခိတ္တာနိ စ။ **တထာဂတော**တိ သတ္တော။ **တံ မေ န ရုစ္စတီ** တိ တံ အဗျာကရဏံ မယှံ န ရုစ္စတိ။ **သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယာ** တိ သိက္ခံ ပဋိက္ခိပိတွာ။

၁၂၅. **ကော သန္တော ကံ ပစ္စာစိက္ခသီ** တိ ယာစကော ဝါ ဟိ ယာစိတကံ ပစ္စာစိက္ခေယျ, ယာစိတကော ဝါ ယာစကံ။ တွံ နေဝ ယာစကော န ယာစိတကော, သော အနိ တွံ ကော သန္တော ကံ ပစ္စာစိက္ခသီတိ အတ္ထော။

၁၂၆. **ဝိဒ္ဓေါ အဿာ** တိ ပရသေနာယ ဌိတေန ဝိဒ္ဓေါ ဘဝေယျ။ **ဂါဠ္ဟပလေပနေနာ**တိ ဗဟလလေပနေန။ **ဘိသက္က**န္တိ ဝေဇ္ဇံ။ **သလ္လကတ္တ**န္တိ သလ္လကန္တနံ သလ္လကန္တိယသုတ္တတဓာရကံ။ **အက္ကဿာ** တိ အက္ကတကေ ဂဟေတွာ ဖိယံ ကရောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ ''အက္ကဿာ''တိ။ **သဏှဿာ** တိ ဝေဏုဝိလီဝဿ။ မရုဝါခီရပဏ္ဏိနမ္ပိ တကေဟိယေဝ ကရောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **ယဒိ ဝါ မရုဝါယ ယဒိ ဝါ ခီရပဏ္ဏိနော** တိ။ **ဂစ္ဆ**န္တိ ပဗ္ဗတဂစ္ဆနဒီဂစ္ဆာဒီသု ဇာတံ။ **ရောပိမ**န္တိ ရောပေတွာ ဝဍ္ဎိတံ သရဝနတော သရံ ဂဟေတွာ ကတံ။ **သိထိလဟနုနော**တိ ဧဝံနာမကဿ ပက္ခိနော။ **ဘေရဝဿာ** တိ ကာဠသီဟဿ။ **သေမှာရဿာ** တိ မက္ကဋဿ။ **ဧဝံ နော**တိ တေသံ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ယာ သတိ န ဟောတီတိ အတ္ထော။

၁၂၇. **အတ္ထေဝ ဇာတီ** တိ တေသံ ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗြဟ္မစရိယဝါသော နတ္ထိ, ဇာတိ ပန အတ္ထိယေဝ။ တထာ ဇရာမရဏာဒီနီတိ ဒဿေတိ။ **ယေသာဟ**န္တိ ယေသံ အဟံ။ **နိဃာတ**န္တိ ဥပဃာတံ ဝိနာသံ။ မမ သာဝကာ ဟိ တေသု နိဗ္ဗိန္နာ ဣမေဝ နိဗ္ဗာနံ ဟာပုဏန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၂၈. တသ္မာတိဟာ တိ ယသ္မာ အဗ်ာကတမေတံ, စတုသစၥမေ၀ မယာ ဗ်ာကတံ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **န ဟေတံ မာလုကျပုတ္တ အတ္ထသံဟိတန္တိ** ဧတံ ဒိဋ္ဌိဂတံ တ ဧတံ ဗျာကရဏံ တ ကာရဏနိဿိတံ န ဟောတိ။ **န အာဒိဗြဟ္မစရိယကန္တိ** ဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိမတ္တမ္ပိ ပုဗ္ဗဘာဂသီလမတ္တမ္ပိ န ဟောတိ။ **န နိဗ္ဗိဒါယာ** တိအာဒိသု ၀ဋ္ဋေ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယ တ ဝိရဇ္ဇနတ္ထာယ တ ၀ဋ္ဋနိရောဓာယ တ ရာဂါဒိဝူပသမနတ္ထာယ တ အဘိညေယျေ ဓမ္မေ အဘိဇာနနတ္ထာယ တ စတုမဂ္ဂသင်္ခာတသမ္ဗောဓတ္ထာယ တ အသင်္ခတနိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယတ္ထာယ တ န ဟောတိ။ **ဧတံ ဟီ**တိ ဧတံ စတုသစ္စဗျာကရဏံ။ **အာဒိဗြဟ္မစရိယက** န္တိ ဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတံ ပုဗ္ဗပဒဋ္ဌာနံ။ သေသံ ဝုတ္တပဋိဝိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမမ္ပိ ဒေသနံ ဘဂဝါ နေယျပုဂ္ဂလဝသေန နိဋ္ဌာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠမာလုကျသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. မဟာမာလုကျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၉. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာမာလုကျသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဩရမ္ဘာဂိယာနီ** တိ ဟေဋ္ဌာ ကောဋ္ဌာသိကာနိ ကာမဘဝေ နိဗ္ဗတ္တိသံဝတ္တနိကာနိ။ **သံယောဇနာနီ**တိ ဗန္ဓနာနိ။ **ကဿ ခော နာမာ**တိ ကဿ ဒေဝဿ တ မနုဿဿ တ ဒေသိတာနိ ဓာရေသိ, ကိံ တုယှေဝေကော အဿောသိ, န အညော ကောစီတိ? **အနုသေတီ**တိ အပ္ပဟီနတာယ အနုသေတိ။ အနုသယမာနော သံယောဇနံ နာမ ဟောတိ။

ဧတ္ထ စ ဘဂဝတာ သံယောဇနံ ပုစ္ဆိတံ, ထေရေနပိ သံယောဇနမေ၀ ဗျာကတံ။ ဧဝံ သန္တေပိ တဿ တဒေ ဘဂဝတာ ဒေါသော အာရောပိတော။ သော ကသ္မာတိ စေ? ထေရဿ တထာလဒ္ဓိကတ္တာ။ အယဉှိ တဿ လဒ္ဓိ “သမုဒာစာရက္ခဏေယေ၀ ကိလေသေဟိ သံယုတ္တော နာမ ဟောတိ, ဣတရသ္မိံ ခဏေ အသံယုတ္တော”တိ။ တေနဿ ဘဂဝတာ ဒေါသော အာရောပိတော။ အထာယသ္မာ အာနန္ဒော စိန္တေသိ – “ဘဂဝတာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီတိ အတ္တနော ဓမ္မတာယေ၀ အယံ ဓမ္မဒေသနာ အာရဒ္ဓါ, သာ ဣမိနာ အပဏ္ဍိတေန ဘိက္ခုနာ ဝိသံဝါဒိတာ။ ဟန္ဒာဟံ ဘဂဝန္တံ ယာစိတွာ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီ”တိ။ သော ဧဝမကာသိ။ တံ ဒဿေတုံ “ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **သက္ကာယဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌိတေနာ** တိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ဂဟိတေန အဘိဘူတေန။ **သက္ကာယဒိဋ္ဌိပရေတေနာ**တိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ အနုဂတေန။ **နိဿရဏ** န္တိ ဒိဋ္ဌိနိဿရဏံ နာမ နိဗ္ဗာနံ, တံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ **အပ္ပဋိဝိနီတာ**တိ အဝိနောဒိတာ အနီဟဋာ။ **ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇန** န္တိ ဟေဋ္ဌာဘာဂိယသံယောဇနံ နာမ ဟောတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ သုက္ကပက္ခော ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ။ “သာနုသယာ ပဟီယတီ”တိ ဝစနတော ပနေတ္ထ ဧကစ္စေ “အညံ သံယောဇနံ အညော အနုသယော”တိ ဝဒန္တိ။ “ယထာ ဟိ သဗျဉ္ဇနံ ဘတ္တ”န္တိ ဝုတ္တေ ဘတ္တတော အညံ ဗျဉ္ဇနံ ဟောတိ, ဧဝံ “သာနုသယာ”တိ ဝစနတော ပရိယုဋ္ဌာနသက္ကာယဒိဋ္ဌိတော အညေန အနုသယေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ တေသံ လဒ္ဓိ။ တေ “သသီသံ ပာရုပိတွာ”တိအာဒီဟိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ။ န ဟိ သီသတော အညော ပုရိသော အတ္ထိ။ အထာပိ သိယာ – “ယဒိ တဒေဝ သံယောဇနံ သော အနုသယော, ဧဝံ သန္တေ ဘဂဝတာ ထေရဿ တရုဏူပမော ဥပါရမ္ဘော ဒုအာရောပိတော ဟောတီ”တိ။ န ဒုအာရောပိတော, ကသ္မာ? ဧဝံလဒ္ဓိကတ္တာတိ ဝိတ္ထာရိတမေတံ။ တသ္မာ သောယေ၀ ကိလေသော ဗန္ဓနဋ္ဌေန သံယောဇနံ, အပ္ပဟီနဋ္ဌေန အနုသယောတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဘဂဝတာ “သာနုသယာ ပဟီယတီ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၃၂. တစံ ဆေတွာတိအာဒီသု ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – တစစ္ဆေဒော ဝိယ ဟိ သမာပတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ဖေဂ္ဂုစ္ဆေဒော ဝိယ ဝိပဿနာ, သာရစ္ဆေဒော ဝိယ မဂ္ဂေါ။ ပဋိပဒါ ပန လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ဧဝမေတေ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ**တိ ဧဝရူပါ ပုဂ္ဂလာ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၁၃၃. ဥပဓိဝိဝေကာတိ ဥပဓိဝိဝေကေန။ ဣမိနာ ပဉ္စကာမဂုဏဝိဝေကော ကထိတော။ **အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာ** တိ ဣမိနာ နီဝရဏပ္ပဟာနံ ကထိတံ။ **ကာယဒုဋ္ဌုလ္လာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ** တိ ဣမိနာ ကာယာလသိယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ က

ထိတာ။ **ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ** တိ ဥပဓိဝိဝေကေန ကာမေဟိ ဝိနာ ဟုတွာ။ **ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟီ** တိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနေန ကာယဒုဋ္ဌုလ္လာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ စ အကုသလေဟိ ဝိနာ ဟုတွာ။ **ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတီ** တိ ယံ တတ္ထ အန္တောသမာပတ္တိက္ခဏေယေဝ သမာပတ္တိသမုဋ္ဌိတဉ္စ ရူပာဒိဓမ္မဇာတံ ဟောတိ။ **တေ ဓမ္မေ** တိ တေ ရူပဂတန္တိ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တေ ရူပာဒယော ဓမ္မေ။ **အနိစ္စတော**တိ န နိစ္စတော။ **ဒုက္ခတော**တိ န သုခတော။ **ရောဂတော**တိအာဒီသု အာဗာဓဋ္ဌေန ရောဂတော, အန္တောဒောသဋ္ဌေန **ဂဏ္ဍတော,** အနုပဝိဒ္ဓဋ္ဌေန ဒုက္ခဇနနဋ္ဌေန စ **သလ္လတော,** ဒုက္ခဋ္ဌေန **အဃတော,** ရောဂဋ္ဌေန **အာဗာဓတော,** အသကဋ္ဌေန **ပရတော,** ပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန **ပလောကတော,** နိဿတ္တဋ္ဌေန **သုညတော,** န အတ္တဋ္ဌေန **အနတ္တတော။** တတ္ထ အနိစ္စတော, ပလောကတောတိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ အနိစ္စလက္ခဏံ ကထိတံ, ဒုက္ခတောတိအာဒီဟိ ဆဟိ ဒုက္ခလက္ခဏံ, ပရတော သုညတော အနတ္တတောတိ တီဟိ အနတ္တလက္ခဏံ။

သော တေဟိ ဓမ္မေဟီ တိ သော တေဟိ ဧဝံ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ဒိဋ္ဌေဟိ အန္တောသမာပတ္တိယံ ပဉ္စက္ခန္ဓဓမ္မေဟိ။ **စိတ္တံ ပဋိဝါပေတီ** တိ စိတ္တံ ပဋိသံဟရတိ မောစေတိ အပနေတိ။ **ဥပသံဟရတီ**တိ ဝိပဿနာစိတ္တံ တာဝ သဝနဝသေန ထုတိဝသေန ပရိယတ္တိဝသေန ပညတ္တိဝသေန စ ဧတံ သန္တံ နိဗ္ဗာနန္တိ ဧဝံ အသင်္ခတာယ အမတာယ ဓာတုယာ ဥပသံဟရတိ။ မဂ္ဂစိတ္တံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏကရဏဝသေနေဝ ဧတံ သန္တမေတံ ပဏီတန္တိ န ဧဝံ ဝဒတိ, ဣမိနာ ပန အာကာရေန တံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော တတ္ထ စိတ္တံ ဥပသံဟရတီတိ အတ္ထော။ **သော တတ္ထ ဌိတော** တိ တာယ တိလက္ခဏာရမ္မဏာယ ဝိပဿနာယ ဌိတော။ **အာသဝါနံ ခယံ ပါပုဏာတီ**တိ အနုက္ကမေန စတ္တာရော မဂ္ဂေ ဘာဝေတွာ ပါပုဏာတိ ။ **တေနေဝ ဓမ္မရာဂေနာ**တိ သမထဝိပဿနာဓမ္မေ ဆန္ဒရာဂေန။ သမထဝိပဿနာသု ဟိ သဗ္ဗသော ဆန္ဒရာဂံ ပရိယာဒါတုံ သက္ကောန္တော အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ, အသက္ကောန္တော အနာဂါမီ ဟောတိ။

ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ဝေဒနာဂတန္တိ ဣဓ ပန ရူပံ န ဂဟိတံ။ ကသ္မာ? သမတိက္ကန္တတ္တာ။ အယဉှိ ဟေဋ္ဌာ ရူပာဝစရဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ရူပံ အတိက္ကမိတွာ အရူပာဝစရသမာပတ္တိံ သမာပန္နောတိ သမထဝသေနပိ နေန ရူပံ အတိက္ကန္တံ, ဟေဋ္ဌာ ရူပံ သမ္မသိတွာ တံ အတိက္ကမ္မ ဣဒါနိ အရူပံ သမ္မသတီတိ ဝိပဿနာဝသေနပိ နေန ရူပံ အတိက္ကန္တံ။ အရူပေ ပန သဗ္ဗသောပိ ရူပံ နတ္ထီတိ တံ သန္ဓာယပိ ဣဓ ရူပံ န ဂဟိတံ။

အထ ကိဉ္စရဟီ တိ ကိံ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ? သမထဝသေန ဂစ္ဆတော စိတ္တေကဂ္ဂတာ ဓုရံ ဟောတိ, သော စေတောဝိမုတ္တော နာမ။ ဝိပဿနာဝသေန ဂစ္ဆတော ပညာ ဓုရံ ဟောတိ, သော ပညာဝိမုတ္တော နာမာတိ ထေရဿ ကင်္ခါ နတ္ထိ။ အယံ သဘာဝဓမ္မောယေဝ, သမထဝသေနေဝ ပန ဂစ္ဆန္တေသု ဧကော စေတောဝိမုတ္တော နာမ ဟောတိ, ဧကော ပညာဝိမုတ္တော။ ဝိပဿနာဝသေန ဂစ္ဆန္တေသုပိ ဧကော ပညာဝိမုတ္တော နာမ ဟောတိ, ဧကော စေတောဝိမုတ္တောတိ ထေရော ကိံ ကာရဏန္တိ ပုစ္ဆတိ။

ဣန္ဒြိယဝေမတ္တတံ ဝဒါမီ တိ ဣန္ဒြိယနာနတ္တတံ ဝဒါမိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, န တွံ, အာနန္ဒ, ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတံ ပဋိဝိဇ္ဈိ, တေန တေ ဧတံ အပါကဋံ။ အဟံ ပန ပဋိဝိဇ္ဈိံ, တေန မေ ဧတံ ပါကဋံ။ ဧတ္ထ ဟိ ဣန္ဒြိယနာနတ္တတာ ကာရဏံ။ သမထဝသေနေဝ ဟိ ဂစ္ဆန္တေသု ဧကဿ ဘိက္ခုနော စိတ္တေကဂ္ဂတာ ဓုရံ ဟောတိ, သော စေတောဝိမုတ္တော နာမ ဟောတိ။ ဧကဿ ပညာ ဓုရံ ဟောတိ, သော ပညာဝိမုတ္တော နာမ ဟောတိ။ ဝိပဿနာဝသေနေဝ စ ဂစ္ဆန္တေသု ဧကဿ ပညာ ဓုရံ ဟောတိ, သော ပညာဝိမုတ္တော နာမ ဟောတိ။ ဧကဿ စိတ္တေကဂ္ဂတာ ဓုရံ ဟောတိ, သော စေတောဝိမုတ္တော နာမ ဟောတိ။ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ သမထဝိပဿနာဓုရေန အရဟတ္တံ ပတ္တာ။ တေသု ဓမ္မသေနာပတိ ပညာဝိမုတ္တော ဇာတော, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော စေတောဝိမုတ္တော။ ဣတိ ဣန္ဒြိယဝေမတ္တမေတ္ထ ကာရဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာမာလုကျသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဘဒ္ဒါလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၄. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ဘဒ္ဒါလိသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧကာသနဘောဇနန္တိ** ဧကသ္မိံ ပုရေဘတ္တေ အသနဘောဇနံ, ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဘတ္တန္တိ အတ္ထော။ **အပ္ပာဗာဓတ**န္တိအာဒီနိ ကကစူပမေ ဝိတ္ထာရိတာနိ။ **န ဥဿဟာမိ** တိ န သက္ကောမိ။ **သိယာ ကုက္ကုစ္စံ သိယာ ဝိပ္ပဋိသာရော** တိ ဧဝံ ဘုဉ္ဇန္တော ယာဝဇီဝံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ သက္ခိဿာမိ နု ခေါ, န နု ခေါတိ ဣတိ မေ ဝိပ္ပဋိသာရကုက္ကုစ္စံ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ **ဧကဒေသံ ဘုဉ္ဇိတွာ** တိ ဟေရညကတ္ထေရာ ကိရ ပတ္တေ ဘတ္တံ ပက္ခိပိတွာ သပ္ပိမ္ပိ ဒိန္နေ သပ္ပိနာ ဥဏှာဟမေဝ ထောကံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ အဝသေသံ ဗဟိ နီဟရိတွာ ဆာယူဒကဖာသုကေ ဌာနေ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ။ ဧတံ သန္ဓာယ သတ္ထာ အာဟ။ ဘဒ္ဒါလိ, ပန စိန္တေသိ – ''သစေ သကိံ ပတ္တံ ပူရေတွာ ဒိန္နံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ပုန ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ဩဒနဿ ပူရေတွာ လဒ္ဓံ ဗဟိ နီဟရိတွာ ဆာယူဒကဖာသုကေ ဌာနေ ဘုဉ္ဇေယျ, ဣတိ ဧဝံ ဝဋ္ဋေယျ, ဣတရထာ ကော သက္ကောတီ''တိ။ တသ္မာ **ဧဝမ္ပိ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, န ဥဿဟာမိ** တိ အာဟ။ အယံ ကိရ အတီတေ အနန္တရာယ ဇာတိယာ ကာကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ ကာကာ စ နာမ မဟာဆာတကာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဆာတကတ္ထေရော နာမ အဟောသိ။ တဿ ပန ဝိရဝန္တဿေဝ ဘဂဝါ တံ မဒ္ဒိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ – ''ယော ပန ဘိက္ခု ဝိကာလေ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ခါဒေယျ ဝါ ဘုဉ္ဇေယျ ဝါ ပါစိတ္တိယ''န္တိ (ပါစိ. ၂၄၈) သိက္ခာပဒံ ပညပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အထ ခေါ အာယသ္မာ, ဘဒ္ဒါလိ,။ပေ။ အနုဿာဟံ ပဝေဒေသီ**တိ။

ယထာ တန္တိ ယထာ အညောပိ သိက္ခာယ န ပရိပူရကာရီ ဧကဝိဟာရေပိ ဝသန္တော သတ္ထု သမ္မုခီဘာဝံ န ဒဒေယျ, တထေဝ န အဒါသီတိ အတ္ထော။ နေဝ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနံ အဂမာသိ, န ဓမ္မဒေသနဋ္ဌာနံ န ဝိတက္ကမာဠကံ, န ဧကံ ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ယသ္မိံ ကုလေ ဘဂဝါ နိသီဒတိ, တဿ ဒွါရေပိ န အဋ္ဌာသိ။ သစဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဘဂဝါ ဂစ္ဆတိ, သော ပုရေတရမေဝ ဥဋ္ဌာယ အညတ္ထ ဂစ္ဆတိ။ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတော ကိရေသ ကုလပုတ္တော ပရိသုဒ္ဓသီလော။ တေနဿ န အညော ဝိတက္ကော အဟောသိ, – ''မယာ နာမ ဥဒရကာရဏာ ဘဂဝတော သိက္ခာပဒပညာပနံ ပဋိဗာဟိတံ, အနနုစ္ဆဝိကံ မေ ကတ''န္တိ အယမေဝ ဝိတက္ကော အဟောသိ။ တသ္မာ ဧကဝိဟာရေ ဝသန္တောပိ လဇ္ဇာယ သတ္ထု သမ္မုခီဘာဝံ နာဒါသိ။

၁၃၅. **စီဝရကမ္မံ ကရောန္တီ** တိ မနုဿာ ဘဂဝတော စီဝရသာဋကံ အဒံသု, တံ ဂဟေတွာ စီဝရံ ကရောန္တိ။ **ဧတံ ဒေါသက**န္တိ ဧတံ ဩကာသမေတံ အပရာဓံ, သတ္ထု သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တဿ ပဋိဗာဟိတကာရဏံ သာဓုကံ မနသိ ကရောဟီတိ အတ္ထော။ **ဒုက္ကရတရ**န္တိ ဝဿဥပဟိ ဝသိတွာ ဒိသာပက္ကန္တေ ဘိက္ခူ ကုဟိံ ဝသိတ္ထာတိ ပုစ္ဆန္တိ, တေဟိ ဇေတဝနေ ဝသိမှာတိ ဝုတ္တေ, ''အာဝုသော, ဘဂဝါ ဣမသ္မိံ အန္တောဝဿေ ကတရံ ဇာတကံ ကထေသိ, ကတရံ သုတ္တန္တံ, ကတရံ သိက္ခာပဒံ ပညပေသီ''တိ ပုစ္ဆိတာရော ဟောန္တိ။ တတော ''ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒံ ပညပေသိ, ဘဒ္ဒါလိ, နာမ နံ ဧကော ထေရော ပဋိဗာဟီ''တိ ဝက္ခန္တိ။ တံ သုတွာ ဘိက္ခူ – ''ဘဂဝတောပိ နာမ သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တဿ ပဋိဗာဟိတံ အယုတ္တံ အကာရဏ''န္တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ တေ အယံ ဒေါသော မဟာဇနန္တရေ ပာကဋော ဟုတွာ ဒုပ္ပဋိကာရတံ အာပဇ္ဇိဿတီတိ မညမာနာ ဧဝမာဟံသု။ အပိစ အညေပိ ဘိက္ခူ ပဝါရေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂမိဿန္တိ။ အထ တွံ ''ဧထာဝုသော, မမ သတ္ထာရံ ခမာပေန္တဿ သဟာယာ ဟောထာ''တိ သင်္ဃံ သန္နိပါတေဿသိ။ တတ္ထ အာဂန္တုကာ ပုစ္ဆိဿန္တိ, ''အာဝုသော, ကိံ ဣမိနာပိ ဘိက္ခုနာ ကတ''န္တိ။ တတော တေမတ္ထံ သုတွာ ''ဘာရိယံ ကတံ ဘိက္ခုနာ, ဒသဗလံ နာမ ပဋိဗာဟိဿတီတိ အယုတ္တမေတ''န္တိ ဝက္ခန္တိ။ ဧဝမ္ပိ တေ အယံ အပရာဓော မဟာဇနန္တရေ ပာကဋော ဟုတွာ ဒုပ္ပဋိကာရတံ အာပဇ္ဇိဿတီတိ မညမာနာပိ ဧဝမာဟံသု။ အထ ဝါ ဘဂဝါ ပဝါရေတွာ စာရိကံ ပက္ကမိဿတိ, အထ တွံ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဘဂဝတော ခမာပနတ္ထာယ သင်္ဃံ သန္နိပါတေဿသိ။ တတြ ဒိသာဝါသိနော ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိဿန္တိ, ''အာဝုသော, ကိံ ဣမိနာ ဘိက္ခုနာ ကတ''န္တိ။ပေ။ ဒုပ္ပဋိကာရတံ အာပဇ္ဇိဿတီတိ မညမာနာပိ ဧဝမာဟံသု။

ဧတဒဝေါစာတိ အပ္ပတိရူပံ မယာ ကတံ, ဘဂဝါ ပန မဟန္တေပိ အဂုဏေ အလဂ္ဂိတွာ မယှံ အစ္စယံ ပဋိဂ္ဂဏှိဿတီတိ မညမာနော ဧတံ ''အစ္စယော မံ, ဘန္တေ,''တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ တတ္ထ **အစ္စယော** တိ အပရာဓော။ **မံ အစ္စဂမာ**တိ မံ အတိက္ကမ္မ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တော။ **ပဋိဂ္ဂဏှာတူ** တိ ခမတု။ **အာယတိံ သံဝရာယာ**တိ အနာဂတေ သံဝရဏတ္ထာယ, ပုန ဧဝရူပဿ အပရာဓဿ ဒေါသဿ ခလိတဿ အကရဏတ္ထာယ။ **တဂ္ဃာ** တိ ဧကံသေန။ **သမယောပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒါလိ** တိ, ဘဒ္ဒါလိ, တယာ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗယုတ္တကံ ဧကံ ကာရဏံ အတ္ထိ, တမ္ပိ တေ န ပဋိဝိဒ္ဓံ န သလ္လက္ခိတန္တိ ဒဿေတိ။

၁၃၆. ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော တိအာဒီသု ဓမ္မာနုသာရီ, သဒ္ဓါနုသာရီတိ ဒွေ ဝ ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ မဂ္ဂသမင္ဂိပုဂ္ဂလာ။ တေ ပန သတ္ထာပိ အရိယပုဂ္ဂလေ ဘဂဝတာပိ ဧဝံ အာဏာပေတုံ န ယုတ္တံ, ဘဂဝတာ အာဏတ္တေ တေသမ္ပိ ဧဝံ ကာတုံ န ယုတ္တံ။ အဋ္ဌာနပရိကပ္ပဝသေန ပန အရိယပုဂ္ဂလာနံ သုဝစဘာဝဒဿနတ္ထံ ဘဒ္ဒာလိတ္ထေရဿ စ ဒုဗ္ဗစဘာဝဒဿနတ္ထမေတံ ဝုတ္တံ။

အပိ နု တွံ တသ္မိံ သမယေ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော တိ ဒေသနံ ကသ္မာ အာရဘိ? ဘဒ္ဒာလိဿ နိဂ္ဂဟဏတ္ထံ။ အယဉှေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ဘဒ္ဒာလိ, ဣမေ သတ္တ အရိယပုဂ္ဂလာ လောကေ ဒက္ခိဏေယျာ မမ သာသနေ သာမိနော, မယိ သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တေ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗယုတ္တေ ကာရဏေ သတိ တေသံ ပဋိဗာဟိတုံ ယုတ္တံ။ တွံ ပန မမ သာသနတော ဗာဟိရကော, မယိ သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တေ တုယှံ ပဋိဗာဟိတုံ န ယုတ္တန္တိ။

ရိတ္တော တုစ္ဆော တိ အန္တော အရိယဂုဏာနံ အဘာဝေန ရိတ္တကော တုစ္ဆကော, ဣဿရဝစနေ ကိဉ္စိ န ဟောတိ။ **ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောသီ** တိ ယထာ ဓမ္မော ဌိတော, တထေဝ ကရောသိ, ခမာပေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တံ တေ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ**တိ တံ တဝ အပရာဓံ မယံ ခမာမ။ **ဝုဒ္ဓိ ဟေသာ, ဘဒ္ဒာလိ, အရိယဿ ဝိနယေ** တိ ဧသာ, ဘဒ္ဒာလိ, အရိယဿ ဝိနယေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဝုဒ္ဓိ နာမ။ ကတမာ? အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရိတွာ အာယတိံ သံဝရာပဇ္ဇနာ။ ဒေသနံ ပန ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ကရောန္တော “ယော အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောတိ, အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ”တိ အာဟ။

၁၃၇. သတ္ထာပိ ဥပဝဒတီတိ “အသုကဝိဟာရဝါသီ အသုကဿ ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော အသုကဿ အန္တေဝါသိကော ဣတ္ထန္နာမော နာမ ဘိက္ခု လောကုတ္တရဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကုဏန္တော ဝိဗ္ဘန္တော”တိ သုတွာ – “ကိံ တဿ အရညဝါသေန, ယော မယှံ ပန သာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ”တိ ဧဝံ ဥပဝဒတိ, သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော, အပိစေတ္ထ ဒေဝတာ န ကေဝလံ ဥပဝဒန္တိ, ဘေရဝါရမ္မဏံ ဒဿေတွာ ပလာယနာကာရမ္ပိ ကရောန္တိ။ **အတ္တနာပိ အတ္တာန**န္တိ သီလံ အာဝဇ္ဇန္တဿ သံကိလိဋ္ဌဋ္ဌာနံ ပာကဋံ ဟောတိ, စိတ္တံ ဝိဓာဝတိ, န ကမ္မဋ္ဌာနံ အလ္လီယတိ။ သော “ကိံ မာဒိသဿ အရညဝါသေနာ”တိ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဥဋ္ဌာယ ပက္ကမတိ။ **အတ္တာပိ အတ္တာနံ ဥပဝဒိတော**တိ အတ္တနာပိ အတ္တာ ဥပဝဒိတော, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တပစ္စနီကနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ** တိအာဒိ ဧဝံ သစ္ဆိကရောတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

၁၄၀. ပသယှ ပသယှ ကာရဏံ ကရောန္တီ တိ အပ္ပမတ္တကေပိ ဒောသေ နိဂ္ဂဟေတွာ ပုနပ္ပုနံ ကာရေန္တိ။ **နော တထာ**တိ မဟန္တေပိ အပရာဓေ ယထာ ဣတရံ, ဧဝံ ပသယှ န ကာရေန္တိ။ သော ကိရ, “အာဝုသော, ဘဒ္ဒာလိ, မာ စိန္တယိတ္ထ, ဝေဠုပံ နာမ ဟောတိ, ဧဟိ သတ္ထာရံ ခမာပေဟီ”တိ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာပိ, ကဉ္စိ ဘိက္ခုံ ပေသေတွာ အတ္တနော သန္တိကံ ပက္ကောသာပေတွာ, “ဘဒ္ဒာလိ, မာ စိန္တယိတ္ထ, ဝေဠုပံ နာမ ဟောတီ”တိ ဧဝံ သတ္ထုသန္တိကာပိ အနုဂ္ဂဟံ ပစ္စာသီသတိ။ တတော “ဘိက္ခုသင်္ဃေနာပိ န သမဿာသိတော, သတ္ထာရာပီ”တိ စိန္တေတွာ ဧဝမာဟ။

အထ ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ သတ္ထာပိ ဩဝဒိတဗ္ဗယုတ္တမေဝ ဩဝဒတိ, န ဣတရန္တိ ဒဿေတုံ **ဣဓ, ဘဒ္ဒာလိ, ဧကစ္စော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဓိကနာဒ**န္တိအာဒီနိ အနုမာနသုတ္တေ ဝိတ္ထာရိတာနိ။ **န သမ္မာ ဝတ္တတီ** တိ သမ္မာ ဝတ္တမ္ပိ န ဝတ္တတိ။ **န လောမံ ပါတေတီ**တိ အနုလောမဝတ္တေ န ဝတ္တတိ, ဝိလောမမေဝ ဂဏှာတိ။ **န နိတ္ထာရံ ဝတ္တတီ**တိ နိတ္ထာရဏကဝတ္တမ္ဟိ န ဝတ္တတိ, အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတ္ထံ တုရိတတုရိတော ဆန္ဒဇာတော န ဟောတိ။ **တတြ** တိ တသ္မိံ တဿ ဒုဗ္ဗစကရဏေ။ **အဘိဏှာပတ္တိကော** တိ နိရန္တရာပတ္တိကော။ **အာပတ္တိဗဟုလော**တိ သာပတ္တိကကာလောဝဿ ဗဟု, သုဒ္ဓော နိရာပတ္တိကကာလော အပ္ပောတိ အတ္ထော။ **န ခိပ္ပမေဝ ဝူပသမ္မတီ**တိ ခိပ္ပံ န ဝူပသမ္မတိ, ဒီဃသုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိနယဓရော ဟဒဓောဝနကာလေ အာဂတံ “ဂစ္ဆာဝုသော, ဝတ္တဝေလာ”တိ ဝဒန္တိ။ ပုန ကာလံ မညိတွာ အာဂတံ “ဂစ္ဆာဝုသော, တုယှံ ဝိဟာရဝေလာ, ဂစ္ဆာဝုသော, သာမဏေရာဒီနံ ဥဒ္ဒေသအနဝေလာ, အမှာကံ နှာနဝေလာ, ထေရူပဋ္ဌာနဝေလာ, မုခဓောဝနဝေလာ”တိအာဒီနိ ဝတွာ ဒိဝသဘာဂေပိ ရတ္တိဘာဂေပိ အာဂတံ ဥယျောဇေန္တိယေဝ။ “ကာယ ဝေလာယ, ဘန္တေ, ဩကာသော ဘဝိဿတီ”တိ ဝုတ္တေပိ “ဂစ္ဆာဝုသော, တွံ ဣမမေဝ ဌာနံ ဇာနာသိ, အသုကော နာမ ဝိနယဓရတ္ထေရော သိနေဟဟာနံ ပိဝတိ, အသုကော ဝိရေစနံ ကာရေတိ, ကသ္မာ တုရိတောသီ”တိအာဒီနိ ဝတွာ ဒီဃသုတ္တမေဝ ကရောန္တိ။

၁၄၁. ခိပ္ပမေဝ ဝူပသမ္မတီတိ လဟုံ ဝူပသမ္မတိ, န ဒီဃသုတ္တံ ဟောတိ။ ဥဿုက္ကာပန္နာ ဘိက္ခူ – “အာဝုသော, အယံ သုဗ္ဗစော ဘိက္ခု, ဇနပဒဝါသိနော နာမ ကမန္တသေနာသနေ ဝသနဋ္ဌာနနိသဇ္ဇနာဒီနိ န ဖာသုကာနိ ဟောန္တိ, ဘိက္ခာစာရောပိ ဒုက္ခော ဟောတိ, သီဃမဿ အဓိကရဏံ ဝူပသမေမာ”တိ သန္နိပတိတ္ဝာ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာပေတ္ဝာ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာပေန္တိ။

၁၄၂. အဓိစ္စာပတ္တိကောတိ ကဒါစိ ကဒါစိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ သော ကိဉ္စာပိ လဇ္ဇီ ဟောတိ ပကတတ္တော, ဒုဗ္ဗစတ္တာ ပနဿ ဘိက္ခူ တထေဝ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။

၁၄၄. သဒ္ဓာမတ္တကေန ဝဟတိ ပေမမတ္တကေနာတိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု အပ္ပမတ္တကာယ ဂေဟဿိတသဒ္ဓာယ အပ္ပမတ္တကေန ဂေဟဿိတပေမေန ယာပေတိ။ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏသဒိသာ ဟိ အယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ, နဝပဗ္ဗဇိတော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဂုဏံ အဇာနန္တော အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု ပေမမတ္တေန ယာပေတိ, တသ္မာ ဧဝရူပါ သင်္ဂဏှိတဗ္ဗာ။ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဟိ သင်္ဂဟံ လဘိတ္ဝာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဌိတာ အဘိညာပတ္တာ မဟာသမဏာ ဘဝိဿန္တိ။ ဧတ္တကေန ကထာမဂ္ဂေန “ဩဝဒိတဗ္ဗယုတ္တကံ ဩဝဒန္တိ, န ဣတရ”န္တိ ဣမမေဝ ဘဂဝတာ ဒဿိတံ။

၁၄၅. အညာယ သဏ္ဌဟိံသူတိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ **သတ္တေသု ဟာယမာနေသူ**တိ ပဋိပတ္တိယာ ဟာယမာနာယ သတ္တာ ဟာယန္တိ နာမ။ **သဒ္ဓမ္မေ အန္တရဓာယမာနေ**တိ ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မေ အန္တရဓာယမာနေ။ ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မောပိ ဟိ ပဋိပတ္တိပူရကေသု သတ္တေသု အသတိ အန္တရဓာယတိ နာမ ။ **အာသဝဋ္ဌာနီယာ**တိ အာသဝါ တိဋ္ဌန္တိ ဧတေသူတိ အာသဝဋ္ဌာနီယာ။ ယေသု ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာ ပရူပဝါဒဝိပ္ပဋိသာရဝဓဗန္ဓနာဒယော စေဝ အပါယဒုက္ခဝိသေသဘူတာ စ အာသဝါ တိဋ္ဌန္တိယေဝ။ ယသ္မာ နေသံ တေ ကာရဏံ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ တေ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဝီတိက္ကမဓမ္မာ ယာဝ န သင်္ဃေ ပါတုဘဝန္တိ, န တာဝ သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတီတိ အယမေတ္ထ ယောဇနာ။

ဧဝံ အကာလံ ဒဿေတ္ဝာ ပုန ကာလံ ဒဿေတုံ **ယတော စ ခော, ဘဒ္ဒါလီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယတော**တိ ယဒါ, ယသ္မိံ ကာလေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ ဝါ ဧတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ယသ္မိံ ကာလေ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာတိ သင်္ချံ ဂတာ ဝီတိက္ကမဒေါသာ သင်္ဃေ ပါတုဘဝန္တိ, တဒါ သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ။ ကသ္မာ? တေသံယေဝ အာသဝဋ္ဌာနီယဓမ္မသင်္ခါတာနံ ဝီတိက္ကမဒေါသာနံ ပဋိဃာတာယ။

ဧဝံ အာသဝဋ္ဌာနီယာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပတ္တိံ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ အကာလံ, ဥပ္ပတ္တိဉ္စ ကာလန္တိ ဝတ္ဝာ ဣဒါနိ တေသံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပတ္တိကာလဉ္စ ဥပ္ပတ္တိကာလဉ္စ ဒဿေတုံ **“န တာဝ, ဘဒ္ဒါလိ, ဣဓေကစ္စေ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မဟတ္တ**န္တိ မဟန္တဘာဝံ။ သင်္ဃော ဟိ ယာဝ န ထေရနဝမဇ္ဈိမာနံ ဝသေန မဟတ္တံ ပတ္တော ဟောတိ, တာဝ သေနာသနာနိ ပဟောန္တိ, သာသနေ ဧကစ္စေ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ မဟတ္တံ ပတ္တေ ပန တေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အထ သတ္ထာ သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ။ တတ္ထ မဟတ္တံ ပတ္တေ သင်္ဃေ ပညတ္တသိက္ခာပဒါနိ –

“ယော ပန ဘိက္ခု အနုပသမ္ပန္နေန ဥတ္တရိဒ္ဝိရတ္တတိရတ္တံ သဟသေယျံ ကပ္ပေယျ ပါစိတ္တိယံ (ပါစိ. ၅၁)။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အနုဝဿံ ဝုဋ္ဌာပေယျ ပါစိတ္တိယံ (ပါစိ. ၁၁၇၁)။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဧကဝဿံ ဒ္ဝေ ဝုဋ္ဌာပေယျ ပါစိတ္တိယ”န္တိ (ပါစိ. ၁၁၇၅)။

ဣမိနာ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

လာဘဂ္ဂန္တိ လာဘဿ အဂ္ဂံ။ သင်္ဃော ဟိ ယာဝ န လာဘဂ္ဂပတ္တော ဟောတိ, န တာဝ လာဘံ ပဋိစ္စ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ပတ္တေ ပန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အထ သတ္ထာ သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ –

“ယော ပန ဘိက္ခု အစေလကဿ ဝါ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝါ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ဝါ သဟတ္ထာ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ဒဒေယျ ပါစိတ္တိယ”န္တိ (ပါစိ. ၂၇၀)။

ဣ္ကဒဥ္ဟိ လာဘဂ္ဂပတ္တော သင္ဃေ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ။

ယသဂ္ဂ န္တိ ယသသ္သ အဂ္ဂံ။ သင္ဃော ဟိ ယာဝ န ယသဂ္ဂပတ္တော ဟောတိ, န တာဝ ယသံ ပဋိစ္စ အာသဝဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ပတ္တေ ပန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အထ သတ္ထာ သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ "သုရာမေရယပာနေ ဟာစိတ္တိယ"န္တိ (ဟာစိ. ၃၂၇)။ ဣ္ကဒဥ္ဟိ ယသဂ္ဂပတ္တေ သင္ဃေ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ။

ဗာဟုသစ္စ န္တိ ဗဟုသ္သုတဘာဝံ။ သင္ဃော ဟိ ယာဝ န ဗာဟုသစ္စပတ္တော ဟောတိ, န တာဝ အာသဝဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဗာဟုသစ္စပတ္တေ ပန ယသ္မာ ဧကံ နိကာယံ ဒွေ နိကာယေ ပဉ္စပိ နိကာယေ ဥဂ္ဂဟေတ္ွာ အယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ ပုဂ္ဂလာ ရသေန ရသံ သံသန္ဒေတွာ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထု သာသနံ ဒီပေန္တိ, အထ သတ္ထာ – "ယော ပန ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ (ဟာစိ. ၄၁၈)။ပေ.။ သမဏုဒ္ဒေသောပိ စေ ဧဝံ ဝဒေယျာ"တိအာဒိနာ (ဟာစိ. ၄၂၉) နယေန သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ။

ရတ္တညုတံ ပတ္တော တိ ဧတ္ထ ရတ္တိယော ဇာနန္တီတိ ရတ္တညူ။ အတ္တနော ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဗဟူ ရတ္တိယော ဇာနန္တိ, စိရပဗ္ဗဇိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ရတ္တညူနံ ဘာဝံ ရတ္တညုတံ။ တတြ ရတ္တညုတံ ပတ္တေ သင္ဃေ ဥပသေနံ ဝင်္ဂန္တပုတ္တံ အာရဗ္ဘ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သော ဟာယသ္မာ ဦနဒသဝသ္သေ ဘိက္ခူ ဥပသမ္ပာဒေန္တေ ဒိသွာ ဧကဝသ္သော သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ အထ ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒံ ပညပေသိ – "န, ဘိက္ခဝေ, ဦနဒသဝသ္သေန ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ"တိ (မဟာဝ. ၇၅)။ ဧဝံ ပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ ပုန ဘိက္ခူ "ဒသဝသ္သမ္ဟာ ဒသဝသ္သမ္ဟာ"တိ ဗာလာ အဗျတ္တာ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ။ အထ ဘဂဝတာ အပရမ္ပိ သိက္ခာပဒံ ပညပေသိ – "န, ဘိက္ခဝေ, ဗာလေန အဗျတ္တေန ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန ဒသဝသ္သေန ဝါ အတိရေကဒသဝသ္သေန ဝါ ဥပသမ္ပာဒေတု"န္တိ။ ဣတိ ရတ္တညုတံ ပတ္တကာလေ ဒွေ သိက္ခာပဒာနိ ပညတ္တာနိ။

၁၄၆. အာဇာနီယသုသူပမံ ဓမ္မပရိယာယံ ဒေသေသီတိ တရုဏာဇာနီယဥပမံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသယိ။ **တတြာ** တိ တသ္မိံ အသရဏေ။ **န ခေါ, ဘဒ္ဒာလိ, ဧသေဝ ဟေတူ** တိ န ဧသ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရိဘာဝေ ဧကော ဟေတု။

၁၄၇. မုခါဓာနေ ကာရဏံ ကာရေတီတိ ခလီနဗန္ဓာဒီဟိ မုခဌပနေ သာခုကံ ဂီဝံ ပဂ္ဂဏှာပေတုံ ကာရဏံ ကာရေတိ။ **ဝိသူကာယိတာနီ**တိအာဒီဟိ ဝိသေဝနာစာရံ ကထေသိ။ သဗ္ဗာနေဝ ဟေတာနိ အညမညဝေဝစနာနိ။ **တသ္မိံ ဌာနေ** တိ တသ္မိံ ဝိသေဝနာစာရေ။ **ပရိနိဗ္ဗာယတီ** တိ နိဗ္ဗိသေဝနော ဟောတိ, တံ ဝိသေဝနံ ဇဟတီတိ အတ္ထော။ **ယုဂါဓာနေ**တိ ယုဂဌပနေ ယုဂသ္သ သာခုကံ ဂဟဏတ္ထံ။

အနုက္ကမေ တိ စတ္တာရောပိ ပါဒေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဥက္ခိပနေ စ နိက္ခိပနေ စ။ ပရသေနာယ ဟိ အာတဋ္ဋေ ဌတွာ အသိံ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆန္တသ္သ အသ္သသ္သ ပါဒေ ဆိန္ဒန္တိ။ တသ္မိံ သမယေ ဧသ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ စတ္တာရောပိ ပါဒေ ဥက္ခိပိသ္သတီတိ ရဇ္ဇုဗန္ဓနဝိဓာနေန ဧတံ ကာရဏံ ကရောန္တိ။ **မဏ္ဍလေ** တိ ယထာ အသ္သေ နိသိန္နော ယေဝ ဘူမိယံ ပတိတံ အာဝုဓံ ဂဟေတုံ သက္ကောတိ, ဧဝံ ကရဏတ္ထံ မဏ္ဍလေ ကာရဏံ ကာရေတိ။ **ခုရကာသေ**တိ အဂ္ဂဂ္ဂခုရေဟိ ပထဝီကမနေ။ ရတ္တိံ ဩက္ကန္တကရဏသ္မိဥ္ဟိ ယထာ ပဒသဒ္ဒော န သုယျတိ, တဒတ္ထံ ဧကသ္မိံ ဌာနေ သညံ ဒတွာ အဂ္ဂဂ္ဂခုရေဟိယေဝ ဂမနံ သိက္ခာပေန္တိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဇဝေ**တိ သီဃဂတဟာနေ။ "ဓာဝေ"တိပိ ပါဌော။ အတ္တနော ပရာဇယေ သတိ ပလာယနတ္ထံ, ပရံ ပလာယန္တံ အနုဗန္ဓိတွာ ဂဟဏတ္ထဉ္စ ဧတံ ကာရဏံ ကာရေတိ။ **ဒဝတ္တေ** တိ ဒဝတ္တာယ, ယုဒ္ဓကာလသ္မိဥ္ဟိ ဟတ္ထီသု ဝါ ကောဉ္စနာဒံ ကရောန္တေသု အသ္သေသု ဝါ ဟသန္တေသု ရထေသု ဝါ နိဃောသန္တေသု ယောဓေသု ဝါ ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရောန္တေသု တသ္သ ရဝသ္သ အဘာယိတွာ ပရသေနပဝေသနတ္ထံ အယံ ကာရဏာ ကရီယတိ။

ရာဇဂုဏေတိ ရညော ဇာနိတဗ္ဗဂုဏေ။ ကူဋကဏ္ဏရညော ကိရ ဂုဠဝဏ္ဏော နာမ အသ္သော အဟောသိ။ ရာဇာ ဟာစိနဒွာရေန နိက္ခမိတွာ စေတိယပဗ္ဗတံ ဂမိသ္သာမီတိ ကလမ္ဗနဒီတီရံ သမ္ပတ္တော။ အသ္သော တီရေ ဌတွာ ဥဒကံ ဩတရိတုံ န ဣစ္ဆတိ, ရာဇာ အသ္သာစရိယံ အာမန္တေတွာ – "အဟော တယာ အသ္သော သိက္ခာပိတော ဥဒကံ ဩတရိတုံ န ဣစ္ဆတီ"တိ အာဟ။ အာစရိယော – "သုသိက္ခာပိတော ဒေဝ အသ္သော, ဝေမသ္သ ဟိ စိတ္တံ 'သစာဟံ ဥဒကံ ဩတရိ

ဿာမိ, တလံ တေမိဿတိ, တလေ တိဋ္ဌေ ရညော အင်္ဂေ ဥဒကံ ပတေယျာ’တိ ဧဝံ တုမှာကံ သရီရေ ဥဒကပတနဘယေန န ဩတရတိ, တလံ ဂဏှာပေထာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ တထာ ကာရေသိ။ အဿော ဝေဂေန ဩတရိတွာ ပာရံ ဂတော။ တေဒတ္ထံ အယံ ကာရဏာ ကရီယတိ။ **ရာဇဝံသော**တိ အဿရာဇဝံသော။ ဝံသော စေသော အဿရာဇာနံ, တထာရူပေန ပဟာရေန ဆိန္နဘိန္နသရီရာပိ အဿာရောဟံ ပရသေနာယ အပာတေတွာ ဗဟိ နီဟရန္တိယေဝ။ တေဒတ္ထံ ကာရဏံ ကာရေတီတိ အတ္ထော။

ဥတ္တမေ ဇဝေတိ ဇဝသမ္ပတ္တိယံ, ယထာ ဥတ္တမဇဝေ ဟောတိ, ဧဝံ ကာရဏံ ကာရေတီတိ အတ္ထော။ **ဥတ္တမေ ဟယေ**တိ ဥတ္တမဟယဘာဝေ, ယထာ ဥတ္တမဟယော ဟောတိ, ဧဝံ ကာရဏံ ကာရေတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ပကတိယာ ဥတ္တမဟယောဝ ဥတ္တမဟယကာရဏံ အရဟတိ, န အညော။ ဥတ္တမဟယကာရဏာယ ဧဝ စ ဟယော ဥတ္တမဇဝံ ပဋိပဇ္ဇတိ, န အညောတိ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ရာဇာ ဧကံ သိန္ဓဝပောတကံ လဘိတွာ သိန္ဓဝဘာဝံ အဇာနိတွာဝ ကမ္မံ သိက္ခာပေဟီတိ အာစရိယဿ အဒါသိ။ အာစရိယောပိ တဿ သိန္ဓဝဘာဝံ အဇာနန္တော တံ မာသခါဒကယောဂ္ဂကာနံ ကာရဏာသု ဥပနေတိ။ သော အတ္တနော အနနုစ္ဆဝိကတ္တာ ကာရဏံ န ပဋိပဇ္ဇတိ။ သော တံ ဒမေတုံ အသက္ကောန္တော “ကူဋဿော အယံ မဟာရာဇာ”တိ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။

အထေကဒိဝသံ ဧကော အဿာစရိယပုဗ္ဗကော ဒဟရော ဥပဋ္ဌာယဿ ဘဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော တံ ပရိခါပိဋ္ဌေ စရန္တံ ဒိသွာ – “အနဂ္ဃော, ဘန္တေ, သိန္ဓဝပောတကော”တိ ဥပဋ္ဌာယဿ ကထေသိ။ သစေ ရာဇာ ဇာနေယျ, မင်္ဂလဿံ နံ ကရေယျာတိ။ ထေရော အာဟ – “မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော, တာတ, ရာဇာ အပ္ပေဝ နာမ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပသီဒေယျ ရညော ကထေဟီ”တိ။ သော ဂန္တွာ, – “မဟာရာဇ, အနဂ္ဃော သိန္ဓဝပောတကော အတ္ထီ”တိ ကထေသိ။ တယာ ဒိဋ္ဌော , တာတာတိ? အာမ, မဟာရာဇာတိ။ ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ? တုမှာကံ ဘုဉ္ဇနကသုဝဏ္ဏထာလေ တုမှာကံ ဘုဉ္ဇနကဘတ္တံ တုမှာကံ ပိဝနကရသော တုမှာကံ ဂန္ဓာ တုမှာကံ မာလာတိ။ ရာဇာ သဗ္ဗံ အဒါပေသိ။ ဒဟရော ကဟာပေတွာ အဂမာသိ။

အဿော ဂန္ဓံ ဃာယိတွာဝ “မယှံ ဂုဏဇာနနကအာစရိယော အတ္ထိ မညေ”တိ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဒဟရော ဂန္တွာ “ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇာ”တိ အစ္ဆရံ ပဟာရိ။ အဿော အာဂန္တွာ သုဝဏ္ဏထာလေ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိ, ရသံ ပိဝိ။ အထ နံ ဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပိတွာ ရာဇပိဠန္ဓနံ ပိဠန္ဓိတွာ “ပုရတော ပုရတော ဂစ္ဆာ”တိ အစ္ဆရံ ပဟာရိ။ သော ဒဟရဿ ပုရတော ပုရတော ဂန္တွာ မင်္ဂလဿဋ္ဌာနေ အဋ္ဌာသိ။ ဒဟရော – “အယံ တေ, မဟာရာဇ, အနဂ္ဃော သိန္ဓဝပောတကော, ကမိနာဝ နံ နိယာမေန ကတိပာဟံ ပဋိဇဂ္ဂာပေဟီ”တိ ဝတွာ နိက္ခမိ။

အထ ကတိပာဟဿ အစ္စယေန အာဂန္တွာ အဿဿ အာနုဘာဝံ ပဿိဿသိ, မဟာရာဇာတိ။ သာဓု အာစရိယ ကုဟိံ ဌတွာ ပဿာမာတိ? ဥယျာနံ ဂစ္ဆ, မဟာရာဇာတိ။ ရာဇာ အဿံ ကဟာပေတွာ အဂမာသိ။ ဒဟရော အစ္ဆရံ ပဟာရိတွာ “ဧတံ ရုက္ခံ အနုပရိယာဟီ”တိ အဿဿ သညံ အဒါသိ။ အဿော ပက္ခန္ဒိတွာ ရုက္ခံ အနုပရိဂန္တွာ အာဂတော။ ရာဇာ နေဝ ဂစ္ဆန္တံ န အာဂစ္ဆန္တံ အဒ္ဒသ။ ဒိဋ္ဌော တေ, မဟာရာဇာတိ? န ဒိဋ္ဌော, တာတာတိ။ ဝလဉ္ဇကဒဏ္ဍံ ဧတံ ရုက္ခံ နိဿာယ ဌပေထာတိ ဝတွာ အစ္ဆရံ ပဟာရိ “ဝလဉ္ဇကဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဧဟီ”တိ။ အဿော ပက္ခန္ဒိတွာ မုခေန ဂဟေတွာ အာဂတော။ ဒိဋ္ဌံ, မဟာရာဇာတိ။ ဒိဋ္ဌံ, တာတာတိ။

ပုန အစ္ဆရံ ပဟာရိ “ဥယျာနဿ ပာကာရမတ္ထကေန စရိတွာ ဧဟီ”တိ။ အဿော တထာ အကာသိ။ ဒိဋ္ဌော, မဟာရာဇာတိ။ န ဒိဋ္ဌော, တာတာတိ။ ရတ္တကမ္ဗလံ အာဟရာပေတွာ အဿဿ ပာဒေ ဗန္ဓာပေတွာ တထေဝ သညံ အဒါသိ။ အဿော ဥလ္လင်္ဃိတွာ ပာကာရမတ္ထကေန အနုပရိယာယိ။ ဗလဝတာ ပုရိသေန အာဝိဉ္ဆနအလာတဂ္ဂိသိခါ ဝိယ ဥယျာနပာကာရမတ္ထကေ ပညာယိတ္ထ။ အဿော ဂန္တွာ သမီပေ ဌိတော။ ဒိဋ္ဌံ, မဟာရာဇာတိ။ ဒိဋ္ဌံ, တာတာတိ။ မင်္ဂလပောက္ခရဏိပာကာရမတ္ထကေ အနုပရိယာဟီတိ သညံ အဒါသိ။

ပုန “ပောက္ခရဏိံ ဩတရိတွာ ပဒုမပတ္တေသု စရိတွာ ဧဟီ”တိ သညံ အဒါသိ။ ပောက္ခရဏိံ ဩတရိတွာ သဗ္ဗပဒုမပတ္တေ စရိတွာ အဂမာသိ, ဧကံ ပတ္တမ္ပိ အနက္ကန္တံ ဝါ ဖာလိတံ ဝါ ဆိန္ဒိတံ ဝါ ခဏ္ဍိတံ ဝါ နာဟောသိ။ ဒိဋ္ဌ

ဋ္ဌံ, မဟာရာဇာတိ။ ဒိဋ္ဌံ, တာတာတိ။ အစ္ဆရံ ပဟရိတ္ဝာ တံ ဟတ္ထတလံ ဥပနာမေသိ။ ဓာတူပတ္ထဒ္ဓော လင်္ဃိတ္ဝာ ဟတ္ထတလေ အဋ္ဌာသိ။ ဒိဋ္ဌံ, မဟာရာဇာတိ? ဒိဋ္ဌံ, တာတာတိ။ ဧဝံ ဥတ္တမမဟယော ဧဝ ဥတ္တမကာရဏာယ ဥတ္တမဇဝံ ပဋိပဇ္ဇတိ။

ဥတ္တမေ သာခလ္ယေတိ မုဒုတစာယ။ မုဒုတစာယ ဟိ, "တာတ, တ္ဝံ မာ စိန္တယိ, ရညော မင်္ဂလဿော ဘဝိဿသိ, ရာဇဘောဇနာဒီနိ လဘိဿသီ"တိ ဥတ္တမမဟယကာရဏံ ကာရေတဗ္ဗော။ တေန ဝုတ္တံ "ဥတ္တမေ သာခလ္ယေ"တိ။ **ရာဇဘောဂ္ဂေ**တိ ရညော ဥပဘောဂေ။ **ရညော အင်္ဂန္တေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ**တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဂစ္ဆန္တေန ဟတ္ထံ ဝိယ ဟဒံ ဝိယ အနောဟာယေဝ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ တသ္မာ အင်္ဂန္တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, စတူသု တ သေနင်္ဂေသု ဧကံ အင်္ဂံ ဟောတိ။

အသေခာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာတိ အရဟတ္တဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒယောပိ တံသမ္ပယုတ္တာဝ။ **သမ္မာဉာဏံ** ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တသမ္မာဒိဋ္ဌိယေဝ။ ဌပေတ္ဝာ ပန အဋ္ဌ ဖလင်္ဂါနိ သေသာ ဓမ္မာ **ဝိမုတ္တီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အယံ ပန ဒေသနာ ဥဂ္ဃဋိတညူပုဂ္ဂလဿ ဝသေန အရဟတ္တနိကူဋံ ဂဟေတ္ဝာ နိဋ္ဌာပိတာတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဘဒ္ဒာလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. လဋုကိကောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၈. ဧဝံ မေ သုတန္တိ လဋုကိကောပမသုတ္တံ။ တတ္ထ **ယေန သော ဝနသဏ္ဍော**တိ အယမ္ပိ မဟာဥဒာယိတ္ထေရော ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံယေဝ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတ္ဝာ သဒ္ဓိံ ပဋိက္ကမိ။ တသ္မာ ယေန သော ဘဂဝတာ ဥပသင်္ကမန္တော ဝနသဏ္ဍော တေနုပသင်္ကမီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အပဟတ္တာ**တိ အပဟာရကော။ **ဥပဟတ္တာ**တိ ဥပဟာရကော။ **ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော**တိ ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတော။

၁၄၉. ယံ ဘဂဝတတိ ယသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတ။ **ဣင်္ဃာ**တိ အာဏတ္တိယံ နိပါတော။ **အညထတ္တ**န္တိ စိတ္တဿ အညထတ္တံ။ တဉ္စ ခော န ဘဂဝန္တံ ပဋိစ္စ, ဧဝရူပံ ပန ပဏီတဘောဇနံ အလဘန္တာ ကထံ ယာပေဿာမာတိ ဧဝံ ပဏီတဘောဇနံ ပဋိစ္စ အဟောသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဘူတပုဗ္ဗ**န္တိ ဣမိနာ ရတ္တိဘောဇနဿ ပဏီတဘာဝံ ဒဿေတိ။ **သူပေယျ**န္တိ သူပေန ဥပနေတဗ္ဗံ မစ္ဆမံသကဠီရာဒိ။ **သမဂ္ဂ ဘုဉ္ဇိဿာမ**ာတိ ဧကတော ဘုဉ္ဇိဿာမ။ **သင်္ခတိယော**တိ အဘိသင်္ခါရိကခါဒနီယာနိ။ **သဗ္ဗာ တာ ရတ္တိ**န္တိ သဗ္ဗာ တာ သင်္ခတိယော ရတ္တိံယေဝ ဟောန္တိ, ဒိဝါ ပန အပ္ပါ ပရိတ္တာ ထောကိကာ ဟောန္တီတိ။ မနုဿာ ဟိ ဒိဝါ ယာဂုကဇ္ဇကာဒီဟိ ယာပေတ္ဝာပိ ရတ္တိံ ယထာသတ္တိ ယထာ ပဏီတမေဝ ဘုဉ္ဇန္တိ။

ပုန **ဘူတပုဗ္ဗ**န္တိ ဣမိနာ ရတ္တိ ဝိကာလဘောဇနေ အာဒီနဝံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **အန္ဓကာရတိမိသာယ**န္တိ ဗဟလန္ဓကာရေ။ **မာဏဝေဟီ**တိ စောရေဟိ။ **ကတကမ္မေဟီ**တိ ကတစောရကမ္မေဟိ။ စောရာ ကိရ ကတကမ္မာ ယံ နေသံ ဒေဝတံ အာယာစိတ္ဝာ ကမ္မံ နိပ္ဖန္နံ, တဿာ ဥပဟာရတ္ထာယ မနုဿေ မာရေတ္ဝာ ဂလလောဟိတာဒီနိ ဂဏှန္တိ။ တေ အညေသု မနုဿေသု မာရိယမာနေသု ကောလာဟလာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ, ပဗ္ဗဇိတံ ပရိယေသန္တော နာမ နတ္ထီတိ မညမာနာ ဘိက္ခူ ဂဟေတ္ဝာ မာရေန္တိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အကတကမ္မေဟီ**တိ အဋ္ဌဝိတော ကမ္မံ အာဂမနကာလေ ကမ္မနိပ္ဖန္နတ္ထံ ပုရေတရံ ဗလိကမ္မံ ကာတုကာမေဟိ။ **အသဒ္ဓမ္မေန နိမန္တေတီ**တိ "ဧဟိ ဘိက္ခု အဇ္ဇေကရတ္တိံ ဣဓေဝ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ ဣဓ ဝသိတ္ဝာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတ္ဝာ သ္ဝေဝ ဂမိဿသီ"တိ မေထုနဓမ္မေန နိမန္တေတိ။

ပုန **ဘူတပုဗ္ဗ**န္တိ ဣမိနာ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌကာရဏံ ကထေတိ။ **ဝိဇ္ဇန္တရိကာယာ**တိ ဝိဇ္ဇုဝိဇ္ဇောတနက္ခဏေ ။ **ဝိဿရ မကာသီ**တိ မဟာသဒ္ဒမကာသိ။ **အဘုမ္မေ**တိ ဘူ'တိ ဝုဍ္ဎိ, အဘူ'တိ အဝုဍ္ဎိ, ဝိနာသော မယှန္တိ အတ္ထော။ **ပိသာစော ဝတ မ**န္တိ ပိသာစော မံ ခါဒိတုံ အာဂတော ဝတ။ **အာတုမာရီ မာတုမာရီ**တိ ဧတ္ထ **အာတူ**တိ ပိတာ, **မာတူ**တိ မာတာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယဿ ပိတာ စ မာတာ စ အတ္ထိ, တံ မာတာပိတရော အမှာကံ ပုတ္တကောတိ ယထာ တထာ တ

ဥပ္ပာဒေတွာ ယံကိဉ္စိ ခာဒနီယဘောဇနီယံ ဒတွာ ကေသိံ ဌာနေ သယာပေန္တိ။ သော ဧဝံ ရတ္တိံ ပိဏ္ဍာယ န စရတိ။ တုယှံ ပန မာတာပိတရော မတာ မညေ, တေန ဧဝံ စရသီတိ။

၁၅၀. **ဝေမေတ**တိ ဝေမေဝ ကိဉ္စိ အာနိသံသံ အပဿန္တာ နိက္ကာရဏေနေဝ။ ဝေမာဟံသူတိ ဂရဟန္တော အာဟ။ တတ္ထ **အာဟံသူ**တိ ဝဒန္တိ။ **ကိံ ပနိမဿာ** တိ ကြမဿ အပ္ပမတ္တကဿ ဟေတု ကိံ ဝတ္တဗ္ဗံ နာမ, နနု အပဿန္တေန ဝိယ အသုဏန္တေန ဝိယ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ **ဩရမတ္တကဿာ** တိ ပရိတ္တမတ္တကဿ။ **အဓိသလ္လိခတေတာယ** န္တိ အယံ သမဏော နဝနီတံ ပိသန္တော ဝိယ ပဒုမနာဠသုတ္တံ ကကစေန ဩက္ကန္တန္တော ဝိယ အတိသလ္လေခတိ, အတိ တယာမံ ကရောတိ။ **သိက္ခာကာမာ**တိ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာဒယော ဝိယ သိက္ခာကာမာ, တေသု စ အပ္ပစ္စယံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ။ တေသဉှိ ဧဝံ ဟောတိ "သစေ ဧတေ 'အပ္ပမတ္တကမေတံ, ဟရထ ဘဂဝတ'တိ ဝဒေယျုံ, ကိံ သတ္ထာ န ဟရေယျ။ ဧဝံ ပန အဝတွာ ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နာ 'ဧဝံ ဘဂဝတ, သာဓု ဘဂဝတ, ပညပေထ ဘဂဝတ'တိ အတိရေက တရံ ဥဿာဟံ ပဋိလဘန္တီ"တိ။ တသ္မာ တေသု အပ္ပစ္စယံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ။

တေသန္တိ တေသံ ဧကစ္စာနံ မောဃပုရိသာနံ။ **တ**န္တိ တံ အပ္ပမတ္တကံ ပဟာတဗ္ဗံ။ **ထူလော ကလိင်္ဂရော** တိ ဂလေ ဗဒ္ဓံ မဟာကဋ္ဌံ ဝိယ ဟောတိ။ **လဍ္ဍုကိကာ သကုဏိကာ**တိ စာတကသကုဏိကာ။ သာ ကိရ ရဝသတံ ရဝိတွာ နစ္စသတံ နစ္စိတွာ သကိံ ဂေါစရံ ဂဏှာတိ။ အာကာသတော ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတံ ပန နံ ဒိသွာ ဝဋ္ဋဟာလကာဒယော ကိဋ္ဌနတ္တံ ပူတိလတာယ ဗန္ဓန္တိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အာဂမေတီ**တိ ဥပေတိ။ **တဉှိ တဿာ** တိ တံ ပူတိလတာဗန္ဓနံ တဿာ အပ္ပသရီရတာယ စေဝ အပ္ပထာမတာယ စ ဗလဝဗန္ဓနံ နာမ, မဟန္တံ နာဠိကေရရဇ္ဇု ဝိယ ဒုစ္ဆိဇ္ဇံ ဟောတိ။ **တေသ**န္တိ တေသံ မောဃပုရိသာနံ သဒ္ဓါမန္ဒတာယ စ ပညာမန္ဒတာယ စ ဗလဝံ ဗန္ဓနံ နာမ, ဒုက္ကဋဝတ္ထုမတ္တကမ္ပိ မဟန္တံ ပါရာဇိကဝတ္ထု ဝိယ ဒုပ္ပဇဟံ ဟောတိ။

၁၅၁. သုက္ကပက္ခေ **ပဟာတဗ္ဗဿာ** တိ ကိံ ကြမဿ အပ္ပမတ္တကဿ ပဟာတဗ္ဗဿ ဟေတု ဘဂဝတာ ဝတ္တဗ္ဗံ အတ္ထိ, ယဿ နော ဘဂဝါ ပဟာနမာဟ။ နနု ဧဝံ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ ဉတွာပိ ပဟာတဗ္ဗမေဝါတိ အတ္ထော။ **အပ္ပေါဿုက္ကာ** တိ အနုဿုက္ကာ။ **ပန္နလောမာ** တိ ပတိတလောမာ, န တဿ ပဟာတဗ္ဗဘယေန ဥဒ္ဓဂ္ဂလောမာ။ **ပရဒတ္တဝုတ္တာ** တိ ပရေဟိ ဒိန္နဝုတ္တိနော, ပရတော လဒ္ဓေန ယာပေန္တာတိ အတ္ထော။ **မိဂဘူတေန စေတသာ ဝိဟရန္တီ**တိ အပစ္စာသီသနပက္ခေ ဌိတာ ဟုတွာ ဝိဟရန္တိ။ မိဂေ ဟိ ပဟာရံ လဘိတွာ မနုဿာဝါသံ ဂန္တွာ ဘေသဇ္ဇံ ဝါ ဝဏတေလံ ဝါ လဘိဿာမီတိ အဇ္ဈာသယံ အကတွာ ပဟာရံ လဘိတွာဝ အကာမကံ အရညံ ပဝိသိတွာ ပဟာရဋ္ဌာနံ ဟေဋ္ဌာ ကတွာ နိပတိတွာ ဖာသုဘူတကာလေ ဥဋ္ဌာယ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ မိဂါ အပစ္စာသီသနပက္ခေ ဌိတာ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "မိဂဘူတေန စေတသာ ဝိဟရန္တီ"တိ။ **တဉှိ တဿာ** တိ တံ ဝရတ္တဗန္ဓနံ တဿ ဟတ္ထိနာဂဿ မဟာသရီရတာယ စေဝ မဟာထာမတာယ စ ဒုဗ္ဗလဗန္ဓနံ နာမ။ ပူတိလတာ ဝိယ သုဆိဇ္ဇံ ဟောတိ။ **တေသံ တ**န္တိ တေသံ တံ ကုလပုတ္တာနံ သဒ္ဓါမဟန္တတာယ စ ပညာမဟန္တတာယ စ မဟန္တံ ပါရာဇိကဝတ္ထုပိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုမတ္တကံ ဝိယ သုပ္ပဇဟံ ဟောတိ။

၁၅၂. **ဒလိဒ္ဒော** တိ ဒါလိဒ္ဒိယေန သမန္နာဂတော။ **အဿကော** တိ နိဿကော။ **အနာဠှိယော**တိ အနဍ္ဎော။ **အဂါရက**န္တိ ခုဒ္ဒကဂေဟံ။ **ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂ** န္တိ ယဿ ဂေဟယဋ္ဌိယော ပိဋ္ဌိဝံသတော မုစ္စိတွာ မဏ္ဍလေ လဂ္ဂါ, မဏ္ဍလတော မုစ္စိတွာ ဘူမိယံ လဂ္ဂါ။ **ကာကာတိဒါယိ**န္တိ ယတ္ထ ကိဉ္စိဒေဝ ဘုဉ္ဇိဿာမာတိ အန္တော နိသိန္နကာလေ ဝိသုံ ဒွါရကိစ္စံ နာမ နတ္ထိ, တတော တတော ကာကာ ပဝိသိတွာ ပရိဝါရေန္တိ။ သူရကာကာ ဟိ ပလာယနကာလေ စ ယထာသမ္မုခဋ္ဌာနေနေဝ နိက္ခမိတွာ ပလာယန္တိ။ **နပရမရူပ**န္တိ န ပုညဝန္တာနံ ဂေဟံ ဝိယ ဥတ္တမရူပံ။ **ခဠောပိကာ**တိ ဝိလီဝမဉ္စကော။ **ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂါ** တိ ဩဏတုဏ္ဏတာ။ **ခညသမတပက**န္တိ ခညဉ္စ သမတပကဉ္စ။ တတ္ထ **ခညံ** နာမ ကုဒြူသကော။ **သမတပက**န္တိ လာဗုဗီဇကုမ္ဘဏ္ဍဗီဇကာဒိ ဗီဇဇာတံ။ **နပရမရူပ**န္တိ ယထာ ပုညဝန္တာနံ ဂန္ဓသာလိဗီဇာဒိ ပရိသုဒ္ဓံ ဗီဇံ, န ဧဝရူပံ။ **ဇာယိကာ**တိ ကပဏဇာယာ။ **နပရမရူပါ**တိ ပစ္ဆိသီသာ လမ္ဗတ္ထနီ မဟောဒရာ ပိသာစာ ဝိယ ဗီဘစ္ဆာ။ **သာမည**န္တိ သမဏဘာဝေါ။ **သော ဝတဿံ, ယောဟ** န္တိ သော ဝတာဟံ ပုရိသော နာမ အဿံ, ယော ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ပဗ္ဗဇေယျန္တိ။

သော န သက္ကုဏေယျာတိ သော ဇဝံ စိန္တေတွာပိ ဂေဟံ ဂန္တွာ – ''ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ လာဘဂရုကာ ဒုက္ကရာ ဒုရာသအ, သတ္တပိ အဋ္ဌပိ ကမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ယထာဓောတေနေဝ ပတ္တေန အာဂန္တဗ္ဗမ္ပိ ဟောတိ , ဇဝံ ယာပေ တုံ အသက္ကောန္တဿ မေ ပုန အာဂတဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ, တိဏာဝလ္လိဒဗ္ဗသမ္ဘာရာ နာမ ဒုဿမောဓာနိ ယာ, ကိန္တိ ကရောမီ''တိ ဝီမံသတိ။ အထဿ တံ အကရဂံ ဝေဇယန္တပာသာဒေ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ။ အထဿ ခဋ္ဌေပိ ကံ ဩလောကေတွာ – ''မယိ ဂတေ ဣမံ ဝိသင္ခရိတွာ ဥဒ္ဓနာလာတံ ကရိဿန္တိ, ပုန အဋ္ဌနိဟာဒဝိလီတဒိနိ လဒ္ဓဗ္ ဗာနိ ဟောန္တိ, ကိန္တိ ကရိဿာမီ''တိ စိန္တေတိ။ အထဿ သာ သိရိသယနံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ။ တတော ဓေနုကမ္ပိ ဩ လောကေတွာ – ''မယိ ဂတေ အယံ ဃရဏီ ဣမံ ဓေနုံ တေန တေန သဒ္ဓိံ ဘုဥ္ဇိဿတိ။ ပုန အာဂတေန ဇီဝိတဝုတ္တိ နာမ လဒ္ဓဗ္ဗာ ဟောတိ, ကိန္တိ ကရိဿာမီ''တိ စိန္တေတိ။ အထဿ သာ အမုတေဌသာနိ ကောဌာကရသတာနိ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ။ တတော မာတုကမံ ဩလောကေတွာ – ''မယိ ဂတေ ဣမံ ဟတ္ထိကေပကော တ အဿကေပကော တ ယော ကောစိ ပလောဘေဿတိ, ပုန အာဂတေန ဘတ္တဟာစိကာ နာမ လဒ္ဓဗ္ဗာ ဟောတိ, ကိန္တိ ကရိဿာမီ''တိ စိန္တေတိ။ အထဿ သာ ရူပိနီ ဒေဝီ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ''သော န သက္ကုဏေယျာ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၁၅၃. နိက္ခဂဏာန န္တိ သုဝဏ္ဏနိက္ခသတာနံ။ **စယောတိ** သန္တာနတော ကတသန္နိစယော။ **ဓညဂဏာန**န္တိ ဓညသက ဋ္ဌသတာနံ။

၁၅၄. စတ္တာရောမေ, ဥဒာယိ, ပုဂ္ဂလာ တိ ဣဓ ကိံ ဒဿေတိ? ဟေဋ္ဌာ ''တေ တဋ္ဌေဝ ပဇဟန္တိ, တေ တဋ္ဌေဝ နပ္ပဇဟန္တီ''တိ ပဇဟနကာ စ အပ္ပဇဟနကာ စ ရာသိဝသေန ဒဿိတာ, န ဟဋ္ဌိယေဟကံ့ ဝိဘတ္တာ။ ဣအာနိ ယထာ နာမ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရတ္ထံ ဂတော ပုရိသော ပဋ္ဌိဟဋ္ဌိယာ ရုက္ခေ ဆိန္ဒိတွာ ပုန နိဝတ္တိတွာ ဝင္ကဋ္ဌ ပဟာယ ကမ္မေ ဥပ နေတဗ္ဗယုတ္တကမေဝ ဂဏှာတိ, ဇဝမေဝ အပ္ပဇဟနကေ ဆဋ္ဌေတွာ အဗ္ဗောဟာရိကေ ကတွာ ပဇဟနကပုဂ္ဂလာ စတ္တာရော ဟောန္တီတိ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

ဥပဓိပဟာနာယာတိ ခန္ဓုပဓိကိလေသုပဓိအဘိသင္ခာရုပဓိကာမဂုဏူပဓီတိ ဣမေသံ ဥပဓီနံ ပဟာနာယ။ **ဥပဓိပဋိသံယု တ္တာ**တိ ဥပဓိအနုဓာဝနကာ။ **သရသင်္ကပ္ပာ** တိ ဓာဝန္တိ ဓာဝန္တီတိ သရာ။ သင်္ကပ္ပေန္တီတိ သင်္ကပ္ပာ။ ပဒဒ္ဝယေနပိ ဝိတက္ကာယေဝ ဝုတ္တာ။ **သမုဒာစရန္တီ** တိ အဘိဘဝန္တိ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဝတ္တန္တိ။ **သံယုတ္တော** တိ ကိလေသေဟိ သံယုတ္တော။ **ဣန္ဒြိယဝေမတ္တတာ** တိ ဣန္ဒြိယနာနတ္တတာ ။ **ကအာစိ ကရဟစီ**တိ ဗဟုကာလံ ဝီတိဝတ္တေတွာ။ **သတိသမ္မောသာ** တိ သတိသမ္မောသေန။ **နိပာတော**တိ အယောကဋ္ဌာဟမ္ပိ ပတနံ။ တ္တောဝတာ ''နပ္ပဇဟတိ, ပဇဟတိ, ခိပ္ပံ ပဇဟတီ''တိ တယော ရာသယော ဒဿိတာ။ တေသု စတ္တာရော ဇနာ နပ္ပဇဟန္တိ နာမ, စတ္တာ ရော ပဇဟန္တိ နာမ, စတ္တာရော ခိပ္ပံ ပဇဟန္တိ နာမ။

တတ္ထ ပုထုဇ္ဇနော သောတာပန္နော သကအာကာမီ အနာကာမီတိ ဣမေ စတ္တာရော ဇနာ နပ္ပဇဟန္တိ နာမ။ ပုထုဇ္ဇ နာဒယော တာဝ မာ ပဇဟန္တု, အနာကာမီ ကထံ န ပဇဟတီတိ? သောပိ ဟိ ယာဝဒေဝဿ ဘဝလောဘော အတ္ထိ, တာဝ အဟောသုခံ အဟောသုခန္တိ အဘိနန္ဒတိ။ တသ္မာ နပ္ပဇဟတိ နာမ။ ဧတေယေဝ ပန စတ္တာရော ဇနာ ပဇဟန္တိ နာမ။ သောတာပန္နာဒယော တာဝ ပဇဟန္တု, ပုထုဇ္ဇနော ကထံ ပဇဟတီတိ? အာရဒ္ဓဝိပဿကော ဟိ သတိသမ္မောသေန သဟသာ ကိလေသေ ဥပ္ပန္နေ ''မာဒိသဿ နာမ ဘိက္ခုနော ကိလေသော ဥပ္ပန္နော''တိ သံဝေဂံ ကတွာ ဝီရိယံ ပဂ္ဂယှ ဟ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ မဂ္ဂေန ကိလေသေ သမုဂ္ဃာတေတိ။ ဣတိ သော ပဇဟတိ နာမ။ တေယေဝ စတ္တာရော ခိပ္ပံ ပဇဟန္တိ နာမ။ တတ္ထ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ, မဟာဟတ္ထိပဒောပမေ (မ. နိ. ၁.၂၈၈ အာဒယော), ဣန္ဒြိယဘာဝနေတိ (မ. နိ. ၃.၄၅၃ အာဒယော) ဣမေသု သုတ္တေသု ကိဉ္စာပိ တတိယတရော ဂဟိတော, ပဌေ္ဌဟာ ပန ဒုတိယတရေနေဝ ကထိ တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပဓိ ဒုက္ခဿ မူလ န္တိ ဧတ္ထ ပဉ္စ ခန္ဓာ ဥပဓိ နာမ။ တံ ဒုက္ခဿ မူလန္တိ ဣတိ ဝိဒိတွာ ကိလေသုပဓိနာ နိရုပဓိ ဟောတိ, နိဂ္ဂဟဏော နိတဏှောတိ အတ္ထော။ **ဥပဓိသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော** တိ တဏှာက္ခယေ နိဗ္ဗာနေ အာရမ္မဏ တော ဝိမုတ္တော။

၁၅၅. ဧဝံ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလေ ဝိတ္ထာရေတွာ ဣဒာနိ ယေ ပဇဟန္တိ, တေ “ဣမေ နာမ ဓမ္မေ တေ ကိလေသေ
ပဇဟန္တိ”။ ယေ နပ္ပဇဟန္တိ, တေပိ “ဣမေ နာမ ဓမ္မေ တေ ကိလေသေ နပ္ပဇဟန္တီ”တိ ဒဿေတုံ **ပဉ္စ ခော ဣမေ**
ဥဒာယိ ကာမဂုဏာတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မိဠှသုခန္တိ** အသုစိသုခံ။ **အနရိယသုခန္တိ** အနရိယေဟိ သေဝိတသုခံ။ **ဘာ
ယိတဗ္ဗန္တိ** တေသံ သုခသံ ပဋိလာဘတောပိ ဝိပာကတောပိ ဘာယိတဗ္ဗံ။ **နေက္ခမ္မသုခ** န္တိ ကာမတော နိက္ခန္တ
သုခံ။ **ပဝိဝေကသုခန္တိ** ဂဏတောပိ ကိလေသတောပိ ပဝိဝိတ္တသုခံ။ **ဥပသမသုခန္တိ** ရာဂါဒိဝူပသမတ္ထာယ သုခံ။ **သမ္ဗော
ဓသုခန္တိ** မဂ္ဂသင်္ခါတဿ သမ္ဗောဓဿ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ သုခံ။ **န ဘာယိတဗ္ဗ** န္တိ တေသံ သုခသံ ပ
ဋိလာဘတောပိ ဝိပာကတောပိ န ဘာယိတဗ္ဗံ, ဘာဝေတဗ္ဗမေဝေတံ။

၁၅၆. **ဣဉ္ဇိတသ္မိံ ဝဒာမီ**တိ ဣဉ္ဇနံ စလနံ ဖန္ဒနန္တိ ဝဒာမိ။ **ကိဉ္စ တတ္ထ ဣဉ္ဇိတသ္မိ** န္တိ ကိဉ္စ တတ္ထ ဣဉ္ဇိ
တံ။ **ဣဒံ တတ္ထ ဣဉ္ဇိတသ္မိ** န္တိ ယေ တေ အနိရုဒ္ဓါ ဝိတက္ကဝိစာရာ, ဣဒံ တတ္ထ ဣဉ္ဇိတံ။ ဒုတိယတတိယဇ္ဈာ
နေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အနိဉ္ဇိတသ္မိံ ဝဒာမီ** တိ ဣဒံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ အနိဉ္ဇနံ အစလနံ နိပ္ဖန္ဒနန္တိ ဝဒာမိ။

အနလန္တိ ဝဒာမီ တိ အကတ္တဗ္ဗအာလယန္တိ ဝဒာမိ, တဏှာလယော ဧတ္ထ န ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗောတိ ဒဿေ
တိ။ အထ ဝါ အနလံ အပရိယတ္တံ, န ဧတ္တာဝတာ အလမေတန္တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ **နေဝသညာနာ
သညာယတနဿာပီ**တိ ဧဝရူပါယပိ သန္တာယ သမာပတ္တိယာ ပဟာနမေဝ ဝဒာမိ။ **အဏုံ ဝါ ထူလံ ဝါ**တိ ခုဒ္ဒကံ ဝါ မဟ
န္တံ ဝါ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ ဝါ မဟာသာဝဇ္ဇံ ဝါ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဒေသနာ ပန နေယျပုဂ္ဂလဿ ဝသေန
အရဟတ္တနိကူဋေနေဝ နိဋ္ဌာပိတာတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

လဋုကိကောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. စာတုမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၇. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** စာတုမသုတ္တံ။ တတ္ထ **စာတုမာယန္တိ** ဧဝံနာမကေ ဂါမေ။ **ပဉ္စမတ္တာနိ ဘိက္ခုသတာ
နီ**တိ အစိရပဗ္ဗဇိတာနံ ဘိက္ခူနံ ပဉ္စ သတာနိ။ ထေရာ ကိရ စိန္တေသုံ – “ဣမေ ကုလပုတ္တာ ဒသဗလံ အဒိသွာဝ ပဗ္ဗ
ဇိတာ, ဧတေသံ ဘဂဝန္တံ ဒဿေဿာမ, ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ အတ္တနော အတ္တနော ယထာဥပနိဿ
ယေန ပတိဋ္ဌဟိဿန္တီ”တိ။ တသ္မာ တေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ အာဂတာ။ **ပဋိသမ္မောဒမာနာ** တိ “ကစ္စာဝုသော, ခမနီ
ယ”န္တိအာဒိံ ပဋိသန္ထာရကထံ ကုရုမာနာ။ **သေနာသနာနိ ပညာပယမာနာ**တိ အတ္တနော အတ္တနော အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝ
သနဋ္ဌာနာနိ ပုစ္ဆိတွာ ဒွါရဝါတပါနာနိ ဝိဝရိတွာ မဉ္စပီဌကဋသာရကာဒီနိ နီဟရိတွာ ပပ္ဖောဋေတွာ ယထာဋ္ဌာနေ
သဏ္ဌာပယမာနာ။ **ပတ္တစီဝရာနိ ပဋိသာမယမာနာ** တိ, ဘန္တေ, ဣဒံ မေ ပတ္တံ ဌပေထ, ဣဒံ စီဝရံ, ဣဒံ ထာလကံ, ဣဒံ
ဥဒကတုမ္ဗံ, ဣမံ ကတ္တရယဋ္ဌိန္တိ ဧဝံ သမဏပရိက္ခာရေ သင်္ဂေါပယမာနာ။

ဥစ္စာသဒ္ဒါ မဟာသဒ္ဒါ တိ ဥဒ္ဓံ ဥဂ္ဂတတ္တာ ဥစ္စံ, ပတ္ထဋတ္တာ မဟန္တံ အဝိနိဗ္ဘောဂသဒ္ဒံ ကရောန္တာ။
ကေဝဋ္ဋာ မညေ မစ္ဆဝိလောပေ တိ ကေဝဋ္ဋာနံ မစ္ဆပစ္ဆိဌပိတဋ္ဌာနေ မဟာဇနော သန္နိပတိတွာ – “ဣဓ အညံ
ဧကံ မစ္ဆံ ဒေဟိ, ဧကံ မစ္ဆဖာလံ ဒေဟိ, ဧတေန တေ မဟာ ဒိန္နော, မယှံ ခုဒ္ဒကော”တိ ဧဝံ ဥစ္စာသဒ္ဒံ မဟာသဒ္ဒံ
ကရောန္တိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ မစ္ဆဂဟဏတ္ထံ ဇာလေ ပက္ခိတ္တေပိ တသ္မိံ ဌာနေ ကေဝဋ္ဋာ ဧဝဝ အညေ စ
“ပဝိဋ္ဌော န ပဝိဋ္ဌော, ဂဟိတော န ဂဟိတော”တိ မဟာသဒ္ဒံ ကရောန္တိ။ တမ္ပိ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ပဏာမေမီ**တိ နီ
ဟရာမိ။ **န ဝေါ မမ သန္တိကေ ဝတ္ထဗ္ဗ** န္တိ တုမှေဟ မာဒိသဿ ဗုဒ္ဓဿ ဝသနဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ဧဝံ မဟာသဒ္ဒံ က
ရောထ, အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဝသန္တာ ကိံ နာမ သာရုပ္ပံ ကရိဿထ, တုမှာဒိသာနံ မမ သန္တိကေ ဝသနကိစ္စံ နတ္ထီတိ
ဒီပေတိ။ တေသု ဧကဘိက္ခုပိ “ဘဂဝါ တုမှေဟ မဟာသဒ္ဒမတ္တကေန အမှေဟ ပဏာမေထာ”တိ ဝါ အညံ ဝါ ကိဉ္စိ ဝတွာ
တုံ နာသက္ခိ, သဗ္ဗေ ဘဂဝတော ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆန္တာ “ဧဝံ, ဘန္တေ,”တိ ဝတွာ နိက္ခမိံသု။ ဧဝံ ပန တေသံ အဟော
သိ “မယံ သတ္ထာရံ ပဿိဿာမ, ဓမ္မကထံ သောဿာမ, သတ္ထု သန္တိကေ ဝသိဿာမာတိ အာဂတာ။ ဧဝရူပဿ
သ ပန ဂရုနော သတ္ထု သန္တိကံ အာဂန္တွာ မဟာသဒ္ဒံ ကရိမှာ, အမှာကမေဝ ဒေါသောယံ, ပဏာမိတမှာ, န

နော လဒ္ဓံ ဘဂဝတော သန္တိကေ ဝတ္ထုံ, န သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏသရီရံ ဩလောကေတုံ, န မဓုရဿရေန ဓမ္မံ သောတုံ”န္တိ။ တေ ဗလဝဒေါမနဿဇာတာ ဟုတွာ ပက္ကမိံသု။

၁၅၈. တေနုပသင်္ကမိံသု တိ တေ ကိရ သဏ္ဌာ အာဂမနသမယေပိ တေ ဘိက္ခူ တတ္ထေဝ နိသိန္နာ ပဿိံသု။ အထ နေသံ ဧတဒဟောသိ – “ကိံ နု ခေါ ဧတေ ဘိက္ခူ ပဝိသိတွာဝ ပဋိနိဝတ္တာ, ဇာနိဿာမ တံ ကာရဏ”န္တိ စိန္တေ တွာ ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိံသု။ **ဟန္ဒာ** တိ ဝဝဿဂ္ဂတ္ထေ နိပါတော။ **ကဟံ ပန တုမှေ့ဟ**တိ တုမှေ့ဟ ဣ အနေဝ အာဂန္တွာ ကဟံ ဂစ္ဆထ, ကိံ တုမှာကံ ကောစိ ဥပဒ္ဒဝေါ, ဥဒာဟု ဒသဗလဿာတိ? တေသံ ပန ဘိက္ခူနံ, – “အာဝုသော, မယံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အာဂတာ, ဒိဋ္ဌော နော ဘဂဝါ, ဣဒါနိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆာမာ”တိ ကိ ဉ္စာပိ ဧဝံ ဝစနပရိဟာရော အတ္ထိ, ဧဝရူပံ ပန လေသကပ္ပံ အကတွာ ယထာဘူတမေဝ အာရောစေတွာ **ဘဂဝတာ ခေါ, အာဝုသော, ဘိက္ခုသင်္ဃော ပဏာမိတော**တိ အာဟံသု။ တေ ပန ရာဇာနော သာသနေ ဓုရဝဟာ, တသ္မာ စိန္တေသုံ – “ဒုဝိဓာ အဂ္ဂသာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ပဉ္စသု ဘိက္ခုသတေသု ဂစ္ဆန္တေသု ဘဂဝတော ဟဒမူလံ ဝိဂစ္ဆိဿတိ, ဣမေသံ နိ ဝတ္တနာကာရံ ကရိဿာမာ”တိ။ ဧဝံ စိန္တေတွာ **တေန ဟာယသ္မန္တော** တိအာဒိမာဟံသု။ တေသုပိ ဘိက္ခူသု “မယံ မဟာသဒ္ဒမတ္တကေန ပဏာမိတာ, န မယံ ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တာ ပဗ္ဗဇိတာ”တိ ကေဘိက္ခုပိ ပဋိပ္ဖရိတော နာမ နာဟော သိ, သဗ္ဗေ ပန သမကံယေဝ, “ဧဝမာဝုသော,”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။

၁၅၉. အဘိနန္ဒတူ တိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာဂမနံ ဣစ္ဆန္တော အဘိနန္ဒတု။ **အဘိဝဒတူ**တိ တေ့ ဘိက္ခုသင်္ဃောတိ ဧဝံ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေန္တော အဘိဝဒတု။ **အနုဂ္ဂဟိတော** တိ အာမိသာနုဂ္ဂဟေန စ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန စ အနုဂ္ဂဟိတော။ **အ ညထတ္တ**န္တိ ဒသဗလဿ ဒဿနံ န လဘာမာတိ ပသာဒညထတ္တံ ဘဝေယျ။ **ဝိပရိဏာမော**တိ ပသာဒညထတ္တေ န ဝိဗ္ဘမန္တာနံ ဝိပရိဏာမညထတ္တံ ဘဝေယျ။ **ဗီဇာနံ တရုဏာန**န္တိ တရုဏဿာနံ။ **သိယာ အညထတ္တ** န္တိ ဥဒ ကတရုဏကာလေ ဥဒကံ အလဘန္တာနံ မိလာတဘာဝေန အညထတ္တံ ဘဝေယျ, သုဿိတွာ မိလာတဘာဝံ အာပဇ္ဇနေ န ဝိပရိဏာမော ဘဝေယျ။ ဝစ္ဆကဿ ပန ခီရပိပာသာယ သုဿနံ အညထတ္တံ နာမ, သုဿိတွာ ကာလကိရိယာ ဝိပရိဏာမော နာမ။

၁၆၀. ပသာဒိတော ဘဂဝါတိ ထေရော ကိရ တတ္ထ နိသိန္နောဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဗုဟ္မာနံ အာဂတံ အဒ္ဒသ , ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ စ အာယာစနသဒ္ဒံ သုဏိ, စေတောပရိယဉာဏေန ဘဂဝတော ပသန္နဘာဝံ အညာသိ။ တသ္မာ – “ကစ္စိ ဘိက္ခုံ ပေသေတွာ ပက္ကောသိယမာနာနံ ဂမနံ နာမ န ဖာသုကံ, ယာဝ သတ္ထာ န ပေသေတိ, တာဝဒေဝ ဂမိဿာ မာ”တိ မညမာနော ဧဝမာဟ။ **အပ္ပေါဿုက္ကော** တိ အညေသု ကိစ္စေသု အနုဿုက္ကော ဟုတွာ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခ ဝိဟာရ**န္တိ ဖလသမာပတ္တိဝိဟာရံ အနုယုတ္တော မညေ ဘဂဝါ ဝိဟရိတုကာမော, သော ဣဒါနိ ယထာရုစိယာ ဝိဟရိဿ သတီတိ ဧဝံ မေ အဟောသီတိ ဝဒတိ။ **မယမ္ပိ အနီ**တိ မယံ ပရံ ဩဝဒမာနာ ဝိဟာရတော နိက္ခမိတွာ, ကိံ အမှာကံ ပ ရောတဒေန။ ဣဒါနိ မယမ္ပိ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရေနေဝ ဝိဟရိဿာမာတိ ဒီပေတိ။ ထေရော ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝိရဒ္ဓေါ အတ္တ နော ဘာရဘာဝံ န အညာသိ။ အယဉ္ဟိ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဒွိန္နမ္ပိ မဟာထေရာနံ ဘာရော, တေန နံ ပဋိသေဓေန္တော ဘဂ ဝါ **အာဂမေဟီ**တိအာဒိမာဟ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ပန အတ္တနော ဘာရဘာဝံ အညာသိ။ တေနဿ ဘဂဝါ သာဓုကာရံ အဒာသိ။

၁၆၁. စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ တိ ကသ္မာ အာရဘိ? ဣမသ္မိံ သာသနေ စတ္တာရိ ဘယာနိ။ ယော တာနိ အဘိ တော ဟောတိ, သော ဣမသ္မိံ သာသနေ ပတိဋ္ဌာတုံ သက္ကောတိ။ ဣတရော ပန န သက္ကောတီတိ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ဥဒကောရောဟန္တေ** တိ ဥဒကံ ဩရောဟန္တေ ပုဂ္ဂလေ။ **ကုမ္ဘီလဘယ** န္တိ သုံသုမာရဘယံ။ **သုသုကာဘယ**န္တိ စဏ္ဍမစ္ဆဘယံ။

၁၆၂. ကောဓုပာယာသဿေတံ အဓိဝစန န္တိ ယထာ ဟိ ဗာဟိရံ ဥဒကံ ဩတိဏ္ဏော ဦမိသု ဩသီဒိတွာ မရတိ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ သာသနေ ကောဓုပါယာသေ ဩသီဒိတွာ ဝိဗ္ဘမတိ။ တသ္မာ ကောဓုပါယာသော “ဦမိဘယ”န္တိ ဝုတ္တော။

၁၆၃. ဩဒရိကတ္တဿေတံ အဓိဝစနန္တိ ယထာ ဟိ ဗာဟိရံ ဥဒကံ ဩတိဏ္ဏော ကုမ္ဘီလေန ခါဒိတော မရတိ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ သာသနေ ဩဒရိကတ္တေန ခါဒိတော ဝိဗ္ဘမတိ။ တသ္မာ ဩဒရိကတ္တံ “ကုမ္ဘီလဘယ”န္တိ ဝုတ္တံ။

၁၆၄. အရက္ခိတေနေဝ ကာယေနာတိ သီသပ္ပစာလကာဒိကရဏေန အရက္ခိတကာယော ဟုတွာ။ **အရက္ခိတာယ ဝါစာယာ**တိ ဒုဋ္ဌုလ္လဘာသနာဒိဝသေန အရက္ခိတဝါစော ဟုတွာ။ **အနုပဋ္ဌိတာယ သတိယာ**တိ ကာယဂတာသတိံ အနုပဋ္ဌာပေတွာ။ **အသံဝုတေဟီ**တိ အပိဟိတေဟိ။ **ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစန**န္တိ ယထာ ဟိ ဗာဟိရံ ဥဒကံ ဩတိဏ္ဏော အာဝဋ္ဋေ နိမုဇ္ဇိတွာ မရတိ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော ပဉ္စကာမဂုဏာဝဋ္ဋေ နိမုဇ္ဇိတွာ ဝိဗ္ဘမတိ။ တသ္မာ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ “အာဝဋ္ဋဘယ”န္တိ ဝုတ္တာ။

၁၆၅. အနုဒ္ဓံသေတီတိ ကိလမေတိ မိလာပေတိ။ **ရာဂါနုဒ္ဓံသေနာ**တိ ရာဂါနုဒ္ဓံသိတေန။ **မာတုဂါမဿေတံ အဓိဝစန**န္တိ ယထာ ဟိ ဗာဟိရံ ဥဒကံ ဩတိဏ္ဏော စဏ္ဍမစ္ဆံ အာဂမ္မ လဒ္ဓပ္ပဟာရော မရတိ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ သာသနေ မာတုဂါမံ အာဂမ္မ ဥပ္ပန္နကာမရာဂေါ ဝိဗ္ဘမတိ။ တသ္မာ မာတုဂါမော “သုသုကာဘယ”န္တိ ဝုတ္တော။

ဣမာနိ ပန စတ္တာရိ ဘယာနိ ဘာယိတွာ ယထာ ဥဒကံ အနောရောဟန္တဿ ဥဒကံ နိဿာယ အာနိသံသော နတ္ထိ, ဥဒကပိပါသာယ ပိပါသိတော စ ဟောတိ ရဇောဇလ္လေန ကိလိဋ္ဌသရီရော စ, ဧဝမေဝံ ဣမာနိ စတ္တာရိ ဘယာနိ ဘာယိတွာ သာသနေ အပဗ္ဗဇန္တဿာပိ ဣမံ သာသနံ နိဿာယ အာနိသံသော နတ္ထိ, တဏှာပိပါသာယ ပိပါသိတော စ ဟောတိ ကိလေသရဇေန သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော စ။ ယထာ ပန ဣမာနိ စတ္တာရိ ဘယာနိ အဘာယိတွာ ဥဒကံ ဩရောဟန္တဿ ဝုတ္တပ္ပကာရော အာနိသံသော ဟောတိ, ဧဝံ ဣမာနိ အဘာယိတွာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတဿာပိ ဝုတ္တပ္ပကာရော အာနိသံသော ဟောတိ။ ထေရော ပနာဟ – “စတ္တာရိ ဘယာနိ ဘာယိတွာ ဥဒကံ အနောတရန္တော သောတံ ဆိန္ဒိတွာ ပရတီရံ ပါပုဏိတုံ န သက္ကောတိ, အဘာယိတွာ ဩတရန္တော သက္ကောတိ, ဧဝမေဝံ ဘာယိတွာ သာသနေ အပဗ္ဗဇန္တောပိ တဏှာသောတံ ဆိန္ဒိတွာ နိဗ္ဗာနပါရံ ဒဋ္ဌုံ န သက္ကောတိ, အဘာယိတွာ ပဗ္ဗဇန္တော ပန သက္ကောတီ”တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အယံ ပန ဒေသနာ နေယျပုဂ္ဂလဿ ဝသေန နိဋ္ဌာပိတာတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စာတုမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နဠကပါနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၆. ဧဝံ မေ သုတန္တိ နဠကပါနသုတ္တံ။ တတ္ထ **နဠကပါနေ**တိ ဧဝံနာမကေ ဂါမေ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော ဝါနရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော, မဟာကာယော ကပိရာဇာ အနေကဝါနရသဟဿပရိဝုတော ပဗ္ဗတပါဒေ ဝိစရတိ။ ပညာဝါ ခေါ ပန ဟောတိ မဟာပုညော။ သော ပရိသံ ဧဝံ ဩဝဒတိ – “ဣမသ္မိံ ပဗ္ဗတပါဒေ တာတာ, ဝိသဖလာနိ နာမ ဟောန္တိ, အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတာ ပေါက္ခရဏိယော နာမ ဟောန္တိ, တုမှေ ပုဗ္ဗေ ခါဒိတပုဗ္ဗာနေဝ ဖလာနိ ခါဒထ, ပီတပုဗ္ဗာနေဝ ပါနီယာနိ စ ပိဝထ, ဧတ္ထ ဝေါ မံ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထိ, အခါဒိတပုဗ္ဗာနိ ပန ဖလာနိ အပီတပုဗ္ဗာနိ စ ပါနီယာနိ မံ အပုစ္ဆိတွာ မာ ခါဒိတ္ထ မာ ပိဝိတ္ထာ”တိ။

တေ ဧကဒိဝသံ စရမာနာ အညံ ပဗ္ဗတပါဒံ ဂန္တွာ ဂေါစရံ ဂဟေတွာ ပါနီယံ ဩလောကေန္တာ ဧကံ အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတံ ပေါက္ခရဏိံ ဒိသွာ သဟသာ အပိဝိတွာ သမန္တာ ပရိဝါရေတွာ မဟာသတ္တဿ အာဂမနံ ဩလောကယမာနာ နိသီဒိံသု။ မဟာသတ္တော အာဂန္တွာ “ကိံ တာတာ ပါနီယံ န ပိဝထာ”တိ အာဟ။ တုမှာကံ အာဂမနံ ဩလောကေမာတိ။ သာဓု တာတာတိ သမန္တာ ပဒံ ပရိယေသမာနော ဩတိဏ္ဏပဒံယေဝ အဒ္ဒသ, န ဥတ္တိဏ္ဏပဒံ, ဒိသွာ သပရိဿယာတိ အညာသိ။ တာဝဒေဝ စ တတ္ထ အဘိနိဗ္ဗတ္တအမနုဿော ဥဒကံ ဒွေဓာ ကတွာ ဥဋ္ဌာသိ သေတမုခေါ နီလကုစ္ဆိ ရတ္တဟတ္ထပါဒေါ မဟာဒါဋ္ဌိကော ဝင်္ကဒါဋ္ဌော ဝိရူပေါ ဗီဘစ္ဆော ဥဒကရက္ခသော။ သော ဧဝမာဟ – “ကသ္မာ ပါနီယံ န ပိဝထ, မဓုရံ ဥဒကံ ပိဝထ, ကိံ တုမှေ ဧတဿ ဝစနံ သုဏာထာ”တိ? မဟာသတ္တော အာဟ – “တွံ ဣဓ အဓိဝတ္ထော အမနုဿော”တိ? အာမာဟန္တိ။ တွံ ဣဓ ဩတိဏ္ဏေ လဘသီတိ? အာမ လဘာမိ, တုမှေ ပန သဗ္ဗေ ခါဒိဿာမီတိ။ န သက္ခိဿသိ, ယက္ခာတိ။ ပါနီယံ ပန ပိဝိဿထာတိ? အာမ ပိဝိဿာမာတိ။ ဧဝံ သန္တေ ဧ

ကောပိ တေ န မုစ္စိဿတီတိ။ ဟနီယတ္ထ ပိဝိဿာမ, န စ တေ ဝသံ ဂမိဿာမာတိ ကေနဋ္ဌံ အာဟရာပေတွာ ကောဋ္ဋိယံ ဂဟေတွာ ခမိ, သဗ္ဗော ကေစ္ဆိဒ္ဓော အဟောသိ, တီရေ နိသီဒိတွာတံ ဟနီယံ ပိဝိ, သေသတနရာနံ ဟဋ္ဋိယေကွေ နဋ္ဌေ အာဟရာပေတွာ ခမိတွာ အဒသိ။ သဗ္ဗေ ယက္ခဿ ပဿန္တဿေဝ ဟနီယံ ပိဝိံသု။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''ဒိသွာ ပဒမနုတ္တိဏ္ဏံ၊ ဒိသွာနောဿ တရိတံ ပဒံ။
> နဋ္ဌေန တရိ ပိဿာမ၊ နေဝ မံ တွံ ဝဓိဿသီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၂၀)။

တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အဇ္ဇဒိဝသာ တသ္မိံ ဌာနေ နဋ္ဌာ ကေစ္ဆိဒ္ဒာဝ ဟောန္တိ။ ဣမိနာ ဟိ သဒ္ဓိံ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ **စတ္တာရိ ကပ္ပဋ္ဌိယပာဋိဟာရိယာနိ** နာမ – စန္ဒေ သသဗိမ္ဗံ, ဝဋ္ဋကဇာတကမှိ သစ္စကိရိယဋ္ဌာနေ အဂ္ဂိဿ ဂမနုပစ္ဆေဒေ, ဃဋိကာရကုမ္ဘကာရဿ မာတာပိတူနံ ဝသနဋ္ဌာနေ ဒေဝဿ အဝဿနံ, တဿာ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ နဋ္ဌာနံ ကေစ္ဆိဒ္ဒဘာဝေါတိ။ ဣတိ သာ ပေါက္ခရဏီ နဋ္ဌေန ဟနီယဿ ပီတတ္တာ **နဋ္ဌကပါနာ**တိ နာမံ လဘိ။ အပရဘာဂေ တံ ပေါက္ခရဏိံ နိဿာယ ကမော ပတိဋ္ဌာသိ, တဿာပိ **နဋ္ဌကပါနန္တွေဝ** နာမံ ဇာတံ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''နဋ္ဌကပါနေ''တိ။ **ပလာသဝနေ**တိ ကိံသုကဝနေ။

၁၆၇. တဋ္ဋ မယံ, ဘန္တေ တိ ဧကံသေနေဝ မယံ, ဘန္တေ, အဘိရတာ။ အညေပိ ယေ တုမှာကံ သာသနေ အဘိရမန္တိ, တေ အမှေဟိ သဒိသာဝ ဟုတွာ အဘိရမန္တီတိ ဒီပေန္တိ။

နေဝ ရာဇာဘိနီတာတိအာဒီသု ကောစ ရညော အပရာဓံ ကတွာ ပလာယတိ။ ရာဇာ ကုဟိံ, ဘော, အသုကောတိ? ပလာတောဒေဝတိ။ ပလာတဋ္ဌာနေပိ မေ န မုစ္စိဿတိ, သစေ ပန ပဗ္ဗဇေယျ, မုစ္စေယျာတိ ဝဒတိ။ တဿ ကောစိဒေဝ သုဟဒော ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ တွံ သစေ ဇီဝိတုမိစ္ဆသိ, ပဗ္ဗဇာဟီတိ။ သော ပဗ္ဗဇိတွာ ဇီဝိတံ ရက္ခမာနော စရတိ။ အယံ **ရာဇာဘိနီတော** နာမ။

ကောဟ ပန စောရာနံ မူလံ ဆိန္ဒန္တော စရတိ။ စောရာ သုတွာ ''ပုရိသာနံ အတ္တိကဘာဝံ န ဇာနာတိ, ဇာနာပေဿာမ န''န္တိ ဝဒန္တိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ပလာယတိ။ စောရာ ပလာတောတိ သုတွာ ''ပလာတဋ္ဌာနေပိ နော န မုစ္စိဿတိ, သစေ ပန ပဗ္ဗဇေယျ, မုစ္စေယျာ''တိ ဝဒန္တိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ပဗ္ဗဇတိ။ အယံ **စောရာဘိနီတော** နာမ။

ကောဟ ပန ဗဟုံ ဣဏံ ခာဒိတွာ တေန ဣဏေန အဋ္ဋော ပီဠိတော တမှာ ကမာ ပလာယတိ။ ဣဏသာမိကာ သုတွာ ''ပလာတဋ္ဌာနေပိ နော န မုစ္စိဿတိ, သစေ ပန ပဗ္ဗဇေယျ, မုစ္စေယျာ''တိ ဝဒန္တိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ပဗ္ဗဇတိ။ အယံ **ဣဏဋ္ဋော** နာမ။

ရာဇဘယာဒီနံ ပန အညတရေန ဘယေန ဘီတော အဋ္ဋော အာတုရော ဟုတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတော **ဘယဋ္ဋော** နာမ။ ဒုဗ္ဘိက္ခာဒီသု ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တော ပဗ္ဗဇိတော **အာဇီဝိကာပကတော** နာမ, အာဇီဝိကာယ ပကတော အဘိဘူတောတိ အတ္ထော။ ဣမေသု ပန ကောပိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ ပဗ္ဗဇိတော နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ''နေဝ ရာဇာဘိနီတော''တိအာဒိမာဟ။

ဝိဝေကန္တိ ဝိဝိစ္စ ဝိဝိတ္တော ဟုတွာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယံ ကာမေဟိ စ အကုသလဓမ္မေဟိ စ ဝိဝိတ္တေန ပဌမဒုတိယဇ္ဈာနသင်္ခာတံ ပီတိသုခံ အဓိဂန္တဗ္ဗံ, သစေ တံ ဝိဝိစ္စ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ပီတိသုခံ နာဓိဂစ္ဆတိ, အညံ တ ဥပရိ ဒွိန္နံ ဈာနာနံ စတုန္နဉ္စ မဂ္ဂါနံ ဝသေန သန္တတရံ သုခံ နာဓိဂစ္ဆတိ, တဿ ဣမေ အဘိဇ္ဈာဒယော စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌန္တီတိ။ တတ္ထ **အရတီ**တိ အဓိကုသလေသု ဓမ္မေသု ဥက္ကဏ္ဌိတတာ။ **တန္ဒီ** တိ အာလသိယဘာဝေါ။ ဧဝံ ယော ပဗ္ဗဇိတွာ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, တဿ ဣမေ သတ္တ ပာပဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တီတိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယဿ တေ ဓမ္မာ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌန္တိ, သောယေဝ သမဏကိစ္စမ္ပိ ကာတုံ န သက္ကောတီတိ ပုန **ဝိဝေကံ အနုရုဒ္ဓါ။ပေ.။ အညံ တ တတော သန္တတရ** န္တိ အာဟ။

ဧဝံ ကဏှပက္ခံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေနေဝ နယေန သုက္ကပက္ခံ ဒဿေတုံ ပုန **ဝိဝေကန္တိ**အာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၆၈. သင္ခါယာ တိ ဉာဏေန တုလေတွာ။ **ဧကေန္တိ** ဧကေစ္စံ။ **ပဋိသေဝတီ**တိ သေဝိတဗ္ဗယုတ္တကံ သေဝတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဥပပတ္တိသု ဗျာကရောတီ** တိ သပ္ပဋိသန္ဓိကေ တာဝ ဗျာကရောတု, အပ္ပဋိသန္ဓိကေ ကထံ ဗျာကရောတီတိ။ အပ္ပဋိသန္ဓိကဿ ပုန ဘဝေ ပဋိသန္ဓိ နတ္ထီတိ ဝဒန္တော ဥပပတ္တိသု ဗျာကရောတိ နာမ။

ဇနကုဟနတ္ထ န္တိ ဇနဝိမှာပနတ္ထံ။ **ဇနလပနတ္ထ** န္တိ မဟာဇနဿ ဥပလာပနတ္ထံ။ **န ဣတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ**တိ ဧဝံ မံ မဟာဇနော ဇာနိဿတိ, ဧဝံ မေ မဟာဇနဿ အန္တရေ ကိတ္တိသဒ္ဒော ဥဂ္ဂစ္ဆိဿတီတိ ဣမိနာပိ ကာရဏေန န ဗျာကရောတီတိ အတ္ထော။ **ဥဠာရဝေဒာ**တိ မဟန္တတုဋ္ဌိနော။

၁၆၉. သော ခော ပနဿ အာယသ္မာ တိ သော ပရိနိဗ္ဗုတော အာယသ္မာ ဣမဿ ဌိတဿ အာယသ္မတော။ **ဧဝံသီလော**တိအာဒီသု လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာဝ သီလာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဧဝံဓမ္မော** တိ ဧတ္ထ ပန သမာဓိပက္ခိကာ ဓမ္မာ ဓမ္မာတိ အဓိပ္ပေတာ။ **ဖာသုဝိဟာရော ဟောတီ**တိ တေန ဘိက္ခုနာ ပူရိတပဋိပတ္တိံ ပူရေန္တဿ အရဟတ္တဖလံ သစ္ဆိကတွာ ဖလသမာပတ္တိဝိဟာရေန ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ, အရဟတ္တံ ပတ္တုမသက္ကောန္တဿ ပဋိပတ္တိံ ပူရယမာနဿ စရတောပိ ဖာသုဝိဟာရောယေဝ နာမ ဟောတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတရေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

နဠကပါနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဂောလိယာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၃. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဂောလိယာနိသုတ္တံ။ တတ္ထ **ပဒသမာစာရော**တိ ဒုဗ္ဗလသမာစာရော ဩဠာရိကာစာရော, ပစ္စယေသု သာပေက္ခော မဟာရက္ခိတတ္ထေရော ဝိယ။ တံ ကိရ ဥပဋ္ဌာကကုလေ နိသိန္နံ ဥပဋ္ဌာကော အာဟ “အသုကတ္ထေရဿ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ ဒိန္န”န္တိ။ သာဓု တေ ကတံ တံယေဝ တက္ကေတွာ ဝိဟရန္တဿ စီဝရံ ဒေန္တေနာတိ။ တုမှာကမ္ပိ, ဘန္တေ, ဒဿာမီတိ။ သာဓု ကရိဿသိ တံယေဝ တက္ကေန္တဿာတိ အာဟ။ အယမ္ပိ ဧဝရူပေ ဩဠာရိကာစာရော အဟောသိ။ **သပ္ပတိဿေနာ** တိ သဇေဋ္ဌကေန, န အတ္တာနံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ ဝိဟရိတဗ္ဗံ။ **သေရိဝိဟာရေနာ**တိ သစ္ဆန္ဒဝိဟာရေန နိရင်္ကုသဝိဟာရေန။

နာနုပခဇ္ဇာ တိ န အနုပခဇ္ဇ န အနုပဝိသိတွာ။ တတ္ထ ယော ဒွီသု မဟာထေရေသု ဥဘတော နိသိန္နေသု တေ အနာပုစ္ဆိတွာဝ စီဝရေန ဝာ ဇာဏုနာ ဝာ ဃဋ္ဋေန္တော နိသီဒတိ, အယံ အနုပခဇ္ဇ နိသီဒတိ နာမ။ ဧဝံ အကတွာ ပန အတ္တနော ပတ္တအာသနသန္တိကေ ဌတွာ နိသီဒအာဝုသောတိ ဝုတ္တေ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ သစေ န ဝဒန္တိ, နိသီဒအာမိ, ဘန္တေတိ အာပုစ္ဆိတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ အာပုစ္ဆိတကာလတော ပဋ္ဌာယ နိသီဒအာဝုသောတိ ဝုတ္တေပိ အဝုတ္တေပိ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **န ပဋိဗာဟိဿာမီ**တိ ဧတ္ထ ယော အတ္တနော ပတ္တာသနံ အတိက္ကမိတွာ နဝကာနံ ပာပုဏနဋ္ဌာနေ နိသီဒတိ, အယံ နဝေ ဘိက္ခူ အာသနေန ပဋိဗာဟတိ နာမ။ တသ္မိဥ္ဟိ တထာ နိသိန္နေ နဝေ ဘိက္ခူ “အမှာကံ နိသီဒိတုံ န ဒေတီ”တိ ဥဇ္ဈာယန္တာ တိဋ္ဌန္တိ ဝာ အာသနံ ဝာ ပရိယေသန္တာ အာဟိဏ္ဍန္တိ။ တသ္မာ အတ္တနော ပတ္တာသနေယေဝ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ န ပဋိဗာဟတိ နာမ။

အာဘိသမာစာရိကမ္ပိ ဓမ္မ န္တိ အာဘိသမာစာရိကံ ဝတ္တပဋိပတ္တိမတ္တမ္ပိ။ **နာတိကာလေနာ**တိ န အတိပာတော ပဝိသိတဗ္ဗံ, န အတိဒိဝါ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံယေဝ ပဝိသိတဗ္ဗဉ္စ နိက္ခမိတဗ္ဗဉ္စ။ အတိပာတော ပဝိသိတွာ အတိဒိဝါ နိက္ခမန္တဿ ဟိ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဝတ္တာဒီနိ ပရိဟာယန္တိ။ ကာလဿေဝ မုခံ ဓောဝိတွာ မက္ကဋကသုတ္တာနိ ဆိန္ဒန္တော ဥဿာဝဗိန္ဒူနိ နိပာတေန္တော ဂာမံ ပဝိသိတွာ ယာဂုံ ပရိယေသိတွာ ယာဝ ဘိက္ခာကာလာ အဉ္ဉောကာသမေယေဝ နာနပ္ပကာရံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တော နိသီဒိတွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဒိဝါ

နိက္ခမ္မ ဘိက္ခုနံ ဟဒဓောဝနဝေလာယ ဝိဟာရံ ပစ္စာဂန္တုံ ဟောတိ။ **န ပုရေဘတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ကုလေသု စာရိ
တ္တံ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ** “ယော ပန ဘိက္ခု နိမန္တိတော သဘတ္တော သမာနော သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ ပုရေဘတ္တံ
တ ပစ္ဆာဘတ္တံ တ ကုလေသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျ, အညတြ သမယာ ဟာစိတ္တိယ”န္တိ (ဟာစိ. ၂၉၉) ဣမံ
သိက္ခာပဒံ ရက္ခန္တေန တသ္သ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တံ ပုရေဘတ္တဉ္စ ပစ္ဆာဘတ္တဉ္စ စာရိတ္တံ န အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ **ဥဒ္ဓ
တော ဟောတိ စပလော**တိ ဥဒ္ဓစ္စပကတိကော စေဝ ဟောတိ စီဝရမဏ္ဍန-ပတ္တမဏ္ဍန-သေနာသနမဏ္ဍနာ ဣမသ္သ တ
ပူတိကာယသ္သ ကေလာယနာ မဏ္ဍနာတိ ဧဝံ ဝုတ္တေန စ တရုဏအရကာဝစာပလ္လေန သမန္နာဂတော။

ပညဝတာ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ စီဝရကမ္မာဒီသု ဣတိကတ္တဗ္ဗေသု ဥပာယပညာယ သမန္နာဂတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ **အဘိဓ
မ္မေ အဘိဝိနယေ**တိ အဘိဓမ္မပိဋကေ စေဝ ဝိနယပိဋကေ စ ဟဋ္ဌိဝသေန စေဝ အဋ္ဌကထာဝသေန စ ယောဂေ ကရဏီ
ယော။ သဗ္ဗန္တိမေန ဟိ ပရိစ္ဆေဒေန အဘိဓမ္မေ ဒုကတိကမာတိကာဟိ သဒ္ဓိံ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂံ ဝိနာ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝိန
ယေ ပန ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယေန သဒ္ဓိံ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ ဒွေဝ ဟာတိမောက္ခာနိ ဝိနာ န ဝဋ္ဋတိ။

အာရုပ္ပာတိ ဧတ္တာဝတာ အဋ္ဌပိ သမာပတ္တိယော ဝုတ္တာ ဟောန္တိ။ တာ ပန သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အသက္ကောန္
တေန သတ္တသုပိ ယောဂေ ကရဏီယော, ဆသုပိ။ပေ.။ ပဉ္စသုပိ။ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ဧကံ ကသိဏေ ပရိကမ္မကမ္မ
ဋ္ဌာနံ ပဂုဏံ ကတွာ အာအာယ ဝိစရိတဗ္ဗံ, ဧတ္တကံ ဝိနာ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဥတ္တရိမနုသ္သဓမ္မေ**တိ ဣမိနာ သဗ္ဗေပိ လော
ကုတ္တရဓမ္မေ ဒသ္သေတိ။ တသ္မာ အရဟန္တေန ဟုတွာ ဝိဟာတဗ္ဗံ, အရဟတ္တံ အနဘိသမ္ဘုဏန္တေန အနာကမိ
ဖလေ သကအာကမိဖလေ သောတာပတ္တိဖလေ တ ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိယာယေန ဧကံ ဝိပသ္သနာမုခံ ယာဝ
အရဟတ္တာ ပဂုဏံ ကတွာ အာအာယ ဝိစရိတဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမံ ပန ဒေသနံ အာယသ္မာ သာရိ
ပုတ္တော နေယျပုဂ္ဂလသ္သ ဝသေန အာဘိသမာစာရိကဝတ္တတော ပဋ္ဌာယ အနုပုဗ္ဗေန အရဟတ္တံ ဟာပေတွာ နိဋ္
ဌာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ကေလိယာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ကီဋာဂိရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၄. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ကီဋာဂိရိသုတ္တံ။ တတ္ထ **ကာသီသူ**တိ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ။ **ဧထ တုမှေပိ, ဘိက္ခဝေ**တိ
ဧထ တုမှေပိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ ပဉ္စ အာနိသံသေ သမ္ပသ္သမာနာ အညတြေဝ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇထ။ ဣတိ ဘဂ
တ ရတ္တိံ ဝိကာလဘောဇနံ, ဒိတ ဝိကာလဘောဇနန္တိ ဣမာနိ ဒွေ ဝ ဘောဇနာနိ ဧကပ္ပဟာရေန အဇဟာပေတွာ ဧကသ္
မိံ သမယေ ဒိတ ဝိကာလဘောဇနမေဝ ဇဟာပေသိ, ပုန ကာလံ အတိနာမေတွာ ရတ္တိံ ဝိကာလဘောဇနံ ဇဟာပေန္တော ဧ
ဝမာဟ။ ကသ္မာ? ဣမာနိ ဟိ ဒွေ ဝ ဘောဇနာနိ ဝတ္တမာနာနိ ဝဋ္ဋေ အာစိဏ္ဏာနိ သမာစိဏ္ဏာနိ နဒိံ ဩတိဏ္ဏဥဒကံ
ဝိယ အနုပက္ခန္ဒာနိ, နိတတေသု စ ဃရေသု သုဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝမိုတာ သုခုမာလာ ကုလပုတ္တာ ဒွေ ဝ ဘောဇနာ
နိ ဧကပ္ပဟာရေန ပဇဟန္တာ ကိလမန္တိ။ တသ္မာ ဧကပ္ပဟာရေန အဇဟာပေတွာ ဘဒ္ဒာလိသုတ္တေ ဒိတ ဝိကာလ
ဘောဇနံ ဇဟာပေသိ, ဣဓ ရတ္တိံ ဝိကာလဘောဇနံ။ ဇဟာပေန္တော ပန န တဇ္ဇိတွာ တ နိဂ္ဂဏှိတွာ တ, တေသံ ပ
ဟာနပစ္စယာ ပန အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနိသ္သထာတိ ဧဝံ အာနိသံသံ ဒသ္သေတွာဝ ဇဟာပေသိ။ **ကီဋာဂိရီ**တိ တသ္သ
နိဂမသ္သ နာမံ။

၁၇၅. အသ္သဇိပုနဗ္ဗသုကာတိ အသ္သဇိ စ ပုနဗ္ဗသုကော စ ဆသု ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေသု ဒွေ ဂဏာစရိယာ။ ပဏ္ဍုကော
လောဟိတကော မေတ္တိယော ဘုမ္မဇကော အသ္သဇိ ပုနဗ္ဗသုကောတိ ဣမေ ဆ ဇနာ **ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ** နာမ။ တေသု ပဏ္ဍု
ကလောဟိတကာ အတ္တနော ပရိသံ ဂဟေတွာ သာဝတ္ထိယံ ဝသန္တိ, မေတ္တိယဘုမ္မဇကာ ရာဇဂဟေ, ဣမေ ဒွေ ဇနာ
ကီဋာဂိရိသ္မိံ အာတသိကာ ဟောန္တိ။ **အာတသိကာ**တိ နိဗဒ္ဓတသိနော, တံနိဗဒ္ဓာ အကတံ သေနာသနံ ကရောန္တိ, ဇိဏ္
ဏံ ပဋိသင်္ခရောန္တိ, ကတေ ဣသ္သရာ ဟောန္တိ။ **ကာလိက**န္တိ အနာဂတေ ကာလေ ပတ္တဗ္ဗံ အာနိသံသံ။

၁၇၈. မယာ စေတံ, ဘိက္ခဝေ တိ ကြ ကော ကိံ ဒဿေတိ? ဘိက္ခဝေ, ဒိဝသဿ တယော တရေ ဘုဥ္ဇိတ္တ သုခဝေဒနံ ယေဝ ဥပပာဒေန္တော န ကြမသ္မိံ သာသနေ ကိစ္စကာရီ နာမ ဟောတိ, တေတ္တကာ ပန ဝေဒနာ သေဝိတဗ္ဗာ, တေတ္တကာ န သေဝိတဗ္ဗာတိ တေမတ္တံ ဒဿေတုံ ကြမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ **ဝေရူပံ သုခဝေဒနံ ပဇဟာထာ**တိ ကြဒ္ဒွ ဂေဟဿိတသော မနဿဝေဒနံ ဝုတ္တံ, **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာ** တိ ကြဒ္ဒွ နေက္ခမ္မသိတသောမနဿဝေဒန ။ ကြတော ပရေသုပိ ဒွီသု တရေသု ဂေဟဿိတနေက္ခမ္မသိတာနံယေဝ ဒောမနဿာနဉ္စ ဥပေက္ခာနဉ္စ ဝသေန အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၈၁. ဇဝံ သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗဝေဒနံ ဒဿေတွာ ကြအနိ ယေသံ အပ္ပမာဒေန ကိစ္စံ ကတ္တဗ္ဗံ, ယေသဉ္စ န ကတ္တဗ္ဗံ, တေ ဒဿေတုံ **နာဟံ, ဘိက္ခဝေ , သဗ္ဗေသံယေဝ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကတံ တေသံ အပ္ပမာဒေနာ**တိ တေသံ ယံ အပ္ပမာဒေန ကတ္တဗ္ဗံ, တံ ကတံ။ **အနုလောမိကာနီ**တိ ပဋိပတ္တိအနုလောမာနိ ကမ္မဋ္ဌာနသပ္ပာယာနိ, ယတ္ထ ဝသန္တေန သက္ကာ ဟောတိ မဂ္ဂဖလာနိ ပာပုဏိတုံ။ **ကြန္ဒြိယာနိ သမန္နာနယမာနာ** တိ သဒ္ဓါဒီနိ ကြန္ဒြိယာနိ သမာနံ ကုရုမာနာ။

၁၈၂. သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ တိ ကြ ကော ကိံ ဒဿေတိ? ယေသံ အပ္ပမာဒေန ကရဏီယံ နတ္ထိ, တေ ဒွေ ဟောန္တိ။ ယေသံ အတ္ထိ, တေ ပဉ္စာတိ ဇဝံ သဗ္ဗေပိ ကြမေ သတ္တ ပုဂ္ဂလာ ဟောန္တီတိ ကြမမတ္ထံ ဒဿေတိ။

တတ္ထ **ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော** တိ ဒွီဟိ ဘာဂေဟိ ဝိမုတ္တော။ အရူပသမာပတ္တိယာ ရူပကာယတော ဝိမုတ္တော, မဂ္ဂေန နာမကာယတော။ သော စတုန္နံ အရူပသမာပတ္တီနံ ဧကေကတော ဝုဋ္ဌာယ သင်္ခါရေ သမ္မသိတ္တ အရဟတ္တံ ပတ္တာနံ စတုန္နံ, နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပတ္တအနာဂါမိနော စ ဝသေန ပဉ္စဝိဓော ဟောတိ။ ဟဋ္ဌိ ပနေတ္ထ – ''ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော, ကြဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ''တိ (ပု. ပ. ၂၀၈) ဇဝံ အဘိဓမ္မေ အဋ္ဌဝိမောက္ခလာဘိနော ဝသေန အာဂတာ။

ပညာဝိမုတ္တော တိ ပညာယ ဝိမုတ္တော။ သော သုက္ခဝိပဿကော, စတူဟိ ဈာနေဟိ ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပတ္တာ စတ္တာရော စာတိ ကြမေသံ ဝသေန ပဉ္စဝိဓောဝ ဟောတိ။ ဟဋ္ဌိ ပနေတ္ထ အဋ္ဌဝိမောက္ခပဋိက္ခေပဝသေနေဝ အာဂတာ။ ယထာဟ – ''န ဟေဝ ခော အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ပညာဝိမုတ္တော''တိ။

ဖုဋ္ဌန္တံ သစ္ဆိကရောတီတိ **ကာယသက္ခီ** ။ ယော ဈာနဖဿံ ပဌမံ ဖုသတိ, ပစ္ဆာ နိရောဓံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောတိ, သော သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာ ဆဗ္ဗိဓော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနေတဟ – ''ကြဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ ဧကစ္စေ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ကာယသက္ခီ''တိ။

ဒိဋ္ဌန္တံ ပတ္တောတိ **ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော** ။ တတြိဒံ သင်္ခေပလက္ခဏံ – ဒုက္ခာ သင်္ခါရာ, သုခော နိရောဓောတိ ဉာတံ ဟောတိ ဒိဋ္ဌံ ဝိဒိတံ သစ္ဆိကတံ ဖုသိတံ ပညာယာတိ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော။ ဝိတ္ထာရတော ပနေသောပိ ကာယသက္ခိ ဝိယ ဆဗ္ဗိဓော ဟောတိ။ တေနေတဟ – ''ကြဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ကြဒံ ဒုက္ခန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ပေ။ အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, တထာဂတပ္ပဝေဒိတာ စဿ ဓမ္မာ ပညာယ ဝောဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ ဝောစရိတာ။ ပေ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော''တိ (ပု. ပ. ၂၀၈)။

သဒ္ဓါဝိမုတ္တော တိ သဒ္ဓါယ ဝိမုတ္တော။ သောပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဆဗ္ဗိဓော ဟောတိ။ တေနေတဟ – ''ကြဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ကြဒံ ဒုက္ခန္တိ – ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ပေ။ အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ။ တထာဂတပ္ပဝေဒိတာ စဿ ဓမ္မာ ပညာယ ဝောဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ ဝောစရိတာ။ပေ။ နော စ ခော ယထာ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တဿ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော သဒ္ဓါဝိမုတ္တော''တိ (ပု. ပ. ၂၀၈)။ ဧတေသု ဟိ သဒ္ဓါဝိမုတ္တဿ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂက္ခဏေ သဒ္ဒဟန္တဿ ဝိယ ဩကပ္ပေန္တဿ ဝိယ အဓိမုစ္စန္တဿ ဝိယ စ ကိလေသက္ခယော ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တဿ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂက္ခဏေ ကိလေသစ္ဆေဒကဉာဏံ အဒန္ဓံ တိခိဏံ သူရံ ဟုတွာ ဝဟတိ။ တသ္မာ ယထာ နာမ နာတိ တိခိဏေန အသိနာ ကဒလိံ ဆိန္ဒန္တဿ ဆိန္နဋ္ဌာနံ န မဋ္ဌံ ဟောတိ, အသိ န သီဃံ ဝဟတိ, သဒ္ဒော သုယျတိ, ဗလဝ

တရော တယာမော ကာတဗ္ဗော ဟောတိ, ဧဝရူပ သဒ္ဓါဝိမုတ္တဿ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂဘာဝနာ။ ယထာ ပန နိုသိတအသိနာ ကဒလိံ ဆိန္ဒန္တဿ ဆိန္နဋ္ဌာနံ မဋ္ဌံ ဟောတိ, အသိ သီဃံ ဝဟတိ, သဒ္ဒော န သုယ္ယတိ, ဗလဝတယာမကိစ္စံ န ဟော တိ, ဧဝရူပ ပညာဝိမုတ္တဿ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂဘာဝနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဓမ္မံ အနုဿရတီတိ **ဓမ္မာနုသာရီ** ။ ဓမ္မောတိ ပညာ, ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမံ မဂ္ဂံ ဘာဝေတီတိ အတ္ထော။ **သဒ္ဓါနုသာရိမှိပိ** စ ဧသေဝ နယော။ ဥဘော ပနေတေ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာယေဝ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – ‘‘ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နဿ ပညိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ဟောတိ, ပညာဝါဟိံ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမံ အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝေတိ ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဓမ္မာနုသာရီ’’တိ (ပု. ပ. ၂၀၈)။ တထာ – ‘‘ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နဿ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ဟောတိ, သဒ္ဓါဝါဟိံ သဒ္ဓါပုဗ္ဗင်္ဂမံ အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝေတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော သဒ္ဓါနုသာရီ’’တိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေသာ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တာဒိကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ပညာဘာဝနာဓိကာရေ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယာ ပနေသာ ဧတေသံ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ ဣဓ ဟဋ္ဌိ အာဂတာ, တတ္ထ ယသ္မာ ရူပသမာပတ္တိယာ ဝိနာ အရူပသမာပတ္တိယော နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ အာရုပ္ပာတိ ဝုတ္တေပိ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာ ဝုတ္တာဝ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကာယေန ဖုသိတ္ဝာတိ သဟဇာတနာမကာယေန ဖုသိတ္ဝာ။ **ပညာယ စဿ ဒိသွာ** တိ ပညာယ စ တေဿ အရိယသစ္စဓမ္မေ ဒိသွာ။ **ဧကစ္စေ အာသဝာ** တိ ပဌမမဂ္ဂါဒီဟိ ပဟာတဗ္ဗာ ဧကဒေသအာသဝာ။ **တထာဂတပ္ပဝေဒိတာ** တိ တထာဂတေန ပဝေဒိတာ စတုသစ္စဓမ္မာ။ **ပညာယ ဝေဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ** တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သီလံ ကထိတံ, ဣမသ္မိံ သမာဓိ, ဣမသ္မိံ ဝိပဿနာ, ဣမသ္မိံ မဂ္ဂေါ, ဣမသ္မိံ ဖလန္တိ ဧဝံ အတ္ထေန အတ္ထေ ကာရဏေန ကာရဏေ စိဏ္ဏ ဏစရိတတ္တာ မဂ္ဂပညာယ သုဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ **ဝေစရိတာ**တိ ဝိစရိတာ။ **သဒ္ဓါ နိဝိဋ္ဌာ ဟောတီ** တိ ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ ပတိဋ္ဌိတာ ဟောတိ။ **မတ္တသော နိဇ္ဈာနံ ခမန္တိ** တိ မတ္တာယ ဩလောကနံ ခမန္တိ။ **သဒ္ဓါမတ္တ** န္တိ သဒ္ဓါယေဝ, ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ

ဣတိ ဣမေသု အပ္ပမာဒေန ကရဏီယေသု ပုဂ္ဂလေသု တယော ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂဖလာ သေခါ။ တေသု အနုလောမသေနာ သနံ သေဝမာနာ ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇမာနာ ဣန္ဒြိယာနိ သမန္နာနယမာနာ အနုပုဗ္ဗေန အရဟတ္တံ ဂဏှန္တိ။ တ သ္မာ တေသံ ယထာဋ္ဌိတောဝ ဟဋ္ဌိအတ္ထော။ အဝသာနေ ပန ဒွေ သောတာပတ္တိမဂ္ဂသမင်္ဂိနော။ တေဟိ တဿ မဂ္ဂဿ အနုလောမသေနာသနံ သေဝိတံ, ကလျာဏမိတ္တာ ဘဇိတာ, ဣန္ဒြိယာနိ သမန္နာနီတာနိ။ ဥပရိ ပန တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ အတ္ထာယ သေဝမာနာ ဘဇမာနာ သမန္နာနယမာနာ အနုပုဗ္ဗေန အရဟတ္တံ ဟာပုဏိဿန္တီတိ အယမေတ္ထ ဟဋ္ဌိအတ္ထော။

ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပန ဣမမေဝ ဟဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ – ‘‘လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ န ဧကစိတ္တက္ခဏိကော, ဗဟုစိတ္တက္ခ ဏိကော’’တိ ဝဒတိ။ သော ဝတ္တဗ္ဗော – ‘‘ယဒိ အညေန စိတ္တေန သေနာသနံ ပဋိသေဝတိ, အညေန ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇတိ, အညေန ဣန္ဒြိယာနိ သမန္နာနေတိ, အညံ မဂ္ဂစိတ္တန္တိ သန္ဓာယ တ္ဝံ ‘န ဧကစိတ္တက္ခဏိကော မဂ္ဂေါ, ဗဟုစိတ္တက္ခဏိကော’တိ ဝဒသိ, ဧဝံ သန္တေ သေနာသနံ သေဝမာနော နီလောဘာသံ ပဗ္ဗတံ ပဿတိ, ဝနံ ပဿတိ, မိဂပက္ခီနံ သဒ္ဒံ သုဏာတိ, ပုပ္ဖဖလာနံ ဂန္ဓံ ဃာယတိ, ပာနီယံ ပိဝန္တော ရသံ သာယတိ, နိသီဒန္တော နိပဇ္ဇန္တော ဖဿံ ဖုသတိ။ ဧဝံ တေ ပဉ္စဝိညာဏသမင်္ဂိပိ လောကုတ္တရဓမ္မသမင်္ဂီယေဝ ဘဝိဿတိ။ သစေ ပနေတံ သမ္ပဋိစ္ဆသိ, သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ပဋိဝိရုဇ္ဈသိ။ သတ္ထာရာ ဟိ ပဉ္စဝိညာဏကာယာ ဧကန္တံ အဗျာကတာဝ ဝုတ္တာ, တံသမင်္ဂိဿ ကုသလာကုသလံ ပဋိက္ခိတ္တံ, လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ စ ဧကန္တကုသလော။ တသ္မာ ပဇဟေတံ တဒ’’န္တိ ပညပေ တဗ္ဗော။ သစေ ပညတ္တိံ န ဥပဂစ္ဆတိ, ‘‘ဂစ္ဆ ဟတောဝ ဝိဟာရံ ပဝိသိတ္ဝာ ယာဂုံ ပိဝာဟီ’’တိ ဥယျောဇေတဗ္ဗော။

၁၈၃. နာဟံ , ဘိက္ခဝေ, အာဒိကေနေဝ တိ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမမေဝ မဏ္ဍူကဿ ဥပ္ပတိတ္ဝာ ဂမနံ ဝိယ အညာရာဓနံ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာနံ န ဝဒာမိ။ **အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ**တိ ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ။ ပရတော ပဒဒ္ဝယေပိ ဧ သေဝ နယော။ **သဒ္ဓါဇာတော** တိ ဩကပ္ပနိယသဒ္ဓါယ ဇာတသဒ္ဓေါ။ **ဥပသင်္ကမတီ** တိ ဂရူနံ သမီပံ ဂစ္ဆတိ။ **ပယိရုပါသတီ**တိ သန္တိကေ နိသီဒတိ။ **ဓာရေတီ**တိ သာဓုကံ ကတ္ဝာ ဓာရေတိ။ **ဆန္ဒော ဇာယတီ** တိ ကတ္တုကမျတာကုသလ စ္ဆန္ဒော ဇာယတိ။ **ဥဿဟတီ** တိ ဝီရိယံ ကရောတိ။ **တုလေတီ**တိ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ တုလယတိ။ **တုလယိတ္ဝာ**

ပဒဟတီတိ ဇဝံ တီရဏာဝိပဿနာယ တုလယန္တော မဂ္ဂပဓာနံ ပဒဟတိ။ **ပဟိတတ္တော** တိ ပေသိတစိတ္တော။ **ကာယေန စေဝ ပရမသစ္စ**န္တိ နာမကာယေန နိဗ္ဗာနသစ္စံ သစ္ဆိကရောတိ။ **ပညာယ စာ**တိ နာမကာယသမ္ပယုတ္တာယ မဂ္ဂပညာယ ပဋိဝိဇ္ဈတိ ပဿတိ။

ဣအာနိ ယသ္မာ တေ သတ္တ၊ အာဂမနံ သုတ္တ ပစ္စုဂ္ဂမနမတ္တမ္ပိ န အကံသု, တသ္မာ တေသံ စရိယံ ဂရဟန္တော **သာပိ နာမ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓါ နာဟောသီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကီဝဒူရေဝိမေ**တိ ကိတ္တကံ ဒူရေ ဌာနေ။ ယောဇနသတမ္ပိ ယောဇနသဟဿမ္ပိ အပက္ကန္တာတိ ဝတ္တံ၊ ဝဋ္ဋတိ, န ပန ကိဉ္စိ အာဟ။ **စတုပ္ပဒံ ဝေယျာကရဏ** န္တိ စတုသစ္စဗျာကရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၁၈၄. ယဿုဒ္ဒိဋ္ဌဿာ တိ ယဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ။ **ယောပိ သော, ဘိက္ခဝေ, သတ္ထာ** တိ ဗာဟိရကသတ္ထာရံ ဒဿေတိ။ **ဧဝရူပီ**တိ ဇဝံဇာတိကာ။ **ပဏောပဏဝိယာ**တိ ပဏဝိယာ စ ဩပဏဝိယာ စ ။ **န ဥပေတီ**တိ န ဟောတိ။ ကယဝိက္ကယကာလေ ဝိယ အဂ္ဃဝဍ္ဎနဟာပနံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ အယံ ကေဏော ကိံ အဂ္ဃတိ, ဝီသတိ အဂ္ဃတီတိ ဘဏန္တော ပဏတိ နာမ။ န ဝီသတိ အဂ္ဃတိ, ဒသ အဂ္ဃတီတိ ဘဏန္တော ဩပဏတိ နာမ။ ဣဒံ ပဋိသေဓေန္တော အာဟ "ပဏောပဏဝိယာ န ဥပေတီ"တိ။ ဣအာနိ တံ ပဏောပဏဝိယံ ဒဿေတုံ ဧဝဉ္စ နော အဿ, အထ နံ ကရေယျာမ, န စ နော ဧဝမဿ, န နံ ကရေယျာမာတိ အာဟ။

ကိံ ပန, ဘိက္ခဝေ တိ, ဘိက္ခဝေ, ယံ တထာဂတော သဗ္ဗသော အာမိသေဟိ ဝိသံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ, ဇဝံ ဝိသံသဋ္ဌဿ သတ္ထုနော ဧဝရူပဟ ပဏောပဏဝိယာ ကိံ ယုဇ္ဇိဿတိ? **ပရိယောဂာဟိယ ဝတ္တတော** တိ ပရိယောဂာဟိတွာ ဥက္ခိပိတွာ ဂဟေတွာ ဝတ္တန္တဿ။ **အယမနုဓမ္မော** တိ အယံ သဘာဝေ။ **ဇာနာတိ ဘဂဝါ, နာဟံ ဇာနာမီ**တိ ဘဂဝါ ဧကာသနဘောဇနေ အာနိသံသံ ဇာနာတိ, အဟံ န ဇာနာမီတိ မယိ သဒ္ဓါယ ဒိဝသဿ တယော ဝါရေ ဘောဇနံ ပဟာယ ဧကာသနဘောဇနံ ဘုဥ္ဇတိ။ **ရုဠှနီယ**န္တိ ရောဟနီယံ။ **ဩဇဝန္တ** န္တိ သိနေဟဝန္တံ။ **ကာမံ တစော စာ**တိ ဣမိနာ စတုရင်္ဂဝီရိယံ ဒဿေတိ။ ဧတ္ထ ဟိ တစော ဧကံ အင်္ဂံ, နှာရု ဧကံ, အဋ္ဌိ ဧကံ, မံသလောဟိတံ ဧကန္တိ ဇဝံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဝီရိယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ န ဝုဋ္ဌဟိဿာမီတိ ဇဝံ ပဋိပဇ္ဇတီတိ ဒဿေတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဒေသနံ ပန ဘဂဝါ နေယျပုဂ္ဂလဿ ဝသေန အရဟတ္တနိကူဋေန နိဋ္ဌာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ကီဋာဂိရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ္ဂေါ

၁. တေဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၅. ဧဝံ မေ သုတန္တိ တေဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧကပုဏ္ဍရီကေ** တိ ပုဏ္ဍရီကော ဝုစ္စတိ သေတမ္ဗရုက္ခော, သော တသ္မိံ အာရာမေ ဧကော ပုဏ္ဍရီကော အတ္ထီတိ ဧကပုဏ္ဍရီကော။ **တေဒဟောသီ**တိ တတ္ထ ပဝိသိတုကာမတာယ အဟောသိ။ **စိရဿံ ခေါ, ဘန္တေ** တိ ပကတိယာ အာဂတပုဗ္ဗတံ ဥပာဒါယ။ **ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မ** န္တိ ဣဓ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဓမ္မော နာမ, မဟာဇနဿ ဗျာကရဏံ အနုဓမ္မော နာမ။ သေသံ ဇီဝကသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၅၁ အာဒယော) ဝုတ္တနယမေဝ။ **န မေ တေ**တိ အနနုညာယ ဌတွာ အနုညမ္ပိ ပဋိက္ခိပတိ။ ''သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတီ''တိ ဟိ ဣဒံ အနုဇာနိတဗ္ဗံ သိယာ, – ''စရတော စ မေ။ပေ။ ပစ္စုပဋ္ဌိတ''န္တိ ဣဒံ ပန နာနုဇာနိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဟိ အာဝဇ္ဇိတွာ ပဇာနာတိ။ တသ္မာ အနနုညာယ ဌတွာ အနုညမ္ပိ ပဋိက္ခိပန္တော ဧဝမာဟ။

၁၈၆. အာသဝါနံ ခယာတိ ဧတ္ထ သကိံ ခီဏာနံ အာသဝါနံ ပုန ခေပေတဗ္ဗာဘာဝတော ယာဝဒေဝါတိ န ဝုတ္တံ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏေန စေတ္ထ ဘဂဝတော အတီတဇာနနဂုဏံ ဒဿေတိ, ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏေန ပစ္စုပ္ပန္နဇာနနဂုဏံ, အာသဝက္ခယညာဏေန လောကုတ္တရဂုဏန္တိ။ ဣတိ ဣမာဟိ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ သကလဗုဒ္ဓဂုဏေ သံခိပိတွာ ကထေသိ။

ဂိဟိသံယောဇနန္တိ ဂိဟိဗန္ဓနံ ဂိဟိပရိက္ခာရေသု နိကန္တိံ။ **နတ္ထိ ခေါ ဝစ္ဆ** တိ ဂိဟိသံယောဇနံ အပ္ပဟာယ ဒုက္ခဿန္တကရော နာမ နတ္ထိ။ ယေပိ ဟိ သန္တတိမဟာမတ္တော ဥဂ္ဂသေနော သေဋ္ဌိပုတ္တော ဝီတသောကဒါရကောတိ ဂိဟိလိင္ဂေ ဌိတာဝ အရဟတ္တံ ပတ္တာ, တေပိ မဂ္ဂေန သဗ္ဗသင်္ခာရေသု နိကန္တိံ သုက္ခာပေတွာ ပတ္တာ။ တံ ပတွာ ပန နတေန လိင္ဂေန အဋ္ဌံသု, ဂိဟိလိင်္ဂံ နာမေတံ ဟီနံ, ဥတ္တမဂုဏံ ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ တတ္ထ ဌိတော အရဟတ္တံ ပတွာ တံဒိဝသမေဝ ပဗ္ဗဇတိ ဝါ ပရိနိဗ္ဗာတိ ဝါ။ ဘူမဒေဝတာ ပန တိဋ္ဌန္တိ။ ကသ္မာ? နိလီယနောကာသဿ အတ္ထိတာယ။ သေသကာမဘဝေ မနုဿေသု သောတာပန္နာဒယော တယော တိဋ္ဌန္တိ, ကာမာဝစရဒေဝေသု သောတာပန္နာ သကဒါဂါမိနော စ, အနာဂါမိခီဏာသဝါ ပနေတ္ထ န တိဋ္ဌန္တိ။ ကသ္မာ? တဉှိ ဌာနံ လဇ္ဇိတဗ္ဗဿ အာဝါသော, နတ္ထိ တတ္ထ တေသံ ပဝိဝေကာရဟံ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနဉ္စ။ ဣတိ တတ္ထ ခီဏာသဝေ ပရိနိဗ္ဗာတိ, အနာဂါမီ စဝိတွာ သုဒ္ဓါဝါသေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ကာမာဝစရဒေဝတော ဥပရိ ပန စတ္တာရောပိ အရိယာ တိဋ္ဌန္တိ။

သောပါသိ ကမ္မဝါဒီ တိ သောပိ ကမ္မဝါဒီ အဟောသိ, ကိရိယမ္ပိ န ပဋိဗာဟိတ္ထ။ တဉှိ ဧကနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ အတ္တာနံယေဝ ဂဟေတွာ ကထေတိ။ တဒါ ကိရ မဟာသတ္တော ပာသဏ္ဍပရိဂ္ဂဏှနတ္ထံ ပဗ္ဗဇိတော တသ္မာပိ ပာသဏ္ဍဿ နိပ္ဖလဘာဝံ ဇာနိတွာ ဝီရိယံ န ဟာပေသိ, ကိရိယဝါဒီ ဟုတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

တေဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အဂ္ဂိဝစ္ဆသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၇. ဧဝံ မေ သုတန္တိ အဂ္ဂိဝစ္ဆသုတ္တံ။ တတ္ထ **န ခေါ အဟန္တိ** ပဌမတရေ နာပဟံ သဿတဒိဋ္ဌိကောတိ ဝဒတိ, ဒုတိယေ နာပဟံ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကောတိ။ ဧဝံ အန္တာနန္တိကာဒိဝသေန သဗ္ဗတ္ထေသု ပဋိက္ခေပော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဟောတိ စ န စ ဟောတီ**တိ အယံ ပနေတ္ထ ဧကစ္စသဿတဝါဒော။ **နေဝ ဟောတိ န န ဟောတီ**တိ အယံ အမရာဝိက္ခေပေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၈၉. **သဒုက္ခန္တိ** ကိလေသဒုက္ခေန စေဝ ဝိပါကဒုက္ခေန စ သဒုက္ခံ။ **သဝိဃာတန္တိ** တေသံယေဝ ဒွိန္နံ ဝသေန သဥပဃာတကံ။ **သဥပါယာသန္တိ** တေသံယေဝ ဝသေန သဥပါယာသံ။ **သပရိဠာဟန္တိ** တေသံယေဝ ဝသေန သပရိဠာဟံ။

ကိဉ္စိ ဒိဋ္ဌိဂတန္တိ ကာစိ ဧကာ ဒိဋ္ဌိပိ ရုစ္စိတွာ ခမာပေတွာ ဂဟိတာ အတ္ထီတိ ပုစ္ဆတိ။ **အပနီတ**န္တိ နီဟဋံ အပဝိဒ္ဓံ။ **ဒိဋ္ဌ**န္တိ ပညာယ ဒိဋ္ဌံ။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဥဒယဝယံ အဒ္ဒသ, တသ္မာ။ **သဗ္ဗမညိတာန**န္တိ သဗ္ဗေသံ တိဏ္ဏမ္ပိ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနမညိတာနံ။ **မထိတာန**န္တိ တေသံယေဝ ဝေဝစနံ။ ဣဒါနိ တာနိ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေန္တော **သဗ္ဗအဟံကာရ-မမံကာရ-မာနာနုသယာန**န္တိ အာဟ။ ဧတ္ထ ဟိ အဟံကာရော ဒိဋ္ဌိ, မမံကာရော တဏှာ, မာနာနုသယော မာနော။ **အနုပါဒါ ဝိမုတ္တော**တိ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ ကဉ္စိ ဓမ္မံ အနုပါဒိယိတွာ ဝိမုတ္တော။

၁၉၀. **န ဥပေတီ**တိ န ယုဇ္ဇတိ။ ဧတ္ထ စ "န ဥပပဇ္ဇတီ"တိ ဣဒံ အနုဇာနိတဗ္ဗံ သိယာ။ ယသ္မာ ပန ဧဝံ ဝုတ္တေ သော ပရိဗ္ဗာဇကော ဥစ္ဆေဒံ ဂဏှေယျ, ဥပပဇ္ဇတီတိ ပန သဿတမေဝ, ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတီတိ ဧကစ္စ သဿတံ, နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတီတိ အမရာဝိက္ခေပံ, တသ္မာ ဘဂဝါ – "အယံ အပ္ပတိဋ္ဌော အနာလမ္ဗော ဟောတု, သုခပဝေသနဋ္ဌာနံ မာ လဘတူ"တိ အနနုညာယ ဌတွာ အနုညမ္ပိ ပဋိက္ခိပိ။ **အလ**န္တိ သမတ္ထံ ပရိယတ္တံ ။ **ဓမ္မော**တိ ပစ္စယာကာရဓမ္မော။ **အညတြယောဂေနာ**တိ အညတ္ထ ပယောဂေန။ **အညတြာစရိယကေနာ**တိ ပစ္စယာကာရံ အဇာနန္တာနံ အညေသံ အာစရိယာနံ သန္တိကေ ဝသန္တေန။

၁၉၁. **တေန ဟိ ဝစ္ဆာ**တိ ယသ္မာ တွံ သမ္မောဟမာပါဒိန္တိ ဝဒသိ, တသ္မာ တံယေဝေတ္ထ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ။ **အနာဟာရော နိဗ္ဗုတော**တိ အပ္ပစ္စယော နိဗ္ဗုတော။

၁၉၂. **ယေန ရူပေနာ**တိ ယေန ရူပေန သတ္တသင်္ခါတံ တထာဂတံ ရူပီတိ ပညာပေယျ။ **ဂမ္ဘီရော**တိ ဂုဏဂမ္ဘီရော။ **အပ္ပမေယျော**တိ ပမာဏံ ဂဏှိတုံ န သက္ကုဏေယျော။ **ဒုပ္ပရိယောဂါဠှော**တိ ဒုဩဂါဟော ဒုဇ္ဇာနော။ **သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒော**တိ ယထာ မဟာသမုဒ္ဒော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုဇ္ဇာနော, ဧဝမေဝ ခီဏာသဝေါပိ။ တံ အာရဗ္ဘ ဥပပဇ္ဇတီတိအာဒိ သဗ္ဗံ န ယုဇ္ဇတိ။ ကထံ? ယထာ ပရိနိဗ္ဗုတံ အဂ္ဂိံ အာရဗ္ဘ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ ဂတောတိအာဒိ သဗ္ဗံ န ယုဇ္ဇတိ, ဧဝံ။

အနိစ္စတာတိ အနိစ္စတာယ။ **သာရေ ပတိဋ္ဌိတ**န္တိ လောကုတ္တရဓမ္မသာရေ ပတိဋ္ဌိတံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အဂ္ဂိဝစ္ဆသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မဟာဝစ္ဆသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၃. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ မဟာဝစ္ဆသုတ္တံ။ တတ္ထ **သဟကထီ**တိ သဒ္ဓိံကထော, ဗဟုံ မယာ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ကထိတပုဗ္ဗန္တိ ကထံ သာရေတိ မေတ္တိံ ဃဋ္ဋေတိ။ ပုရိမာနိ ဟိ ဒွေ သုတ္တာနိ တေသ္ဝေဝ ကထိတာနိ, သံယုတ္တကေ အဗျာကတသံယုတ္တံ (သံ. နိ. ၄.၄၁၆ အာဒယော) နာမ တေသ္ဝေဝ ကထိတံ – "ကိံ နု ခော, ဘော ဂေါတမ, သဿတော လောကော ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ အဗျာကတမေတ"န္တိ ဧဝံ ဧကုတ္တရနိကာယေပိ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ကထိတံ အတ္ထိယေဝ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ တဿ အာဂတာဂတဿ သင်္ဂဟံ ကတွာ ဩကာသမကာသိယေဝ။ ကသ္မာ? အယဉှိ သဿတဒိဋ္ဌိကော, သဿတဒိဋ္ဌိကာ စ သီဃံ လဒ္ဓိံ န ဝိဿဇ္ဇေန္တိ, ဝသာတေလမက္ခိတပိလောတိကာ ဝိယ စိရေန သုဇ္ဈန္တိ။ ပဿတိ စ ဘဂဝါ – "အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ လဒ္ဓိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ မမ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဆ အဘိညာယော သစ္ဆိကတွာ အဘိညာတသာဝကော ဘဝိဿတီ"တိ။ တသ္မာ တဿ အာဂတာဂတဿ သင်္ဂဟံ ကတွာ ဩကာသမကာသိယေဝ။ ဣဒံ ပနဿ ပစ္ဆိမဂမနံ။ သော ဟိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ တရဏံ တ ဟောတု အတရဏံ တ, ယဋ္ဌိံ ဩတရိတွာ ဥဒကေ ပတမာနော ဝိယ သမဏဿ

ကေတမဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ အာဂတော။ တသ္မာ ဓမ္မဒေသနံ ယာစန္တော **သာဓု မေ ဘဝံ ကေတမောတိ**အာဒိမာဟ။ တဿ ဘဂဝါ မူလဝသေန သံခိတ္တဒေသနံ, ကမ္မပထဝသေန ဝိတ္ထာရဒေသနံ ဒေသေသိ။ မူလဝသေန စေတ္ထ အတိသံခိတ္တာ ဒေသနာ, ကမ္မပထဝသေန သံခိတ္တာ ဝိတ္ထာရသဒိသာ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန နိပ္ပရိယာယေန ဝိတ္ထာရဒေသနာ နာမ နတ္ထိ။ စတုဝီသတိသမန္တပဋ္ဌာနမ္ပိ ဟိ သတ္တပကရဏေ အဘိဓမ္မပိဋ္ဌကေ စ သဗ္ဗံ သံခိတ္တမေဝ။ တသ္မာ မူလဝသေနာပိ ကမ္မပထဝသေနာပိ သံခိတ္တမေဝ ဒေသေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၉၄. တတ္ထ **ဟဏ္ဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ ကုသလန္တိ**အာဒီသု ပဋိပာဋိယာ သတ္တဓမ္မာ ကာမာဝစရာ, အနဘိဇ္ဈာဒယော တယော စတုဘူမိကာပိ ဝဋ္ဋန္တိ။

ယတော ခေါ, ဝစ္ဆ, ဘိက္ခုနော တိ ကိဉ္စာပိ အနိယမေတွာ ဝုတ္တံ, ယထာ ပန ဇီဝကသုတ္တေ စ စင်္ကီသုတ္တေ စ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စ အတ္တာနမေဝ သန္ဓာယေတံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၉၅. **အတ္ထိ ပနာ**တိ ကိံ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ? အယံ ကိရဿ လဒ္ဓိ – ''တသ္မိံ တသ္မိံ သာသနေ သတ္ထာဝ အရဟာ ဟောတိ, သာဝကော ပန အရဟတ္တံ ပတ္တုံ သမတ္ထော နတ္ထိ။ သမဏော စ ကေတမော 'ယတော ခေါ, ဝစ္ဆ, ဘိက္ခုနော'တိ ဧကံ ဘိက္ခုံ ကထေန္တော ဝိယ ကထေတိ, အတ္ထိ နု ခေါ သမဏဿ ကေတမဿ သာဝကော အရဟတ္တပ္ပတ္တော''တိ။ တေမတ္ထံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ တတ္ထ **တိဋ္ဌတူ** တိ ဘဝံ တာဝ ကေတမော တိဋ္ဌတု, ဘဝဥ္ဟိ လောကေ ပာကဋော အရဟာတိ အတ္ထော။ တသ္မိံ ဗျာကတေ ဥတ္တရိ ဘိက္ခုနီအာဒီနံ ဝသေန ပဥ္ဟံ ပုစ္ဆိ, ဘဂဝါပိဿ ဗျာကာသိ။

၁၉၆. **အာရာဓကော**တိ သမ္ပာဒကော ပရိပူရကော။

၁၉၇. **သေခာယ ဝိဇ္ဇာယ ပတ္တဗ္ဗ** န္တိ ဟေဋ္ဌိမဖလတ္တယံ ပတ္တဗ္ဗံ။ တံ သဗ္ဗံ မယာ အနုပ္ပတ္တန္တိ ဝဒတိ။ ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပနာဟ – ''ကတမေ ဓမ္မာ သေက္ခာ? စတ္တာရော မဂ္ဂါ အပရိယာပန္နာ ဟေဋ္ဌိမာနိ စ တီဏိ သာမညဖလာနီ''တိ (ဓ. သ. ၁၀၂၃) ဝစနတော အရဟတ္တမဂ္ဂေပိ အနေန ပတ္တောယေဝ။ ဖလံ ပန အပတ္တံ, တဿ ပတ္တိယာ ဥတ္တရိ ယောဂံ ကထာပေတီတိ။ သော ဧဝံ သညာပေတဗ္ဗော –

> ''ယော ဝေ ကိလေသာနိ ပဟာယ ပဥ္စ၊
> ပရိပုဏ္ဏသေခော အပရိဟာနဓမ္မော။
> စေတောဝသိပ္ပတ္တော သမာဟိတိန္ဒြိယော၊
> သ ဝေ ဌိတတ္တောတိ နရော ပဝုစ္စတီ''တိ။ (အ. နိ. ၄.၅)။

အနာဂါမိပုဂ္ဂလော ဟိ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏသေခော။ တံ သန္ဓာယ ''သေခာယ ဝိဇ္ဇာယ ပတ္တဗ္ဗ''န္တိ အာဟ။ မဂ္ဂဿ ပန ဧကစိတ္တက္ခဏိကတ္တာ တတ္ထ ဌိတဿ ပုစ္ဆာ နာမ နတ္ထိ။ ဣမိနာ သုတ္တေန မဂ္ဂေပိ ဗဟုစိတ္တက္ခဏိကော ဟောတူတိ စေ။ ဧတံ န ဗုဒ္ဓဝစနံ, ဝုတ္တကထာယ စ အတ္တော ဝိရုဇ္ဈတိ။ တသ္မာ အနာဂါမိဖလေ ဌတွာ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ဝိပဿနံ ကထာပေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယသ္မာ ပနဿ န ကေဝလံ သုဒ္ဓအရဟတ္တဿေဝ ဥပနိဿယော, ဆန္နမ္ပိ အဘိညာနံ ဥပနိဿယော အတ္ထိ, တသ္မာ ဘဂဝါ – ''ဧဝမယံ သမထေ ကမ္မံ ကတွာ ပဥ္စ အဘိညာ နိဗ္ဗတ္တေဿတိ , ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿတိ။ ဧဝံ ဆဠဘိညော မဟာသာဝကော ဘဝိဿတီ''တိ ဝိပဿနာမတ္တံ အကထေတွာ သမထဝိပဿနာ အာစိက္ခိ။

၁၉၈. **သတိ သတိအာယတနေ**တိ သတိ သတိကာရဏေ။ ကိဉ္စေတ္ထ ကာရဏံ? အဘိညာ ဝါ အဘိညာပာဒကဇ္ဈာနံ ဝါ အဝသာနေ ပန အရဟတ္တံ ဝါ ကာရဏံ အရဟတ္တဿ ဝိပဿနာ ဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၀၀. **ပရိစိဏ္ဏော မေ ဘဂဝါ** တိ သတ္တ ဟိ သေခါ ဘဂဝန္တံ ပရိစရန္တိ နာမ, ခီဏာသဝေန ဘဂဝါ ပရိစိဏ္ဏော ဟောတိ။ ဣတိ သဒ္ဓေပေန အရဟတ္တံ ဗျာကရောန္တော ထေရော ဧဝမာဟ။ တေ ပန ဘိက္ခူ တမတ္ထံ န ဇာနိံသု, အ

ဇာနန္တာဝ တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ။ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ **ဒေဝတာ**တိ တေသံ ဂုဏာနံ လာဘီ ဒေဝတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာဝစ္ဆသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဒီဃနခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၁. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဒီဃနခသုတ္တံ။ တတ္ထ **သူကရခတာယ**န္တိ သူကရခတာတိ ဧဝံနာမကေ လေဏေ။ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ကိရ တံ လေဏံ ဧကသ္မိံ ဗုဒ္ဓန္တရေ ပထဝိယာ ဝဍ္ဎမာနာယ အန္တောဘူမိဂတံ ဇာတံ။ အထေကဒိဝသံ ဧကော သူကရော တဿ ဆဒနပရိယန္တသမီပေ ပံသုံ ခဏိ။ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ပံသုဓောတော ဆဒနပရိယန္တော ပါကဋော အဟောသိ။ ဧကော ဝနစရကော ဒိသွာ – “ပုဗ္ဗေ သီလဝန္တေဟိ ပရိဘုတ္တလေဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ပဋိဇဂ္ဂိဿာမိ န”န္တိ သမန္တတော ပံသုံ အပနေတွာ လေဏံ သောဓေတွာ ကုဋ္ဋပရိက္ခေပံ ကတွာ ဒွါရဝါတပါနံ ယောဇေတွာ သုပရိနိဋ္ဌိတ-သုဓာကမ္မစိတ္တကမ္မရဇတပဋ္ဋသဒိသာယ ဝါလုကာယ သန္ထတပရိဝေဏံ လေဏံ ကတွာ မဉ္စပီဌံ ပညပေတွာ ဘဂဝတော ဝသနတ္ထာယ အဒါသိ။ လေဏံ ဂမ္ဘီရံ အဟောသိ ဩတရိတွာ အဘိရုဟိတဗ္ဗံ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ဒီဃနခောတိ တဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ နာမံ။ **ဥပသင်္ကမိ**တိ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? သော ကိရ ထေရေ အဍ္ဎမာသပဗ္ဗဇိတေ စိန္တေသိ – “မယှံ မာတုလော အညံ ပါသဏ္ဍံ ဂန္တွာ န စိရံ တိဋ္ဌတိ, ဣဒါနိ ပနဿ သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကံ ဂတဿ အဍ္ဎမာသော ဇာတော။ ပဝတ္တိမ္ပိဿ န သုဏာမိ, ဩဇဝန္တံ နု ခေါ သာသနံ, ဇာနိဿာမိ န”န္တိ ဂန္တုကာမော ဇာတော။ တသ္မာ ဥပသင်္ကမိ။ **ဧကမန္တံ ဌိတော**တိ တသ္မိံ ကိရ သမယေ ထေရော ဘဂဝန္တံ ဗီဇယမာနော ဌိတော ဟောတိ, ပရိဗ္ဗာဇကော မာတုလေ ဟိရောတ္တပ္ပေန ဌိတကောဝ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ တေန ဝုတ္တံ “ဧကမန္တံ ဌိတော”တိ။

သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီတိ သဗ္ဗာ မေ ဥပပတ္တိယော နက္ခမန္တိ, ပဋိသန္ဓိယော နက္ခမန္တီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။ ဧတ္တာဝတာနေန “ဥစ္ဆေဒဝါဒေါဟမသ္မီ”တိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ ဘဂဝါ ပနဿ အဓိပ္ပာယံ မုဉ္စိတွာ အက္ခရေ တာဝ ဒေါသံ ဒဿေန္တော **ယာပိ ခေါ တေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧသာပိ တေ ဒိဋ္ဌိ နက္ခမတီ**တိ ဧသာပိ တေ ပဉ္စမံ ရုစ္စိတွာ ခမာပေတွာ ဂဟိတဒိဋ္ဌိ နက္ခမတီတိ။ **ဧသာ စေ မေ, ဘော ဂေါတမ, ဒိဋ္ဌိ ခမေယျာ**တိ မယှဉှိ သဗ္ဗံ နက္ခမတီတိ ဒိဋ္ဌိ, တဿ မယှံ ယာ ဧသာ သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီတိ ဒိဋ္ဌိ, ဧသာ မေ ခမေယျ။ ယံ တံ “သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီ”တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိဿ တာဒိသမေဝ။ ယထာ သဗ္ဗဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတာပိ အယံ ဒိဋ္ဌိ ခမတိ, ဧဝမေဝံ တမ္ပိ ခမေယျ ။ ဧဝံ အတ္တနော ဝါဒေ အာရောပိတံ ဒေါသံ ဉတွာ တံ ပရိဟရာမီတိ သညာယ ဝဒတိ, အတ္ထတော ပနဿ “သာ ဒိဋ္ဌိ န မေ ခမတီ”တိ အာပဇ္ဇတိ။ ယဿ ပနေသာ န ခမတိ န ရုစ္စတိ, တဿာယံ တာယ ဒိဋ္ဌိယာ သဗ္ဗံ မေ န ခမတီတိ ဒိဋ္ဌိ ရုစိတံ။ တေန ဟိ ဒိဋ္ဌိအက္ခမေန အရုစိတေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ သဗ္ဗံ ခမတီတိ ရုစ္စတီတိ အာပဇ္ဇတိ။ န ပနေသ တံ သမ္ပဋိစ္ဆတိ, ကေဝလံ တဿာပိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ ဥစ္ဆေဒမေဝ ဂဏှာတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ **အတော ခေါ တေ, အဂ္ဂိဝေဿန,။ပေ.။ အညဉ္စ ဒိဋ္ဌိံ ဥပါဒိယန္တီ**တိ။ တတ္ထ **အတော**တိ ပဇဟနကေသု နိဿက္ကံ, ယေ ပဇဟန္တိ, တေဟိ ယေ နပ္ပဇဟန္တီတိ ဝုစ္စိယန္တိ, တေဝ ဗဟုတရာတိ အတ္ထော။ **ဗဟူ ဟိ ဗဟုတရာ**တိ ဧတ္ထ ဟိကာရော နိပါတမတ္တံ, ဗဟူ ဗဟုတရာတိ အတ္ထော။ ပရတော **တနူ ဟိ တနုတရာ**တိ ပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **ယေ ဧဝမာဟံသူ**တိ ယေ ဧဝံ ဝဒန္တိ။ **တဉ္စေဝ ဒိဋ္ဌိံ နပ္ပဇဟန္တိ, အညဉ္စ ဒိဋ္ဌိံ ဥပါဒိယန္တီ**တိ မူလဒဿနံ နပ္ပဇဟန္တိ, အပရဒဿနံ ဥပါဒိယန္တိ။

ဧတ္ထ စ သဿတံ ဂဟေတွာ တမ္ပိ အပ္ပဟာယ ဥစ္ဆေဒံ ဝါ ဧကစ္စသဿတံ ဝါ ဂဟေတုံ န သက္ကာ, ဥစ္ဆေဒမ္ပိ ဂဟေတွာ တံ အပ္ပဟာယ သဿတံ ဝါ ဧကစ္စသဿတံ ဝါ န သက္ကာ ဂဟေတုံ, ဧကစ္စသဿတမ္ပိ ဂဟေတွာ တံ အပ္ပဟာယ သဿတံ ဝါ ဥစ္ဆေဒံ ဝါ န သက္ကာ ဂဟေတုံ။ မူလသဿတံ ပန အပ္ပဟာယ အညံ သဿတမေဝ သက္ကာ ဂဟေတုံ။ ကထံ? ဧကသ္မိဉှိ သမယေ “ရူပံ သဿတ”န္တိ ဂဟေတွာ အပရသ္မိံ သမယေ “န သုဒ္ဓရူပမေဝ သဿတံ, ဝေဒနာပိ သဿတာ, ဝိညာဏမ္ပိ သဿတ”န္တိ ဂဏှာတိ။ ဥစ္ဆေဒေပိ ဧကစ္စသဿတေပိ ဧ

သောဝ နယော။ ယထာ စ ခန္ဓေသု, ဧဝံ အာယတနေသုပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''တဋ္ဌေဝ ဒ္ဒိဂ္ဂီ နပ္ပဇ ဟန္တိ, အညဋ္ဌ ဒ္ဒိဂ္ဂီ ဥပဟဒိယန္တီ''တိ။

ဒုတိယတရေ **အတောတ**ိ အပ္ပဇဟနကေသု နိဿက္ကံ, ယေ နပ္ပဇဟန္တိ, တေဟိ, ယေ ပဇဟန္တီတိ ဝုစ္စိယန္တိ, တေဝ တနုတရာ အပ္ပတရာတိ အတ္ထော။ **တဋ္ဌေဝ ဒ္ဒိဂ္ဂီ ပဇဟန္တိ, အညဋ္ဌ ဒ္ဒိဂ္ဂီ န ဥပဟဒိယန္တီ** တိ တဋ္ဌ မူလဒဿနံ ပဇဟန္တိ, အညဋ္ဌ ဒဿနံ န ဂဏှဟန္တိ။ ကထံ? ကေသိ့ဥပဟိ သမယေ ''ရူပံ သဿတ''န္တိ ဂဟေတွာ အပရသ္မိံ သမယေ တတ္ထ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ''ဩဠာရိကမေတံ မယှံ ဒဿန''န္တိ ပဇဟတိ ''န ကေဝလဋ္ဌ ရူပံ သဿတန္တိ ဒ ဿနမေဝ ဩဠာရိကံ, ဝေဒနာပိ သဿတာ။ပေ။ ဝိညာဏမ္ပိ သဿတန္တိ ဒဿနံ ဩဠာရိကမေတ''တိ ဝိဿဇ္ဇေ တိ ။ ဥစ္ဆေဒေပိ ကေစ္စသဿတေပိ ဧသေဝ နယော။ ယထာ စ ခန္ဓေသု, ဧဝံ အာယတနေသုပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ တဋ္ဌ စ မူလဒဿနံ ပဇဟန္တိ, အညဋ္ဌ ဒဿနံ န ဂဏှဟန္တိ။

သန္တုဂ္ဂိဝေဿနာ တိ ကဿာ အာရဘိ? အယံ ဥစ္ဆေဒလဒ္ဓိကော အတ္တနော လဒ္ဓိံ နိဂူဟတိ, တဿာ ပန လဒ္ဓိ ယာ ဝဏ္ဏော ဝုစ္စမာနေ အတ္တနော လဒ္ဓိ ဟတုကရိဿတီတိ တိဿော လဒ္ဓိယော ကေတော ဒဿေတွာ ဝိဘဇိတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

သာရာကယ သန္တိကေ တိအာဒီသု ရာဂဝသေန ဝဋ္ဋေ ရဇ္ဇနဿ အာသန္နာ တဏှာဟာဒိဠ္ဌိသံယောဇနေန ဝဋ္ဋသံ ယောဇနဿ သန္တိကေ။ **အဘိနန္ဒနာယာ** တိ တဏှာဟာဒိဠ္ဌိဝသေနေဝ ဂိလိတွာ ပရိယာဒိယနဿ ဂဟဏဿ စ အာ သန္နာတိ အတ္ထော။ **အသာရာကယ သန္တိကေ** တိအာဒီသု ဝဋ္ဋေ အရဇ္ဇနဿ အာသန္နာတိအာဒိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ သဿတဒဿနံ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ ဒန္ဓဝိရာဂံ, ဥစ္ဆေဒဒဿနံ မဟာသာဝဇ္ဇံ ခိပ္ပဝိရာဂံ။ ကထံ? သဿ တတဒီ ဟိ ဣဓလောကံ ပရလောကဋ္ဌ အတ္ထီတိ ဇာနာတိ, သုကတဒုက္ကဋာနံ ဖလံ အတ္ထီတိ ဇာနာတိ, ကုသလံ ကရော တိ, အကုသလံ ကရောန္တော ဘာယတိ, ဝဋ္ဋံ အဿာဒေတိ, အဘိနန္ဒတိ။ ဗုဒ္ဓာနံ တ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ တ သမ္မုခီဘူတော သီဃံ လဒ္ဓိံ ဇဟိတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ တံ သဿတဒဿနံ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ ဒန္ဓဝိရာဂန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဥစ္ဆေဒတဒီ ပန ဣဓလောကပရလောကံ အတ္ထီတိ ဇာနာတိ, သုကတဒုက္ကဋာနံ ဖလံ အတ္ထီတိ ဇာနာတိ, ကုသလံ န ကရောတိ, အကု သလံ ကရောန္တော န ဘာယတိ, ဝဋ္ဋံ န အဿာဒေတိ, နာဘိနန္ဒတိ, ဗုဒ္ဓာနံ တ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ တ သမ္မုခီဘာဝေ သီဃံ ဒ ဿနံ ပဇဟတိ။ ပာရမိယော ပူရေတုံ သက္ကောန္တော ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ, အသက္ကောန္တော အဘိနီဟာရံ ကတွာ သာဝ ကော ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ တသ္မာ ဥစ္ဆေဒဒဿနံ မဟာသာဝဇ္ဇံ ခိပ္ပဝိရာဂန္တိ ဝုစ္စတိ။

၂၀၂. သော ပန ပရိဗ္ဗာဇကော ဧတမတ္ထံ အသလ္လက္ခေတွာ – ''မယှံ ဒဿနံ သံဝဏ္ဏေတိ ပသံသတိ, အဒ္ ဓာ မေ သုန္ဒရံ ဒဿန''န္တိ သလ္လက္ခေတွာ **ဥက္ကံသေတိ မေ ဘဝ** န္တိအာဒိမာဟ။

ဣဒာနိ ယသ္မာ အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော ကဋ္ဌိယေနေဝ တိတ္တကာလာဗု, ဥစ္ဆေဒဒဿနေနေဝ ပူရိတော, သော ယထာ ကဋ္ဌိယံ အပ္ပဟာယ န သက္ကာ လာဗုမှိ တေလဖာဏိတာဒီနိ ပက္ခိပိတုံ, ပက္ခိတ္တာနိပိ န ဂဏှာတိ, ဧဝမေဝံ တံ လဒ္ဓိံ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော မဂ္ဂဖလာနံ လာဘာယ, တသ္မာ လဒ္ဓိံ ဇဟာပနတ္ထံ **တတ္ထုဂ္ဂိဝေဿနာ** တိအာဒိ အာ ရဒ္ဓံ။ **ဝိဂ္ဂဟော** တိ ကလဟော။ **ဧဝမေတာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ပဟာနံ ဟောတီ** တိ ဧဝံ ဝိဂ္ဂဟာဒိအာဒီနဝံ ဒိသွာ တာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ပ ဟာနံ ဟောတိ။ သော ဟိ ပရိဗ္ဗာဇကော ''ကိံ မေ ဣမိနာ ဝိဂ္ဂဟာဒိနာ''တိ တံ ဥစ္ဆေဒဒဿနံ ပဇဟတိ။

၂၀၅. အထဿ ဘဂဝါ ဝမိတကဋ္ဌိယေ လာဗုမှိ သပ္ပိဖာဏိတာဒီနိ ပက္ခိပန္တော ဝိယ ဟဒယေ အမတောသဓံ ပူ ရေဿာမီတိ ဝိပဿနံ အာစိက္ခန္တော **အယံ ခေါ ပန, အဂ္ဂိဝေဿန, ကာယော** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ဝမ္မိ ကသုတ္တေ ဝုတ္တော။ **အနိစ္စတော**တိအာဒီနိပိ ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ။ **ယော ကာယသ္မိံ ကာယဆန္ဒော** တိ ယာ ကာ ယသ္မိံ တဏှာ။ **သ္နေဟော** တိ တဏှာသ္နေဟောဝ။ **ကာယန္ဝယတာ**တိ ကာယာနုဂမနဘာဝေ, ကာယံ အနုဂစ္ဆနက ကိလေသောတိ အတ္ထော။

ဇဝံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿေန္တော **တိဿော စာ** တိအာဒိမာဟ။ ပုန တာ သံယေဝ ဝေဒနာနံ အသမ္မိဿဘာဝံ ဒဿေန္တော **ယသ္မိံ, အဂ္ဂိဝေဿန, သမယေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယသ္မိံ သမယေ သုခါဒီသု ဧကံ ဝေဒနံ ဝေဒယတိ, တသ္မိံ သမယေ အညာ ဝေဒနာ အတ္တနော တရံ တ ဩကာသံ တ ဩလောကယမာနာ နိသိန္နာ နာမ နတ္ထိ, အထ ခော အနုပ္ပန္နာဝ ဟောန္တိ ဘိန္နဥဒကပုပ္ဖုဠော ဝိယ စ အန္တရ ဟိတာ တ။ **သုခာပိ ခေါ**တိအာဒိ တာသံ ဝေဒနာနံ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

န ကေနစိ သံဝဒတီတိ တဿတံ ဂဟေတွာ "သဿတတဒီ အဟ"န္တိ ဥစ္ဆေဒတဒိနာပိ သဒ္ဓိံ န သံဝဒတိ, တ မေဝ ဂဟေတွာ "သဿတတဒီ အဟ"န္တိ ဧကစ္စသဿတတဒိနာ သဒ္ဓိံ န ဝိဝဒတိ။ ဇဝံ တယောပိ တအာ ပရိဝတ္တေ တွာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **ယဉ္စ လောကေ ဝုတ္တ** န္တိ ယံ လောကေ ကထိတံ ဝေဟာရိတံ, တေန ဝေဟာရတိ အပရာမသန္တော ကိဉ္စိ ဓမ္မံ ပရာမာသဂ္ဂါဟေန အဂ္ဂဏှန္တော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

"ယော ဟောတိ ဘိက္ခု အရဟံ ကတာဝီ၊
ခီဏာသဝေ အန္တိမဒေဟဓာရီ။
အဟံ ဝဒာမီတိပိ သော ဝဒေယျ၊
မမံ ဝဒန္တီတိပိ သော ဝဒေယျ။
လောကေ သမညံ ကုသလော ဝိဒိတွာ၊
ဝေဟာရမတ္တေန သော ဝေဟရေယျာ"တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၅)။

အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ – "ဣမာ ခော စိတ္တ လောကသမညာ လောကနိရုတ္တိယော လောကဝေဟာရာ လောကပညတ္တိယော, ယာဟိ တထာဂတော ဝေဟရတိ အပရာမသ"န္တိ (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၀)။

၂၀၆. အဘိညာပဟာနမာဟာတိ သဿတာဒီသု တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ သဿတံ အဘိညာယ ဇာနိတွာ သဿ တဿ ပဟာနမာဟ, ဥစ္ဆေဒံ, ဧကစ္စသဿတံ အဘိညာယ ဧကစ္စသဿတဿ ပဟာနံ ဝဒတိ။ ရူပံ အဘိညာယ ရူ ပဿ ပဟာနံ ဝဒတီတိအာဒိနာ နယေနေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဋိသဉ္စိက္ခတော တိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ။ **အနုပာဒာယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ** တိ အနုပ္ပာဒနိရောဓေန နိရုဒ္ဓေဟိ အာသဝေဟိ အဂ္ဂဟေတွာဝ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။ တ္တောဝတာ စေသ ပရဿ ဝဍ္ဎိတံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ခုဒံ ဝိနော ဒေန္တော ဝိယ ပရဿ အာရဒ္ဓာယ ဓမ္မဒေသနာယ ဉာဏံ ပေသေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တဉ္စေဝ ပတ္ တော, သာဝကပာရမီဉာဏဿ စ မတ္ထကံ, သောဠသ စ ပညာ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတော။ ဒီဃနခော ပန သောတာပတ္တိ ဖလံ ပတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌိတော။

ဘဂဝါ ပန ဣမံ ဒေသနံ သူရိယေ ဓရမာနေယေဝ နိဋ္ဌာပေတွာ ဂိဇ္ဈကူဋာ ဩရုယှ ဝေဠုဝနံ ဂန္တွာ သာဝကသန္နိပါတမကာသိ, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတော သန္နိပါတော အဟောသိ။ တတြိမာနိ အင်္ဂါနိ – မာဃနက္ခတ္တေန ယုတ္ တော ပုဏ္ဏမဥပောသထဒိဝသော, ကေနစိ အနာမန္တိတာနိ ဟုတွာ အတ္တနောယေဝ ဓမ္မတာယ သန္နိပတိတာနိ အဍ္ဎတေ လသာနိ ဘိက္ခုသတာနိ, တေသု ဧကောပိ ပုထုဇ္ဇနော တ သောတာပန္န-သကဒာဂါမိ-အနာဂါမိ-သုက္ခဝိပဿက-အရဟန္ တေသု တ အညတရော နတ္ထိ, သဗ္ဗေ ဆဠဘိညာဝ, ဧကောပိ စေတ္ထ သတ္ထကေန ကေသေ ဆိန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နာမ နတ္ထိ, သဗ္ဗေ ဟေဘိက္ခုနောယေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဒီဃနခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. မာဂဏ္ဍိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၇. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မာဂဏ္ဍိယသုတ္တံ။ တတ္ထ **အဠကာရေ** တိ အဂ္ဂိဟောမသာလယံ။ **တိဏသန္ထာရကေ** တိ ဒွေဝ မာဂဏ္ဍိယာ မာတုလော စ ဘာဂိနေယျော စ။ တေသု မာတုလော ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော, ဘာဂိနေယျောပိ သဥပနိဿယော နစိရဿေဝ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿတိ။ အထဿ ဘဂဝါ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ ရမဏီယံ ဒေဝဂဗ္ဘသဒိသံ ဂန္ဓကုဋိံ ပဟာယ တတ္ထ ဆာရိကတိဏကစဝရာဒီဟိ ဥက္လာပေ အဠကာရေ တိဏသန္ထာရကံ ပညာပေတွာ ပရသင်္ဂဟကရဏတ္ထံ ကတိပါဟံ ဝသိတ္ထ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **တေနုပသင်္ကမီ** တိ နကေဝလံ တံဒိဝသမေဝ, ယသ္မာ ပန တံ အဠကာရံ ကမ္မပစာရေ အရကအရိကာဟိ ဩကိဏ္ဏံ အဝိဝိတ္တံ, တသ္မာ ဘဂဝါ နိစ္စကာလမ္ပိ ဒိဝါဘာဂံ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဝီတိနာမေတွာ သာယံ တသတ္ထာယ တတ္ထ ဥပဂစ္ဆတိ။

အဒ္ဒသာ ခော။ပေ။ တိဏသန္ထာရကံ ပညတ္တ န္တိ ဘဂဝါ အညေသု ဒိဝသေသု တိဏသန္ထာရကံ သင်္ဂရိတွာ သညာဏံ ကတွာ ဂစ္ဆတိ, တံဒိဝသံ ပန ပညပေတွာဝ အဂမာသိ။ ကသ္မာ? တဒါ ဟိ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဩလောကေတွာဝ အဒ္ဒသ – ''အဇ္ဇ မာဂဏ္ဍိယော ဣမံ ဝနသဏ္ဍံ အာဂန္တွာ ဣမံ တိဏသန္ထာရကံ ဒိသွာ ဘာရဒွာဇေန သဒ္ဓိံ တိဏသန္ထာရကံ အာရဗ္ဘ ကထာသလ္လာပံ ကရိဿတိ, အထာဟံ အာဂန္တွာ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ, သော ဓမ္မံ သုတွာ မမ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿတိ။ ပရေသံ သင်္ဂဟကရဏတ္ထမေဝ ဟိ မယာ ပာရမိယော ပူရိတာ''တိ တိဏသန္ထာရကံ ပညပေတွာဝ အဂမာသိ။

သမဏဿ ဘော ဂေါတမဿ တိ ဣမံ တိဏသန္ထာရကံ ''သမဏဿ အနုစ္ဆဝိကာ သေယျာ''တိ မညာမိ။ နစ အသညတသမဏဿ နိဝုတ္ထဋ္ဌာနမေတံ။ တထာဟေတ္ထ ဟတ္ထေန အာကမိတဋ္ဌာနံ တ ဟဒေန အာကမိတဋ္ဌာနံ တ သီသေန ပဟဋ္ဌဋ္ဌာနံ တ န ပညာယတိ, အနာကုလော အနာကိဏ္ဏော အဘိန္နော ဆေကေန စိတ္တကာရေန တူလိကာယ ပရိစ္ဆိန္နော ဝိယ။ သညတသမဏဿ ဝသိတဋ္ဌာနံ, ကဿ ဘော ဝသိတဋ္ဌာနန္တိ ပုစ္ဆတိ။ **ဘူနဟုနော**တိ ဟတဝမိုနော မရိယာဒကာရကဿ။ ကသ္မာ ဧဝမာဟ? ဆသု ဒွါရေသု ဝမိုပညာပနလဒ္ဓိကတ္တာ။ အယ ဥဟိ တဿ လဒ္ဓိ – စက္ခု ဗြူဟေတဗ္ဗံ ဝမ္မေတဗ္ဗံ, အဒိဋ္ဌံ ဒက္ခိတဗ္ဗံ, ဒိဋ္ဌံ သမတိက္ကမိတဗ္ဗံ။ သောတံ ဗြူဟေတဗ္ဗံ ဝမ္မေတဗ္ဗံ, အသုတံ သောတဗ္ဗံ, သုတံ သမတိက္ကမိတဗ္ဗံ။ ဃာနံ ဗြူဟေတဗ္ဗံ ဝမ္မေတဗ္ဗံ, အဃာယိတံ ဃာယိတဗ္ဗံ, ဃာယိတံ သမတိက္ကမိတဗ္ဗံ။ ဇိဝှာ ဗြူဟေတဗ္ဗာ ဝမ္မေတဗ္ဗာ, အသာယိတံ သာယိတဗ္ဗံ, သာယိတံ သမတိက္ကမိတဗ္ဗံ။ ကာယော ဗြူဟေတဗ္ဗော ဝမ္မေတဗ္ဗော, အဖုဋ္ဌံ ဖုသိတဗ္ဗံ, ဖုဋ္ဌံ သမတိက္ကမိတဗ္ဗံ။ မနော ဗြူဟေတဗ္ဗော ဝမ္မေတဗ္ဗော, အဝိညာတံ ဝိဇာနိတဗ္ဗံ, ဝိညာတံ သမတိက္ကမိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သော ဆသု ဒွါရေသု ဝမိုံ ပညပေတိ။ ဘဂဝါ ပန –

''စက္ခုနာ သံဝရော သာဓု၊ သာဓု သောတေန သံဝရော။
ဃာနေန သံဝရော သာဓု၊ သာဓု ဇိဝှာယ သံဝရော။

ကာယေန သံဝရော သာဓု၊ သာဓု ဝါစာယ သံဝရော။
မနသာ သံဝရော သာဓု၊ သာဓု သဗ္ဗတ္ထ သံဝရော။
သဗ္ဗတ္ထ သံဝုတော ဘိက္ခု၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီ''တိ။ (ဓ. ပ. ၃၆၀-၃၆၁) –

ဆသု ဒွါရေသု သံဝရံ ပညပေတိ။ တသ္မာ သော ''ဝမိုဟတော သမဏော ဂေါတမော မရိယာဒကာရကော''တိ မညမာနော ''ဘူနဟုနော''တိ အာဟ။

အရိယေ ဉာယေ ဓမ္မေ ကုသလေ တိ ပရိသုဒ္ဓေ ကာရဏဓမ္မေ အနဝဇ္ဇေ။ ဣမိနာ ကိံ ဒဿေတိ? ဧဝရူပဿ နာမ ဥဂ္ဂတဿ ပညာတဿ ယသဿိနော ဥပရိ တစံ ဘာသမာနေန ဝီမံသိတွာ ဥပဓာရေတွာ မုခေ အာရက္ခံ ဌပေတွာ ဘာသိတဗ္ဗော ဟောတိ။ တသ္မာ မာ သဟသာ အဘာသိ, မုခေ အာရက္ခံ ဌပေဟီတိ ဒဿေတိ။ **ဧဝဥ္ဟိ နော သုတ္တေ ဩစရတီ**တိ ယသ္မာ အမှာကံ သုတ္တေ ဧဝံ အာဂစ္ဆတိ, န မယံ မုခါရုဠှိကံ ဝဒါမ, သုတ္တေ စ နာမ အာဂတံ ဝဒမာနာ ကဿ ဘာယေယျာမ, တသ္မာ သမ္မုခါပိ နံ ဝဒေယျာမာတိ အတ္ထော။ **အပ္ပောဿုက္ကော** တိ မမ ရက္ခနတ္ထာယ အနုဿုက္ကော အတဝဋော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **ဝုတ္တောဝ နံ ဝဒေယျာ** တိ မယာ ဝု

တ္တောဝ ဟုတွာ အပုစ္ဆိတောဝ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတွာ အမ္ဗဇမ္ဗုအာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိယ အပူရယမာနော မယာ ကထိတနိယာမေန ဘဝံ ဘာရဒွာဇော ဝဒေယျ, ဝဒဿူတိ အတ္ထော။

၂၀၈. **အဿောသိ ခော**တိ သတ္ထာ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ မာဂဏ္ဍိယံ တတ္ထ အာဂတံ အဒ္ဒသ, ဒွိန္နံ ဇနာနံ ဘာသမာနာနံ ဒိဗ္ဗသောတေန သဒ္ဒမ္ပိ အဿောသိ။ **ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော**တိ ဖလသမာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌိတော။ **သံဝိဂ္ဂေါ**တိ ပီတိသံဝေဂေန သံဝိဂ္ဂေါ စလိတော ကမ္ပိတော။ တဿ ကိရ ဧတဒဟောသိ – “နေဝ မာဂဏ္ဍိယေန သမဏဿ ဂေါတမဿ အာရောစိတံ, န မယာ။ အမှေဟ မုဉ္စိတွာ အညော ဧတ္ထ တတိယောပိ နတ္ထိ, သုတော ဘဝိဿတိ အမှာကံ သဒ္ဒော တိခိဏသောတေန ပုရိသေနာ”တိ။ အထဿ အဗ္ဘန္တရေ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နဝနဝုတိ လောမကူပသဟဿာနိ ဥဒ္ဓဂ္ဂါနိ အကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ “သံဝိဂ္ဂေါ လောမဟဋ္ဌဇာတော”တိ။ **အထ ခော မာဂဏ္ဍိယော ပရိဗ္ဗာဇကော**တိ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ပဘိန္နမုခံ ဝိယ ဗီဇံ ပရိပါကဂတံ ဉာဏံ, တသ္မာ သန္နိသီဒိတုံ အသက္ကောန္တော အာဟိဏ္ဍမာနော ပုန သတ္ထု သန္တိကံ အာဂန္တွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တံ ဒဿေတုံ “အထ ခော မာဂဏ္ဍိယော”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၂၀၉. သတ္ထာ – “ဧဝံ ကိရ တွံ, မာဂဏ္ဍိယ, မံ အဝစာ”တိ အဝတွာဝ **စက္ခုံ ခော, မာဂဏ္ဍိယာ**တိ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ ဝသနဋ္ဌာနဋ္ဌေန ရူပံ စက္ခုဿ အာရာမောတိ စက္ခု **ရူပါရာမံ**။ ရူပေ ရတန္တိ **ရူပရတံ**။ ရူပေန စက္ခု အာမောဒိတံ ပမောဒိတန္တိ **ရူပသမုဒိတံ။ ဒန္တ**န္တိ နိဗ္ဗိသေဝနံ။ **ဂုတ္တ**န္တိ ဂောပိတံ။ **ရက္ခိတ**န္တိ ဌပိတရက္ခံ။ **သံဝုတ**န္တိ ပိဟိတံ။ **သံဝရာယာ**တိ ပိဓာနတ္ထာယ။

၂၁၀. **ပရိစာရိတပုဗ္ဗော**တိ အဘိရမိတပုဗ္ဗော။ **ရူပပရိဠာဟ**န္တိ ရူပံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇနပရိဠာဟံ။ **ဣမဿ ပန တေ, မာဂဏ္ဍိယ, ကိမဿ ဝစနီယ**န္တိ ဣမဿ ရူပံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တဿ ခီဏာသဝဿ တယာ ကိံ ဝစနံ ဝတ္တဗ္ဗံ အဿ, ဝုဍ္ဎိဟတော မရိယာဒကာရကောတိ ဣဒံ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ပုစ္ဆတိ။ **န ကိဉ္စိ, ဘော ဂေါတမာ**တိ, ဘော ဂေါတမ, ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။ သေသဒွာရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၂၁၁. ဣဒါနိ ယသ္မာ တယာ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တဿ ခီဏာသဝဿ ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ, အဟဉ္စ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော, တသ္မာ အဟမ္ပိ တေ န ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗောတိ ဒဿေတုံ **အဟံ ခော ပနာ**တိအာဒိမာဟ။ **တဿ မယှံ မာဂဏ္ဍိယာ**တိ ဂိဟိကာလေ အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ ဒဿေန္တော အာဟ။ တတ္ထ **ဝဿိကော**တိအာဒီသု ယတ္ထ သုခံ ဟောတိ ဝဿကာလေ ဝသိတုံ, အယံ ဝဿိကော။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပနေတ္ထ ဝစနတ္ထော – ဝဿံ ဝါသော ဝဿံ, ဝဿံ အရဟတီတိ **ဝဿိကော**။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ ဝဿိကော ပါသာဒေ နာတိဥစ္စော ဟောတိ နာတိနီစော, ဒွါရဝါတပါနာနိပိဿ နာတိတနူနိ နာတိဗဟူနိ, ဘူမတ္ထရဏပစ္စတ္ထရဏခဇ္ဇဘောဇ္ဇာနိပေတ္ထ မိဿကာနေဝ ဝဋ္ဋန္တိ။ ဟေမန္တိကေ ထမ္ဘာပိ ဘိတ္တိယောပိ နီစာ ဟောန္တိ, ဒွါရဝါတပါနာနိ တနုကာနိ သုခုမစ္ဆိဒ္ဒါနိ။ ဥဏှပဝေသနတ္ထာယ ဘိတ္တိနိယူဟာနိ နီဟရီယန္တိ။ ဘူမတ္ထရဏပစ္စတ္ထရဏနိဝါသနပါရုပနာနိ ပနေတ္ထ ဥဏှဝီရိယာနိ ကမ္ဗလာဒီနိ ဝဋ္ဋန္တိ။ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇံ သိနိဒ္ဓံ ကဋုကသန္နိဿိတဉ္စ။ ဂိမှိကေ ထမ္ဘာပိ ဘိတ္တိယောပိ ဥစ္စာ ဟောန္တိ။ ဒွါရဝါတပါနာနိ ပနေတ္ထ ဗဟူနိ ဝိပုလဇာလာနိ ဘဝန္တိ။ ဘူမတ္ထရဏာဒီနိ ဒုကူလမယာနိ ဝဋ္ဋန္တိ, ခဇ္ဇဘောဇ္ဇာနိ မဓုရရသသီတဝီရိယာနိ။ ဝါတပါနသမီပေသု စေတ္ထ နဝ စာဋိယော ဌပေတွာ ဥဒကဿ ပူရေတွာ နီလုပ္ပလာဒီဟိ သဉ္ဆာဒေန္တိ။ တေသု တေသု ပဒေသေသု ဥဒကယန္တာနိ ကရောန္တိ, ယေဟိ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဝိယ ဥဒကဓာရာ နိက္ခမန္တိ။

ဗောဓိသတ္တဿ ပန အဋ္ဌသတသုဝဏ္ဏဃဋေ စ ရဇတဃဋေ စ ဂန္ဓောဒကဿ ပူရေတွာ နီလုပ္ပလဂစ္ဆကေ ကတွာ သယနံ ပရိဝါရေတွာ ဌပယိံသု။ မဟန္တေသု လောဟကဋာဟေသု ဂန္ဓကလလံ ပူရေတွာ နီလုပ္ပလပဒုမပုဏ္ဍရီကာနိ ရောပေတွာ ဥတုဂ္ဂဟဏတ္ထာယ တတ္ထ တတ္ထ ဌပေသုံ။ သူရိယရသ္မီဟိ ပုပ္ဖာနိ ပုပ္ဖန္တိ။ နာနာဝိဓာ ဘမရဂဏာ ပါသာဒံ ပဝိသိတွာ ပုပ္ဖေသု ရသံ ဂဏှန္တာ ဝိစရန္တိ။ ပါသာဒေ အတိသုဂန္ဓော ဟောတိ။ ယမကဘိတ္တိယာ အန္တရေ လောဟနာဠိံ ဌပေတွာ နဝဘူမိကပါသာဒဿ ဥပရိ အာကာသင်္ဂဏေ ရတနမဏ္ဍပမတ္ထကေ သုခုမစ္ဆိဒ္ဒ

ကံ ဇာလံ ဗဒ္ဓံ အဟောသိ။ ကေသိုံ ဌာနေ သုက္ခမဟိံသစမ္မံ ပသာရေတိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဥဒကကီဠနဝေလာယ မဟိံသစမ္မေ ဟသာဏာဂုဌေ ခိပန္တိ, မေဃထနိတသဒ္ဒော ဝိယ ဟောတိ။ ဟေဋ္ဌာ ယန္တံ ပရိဝတ္တေန္တိ, ဥဒကံ အဘိရုဟိတွာ ဇာလမတ္ထကေ ပတတိ, ဝဿပတနသလိလံ ဝိယ ဟောတိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော နီလပဋံ နိဝာသေတိ, နီလပဋံ ပာရုပတိ, နီလပသာခနံ ပသာဓေတိ။ ပရိတရာပိဿ စတ္တာလီသနာဋကသဟဿာနိ နီလဝတ္ထာဘရဏာနေဝ နီလဝိလေပနာနိ ဟုတွာ မဟာပုရိသံ ပရိဝါရေတွာ ရတနမဏ္ဍပံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဒိဝသဘာဂံ ဥဒကကီဠံ ကီဠန္တော သီတလံ ဥတုသုခံ အနုဘောတိ။

ဟသာဒဿ စတူသု ဒိသာသု စတ္တာရော သရာ ဟောန္တိ။ ဒိတကာလေ နာနာဝဏ္ဏသကုဏဂဏာ ဟစီနသရတော ဝုဌာယ ဝိရဝမာနာ ဟသာဒမတ္ထကေန ပစ္ဆိမသရံ ဂစ္ဆန္တိ။ ပစ္ဆိမသရတော ဝုဋ္ဌာယ ပာစီနသရံ, ဥတ္တရသရတော ဒက္ခိဏသရံ, ဒက္ခိဏသရတော ဥတ္တရသရံ ဂစ္ဆန္တိ, အန္တရဝဿသမယော ဝိယ ဟောတိ။ ဟေမန္တိကဟသာဒေ ပန ပဉ္စဘူမိကော အဟောသိ, ဝဿိကဟသာဒေ သတ္တဘူမိကော။

နိပ္ပုရိသေဟိ တိ ပုရိသဝိရဟိတေဟိ။ န ကေဝလဉ္စေတ္ထ တူရိယာနေဝ နိပ္ပုရိသာနိ, သဗ္ဗဋ္ဌာနာနိပိ နိပ္ပုရိသာနေဝ။ ဒေါဝါရိကာပိ ဣတ္ထိယောဝ, နှာပနာဒိပရိကမ္မကရာပိ ဣတ္ထိယောဝ။ ရာဇာ ကိရ – ''တထာရူပံ ဣဿရိယသုခသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနဿ ပုရိသံ ဒိသွာ ပရိသင်္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သာ မေ ပုတ္တဿ မာ အဟောသီ''တိ သဗ္ဗကိစ္စေသု ဣတ္ထိယောဝ ဌပေသိ။ **တာယ ရတိယာ ရမမာနော**တိ ဣဒံ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဖလသမာပတ္တိရတိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၂၁၂. ဂဟပတိ ဝာ ဂဟပတိပုတ္တော ဝာ တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ ခတ္တိယာနံ သေတစ္ဆတ္တုဿိုမယေဝ ပတ္ထနာ ဟောတိ, မဟာ စ နေသံ ပပဉ္စော, ဗြာဟ္မဏာ မန္တေဟိ အတိတ္တာ မန္တေ ဂဝေသန္တာ ဝိစရန္တိ, ဂဟပတိနော ပန မုဒ္ဒါဂဏနမတ္တံ ဥဂ္ဂဟိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သမ္ပတ္တိံယေဝ အနုဘဝန္တိ, တသ္မာ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏေ အဂ္ဂဟေတွာ ''ဂဟပတိ ဝာ ဂဟပတိပုတ္တော ဝာ''တိ အာဟ။ **အာဝဋ္ဋေယျာ** တိ မာနုသကကာမဟေတု အာဝဋ္ဋော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ **အဘိက္ကန္တတရာ** တိ ဝိသိဋ္ဌတရာ။ **ပဏီတတရာ**တိ အတပ္ပကတရာ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

''ကုသဂ္ဂေနုဒကမာဒာယ၊ သမုဒ္ဒေ ဥဒကံ မိနေ။
ဧဝံ မာနုသကာ ကာမာ၊ ဒိဗ္ဗကာမာန သန္တိကေ''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၃၈၉) –

သမဓိဂယှ တိဋ္ဌတီ တိ ဒိဗ္ဗသုခံ ဂဏှိတွာ တတော ဝိသိဋ္ဌတရာ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။

ဩပမ္မသံသန္ဒနံ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဂဟပတိဿ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမင်္ဂီဘူတကာလော ဝိယ ဗောဓိသတ္တဿ တီသု ဟသာဒေသု စတ္တာလီသသဟဿဣတ္ထိမဇ္ဈေ မောဒနကာလော, တဿ သုစရိတံ ပူရေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တကာလော ဝိယ ဗောဓိသတ္တဿ အဘိနိက္ခမနံ ကတွာ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ သဗ္ဗညုတံ ပဋိဝိဒ္ဓကာလော, တဿ နန္ဒနဝနေ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝနကာလော ဝိယ တထာဂတဿ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဖလသမာပတ္တိရတိယာ ဝီတိဝတ္တနကာလော, တဿ မာနုသကာနံ ပဉ္စန္နံ ကာမဂုဏာနံ အပတ္ထနကာလော ဝိယ တထာဂတဿ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဖလသမာပတ္တိရတိယာ ဝီတိနာမေန္တဿ ဟီနဇနသုခဿ အပတ္ထနကာလောတိ။

၂၁၃. သုခိတိ ပဌမံ ဒုက္ခိတော ပစ္ဆာ သုခိတော အဿ။ **သေရီ**တိ ပဌမံ ဝေဇ္ဇဒုတိယကော ပစ္ဆာ သေရီ ဧကကော ဘဝေယျ။ **သယံဝသီ**တိ ပဌမံ ဝေဇ္ဇဿ ဝသေ ဝတ္တမာနော ဝေဇ္ဇေန နိသီဒါတိ ဝုတ္တေ နိသီဒိ, နိပဇ္ဇာတိ ဝုတ္တေ နိပဇ္ဇိ, ဘုဉ္ဇာတိ ဝုတ္တေ ဘုဉ္ဇိ, ပိဝါတိ ဝုတ္တေ ပိဝိ, ပစ္ဆာ သယံဝသီ ဇာတော။ **ယေန ကာမံ ဂမော**တိ ပဌမံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂန္တုံ နာလတ္ထ, ပစ္ဆာ ရောဂေ ဝူပသန္တေ ဝနဒဿန-ဂိရိဒဿန-ပဗ္ဗတဒဿနာဒီသုပိ ယေနကာမံ ဂမော ဇာတော, ယတ္ထ ယတ္ထေဝ ဂန္တုံ ဣစ္ဆတိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ ဂစ္ဆေယျ။

တတြာပိ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ပုရိသဿ ကုဋ္ဌိကာလော ဝိယ ဟိ ဗောဓိသတ္တဿ အကာရမဇ္ဈေ ဝသနကာလော, အင်္ဂါရကပလ္လံ ဝိယ ဧကံ ကာမဝတ္ထု, ဒွေ ကပလ္လာနိ ဝိယ ဒွေ ဝတ္ထူနိ, သက္ကဿ ပန ဒေဝရဇ္ဇော အမုတေယျကောဋ္ဌိယာနိ အင်္ဂါရကပလ္လာနိ ဝိယ အမုတိယနာဋကကောဋ္ဌိယော, နခေဟိ ဝဏမုခာနိ တစ္ဆေတွာ အင်္ဂါရကပလ္လေ ပရိတာပနံ ဝိယ ဝတ္ထုပဋိသေဝနံ, ဘေသဇ္ဇံ အာဂမ္မ အရောဂကာလော ဝိယ ကာမေသု အာဒီနဝံ နေက္ခမ္မေ

စ အာနိသံသံ ဒိသွာတ နိက္ခမ္မ ဗုဒ္ဓဘူတကာလေ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဖလသမာပတ္တိရတိယာ ဝီတိဝတ္တနကာလော, အညံ ကုဍ္ဍပုရိသံ ဒိသွာတ အပတ္ထနကာလော ဝိယ တာယ ရတိယာ ဝီတိနာမေန္တဿ ဟီနဇနရတိယာ အပတ္ထနကာလောတိ။

၂၁၄. **ဥပဟတိန္ဒြိယော** တိ ကိမိရကုဋ္ဌေန နာမ ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေါ။ **ဥပဟတိန္ဒြိယာ** တိ ဥပဟတပညိန္ဒြိယာ။ တေ ယထာ သော ဥပဟတကာယိန္ဒြိယော ကုဋ္ဌိ ဒုက္ခသမ္ဖဿသ္မိံယေဝ အဂ္ဂိသ္မိံ သုခမိတိ ဝိပရီတသညံ ပစ္စလတ္ထ, ဧဝံ ပညိန္ဒြိယဿ ဥပဟတတ္တာ ဒုက္ခသမ္ဖဿေသွေဝ ကာမေသု သုခမိတိ ဝိပရီတသညံ ပစ္စလတ္ထုံ။

၂၁၅. **အသုစိတရာနိ စေတ**တိအာဒီသု ပကတိယာဝ တာနိ အသုစီနိ စ ဒုဂ္ဂန္ဓာနိ စ ပူတီနိ စ, ဣဒါနိ ပန အသုစိတရာနိ စေဝ ဒုဂ္ဂန္ဓတရာနိ စ ပူတိတရာနိ စ ဟောန္တိ။ **ကာစီ**တိ တဿ ဟိ ပရိတာပေန္တဿ စ ကဏ္ဍူယန္တဿ စ ဟဏာကာ အန္တော ပဝိသန္တိ, ဒုဋ္ဌလောဟိတဒုဋ္ဌပုဗ္ဗာ ပဂ္ဃရန္တိ။ ဧဝမဿ ကာစိ အဿာဒမတ္တာ ဟောတိ။

အာရောဂျပရမာ တိ ကထာယ ယေ ကေစိ ဓနလာဘာ ဝါ ယသလာဘာ ဝါ ပုတ္တလာဘာ ဝါ အတ္ထိ, အာရောဂျံ တေသံ ပရမံ ဥတ္တမံ, နတ္ထိ တတော ဥတ္တရိတရော လာဘောတိ, အာရောဂျပရမာ လာဘာ။ ယံကိဉ္စိ ဈာနသုခံ ဝါ မဂ္ဂသုခံ ဝါ ဖလသုခံ ဝါ အတ္ထိ, နိဗ္ဗာနံ တတ္ထ ပရမံ, နတ္ထိ တတော ဥတ္တရိတရံ သုခန္တိ နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သုခံ။ **အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂါနန္တိ** ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂါနံ ပုဗ္ဗဘာဂဂမနေနေဝ အမတဂါမီနံ အဋ္ဌင်္ဂိကော ခေမော, နတ္ထိ တတော ခေမတရော အညော မဂ္ဂေါ။ အထ ဝါ **ခေမံ အမတဂါမိနန္တိ** ဧတ္ထ ခေမန္တိပိ အမတန္တိပိ နိဗ္ဗာနဿေဝ နာမံ။ ယာဝတာ ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏာ ပရပ္ပဝါဒာ ခေမဂါမိနော စ အမတဂါမိနော စာတိ လဒ္ဓိဝသေန ဂဟိတာ, သဗ္ဗေသံ တေသံ ခေမအမတဂါမီနံ မဂ္ဂါနံ အဋ္ဌင်္ဂိကော ပရမော ဥတ္တမောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

၂၁၆. **အာစရိယပါစရိယာနန္တိ** အာစရိယာနဉ္စေဝ အာစရိယာစရိယာနဉ္စ။ **သမေတီ**တိ ဧကနာဠိယာ မိတံ ဝိယ ဧကတုလာယ တုလိတံ ဝိယ သဒိသံ ဟောတိ နိန္နာနာကရဏံ။ **အနောမဇ္ဇတီ** တိ ဟတ္ထံ ဟေဋ္ဌာ ဩတာရေန္တော မဇ္ဇတိ – ''ဣဒံ တံ, ဘော ဂေါတမ, အာရောဂျံ, ဣဒံ တံ နိဗ္ဗာန''န္တိ ကာလေန သီသံ ကာလေန ဥရံ ပရိမဇ္ဇန္တော ဧဝမာဟ။

၂၁၇. **ဆေကန္တိ** သမ္ပန္နံ။ **သာဟုဠိစီရေနာ**တိ ကာဠကေဟိ ဒေွကလောမေဟိ ကတထူလစီရေန။ သင်္ကာရစောဠကေနာတိပိ ဝဒန္တိ။ **တစံ နိစ္ဆာရေယျာ** တိ ကာလေန ဒသာယ ကာလေန အန္တေ ကာလေန မဇ္ဈေ ပရိမဇ္ဇန္တော နိစ္ဆာရေယျ, ဝဒေယျာတိ အတ္ထော။ **ပုဗ္ဗကေဟေသာ**တိ ပုဗ္ဗကေဟိ ဧသော။ ဝိပဿီပိ ဟိ ဘဂဝါ။ပေ.။ ကဿပေါပိ ဘဂဝါ စတုပရိသမဇ္ဈေ နိသိန္နော ဣမံ ကထံ အဘာသိ, ''အတ္ထနိဿိတကထာ''တိ မဟာဇနော ဥဂ္ဂဏှိ။ သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ အပရဘာဂေ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အန္တရံ ပဝိဋ္ဌာ။ တေ ဟေတ္ထကဂဝံ ကတွာ ပဒဒွယမေဝ ရက္ခိတုံ သက္ခိံသု။ တေနာဟ – **သာ ဧတရဟိ အနုပုဗ္ဗေန ပုထုဇ္ဇနကထာ** တိ။

၂၁၈. ရောဂေါဝ ဘူတောတိ **ရောဂဘူတော**။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အရိယံ စက္ခုန္တိ** ပရိသုဒ္ဓံ ဝိပဿနာဉာဏဉ္စေဝ မဂ္ဂဉာဏဉ္စ။ **ပဟောတီ**တိ သမတ္ထော။ **ဘေသဇ္ဇံ ကရေယျာ** တိ ဥဒ္ဒံဝိရေစနံ အဓောဝိရေစနံ အဉ္ဇနဉ္စာတိ ဘေသဇ္ဇံ ကရေယျ။

၂၁၉. **န စက္ခူနိ ဥပ္ပာဒေယျာ** တိ ယဿ ဟိ အန္တရာ ပိတ္တသေမှာဒိပလိဝေဌေန စက္ခုပသာဒေါ ဥပဟတော ဟောတိ, သော ဆေကံ ဝေဇ္ဇံ အာဂမ္မ သပ္ပာယဘေသဇ္ဇံ သေဝန္တော စက္ခူနိ ဥပ္ပာဒေတိ နာမ။ ဇစ္စန္ဓဿ ပန မာတုကုစ္ဆိယံယေဝ ဝိနဋ္ဌာနိ, တသ္မာ သော န လဘတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''န စက္ခူနိ ဥပ္ပာဒေယျာ''တိ။

၂၂၀. ဒုတိယတရေ **ဇစ္စန္ဓော** တိ ဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ ပိတ္တာဒိပလိဝေဌေန အန္ဓော။ **အမုသ္မိံ** န္တိ တသ္မိံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေ။ **အမိတ္တတောပိ ဒဟေယျာ** တိ အမိတ္တော မေ အယန္တိ ဧဝံ အမိတ္တတော ဌပေယျ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣမိနာ စိတ္တေနာ** တိ ဝဏ္ဏေ အနုဂတစိတ္တေန။ **တဿ မေ ဥပဟာနပစ္စယာ** တိ ဧကေသန္တိ ဒွိဝိသဋ္ဌေဟေ ပစ္စယာကာရော ကထိတော, ဝဋ္ဋံ ဝိဘာဝိတံ။

၂၂၁. **ဓမ္မာနုဓမ္မ** န္တိ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မံ အနုစ္ဆဝိကံ ပဋိပဒံ။ **ဣမေ ရောဂါ ဂဏ္ဍာ သလ္လာ** တိ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဒဿေတိ။ **ဥပဟာနနိရောဓာ**တိ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော အာဟ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မာဂဏ္ဍိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သန္ဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၃. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ သန္ဒကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ပိလက္ခဂုဟာယ**န္တိ တဿာ ဂုဟာယ ဒွါရေ ပိလက္ခရုက္ခော အဟောသိ, တသ္မာ ပိလက္ခဂုဟာတွေဝ သင်္ခံ ဂတာ။ **ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော**တိ ဝိဝေကတော ဝုဋ္ဌိတော။ **ဒေဝကတသောဗ္ဘော**တိ ဝဿောဒကေနေဝ တိန္တဋ္ဌာနေ ဇာတော မဟာဥဒကရဟဒော။ **ဂုဟာဒဿနာယာ**တိ ဧတ္ထ **ဂုဟာ**တိ ပံသုဂုဟာ။ သာ ဥန္နမေ ဥဒကမုတ္တဋ္ဌာနေ အဟောသိ, ဧကတော ဥမင်္ဂံ ကတွာ ခာဏုကေ စ ပံသုဉ္စ နီဟရိတွာ အန္တော ထမ္ဘေ ဥဿာပေတွာ မတ္ထကေ ပဒရစ္ဆန္နဂေဟသင်္ခေပေန ကတာ, တတ္ထ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဝသန္တိ။ သာ ဝဿာနေ ဥဒကပုဏ္ဏာ တိဋ္ဌတိ, နိဒာဃေ တတ္ထ ဝသန္တိ။ တံ သန္ဓာယ ‘‘ဂုဟာဒဿနာယာ’’တိ အာဟ။ ဝိဟာရဒဿနတ္ထဉှိ အနမတဂ္ဂိယံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ သမုဒ္ဒပဗ္ဗတဒဿနတ္ထံ ဝါပိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

ဥန္နာဒိနိယာတိ ဥစ္စံ နဒမာနာယ။ ဧဝံ နဒမာနာယ စဿာ ဥဒ္ဓင်္ဂမနဝသေန ဥစ္စော, ဒိသာသု ပတ္ထဋဝသေန မဟာ သဒ္ဒေါတိ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒေါ, တာယ **ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါယ**။ တေသံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ ကတ္တဗ္ဗံ နာမ စေတိယဝတ္တံ ဝါ ဗောဓိဝတ္တံ ဝါ အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တံ ဝါ ယောနိသောမနသိကာရော ဝါ နတ္ထိ။ တေန တေ ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ ဗာလာတပေ နိသိန္နာ, သာယံ ဝါ ကထာယ ဖာသုကတ္ထာယ သန္နိပတိတာ ‘‘ဣမဿ ဟတ္ထော သောဘဏော ဣမဿ ပါဒေါ’’တိ ဧဝံ အညမညဿ ဟတ္ထပါဒါဒီနိ ဝါ အာရဗ္ဘ ဣတ္ထိပုရိသဒါရကဒါရိကာဝဏ္ဏေ ဝါ အညံ ဝါ ကာမဿာဒဘဝဿာဒါဒိဝတ္ထုံ အာရဗ္ဘ ကထံ ပဋ္ဌပေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ရာဇကထာဒိအနေကဝိဓံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တိ။ သာ ဟိ အနိယျာနိကတ္တာ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂါနံ တိရစ္ဆာနဘူတာ ကထာတိ **တိရစ္ဆာနကထာ**။ တတ္ထ ရာဇာနံ အာရဗ္ဘ ‘‘မဟာသမ္မတော မန္ဓာတာ ဓမ္မာသောကော ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ’’တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တာ ကထာ **ရာဇကထာ**။ ဧသ နယော **စောရကထာဒီသု**။

တေသု ‘‘အသုကော ရာဇာ အဘိရူပေါ ဒဿနီယော’’တိအာဒိနာ နယေန ဂေဟဿိတကထာဝ တိရစ္ဆာနကထာ ဟောတိ။ ‘‘သောပိ နာမ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ ခယံ ဂတော’’တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပန ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝေ တိဋ္ဌတိ။ စောရေသုပိ ‘‘မူလဒေဝေါ ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ, မေဃမာလော ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ’’တိ တေသံ ကမ္မံ ပဋိစ္စ အဟော သူရာတိ ဂေဟဿိတကထာဝ တိရစ္ဆာနကထာ။ ယုဒ္ဓေပိ ဘာရတယုဒ္ဓါဒီသု ‘‘အသုကေန အသုကော ဧဝံ မာရိတော ဧဝံ ဝိဒ္ဓေါ’’တိ ကာမဿာဒဝသေနေဝ ကထာ တိရစ္ဆာနကထာ။ ‘‘တေပိ နာမ ခယံ ဂတာ’’တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပန သဗ္ဗတ္ထ ကထာ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ ဟောတိ။ အပိစ အန္နာဒီသု ‘‘ဧဝံ ဝဏ္ဏဝန္တံ ဂန္ဓဝန္တံ ရသဝန္တံ ဖဿသမ္ပန္နံ ခါဒိမှ ဘုဉ္ဇိမှ ပိဝိမှ ပရိဘုဉ္ဇိမှာ’’တိ ကာမဿာဒဝသေန ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, သာတ္ထကံ ပန ကတွာ – ‘‘ပုဗ္ဗေ ဧဝံ ဝဏ္ဏာဒိသမ္ပန္နံ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ သယနံ မာလံ ဂန္ဓံ သီလဝန္တာနံ အဒမှ, စေတိယေ ပူဇံ အကရိမှာ’’တိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဉာတိကထာဒီသုပိ ‘‘အမှာကံ ဉာတကာ သူရာ သမတ္ထာ’’တိ ဝါ ‘‘ပုဗ္ဗေ မယံ ဧဝံ ဝိစိတြေဟိ ယာနေဟိ စရိမှာ’’တိ ဝါ အဿာဒဝသေန ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, သာတ္ထကံ ပန ကတွာ ‘‘တေပိ နော ဉာတကာ ခယံ ဂတာ’’တိ ဝါ ‘‘ပုဗ္ဗေ မယံ ဧဝရူပါ ဥပါဟနာ သင်္ဃဿ အဒမှာ’’တိ ဝါ ကထေတဗ္ဗာ။ **ဂါမကထာပိ** သုနိဝိဋ္ဌဒုန္နိဝိဋ္ဌသုဘိက္ခဒုဗ္ဘိက္ခာဒိဝသေန ဝါ ‘‘အသုကဂါမဝါသိနော သူရာ သမတ္ထာ’’တိ ဝါ ဧဝံ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ, သာတ္ထကံ ပန ကတွာ သဒ္ဓါ ပသန္နာတိ ဝါ ခယဝယံ ဂတာတိ ဝါ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **နိဂမနဂရဇနပဒကထာသုပိ** ဧသေဝ နယော။ **ဣတ္ထိကထာပိ** ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒီနိ ပဋိစ္စ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ, သဒ္ဓါ ပသန္နာ ခယံ ဂတာတိ ဧဝမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **သူရကထာပိ** နန္ဒိမိတ္တော နာမ ယောဓော သူရော အဟောသီတိ အဿာဒဝသေနေဝ န ဝဋ္ဋတိ, သဒ္ဓေါ ပသန္နော အဟောသိ ခယံ ဂတောတိ ဧဝမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝိသိခါကထာပိ** အသုကာ ဝိသိခါ သုနိဝိဋ္ဌာ ဒုန္နိဝိဋ္ဌာ သူရာ သမတ္ထာတိ အဿာဒဝသေနေဝ န ဝဋ္ဋတိ, သဒ္ဓါ ပသန္နာ ခယံ ဂတာ ဣစ္စေဝံ ဝဋ္ဋတိ။

ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာတိ ကုမ္ဘဋ္ဌာနဥဒကတိတ္ထကထာ ဝါ ဝုစ္စတိ ကုမ္ဘဒါသိကထာ ဝါ။ သာပိ ‘‘ပါသာဒိကာ နစ္စိတုံ ဂါယိတုံ ဆေကာ’’တိ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ, သဒ္ဓါ ပသန္နာတိအာဒိနာ နယေနေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ပုဗ္ဗပေတကထာ**

တိ အတီတဉာတိကထာ။ တတ္ထ ၀တ္တမာနဉာတိကထာသဒိသော၀ ဝိနိစ္ဆယော။

နာနတ္တကထာ တိ ပုရိမပစ္ဆိမကထာဝိမုတ္တာ အ၀သေသာ နာနာသဘာဝ နိရတ္ထကကထာ။ **လောကက္ခာယိကာ** တိ အယံ လောကော ကေန နိမ္မိတော, အသုကေန နာမ နိမ္မိတော, ကာကာ သေတာ အဋ္ဌီနံ သေတတ္တာ, ဗကာ ရတ္တာ လောဟိတဿ ရတ္တတ္တာတိ ဧဝမာဒိကာ လောကာယတဝိတဏ္ဍသလ္လာပကထာ။

သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ နာမ ကသ္မာ သမုဒ္ဒော သာဂရော, သာဂရဒေဝေန ခဏိတတ္တာ သာဂရော, ခတော မေတိ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ နိဝေဒိတတ္တာ သမုဒ္ဒောတိ ဧဝမာဒိကာ နိရတ္ထကာ သမုဒ္ဒက္ခာယိကကထာ။ ဣတိ ဘဝေ, ဣတိ အဘဝေတိ ယံ ဝါ တံ ဝါ နိရတ္ထကကာရဏံ ၀တွာ ပဝတ္တိတကထာ **ဣတိဘဝါဘဝကထာ**။ ဧတ္ထ စ ဘဝေတိ သဿတံ, အဘဝေတိ ဥစ္ဆေဒံ။ ဘဝေတိ ဝဍ္ဎိ, အဘဝေတိ ဟာနိ။ ဘဝေတိ ကာမသုခံ, အဘဝေတိ အတ္တကိလမထော။ ဣတိ ဣမာယ ဆဗ္ဗိဓာယ ဣတိဘဝါဘဝကထာယ သဒ္ဓိံ ဗာတ္တိံသတိရစ္ဆာနကထာ နာမ ဟောတိ။ ဧဝရူပိံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တိယာ နိသိန္နော ဟောတိ။

တတော သန္ဓကော ပရိဗ္ဗာဇကော တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ ဩလောကေတွာ – "ဣမေ ပရိဗ္ဗာဇကာ အတိဝိယ အညမညံ အနာဒရာ အပ္ပတိဿာ, မယဉ္စ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဟတ္ထပါဒေ ပဉ္ဉာယ သူရိယုဂ္ဂမနေ ခဇ္ဇောပနကူပမာ ဇာတာ, လာဘသက္ကာရောပိ နော ပရိဟီနော။ သစေ ပန ဣမံ ဌာနံ သမဏော ဂေါတမော ဂေါတမသာဝကော ဝါ ဂိဟိဥပဋ္ဌာကောပိ တဿ အာဂစ္ဆေယျ, အတိဝိယ လဇ္ဇနီယံ ဘဝိဿတိ။ ပရိသဒေါသော ခေါ ပန ပရိသဇေဋ္ဌကဿေဝ ဥပရိ အာရောဟတီ"တိ ဣတော စိတော စ ဝိလောကေန္တော ထေရံ အဒ္ဒသ။ တေန ဝုတ္တံ **အဒ္ဒသာ ခေါ သန္ဒကော ပရိဗ္ဗာဇကော။ပေ။ တုဏှီ အဟေသုန္တိ**။

တတ္ထ **သဏ္ဌပေသီ** တိ သိက္ခာပေသိ, ဝဇ္ဇမဿာ ပဋိစ္ဆာဒေသိ။ ယထာ သုဋ္ဌပိတာ ဟောတိ, တထာ နံ ဌပေသိ။ ယထာ နာမ ပရိသမဇ္ဈံ ပဝိသန္တော ပုရိသော ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ နိဝါသနံ သဏ္ဌပေတိ, ပါရုပနံ သဏ္ဌပေတိ, ရဇော ကိဏ္ဏဋ္ဌာနံ ပုဉ္ဆတိ, ဧဝမဿာ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ "အပ္ပသဒ္ဒာ ဘောန္တော"တိ သိက္ခာပေန္တော ယထာ သုဋ္ဌပိတာ ဟောတိ, တထာ နံ ဌပေသီတိ အတ္ထော။ **အပ္ပသဒ္ဒကာမာ** တိ အပ္ပသဒ္ဒံ ဣစ္ဆန္တိ, ဧကကာ နိသီဒန္တိ, ဧကကာ တိဋ္ဌန္တိ, န ဂဏသင်္ဂဏိကာယ ယာပေန္တိ။ **အပ္ပသဒ္ဒဝိနီတာ** တိ အပ္ပသဒ္ဒေန နိရဝေန ဗုဒ္ဓေန ဝိနီတာ။ **အပ္ပသဒ္ဒဿ ဝဏ္ဏဝါဒိနော**တိ ယံ ဌာနံ အပ္ပသဒ္ဒံ နိဿဒ္ဒံ။ တဿ ဝဏ္ဏဝါဒိနော။ **ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညေယျာ** တိ ဣဓာဂန္တဗ္ဗံ မညေယျ။

ကသ္မာ ပနေသ ထေရဿ ဥပသင်္ကမနံ ပစ္စာသီသတီတိ။ အတ္တနော ဝုဒ္ဓိံ ပတ္ထယမာနော။ ပရိဗ္ဗာဇကာ ကိရ ဗုဒ္ဓေသု ဝါ ဗုဒ္ဓသာဝကေသု ဝါ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတေသု – "အဇ္ဇ အမှာကံ သန္တိကံ သမဏော ဂေါတမော အာဂတော, သာရိပုတ္တော အာဂတော, န ခေါ ပနေတေ ယဿ ဝါ တဿ ဝါ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တိ, ပဿထ အမှာကံ ဥတ္တမဘာဝ"န္တိ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကာနံ သန္တိကေ အတ္တာနံ ဥက္ခိပန္တိ ဥစ္စေ ဌာနေ ဌပေန္တိ။ ဘဂဝတောပိ ဥပဋ္ဌာကေ ဂဏှိတုံ ဝါယမန္တိ။ တေ ကိရ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကေ ဒိသွာ ဧဝံ ဝဒန္တိ – "တုမှာကံ သတ္ထာ ဘဝံ ဂေါတမောပိ ဂေါတမဿ သာဝကာပိ အမှာကံ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တိ, မယံ အညမညံ သမဂ္ဂါ။ တုမှေ ပန အမှေ ဟ အက္ခီဟိ ပဿိတုံ န ဣစ္ဆထ, သာမီစိကမ္မံ န ကရောထ, ကိံ ဝေါ အမှေဟိ အပရဒ္ဓ"န္တိ။ အထေကစ္စေ မနုဿာ – "ဗုဒ္ဓာပိ ဧတေသံ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တိ, ကိံ အမှာက"န္တိ တတော ပဋ္ဌာယ တေ ဒိသွာ နပ္ပမဇ္ဇန္တိ။ **တုဏှီ အဟေသု**န္တိ သန္ဒကံ ပရိဝါရေတွာ နိဿဒ္ဒါ နိသီဒိံသု။

၂၂၄. **သွာဂတံ ဘောတော အာနန္ဒဿာ** တိ သုအာဂမနံ ဘောတော အာနန္ဒဿ။ ဘဝန္တေ ဟိ နော အာဂတေ အာနန္ဒော ဟောတိ, ဂတေ သောကောတိ ဒီပေတိ။ **စိရဿံ ခေါ** တိ ပိယသမုဒာစာရဝစနမေတံ။ ထေရော ပန ကာလေန ကာလံ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမံ စာရိကတ္ထာယ ဂစ္ဆတီတိ ပုရိမဂမနံ ဂဟေတွာ ဧဝမာဟ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ န မာနတ္ထဒ္ဓော ဟုတွာ နိသီဒိ, အတ္တနော ပန အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ တံ အာသနံ ပဖ္ဖောဋေတွာ ထေရံ အာသနေန နိမန္တေန္တော **နိသီဒတု ဘဝံ အာနန္ဒော, ဣဒမာသနံ ပညတ္တ**န္တိ အာဟ။

အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ တိ နိသိန္နာနံ တေ အာရမ္ဘတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မမာဂမနံ တေသံ အန္တရေ ကာ
နာမ ကထာ ဝိပ္ပကတာ, မမာဂမနပစ္စယာ ကတမာ ကထာ ပရိယန္တံ န ဂတာတိ ပုစ္ဆတိ။

အထ ပရိဗ္ဗာဇကော “နိရတ္ထကကထာဝ သော နိဿာရာ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတာ, န တုမှာကံ ပုရတော ဝတ္တဗ္ဗ
တံ အရဟတီ”တိ ဒီပေန္တော **တိဋ္ဌတေသာ, ဘော** တိအာဒိမာဟ။ **နေသာ ဘောတော**တိ သစေ ဘဝံ သောတုကာမော ဘဝိ
ဿတိ, ပစ္ဆာပေသာ ကထာ န ဒုလ္လဘာ ဘဝိဿတိ, အမှာကံ ပနိမာယ အတ္ထော နတ္ထိ။ ဘောတော ပန အာဂမနံ
လဘိတွာ အညဒေဝ သုကာရဏံ ကထံ သောတုကာမမှာတိ ဒီပေတိ။ တတော ဓမ္မဒေသနံ ယာစန္တော **သာဓု ဝတ ဘဝန္တံ
တံ ယေ တ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာစရိယကေ**တိ အာစရိယသမယေ။ **အနဿာသိကာနီ** တိ အဿာသဝိရဟိတာနိ။
သသက္က န္တိ ဧကံသေန္တေ နိပါတော, ဝိညူ ပုရိသော ဧကံသေနေဝ န ဝသေယျာတိ အတ္ထော။ **ဝသန္တော စ နာရာ
ဓေယျာ**တိ န သမ္ပာဒေယျ, န ပရိပူရေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ** န္တိ ကာရဏဘူတံ အနဝဇ္ဇဋ္ဌေ
ေ့န ကုသလံ ဓမ္မံ။

၂၂၅. **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ။ **နတ္ထိ ဒိန္န** န္တိအာဒီနိ သာလေယျကသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၄၄၀) ဝုတ္တာနိ။ **စာတု
မဟာဘူတိကော**တိ စတုမဟာဘူတမယော။ **ပထဝီ ပထဝီကာယ**န္တိ အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု ဗာဟိရပထဝီဓာတုံ။ **အနု
ပေတီ**တိ အနုယာတိ။ **အနုပဂစ္ဆတီ** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ, အနုဂစ္ဆတီတိပိ အတ္ထော, ဥဘယေနာပိ ဥပေတိ ဥပဂစ္ဆ
တီတိ ဒဿေတိ။ အာပါဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣန္ဒြိယာနီ** တိ မနစ္ဆဋ္ဌာနိ ဣန္ဒြိယာနိ အာကာသံ ပက္ခန္ဒန္တိ။ **အာ
သန္ဒိပဉ္စမာ**တိ နိပန္နမဉ္စေန ပဉ္စမာ, မဉ္စော စေဝ, စတ္တာရော မဉ္စပါဒေ ဂဟေတွာ ဌိတာ စတ္တာရော ပုရိသာ စာတိ
အတ္ထော။ **ယာဝ အာဠာဟနာ**တိ ယာဝ သုသာနာ။ **ပဒါနီ**တိ အယံ ဧဝံ သီလဝါ အဟောသိ, ဧဝံ ဒုဿီလောတိအာဒိနာ နယေန
ပဝတ္တာနိ ဂုဏပဒါနိ။ သရီရမေဝ ဝါ ဧတ္ထ ပဒါနီတိ အဓိပ္ပေတံ။ **ကာပောတကာနီ**တိ ကပောတကဝဏ္ဏာနိ, ဟာရာဝတ
ပက္ခဝဏ္ဏာနီတိ အတ္ထော။

ဘဿန္တာ တိ ဘသ္မန္တာ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **အာဟုတိယော**တိ ယံ ပဟေဏကသက္ကာရာဒိဘေဒံ ဒိန္နဒါနံ, သဗ္ဗံ
တံ ဆာရိကာဝသာနမေဝ ဟောတိ, န တတော ပရံ ဖလဒါယကံ ဟုတွာ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **ဒတ္တုပညတ္တ** န္တိ ဒ
တ္တူဟိ ဗာလမနုဿေဟိ ပညတ္တံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဗာလေဟိ အဗုဒ္ဓီဟိ ပညတ္တမိဒံ ဒါနံ, န ပဏ္ဍိတေဟိ။ ဗာ
လာ ဒေန္တိ, ပဏ္ဍိတာ ဂဏှန္တီတိ ဒဿေတိ။ **အတ္ထိကဝါဒ** န္တိ အတ္ထိ ဒိန္နံ ဒိန္နဖလန္တိ ဣမံ အတ္ထိကဝါဒံ
ယေဝ ဝဒန္တိ တေသံ တုစ္ဆံ ဝစနံ မုသာဝိလာပေါ။ **ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စာ** တိ ဗာလာ စ ပဏ္ဍိတာ စ။

အကတေန မေ ဧတ္ထ ကတ န္တိ မယှံ အကတေနေဝ သမဏကမ္မေန ဧတ္ထ ဧတဿ သမယေ ကမ္မံ ကတံ
နာမ ဟောတိ, အဝုသိတေနေဝ ဗြဟ္မစရိယေန ဝုသိတံ နာမ ဟောတိ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဧတသ္မိံ သမဏဓမ္မေ။ **သမသမာ**တိ
အတိဝိယ သမာ, သမေန ဝါ ဂုဏေန သမာ။ **သာမညံ ပတ္တာ**တိ သမာနဘာဝံ ပတ္တာ။

၂၂၆. **ကရတော**တိအာဒီနိ အပဏ္ဏကသုတ္တေ ဝုတ္တာနိ။ **ဝါဝါ နတ္ထိ ဟေတူ**တိအာဒီနိ။

၂၂၈. စတုတ္ထဗြဟ္မစရိယဝါသေ **အကဋ္ဌာ**တိ အကတာ။ **အကဋ္ဌဝိဓာ**တိ အကတဝိဓာနာ, ဧဝံ ကရောဟီတိ ကေနစိ
ကာရာပိတာ န ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **အနိမ္မိတာ** တိ ဣဒ္ဓိယာပိ န နိမ္မိတာ။ **အနိမ္မာတာ** တိ အနိမ္မာပိတာ။ ကေစိ အနိ
မ္မိတဗ္ဗာတိ ပဒံ ဝဒန္တိ, တံ နေဝ ဟဋ္ဌိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ သန္ဒိဿတိ။ **ဝဉ္ဈာ** တိ ဝဉ္ဈပသုဝဉ္ဈတာလာဒယော ဝိယ
အဖလာ, ကဿစိ အဇနကာတိ အတ္ထော။ ဧတေန ပထဝီကာယာဒီနံ ရူပါဒိဇနကဘာဝံ ပဋိက္ခိပတိ။ ပဗ္ဗတကူဋ္ဌာ ဝိယ ဌိ
တာတိ **ကူဋဋ္ဌာ**။ **ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတာ** တိ မုဋ္ဌေ ဧသိကာ ဝိယ ဌိတာ။ တတ္ရာယမဓိပ္ပါယော – ယမိဒံ ဇာယတီတိ ဝုစ္စ
တိ, တံ မုဋ္ဌတော ဧသိကာ ဝိယ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ နိက္ခမတီတိ။ “ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတာ”တိပိ ပါဌော, သုနိခာတော ဧသိက
တ္ထမ္ဘော ဝိယ နိစ္စလော တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ ဌိတာတိ အတ္ထော။ ဥဘယေနပိ တေသံ ဝိနာသာဘာဝံ ဒီပေတိ။ **န ဣဉ္ဇန္တီ** တိ ဧသိ
ကတ္ထမ္ဘော ဝိယ ဌိတတ္တာ န စလန္တိ။ **န ဝိပရိဏာမေန္တီ** တိ ပကတိံ န ဇဟန္တိ။ **န အညမညံ ဗျာဗာဓေန္တီ** တိ အ
ညမညံ န ဥပဟနန္တိ။ **နာလ**န္တိ န သမတ္ထာ။

ပထဝီကာယောတိအာဒီသု ပထဝီယေဝ ပထဝီကာယော, ပထဝီသမူဟော ဝါ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု ဇီဝသတ္တမေသု ကာ
ယေသု။ **နတ္ထိ ဟန္တာ ဝါ** တိ ဟန္တုံ ဝါ ဃာတေတုံ ဝါ သောတုံ ဝါ သာဝေတုံ ဝါ ဇာနိတုံ ဝါ ဇာနာပေတုံ ဝါ သမတ္ထော

နာမ နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။ **သတ္တန္နံ တေ္ဝဝ ကာယာန** န္တိ ယထာ မုဂ္ဂရာသိအာဒီသု ပဟဋ္ဌံ သတ္တံ မုဂ္ဂရာသိအာဒီနံ အန္တ တရေန ပဝိသတိ, ဧဝံ သတ္တန္နံ ကာယာနံ အန္တရေန ဆိဒ္ဒေန ဝိဝရေန သတ္တံ ပဝိသတိ။ တတ္ထ "အဟံ က္ကမံ ဇီဝိတာ တေရောပေမိ"တိ ကေဝလံ သညာမတ္တမေဝ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ယောနိပမုခသတသဟဿာနီ** တိ ပမုခယောနီနံ ဥတ္တမယောနီနံ စုဒ္ဒသသတသဟဿာနိ အညာနိ စ သဋ္ဌိသတာနိ အညာနိ စ ဆသတာနိ။ **ပဉ္စ စ ကမ္မုနော သတာနီ** တိ ပဉ္စ ကမ္မသတာနိ စ, ကေဝလံ တက္ကမတ္တကေန နိရတ္ထကံ ဒိဋ္ဌိံ ဒီပေတိ။ **ပဉ္စ စ ကမ္မာနိ တီဏိ စ ကမ္မာနီ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကေစိ ပနာဟု **ပဉ္စ ကမ္မာနီ** တိ ပဉ္စိန္ဒြိယဝသေန ဘဏတိ။ **တီဏီ**တိ ကာယကမ္မာဒိဝသေနာတိ။ **ကမ္မေ စ အဍ္ဎ ကမ္မေ စာ**တိ ဧတ္ထ ပနဿ ကာယကမ္မဉ္စ ဝစီကမ္မဉ္စ ကမ္မန္တိ လဒ္ဓိ, မနောကမ္မံ ဥပဍ္ဎကမ္မန္တိ။ **ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါ**တိ ဒွတဋ္ဌိ ပဋိပဒါတိ ဝဒတိ။ **ဒွဋ္ဌန္တရကပ္ပာ** တိ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ စတုသဋ္ဌိ အန္တရကပ္ပာ နာမ ဟောန္တိ, အယံ ပန အညေ ဒွေ အဇာနန္တော ဧဝမာဟ။ **ဆဠာဘိဇာတိယော** အပဏ္ဏကသုတ္တေ ဝိတ္ထာရိတာ။

အဋ္ဌ ပုရိသဘူမိယော တိ မန္ဒဘူမိ ခိဍ္ဍာဘူမိ ဝီမံသကဘူမိ ဥဇုဂတဘူမိ သေက္ခဘူမိ သမဏဘူမိ ဇိနဘူမိ ပန္နဘူမိတိ က္ကမာ အဋ္ဌ ပုရိသဘူမိယောတိ ဝဒတိ။ တတ္ထ ဇာတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သတ္တဒိဝသေ သမ္ဗာဓဋ္ဌာနတော နိက္ခန္တ တ္တာ သတ္တာ မန္ဒာ ဟောန္တိ မောမူဟာ။ အယံ မန္ဒဘူမီတိ ဝဒတိ။ ယေ ပန ဒုဂ္ဂတိတော အာဂတာ ဟောန္တိ, တေ အ ဘိဏှံ ရောဒန္တိ စေဝ ဝိရဝန္တိ စ။ သုဂတိတော အာဂတာ တံ အနုဿရိတွာ အနုဿရိတွာ ဟသန္တိ။ အယံ ခိဍ္ဍာ ဘူမိ နာမ။ မာတာပိတူနံ ဟတ္ထံ ဝါ ဟာဒံ ဝါ မဉ္စံ ဝါ ပီဌံ ဝါ ဂဟေတွာ ဘူမိယံ ပဒနိက္ခိပနံ ဝီမံသကဘူမိ နာမ။ ပဒသာဝ ဂန္တုံ သမတ္ထကာလော ဥဇုဂတဘူမိ နာမ။ သိပ္ပာနံ သိက္ခနကာလော သေက္ခဘူမိ နာမ။ ဃရာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇနကာ လော သမဏဘူမိ နာမ။ အာစရိယံ သေဝိတွာ ဇာနနကာလော ဇိနဘူမိ နာမ။ ဘိက္ခု စ ပန္နကော ဇိနော န ကိဉ္စိ အာဟာတိ ဧဝံ အလာဘိံ သမဏံ ပန္နဘူမီတိ ဝဒတိ။

ဧကူနပညာသ အာဇီဝသတေတိ ဧကူနပညာသ အာဇီဝဝုတ္တိသတာနိ။ **ပရိဗ္ဗာဇကသတေ** တိ ပရိဗ္ဗာဇကပဗ္ဗဇ္ဇသ တာနိ။ **နာဂါဝါသသတေ**တိ နာဂမဏ္ဍလသတာနိ။ **ဝီသေ ဣန္ဒြိယသတေ** တိ ဝီသ ဣန္ဒြိယသတာနိ။ **တိံသေ နိရယသ တေ**တိ တိံသ နိရယသတာနိ။ **ရဇောဓာတုယော**တိ ရဇဩကိရဏဋ္ဌာနာနိ။ ဟတ္ထပိဋ္ဌိပါဒပိဋ္ဌာဒီနိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သတ္တ သညီဂဗ္ဘာ** တိ ဩဋ္ဌဂေဏဂဒ္ရဘအဇပသုမိဂမဟိံသေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **အသညီဂဗ္ဘာ** တိ သာလိယဝဂေဓုမမုဂ္ဂ ဂကင်္ဂုဝရကကုဒ္ရူသကေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘာ** တိ နိဂဏ္ဌိမှိ ဇာတဂဗ္ဘာ, ဥစ္ဆုဝေဠုနဠာဒယော သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သတ္တ ဒေဝါ**တိ ဗဟူ ဒေဝါ, သော ပန သတ္တာတိ ဝဒတိ။ မာနုသာပိ အနန္တာ, သော သတ္တာတိ ဝဒတိ။ **သတ္တ ပိသာစာ**တိ ပိသာစာ မဟန္တာ, သတ္တာတိ ဝဒတိ။

သရာတိ မဟာသရာ။ ကဏ္ဏမုဏ္ဍ-ရထကာရ-အနောတတ္တ-သီဟပပါတ-ကုဠီရ-မုစလိန္ဒ-ကုဏာလဒဟေ ဂဟေတွာ ဝဒတိ။ **ပဝုဋာ**တိ ဂဏ္ဌိကာ။ **ပပါတာ**တိ မဟာပပါတာ။ **ပပါတသတာနီ**တိ ခုဒ္ဒကပပါတသတာနိ။ **သုပိနာ**တိ မဟာသုပိ နာ။ **သုပိနသတာနီ**တိ ခုဒ္ဒကသုပိနသတာနိ။ **မဟာကပ္ပိနော**တိ မဟာကပ္ပာနံ။ ဧတ္ထ ဧကမှာ သရာ ဝဿသတေ ဝဿ သတေ ကုသဂ္ဂေန ဧကံ ဥဒကဗိန္ဒုံ နီဟရိတွာ နီဟရိတွာ သတ္တက္ခတ္တုံ တမှိ သရေ နိရုဒကေ ကတေ ဧကော မဟာကပ္ပောတိ ဝဒတိ။ ဧဝရူပာနံ မဟာကပ္ပာနံ စတုရာသီတိသတသဟဿာနိ ခေပေတွာ ဗာလာ စ ပဏ္ဍိတာ စ ဒုက္ခ ဿန္တံ ကရောန္တီတိ အယမဿ လဒ္ဓိ။ ပဏ္ဍိတောပိ ကိရ အန္တရာ သုဇ္ဈိတုံ န သက္ကောတိ, ဗာလောပိ တတော ဥ ဒ္ဓံ န ဂစ္ဆတိ။

သီလေနာတိ အစေလကသီလေန ဝါ အညေန ဝါ ယေန ကေနစိ။ **ဝတေနာ**တိ တာဒိသေန ဝတေန။ **တပေနာ**တိ တပေါ ကမ္မေန။ အပရိပက္ကံ ပရိပါစေတိ နာမ ယော "အဟံ ပဏ္ဍိတော"တိ အန္တရာ ဝိသုဇ္ဈတိ။ ပရိပက္ကံ ဖုဿ ဖုဿ ဗျ န္တိံ ကရောတိ နာမ ယော "အဟံ ဗာလော"တိ ဝုတ္တပရိမာဏံ ကာလံ အတိက္ကမိတွာ ယာတိ။ **ဟေဝံ နတ္ထီ** တိ ဧဝံ နတ္ထိ။ တဥ္ဟိ ဥဘယမ္ပိ န သက္ကာ ကာတုန္တိ ဒီပေတိ။ **ဒောဏမိတေ**တိ ဒောဏေန မိတံ ဝိယ။ **သုခဒုက္ခေ** တိ သုခဒုက္ခံ။ **ပရိယန္တကတေ** တိ ဝုတ္တပရိမာဏေန ကာလေန ကတပရိယန္တော။ **နတ္ထိ ဟာယနဝဍ္ဍနေ** တိ နတ္ထိ ဟာယနဝဍ္ဍနာနိ။ န သံသာရော ပဏ္ဍိတဿ ဟာယတိ, န ဗာလဿ ဝဍ္ဍတီတိ အတ္ထော။ **ဥက္ကံသာဝကံသေ** တိ ဥက္ကံသာဝကံသာ, ဟာ ပနဝဍ္ဍနာနမေဝေတံ ဝေဝစနံ။ က္ကအနိ တမတ္ထံ ဥပမာယ သာဓေန္တော **သေယျထာပိ နာမာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သု တ္တဂုဠေ**တိ ဝေဌေတွာ ကတသုတ္တဂုဠံ။ **နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ ပလေတီ** တိ ပဗ္ဗတေ ဝါ ရုက္ခဂ္ဂေ ဝါ ဌတွာ ခိတ္တံ

သုတ္တပမာဏေန နိဗ္ဗေဋ္ဌိယမာနံ ဂစ္ဆတိ, သုတ္တေ ခီဏေ တတ္ထ တိဋ္ဌတိ န ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝံ ဝုတ္တကာလတော ဥဒ္ဓံ န ဂစ္ဆတီတိ ဒဿေတိ။

၂၂၉. **ကိမိဒန္တိ** ကိမိဒံ တဝ အညာဏံ, ကိံ သဗ္ဗညု နာမ တွဝန္တိ ဧဝံ ပုဋ္ဌော သမာနော နိယတိတဒေ ပက္ခိပန္တော **သုညံ မေ အကရန္တိ**အာဒိမာဟ။

၂၃၀. **အနုသ္သဝိကော ဟောတီ** တိ အနုဿဝနိဿိတော ဟောတိ။ **အနုဿဝသစ္စော** တိ သဝနံ သစ္စတော ဂဟေတွာ ဌိတော။ **ပိဋကသမ္ပဒါယ** တိ ဝဂ္ဂပဏ္ဏာသကာယ ပိဋကဂန္ထသမ္ပတ္တိယာ။

၂၃၂. **မန္ဒော** တိ မန္ဒပညော။ **မောမူဟောတိ** အတိမူဠှော။ **တဇာဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတီ** တိ တစာယ ဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ။ ကီဒိသံ? အမရာဝိက္ခေပံ, အပရိယန္တဝိက္ခေပန္တိ အတ္ထော။ အထ တ အမရာ နာမ မစ္ဆဇာတိ။ သာ ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနာဒိဝသေန ဥဒကေ သန္ဓာဝမာနာ ဂဟေတုံ န သက္ကာတိ ဧဝမေဝ အယမ္ပိ တအော ဣတော စိတော စ သန္ဓာဝတိ, ကဟံ န ဥပဂစ္ဆတီတိ အမရာဝိက္ခေပောတိ ဝုစ္စတိ။ တံ အမရာဝိက္ခေပံ။

ဧဝန္တိပိ မေ နော တိအာဒီသု ဣဒံ ကုသလန္တိ ပုဋ္ဌော "ဧဝန္တိပိ မေ နော"တိ ဝဒတိ, တတော ကိံ အကုသလန္တိ ဝုတ္တေ "တထာတိပိ မေ နော"တိ ဝဒတိ, ကိံ ဥဘယတော အညထာတိ ဝုတ္တေ "အညထာတိပိ မေ နော"တိ ဝဒတိ, တတော တိဝိဓေနာပိ န ဟောတီတိ တေ လဒ္ဓီတိ ဝုတ္တေ "နောတိပိ မေ နော"တိ ဝဒတိ, တတော ကိံ နော နောတိ တေ လဒ္ဓီတိ ဝုတ္တေ "နော နောတိပိ မေ နော"တိ ဝိက္ခေပမာပဇ္ဇတိ, ဧကသ္မိမ္ပိ ပက္ခေ န တိဋ္ဌတိ။ **နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပက္ကမတီ** တိ အတ္တနောပိ သေ သတ္ထာ အဝဿယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ, မယှံ ကိံ သက္ခိဿတီတိ နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ ပက္ကမတိ။ ပုရိမေသုပိ အနဿာသိကေသု ဧသေဝ နယော။

၂၃၄. **သန္နိဓိကာရကံ ကာမေ ပရိဘုဥ္ဇိတု** န္တိ ယထာ ပုဗ္ဗေ ဂိဟိဘူတော သန္နိဓိံ ကတွာ ဝတ္ထုကာမေ ပရိဘုဥ္ဇတိ, ဧဝံ တိလတဏ္ဍုလသပ္ပိနဝနီတာဒီနိ သန္နိဓိံ ကတွာ ဣဒါနိ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ အဘဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ နနု စ ခီဏာသဝဿ ဝသနဋ္ဌာနေ တိလတဏ္ဍုလာဒယော ပညာယန္တီတိ။ နော န ပညာယန္တိ, န ပနေသ တေ အတ္တနော အတ္ထာယ ဌပေတိ, အဖာသုကပဗ္ဗဇိတာဒီနံ အတ္ထာယ ဌပေတိ။ အနာဂါမိဿ ကထန္တိ။ တဿာပိ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ သဗ္ဗသော ပဟီနာ, ဓမ္မေန ပန လဒ္ဓံ ဝိစာရေတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ။

၂၃၆. **ပုတ္တမတာယ ပုတ္တာ** တိ သော ကိရ ဣမံ ဓမ္မံ သုတွာ အာဇီဝကာ မတာ နာမာတိ သညီ ဟုတွာ ဧဝမာဟ။ အယဉှေတ္ထ အတ္ထော – အာဇီဝကာ မတာ နာမ, တေသံ မာတာ ပုတ္တမတာ ဟောတိ, ဣတိ အာဇီဝကာ ပုတ္တမတာယ ပုတ္တာ နာမ ဟောန္တိ။ **သမဏေ ဂောတမေ**တိ သမဏေ ဂေါတမေ ဗ္ရဟ္မစရိယဝါသော အတ္ထိ, အညတ္ထ နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သန္ဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မဟာသကုလုဒာယိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၇. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ မဟာသကုလုဒာယိသုတ္တံ။ တတ္ထ **မောရနိဝါပေ**တိ တသ္မိံ ဌာနေ မောရာနံ အဘယံ ဃောသေတွာ ဘောဇနံ အဒံသု။ တသ္မာ တံ ဌာနံ **မောရနိဝါပော**တိ သင်္ခံ ဂတံ။ **အန္နဘာရော** တိ ဧဝံနာမကော ပရိဗ္ဗာဇကော။ တထာ **ဝရဓရော**တိ။ **အညေ စာ**တိ န ကေဝလံ ဣမေ တယော, အညေပိ အဘိညာတာ ဗဟူ ပရိဗ္ဗာဇကာ။ **အပ္ပသဒ္ဒဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ**တိ ဣမေ အပ္ပသဒ္ဒဝိနီတောတိ အဝတွာဝ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? န ဟိ ဘဂဝါ အညေန ဝိနီတောတိ။

၂၃၈. **ပုရိမာနီ**တိ ဟိယ္ယောဒိဝသံ ဥပာဒါယ ပုရိမာနိ နာမ ဟောန္တိ, တတော ပရံ ပုရိမတရာနိ။ **ကုတူဟလသာလာယ** န္တိ ကုတူဟလသာလာ နာမ ပစ္စေကသာလာ နတ္ထိ, ယတ္ထ ပန နာနာတိတ္ထိယာ သမဏဗြာဟ္မဏာ နာနာဝိဓံ ကထံ ပဝတ္တ

တေန္တိ, သာ ဗဟူနံ – ‘‘အယံ ကိံ ဝဒတိ , အယံ ကိံ ဝဒတီ’’တိ ကုတူဟလုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတော ‘‘ကုတူဟလသာလာ’’တိ ဝုစ္စတိ။ ‘‘ကောတူဟလသာလာ’’တိပိ ပာဌော။ **လာဘာ**တိ ယေ ဧဝရူပေ သမဏဗ္ရာဟ္မဏေ ဒဋ္ဌုံ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ ဓမ္မကထံ ဝါ နေသံ သောတုံ လဘန္တိ, တေသံ အင်္ဂမဂဓာနံ ဣမေ လာဘာတိ အတ္ထော။

သင်္ဃိနော တိအာဒီသု ပဗ္ဗဇိတသမူဟသင်္ခါတော သင်္ဃော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **သင်္ဃိနော** ။ သွေဝ ဂဏော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ဂဏိနော**။ အာစာရသိက္ခာပနဝသေန တဿ ဂဏဿ အာစရိယာတိ **ဂဏာစရိယာ**။ **ဉာတာ**တိ ပညာတာ ပာကဋာ။ ယထာဘုစ္စဂုဏေဟိ စေဝ အယထာဘူတဂုဏေဟိ စ သမုဂ္ဂတော ယသော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ယသဿိနော**။ ပူရဏာဒီနဉှိ ‘‘အပ္ပိစ္ဆော သန္တုဋ္ဌော, အပ္ပိစ္ဆတာယ ဝတ္ထမ္ပိ န နိဝာသေတီ’’တိအာဒိနာ နယေန ယသော သမုဂ္ဂတော, တထာဂတဿ ‘‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ’’တိအာဒီဟိ ယထာဘူတဂုဏေဟိ။ **တိတ္ထကရာ** တိ လဒ္ဓိကရာ။ **သာဓုသမ္မတာ** တိ ဣမေ သာဓူ သုန္ဒရာ သပ္ပုရိသာတိ ဧဝံ သမ္မတာ။ **ဗဟုဇနဿာ** တိ အဿုတဝတော စေဝ အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနဿ ဝိဘာဝိနော စ ပဏ္ဍိတဇနဿ။ တတ္ထ တိတ္ထိယာ ဗာလဇနဿ ဧဝံ သမ္မတာ, တထာဂတော ပဏ္ဍိတဇနဿ။ ဣမိနာ နယေန **ပူရဏော ကဿပော သင်္ဃီ** တိအာဒီသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဘဂဝါ ပန ယသ္မာ အဋ္ဌတိံသ အာရမ္မဏာနိ ဝိဘဇန္တော ဗဟူနိ နိဗ္ဗာနဩတရဏတိတ္ထာနိ အကာသိ, တသ္မာ ‘‘တိတ္ထကရော’’တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

ကသ္မာ ပနေတေ သဗ္ဗေပိ တတ္ထ ဩသဋာတိ? ဥပဋ္ဌာကရက္ခဏတ္ထဉ္စေဝ လာဘသက္ကာရတ္ထဉ္စ။ တေသဉှိ ဧဝံ ဟောတိ – ‘‘အမှာကံ ဥပဋ္ဌာကာ သမဏံ ဂောတမံ သရဏံ ဂစ္ဆေယျုံ, တေ စ ရက္ခိဿာမ။ သမဏဿ စ ဂောတမဿ ဥပဋ္ဌာကေ သက္ကာရံ ကရောန္တေ ဒိသွာ အမှာကမ္ပိ ဥပဋ္ဌာကာ အမှာကံ သက္ကာရံ ကရိဿန္တီ’’တိ။ တသ္မာ ယတ္ထ ယတ္ထ ဘဂဝါ ဩသရတိ, တတ္ထ တတ္ထ သဗ္ဗေ ဩသရန္တိ။

၂၃၉. **တဒံ အာရောပေတွာ**တိ တဒေ အေသံ အာရောပေတွာ။ **အပက္ကန္တာ** တိ, အပဂတာ, ကေစိ ဒိသံ ပက္ကန္တာ, ကေစိ ဂိဟိဘာဝံ ပတ္တာ, ကေစိ ဣမံ သာသနံ အာဂတာ။ **သဟိတံ မေ**တိ မယှံ ဝစနံ သဟိတံ သိလိဋ္ဌံ, အတ္ထယုတ္တံ ကာရဏယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **အသဟိတံ တေ**တိ တုယှံ ဝစနံ အသဟိတံ။ **အဓိစိဏ္ဏံ တေ ဝိပရာဝတ္တ** န္တိ ယံ တုယှံ ဒီဃရတ္တာစိဏ္ဏဝသေန သုပ္ပဂုဏံ, တံ မယှံ ဧကဝစနေနေဝ ဝိပရာဝတ္တံ ဝိပရိဝတ္တိတွာ ဌိတံ, န ကိဉ္စိ ဇာတန္တိ အတ္ထော။ **အာရောပိတော တေ ဝါဒေါ**တိ မယာ တဝ တဒေ အေသော အာရောပိတော။ **စရ ဝါဒပ္ပမောက္ခာယာ**တိ အေသမောစနတ္ထံ စရ ဝိစရ, တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ သိက္ခာတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗေဌေဟိ ဝါ သစေ ပဟောသီ** တိ အထ သယံ ပဟောသိ, ဣဓေဝ နိဗ္ဗေဌေဟိ။ **ဓမ္မက္ခောသေနာ** တိ သဘာဝက္ခောသေန။

၂၄၀. **တံ နော သောဿာမာ** တိ တံ အမှာကံ ဒေသိတံ ဓမ္မံ သုဏိဿာမ။ **ခုဒ္ဒမဓု** န္တိ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာဟိ ကတံ ဒဏ္ဍကမဓုံ။ **အနေလက** န္တိ နိဒ္ဒောသံ အပဂတမစ္ဆိကဏ္ဍကံ။ **ပီဠေယျာ** တိ ဒဒေယျ။ **ပစ္စာသီသမာနရူပေ** တိ ပူရေတွာ နု ခော နော ဘောဇနံ ဒဿတီတိ ဘာဇနဟတ္ထော ပစ္စာသီသမာနော ပစ္စုပဋ္ဌိတော အဿ။ **သမ္ပယောဇေတွာ**တိ အပ္ပမတ္တကံ ဝိတဒံ ကတွာ။

၂၄၁. **ဣတရီတရေနာ**တိ လာမကလာမကေန။ **ပဝိဝိတ္တော** တိ ဣဒံ ပရိဗ္ဗာဇကော ကာယဝိဝေကမတ္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ, ဘဂဝါ ပန တီဟိ ဝိဝေကေဟိ ဝိဝိတ္တော။

၂၄၂. **ကောသကာဟာရာပီ**တိ အနပတိနံ ဃရေ အင်္ဂဘိက္ခာဌပနတ္ထံ ခုဒ္ဒကသရာဝ ဟောန္တိ, အနပတိနော အင်္ဂဘတ္တံ တ တတ္ထ ဌပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ, ပဗ္ဗဇိတေ သမ္ပတ္တေ တံ ဘတ္တံ တဿ ဒေန္တိ။ တံ သရာဝကံ ကောသကောတိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ ယေ စ ဧကေနေဝ ဘတ္တကောသကေန ယာပေန္တိ, တေ ကောသကာဟာရာတိ။ **ဗေလုဝါဟာရာ**တိ ဗေလုဝမတ္တဘတ္တာဟာရာ။ **သမတိတ္တိက** န္တိ ဩဋ္ဌဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌိမလေခာသမံ ။ **ဣမိနာ ဓမ္မေနာ** တိ ဣမိနာ အပ္ပာဟာရတာဓမ္မေန။ ထေရော ပန သဗ္ဗာကာရေနေဝ ဘဂဝါ အနပ္ပာဟာရောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ပဓာနဘူမိယံ ဆဗ္ဗဿာနိ အပ္ပာဟာရောဝ အဟောသိ, ဝေရဉ္ဇာယံ တယော မာသေ ပတ္ထောဒနေနေဝ ယာပေသိ ပာလိလေယျကဝနသဏ္ဍေ တယော မာသေ ဘိသမုဠာလေဟေဝ ယာပေသိ။ ဣဓ ပန တေမတ္တံ ဒဿေတိ – ‘‘အဟံ ကေသိဉ္စိ ကာလေ အပ္ပာဟာရော အဟောသိံ, မယှံ ပန သာဝကာ ဓုတင်္ဂသမာဒါနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇီဝံ ဓုတင်္ဂံ န ဘိန္ဒန္တီ’’တိ။ တသ္မာ

ယဒိ တေ ဣမိနာ ဓမ္မေန သက္ကရေယျုံ, မယာ ဟိ တေ ဝိသေသတရာ။ အညော စေဝ ပန ဓမ္မော အတ္ထိ, ယေန မံ တေ သက္ကရောန္တီတိ ဒဿေတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတရေသု ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပံသုကူလိကာတိ သမာဒိန္နပံသုကူလိကင်္ဂါ။ **လူခစီဝရဓရာ**တိ သတ္ထသုတ္တလူခာနိ စီဝရာနိ ဓာရယမာနာ။ **နန္တကာနီ**တိ အန္တဝိရဟိတာနိ ဝတ္ထခဏ္ဍာနိ, ယဒိ ဟိ နေသံ အန္တော ဘဝေယျ, ပိလောတိကာတိ သင်္ခံ ဂစ္ဆေယျုံ။ **ဥစ္စိနိတွာ**တိ ဖာလေတွာ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌာနံ ပဟာယ ထိရဋ္ဌာနမေဝ ဂဟေတွာ။ **အလာဗုလောမသာနီ**တိ အလာဗုလောမသဒိသသုတ္တာနိ သုခုမာနီတိ ဒီပေတိ။ ဧတ္တာဝတာ စ သတ္ထာ စီဝရသန္တောသေန အသန္တုဋ္ဌောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ အတိမုတ္တကသုသာနတော ဟိဿ ပုဏ္ဏဒါသိယာ ပါရုပိတွာ ဆဍ္ဍိတသာဏပံသုကူလံ ဂဟဏဒိဝသေ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ မဟာပထဝီ အကမ္ပိ။ ဣဓ ပန ဧတမတ္ထံ ဒဿေတိ – “အဟံ ဧကသ္မိံယေဝ ကာလေ ပံသုကူလံ ဂဏှိံ, မယှံ ပန သာဝကာ ဓုတင်္ဂသမာဒါနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇီဝံ ဓုတင်္ဂံ န ဘိန္ဒန္တီ”တိ။

ပိဏ္ဍပါတိကာတိ အတိရေကလာဘံ ပဋိက္ခိပိတွာ သမာဒိန္နပိဏ္ဍပါတိကင်္ဂါ။ **သပဒါနစာရိနော**တိ လောလုပ္ပစာရံ ပဋိက္ခိပိတွာ သမာဒိန္နသပဒါနစာရာ။ **ဥဉ္ဆာသကေ ဝတေ ရတာ**တိ ဥဉ္ဆာစရိယသင်္ခါတေ ဘိက္ခူနံ ပကတိဝတေ ရတာ, ဥစ္စနီစဃရဒွါရဋ္ဌာယိနော ဟုတွာ ကဗရမိဿကံ ဘတ္တံ သံဟရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ **အန္တရဃရ**န္တိ ဗြဟ္မာယုသုတ္တေ ဥမ္မာရတော ပဋ္ဌာယ အန္တရဃရံ, ဣဓ ဣန္ဒခီလတော ပဋ္ဌာယ အဓိပ္ပေတံ။ ဧတ္တာဝတာ စ သတ္ထာ ပိဏ္ဍပါတသန္တောသေန အသန္တုဋ္ဌောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, အပ္ပာဟာရတာယ ဝုတ္တနိယာမေနေဝ ပန သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန ဧတမတ္ထံ ဒဿေတိ – “အဟံ ဧကသ္မိံယေဝ ကာလေ နိမန္တနံ န သာဒိယိံ, မယှံ ပန သာဝကာ ဓုတင်္ဂသမာဒါနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇီဝံ ဓုတင်္ဂံ န ဘိန္ဒန္တီ”တိ။

ရုက္ခမူလိကာတိ ဆန္နံ ပဋိက္ခိပိတွာ သမာဒိန္နရုက္ခမူလိကင်္ဂါ။ **အဗ္ဘောကာသိကာ**တိ ဆန္နဉ္စ ရုက္ခမူလဉ္စ ပဋိက္ခိပိတွာ သမာဒိန္နအဗ္ဘောကာသိကင်္ဂါ။ **အဋ္ဌမာသေ**တိ ဟေမန္တိကဂိမှိကေ မာသေ။ အန္တောဝဿေ ပန စီဝရာနုဂ္ဂဟတ္ထံ ဆန္နံ ပဝိသန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ စ သတ္ထာ သေနာသနသန္တောသေန အသန္တုဋ္ဌောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, သေနာသနသန္တောသော ပနဿ ဆဗ္ဗဿိကမဟာပဓာနေန စ ပါလိလေယျကဝနသဏ္ဍေန စ ဒီပေတဗ္ဗော။ ဣဓ ပန ဧတမတ္ထံ ဒဿေတိ – “အဟံ ဧကသ္မိံယေဝ ကာလေ ဆန္နံ န ပါဝိသိံ, မယှံ ပန သာဝကာ ဓုတင်္ဂသမာဒါနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇီဝံ ဓုတင်္ဂံ န ဘိန္ဒန္တီ”တိ။

အာရညိကာတိ ဂါမန္တသေနာသနံ ပဋိက္ခိပိတွာ သမာဒိန္နအာရညိကင်္ဂါ။ **သင်္ဃမဇ္ဈေ ဩသရန္တီ**တိ အဗဒ္ဓသီမာယ ကထိတံ, ဗဒ္ဓသီမာယံ ပန ဝသန္တာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေယေဝ ဥပောသထံ ကရောန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ စ သတ္ထာ နော ပဝိဝိတ္တောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, “ဣစ္ဆာမဟံ, ဘိက္ခဝေ, အဍ္ဎမာသံ ပဋိသလ္လီယိတု”န္တိ (ပါရာ. ၁၆၂; ၅၆၅) ဝစနေဟိဿ ပဝိဝေကော ပညာယတိ။ ဣဓ ပန ဧတမတ္ထံ ဒဿေတိ “အဟံ ဧကသ္မိံယေဝ တထာရူပေ ကာလေ ပဋိသလ္လီယိံ, မယှံ ပန သာဝကာ ဓုတင်္ဂသမာဒါနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇီဝံ ဓုတင်္ဂံ န ဘိန္ဒန္တီ”တိ။ **မမံ သာဝကာ**တိ မံ သာဝကာ။

၂၄၄. **သနိဒါန**န္တိ သပ္ပစ္စယံ။ ကိံ ပန အပ္ပစ္စယံ နိဗ္ဗာနံ န ဒေသေတီတိ။ နော န ဒေသေတိ, သဟေတုကံ ပန တံ ဒေသနံ ကတွာ ဒေသေတိ, နော အဟေတုကန္တိ။ **သပ္ပာဋိဟာရိယ**န္တိ ပုရိမဿေဝေတံ ဝေဝစနံ, သကာရဏန္တိ အတ္ထော။ **တံ ဝတာ**တိ ဧတ္ထ **ဝတာ**တိ နိပါတမတ္တံ။

၂၄၅. **အနာဂတံ ဝါဒပထ**န္တိ အဇ္ဇ ဥပေတွာ သွေ ဝါ ပုနဒိဝသေ ဝါ အဍ္ဎမာသေ ဝါ မာသေ ဝါ သံဝစ္ဆရေ ဝါ တတော တတော ပဋ္ဌာယ ဥပရိ အာဂမနဝါဒပထံ။ **န ဒက္ခတီ**တိ ယထာ သစ္စကော နိဂဏ္ဌော အတ္တနော နိဂ္ဂဟဏတ္ထံ အာဂတကာရဏံ ဝိသေသေတွာ ဝဒန္တော န အဒ္ဒသ, ဧဝံ န ဒက္ခတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ **သဟဓမ္မေနာ**တိ သကာရဏေန။ **အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပါတေယျု**န္တိ မမ ကထာဝါရံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ အန္တရန္တရေ အတ္တနော ကထံ ပဝေသေယျုန္တိ အတ္ထော။ **န ခေါ ပနာဟံ, ဥဒါယီ**တိ, ဥဒါယိ, အဟံ အမ္ဗဋ္ဌသောဏဒဏ္ဍကူဋဒန္တသစ္စကနိဂဏ္ဌာဒီဟိ သဒ္ဓိံ မဟာဝါဒေ ဝတ္တမာနေပိ – “အဟော ဝတ မေ ကောစိ သာဝကောပိ ဥပမံ ဝါ ကာရဏံ ဝါ အာဟရိတွာ ဒဒေယျ

ယာ''တိ ဧဝံ သာဝကေသု အနုသာသနိံ န ပစ္စာသီသာမိ။ **မမယေတ**တိ ဧဝရူပေသု ဌာနေသု သာဝကာ မမယေဝ အနုသာသနိံ သြတဒံ ပစ္စာသီသန္တိ။

၂၄၆. တေသာဟံ စိတ္တံ အာရာဓေမိ တိ တေသံ အဟံ တသ္သ ပဉှဟသ္သ ဝေယျာကရဏေန စိတ္တံ ဂဏှာမိ သမ္မာဒေမိ ပရိပူရေမိ, အညံ ပုဋ္ဌော အညံ န ဗျာကရောမိ, အမ္ဗံ ပုဋ္ဌော လဗုဇံ ဝိယ လဗုဇံ တ ပုဋ္ဌော အမ္ဗံ ဝိယ။ တေ့ ထ စ ''အဓိသီလေ သမ္ဘာဝေန္တီ''တိ ဝုတ္တဌာနေ ဗုဒ္ဓသီလံ နာမ ကထိတံ, ''အဘိက္ကန္တေ ဉာဏဒဿနေ သမ္ဘာဝေန္တီ''တိ ဝုတ္တဌာနေ သဗ္ဗညုတညာဏံ, ''အဓိပညာယ သမ္ဘာဝေန္တီ''တိ ဝုတ္တဌာနေ ဌာနုပ္ပတ္တိကပညာ, ''ယေန ဒုက္ခေနာ''တိ ဝုတ္တဌာနေ သစ္စဗျာကရဏပညာ။ တတ္ထ သဗ္ဗညုတညာဏဥ္စ သစ္စဗျာကရဏပညဥ္စ ဌပေတွာ တ အဝသေသာ ပညာ အဓိပညံ ဘဇတိ။

၂၄၇. ဣဒာနိ တေသံ တေသံ ဝိသေသာဓိဂမာနံ ပဋိပဒံ အာစိက္ခန္တော **ပုန စပရံ ဥဒာယီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဘိညာတေသာနဟာရမိပ္ပတ္တာ**တိ အဘိညာတေသာနသင္ခာတဥ္စေဝ အဘိညာဟာရမိသင္ခာတဥ္စ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။

သမ္မပ္ပဓာနေ တိ ဥပာယပဓာနေ။ **ဆန္ဒံ ဇနေတီ** တိ ကတ္တုကမျတာကုသလစ္ဆန္ဒံ ဇနေတိ။ **တာယမတီ**တိ တယာ မံ ကရောတိ။ **ဝီရိယံ အာရဘတီ**တိ ဝီရိယံ ပဝတ္တေတိ။ **စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတီ** တိ စိတ္တံ ဥက္ခိပတိ။ **ပဒဟတီ**တိ ဥပာယပ ဓာနံ ကရောတိ။ **ဘာဝနာယ ဟာရိပူရိယာ**တိ ဝမ်ိဳယာ ပရိပူရဏတ္ထံ။ အပိစေတ္ထ – ''ယာ ဌိတိ, သော အသမ္မောသော။ ပေ.။ ယံ ဝေပုလ္လံ, သာ ဘာဝနာဟာရိပူရိ''တိ (ဝိဘ. ၄၀၆) ဧဝံ ပုရိမံ ပုရိမဿ ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမဿ အတ္ထောတိပိ ဝေဒိ တဗ္ဗံ။

ဣမေဟိ ပန သမ္မပ္ပဓာနေဟိ ကိံ ကထိတံ? ကဿပသံယုတ္တပရိယာယေန သာဝကဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒာ ကထိ တာ။ ဝုတ္တဥှေတံ တတ္ထ –

''စတ္တာရောမေ , အာဝုသော, သမ္မပ္ပဓာနာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု, အနုပ္ပန္နာ မေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျုန္တိ အာတပ္ပံ ကရောတိ။ ဥပ္ပန္နာ မေ ပာပကာ အကု သလာ ဓမ္မာ အပ္ပဟီယမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျုန္တိ အာတပ္ပံ ကရောတိ။ အနုပ္ပန္နာ မေ ကုသလာ ဓမ္မာ အ နုပ္ပဇ္ဇမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျုန္တိ အာတပ္ပံ ကရောတိ။ ဥပ္ပန္နာ မေ ကုသလာ ဓမ္မာ နိရုဇ္ဈမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တေယျုန္တိ အာတပ္ပံ ကရောတီ''တိ (သံ. နိ. ၂.၁၄၅)။

ဧတ္ထ စ ပာပကာ အကုသလာတိ လောဘာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အနုပ္ပန္နာ ကုသလာ ဓမ္မာတိ သမထဝိပဿနာ စေဝ မဂ္ဂေ စ, ဥပ္ပန္နာ ကုသလာ နာမ သမထဝိပဿနာဝ။ မဂ္ဂေ ပန သကိံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈမာနော အနတ္ထာယ သံဝတ္တနကော နာမ နတ္ထိ။ သော ဟိ ဖလဿ ပစ္စယံ ဒတွာဝ နိရုဇ္ဈတိ။ ပုရိမသ္မိမ္ပိ တ သမထဝိပဿနာဝ ဂဟေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ, တံ ပန န ယုတ္တံ။

တတ္ထ ''ဥပ္ပန္နာ သမထဝိပဿနာ နိရုဇ္ဈမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ အတ္ထဿ အာဝိဘာဝတ္ထမိ ဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ခီဏာသဝတ္ထေရော ''မဟာစေတိယဥ္စ မဟာဗောဓိဥ္စ ဝန္ဒိဿာမီ''တိ သမာပတ္တိလာဘိနာ ဘ ဏ္ဍုကဟာကသာမဏေရေန သဒ္ဓိံ ဇနပဒတော မဟာဝိဟာရံ အာဂန္တွာ ဝိဟာရပရိဝေဏံ ပာဝိသိ။ သာယန္ဟသမယေ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃေ စေတိယံ ဝန္ဒမာနေ စေတိယံ ဝန္ဒနတ္ထာယ န နိက္ခမိ။ ကသ္မာ? ခီဏာသဝတနဥဟိ တီသု ရတနေသု မဟန္တံ ကရဝံ ဟောတိ။ တသ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဝန္ဒိတွာ ပဋိက္ကမန္တေ မနုဿာနံ သာယမာသဘုတ္တဝေလာယံ သာမဏေရမ္ပိ အဇာနာပေတွာ ''စေတိယံ ဝန္ဒိဿာမီ''တိ ဧကကောဝ နိက္ခမိ။ သာမဏေရော – ''ကိံ နု ခေါ ထေရော အဝေလာယ ဧကကောဝ ဂစ္ဆတိ, ဇာနိဿာမီ''တိ ဥပဇ္ဈာယဿ ပဒာနုပဒိကော နိက္ခမိ။ ထေရော အနာဝဇ္ဇနေန တ ဿ အာဂမနံ အဇာနန္တော ဒက္ခိဏဒွာရေန စေတိယင်္ဂဏံ အာရုဟိ။ သာမဏေရောပိ အနုပဒံယေဝ အာရုဠှောဟ။

မဟာထေရော မဟာစေတိယံ ဥလ္လောကေတွာ ဗုဒ္ဓာရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗံ စေတသော သမန္နာဟရိတွာ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော စေတိယံ ဝန္ဒတိ။ သာမဏေရော ထေရဿ ဝန္ဒနာကာရံ ဒိသွာ ''ဥပဇ္ဈာယော မေ အတိဝိယ ပသန္နစိတ္တော ဝန္ဒတိ, ကိံ နု ခေါ ပုပ္ဖာနိ လဘိတွာ ပူဇံ ကရေယျာ''တိ စိန္တေသိ။ ထေရော ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယ သိရသိ အဥ္စ

လိံ ဌပေတွာ မဟာစေတိယံ ဥလ္လောကေတွာ ဌိတော။ သာမဏေရော ဥက္ကာသိတွာ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေသိ။ ထေရော ပရိဝတ္တေတွာ ဩလောကေန္တော “ကဒါ အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ တုမှာကံ စေတိယံ ဝန္ဒနကာလေ, ဘန္တေ။ အတိဝိယ ပသန္နာ စေတိယံ ဝန္ဒိတ္ထ ကိံ နု ခေါ ပုပ္ဖာနိ လဘိတွာ ပူဇေယျာထာတိ? အာမ သာမဏေရ ဣမံ သ္မိံ စေတိယေ ဝိယ အညတ္ရ တွေက္ကံ ဓာတူနံ နိဓာနံ နာမ နတ္ထိ, ဧဝရူပံ အသဒိသံ မဟာထူပံ ပုပ္ဖာနိ လဘိတွာ ကော န ပူဇေယျာတိ။ တေန ဟိ, ဘန္တေ, အဓိဝါသေထ, အာဟရိဿာမီတိ တာဝဒေဝ စျာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဣဒ္ဓိယာ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နပုပ္ဖာနိ ပရိဿာဝနံ ပူရေတွာ မဟာထေရေ ဒက္ခိဏမုခတော ပစ္ဆိမံ မုခံ အသမ္ပတ္တေယေဝ အာဂန္တွာ ပုပ္ဖပရိဿာဝနံ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ “ပူဇေထ, ဘန္တေ,”တိ အာဟ ။ ထေရော “အတိမန္ဒာနိ နော သာမဏေရ ပုပ္ဖာနီ”တိ အာဟ။ ဂစ္ဆထ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ဂုဏေ အာဝဇ္ဇိတွာ ပူဇေထာတိ။

ထေရော ပစ္ဆိမမုခနိဿိတေန သောပာဏေန အာရုယှ ကုစ္ဆိဝေဒိကာဘူမိယံ ပုပ္ဖပူဇံ ကာတုံ အာရဒ္ဓော။ ဝေဒိကာဘူမိယံ ပရိပုဏ္ဏာနိ ပုပ္ဖာနိ ပတိတွာ ဒုတိယဘူမိယံ ဇဏ္ဏုပ္ပမာဏေန ဩဓိနာ ပူရယိံသု။ တတော ဩတရိတွာ ဟဒပိဋ္ဌိ ကပဋ္ဌိ ပူဇေသိ။ သာပိ ပရိပူရိ။ ပရိပုဏ္ဏဘာဝံ ဉတွာ ဟေဋ္ဌိမတလေ ဝိကိရန္တော အဂမာသိ။ သဗ္ဗံ စေတိယင်္ဂဏံ ပရိပူရိ။ တသ္မိံ ပရိပုဏ္ဏေ “သာမဏေရ ပုပ္ဖာနိ န ခီယန္တီ”တိ အာဟ။ ပရိဿာဝနံ, ဘန္တေ, အဓောမုခံ ကရောထာတိ။ အဓောမုခံ ကတွာ စာလေသိ, တဒါ ပုပ္ဖာနိ ခီဏာနိ။ ပရိဿာဝနံ သာမဏေရဿ ဒတွာ သဒ္ဓိံ ဟတ္ထိပာကာရေန စေတိယံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတွာ ပရိဝေဏံ ဂစ္ဆန္တော စိန္တေသိ – “ယာဝ မဟိဒ္ဓိကော ဝတာယံ သာမဏေရော, သက္ခိဿတိ နု ခေါ ဣမံ ဣဒ္ဓါနုဘာဝံ ရက္ခိတု”န္တိ။ တတော “န သက္ခိဿတီ”တိ ဒိသွာ သာမဏေရမာဟ – “သာမဏေရ တွံ ဣဒါနိ မဟိဒ္ဓိကော, ဧဝရူပံ ပန ဣဒ္ဓိံ နာသေတွာ ပစ္ဆိမကာလေ ကာဏပေသကာရိယာ ဟတ္ထေန မဒ္ဒိတကဉ္ဇိယံ ပိဝိဿသီ”တိ။ ဒဟရကဘာဝဿ နာမေသ ဒေါသောယံ, သော ဥပဇ္ဈာယဿ သ ကထာယံ သံဝိဇ္ဇိတွာ – “ကမ္မဋ္ဌာနံ မေ, ဘန္တေ, အာစိက္ခထာ”တိ န ယာစိ, အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော ကိံ ဝဒတီတိ တံ ပန အသုဏန္တော ဝိယ အဂမာသိ။

ထေရော မဟာစေတိယဉ္စ မဟာဗောဓိဉ္စ ဝန္ဒိတွာ သာမဏေရံ ပတ္တစီဝရံ ဂါဟာပေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ကုဋေလိတိဿမဟာဝိဟာရံ အဂမာသိ။ သာမဏေရော ဥပဇ္ဈာယဿ ပဒာနုပဒိကော ဟုတွာ ဘိက္ခာစာရံ န ဂစ္ဆတိ, “ကတရံ ဂါမံ ပဝိသထ, ဘန္တေ,”တိ ပုစ္ဆိတွာ ပန “ဣဒါနိ မေ ဥပဇ္ဈာယော ဂါမဒွာရံ ပတ္တော ဘဝိဿတီ”တိ ဉတွာ အတ္တနော စ ဥပဇ္ဈာယဿ စ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ အာကာသေန ဂန္တွာ ထေရဿ ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ။ ထေရော သဗ္ဗကာလံ ဩဝဒတိ – “သာမဏေရ မာ ဧဝမကာသိ, ပုထုဇ္ဇနိဒ္ဓိ နာမ စလာ အနိဗဒ္ဓါ, အသပ္ပာယံ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ လဘိတွာ အပ္ပမတ္တကေနေဝ ဘိဇ္ဇတိ, သန္တာယ သမာပတ္တိယာ ပရိဟီနာယ ဗြဟ္မစရိယဝါသော သန္ထမ္ဘိတုံ န သက္ကောတီ”တိ။ သာမဏေရော “ကိံ ကထေတိ မယှံ ဥပဇ္ဈာယော”တိ သောတုံ န ဣစ္ဆတိ, တထေဝ ကရောတိ။ ထေရော အနုပုဗ္ဗေန စေတိယဝန္ဒနံ ကရောန္တော ကမ္ဗုဇိန္နဝိဟာရံ နာမ ဂတော။ တတ္ထ ဝသန္တေပိ ထေရေ သာမဏေရော တထေဝ ကရောတိ။

အထေကဒိဝသံ ဧကာ ပေသကာရဓီတာ အဘိရူပါ ပဌမဝယေ ဌိတာ ကမ္ဗုဇိန္နကမတော နိက္ခမိတွာ ပဒုမဿရံ ဩရုယှ ဂါယမာနာ ပုပ္ဖာနိ ဘဉ္ဇတိ။ တသ္မိံ သမယေ သာမဏေရော ပဒုမဿရမတ္ထကေန ဂစ္ဆတိ, ဂစ္ဆန္တော ပန သိလေသိကာယ ကာဏမစ္ဆိကာ ဝိယ တဿာ ဂီတသဒ္ဒေ ဗဇ္ဈိ။ တာဝဒေဝဿ ဣဒ္ဓိ အန္တရဟိတာ, ဆိန္နပက္ခကာကော ဝိယ အဟောသိ။ သန္တသမာပတ္တိဗလေန ပန တတ္ထေဝ ဥဒကပိဋ္ဌေ အပတိတွာ သိမ္ဗလိတူလံ ဝိယ ပတမာနံ အနုပုဗ္ဗေန ပဒုမဿရတီရေ အဋ္ဌာသိ။ သော ဝေဂေန ဂန္တွာ ဥပဇ္ဈာယဿ ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ နိဝတ္တိ။ မဟာထေရော “ပဂေဝေတံ မယာ ဒိဋ္ဌံ, နိဝါရိယမာနောပိ န နိဝတ္တိဿတီ”တိ ကိဉ္စိ အဝတွာ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။

သာမဏေရော ဂန္တွာ ပဒုမဿရတီရေ အဋ္ဌာသိ တဿာ ပစ္စုတ္တရဏံ အာဂမယမာနော။ သာပိ သာမဏေရံ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တဉ္စ ပုန အာဂန္တွာ ဌိတဉ္စ ဒိသွာ “အဒ္ဓါ ဧသ မံ နိဿာယ ဥက္ကဏ္ဌိတော”တိ ဉတွာ “ပဋိက္ကမ သာမဏေရာ”တိ အာဟ။ သော ပဋိက္ကမိ။ ဣတရာ ပစ္စုတ္တရိတွာ သာဋကံ နိဝာသေတွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ကိံ, ဘန္တေ,”တိ ပုစ္ဆိ။ သော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သာ ဗဟူဟိ ကာရဏေဟိ ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဗြဟ္မစရိယဝါသေ အာနိသံသဉ္စ ဒဿေတွာ ဩဝဒမာနာပိ တဿ ဥက္ကဏ္ဌံ ဝိနောဒေတုံ အသက္ကောန္တီ – “အယံ မမ ကာရဏာ ဧဝရူပာယ ဣဒ္ဓိယာ ပရိဟီနော, န အနိ ယုတ္တံ ပရိစ္စဇိတု”န္တိ ဣဓေဝ တိဋ္ဌာတိ ဝတွာ ဃရံ ဂန္တွာ မာတာပိတူ

နံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ တေပိ အာဂန္တွာ နာနပ္ပကာရံ ဩဝဒမာနာ ဝစနံ အဂ္ဂဏှန္တံ အာဟံသု – “တွံ အမှေ ဥစ္စကုလာတိ သလ္လက္ခေသိ, မယံ ပေသကာရာ။ သက္ခိဿသိ ပေသကာရကမ္မံ ကာတု”န္တိ။ သာမဏေရော အာဟ – “ဥပါသက ဂိဟိဘူတော နာမ ပေသကာရကမ္မံ ဝါ ကရေယျ နဠကာရကမ္မံ ဝါ, ကိံ ဣမိနာ သာဋကမတ္တေန လောဘံ ကရောထာ”တိ။ ပေသကာရော ဥဒရေ ဗဒ္ဓသာဋကံ ဒတွာ ဃရံ နေတွာ ဓီတရံ အဒါသိ။

သော ပေသကာရကမ္မံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပေသကာရေဟိ သဒ္ဓိံ သာလာယ ကမ္မံ ကရောတိ။ အညေသံ ဣတ္ထိယော ပါတောဝ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေတွာ အာဟရိံသု, တဿ ဘရိယာ န တာဝ အာဂစ္ဆတိ။ သော ဣတရေသု ကမ္မံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဘုဉ္ဇမာနေသု တသရံ ဝဋ္ဋေန္တော နိသီဒိ။ သာ ပစ္ဆာ အဂမာသိ။ အထ နံ သော “အတိစိရေန အာဂတာသီ”တိ တဇ္ဇေသိ။ မာတုဂါမော စ နာမ အပိ စက္ကဝတ္တိရာဇာနံ အတ္တနိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တံ ဉတွာ ဒာသံ ဝိယ သလ္လက္ခေတိ။ တသ္မာ သာ ဧဝမာဟ – “အညေသံ ဃရေ အရုပဏ္ဏလောဏာဒီနိ သန္နိဟိတာနိ, ဗာဟိရတော အာဟရိတွာ အာယကာ ပေသနကာရကာပိ အတ္ထိ, အဟံ ပန ဧကိကာဝ, တွံဝမ္ပိ မယှံ ဃရေ ဣဒံ အတ္ထိ ဣဒံ နတ္ထီတိ န ဇာနာသိ။ သစေ ဣစ္ဆသိ, ဘုဉ္ဇ, နော စေ ဣစ္ဆသိ, မာ ဘုဉ္ဇာ”တိ။ သော “န ကေဝလဉ္စ ဥဿူရေ ဘတ္တံ အာဟရသိ, ဝါစာယပိ မံ ဃဋ္ဋေသီ”တိ ကုဇ္ဈိတွာ အညံ ပဟရဏံ အပဿန္တော တမေဝ တသရဒဏ္ဍကံ တသရတော လုဉ္စိတွာ ခိပိ။ သာ တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဤသကံ ပရိဝတ္တိ။ တသရဒဏ္ဍကဿ စ ကောဋိ နာမ တိခိဏာ ဟောတိ, သာ တဿာ ပရိဝတ္တမာနာယ အက္ခိကောဋိယံ ပဝိသိတွာ အဋ္ဌာသိ။ သာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဝေဂေန အက္ခိံ အဂ္ဂဟေသိ, ဘိန္နဋ္ဌာနတော လောဟိတံ ပဂ္ဃရတိ။ သော တသ္မိံ ကာလေ ဥပဇ္ဈာယဿ ဝစနံ အနုဿရိ – “ဣဒံ သန္ဓာယ မံ ဥပဇ္ဈာယော ‘အနာဂတေ ကာလေ ကာဏပေသကာရိယာ ဟတ္ထေဟိ မဒ္ဒိတကဉ္ဇိယံ ပိဝိဿသီ’တိ အာဟ, ဣဒံ ထေရေန ဒိဋ္ဌံ ဘဝိဿတိ, အဟော ဒီဃဒဿီ အယျော”တိ မဟာသဒ္ဒေန ရောဒိတုံ အာရဘိ။ တမေနံ အညေ – “အလံ, အာဝုသော, မာ ရောဒိ, အက္ခိ နာမ ဘိန္နံ န သက္ကာ ရောဒနေန ပဋိပါကတိကံ ကာတု”န္တိ အာဟံသု။ သော “နာဟမေတမတ္ထံ ရောဒါမိ, အပိစ ခေါ ဣမံ သန္ဓာယ ရောဒါမီ”တိ သဗ္ဗံ ပဋိပါဋိယာ ကထေသိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နာ သမထဝိပဿနာ နိရုဇ္ဈမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တန္တိ။

အပရမ္ပိ ဝတ္ထု – တိံသမတ္တာ ဘိက္ခူ ကလျာဏိမဟာစေတိယံ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌဝိမဂ္ဂေန မဟာမဂ္ဂံ ဩတရမာနာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဈာမခေတ္တေ ကမ္မံ ကတွာ အာဂစ္ဆန္တံ ဧကံ မနုဿံ အဒ္ဒသံသု။ တဿ သရီရံ မသိမက္ခိတံ ဝိယ အဟောသိ။ မသိမက္ခိတံယေဝ ဧကံ ကာသာဝံ ကစ္ဆံ ပီဠေတွာ နိဝတ္ထံ, ဩလောကိယမာနော ဈာမခါဏုကော ဝိယ ခါယတိ။ သော ဒိဝသဘာဂေ ကမ္မံ ကတွာ ဥပဍ္ဎဇ္ဈာယမာနာနံ အလာတာနံ ကလာပံ ဥက္ခိပိတွာ ပိဋ္ဌိယံ ဝိပ္ပကိဏ္ဏေဟိ ကေသေဟိ ကုမ္မဂ္ဂေန အာဂန္တွာ ဘိက္ခူနံ သမ္မုခေ အဋ္ဌာသိ။ သာမဏေရာ ဒိသွာ အညမညံ ဩလောကယမာနာ, – “အာဝုသော, တုယှံ ပိတာ တုယှံ မဟာပိတာ တုယှံ မာတုလော”တိ ဟသမာနာ ဂန္တွာ “ကော နာမော တွံ ဥပါသကာ”တိ နာမံ ပုစ္ဆိံသု။ သော နာမံ ပုစ္ဆိတော ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ အလာတကလာပံ ဆဍ္ဍေတွာ ဝတ္ထံ သံဝိဓာယ နိဝါသေတွာ မဟာထေရေ ဝန္ဒိတွာ “တိဋ္ဌထ တာဝ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ မဟာထေရာ အဋ္ဌံသု။

ဒဟရသာမဏေရာ အာဂန္တွာ မဟာထေရာနံ သမ္မုခါပိ ပရိဟာသံ ကရောန္တိ။ ဥပါသကော အာဟ – “ဘန္တေ, တုမှေ မံ ပဿိတွာ ပရိဟာသထ, ဧတ္တကေနေဝ မတ္ထကံ ပတ္တမှာတိ မာ သလ္လက္ခေထ။ အဟမ္ပိ ပုဗ္ဗေ တုမှာဒိသောဝ သမဏော အဟောသိံ။ တုမှာကံ ပန စိတ္တေကဂ္ဂတာမတ္တကမ္ပိ နတ္ထိ, အဟံ ဣမသ္မိံ သာသနေ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေ အဟောသိံ, အာကာသံ ဂဟေတွာ ပထဝိံ ကရောမိ, ပထဝိံ အာကာသံ။ ဒူရံ ဂဏှိတွာ သန္တိကံ ကရောမိ, သန္တိကံ ဒူရံ။ စက္ကဝါဠသတသဟဿံ ခဏေန ဝိနိဝိဇ္ဈာမိ။ ဟတ္ထေ မေ ပဿထ, ဣဒါနိ မက္ကဋဟတ္ထ သဒိသာ, အဟံ ဣမေဟေဝ ဟတ္ထေဟိ ဣဓ နိသိန္နောဝ စန္ဒိမသူရိယေ ပရာမသိံ။ ဣမေသံယေဝ ပါဒာနံ စန္ဒိမသူရိယေ ပါဒကထလိကံ ကတွာ နိသီဒိံ။ ဧဝရူပါ မေ ဣဒ္ဓိ ပမာဒေန အန္တရဟိတာ, တုမှေ မာ ပမဇ္ဇိတ္ထ။ ပမာဒေန ဟိ ဧဝရူပံ ဗျသနံ ပါပုဏန္တိ။ အပ္ပမတ္တာ ဝိဟရန္တာ ဇာတိဇရာမရဏဿ အန္တံ ကရောန္တိ။ တသ္မာ တုမှေ မညေဝ အာရမ္မဏံ ကရိတွာ အပ္ပမတ္တာ ဟောထ, ဘန္တေ”တိ တဇ္ဇေတွာ ဩဝါဒမဒါသိ။ တေ တဿ ကထေန္တဿေဝ သံဝေဂံ အာပဇ္ဇိတွာ ဝိပဿမာနာ တိံသဇနာ တတ္ထေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသူတိ။ ဧဝမ္ပိ ဥပ္ပန္နာ သမထဝိပဿနာ နိရုဇ္ဈမာနာ အနတ္ထာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အနုပ္ပန္နာနံ ဟာပကာန န္တိ စေတ္ထ ''အနုပ္ပန္နော တ ကာမာသဝေ န ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိအာဒီသု ဝုတ္တနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဥပ္ပန္နာနံ ဟာပကာန** န္တိ ဧတ္ထ ပန စတုဗ္ဗိဓံ ဥပ္ပန္နံ ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ ဘုတွာဝိဂတုပ္ပန္နံ, ဩကာသကတုပ္ပန္နံ, ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နန္တိ။ တတ္ထ ယေ ကိလေသာ ဝိဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပာဒါဒိသမင်္ဂိနော, ဣဒံ **ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ** နာမ။ ကမ္မေ ပန ဇဝိတေ အာရမ္မဏရသံ အနုဘဝိတွာ နိရုဒ္ဓဝိပါကော ဘုတွာ ဝိဂတံ နာမ။ ကမ္မံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓံ ဘဝိတွာ ဝိဂတံ နာမ။ တဒုဘယမ္ပိ **ဘုတွာဝိဂတုပ္ပန္နံ** န္တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ အညဿ ကမ္မဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိတွာ အတ္တနော ဝိပါကဿ ဩကာသံ ကရောတိ, ဧဝံ ကတေ ဩကာသေ ဝိပါကော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဩကာသကရဏတော ပဋ္ဌာယ ဥပ္ပန္နောတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ဣဒံ **ဩကာသကတုပ္ပန္နံ** နာမ။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပန ဝိပဿနာယ ဘူမိ နာမ။ တေ အတီတာဒိဘေဒါ ဟောန္တိ။ တေသု အနုသယိတကိလေသာ ပန အတီတာ တ အနာဂတာ တ ပစ္စုပ္ပန္နာ တတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ အတီတက္ခန္ဓေသု အနုသယိတာပိ ဟိ အပ္ပဟီနာဝ ဟောန္တိ, အနာဂတက္ခန္ဓေသု, ပစ္စုပ္ပန္နက္ခန္ဓေသု အနုသယိတာပိ အပ္ပဟီနာဝ ဟောန္တိ။ ဣဒံ **ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နံ** နာမ။ တေနာဟု ပောရာဏာ – ''တာသု တာသု ဘူမီသု အသမုဂ္ဃာတိတကိလေသာ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နာတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တီ''တိ။

အပရမ္ပိ စတုဗ္ဗိဓံ ဥပ္ပန္နံ သမုဒါစာရုပ္ပန္နံ, အာရမ္မဏာဓိဂဟိတုပ္ပန္နံ, အဝိက္ခမ္ဘိတုပ္ပန္နံ အသမုဂ္ဃာတိတုပ္ပန္နန္တိ။ တတ္ထ သမ္ပတိ ဝတ္တမာနံယေဝ **သမုဒါစာရုပ္ပန္နံ** နာမ။ သကိံ စက္ခူနိ ဥမ္မီလေတွာ အာရမ္မဏေ နိမိတ္တေ ဂဟိတေ အနုဿရိတာနုဿရိတက္ခဏေ ကိလေသာ နုပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? အာရမ္မဏဿ အဓိဂဟိတတ္တာ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ခီရရုက္ခဿ ကုဌာရိယာ အာဟတာဟတဋ္ဌာနေ ခီရံ န နိက္ခမိဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧဝံ။ ဣဒံ **အာရမ္မဏာဓိဂဟိတုပ္ပန္နံ** နာမ။ သမာပတ္တိယာ အဝိက္ခမ္ဘိတာ ကိလေသာ ပန ဣမသ္မိံ နာမ ဌာနေ နုပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? အဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ။ ယထာ ကိံ? ယထာ သစေ ခီရရုက္ခံ ကုဌာရိယာ အာဟနေယျုံ, ဣမသ္မိံ နာမ ဌာနေ ခီရံ န နိက္ခမေယျာတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧဝံ။ ဣဒံ **အဝိက္ခမ္ဘိတုပ္ပန္နံ** နာမ။ မဂ္ဂေန အသမုဂ္ဃာတိတကိလေသာ ပန ဘဝဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ **အသမုဂ္ဃာတိတုပ္ပန္နံ** နာမ။

ဣမေသု ဥပ္ပန္နေသု ဝတ္တမာနုပ္ပန္နံ ဘုတွာဝိဂတုပ္ပန္နံ ဩကာသကတုပ္ပန္နံ သမုဒါစာရုပ္ပန္နန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဥပ္ပန္နံ န မဂ္ဂဝဇ္ဈံ, ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နံ အာရမ္မဏာဓိဂဟိတုပ္ပန္နံ အဝိက္ခမ္ဘိတုပ္ပန္နံ အသမုဂ္ဃာတိတုပ္ပန္နန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ မဂ္ဂဝဇ္ဈံ။ မဂ္ဂေါ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဧတေ ကိလေသေ ပဇဟတိ။ သော ယေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေ အတီတာ တ အနာဂတာ တ ပစ္စုပ္ပန္နာ တတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

''ဟဉ္စိ အတီတေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေန ဟိ ခီဏံ ခေပေတိ, နိရုဒ္ဓံ နိရောဓေတိ, ဝိဂတံ ဝိဂမေတိ အတ္ထင်္ဂတံ အတ္ထင်္ဂမေတိ။ အတီတံ ယံ နတ္ထိ, တံ ပဇဟတိ။ ဟဉ္စိ အနာဂတေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေန ဟိ အဇာတံ ပဇဟတိ, အနိဗ္ဗတ္တံ, အနုပ္ပန္နံ, အပါတုဘူတံ ပဇဟတိ။ အနာဂတံ ယံ နတ္ထိ, တံ ပဇဟတိ, ဟဉ္စိ ပစ္စုပ္ပန္နေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေန ဟိ ရတ္တော ရာဂံ ပဇဟတိ , ဒုဋ္ဌော ဒောသံ, မူဠှော မောဟံ, ဝိနိဗဒ္ဓော မာနံ, ပရာမဋ္ဌော ဒိဋ္ဌိံ, ဝိက္ခေပဂတော ဥဒ္ဓစ္စံ, အနိဋ္ဌင်္ဂတော ဝိစိကိစ္ဆံ, ထာမဂတော အနုသယံ ပဇဟတိ။ ကဏှသုက္ကမ္မေ ယုဂနဒ္ဓာ သမမေဝ ဝတ္တန္တိ။ သံကိလေသိကာ မဂ္ဂဘာဝနာ ဟောတိ။ပေ.။ တေန ဟိ နတ္ထိ မဂ္ဂဘာဝနာ, နတ္ထိ ဖလသစ္ဆိကိရိယာ, နတ္ထိ ကိလေသပ္ပဟာနံ, နတ္ထိ ဓမ္မာဘိသမယောတိ။ အတ္ထိ မဂ္ဂဘာဝနာ။ပေ.။ အတ္ထိ ဓမ္မာဘိသမယောတိ။ ယထာ ကထံ ဝိယ, သေယျထာပိ တရုဏော ရုက္ခော အဇာတဖလော။ပေ.။ အပါတုဘူတာယေဝ န ပါတုဘဝန္တီ''တိ။

ဣတိ ပါဠိယံ အဇာတဖလရုက္ခော အာဂတော, ဇာတဖလရုက္ခေန ပန ဒီပေတဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ သဖလော တရုဏမ္ဗရုက္ခော, တဿ ဖလာနိ မနုဿာ ပရိဘုဉ္ဇေယျုံ, သေသာနိ ပါတေတွာ ပစ္ဆိယော ပူရေယျုံ ။ အထညော ပုရိသော တံ ဖရသုနာ ဆိန္ဒေယျ, တေနဿ နေဝ အတီတာနိ ဖလာနိ နာသိတာနိ ဟောန္တိ, န အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနိ နာသိတာနိ။ အတီတာနိ ဟိ မနုဿေဟိ ပရိဘုတ္တာနိ, အနာဂတာနိ အနိဗ္ဗတ္တာနိ, န သက္ကာ နာသေတုံ။ ယသ္မိံ ပန သမယေ သော ဆိန္နော, တဒါ ဖလာနိယေဝ နတ္ထီတိ ပစ္စုပ္ပန္နာနိပိ အနာသိတာနိ။ သစေ ပန ရုက္ခော အစ္ဆိန္နော, အထဿ ပထဝီရသဉ္စ အာပေါရသဉ္စ အာဂမ္မ ယာနိ ဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေယျုံ, တာနိ နာသိတာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဟိ အဇာတာနေဝ န ဇာယန္တိ, အနိဗ္ဗတ္တာနေဝ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ, အပါတုဘူတာနေဝ န ပါတုဘဝန္တိ, ဧဝမေဝ မဂ္ဂေါ နာပိ အတီတာဒိဘေဒေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, နာပိ န ပဇဟတိ။ ယေသဉှိ ကိလေသာနံ မဂ္ဂေန ခန္ဓေသု အပရိညာတေသု ဥပ္ပတ္တိ သိယာ, မဂ္ဂ

ဝေန ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ ခန္ဓာနံ ပရိညာတတ္တာ တေ ကိလေသာ အဇာတာဝ န ဇာယန္တိ, အနိဗ္ဗတ္တာဝ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ, အ ဟာတုဘူတာဝ န ဟာတုဘဝန္တိ, တရုဏပုတ္တာယ ဣတ္ထိယာ ပုန အဝိဇာယနတ္ထံ, ဗ္ယာဓိတာနံ ရောဂဝူပသမနတ္ထံ ပီ တဘေသဇ္ဇေဟိ ဧာပိ အယမတ္ထော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ ဧဝံ မဂ္ဂေ ယေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေ အတီတာ တ အနာဂ တာ တ ပစ္စုပ္ပန္နာ တတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ, န စ မဂ္ဂေ ကိလေသေ န ပဇဟတိ။ ယေ ပန မဂ္ဂေ ကိလေသေ ပဇဟတိ, တေ သန္ဓာယ "ဥပ္ပန္နာနံ ဟာပကာန"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

န ကေဝလဥ္စ မဂ္ဂေ ကိလေသေယေဝ ပဇဟတိ, ကိလေသာနံ ပန အပ္ပဟီနတ္တာ ယေ စ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ ဥပာဒိန္န ကက္ခန္ဓာ, တေပိ ပဇဟတိယေဝ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – "သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏေန အဘိသင်္ခာရဝိညာဏဿ နိရောဓေ န သတ္တ ဘဝေ ဌပေတွာ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ, ဧတ္ထေတေ နိရုဇ္ဈန္တီ"တိ (စူဠနိ. ၆) ဝိတ္ထာရော။ ဣတိ မဂ္ဂေ ဥပာဒိန္နအနုပာဒိန္နတော ဝုဋ္ဌာတိ။ ဘဝဝသေန ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ အပာယဘဝ တော ဝုဋ္ဌာတိ, သကဒာဂါမိမဂ္ဂေ သုဂတိဘဝေကဒေသတော, အနာဂါမိမဂ္ဂေ သုဂတိကာမဘဝတော, အရဟတ္တမဂ္ ဂေ ရူပာရူပဘဝတော ဝုဋ္ဌာတိ။ သဗ္ဗဘဝေဟိ ဝုဋ္ဌာတိယေဝါတိပိ ဝဒန္တိ။

အထ မဂ္ဂက္ခဏေ ကထံ အနုပ္ပန္နာနံ ဥပ္ပာဒာယ ဘာဝနာ ဟောတိ, ကထံ တ ဥပ္ပန္နာနံ ဌိတိယာတိ။ မဂ္ဂပ္ပဝတ္တိ ယာယေဝ။ မဂ္ဂေ ဟိ ပဝတ္တမာနော ပုဗ္ဗေ အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗတ္တာ အနုပ္ပန္နော နာမ ဝုစ္စတိ။ အနာဂတပုဗ္ဗဉ္ဟိ ဌာနံ အာဂန္တွာ အနနုဘူတပုဗ္ဗံ တ အာရမ္မဏံ အနုဘဝိတွာ ဝတ္တာရော ဘဝန္တိ "အနာဂတဋ္ဌာနံ အာဂတမှာ, အနနုဘူ တံ အာရမ္မဏံ အနုဘဝာမာ"တိ။ ယာ စဿ ပဝတ္တိ, အယမေဝ ဌိတိ နာမာတိ ဌိတိယာ ဘာဝေတီတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဣဒ္ဓိပါဒေသု သင်္ခေပကထာ စေတောခိလသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၁၈၅ အာဒယော) ဝုတ္တာ။ ဥပသမမာနံ ဂစ္ဆတိ, ကိ လေသူပသမတ္ထံ တ ဂစ္ဆတီတိ **ဥပသမဂါမီ**။ သမ္ဗုဇ္ဈမာနာ ဂစ္ဆတိ, မဂ္ဂသမ္ဗောဓတ္ထာယ တ ဂစ္ဆတီတိ **သမ္ဗောဓဂါမီ**။

ဝိဝေကနိဿိတာ ဒီနိ သဗ္ဗာသဝသံဝရေ ဝုတ္တာနိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေ, ဝိတ္ထာရတော ပနာယံ ဗောဓိပက္ခိယ ကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တာ။

၂၄၈. ဝိမောက္ခကထာယံ **ဝိမောက္ခေ** တိ ကေနဋ္ဌေန ဝိမောက္ခာ, အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန။ ကော ပနာယံ အဓိမုစ္စနဋ္ဌော နာမ? ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ စ သုဋ္ဌု မုစ္စနဋ္ဌော, အာရမ္မဏေ စ အဘိရတိဝသေန သုဋ္ဌု မုစ္စနဋ္ဌော, ပိတုအင်္ကေ ဝိဿဋ္ဌ ဌင်္ဂပစ္စင်္ဂဿ အရကဿ သယနံ ဝိယ အနိဂ္ဂဟိတဘာဝေန နိရာသင်္ကတာယ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယံ ပနတ္ထော ပစ္ဆိမဝိမောက္ခေ နတ္ထိ, ပုရိမေသု သဗ္ဗေသု အတ္ထိ။ **ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ** တိ ဧတ္ထ အဇ္ဈတ္တ ကေသာဒီသု နီလကသိဏာဒိဝသေန ဥပ္ပာဒိတံ ရူပဇ္ဈာနံ ရူပံ, တဒဿ အတ္ထီတိ **ရူပီ**။ **ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတီ** တိ ဗ ဟိဒ္ဓာပိ နီလကသိဏာဒီနိ ရူပါနိ ဈာနစက္ခုနာ ပဿတိ။ ဣမိနာ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓာဝတ္ထုကေသု ကသိဏေသု ဥပ္ပာဒိတဇ္ဈာ နဿ ပုဂ္ဂလဿ စတ္တာရိပိ ရူပာဝစရဇ္ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။

အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ တိ အဇ္ဈတ္တံ န ရူပသညီ, အတ္တနော ကေသာဒီသု အနုပ္ပာဒိတရူပါဝစရဇ္ဈာနောတိ အတ္ ထော။ ဣမိနာ ဗဟိဒ္ဓာ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဗဟိဒ္ဓာဝ ဥပ္ပာဒိတဇ္ဈာနဿ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။ **သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီ**တိ ဣမိနာ သုဝိသုဒ္ဓေသု နီလာဒီသု ဝဏ္ဏကသိဏေသု ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အန္ တောအပ္ပနာယံ သုဘန္တိ အာဘောဂေ နတ္ထိ, ယော ပန သုဝိသုဒ္ဓံ သုဘကသိဏံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝိဟရတိ, သော ယ သ္မာ သုဘန္တိ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဧဝံ ဒေသနာ ကတာ။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ ပန "ကထံ သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝိမောက္ခော။ ဣဓ ဘိက္ခု မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွ တ ဝိဟရတိ။ပေ.။ မေတ္တာယ ဘာဝိတတ္တာ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ။ ကရုဏာသဟဂတေန, မုဒိတာသဟဂတေန, ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွ တ ဝိဟရတိ။ပေ.။ ဥပေက္ခာယ ဘာဝိတတ္တာ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟော န္တိ။ ဧဝံ သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝိမောက္ခော"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၁၂) ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗသော ရူပသညာနန္တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တမေဝ။ **အယံ အဋ္ဌမော ဝိမောက္ ခော**တိ အယံ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ သဗ္ဗသော ဝိဿဋ္ဌတ္တာ ဝိမုတ္တတ္တာ အဋ္ဌမော ဥတ္တမော ဝိမောက္ခော နာမ။

၂၄၉. အဘိဘာယတနကထာယံ **အဘိဘာယတနာနီ**တိ အဘိဘဝနကာရဏာနိ။ ကိံ အဘိဘဝန္တိ? ပစ္စနီကဓမ္မေပိ အာရမ္မဏာနိပိ။ တာနိ ဟိ ပဋိပက္ခဘာဝေန ပစ္စနီကဓမ္မေ အဘိဘဝန္တိ, ပုဂ္ဂလဿ ဉာဏုတ္တရိတာယ အာရမ္မဏာနိ။ **အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ** တိအာဒီသု ပန အဇ္ဈတ္တရူပေ ပရိကမ္မဝသေန အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ နာမ ဟောတိ။ အဇ္ဈတ္တဉ္စ နီလပရိကမ္မံ ကရောန္တော ကေသေ ဝါ ပိတ္တေ ဝါ အက္ခိတာရကာယ ဝါ ကရောတိ, ပီတပရိကမ္မံ ကရောန္တော မေဒေ ဝါ ဆဝိယာ ဝါ ဟတ္ထတလပါဒတလေသု ဝါ အက္ခီနံ ပီတဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ, လောဟိတပရိကမ္မံ ကရောန္တော မံသေ ဝါ လောဟိတေ ဝါ ဇိဝှာယ ဝါ အက္ခီနံ ရတ္တဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ, ဩဒါတပရိကမ္မံ ကရောန္တော အဋ္ဌိမှိ ဝါ ဒန္တေ ဝါ နခေ ဝါ အက္ခီနံ သေတဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ။ တံ ပန သုနီလံ သုပီတကံ သုလောဟိတကံ သုဩဒါတံ န ဟောတိ, အသုဝိသုဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။

ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ တိ ယဿေဝံ ပရိကမ္မံ အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ, နိမိတ္တံ ပန ဗဟိဒ္ဓါ, သော ဧဝံ အဇ္ဈတ္တံ ပရိကမ္မဿ ဗဟိဒ္ဓါ စ အပ္ပနာယ ဝသေန – ''အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ **ပရိတ္တာနီ** တိ အဝဍ္ဎိတာနိ။ **သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ** တိ သုဝဏ္ဏာနိ ဝါ ဟောန္တု ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ ဝါ, ပရိတ္တဝသေနေဝ ဣဒမဘိဘာယတနံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တာနိ အဘိဘုယျာ** တိ ယထာ နာမ သမ္ပန္နဂဟဏိကော ကဋစ္ဆုမတ္တံ ဘတ္တံ လဘိတွာ ''ကိမေတ္ထ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ အတ္ထီ''တိ သင်္ကဍ္ဎိတွာ ဧကကဗဠမေဝ ကရောတိ, ဧဝမေဝ ဉာဏုတ္တရိကော ပုဂ္ဂလော ဝိသဒဉာဏော – ''ကိမေတ္ထ ပရိတ္တကေ အာရမ္မဏေ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ အတ္ထိ, နာယံ မမ ဘာရော''တိ တာနိ ရူပါနိ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ, သဟ နိမိတ္တုပ္ပာဒေနေဝေတ္ထ အပ္ပနံ ပါပေတီတိ အတ္ထော။ **ဇာနာမိ ပဿာမီ** တိ ဣမိနာ ပနဿ အာဘောဂေါ ကထိတော, သော စ ခေါ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ, န အန္တောသမာပတ္တိယံ။ **ဧဝံသညီ ဟောတီ**တိ အာဘောဂသညာယပိ ဈာနသညာယပိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ အဘိဘဝနသညာ ဟိဿ အန္တောသမာပတ္တိယံ အတ္ထိ, အာဘောဂသညာ ပန သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿေဝ။

အပ္ပမာဏာနီတိ ဝဍ္ဎိတပ္ပမာဏာနိ, မဟန္တာနီတိ အတ္ထော။ **အဘိဘုယျာ** တိ ဧတ္ထ ပန ယထာ မဟဂ္ဃသော ပုရိသော ဧကံ ဘတ္တဝဍ္ဎိတကံ လဘိတွာ ''အညာပိ ဟောတု, အညာပိ ဟောတု, ကိမေသာ မယှံ ကရိဿတီ''တိ တံ န မဟန္တတော ပဿတိ, ဧဝမေဝ ဉာဏုတ္တရော ပုဂ္ဂလော ဝိသဒဉာဏော ''ကိမေတ္ထ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, နယိဒံ အပ္ပမာဏံ, န မယှံ စိတ္တေကဂ္ဂတာကရဏေ ဘာရော အတ္ထီ''တိ တာနိ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ, သဟ နိမိတ္တုပ္ပာဒေနေဝေတ္ထ အပ္ပနံ ပါပေတီတိ အတ္ထော။

အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ တိ အလာဘိတာယ ဝါ အနတ္ထိကတာယ ဝါ အဇ္ဈတ္တရူပေ ပရိကမ္မသညာဝိရဟိတော။ **ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ** တိ ယဿ ပရိကမ္မမ္ပိ နိမိတ္တမ္ပိ ဗဟိဒ္ဓါဝ ဥပ္ပန္နံ, သော ဧဝံ ဗဟိဒ္ဓါ ပရိကမ္မဿ စေဝ အပ္ပနာယ စ ဝသေန – ''အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ သေသမေတ္ထ စတုတ္ထာဘိဘာယတနေ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣမေသု ပန စတူသု ပရိတ္တံ ဝိတက္ကစရိတဝသေန အာဂတံ, အပ္ပမာဏံ မောဟစရိတဝသေန, သုဝဏ္ဏံ ဒောသစရိတဝသေန, ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ ရာဂစရိတဝသေန။ ဧတေသဉှိ ဧတာနိ သပ္ပာယာနိ။ သာ စ နေသံ သပ္ပာယတာ ဝိတ္ထာရတော **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** စရိယနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တာ။

ပဉ္စမအဘိဘာယတနာဒီသု **နီလာနီ**တိ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝသေန ဝုတ္တံ။ **နီလဝဏ္ဏာနီ** တိ ဝဏ္ဏဝသေန။ **နီလနိဒဿနာနီ**တိ နိဒဿနဝသေန။ အပညာယမာနဝိဝရာနိ အသမ္ဘိန္နဝဏ္ဏာနိ ဧကနီလာနေဝ ဟုတွာ ဒိဿန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နီလနိဘာသာနီ**တိ ဣဒံ ပန ဩဘာသဝသေန ဝုတ္တံ, နီလောဘာသာနိ နီလပဘာယုတ္တာနီတိ အတ္ထော။ ဧတေန နေသံ သုဝိသုဒ္ဓတံ ဒဿေတိ။ ဝိသုဒ္ဓဝဏ္ဏဝသေနေဝ ဟိ ဣမာနိ စတ္တာရိ အဘိဘာယတနာနိ ဝုတ္တာနိ။ **ဥမာပုပ္ဖ** န္တိ ဧတဉှိ ပုပ္ဖံ သိနိဒ္ဓံ မုဒုံ ဒိဿမာနမ္ပိ နီလမေဝ ဟောတိ။ ဂိရိကဏ္ဏိကပုပ္ဖာဒီနိ ပန ဒိဿမာနာနိ သေတဓာတုကာနိ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဣဒမေဝ ဂဟိတံ, န တာနိ။ **ဗာရာဏသေယျက** န္တိ ဗာရာဏသိယံ ဘဝံ။ တတ္ထ ကိရ ကပ္ပာသောပိ မုဒု, သုတ္တကန္တိကာယောပိ တန္တဝါယာပိ ဆေကာ, ဥဒကမ္ပိ သုစိ သိနိဒ္ဓံ, တသ္မာ ဝတ္ထံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ ဟောတိ, ဒွီသု ပဿေသု မဋ္ဌံ မုဒု သိနိဒ္ဓံ ခါယတိ။ **ပီတာနီ**တိအာဒီသု ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''နီလကသိဏံ ဥဂ္ဂဏှန္တော နီလသ္မိံ နိမိတ္တံ ဂဏှာတိ ပုပ္ဖသ္မိံ ဝါ ဝတ္ထသ္မိံ ဝါ ဝဏ္ဏဓာတုယာ ဝါ''တိအာဒိကံ ပနေတ္ထ ကသိဏကရဏဉ္စေဝ ပရိကမ္မဉ္စ အပ္ပနာဝိဓာနဉ္စ သဗ္ဗံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တမေဝ။

အဘိညာတေသာနပဟရမိပ္ပတ္တာ တိ ဣတော ပုဗ္ဗေသု သတိပဋ္ဌာနာဒီသု တေ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ တ အရဟတ္တပ္ပ ပတ္တာဝ အဘိညာတေသာနပဟရမိပ္ပတ္တာ နာမ ဟောန္တိ, ဣမေသု ပန အဠသု အဘိဘာယတနေသု စိဏ္ဏဝသီဘာဝတာယေ ဝ အဘိညာတေသာနပဟရမိပ္ပတ္တာ နာမ။

၂၅၀. ကသိဏကထာယံ သကလဋ္ဌေန **ကသိဏာနိ,** တဒာရမ္မဏာနံ ဓမ္မာနံ ခေတ္တဋ္ဌေန အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန တ **အာယတနာနိ။ ဥဒ္ဓ**န္တိ ဥပရိ ဂဂနတလာဘိမုခံ။ **အဓော**တိ ဟေဋ္ဌာ ဘူမိတလာဘိမုခံ။ **တိရိယ**န္တိ ခေတ္တမဏ္ဍလမိဝ သမန္တာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ။ ဧကစ္စော ဟိ ဥဒ္ဓမေဝ ကသိဏံ ဝဍ္ဎေတိ, ဧကစ္စော အဓော, ဧကစ္စော သမန္တတော။ တေန တေန ကာရဏေန ဧဝံ ပသာရေတိ အာလောကမိဝ ရူပဒဿနကာမော။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘ပထဝီကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ ဥဒ္ဓံအဓောတိရိယ’’န္တိ။ **အဒ္ဝယ**န္တိ ဒိသာအနုဒိသာသု အဒွယံ။ ဣဒံ ပန ဧကဿ အညဘာဝာနုပဂမနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ ဥဒကံ ပဝိဋ္ဌဿ သဗ္ဗဒိသာသု ဥဒကမေဝ ဟောတိ အနညံ, ဧဝမေဝံ ပထဝီကသိဏံ ပထဝီကသိဏမေဝ ဟောတိ, နတ္ထိ တဿ အညော ကသိဏသမ္ဘေဒောတိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **အပ္ပမာဏ**န္တိ ဣဒံ တဿ တဿ ဖရဏအပ္ပမာဏဝသေန ဝုတ္တံ။ တဉှိ စေတသာ ဖရန္တော သကလမေဝ ဖရတိ, အယမဿ အာဒိ, ဣဒံ မဇ္ဈန္တိ ပမာဏံ ဂဏှာတီတိ။ **ဝိညာဏကသိဏ**န္တိ စေတ္ထ ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသေ ပဝတ္တံ ဝိညာဏံ။ တတ္ထ ကသိဏဝသေန ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသေ, ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသဝသေန တတ္ထ ပဝတ္တဝိညာဏေ ဥဒ္ဓံအဓောတိရိယတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော။ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာနယေန ပနေတာနိ ပထဝီကသိဏာဒီနိ ဝိတ္ထာရတော **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တာနေဝ။ ဣဓာပိ စိဏ္ဏဝသိဘာဝေနေဝ အဘိညာတေသာနပဟရမိပ္ပတ္တာ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ ဣတော အနန္တရေသု စတူသု ဈာနေသု။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ မဟာအဿပုရသုတ္တေ ဝုတ္တမေဝ။

၂၅၂. ဝိပဿနာဉာဏေ ပန ရူပီတိအာဒီနမတ္ထော ဝုတ္တောယေဝ။ **ဧတ္ထ သိတမေတ္ထ ပဋိဗဒ္ဓ** န္တိ ဧတ္ထ စာတုမဟာဘူတိကေ ကာယေ နိဿိတဉ္စ ပဋိဗဒ္ဓဉ္စ။ **သုဘော**တိ သုန္ဒရော။ **ဇာတိမာ**တိ သုပရိသုဒ္ဓအာကရသမုဋ္ဌိတော။ **သုပရိကမ္မကတော**တိ သုဋ္ဌု ကတပရိကမ္မော အပနီတပာသာဏသက္ခရော။ **အစ္ဆော** တိ တနုစ္ဆဝိ။ **ဝိပ္ပသန္နော** တိ သုဋ္ဌု ဝိပ္ပသန္နော။ **သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နော** တိ ဓောဝန ဝေဓနာဒီဟိ သဗ္ဗေဟိ အာကာရေဟိ သမ္ပန္နော။ **နီလ**န္တိအာဒီဟိ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။ တာဒိသဉှိ အာဝုတံ ပာကဋံ ဟောတိ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ဧဝံ ဥပမာသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – မဏိ ဝိယ ဟိ ကရဇကာယော။ အာဝုတသုတ္တံ ဝိယ ဝိပဿနာဉာဏံ။ စက္ခုမာ ပုရိသော ဝိယ ဝိပဿနာလာဘီ ဘိက္ခု။ ဟတ္ထေ ကရိတွာ ပစ္စဝေက္ခတော ‘‘အယံ ခေါ မဏီ’’တိ မဏိနော အာဝိဘူတကာလော ဝိယ ဝိပဿနာဉာဏံ အဘိနီဟရိတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော စာတုမဟာဘူတိကကာယဿ အာဝိဘူတကာလော။ ‘‘တတြိဒံ သုတ္တံ အာဝုတ’’န္တိ သုတ္တဿ အာဝိဘူတကာလော ဝိယ ဝိပဿနာဉာဏံ အဘိနီဟရိတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော တဒာရမ္မဏာနံ ဖဿပဉ္စမကာနံ ဝါ သဗ္ဗစိတ္တစေတသိကာနံ ဝါ ဝိပဿနာဉာဏဿ ဝါ အာဝိဘူတကာလောတိ။

ကိံ ပနေတံ ဉာဏဿ အာဝိဘူတံ, ပုဂ္ဂလဿာတိ။ ဉာဏဿ, တဿ ပန အာဝိဘာဝတ္တာ ပုဂ္ဂလဿ အာဝိဘူတာဝ ဟောန္တိ။ ဣဒဉ္စ ဝိပဿနာဉာဏံ မဂ္ဂဿ အနန္တရံ, ဧဝံ သန္တေပိ ယသ္မာ အဘိညာတရေ အာရဒ္ဓေ တဿ အန္တရာတရာ နတ္ထိ, တသ္မာ ဣဓေဝ ဒဿိတံ။ ယသ္မာ စ အနိစ္စာဒိဝသေန အကတသမ္မသနဿ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဘေရဝသဒ္ဒံ သုဏန္တော ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိယာ ဘေရဝေ ခန္ဓေ အနုဿရတော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဘေရဝံ ရူပံ ပဿတော ဘယသန္တာသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န အနိစ္စာဒိဝသေန ကတသမ္မသနဿ, တသ္မာ အဘိညာပတ္တဿ ဘယဝိနောဒကဟေတုသမ္ပာဒနတ္ထမ္ပိ ဣဒံ ဣဓေဝ ဒဿိတံ။ ဣဓာပိ အရဟတ္တဝသေနေဝ အဘိညာတေသာနပဟရမိပ္ပတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၅၃. မနောမယိဒ္ဓိယံ စိဏ္ဏဝသိတာယ။ တတ္ထ **မနောမယ**န္တိ မနေန နိဗ္ဗတ္တံ။ **သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂိ** န္တိ သဗ္ဗေဟိ အင်္ဂေဟိ စ ပစ္စင်္ဂေဟိ စ သမန္နာဂတံ။ **အဟီနိန္ဒြိယ** န္တိ သဏ္ဌာနဝသေန အဝိကလိန္ဒြိယံ။ ဣဒ္ဓိမတာ နိမ္မိတရူပဉှိ သစေ ဣဒ္ဓိမာ ဩဒါတော, တမ္ပိ ဩဒါတံ။ သစေ အဝိဒ္ဓကဏ္ဏော, တမ္ပိ အဝိဒ္ဓကဏ္ဏန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗာကာရေဟိ တေန သဒိသမေဝ ဟောတိ။ **မုဉ္ဇမှာ ဤသိက** န္တိအာဒိ ဥပမတ္တယမ္ပိ တံ သဒိသဘာဝဒဿနတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ။ မု

ဠ္ဌသဒိသာ ဧဝ ဟိ တဿ အဋ္ဌော ဤသိကာ ဟောတိ။ ကောသသဒိသောယေဝ အသိ, ဝဋ္ဋာယ ကောသိယာ ဝဋ္ဋံ အသိ မေဝ ပက္ခိပန္တိ, ပတ္ထဋ္ဌာယ ပတ္ထဋံ။

ကရဏ္ဍာ တိ ဣဒမ္ပိ အဟိကဉ္စုကဿ နာမံ, န ဝိလီဝကရဏ္ဍကဿ။ အဟိကဉ္စုကော ဟိ အဟိနာ သဒိသော ဟောတိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ "ပုရိသော အဟိံ ကရဏ္ဍာ ဥဒ္ဓရေယျာ"တိ ဟတ္ထေန ဥဒ္ဓရမာနော ဝိယ ဒဿိတော, အထ ခော စိတ္တေနေဝဿ ဥဒ္ဓရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယဉှိ အဟိ နာမ သဇာတိယံ ဌိတော, ကဋ္ဌန္တရံ ဝါ ရုက္ခန္တရံ ဝါ နိဿာယ, တစတော သရီရံ နိက္ကဍ္ဍနပယောဂသင်္ခာတေန ထာမေန, သရီရံ ခာဒမာနံ ဝိယ ပုရာဏတစံ ဇိဂုစ္ဆန္တော တိ ဣမေဟိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သယမေဝ ကဉ္စုကံ ဇဟာတိ, န သက္ကာ တတော အညေန ဥဒ္ဓရိတုံ။ တသ္မာ စိတ္တေန ဥဒ္ဓရဏံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ မုဉ္ဇာဒိသဒိသံ ဣမဿ ဘိက္ခုနော သရီရံ, ဤသိကာဒိသဒိသံ နိမ္မိတရူပန္တိ ဣဒမေတ္ထ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ။ နိမ္မာနဝိဓာနံ ပနေတ္ထ ပရတော စ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိပဉ္စအဘိညာကထာ သဗ္ဗာကာရေန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝိတ္ထာရိတာတိ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဥပမာမတ္တမေဝ ဟိ ဣဓ အဓိကံ။

တတ္ထ ဆေကကုမ္ဘကာရာဒယော ဝိယ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏလာဘီ ဘိက္ခု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သုပရိကမ္မကတမတ္တိကာဒယော ဝိယ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဘာဇနဝိကတိအာဒိကရဏံ ဝိယ တဿ ဘိက္ခုနော ဝိကုဗ္ဗနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣဓာပိ စိတ္တကၠဝသိတာဝသေနေဝ အဘိညာတေသာနပဟရမိပ္ပတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ ဣတော ပရာသု စတူသု အဘိညာသု။

၂၅၅. တတ္ထ ဒိဗ္ဗသောတဓာတုဥပမာယံ **သင်္ခဓမော** တိ သင်္ခဓမကော။ **အပ္ပကသိရေနေဝ**တိ နိဒ္ဒုက္ခေနေဝ။ **ဝိညာပေယျ**တိ ဇာနာပေယျ။ တတ္ထ ဧဝံ စာတုဒ္ဒိသာ ဝိညာပေန္တေ သင်္ခဓမကေ "သင်္ခသဒ္ဒော အယ"န္တိ ဝဝတ္ထာပေန္တာနံ သတ္တာနံ တဿ သင်္ခသဒ္ဒဿ အာဝိဘူတကာလော ဝိယ ယောဂိနော ဒူရသန္တိကဘေဒအနံ ဒိဗ္ဗာနဉ္စေဝ မာနုသကာနဉ္စ သဒ္ဒာနံ အာဝိဘူတကာလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၂၅၆. စေတောပရိယဉာဏ-ဥပမာယံ **ဒဟရော**တိ တရုဏော။ **ယုဝာ**တိ ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော။ **မဏ္ဍနကဇာတိကော**တိ ယုဝာပိ သမာနော န အလသိယော ကိလိဋ္ဌဝတ္ထသရီရော, အထ ခော မဏ္ဍနကပကတိကော, ဒိဝသဿ ဒ္ဝေ တယော ဝါရေ နှာယိတွာ သုဒ္ဓဝတ္ထ-ပရိဒဟန-အလင်္ကာရကရဏသီလောတိ အတ္ထော။ **သကဏိကန္တိ** ကာဠတိလကဝင်္က-မုခဒူသိပီဠကာဒီနံ အညတရေန သဒောသံ။ တတ္ထ ယထာ တဿ မုခနိမိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတော မုခဒောသော ပာကဋော ဟောတိ, ဧဝံ စေတောပရိယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရိတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော ပရေသံ သောဠသဝိဓံ စိတ္တံ ပာကဋံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသဥပမာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ မဟာအဿပုရေ ဝုတ္တမေဝ။

၂၅၉. **အယံ ခော ဥအယိ ပဉ္စမော ဓမ္မော** တိ ဧကူနဝီသတိ ပဗ္ဗာနိ ပဋိပုဗ္ဗအာဝသေန ဧကံ ဓမ္မံ ကတွာ ပဉ္စမော ဓမ္မော တိ ဝုတ္တော။ ယထာ ဟိ အဋ္ဌကနာဂရသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၁၇ အာဒယော) ဧကာဒသ ပဗ္ဗာနိ ပုစ္ဆာဝသေန ဧကဓမ္မော ကတော, ဧဝမိဓ ဧကူနဝီသတိ ပဗ္ဗာနိ ပဋိပုဗ္ဗအာဝသေန ဧကော ဓမ္မော ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဣမေသု စ ပန ဧကူနဝီသတိယာ ပဗ္ဗေသု ပဋိဟဋ္ဌိယာ အဋ္ဌသု ကောဋ္ဌာသေသု ဝိပဿနာဉာဏေ စ အာသဝက္ခယဉာဏေ စ အရဟတ္တဝသေန အဘိညာတေသာနပဟရမိပ္ပတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, သေသေသု စိတ္တဝသိဘာဝဝသေန။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာသကုလုဒာယိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သမဏမုဏ္ဍိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၀. ဧဝံ မေ သုတန္တိ သမဏမုဏ္ဍိကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဥဂ္ဂာဟမာနော** တိ တဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ နာမံ။ **သုမနော**တိ ပကတိနာမံ။ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ ပန ဥဂ္ဂဟိတုံ ဥဂ္ဂဟေတုံ သမတ္ထတာယ ဥဂ္ဂာဟမာနောတိ နံ သဉ္ဇာနန္တိ။ သမ

ယံ ပဝဒ္ဒတိ ဇတ္ထာတိ **သမယပ္ပဝာဒကံ** ။ တသ္မိံ ကိရ ဌာနေ စင်္ကီတာရုက္ခပေဟက္ခရသာတိပ္ပဘုတယော ဗ္ရာဟ္မ ဏာ နိဂဏ္ဌာစေလကပရိဗ္ဗာဇကာဒယော စ ပဗ္ဗဇိတာ သန္နိပတိတွာ အတ္တနော အတ္တနော သမယံ ပဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဒီပေန္တိ, တသ္မာ သော အာရာမော သမယပ္ပဝာဒကောတိ ဝုစ္စတိ။ သွေဝ တိန္ဒုကာစီရသင်္ခါတာယ တိမ္ဗရူသကရုက္ခ ပန္တိယာ ပရိက္ခိတ္တတ္တာ **တိန္ဒုကာစီရံ** ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ ပဌမံ ဧကာ သာလာ အဟောသိ, ပစ္ဆာ မဟာပုညံ ပောဋ္ဌ ပါဒပရိဗ္ဗာဇကံ နိဿာယ ဗဟူ သာလာ ကတာ, တသ္မာ တမေဝ ဧကံ သာလံ ဥပာဒါယ လဒ္ဓနာမဝသေန **ဧကသာလ ကောတိ** ဝုစ္စတိ။ မလ္လိကာယ ပန ပသေနဒိရညော ဒေဝိယာ ဥယျာနဘူတော သော ပုပ္ဖဖလသဉ္ဆန္နော အာရာမောတိ ကတွာ **မလ္လိကာယ အာရာမောတိ** သင်္ခံ ဂတော။ တသ္မိံ သမယပ္ပဝာဒကေ တိန္ဒုကာစီရေ ဧကသာလကေ မလ္လိကာယ အာရာမေ။ **ပဋိဝသတီတိ** တသဖာသုတာယ ဝသတိ။ **ဒိဝါ ဒိဝဿာ** တိ ဒိဝသဿ ဒိဝါ နာမ မဇ္ဈန္ဟိကာတိက္ကမော, တသ္မိံ ဒိဝသဿပိ ဒိဝါဘူတေ အတိက္ကန္တမတ္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ နိက္ခမီတိ အတ္ထော။ **ပဋိသလ္လီနော** တိ တတော တတော ရူပါဒိဂေါစရတော စိတ္တံ ပဋိသံဟရိတွာ လီနော, ဈာနရတိသေဝနဝသေန ဧကီဘာဝံ ဂတော။ **မနောဘာဝနီယာနန္တိ** မနဝဍ္ဍနကာနံ, ယေ အာဝဇ္ဇတော မနသိကရောတော စိတ္တံ ဝိနီဝရဏံ ဟောတိ ဥန္နမတိ ဝဍ္ဎတိ။ **ယာဝတာတိ** ယတ္တကာ။ **အယံ တေသံ အညတရောတိ** အယံ တေသံ အဗ္ဘန္တရော ဧကော သာဝကော။ **အပေ္ပဝ နာမာ** တိ တဿ ဥပသင်္ကမနံ ပတ္ထယမာနော အာဟ။ ပတ္ထနာကာရဏံ ပန သန္ဒကသုတ္တေ ဝုတ္တမေဝ။

၂၆၁. **တေဒဏ္ဍေစာ**တိ ဒန္ဓပညော အယံ ဂဟပတိ, ဓမ္မကထာယ နံ သင်္ဂဏှိတွာ အတ္တနော သာဝကံ ကရိဿာမီတိ မညမာနော တံ "စတူဟိ ခော"တိအာဒိဝစနံ အဘဏိ။ တတ္ထ **ပညပေမီ** တိ ဒဿေမိ ဌပေမိ။ **သမ္ပန္နကုသလ** န္တိ ပရိပုဏ္ဏကုသလံ။ **ပရမကုသလန္တိ** ဥတ္တမကုသလံ။ **အယောဇ္ဈ** န္တိ တဒယုဒ္ဓေန ယုဇ္ဈိတွာ စာလေတုံ အသက္ကုဏေယ္ယံ အစလံ နိက္ကမ္ပံ ထိရံ။ **န ကရောတီ**တိ အကရဏမတ္တမေဝ ဝဒတိ, ဧတ္ထ ပန သံဝရပ္ပဟာနံ တ ပဋိသေဝနပ္ပဟာနံ တ န ဝဒတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

နေဝ အဘိနန္ဒီ တိ တိတ္ထိယာ နာမ ဇာနိတွာပိ အဇာနိတွာပိ ယံ တ တံ တ ဝဒန္တီတိ မညမာနော နာဘိနန္ဒိ။ **န ပဋိက္ကောသီ**တိ သာသနဿ အနုလောမံ ဝိယ ပသန္နာကာရံ ဝိယ ဝဒတီတိ မညမာနော န ပဋိသေဓေတိ။

၂၆၂. **ယထာ ဥဂ္ဂါဟမာနဿာ** တိ ယထာ တဿ ဝစနံ, ဧဝံ သန္တေ ဥတ္တာနသေယျကော ကုမာရော အယော ဇ္ဈသမဏော ထိရသမဏော ဘဝိဿတိ, မယံ ပန ဧဝံ န ဝဒာမာတိ ဒီပေတိ။ **ကာယောတိပိ န ဟောတီ**တိ သကကာယော ပရကာယောတိပိ ဝိသေသညာဏံ န ဟောတိ။ **အညတြ ဖန္ဒိတမတ္တာ** တိ ပစ္စတ္တရဏေ ဝလိသမ္ဖဿေန တ မင်္ဂုလဒဋ္ဌေန တ ကာယဖန္ဒနမတ္တံ နာမ ဟောတိ။ တံ ဌပေတွာ အညံ ကာယေန ကရဏကမ္မံ နာမ နတ္ထိ။ တမ္ပိ စ ကိလေသ သဟဂတစိတ္တေနေဝ ဟောတိ။ **တစာတိပိ န ဟောတီ**တိ မိစ္ဆာတစာ သမ္မာတစာတိပိ နာနတ္တံ န ဟောတိ။ **ရောဒိတမ တ္တာ**တိ ဇိဃစ္ဆာပိပါသာပရေတဿ ပန ရောဒိတမတ္တံ ဟောတိ။ တမ္ပိ ကိလေသသဟဂတစိတ္တေနေဝ။ **သင်္ကပ္ပော ဟော**တိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော သမ္မာသင်္ကပ္ပောတိပိ နာနတ္တံ န ဟောတိ။ **ဝိကူဇိတမတ္တာ** တိ ဝိကူဇိတမတ္တံ ရောဒနဟသိ တမတ္တံ ဟောတိ။ ဒဟရကုမာရကာနဉ္ဟိ စိတ္တံ အတီတာရမ္မဏံ ပဝတ္တတိ, နိရယတော အာဂတာ နိရယဒုက္ခံ သရိတွာ ရောဒန္တိ, ဒေဝလောကတော အာဂတာ ဟသန္တိ, တမ္ပိ ကိလေသသဟဂတစိတ္တေနေဝ ဟောတိ။ **အာဇီဝေ**တိ မိစ္ဆာ ဇီဝေ သမ္မာဇီဝေတိပိ နာနတ္တံ န ဟောတိ။ **အညတြ မာတုထညာ** တိ ထညစောရအာရကာ နာမ ဟောန္တိ, မာတရိ ခီရံ ပ ယန္တိယာ အပိဝိတွာ အညဝိဟိတကာလေ ပိဋ္ဌိပဿေန အာဂန္တွာ ထညံ ပိဝန္တိ။ ဧတ္တကံ မုဉ္စိတွာ အညော မိစ္ဆာ ဇီဝေ နတ္ထိ။ အယမ္ပိ ကိလေသသဟဂတစိတ္တေနေဝ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

၂၆၃. ဧဝံ ပရိဗ္ဗာဇကတဒံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဣဒါနိ သယံ သေက္ခဘူမိယံ မာတိကံ ဌပေန္တော **စတူဟိ ခော အဟန္တိ** အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သမဓိဂယှ တိဋ္ဌတီ** တိ ဝိသေသေတွာ တိဋ္ဌတိ။ **န ကာယေန ပာပ ကမ္မန္တိ**အာဒီသု န ကေဝလံ အကရဏမတ္တမေဝ, ဘဂဝါ ပန ဧတ္ထ သံဝရပ္ပဟာနပဋိသင်္ခါ ပညပေတိ။ တံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **န စေဝ သမ္ပန္န ကုသလန္တိ**အာဒိ ပန ခီဏာသဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဣဒါနိ အသေက္ခဘူမိယံ မာတိကံ ဌပေန္တော **ဒသဟိ ခော အဟန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ တီဏိ ပဒါနိ နိဿာယ ဒွေ ပဌမစတုက္ကာ ဌပိတာ, ဧကံ ပဒံ နိဿာယ ဒွေဝ ပစ္ဆိမစတုက္ကာ။ အယံ သေက္ခဘူမိယံ မာတိကာ။

၂၆၄. ဣာအနိ တံ ဝိဘဇန္တော **ကတမေ စ ထပတိ အကုသလသီလာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သရာဂန္တိ** အဋ္ဌဝိဓံ လောဘသဟဂတစိတ္တံ။ **သဒောသန္တိ** ပဋိဃသမ္ပယုတ္တစိတ္တဒ္ဝယံ။ **သမောဟန္တိ** ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတစိတ္တဒ္ဝယမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, သဗ္ဗာကုသလစိတ္တာနိပိ။ မောဟော သဗ္ဗာကုသလေ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဟိ ဝုတ္တံ။ **ဣတောသမုဋ္ဌာနာ**တိ ဣတော သရာဂါဒိစိတ္တတော သမုဋ္ဌာနံ ဥပ္ပတ္တိ ဧတေသန္တိ ဣတောသမုဋ္ဌာနာ။

ကုဟိန္တိ ကတရံ ဌာနံ ဟပုဏိတ္ဝာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ **ဧတ္ထေတေ** တိ သောတာပတ္တိဖလေ ဘုမ္မံ။ ဟတိ မောက္ခသံဝရသီလဉ္ဟိ သောတာပတ္တိဖလေ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ, တံ ဌာနံ ပတ္ဝာ အကုသလသီလံ အသေသံ နိရုဇ္ဈတိ။ အကုသလသီလန္တိ စ ဒုဿီလဿေတံ အဓိဝစနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အကုသလာနံ သီလာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော တိ ဧတ္ထ ယာဝ သောတာပတ္တိမဂ္ဂာ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော နာမ ဟောတိ, ဖလပတ္တော ပန တေ နိရောဓိတာ နာမ ဟောန္တိ။

၂၆၅. **ဝီတရာဂန္တိ**အာဒီဟိ အဋ္ဌဝိဓံ ကာမာဝစရကုသလစိတ္တမေဝ ဝုတ္တံ။ ဧတေန ဟိ ကုသလသီလံ သမုဋ္ဌာတိ။

သီလဝါ ဟောတီတိ သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ ဂုဏသမ္ပန္နော စ။ **နော စ သီလမယော**တိ အလမေတ္တာဝတာ, နတ္ထိ ဣတော ကိဉ္စိ ဥတ္တရိ ကရဏီယန္တိ ဧဝံ သီလမယော န ဟောတိ။ **ယတ္ထဿ တေ** တိ အရဟတ္တဖလေ ဘုမ္မံ။ အရဟတ္တဖလဉ္ဟိ ပတ္ဝာ အကုသလသီလံ အသေသံ နိရုဇ္ဈတိ။

နိရောဓာယ ပဋိပန္နော တိ ဧတ္ထ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂာ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော နာမ ဟောတိ, ဖလပတ္တော ပန တေ နိရောဓိတာ နာမ ဟောန္တိ။

၂၆၆. **ကာမသညာ**ဒီသု ကာမသညာ အဋ္ဌလောဘသဟဂတစိတ္တသဟဇာတာ, ဣတရာ ဒွေ ဒောမနဿသဟဂတစိတ္တဒ္ဝယေန သဟဇာတာ။

ပဌမံ ဈာနန္တိ အနာဂါမိဖလပဌမဇ္ဈာနံ။ **ဧတ္ထေတေ** တိ အနာဂါမိဖလေ ဘုမ္မံ။ အနာဂါမိဖလဉ္ဟိ ပတ္ဝာ အကုသလသင်္ကပ္ပာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။

နိရောဓာယ ပဋိပန္နော တိ ဧတ္ထ ယာဝ အနာဂါမိမဂ္ဂာ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော နာမ ဟောတိ, ဖလပတ္တော ပန တေ နိရောဓိတာ နာမ ဟောန္တိ။ နေက္ခမ္မသညာဒယော ဟိ တိဿောပိ အဋ္ဌကာမာဝစရကုသလသဟဇာတသညာဝ။

၂၆၇. **ဧတ္ထေတေ** တိ အရဟတ္တဖလေ ဘုမ္မံ။ ဒုတိယဇ္ဈာနိကံ အရဟတ္တဖလဉ္ဟိ ဟပုဏိတ္ဝာ ကုသလသင်္ကပ္ပာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ **နိရောဓာယ ပဋိပန္နော** တိ ဧတ္ထ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂာ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော နာမ ဟောတိ, ဖလပတ္တော ပန တေ နိရောဓိတာ နာမ ဟောန္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သမဏမုဏ္ဍိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. စူဠသကုလုဒာယိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၀. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** စူဠသကုလုဒာယိသုတ္တံ။ တတ္ထ **ယဒါ ပန, ဘန္တေ, ဘဂဝါ** တိ ဣဒံ ပရိဗ္ဗာဇကော ဓမ္မကထံ သောတုကာမော ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာယ သာလယဘာဝံ ဒဿေန္တော အာဟ။

၂၇၁. **တံယေဝေတ္ထ ပဋိဘာတူ** တိ သစေ ဓမ္မံ သောတုကာမော, တုယှေဝေတ္ထ ဧကော ပဉှော ဧဝံ ကာရဏံ ဥပဋ္ဌာတု။ **ယထာ မံ ပဋိဘာသေယျာ** တိ ယေန ကာရဏေန မမ ဓမ္မဒေသနာ ဥပဋ္ဌဟေယျ, ဧတေန ဟိ ကာရဏေန က ထာယ သမုဋ္ဌိတာယ သုခံ ဓမ္မံ ဒေသေတုန္တိ ဒီပေတိ။ **တဿ မယှံ, ဘန္တေ** တိ သော ကိရ တံ ဒိသ္ဝာ – ''သစေ ဘ

ဂတ ဣစ္ဆ အဘဝိဿာ, အယမေတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထောတိ ဒီပသဟဿံ ဝိယ ဥဇ္ဇလာပေတွာ အဇ္ဇ မေ ဟ ကဋ္ဌံ အကရိဿာ''တိ ဒဿေလံယေဝ အနုသန္ဓိ။ တသ္မာ **တဿ မယှံ, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဟော နူနာ**တိ အနုဿရဏတ္ထေ နိပါတဒွယံ။ တေန တဿ ဘဂဝတော အနုဿရန္တဿ တေဒဟောသိ ''အဟော နူန ဘ ဂဝါ အဟော နူန သုဂတော''တိ။ **ယော ဣစ္ဆမေသ**န္တိ ယော ဣစ္ဆမေသံ ဓမ္မာနံ။ **သုကုသလော**တိ သုဋ္ဌု ကုသလော နိပုဏော ဆေကော။ သော ဘဂဝါ အဟော နူန ကထေယျ, သော သုဂတော အဟော နူန ကထေယျ, တဿ ဟိ ဘဂဝတော ပုဗ္ဗေ ပေနိတသဉာဏဿ အနေကာနိ ကပ္ပကောဋိသဟဿာနိ ဧကင်္ဂဏာနိ ဟကဋ္ဌာနီတိ, အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

တဿ တဟံ ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘာ တိ ယော ဟိ လာဘီ ဟောတိ, သော ''ပုဗ္ဗေ တွံ ခတ္တိယော အဟောသိ, ဗြာ ဟ္မဏော အဟောသီ''တိ ဝုတ္တေ ဇာနန္တော သက္ကစ္စံ သုဿူသတိ။ အလာဘီ ပန – ''ဧဝံ ဘဝိဿတိ ဧဝံ ဘဝိဿ သတီ''တိ သီသကမ္ပမေတ္တမေဝ ဒဿေတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ – ''တဿ တဟံ ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ ပဋိဟာဿ ဝေ ယျာကရဏေန စိတ္တံ အာရာဓေယျ''န္တိ။

သော တ မံ အပရန္တ န္တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုလာဘိနော ဟိ အနာဂတံသဉာဏံ ဣဇ္ဈတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ဣတရံ ပုဗ္ဗေ ဝု တ္တနယမေဝ။

ဓမ္မံ တေ ဒေသေဿာမီ တိ အယံ ကိရ အတီတေ ဒေသိယမာနေပိ န ဗုဇ္ဈိဿတိ, အနာဂတေ ဒေသိယမာနေပိ န ဗု ဇ္ဈိဿတိ။ အထဿ ဘဂဝါ သဏှသုခုမံ ပစ္စယာကာရံ ဒေသေတုကာမော ဧဝမာဟ။ ကိံ ပန တံ ဗုဇ္ဈိဿတီတိ? တေံ ပဂေဝ န ဗုဇ္ဈိဿတိ, အနာဂတေ ပနဿ တဿနာယ ပစ္စယော ဘဝိဿတီတိ ဒိသွာ ဘဂဝါ ဧဝမာဟ။

ပံသုပိသာစကန္တိ အသုစိဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တပိသာစံ။ သော ဟိ ဧကံ မူလံ ဂဟေတွာ အဒိဿမာနကာယော ဟော တိ။ တတ္ရိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ယက္ခိနီ ဒွေ အရဏေ ထူဟာရာမဒွာရေ နိသီဒါပေတွာ အာဟာရပရိယေသနတ္ထံ နဂရံ ဂတာ။ အရကာ ဧကံ ပိဏ္ဍပာတိကတ္ထေရံ ဒိသွာ အာဟံသု, – ''ဘန္တေ, အမှာကံ မာတာ အန္တော နဂရံ ပဝိဋ္ဌာ, တ ဿာ ဝဒေယျာထ 'ယံ တ တံ တ လဒ္ဓကံ, ဂဟေတွာ သီဃံ ဂစ္ဆ, အရကာ တေ ဇိဃစ္ဆိတံ သန္ဓာရေတုံ န သက္ ကောန္တီ'''တိ။ တမဟံ ကထံ ပဿိဿာမီတိ? ဣဒံ, ဘန္တေ, ဂဏှာဟာတိ ဧကံ မူလခဏ္ဍံ အဒံသု။ ထေရဿ အနေ ကာနိ ယက္ခသဟဿာနိ ပညာယိံသု, သော အရဏေဟိ ဒိန္နသညာဏေန တံ ယက္ခိနိံ အဒ္ဒသ ဝိရူပံ ဗီဘစ္ဆံ ကေဝလံ ဝီထိယံ ဂဗ္ဘမလံ ပစ္စာသီသမာနံ။ ဒိသွာ တမတ္ထံ ကထေသိ ။ ကထံ မံ တွံ ပဿသီတိ ဝုတ္တေ မူလခဏ္ဍံ ဒဿေ သိ, သာ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှိ။ ဧဝံ ပံသုပိသာစကာ ဧကံ မူလံ ဂဟေတွာ အဒိဿမာနကာယာ ဟောန္တိ။ တံ သန္ဓာ ယေသ ''ပံသုပိသာစကမ္ပိ န ပဿာမီ''တိ အာဟ။ **န ပက္ခာယတီ** တိ န ဒိဿတိ န ဥပဋ္ဌာတိ။

၂၇၂. **ဒီဃာပိ ခော တေ သော**တိ ဥဒာယိ သော တဝ တစာ ဒီဃာပိ ဘဝေယျ, ဧဝံ ဝဒန္တဿ ဝဿသတမ္ပိ ဝဿ သသဟဿမ္ပိ ပဝတ္တေယျ, န စ အတ္ထံ ဒီပေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အပ္ပာဋိဟီရကတ** န္တိ အနိယျာနိကံ အမူ လကံ နိရတ္ထကံ သမ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ တံ ဝဏ္ဏံ ဒဿေန္တော **သေယျထာပိ, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တော** တိ ဝိသဘာဂဝဏ္ဏော ရတ္တကမ္ဗလေ ဌပိတော။ **ဧဝံဝဏ္ဏော အတ္တာ ဟောတီ** တိ ဣဒံ သော သုဘကိဏှဒေဝလော ကေ နိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓေ သန္ဓာယ – ''အမှာကံ မတကာလေ အတ္တာ သုဘကိဏှဒေဝလောကေ ခန္ဓာ ဝိယ ဇောတေ တီ''တိ ဝဒတိ။

၂၇၃. **အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္န** န္တိ သော ကိရ ယသ္မာ မဏိဿ ဗဟိ အာဘာ န နိစ္ဆရတိ, ခဇ္ဇောပနကဿ အင်္ဂု လဒွဝင်္ဂုလစတုရင်္ဂုလမတ္တံ နိစ္ဆရတိ, မဟာခဇ္ဇောပနကဿ ပန ခဋ္ဋမဏ္ဍလမတ္တမ္ပိ နိစ္ဆရတိယေဝ, တသ္မာ ဧ ဝမာဟ။

ဝိဒ္ဓေ တိ ဥဗ္ဗိဒ္ဓေ, မေဃဝိဂမေန ဒူရီဘူတေတိ အတ္ထော။ **ဝိဂတဝလာဟကေ**တိ အပဂတမေဃေ။ **ဒေဝေ**တိ အာကာသေ။ **ဩသဓိတာရကာ**တိ သုက္ကတာရကာ။ သာ ဟိ ယသ္မာ တဿာ ဥဒယတော ပဋ္ဌာယ တေန သညာဏေန

သြသဓာနိ ဂဏှာဟန္တိပိ ပိဝန္တိပိ, တသ္မာ "သြသဓိတာရကာ"တိ ဝုစ္စတိ။ **အဘိအော အမုရတ္တာသမယ** န္တိ အဘိနွေ အမုရတ္တာသမယေ။ ဣမိနာ ဂဂနမဇ္ဈေ ဌိတစန္ဒံ ဒဿေတိ။ အဘိအော မဇ္ဈန္ဟိကေပိ ဧသေဝ နယော။

အတော ခေါတိ ယေ အနုဘောန္တိ, တေဟိ ဗဟုတရာ, ဗဟူ စေဝ ဗဟုတရာ စာတိ အတ္ထော။ **အာဘာ နာနုဘောန္တီတိ** သြဘာသံ န ဝဋ္ဋန္တိ, အတ္တနော သရီရောဘာသေနေဝ အာလောကံ ဖရိတုံ ဝိဟရန္တိ။

၂၇၄. ဣဒါနိ ယသ္မာ သော "ဓေန္တသုခံ လောကံ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ နိသိန္နော, ပုစ္ဆာမူဠှောဟာ ပန ဇာတော, တသ္မာ နံ ဘဂဝတ တံ ပုစ္ဆံ သရာပေန္တော **ကိံ ပန, ဥဒာယိ, အတ္ထိ ဧကန္တသုခေါ လောကော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာကာရဝတီတိ** ကာရဏဝတီ။ **အညတရံ တ ပန တပောဂုဏန္တိ** အစေလကဟဋ္ဌိ သန္ဓာယာဟ, သုရာပာနဝိရတီတိ အတ္ထော။

၂၇၅. **ကတမာ ပန သာ, ဘန္တေ, အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿာ** တိ ကသ္မာ ပုစ္ဆတိ? ဇေဝံ ကိရဿ အဟောသိ – "မယံ သတ္တာနံ ဧကန္တသုခံ ဝဒာမ, ပဋိပဒံ ပန ကာလေန သုခံ ကာလေန ဒုက္ခံ ဝဒာမ။ ဧကန္တသုခဿ ခေါ ပန အတ္တနော ပဋိပဒာယပိ ဧကန္တသုခါယ ဘဝိတဗ္ဗံ။ အမ္ဟာကံ ကထာ အနိယျာနိကာ, သတ္ထု ကထာဝ နိယျာနိကာ"တိ။ ဣဒါနိ သတ္ထာရံယေဝ ပုစ္ဆိတွာ ဇာနိဿာမီတိ တသ္မာ ပုစ္ဆတိ။

ဧတ္တ မယံ အနဿာမာ တိ ဧတသ္မိံ ကာရဏေ မယံ အနဿာမ။ ကသ္မာ ပန ဧဝမာဟံသု? တေ ကိရ ပုဗ္ဗေ ပဉ္စ သု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ တတိယဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနာ ကာလံ ကတွာ သု ဘကိဏှေဟသု နိဗ္ဗတ္တန္တီတိ ဇာနန္တိ, ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ပန ကာလေ ကသိဏပရိကမ္မမ္ပိ န ဇာနိံသု, တတိယဇ္ ဈာနမ္ပိ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိံသု။ ပဉ္စ ပုဗ္ဗဘာဂဓမ္မေ ပန "အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ"တိ ဥဂ္ဂဟေတွာ တတိယဇ္ဈာနံ "ဧကန္တသုခေါ လောကော"တိ ဥဂ္ဂဏှိံသု။ တသ္မာ ဧဝမာဟံသု။ **ဥတ္တရိတရ** န္တိ ဣတော ပဉ္စဟိ ဓမ္မေဟိ ဥတ္တရိတရံ ပဋိပဒံ တ တတိယဇ္ဈာနတော ဥတ္တရိတရံ ဧကန္တသုခံ လောကံ တ န ဇာနာမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အပ္ပသဒ္ဒေ ကတွာ** တိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ မဟာသဒ္ဒံ ကာတုံ အာရဒ္ဓေ နိဿဒ္ဒေ ကတွာ။

၂၇၆. **သစ္ဆိကိရိယာဟေတူ** တိ ဧတ္တ ဒွေဝ သစ္ဆိကိရိယာ ပဋိလာဘသစ္ဆိကိရိယာ စ ပစ္စက္ခသစ္ဆိကိရိယာ စ။ တ တ္ထ တတိယဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ကာလံ ကတွာ သုဘကိဏှဟလောကေ တေသံ ဒေဝတနံ သမာနာ ယုဝဏ္ဏော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တတိ, အယံ ပဋိလာဘသစ္ဆိကိရိယာ နာမ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနေ န သုဘကိဏှဟလောကံ ဂန္တွာ တေဟိ ဒေဝေဟိ သဒ္ဓိံ သန္တိဋ္ဌတိ သလ္လပတိ သာကစ္ဆံ အာပဇ္ဇတိ, အယံ ပစ္စက္ခ သစ္ဆိကိရိယာ နာမ။ တာသံ ဒွိန္နမ္ပိ တတိယဇ္ဈာနံ အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ နာမ။ တဥ္ဟိ အနုပ္ပာဒေတွာ နေဝ သက္ကာ သုဘကိဏှဟလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတုံ, န စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတုံ။ ဣတိ ဒုဝိဓမ္ပေတံ သစ္ဆိကိရိယံ သန္ဓာယ – "ဧတ ဿ နူန, ဘန္တေ, ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာဟေတူ"တိ အာဟ။

၂၇၇. **ဥဒဉ္စနိကော** တိ ဥဒကတရဏော။ **အန္တရာယမကာသီ** တိ ယထာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ န လဘတိ, ဇေဝံ ဥပဒ္ဒုတမကာသိ ယထာ တံ ဥပနိဿယဝိပန္နံ။ အယံ ကိရ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာ သမဏဓမ္မမကာသိ။ အထဿ ဧကော သဟာယကော ဘိက္ခု သာသနေ အနဘိရတော, "အာဝုသော, ဝိဗ္ဘမိဿာမီ"တိ အာရောစေသိ။ သော တဿ ပတ္တစီဝ ရေ လောဘံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂိဟိဘာဝေ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ။ ဣတရော တဿ ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ ဝိဗ္ဘမိ။ တေနဿ ကမ္မုနာ ဣဒါနိ ဘဂဝတော သမ္မုခါ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အန္တရာယော ဇာတော။ ဘဂဝတာ ပနဿ ပုရိမသုတ္တံ အတိရေက ဘာဏဝာရမတ္တံ, ဣဒံ ဘာဏဝာရမတ္တန္တိ ဧတ္တကာယ ဓမ္မော ကထိတော, ဧကဒေသနာယပိ မဂ္ဂဖလပ ဋိဝေဓော န ဇာတော, အနာဂတေ ပနဿ ပစ္စယော ဘဝိဿတီတိ ဘဂဝတ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အနာဂတေ ပစ္စယဘာဝဥ္စ ဿ ဒိသွာ ဘဂဝတ ရေမာနော ဧကံ ဘိက္ခုမ္ပိ မေတ္တာဝိဟာရိမ္ပိ တေဒဂ္ဂေ န ဌပေသိ။ ပဿတိ ဟိ ဘဂဝတ – "အနာဂ တေ အယံ မမ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ မေတ္တာဝိဟာရီနံ အဂ္ဂေ ဘဝိဿတီ"တိ။

သော ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဓမ္မာသောကရာဇကာလေ ဟဋ္ဌလိပုတ္တေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပ ပ္ပတ္တော **အဿဂုတ္တတ္ထေရော** နာမ ဟုတွာ မေတ္တာဝိဟာရီနံ အဂ္ဂေ အဟောသိ။ ထေရဿ မေတ္တာနုဘာဝေန တိရ စ္ဆာနဂတာပိ မေတ္တစိတ္တံ ပဋိလဘိံသု, ထေရော သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သြဝါဒအစရိယော ဟုတွာ ဝတ္တ တနိသေနာသနေ အာဝသိ, တိံသယောဇနမတ္တာ အဋ္ဋဝီ ဧကံ ပဏ္ဏဃရံ အဟောသိ။ ထေရော အာကာသေ စမ္မခဏ္ဍံ ပတ္

ထရိတ္ဝာ တတ္ထ နိသိန္နော ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဘိက္ခာစာရမ္ပိ အဂန္တွာ ဝိဟာရေ နိသိန္နော ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ, မနုဿာ ဝိဟာရမေဝ ဂန္တွာ အနုမဒ္ဒံသု။ ဓမ္မာသောကရာဇာ ထေရဿ ဂုဏံ သုတွာ ဒဠှကာမော တိက္ခတ္တုံ ပဟိဏိ။ ထေရော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဩဝါဒံ ဒမ္မီတိ နေဝ ဂတောတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠသကုလုဒာယိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဝေခနသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၈. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ဝေခနသသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝေခနသောတိ** အယံ ကိရ သကုလုဒာယိဿ အာစရိယော, သော "သကုလုဒာယီ ပရိဗ္ဗာဇကော ပရမဝဏ္ဏပဋိဟော ပရာဇိတော"တိ သုတွာ "မယာ သော သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟာပိတော, တေနာပိ သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟိတံ, ကထံ နု ခေါ ပရာဇိတော, ဟန္ဒာဟံ သယံ ဂန္တွာ သမဏံ ဂေါတမံ ပရမဝဏ္ဏပဋိဟံ ပုစ္ဆိတွာ ဇာနိဿာမီ"တိ ရာဇဂဟတော ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနံ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ယေန ဘဂဝါ, တေနုပသင်္ကမိ, ဥပသင်္ကမိတွာ ပန ဌိတကောဝ ဘဂဝတော သန္တိကေ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။ တတ္ထ ပုရိမသဒိသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၈၀. **ပဉ္စ ခေါ ကမေတိ** ကသ္မာ အာရဘိ? အယံ ရိယောပိ ဧကစ္စေ ကာမဂရုကော ကာမာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ဧကစ္စေ နေက္ခမ္မဂရုကော နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော ဟောတိ။ ပဗ္ဗဇိတောပိ စ ဧကစ္စော ကာမဂရုကော ကာမာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ဧကစ္စော နေက္ခမ္မဂရုကော နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော ဟောတိ။ အယံ ပန ကာမဂရုကော ကာမာဓိမုတ္တော ဟောတိ။ သော ကမာယ ကထာယ ကထိယမာနာယ အတ္တနော ကာမာဓိမုတ္တတံ သလ္လက္ခေဿတိ, ဧဝမဿာယံ ဒေသနာ သပ္ပာယာ ဘဝိဿတီတိ ကမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ **ကာမဂ္ဂသုခ** န္တိ နိဗ္ဗာနံ အဓိပ္ပေတံ။

၂၈၁. **ဟပိတော ဘဝိဿတီ** တိ အဇာနနဘာဝံ ဟပိတော ဘဝိဿတိ။ **နာမကံယေဝ သမ္ပဇ္ဇတီ** တိ နိရတ္ထကဝစနမတ္တမေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ။ **တိဋ္ဌတု ပုဗ္ဗန္တော တိဋ္ဌတု အပရန္တော** တိ ယသ္မာ တုယှံ အတီတကထာယ အနုစ္ဆဝိကံ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ နတ္ထိ, အနာဂတကထာယ အနုစ္ဆဝိကံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ နတ္ထိ, တသ္မာ ဥဘယမ္ပေတံ တိဋ္ဌတူတိ အာဟ။ **သုတ္တဗန္ဓနေဟီ** တိ သုတ္တမယဗန္ဓနေဟိ။ တဿ ဟိ အာရက္ခတ္ထာယ ဟတ္ထဟဒေသု စေဝ ဂီဝါယ စ သုတ္တကာနိ ဗန္ဓန္တိ။ တာနိ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ မဟလ္လကကာလေ ပနဿ တာနိ သယံ တ ပူတီနိ ဟုတွာ မုဉ္စန္တိ, ဆိန္ဒိတွာ တ ဟရန္တိ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ကမိနာ ကဒံ ဒဿေတိ – ဒဟရဿ ကုမာရဿ သုတ္တဗန္ဓနာနံ အဇာနနကာလော ဝိယ အဝိဇ္ဇာယ ပုရိမာယ ကောဋိယာ အဇာနနံ, န ဟိ သက္ကာ အဝိဇ္ဇာယ ပုရိမကောဋိ ဉာတုံ, မောစနကာလေ ဇာနနသဒိသံ ပန အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဝိဇ္ဇာဗန္ဓနဿ ပမောက္ခော ဇာတောတိ ဇာနနံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဝေခနသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ရာဇဝဂ္ဂေ

၁. ဃဋိကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈၂. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ဃဋိကာရသုတ္တံ။ တတ္ထ **သိတံ ပာတွာကာသီ**တိ မဟာမဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တော အညတရံ ဘူမိပ္ပဒေသံ ဩလောကေတွာ – ''အတ္ထိ နု ခေါ မယာ စရိယံ စရမာနေန ကြမသ္မိံ ဌာနေ နိဝုတ္ထပုဗ္ဗ''န္တိ အာဝဇ္ဇေန္တော အဒ္ဒသ – ''ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝေဂဠိင်္ဂံ နာမ ကမနိဂမော အဟောသိ, အဟံ တဒါ **ဇောတိပါလော** နာမ မာဏဝေါ အဟောသိံ, မယှံ သဟာယော ဃဋိကာရော နာမ ကုမ္ဘကာရော အဟောသိ, တေန သဒ္ဓိံ မယာ ဣဓ ဧကံ သုကာရဏံ ကတံ, တံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အပာကဋံ ပဋိစ္ဆန္နံ, ဟန္ဒ နံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပါကဋံ ကရောမီ''တိ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ပဒေသေ ဌိတကောဝ သိတပါတုကမ္မမကာသိ, အဂ္ဂဂ္ဂဒန္တေ ဒဿေတွာ မန္ဒဟသိတံ ဟသိ။ ယထာ ဟိ လောကိယမနုဿာ ဥရံ ပဟရန္တာ – ''ကုဟံ ကုဟ''န္တိ ဟသန္တိ, န ဧဝံ ဗုဒ္ဓါ, ဗုဒ္ဓါနံ ပန ဟသိတံ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌာကာရမတ္တမေဝ ဟောတိ။

ဟသိတဉ္စ နာမေတံ တေရသဟိ သောမနဿသဟဂတစိတ္တေဟိ ဟောတိ။ တတ္ထ လောကိယမဟာဇနော အကုသလတော စတူဟိ, ကာမာဝစရကုသလတော စတူဟီတိ အဋ္ဌဟိ စိတ္တေဟိ ဟသတိ, သေက္ခာ အကုသလတော ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာနိ ဒွေ ဝ အပနေတွာ ဆဟိ စိတ္တေဟိ ဟသန္တိ, ခီဏာသဝါ စတူဟိ သဟေတုကကိရိယစိတ္တေဟိ ဧကေန အဟေတုကကိရိယစိတ္တေနာတိ ပဉ္စဟိ စိတ္တေဟိ ဟသန္တိ။ တေသုပိ ဗလဝါရမ္မဏေ အာပါထဂတေ ဒွီဟိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေဟိ ဟသန္တိ, ဒုဗ္ဗလာရမ္မဏေ ဒုဟေတုကစိတ္တဒွယေန စ အဟေတုကစိတ္တေန စာတိ တီဟိ စိတ္တေဟိ ဟသန္တိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုသောမနဿသဟဂတစိတ္တံ ဘဂဝတော ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌာကာရမတ္တံ ဟသိတံ ဥပ္ပာဒေသိ။

တံ ပနေတံ ဟသိတံ ဧဝံ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ထေရဿ ပါကဋံ အဟောသိ။ ကထံ? တထာရူပေ ဟိ ကာလေ တထာဂတဿ စတူဟိ အဋ္ဌာဟိ စတုဒ္ဒီပိကမဟာမေဃမုခတော သတေရတာဝိဇ္ဇုလတာ ဝိယ ဝိရောစမာနာ မဟာတာလက္ခန္ဓပမာဏာ ရသ္မိဝဋ္ဋိယော ဥဋ္ဌဟိတွာ တိက္ခတ္တုံ သီသဝရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အဒ္ဓဂ္ဂေသုယေဝ အန္တရဓာယန္တိ။ တေန သညာဏေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပစ္ဆတော ဂစ္ဆမာနောပိ သိတပါတုဘာဝံ ဇာနာတိ။

ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစာတိ – ''ထေရော ကိရ ကဿပေ ဘဂဝတိ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဩဝဒိ, စတုသစ္စပ္ပကာသနံ အကာသိ, ဘဂဝတောပိ ထေရော နိသီဒိတုံ ရုစိံ ဥပ္ပာဒေဿာမိ, ဧဝမယံ ဘူမိဘာဂေ ဒွီဟိ ဗုဒ္ဓေဟိ ပရိဘုတ္တော ဘဝိဿတိ, မဟာဇနော ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ စေတိယဋ္ဌာနံ ကတွာ ပရိစရန္တော သဂ္ဂမဂ္ဂပရာယဏော ဘဝိဿတီ''တိ စိန္တေတွာ တေ ''တေန ဟိ, ဘန္တေ,''တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။

၂၈၃. **မုဏ္ဍကေန သမဏကေနာ**တိ မုဏ္ဍံ မုဏ္ဍောတိ, သမဏံ တ သမဏောတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, အယံ ပန အပရိပက္ကဉာဏတ္တာ ဗြာဟ္မဏကုလေ ဥဂ္ဂဟိတတေဟာရဝသေနေဝ ဟီဠေန္တော ဝေမာဟ။ **သောတ္တိသိနာနိ**န္တိ သိနာနတ္ထာယ ကတသောတ္တိံ။ သောတ္တိ နာမ ကုရုဝိန္ဒပါသာဏစုဏ္ဏာနိ လာခါယ ဗန္ဓိတွာ ကတဂုဠိကကလာပကာ ဝုစ္စတိ, ယံ သန္ဓာယ – ''တေန ခေါ ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ကုရုဝိန္ဒကသုတ္တိယာ နဟာယန္တီ''တိ (စူဠဝ. ၂၄၃) ဝုတ္တံ။ တံ ဥဘောသု အန္တေသု ဂဟေတွာ သရီရံ ဃံသန္တိ။ **ဧဝံ သမ္မာ**တိ ယထာ တေရဟိပိ မနုဿာ ''စေတိယဝန္ဒနာယ ဂစ္ဆာမ, ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဂစ္ဆာမာ''တိ ဝုတ္တာ ဥဿာဟံ န ကရောန္တိ, ''နဋသမဇ္ဇာဒိဒဿနတ္ထာယ ဂစ္ဆာမာ''တိ ဝုတ္တာ ပန ဧကဝစနေနေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ, တထေဝ သိနာယိတုကာမတာယ ဝုတ္တေ ဧကဝစနေန သမ္ပဋိစ္ဆန္တော ဧဝမာဟ။

၂၈၄. **ဇောတိပါလံ မာဏဝံ အာမန္တေသီ**တိ ဧကပဿေ အရိယပရိဟာရေန ပဌမတရံ နှာယိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဌိတော တဿ မဟန္တေန ကြဿရိယပရိဟာရေန နှာယန္တဿ နှာနပရိယောသာနံ အာဂမေတွာ တံ နိဝတ္ထနိဝါသနံ ကေသေ ဝောဒကေ ကုရုမာနံ အာမန္တေသိ။ **အယန္တိ** အာသန္နတ္တာ ဒဿေန္တော အာဟ။ **ဩဝဋ္ဋိကံ ဝိနိဝေဌေတွာ**တိ နာဂဗလော ဗောဓိသတ္တော ''အပေဟိ သမ္မာ''တိ ဤသကံ ပရိဝတ္တမာနောဝ တေန ဂဟိတဂဟဏံ ဝိသ္

သဇ္ဈာပေတွာတိ အတ္ထော။ **ကေသေသု ပရာမသိတွာ တေဒတေစာ**တိ သော ကိရ စိန္တေသိ – ''အယံ ဇောတိပါလော ပညတ, သကိံ ဒဿနံ လဘမာနော တထာဂတဿ ဒဿနေပိ ပသီဒိဿတိ, ဓမ္မကထာယပိ ပသီဒိဿတိ, ပသန္နော စ ပသန္နာကာရံ ကာတုံ သက္ခိဿတိ, မိတ္တာ နာမ တေဒတ္ထံ ဟောန္တိ, ယံကိဉ္စိ ကတွာ မမ သဟာယံ ဂဟေတွာ ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ''တိ။ တသ္မာ နံ ကေသေသု ပရာမသိတွာ တေဒတေစ။

ဣတ္တရဇစ္စော တိ အညဇာတိကော, မယာ သဒ္ဓိံ အသမာနဇာတိကော, လာမကဇာတိကောတိ အတ္ထော။ **န ဝတိဒ**န္တိ ဣဒံ အမှာကံ ဂမနံ န ဝတ ဩရကံ ဘဝိဿတိ န ခုဒ္ဒကံ, မဟန္တံ ဘဝိဿတိ။ အယဉှိ န အတ္တနော ထာမေန ဂဏှိ, သတ္ထု ထာမေန ဂဏှီတိ ဂဟဏာသိမ္ဘယေဝ နိဋ္ဌံ အဂမာသိ။ **ယာဝတာအေဟိပီ**တိ ဧတ္ထ အေကာရဟိကာရပိကာရာ နိပါတာ, ယာဝတုပရိမန္တိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''တစာယ အာလပနံ ဩဝဋ္ဋိကာယ ဂဟဏဉ္စ အတိက္ကမိတွာ ယာဝ ကေသဂ္ဂဟဏမ္ပိ တတ္ထ ဂမနတ္ထံ ပယောဂေ ကတ္တဗ္ဗော''တိ။

၂၈၅. ဓမ္မိယာ ကထာယာတိ ဣဓ သတိပဋိလာဘတ္ထာယ ပုဗ္ဗေနိဝါသပဋိသံယုတ္တာ ဓမ္မီ ကထာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တဿ ဟိ ဘဂဝတ, – ''ဇောတိပါလ, တွံ န လာမကဋ္ဌာနံ ဩတိဏ္ဏသတ္တော, မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ ပန သဗ္ဗညုတညာဏံ ပတ္ထေတွာ ဩတိဏ္ဏောသိ, တာဒိသဿ နာမ ပမာဒဝိဟာရော န ယုတ္တော''တိအာဒိနာ နယေန သတိပဋိလာဘာယ ဓမ္မံ ကထေသိ။ ပရသမုဒ္ဒဝါသီထေရာ ပန ဝဒန္တိ – ''ဇောတိပါလ, ယထာ အဟံ ဒသပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဝီသတိသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရော လောကေ ဝိစရာမိ, ဧဝမေဝံ တွံပိ ဒသပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ သမဏဂဏပရိဝါရော လောကေ ဝိစရိဿသိ။ ဧဝရူပေန နာမ တယာ ပမာဒံ အာပဇ္ဇိတုံ န ယုတ္တ''န္တိ ယထာဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ နမတိ, ဧဝံ ကာမေသု အာဒီနဝံ နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံသံ ကထေသီတိ။

၂၈၆. အလတ္ထ ခေါ, အာနန္ဒ,။ပေ။ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒန္တိ ပဗ္ဗဇိတွာ ကိံ အကာသိ? ယံ ဗောဓိသတ္တေဟိ ကတ္တဗ္ဗံ။ ဗောဓိသတ္တာ ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခေ ပဗ္ဗဇန္တိ။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ပန ဣတ္တရသတ္တာ ဝိယ ပတိတသိင်္ဂါ န ဟောန္တိ, စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေ ပန သုပတိဋ္ဌာယ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တေရသ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒါယ အရညံ ပဝိသိတွာ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရယမာနာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ယာဝ အနုလောမညာဏံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌန္တိ, မဂ္ဂဖလတ္ထံ ဝါယာမံ န ကရောန္တိ။ ဇောတိပါလောပိ တထေဝ အကာသိ။

၂၈၇. အဍ္ဎမာသုပသမ္ပန္နေ တိ ကုလဃရကဉှိ ပဗ္ဗာဇေတွာ အဍ္ဎမာသမ္ပိ အဝသိတွာ ဂတေ မာတာပိတူနံ သောကော န ဝူပသမ္မတိ, သောပိ ပတ္တစီဝရဂ္ဂဟဏံ န ဇာနာတိ, ဒဟရဘိက္ခုသာမဏေရေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ သိနေဟော န ပတိဋ္ဌာတိ, ဂတဂတဋ္ဌာနေ အနဘိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧတ္တကံ ပန ကာလံ နိတသေ သတိ မာတာပိတရော ပဿိတုံ လဘန္တိ။ တေန တေသံ သောကော တနုဘာဝံ ဂစ္ဆတိ, ပတ္တစီဝရဂ္ဂဟဏံ ဇာနာတိ, သာမဏေရဒဟရဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော ဇာယတိ, ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ သိနေဟော ပတိဋ္ဌာတိ, ဂတဂတဋ္ဌာနေ အဘိရမတိ, န ဥက္ကဏ္ဌတိ။ တသ္မာ ဧတ္တကံ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဍ္ဎမာသံ ဝသိတွာ ပက္ကာမိ။

ပဏ္ဍုပုဋကဿ သာလိနော တိ ပုဋကေ ကတွာ သုက္ခာပိတဿ ရတ္တသာလိနော။ တဿ ကိရ သာလိနော ဝပ္ပကာလတော ပဋ္ဌာယ အယံ ပရိဟာရော – ကေဒါရာ သုပရိကမ္မကတာ ဟောန္တိ, တတ္ထ ဗီဇာနိ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဂန္ဓောဒကေန သိဉ္စိံသု, ဝပ္ပကာလေ ဝိတာနံ ဝိယ ဥပရိ ဝတ္ထကိလဉ္ဇံ ဗန္ဓိတွာ ပရိပက္ကကာလေ ဝီဟိသီသာနိ ဆိန္ဒိတွာ မုဋ္ဌိမတ္တေ ပုဋကေ ကတွာ ယောတ္တဗဒ္ဓေ ဝေဟာသံယေဝ သုက္ခာပေတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏာနိ အတ္ထရိတွာ ကောဋ္ဌကေသု ပူရေတွာ တတိယေ ဝဿေ ဝိဝရိံသု။ ဧဝံ တိဝဿံ ပရိဝုတ္ထဿ သုဂန္ဓရတ္တသာလိနော အပဂတကာဠကေ သုပရိသုဒ္ဓေ တဏ္ဍုလေ ဂဟေတွာ ခဇ္ဇကဝိကတိမ္ပိ ဘတ္တမ္ပိ ပဋိယာဒိယိံသု။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ။ပေ။ ကာလံ အာရောစာပေသီ**တိ။

၂၈၈. အဓိဝုဋ္ဌော မေ တိ ကိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ? ဝေဂဠိင်္ဂတော နိက္ခမနကာလေ ဃဋိကာရော အတ္တနော သန္တိကေ ဝဿာဝါသံ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ အဂ္ဂဟေသိ, တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **အဟု ခေါ မေ အညထတ္တံ အဟု ဒေါမနဿ**န္တိ တေမာသံ ဒါနံ ဒါတုံ, ဓမ္မဉ္စ သောတုံ, ဣမိနာ စ နိယာမေန ဝီသတိ ဘိက္ခုသဟဿာနိ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ နာလတ္ထန္တိ အလာ

ဘံ အာရဗ္ဘ စိတ္တညာထတ္တံ စိတ္တအေမနသ္ံ အဟောသိ, န တထာဂတံ အာရဗ္ဘ။ ကသ္မာ? သောတာပန္နတ္တာ။ သော ကိရ ပုဗ္ဗေ ဗြာဟ္မဏဘာတ္တော အဟောသိ။ အထေကသ္မိံ သမယေ ပစ္စန္တေ ကုပိတေ ဝူပသမနတ္ထံ ဂစ္ဆန္တော ဥရစ္ဆဒံ နာမ ဓီတရမာဟ – ''အမ္မ အမ္ဟာကံ ဒေဝေ မာ ပမဇ္ဇီ''တိ။ ဗြာဟ္မဏာ တံ ရာဇဓီတရံ ဒိသ္ဝာ ဝိသညီ နော အဟေသုံ။ ကေ ဣမေ စာတိ ဝုတ္တေ တုမ္ဟာကံ ဘူမိဒေဝတတိ။ ဘူမိဒေဝတ နာမ ဝေရူပာ ဟောန္တီတိ နိဋ္ဌုဘိတ္ဝာ ဟသာဒံ အဘိရုဟိ။ သာ ဧကဒိဝသံ ဝီထိံ ဩလောကေန္တီ ဋ္ဌိတာ ကဿပဿ ဘဂဝတော အဂ္ဂသာဝကံ ဒိသ္ဝာ ပက္ကောသာပေတ္ဝာ ပိဏ္ဍပာတံ ဒတ္ဝာ အနုမောဒနံ သုဏမာနာယေဝ သောတာပန္နာ ဟုတ္ဝာ ''အညေပိ ဘိက္ခူ အတ္ထိ''တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ''သတ္ထာ ဝီသတိယာ ဘိက္ခုသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ဣသိပတနေ ဝသတီ''တိ စ သုတ္ဝာ နိမန္တေတ္ဝာ အနံ အအာသိ။

ရာဇာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတ္ဝာ အာဂတော။ အထ နံ ပဌမတရမေဝ ဗြာဟ္မဏာ အာဂန္တ္ဝာ ဓီတု အဝဏ္ဏံ ဝတ္ဝာ ပရိဘိန္ဒိံသု။ ရာဇာ ပန ဓီတု ဇာတကာလေယေဝ ဝရံ အအာသိ။ တဿာ ''သတ္တ ဒိဝသာနိ ရဇ္ဇံ အတဗ္ဗ''န္တိ ဝရံ ဂဏှိံသု။ အထဿာ ရာဇာ သတ္တ ဒိဝသာနိ ရဇ္ဇံ နိယျာတေသိ။ သာ သတ္တာရံ ဘောဇယမာနာ ရာဇာနံ ပက္ကောသာပေတ္ဝာ ဗဟိသာဏိယံ နိသီဒာပေသိ။ ရာဇာ သတ္ထု အနုမောဒနံ သုတ္ဝာဝ သောတာပန္နော ဇာတော။ သောတာပန္နဿ စ နာမ တထာဂတံ အာရဗ္ဘ အာဃာတော နတ္ထိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''န တထာဂတံ အာရဗ္ဘာ''တိ။

ယံ ဣစ္ဆတိ တံ ဟရတူ တိ သော ကိရ ဘာဇနာနိ ပစိတ္ဝာ ကယဝိက္ကယံ န ကရောတိ, ဧဝံ ပန ဝတ္ဝာ အရုတ္ထာယ တ မတ္တိကတ္ထာယ တ ပလာလတ္ထာယ တ အရညံ ဂစ္ဆတိ။ မဟာဇနော ''ဃဋီကာရေန ဘာဇနာနိ ပက္ကာနီ''တိ သုတ္ဝာ ပရိသုဒ္ဓတဏ္ဍုလလောဏဒဓိတေလဖာဏိတာဒီနိ ဂဟေတ္ဝာ အာဂစ္ဆတိ။ သစေ ဘာဇနံ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ, မူလံ အပ္ပံ, ယံ တ တံ တ ဒတ္ဝာ ဂဏှာမာတိ တံ န ဂဏှန္တိ။ ဓမ္မိကော တဏိဇော မာတာပိတရော ပဋိဇဂ္ဂတိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဥပဋ္ဌဟတိ, ဗဟု နော အကုသလံ ဘဝိဿတီတိ ပုန ဂန္တ္ဝာ မူလံ အာဟရန္တိ။ သစေ ပန ဘာဇနံ အပ္ပဂ္ဃံ ဟောတိ, အာဘတံ မူလံ ဗဟု, ဓမ္မိကော တဏိဇော, အမ္ဟာကံ ပုညံ ဘဝိဿတီတိ ယထာဘတံ ဃရသာမိကာ ဝိယ သာဓုကံ ပဋိသာမေတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တိ။ ဧဝံဂုဏော ပန ကသ္မာ န ပဗ္ဗဇတီတိ။ ရညော ဝစနပထံ ပစ္ဆိန္ဒန္တော အန္ဓေ ဇိဏ္ဏေ မာတာပိတရော ပောသေတီတိ အာဟ။

၂၈၉. **ကော နု ခေါတိ** ကုဟိံ နု ခေါ။ **ကုမ္ဘိယာ** တိ ဥက္ခလိတော။ **ပရိယောက**တိ သူပဘာဇနတော။ **ပရိဘုဉ္ဇာ** တိ ဘုဉ္ဇ။ ကသ္မာ ပနေတေ ဧဝံ ဝဒန္တိ? ဃဋီကာရော ကိရ ဘတ္တံ ပစိတ္ဝာ သူပံ သမ္ပာဒေတ္ဝာ မာတာပိတရော ဘောဇေတ္ဝာ သယမ္ပိ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ ဘဂဝတော ဝဍ္ဍမာနကံ ဘတ္တသူပံ ပဋ္ဌပေတ္ဝာ အာသနံ ပညပေတ္ဝာ အာဓာရကံ ဥပဋ္ဌပေတ္ဝာ ဥဒကံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတ္ဝာ မာတာပိတူနံ သညံ ဒတ္ဝာ အရညံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဧဝံ ဝဒန္တိ။ **အဘိဝိဿတ္ထော** တိ အတိဝိဿတ္ထော။ **ပီတိသုခံ န ဝိဇဟတီ**တိ န နိရန္တရံ ဝိဇဟတိ, အထ ခေါ ရတ္တိဘာဂေ တ ဒိဝသဘာဂေ တ ကမေ တ အရညေ တ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ခဏေ – ''သဒေဝကေ နာမ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော မယှံ ဂေဟံ ပဝိသိတ္ဝာ သဟတ္ထေန အာမိသံ ဂဟေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, လာဘာ ဝတ မေ''တိ အနုဿရတိ, တသ္မိံ တသ္မိံ ခဏေ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ သန္ဓာယ ဧဝံ ဝုတ္တံ။

၂၉၀. **ကဠောပိယာ**တိ ပစ္ဆိတော။ ကိံ ပန ဘဂဝတ ဧဝမကာသီတိ။ ပစ္စယော ဓမ္မိကော, ဘိက္ခူနံ ပတ္တေ ဘတ္ တသဒိသော, တသ္မာ ဧဝမကာသိ။ သိက္ခာပဒပညတ္တိပိ စ သာဝကာနံယေဝ ဟောတိ, ဗုဒ္ဓါနံ သိက္ခာပဒဝေလာ နာမ နတ္ထိ။ ယထာ ဟိ ရညော ဥယျာနေ ပုပ္ဖဖလာနိ ဟောန္တိ, အညေသံ တာနိ ဂဏှန္တာနံ နိဂ္ဂဟံ ကရောန္တိ, ရာဇာ ယထာရုစိ ယာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, ဧဝံသမ္ပဒမေတံ။ ပရသမုဒ္ဒတသီထေရာ ပန ''ဒေဝတာ ကိရ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ အဒံသူ''တိ ဝဒန္တိ။

၂၉၁. **ဟရထ, ဘန္တေ, ဟရထ ဘဒ္ဒမုခာ** တိ အမ္ဟာကံ ပုတ္တော ''ကုဟိံ ဂတောသီ''တိ ဝုတ္တေ – ''ဒသဗလဿ သန္တိက''န္တိ ဝဒတိ, ကုဟိံ နု ခေါ ဂစ္ဆတိ, သတ္ထု ဝသနဋ္ဌာနဿ ဩဝဿကဘာဝမ္ပိ န ဇာနာတီတိ ပုတ္တေ အပရာဓသညိနော ဂဟဏေ တုဋ္ဌစိတ္တာ ဧဝမာဟံသု။

တေမာသံ အာကာသစ္ဆဒနံ အဋ္ဌာသိ တိ ဘဂဝတ ကိရ စတုန္နံ ဝဿိကာနံ မာသာနံ ဧကံ မာသံ အတိက္ကမိတ္ဝာ တိဏံ အာဟရာပေသိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ အယံ ပနေတ္ထ ပဒတ္ထော – အာကာသံ ဆဒနမဿာတိ **အာကာသစ္ဆဒနံ။ န**

ဒေဝတေတိဝဒ္ဓီတိ ကေဝလံ နာတိဝဒ္ဓိ, ယထာ ပနေတ္ထ ပကတိယာ စ နိဗ္ဗတ္တေသည့် ဥဒကဟာတဥ္ဇာနုဗန္ဓ ရေ ကေမ္ပိ ဥဒကဗိန္ဒု နာတိဝဒ္ဓိ, ဧဝံ ဃနဆဒနဂေဟဗန္ဓရေ ဝိယ န တတာတဟာပိ အာဇာခံ အကံသု, ပကတိယာ ဥတုဖရဏမေဝ အဟောသိ။ အပရဘာဂေ တဿ နိဂမေ ဆဒ္ဒိတေပိ တံ ဌာနံ အနောဝဿကမေဝ အဟောသိ။ မနုဿာ ကမ္မံ ကရောန္တာ ဒေဝေ ဝဿန္တေ တတ္ထ သာဋကေ ဌပေတွာ ကမ္မံ ကရောန္တိ။ ယာဝ ကပ္ပဋ္ဌာနာ တံ ဌာနံ တာ ဒိသမေဝ ဘဝိဿတိ။ တဉ္စ ခော ပန န တထာဂတဿ ကုဋ္ဌနုဘာဝေန, တေသံယေဝ ပန ဂုဏသမ္ပတ္တိယာ။ တေသဉှိ – ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ကတ္ထ န လဘေယျ, အမ္ဟာကံ နာမ ဒ္ဝိန္နံ အန္ဓကာနံ နိဝေသနံ ဥတ္တိဏံ ကာရေယျ''တိ န တပ္ပ ပစ္စယာ အေမနဿံ ဥဒပါဒိ – ''သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော အမှာကံ နိဝေသနာ တိဏံ အာဟရာပေတွာ ဂန္ဓ ကုဋိံ ဆာဒာပေသီ''တိ ပန တေသံ အနပ္ပကံ ဗလဝသောမနဿံ ဥဒပါဒိ။ က္လတိ တေသံယေဝ ဂုဏသမ္ပတ္တိယာ က္လဒံ ပါဋိဟာ ရိယံ ဇာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၉၂. **တဏ္ဍုလတဟာသတာနီ** တိ ဧတ္တ ဒွေဝ သကဋဿနိ ဧကော တဟောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တဒုပိယဉ္စ သူပေယျ** န္တိ သူပတ္ထာယ တဒနုရူပံ တေလဖာဏိတာဒိံ။ ဝီသတိဘိက္ခုသဟဿဿ တေမာသတ္ထာယ ဘတ္တံ ဘဝိဿတီတိ ကိရ သညာယ ရာဇာ ဧတ္တကံ ပေသေသိ။ **အလံ မေ ရညော ဝ ဟောတူ**တိ ကသ္မာ ပဋိက္ခိပိ? အဓိဂတအပ္ပိစ္ဆတာယ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''နာဟံ ရညာ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, ကထံ နု ခော ပေသေသီ''တိ။ တတော စိန္တေသိ – ''သတ္ထာ ဗာရာ ဏသိံ ဂတော, အဒ္ဓါ သော ရညော ဝဿာဝာသံ ယာစိယမာနော မယှံ ပဋိညာတဘာဝံ အာရောစေတွာ မမ ဂုဏကထံ ကထေသိ, ဂုဏကထာယ လဒ္ဓလာဘော ပန နဋေန နစ္စိတွာ လဒ္ဓံ ဝိယ ကယကေန ကယိတွာ လဒ္ဓံ ဝိယ စ ဟောတိ။ ကိံ မယှံ ဣမိနာ, ကမ္မံ ကတွာ ဥပ္ပန္နေန မာတာပိတူနမ္ပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿပိ ဥပဋ္ဌာနံ သက္ကာ ကာတု''န္တိ။ သေ သံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဃဋိကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ရဋ္ဌပါလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉၃. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ရဋ္ဌပါလသုတ္တံ။ တတ္ထ **ထုလ္လကောဋ္ဌိက** န္တိ ထုလ္လကောဋ္ဌံ ပရိပုဏ္ဏကောဋ္ဌာ ဂါရံ။ သော ကိရ ဇနပဒေ နိစ္စသဿော သဒါ ဗီဇဘဏ္ဍံ နိက္ခမတိ, ခလဘဏ္ဍံ ပဝိသတိ။ တေန တဿ နိဂမေ ကောဋ္ဌာ နိစ္စပူရာဝ ဟောန္တိ။ တသ္မာ သော ထုလ္လကောဋ္ဌိကန္တွေဝ သင်္ခံ ဂတော။

၂၉၄. **ရဋ္ဌပါလော** တိ ကသ္မာ ရဋ္ဌပါလော? ဘိန္နံ ရဋ္ဌံ သန္ဓာရေတုံ ပါလေတုံ သမတ္ထောတိ ရဋ္ဌပါလော။ ကဒါ ပနဿေတံ နာမံ ဥပ္ပန္နန္တိ။ ပဒုမုတ္တရသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ။ ဣတော ဟိ ပုဗ္ဗေ သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ ဝဿသတသဟဿာယုကေသု မနုဿေသု ပဒုမုတ္တရော နာမ သတ္ထာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝါရော လောကဟိတာယ စာရိကံ စရိ, ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

> ''နဂရံ ဟံသဝတီ နာမ၊ အာနန္ဒော နာမ ခတ္တိယော။
> သုဇာတာ နာမ ဇနိကာ၊ ပဒုမုတ္တရဿ သတ္ထုနော''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁၂.၁၉)။

ပဒုမုတ္တရေ ပန အနုပ္ပန္နေ ဧဝ ဟံသဝတိယာ ဒွေ ကုဋုမ္ဗိကာ သဒ္ဓါ ပသန္နာ ကပဏဒ္ဓိကယာစကာဒီနံ အန္နံ ပဋ္ဌပ ယိံသု။ တဒါ ပဗ္ဗတတသိနော ပဉ္စသတာ တာပသာ ဟံသဝတိံ အနုပ္ပတ္တာ။ တေ ဒွေပိ ဇနာ တာပသဂဏံ မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ တ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ တာပသာ ကိဉ္စိကာလံ ဝသိတွာ ပဗ္ဗတပါဒမေဝ ဂတာ။ ဒွေ သင်္ဃတ္ထေရာ ဩဟီယိံသု။ တဒါ တေ သံ တေ ယာဝဇီဝံ ဥပဋ္ဌာနံ အကံသု။ တာပသေသု ဘုဉ္ဇိတွာ အနုမောဒနံ ကရောန္တေသု ဧကော သက္ကဘဝနဿ ဝဏ္ ဏံ ကထေသိ, ဧကော ဘူမိန္ဓရနာဂရာဇဘဝနဿ။

ကုဋုမ္ဗိကေသု ဧကော သက္ကဘဝနံ ပတ္ထနံ ကတွာ သက္ကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, ဧကော နာဂဘဝနေ ပါလိ တနာဂရာဇာ နာမ။ တံ သက္ကော အတ္တနော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတံ ဒိသွာ နာဂယောနိယံ အဘိရမသီတိ ပုစ္ဆိ။ သော နာဘိရမာ

မီတိ အာဟ။ တေန ဟိ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော အနံ ဒတွာ ဣမဿိံ ဌာနေ ပတ္ထနံ ကရောဟိ, ဥဘော သုခံ ဝသိဿာ မာတိ။ နာဂရာဇာ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝါရဿ ဘဂဝတော သတ္တာဟံ မဟာဒာနံ ဒဒမာ နော ပဒုမုတ္တရဿ ဒသဗလဿ ပုတ္တံ ဥပရေဝတံ နာမ သာမဏေရံ ဒိသွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပမုခဿ သင်္ဃဿ ဒိဗ္ဗဝတ္ထာနိ ဒတွာ သာမဏေရဿ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ ဘဂဝါ အနာဂတံ ဩလောကေတွာ – “အနာဂတေ ဂေါတမဿ နာမ ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တော ရာဟုလကုမာရော ဘဝိဿတီ”တိ ဒိသွာ “သမိဇ္ဈိဿတိ တေ ပတ္ထနာ”တိ ကထေသိ။ နာဂရာဇာ တမတ္ထံ သက္ကဿ ကထေသိ။ သက္ကော တဿ ဝစနံ သုတွာ တထေဝ သတ္တာဟံ ဒာနံ ဒတွာ ဘိန္နံ ရဋ္ဌံ သန္ဓာရေတုံ ဟာလေတုံ သမတ္ထကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သဒ္ဓာပဗ္ဗဇိတံ ရဋ္ဌပါလံ နာမ ကုလပုတ္တံ ဒိသွာ – “အဟမ္ပိ အနာဂတေ လောကသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဘိန္နံ ရဋ္ဌံ သန္ဓာရေတုံ ဟာလေတုံ သမတ္ထကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အယံ ကုလပုတ္တော ဝိယ သဒ္ဓာပဗ္ဗဇိတော ရဋ္ဌပါလော နာမ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနမကာသိ။ သတ္ထာ သမိဇ္ဈနကဘာဝံ ဉတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

> “သဗ္ဗဇိကံ ဓာတုဝဏ္ဏံ၊ ဟေဿတိ ယံ ပဟောဿတိ။
> ရဋ္ဌပါလကုလံ နာမ၊ တတ္ထ ဇာယိဿတေ အယ”န္တိ။ –

ဇဝံ ပဒုမုတ္တရသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ တဿေတံ နာမံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တေဒဟောသီတိ ကိံ အဟောသိ? **ယထာ ယထာ ခော**တိအာဒိ။ တတ္ထာယံ သင်္ခေပကထာ – အဟံ ခော ယေန ယေန ကာရဏေန ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ, တေန တေန မေ ဥပပရိက္ခတော ဇဝံ ဟောတိ – “ယဒေတံ သိက္ခတ္တ ယဗ္ဗဟ္မစရိယံ ဧကဒိဝသမ္ပိ အခဏ္ဍံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ပာပေတဗ္ဗတာယ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ စရိတဗ္ဗံ, ဧကဒိဝသမ္ပိ စ ကိလေသမလေန အမလိနံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ပာပေတဗ္ဗတာယ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ, သင်္ခလိခိတံ ဝိလိခိတသင်္ခသဒိသံ ဓောတသင်္ခသပ္ပဋိဘာဂံ ကတွာ စရိတဗ္ဗံ, နယိဒံ သုကရံ အကာရံ အဇ္ဈာဝသတာ အကာရမဇ္ဈေ ဝသန္တေန ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ။ပေ။ စရိတုံ, ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယရသပီတတာယ ကာသာယာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တာနံ အနုစ္ဆဝိကာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကာရသ္မာ နိက္ခမိတွာ အနကာရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ”န္တိ။

အစိရပက္ကန္တေသု ထုလ္လကောဋ္ဌိကေသု ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီတိ ရဋ္ဌပါလော အနုဋ္ဌိတေသု တေသု န ဘဂဝန္တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ ကသ္မာ? တတ္ထဿ ဗဟူ ဉာတိသာလောဟိတာ မိတ္တာမစ္စာ သန္တိ, တေ – “တွံ မာတာပိတူနံ ဧကပုတ္တကော, န လဗ္ဘာ တယာ ပဗ္ဗဇိတု”န္တိ ဗာဟာယမ္ပိ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎေယျုံ, တတော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အန္တရာယော ဘဝိဿတီတိ သဟေဝ ပရိသာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ ထောကံ ဂန္တွာ ပုန ကေနစိ သရီရကိစ္စလေသေန နိဝတ္တိတွာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမ္မ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အထ ခော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော အစိရပက္ကန္တေသု ထုလ္လကောဋ္ဌိကေသု။ပေ။ ပဗ္ဗာဇေတု မံ ဘဂဝါ”တိ။ ဘဂဝါ ပန ယသ္မာ ရာဟုလကုမာရဿ ပဗ္ဗဇိတတော ပဘုတိ မာတာပိတူဟိ အနနုညာတံ ပုတ္တံ န ပဗ္ဗာဇေတိ, တသ္မာ နံ ပုစ္ဆိ **အနုညာတောသိ ပန တွံ, ရဋ္ဌပါလ, မာတာပိတူဟိ။ပေ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ**တိ။

၂၉၅. **အမ္မတာတာ** တိ ဧတ္ထ **အမ္မာ** တိ မာတရံ အာလပတိ, **တာတာ**တိ ပိတရံ။ **ဧကပုတ္တကော** တိ ဧကောဝ ပုတ္တကော, အညော ကောစိ ဇေဋ္ဌော ဝါ ကနိဋ္ဌော ဝါ နတ္ထိ။ ဧတ္ထ စ ဧကပုတ္တောတိ ဝတ္တဗ္ဗေ အနုကမ္ပာဝသေန ဧကပုတ္တကောတိ ဝုတ္တံ။ **ပိယော**တိ ပီတိဇနကော။ **မနာပေါ**တိ မနဝဍ္ဎနကော။ **သုခေဓိတော**တိ သုခေန ဧဓိတော, သုခသံဝဍ္ဎိတောတိ အတ္ထော။ **သုခပရိဘတော**တိ သုခေန ပရိဘတော, ဇာတကာလတော ပဘုတိ ဓာတီဟိ အင်္ကတော အင်္ကံ အာဟရိတွာ ဓာရိယမာနော အဿကရထကာဒီဟိ ဗာလကီဠနကေဟိ ကီဠယမာနော သာဒုရသဘောဇနံ ဘောဇယမာနော သုခေန ပရိဟဋ္ဌော။ **န တွံ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, ကဿစိ ဒုက္ခဿ ဇာနာသီ**တိ တွံ, တာတ ရဋ္ဌပါလ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကလဘာဂံ ဒုက္ခဿ န ဇာနာသိ န သရသီတိ အတ္ထော။ **မရဏေနပိ တေ မယံ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမာ** တိ သစေ ပိ တဝ အမှေဟု ဇီဝမာနေသု မရဏံ ဘဝေယျ, တေန တေ မရဏေနပိ မယံ အကာမကာ အနိစ္ဆကာ န အတ္တနော ရုစိယာ ဝိနာ ဘဝိဿာမ, တယာ ဝိယောဂံ ဟပုဏိဿာမာတိ အတ္ထော။ **ကိံ ပန မယံ တ**န္တိ ဇဝံ သန္တေ ကိံ ပန ကိံ နာမ တံ ကာရဏံ, ယေန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ။ အထ တ **ကိံ ပန မယံ တ**န္တိ ကေန ပန ကာရဏေန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၂၉၆. **တတ္ထေဝါ**တိ ယတ္ထ နံ ဌိတံ မာတာပိတရော နာနုဇာနိံသု, တတ္ထေဝ ဌာနေ။ **အနန္တရဟိတာယာ**တိ ကေနစိ အတ္ထရဏေန အနတ္ထတာယ။ **ပရိစာရေဟီ**တိ ဂန္ဓဗ္ဗနဋနာဋကာဒီနိ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ တတ္ထ သဟာယကေဟိ သဒ္ဓိံ ယထာသုခံ ဣန္ဒြိယာနိ စာရေဟိ သဉ္စာရေဟိ, ဣတော စိတော စ ဥပနေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ **ပရိစာရေဟီ**တိ ဂန္ဓဗ္ဗနဋနာဋကာဒီနိ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ သဟာယကေဟိ သဒ္ဓိံ လဠ ဥပလဠ ရမ, ကီဠဿူတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော**တိ အတ္တနော ပုတ္တဒါရေဟိ သဒ္ဓိံ ဘောဂေ ဘုဉ္ဇန္တော။ **ပုညာနိ ကရောန္တော**တိ ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ သင်္ဃဉ္စ အာရဗ္ဘ ဒါနပ္ပဒါနာဒီနိ သုဂတိမဂ္ဂသံသောဓကာနိ ကုသလကမ္မာနိ ကရောန္တော။ **တုဏှီ အဟောသီ**တိ ကထာနုပ္ပဗန္ဓဝိစ္ဆေဒနတ္ထံ နိရာလာပသလ္လာပော အဟောသိ။

အထဿ မာတာပိတရော တိက္ခတ္တုံ ဝတွာ ပဋိဝစနမ္ပိ အလဘမာနာ သဟာယကေ ပက္ကောသာပေတွာ "ဧသ ဝေါ သဟာယကော ပဗ္ဗဇိတုကာမော, နိဝါရေထ န"န္တိ အာဟံသု။ တေပိ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တိက္ခတ္တုံ အဝေါစုံ, တေသမ္ပိ တုဏှီ အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ – **အထ ခေါ ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ သဟာယကာ။ပေ။ တုဏှီ အဟောသီ**တိ။ အထဿ သဟာယကာနံ တိက္ခတ္တုံ ဝတွာ ဧတဒဟောသိ – "သစေ အယံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလဘမာနော မရိဿတိ, န ကောစိ ဂုဏော လဗ္ဘတိ။ ပဗ္ဗဇိတံ ပန နံ မာတာပိတရောပိ ကာလေန ကာလံ ပဿိဿန္တိ, မယမ္ပိ ပဿိဿာမ, ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ စ နာမေသာ ဘာရိယာ, ဒိဝသေ ဒိဝသေ မတ္တိကာပတ္တံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ, ဧကသေယျံ ဧကဘတ္တံ ဗြဟ္မစရိယံ အတိဒုက္ကရံ, အယဉ္စ သုခုမာလော နာဂရိကဇာတိယော, သော တံ စရိတုံ အသက္ကောန္တော ပုန ဣဓေဝ အာဂမိဿတိ, ဟန္ဒဿ မာတာပိတရော အနုဇာနာပေဿာမာ"တိ။ တေ တထာ အကံသု။ မာတာပိတရောပိ နံ "ပဗ္ဗဇိတေန စ ပန တေ မာတာပိတရော ဥဒ္ဒဿေတဗ္ဗာ"တိ ဣမံ ကတိကံ ကတွာ အနုဇာနိံသု။ တေန ဝုတ္တံ – "အထ ခေါ ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ သဟာယကာ ယေန ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ မာတာပိတရော။ပေ။ အနုညာတောသိ မာတာပိတူဟိ။ပေ။ ဥဒ္ဒဿေတဗ္ဗာ"တိ။ တတ္ထ **ဥဒ္ဒဿေတဗ္ဗာ**တိ ဥဒ္ဓံ ဒဿေတဗ္ဗာ, ယထာ တံ ကာလေန ကာလံ ပဿန္တိ, ဧဝံ အာဂန္တွာ အတ္တာနံ ဒဿေတဗ္ဗာ။

၂၉၇. **ဗလံ ဂဟေတွာ**တိ သပ္ပာယဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇန္တော ဥစ္ဆာဒနာဒီဟိ စ ကာယံ ပရိဟရန္တော ကာယဗလံ ဇနေတွာ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ အဿုမုခံ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ပေ။ ပဗ္ဗာဇေတု မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါတိ။ ဘဂဝါ သမီပေ ဌိတံ အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ – "တေန ဟိ ဘိက္ခု ရဋ္ဌပါလံ ပဗ္ဗာဇေဟိ စေဝ ဥပသမ္ပာဒေဟိ စာ"တိ။ သာဓု, ဘန္တေတိ ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ ဇိနဒတ္တိယံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ လဒ္ဓာ ပဗ္ဗာဇေသိ စေဝ ဥပသမ္ပာဒေသိ စ။ တေန ဝုတ္တံ – "အလတ္ထ ခေါ ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒ"န္တိ။

ပဗ္ဗတိတတ္တော ဝိဟရန္တောတိ ဒွါဒသ သံဝစ္ဆရာနိ ဧဝံ ဝိဟရန္တော။ နေယျပုဂ္ဂလော ဟိ အယမာယသ္မာ, တသ္မာ ပုညဝါ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နောပိ သမာနော "အဇ္ဇ အဇ္ဇေဝ အရဟတ္တ"န္တိ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တောပိ ဒွါဒသမေ ဝဿေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီတိ မယှံ မာတာပိတရော ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနမာနာ – "တယာ ကာလေန ကာလံ အာဂန္တွာ အမှာကံ ဒဿနံ ဒါတဗ္ဗ"န္တိ ဝတွာ အနုဇာနိံသု, ဒုက္ကရကာရိကာ ခေါ ပန မာတာပိတရော, အဟဉ္စ ယေနဇ္ဈာသယေန ပဗ္ဗဇိတော, သော မေ မတ္ထကံ ပတ္တော, ဣဒါနိ ဘဂဝန္တံ အာပုစ္ဆိတွာ အတ္တာနံ မာတာပိတူနံ ဒဿေဿာမီတိ စိန္တေတွာ အာပုစ္ဆိတုကာမော ဥပသင်္ကမိ။ **မနသာကာသီ**တိ "ကိံ နု ခေါ ရဋ္ဌပါလေ ဂတေ ကောစိ ဥပဒ္ဒဝေါ ဘဝိဿတီ"တိ မနသိ အကာသိ။ တတော "ဘဝိဿတီ"တိ ဉတွာ "သက္ခိဿတိ နု ခေါ ရဋ္ဌပါလော တံ မဒ္ဒိတု"န္တိ ဩလောကေန္တော တဿ အရဟတ္တသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ "သက္ခိဿတီ"တိ အညာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – **ယထာ ဘဂဝါ အညာသိ။ပေ။ ကာလံ မညသီ**တိ။

မိဂစီရေတိ ဧဝံနာမကေ ဥယျာနေ။ တဉှိ ရညာ – "အကာလေ သမ္ပတ္တပဗ္ဗဇိတာနံ ဒိန္နမေဝ ဣဒံ, ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇန္တူ"တိ ဧဝမနုညာတမေဝ အဟောသိ, တသ္မာ ထေရော – "မမ အာဂတဘာဝံ မာတာပိတူနံ အာရောစေဿာမိ, တေ မေ ပါဒဓောဝနဥဏှောဒကပါဒမက္ခနတေလာဒီနိ ပေသိဿန္တီ"တိ စိတ္တမ္ပိ အနုပ္ပာဒေတွာ ဥယျာနမေဝ ပါဝိသိ။ **ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသီ**တိ ဒုတိယဒိဝသေ ပါဝိသိ။

မဇ္ဈိမာယာ တိ သတ္တဒ္ဒတရကောဋ္ဌကသ္မိ ဃရသ္မိ မဇ္ဈိမေ ဒွတရကောဋ္ဌကေ။ **ဥလ္လိခါပေတီ** တိ ကပ္ပကေန ကေသေ ပဟရာပေတိ။ **တေဒတေစာ**တိ – ''ဣမေ သမဏာကာ အမ္ဟာကံ ပိယပုတ္တကံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဧတာရာန် ဟတ္ထေ နိက္ခိပိတွာ ဝိယ ကေဒိဝသမ္ပိ န ဒဿာပေန္တိ, ဧဝံ ဖရုသကာရကာ ဧတေ ပုန ဣမံ ဌာနံ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညန္တိ, ဧတ္တောဝ နိကမိတဗ္ဗာ ဧတေ''တိ စိန္တေတွာ ဧတံ ''ဣမေဟိ မုဏ္ဍကေဟီ''တိအာဒိဝစနံ အဝေစ။ **ဉာတိအာသီ**တိ ဉာတကာနံ အသီ။ **အာဘိအေသိက**န္တိ ဟရိတသိကံ ကေရတ္တာတိကန္တိ ပူတိဘူတံ။ တတ္ထာယံ ပဒတ္ထော – ပူတိဘာဝအေသေန အဘိဘူတောတိ အဘိအေသော, အဘိအေသောဝ အာဘိအေသိကော။ ကေရတ္တာတိကန္တိ သွေဝ နာမသညာ သော ယဒိဒံ အာဘိအေသိကောတိ, တံ **အာဘိအေသိကံ။ ကုမ္မာသ** န္တိ ယဝကုမ္မာသံ။ **ဆဋ္ဌေတုကာမာ ဟောတီ**တိ ယသ္မာ အနွမသော အသကမ္မကာရာနံ ကေရူပာနမ္ပိ အပရိဘောကရဟော, တသ္မာ နံ ကစဝရံ ဝိယ ဗဟိ ဆဋ္ဌေတုကာမာ ဟောတိ။ **သစေတ**န္တိ သစေ ဧတံ။ **ဘဂိနီ**တိ အရိယတေဟာရေန အတ္တနော ဓာတိံ ဉာတိအာသိံ အာလပတိ။ **ဆဍ္ဍနီယဓမ္မ**န္တိ ဆဋ္ဌေတဗ္ဗသဘာဝံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''ဘဂိနိ ဧတံ သစေ ဗဟိ ဆဍ္ဍနီယဓမ္မံ နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ, ဣဓ မေ ပတ္တေ အာကိရာဟီ''တိ။ ကိံ ပန ဧဝံ ဝတ္တုံ လဗ္ဘတိ , ဝိညတ္တိ တ ပယုတ္တတစာ တ န ဟောတီတိ။ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟတ္တာ။ ယဉှိ ဆဍ္ဍနီယဓမ္မံ နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ, ယတ္ထ သာမိကာ အနာလယာ ဟောန္တိ, တံ သဗ္ဗံ ''ဒေထ အာဟရထ အာကိရထာ''တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ ဟိ အယမာယသ္မာ အဂ္ဂအရိယဝံသိကော သမာနောပိ ဧဝမာဟ။

ဟတ္ထာန န္တိ ဘိက္ခာဂဟဏတ္ထံ ပတ္တံ ဥပနာမယတော မဏိဗန္ဓတော ပဘုတိ ဒွိန္နမ္ပိ ဟတ္ထာနံ။ **ဟအာန**န္တိ နိတသနန္တတော ပဋ္ဌာယ ဒွိန္နမ္ပိ ဟအနံ။ **သရဿာ** တိ သစေ တံ ဘဂိနီတိ တစံ နိစ္ဆာရယတော သရဿ စ။ **နိမိတ္တံ အဂ္ဂဟေသီ**တိ ဟတ္ထပိဋ္ဌိအာဒီနိ ဩလောကယမာနာ – ''ပုတ္တဿ မေ ရဋ္ဌပါလဿ ဝိယ သုဝဏ္ဏကစ္ဆပပိဋ္ဌိသဒိသာ ဣမာ ဟတ္ထဟဒပိဋ္ဌိယော, ဟရိတာလဝဋ္ဋိယော ဝိယ သုဝဋ္ဋိတာ အင်္ဂုလိယော, မဓုရော သရော''တိ ဂိဟိကာလေ သလ္လက္ခိတပုဗ္ဗံ အာကာရံ အဂ္ဂဟေသိ သဉ္ဇာနိ သလ္လက္ခေသိ။ တဿ ဟာယသ္မတော ဒွတဒသဝဿာနိ အရညာတသဋ္ဌေဝ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနေန္ဒ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အညာဒိသော သရီရဝဏ္ဏော အဟောသိ, တေန နံ သာ ဉာတိအာသီ ဒိသွာဝ န သဉ္ဇာနိ, နိမိတ္တံ ပန အဂ္ဂဟေသီတိ။

၃၀၀. ရဋ္ဌပါလဿ မာတရံ တေဒတေစာ တိ ဧရသ္မိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ သဏ္ဌာပေတွာ ထညံ ပဟယေတွာ သံဝမိုတဓာတီပိ သမာနာ ပဗ္ဗဇိတွာ မဟာခီဏာသဝဘာဝပ္ပတ္တေန သာမိပုတ္တေန သဒ္ဓိံ – ''တွံဝံ နု ခော, မေ ဘန္တေ, ပုတ္တော ရဋ္ဌပါလော''တိအာဒိဝစနံ ဝတ္တုံ အဝိသဟန္တီ ဝေဂေန ဃရံ ပဝိသိတွာ ရဋ္ဌပါလဿ မာတရံ တေဒတေစ။ **ယဋ္ဌေ** တိ အာရောစနတ္ထေ နိပါတော။ **သစေ ဇေ သစ္စ** န္တိ ဧတ္ထ ဇေတိ အာလပနေ နိပါတော။ ဝေဉှိ တသ္မိံ ဒေသေ အသိဇနံ အာလပန္တိ, တသ္မာ ''တွံဝဉှိ, ဘောတိ အသိ, သစေ သစ္စံ ဘဏာသီ''တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဥပသင်္ကမီ တိ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? မဟာကုလေ ဣတ္ထိယော ဗဟိ နိက္ခမန္တာ ဂရဟံ ဟာပုဏန္တိ, ဣဒဉ္စ အစ္စာယိကကိစ္စံ, သေဋ္ဌိဿ နံ အာရောစေဿာမီတိ စိန္တေတိ။ တသ္မာ ဥပသင်္ကမိ။ **အညတရံ ကုဋ္ဋမူလ** န္တိ တသ္မိံ ကိရ ဒေသေ အနပတီနံ ဃရေသု သာလာ ဟောန္တိ, အာသနာနိ စေတ္ထ ပညတ္တာနိ ဟောန္တိ, ဥပဋ္ဌာပိတံ ဥဒကကဉ္ဇိယံ။ တတ္ထ ပဗ္ဗဇိတာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ။ သစေ ဣစ္ဆန္တိ, အနပတီနမ္ပိ သန္တကံ ဂဏှန္တိ။ တသ္မာ တမ္ပိ အညတရဿ ကုလဿ ဤဒိသာယ သာလာယ အညတရံ ကုဋ္ဋမူလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဟိ ပဗ္ဗဇိတာ ကပဏမနုဿာ ဝိယ အသာရုပ္ပေ ဌာနေ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇန္တီတိ။

အတ္ထိ နာမ တာတာတိ ဧတ္ထ **အတ္ထီ** တိ ဝိဇ္ဇမာနတ္တေ, **နာမာ**တိ ပုစ္ဆနတ္တေ မညနတ္တေ တ နိပါတော။ ဣဒဉှိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အတ္ထိ နု ခော, တာတ ရဋ္ဌပါလ, အမ္ဟာကံ ဓနံ, နနု မယံ နိဒ္ဓနာတိ ဝတ္တဗ္ဗာ, ယေသံ နော တွံဝံ ဤဒိသေ ဌာနေ နိသီဒိတွာ အာဘိအေသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိဿသီ။ တထာ အတ္ထိ နု ခော, တာတ ရဋ္ဌပါလ, အမ္ဟာကံ ဇီဝိတံ, နနု မယံ မတာတိ ဝတ္တဗ္ဗာ, ယေသံ နော တွံဝံ ဤဒိသေ ဌာနေ နိသီဒိတွာ အာဘိအေသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိဿသီ။ တထာ အတ္ထိ မညေ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, တဝ အဇ္ဈတ္တရေ သာသနံ နိဿာယ ပဋိလဒ္ဓေ သမဏဂုဏော, ယံ တွံဝံ သုဘောဇနရသသံဝမိုတောပိ ဣမံ ဇိဂုစ္ဆနေယျံ အာဘိအေသိကံ ကုမ္မာသံ အမတမိဝ နိဗ္ဗိကာရော ပရိဘုဉ္ဇိဿသီတိ။ သော ပန ဂဟပတိ ဒုက္ခာဘိတုန္နတာယ တေမတ္ထံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ဝတ္တုမသက္ကောန္တော –

“အတ္ထိ နာမ, တာတ ရဋ္ဌပာလ, အာဘိဒောသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိဿသီ”တိ ဧတ္တကမေဝ အဝစ။ အက္ခရစိန္တကာ ပနေတ္ထ ဣမံ လက္ခဏံ ဝဒန္တိ – အနောကပ္ပနာမရိသနတ္ထဝသေနေတံ အတ္ထိသဒ္ဒေ ဥပပဒေ “ပရိဘုဉ္ဇိဿသီ”တိ အနာဂတဝစနံ ကတံ။ တဿာယမတ္ထော – “အတ္ထိ နာမ။ပေ.။ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ, ဣဒံ ပစ္စက္ခမ္ပိ အဟံ န သဒ္ဒဟာမိ န မရိသယာမီ”တိ။ ဣမံ ဧတ္တကံ ဝစနံ ဂဟပတိ ထေရဿ ပတ္တမုခဝဋ္ဋိယံ ဂဟေတွာ ဌိတကောဝ ကထေသိ။ ထေရောပိ ပိတရိ ပတ္တမုခဝဋ္ဋိယံ ဂဟေတွာ ဌိတေယေဝ တံ ပူတိကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိ သုနခဝန္တသဒိသံ ပူတိကုက္ကုဋဏ္ဍမိဝ ဘိန္နဋ္ဌာနေ ပူတိကံ ဝါယန္တံ။ ပုထုဇ္ဇနေန ကိရ တထာရူပံ ကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န သက္ကာ။ ထေရော ပန အရိယိဒ္ဓိယံ ဌတွာ ဒိဗ္ဗောဇံ အမတရသံ ပရိဘုဉ္ဇမာနော ဝိယ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဓမကရဏေန ဥဒကံ ဂဟေတွာ ပတ္တဉ္စ မုခဉ္စ ဟတ္ထပါဒေ စ ဓောဝိတွာ **ကုတော နော ဂဟပတီ**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ကုတော နော**တိ ကုတော နု။ **နေဝ ဒါနန္တိ** ဒေယျဓမ္မဝသေန နေဝ ဒါနံ အလတ္ထမှ။ **န ပစ္စက္ခာနန္တိ** “ကိံ, တာတ ရဋ္ဌပာလ, ကစ္စိ တေ ခမနီယံ, ကစ္စိ အပ္ပကိလမထေန အာဂတော, န တာဝ တာတ ဂေဟေ ဘတ္တံ သမ္ပါဒိယတီ”တိ ဧဝံ ပဋိသန္ထာရဝသေန ပစ္စက္ခာနမ္ပိ န အလတ္ထမှ။ ကသ္မာ ပန ထေရော ဧဝမာဟ? ပိတု အနုဂ္ဂဟေန။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “ယထာ ဧသ မံ ဝဒတိ, အညေပိ ပဗ္ဗဇိတေ ဧဝံ ဝဒတိ မညေ။ ဗုဒ္ဓသာသနေ စ ပတ္တန္တရေ ပဒုမံ ဝိယ ဘသ္မာဆန္နော အဂ္ဂိ ဝိယ ဖေဂ္ဂုပဋိစ္ဆန္နော စန္ဒနသာရော ဝိယ သုတ္တိကာပဋိစ္ဆန္နံ မုတ္တရတနံ ဝိယ ဝလာဟကပဋိစ္ဆန္နော စန္ဒိမာ ဝိယ မာဒိသာနံ ပဋိစ္ဆန္နဂုဏာနံ ဘိက္ခူနံ အန္တော နတ္ထိ, တေသုပိ န ဧဝရူပံ ဝစနံ ပဝတ္တေဿတိ, သံဝရေ ဌဿတီ”တိ အနုဂ္ဂဟေန ဧဝမာဟ။

ဧဟိ တာတာတိ တာတ တုယှံ ဃရံ မာ ဟောတု, ဧဟိ ဃရံ ဂမိဿာမာတိ ဝဒတိ။ **အလန္တိ** ထေရော ဥက္ကဋ္ဌဧကာသနိကတာယ ပဋိက္ခိပန္တော ဧဝမာဟ။ **အဓိဝာသေသီ**တိ ထေရော ပန ပကတိယာ ဥက္ကဋ္ဌသပဒါနစာရိကော သွာတနာယ ဘိက္ခံ နာမ နာဓိဝာသေတိ, မာတု အနုဂ္ဂဟေန ပန အဓိဝာသေသိ။ မာတု ကိရဿ ထေရံ အနုဿရိတွာ မဟာသောကော ဥပ္ပဇ္ဇိ, ရောဒနေနေဝ ပက္ကက္ခိ ဝိယ ဇာတာ, တသ္မာ ထေရော “သစာဟံ တံ အပဿိတွာ ဂမိဿာမိ, ဟဒယမ္ပိဿာ ဖလေယျာ”တိ အနုဂ္ဂဟေန အဓိဝာသေသိ။ **ကာရာပေတွာ**တိ ဧကံ ဟိရညဿ, ဧကံ သုဝဏ္ဏဿာတိ ဒွေ ပုဉ္ဇေ ကာရာပေတွာ။ ကီဝမဟန္တာ ပန ပုဉ္ဇာ အဟေသုန္တိ။ ယထာ ဩရတော ဌိတော ပုရိသော ပါရတော ဌိတံ မဇ္ဈိမပ္ပမာဏံ ပုရိသံ န ပဿတိ, ဧဝံမဟန္တာ။

၃၀၁. **ဣဒံ တေ တာတာ**တိ ကဟာပဏပုဉ္ဇဉ္စ သုဝဏ္ဏပုဉ္ဇဉ္စ ဒဿေန္တော အာဟ။ **မတ္တိကန္တိ** မာတိတော အာဂတံ, ဣဒံ တေ မာတာမဟိယာ မာတု ဣမံ ဂေဟံ အာဂစ္ဆန္တိယာ ဂန္ဓမာလာဒီနံ အတ္ထာယ ဒိန္နံ ဓနန္တိ အတ္ထော။ **အညံ ပေတ္တိကံ အညံ ပိတာမဟန္တိ** ယံ ပန တေ ပိတု စ ပိတာမဟာနဉ္စ သန္တကံ, တံ အညံယေဝ, နိဟိတဉ္စ ပယုတ္တဉ္စ အတိဝိယ ဗဟု။ ဧတ္ထ စ “ပိတာမဟ”န္တိ တဒ္ဓိတလောပံ ကတွာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ပေတာမဟ”န္တိ တပါဌော။ **သက္ကာ တတောနိဒါနန္တိ** ဓနဟေတု ဓနပစ္စယာ။ တံ တံ ဓနံ ရက္ခန္တဿ စ ရာဇာဒီနံ ဝသေန ဓနပရိက္ခယံ ပါပုဏန္တဿ ကဿစိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနသောကာဒယော သန္ဓာယ ဧဝမာဟ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ – “အဟံ ဣမံ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေဿာမီတိ အာနေသိံ, သော ဒါနိ မေ ဓမ္မကထံ ကာတုံ အာရဒ္ဓော, အယံ န မေ ဝစနံ ကရိဿတီ”တိ ဥဋ္ဌာယ ဂန္တွာ အဿ ဩရောဓာနံ ဒွာရံ ဝိဝရာပေတွာ – “အယံ တေ သာမိကော, ဂစ္ဆထ ယံ ကိဉ္စိ ကတွာ နံ ဂဏှိတုံ ဝါယမထာ”တိ ဥယျောဇေသိ။ သုဝယေ ဌိတာ နာဋကိတ္ထိယော နိက္ခမိတွာ ထေရံ ပရိဝါရယိံသု, တာသု ဒွေဝ ဇေဋ္ဌကိတ္ထိယော သန္ဓာယ **ပုရာဏဒုတိယိကာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စေကံ ပါဒေသု ဂဟေတွာ**တိ ဧကေကမှိ ပါဒေ ဂဟေတွာ။

ကီဒိသာ နာမ တာ အယျပုတ္တ အစ္ဆရာယောတိ ကသ္မာ ဧဝမာဟံသု? တဒါ ကိရ သမ္ဗဟုလေ ခတ္တိယကုမာရေပိ ဗြာဟ္မဏကုမာရေပိ သေဋ္ဌိပုတ္တေပိ မဟာသမ္ပတ္တိယော ပဟာယ ပဗ္ဗဇန္တေ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏံ အဇာနန္တာ ကထံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ “ကသ္မာ ဧတေ ပဗ္ဗဇန္တီ”တိ။ အထညေ ဝဒန္တိ “ဒေဝစ္ဆရာဒေဝနာဋကာနံ ကာရဏာ”တိ။ သာ ကထာ ဝိတ္ထာရိကာ အဟောသိ။ တံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗာ ဧဝမာဟံသု။ အထ ထေရော ပဋိက္ခိပန္တော **န ခော မယံ ဘဂိနီ**တိအာဒိမာဟ။ **သမုဒါစရတီ**တိ ဝေါဟရတိ ဝဒတိ။ **တတ္ထေဝ မုစ္ဆိတာ ပပတိံသူ**တိ တံ ဘဂိနိဝါဒေန သမုဒါစရန္တံ ဒိသွာ “မယံ အဇ္ဇ အာဂမိဿတိ, အဇ္ဇ အာဂမိဿတီ”တိ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဗဟိ န နိက္ခန္တာ, ဧတံ နိဿာယ နော ဒါရကာ န လဒ္ဓါ, ယေသံ အာနုဘာဝေန ဇီဝေယျာမ, ဣတော စမှာ ပရိဟီနာ အညတော စ။ အယံ လောကော နာမ

အတ္တနော ဝ စိန္တေသိ, တသ္မာ တာပိ ''ဣာအနိ မယံ အနာထာ ဇာတာ''တိ အတ္တနော ဝ စိန္တယမာနာ – ''အနတ္ထိကော အနိ အမှေဟတိ အယံ, သော အမှေဟ ပဇာပတိယော သမာနာ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ကေမာတုကုစ္ဆိယာ သယိတအရိကာ ဝိယ မညတိ''တိ သမုပ္ပန္နဖလဝသောကာ ဟုတွာ တသ္မိံယေဝ ပဒေသေ မုစ္ဆိတာ ပပတိံသု, ပတိတာတိ အတ္ထော။

မာ နော ဝိဟေဌေထာတိ မာ အမှေဟ ခနံ ဒဿေတွာ မာတုကမေ စ ဥပ္ပော ဇေတွာ ဝိဟေဌယိတ္ထ, ဝိဟေသာ ဟေသာ ပဗ္ဗဇိတာနန္တိ။ ကသ္မာ ဝေမာဟ? မာတာပိတူနံ အနုဂ္ဂဟေန။ သော ကိရ သေဋ္ဌိ – ''ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂံ နာမ ကိလိဋ္ဌံ, ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေသံ ဟာရေတွာ န္တဟာယိတွာ တယော ဇနာ ကေတော ဘုဉ္ဇိဿာမာ''တိ မညမာနော ထေရဿ ဘိက္ခံ န ဒေတိ။ ထေရော – ''မာဒိသဿ ခီဏာသဝဿ အာဟာရန္တရာယံ ကတွာ ဧတေ ဗဟုံ အပုညံ ပသဝေယျုံ''န္တိ တေသံ အနုဂ္ဂဟေန ဝေမာဟ။

၃၀၂. ကထာ အဘာသီတိ ကထာယော အဘာသိ။ တတ္ထ **ပဿာ** တိ သန္တိကေ ဌိတဇနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **စိတ္တ** န္တိ စိတ္တဝိစိတ္တံ။ **ဗိမ္ဗ** န္တိ အတ္တဘာဝံ။ **အရုကာယ**န္တိ နဝန္နံ ဝဏမုခာနံ ဝသေန ဝဏကာယံ။ **သမုဿိတ** န္တိ တီဏိ အဋ္ဌိသတာနိ နဝဟိ န္တဟာရုသတေဟိ ဗန္ဓိတွာ နဝဟိ မံသပေသိသတေဟိ လိမ္ပိတွာ သမန္တတော ဥဿိတံ။ **အာတုရ** န္တိ ဇရာတုရတာယ ရောကတုရတာယ ကိလေသာတုရတာယ စ နိစ္စာတုရံ။ **ဗဟုသင်္ကပ္ပ** န္တိ ပရေသံ ဥပ္ပန္နပတ္ထနာ သင်္ကပ္ပေဟိ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ ။ ဣတ္ထီနဥဟိ ကာယေ ပုရိသာနံ သင်္ကပ္ပာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တေသံ ကာယေ ဣတ္ထီနံ။ သုသာနေ ဆဍ္ဍိတကဠေဝရဘူတမ္ပိ စေတံ ကာကကုလလာဒယော ပတ္ထယန္တိယေဝာတိ ဗဟုသင်္ကပ္ပော နာမ ဟောတိ။ **ယဿ နတ္ထိ ဓုဝံ ဌိတီ**တိ ယဿ ကာယဿ မာယာမရီစိဖေဏပိဏ္ဍ ဥဒကပုပ္ဖုဠာဒီနံ ဝိယ ဧကံသေနေဝ ဌိတိ နာမ နတ္ထိ, ဘိဇ္ဇနဓမ္မတာဝ နိယတာ။

တစေန သြနဒ္ဓ န္တိ အလ္လမနုဿစမ္မေန သြနဒ္ဓံ။ **သဟ ဝတ္ထေဘိ သောဘတီ** တိ ဂန္ဓာဒီဟိ မဏ္ဍိကုဏ္ဍလေဟိ စ စိတ္တကတမ္ပိ ရူပံ ဝတ္ထေဟိ သဟေဝ သောဘတိ, ဝိနာ ဝတ္ထေဟိ ဇေဂုစ္ဆံ ဟောတိ အနောလောကနက္ခမံ။

အလတ္တကကတာတိ အလတ္တကေန ရဥ္ဇိတာ။ **စုဏ္ဏကမက္ခိတ** န္တိ သာသပကက္ကေန မုခပီဠကာဒီနိ နီဟရိတွာ လောဏမတ္တိကာယ ဒုဋ္ဌလောဟိတံ ဝိလိယာပေတွာ တိလပိဋ္ဌေန လောဟိတံ ပသာဒေတွာ ဟလိဒ္ဒိယာ ဝဏ္ဏံ သမ္ပာဒေတွာ စုဏ္ဏကဂဏ္ဍိကာယ မုခံ ပဟရန္တိ, တေနေသ အတိဝိယ ဝိရောစတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

အဋ္ဌာပဒကတာ တိ ရသောဒကေန မက္ခိတွာ နလာဋပရိယန္တေ အာဝတ္တနပရိဝတ္တေ ကတွာ အဋ္ဌပဒကရစနာယ ရစိတာ။ **အဥ္ဇနီ** တိ အဥ္ဇနနာဠိကာ။

သြဒဟီတိ ဌပေသိ။ **ဟာသ**န္တိ တကရာဇာလံ။ **နာသဒာ**တိ န ဃဋ္ဋယိ။ **နိဝါပ**န္တိ နိဝါပသုတ္တေ ဝုတ္တနိဝါပတိဏ သဒိသဘောဇနံ။ **ကန္ဒန္တေ** တိ ဝိရဝမာနေ ပရိဒေဝမာနေ။ ဣမာယ ဟိ ကထာယ ထေရော မာတာပိတရော မိဂလုဒ္ဒကေ ဝိယ ကတွာ ဒဿေသိ, အဝသေသဉာတကေ မိဂလုဒ္ဒကပရိသံ ဝိယ, ဟိရညသုဝဏ္ဏံ တကရာဇာလံ ဝိယ, အတ္တနာ ဘုတ္တဘောဇနံ နိဝါပတိဏံ ဝိယ, အတ္တာနံ မဟာမိဂံ ဝိယ ကတွာ ဒဿေသိ။ ယထာ ဟိ မဟာမိဂေ ယာဝဒတ္ထံ နိဝါပ တိဏံ ခာဒိတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ ဒိသံ သြလောကေတွာ ''ဣမံ နာမ ဌာနံ ဂတဿ သောတ္ထိ ဘဝိဿတီ''တိ မိဂလုဒ္ဒကာနံ ပရိဒေဝန္တာနံယေဝ တကရံ အဃဋ္ဋယမာနော ဝ ဥပ္ပတိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဃနစ္ဆာယဿ ဆတ္တဿ ဝိယ ဂုမ္ဗဿ ဟေဋ္ဌာ မန္ဒမန္ဒေန တတေန ဗီဇယမာနော အာဂတမဂ္ဂံ သြလောကေန္တော တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝ ထေရော ဣမာ ကထာ ဘာသိတွာ အာကာသေနေဝ ဂန္တွာ မိဂစီရေ ပစ္စုပဋ္ဌာသိ။

ကသ္မာ ပန ထေရော အာကာသေန ဂတောတိ။ ပိတာ ကိရဿ သေဋ္ဌိ သတ္တသု ဒွာရကောဋ္ဌကေသု အဂ္ဂဠံ အပပေ တွာ မလ္လေ အာဏာပေသိ – ''သစေ နိက္ခမိတွာ ဂစ္ဆတိ , ဟတ္ထပာဒေသု နံ ဂဟေတွာ ကာသာယာနိ ဟရိတွာ ဂိဟိဝေသံ ဂဏှာပေထာ''တိ။ တသ္မာ ထေရော – ''ဧတေ မာဒိသံ မဟာခီဏာသဝံ ဟတ္ထေ ဝာ ပါဒေ ဝာ ဂဟေတွာ အပုညံ ပသဝေယျုံ, တံ နေသံ မာ အဟောသီ''တိ စိန္တေတွာ အာကာသေန အဂမာသိ။ ပရသမုဒ္ဒဝါသိတ္ထေရာနံ ပန – ''ဌိတကောဝ ဣမာ ကထာ ဘာသိတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ရညော ကောရဗျဿ မိဂစီရေ ပစ္စုပဋ္ဌာသီ''တိ အယံ ဝါစနာမဂ္ဂေါယေဝ။

၃၀၃. မိဂတေတိ တသ္မိံ ဥယျာနပာလသ္သ နာမံ။ **သောခေန္တော** တိ ဥယျာနမင်္ဂံ သမံ ကာရေတွာ တတ္ထ အန္တောဥ ယျာနေ တစ္ဆိတဗ္ဗယုတ္တဋ္ဌာနာနိ တစ္ဆာပေန္တော သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗယုတ္တာနိ ဌာနာနိ သမ္မဇ္ဇာပေန္တော တလု ကာသြကိရဏ-ပုပ္ဖဝိကိရဏ-ပုဏ္ဏဃဋ္ဋဌပန-ကဒလိက္ခန္ဓဌပနာဒီနိ စ ကရောန္တောတိ အတ္ထော။ **ယေန ရာဇာ ကော ရဗျော တေနုပသင်္ကမီ**တိ အမ္ဗပာကံ ရာဇာ သအာ ဣမသ္သ ကုလပုတ္တသ္သ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ, ပဿိတုကာမော တော်, အာဂတဘာဝံ ပနသ္သ န ဇာနာတိ, မဟာ ခော ပနာယံ ပဏ္ဏာကာရော, ဂန္တွာ ရညော အာရောစေဿာမီတိ စိန္တေ တွာ ယေန ရာဇာ ကောရဗျော တေနုပသင်္ကမိ။

ကိတ္တယမာနော အဟောသီ တိ သော ကိရ ရာဇာ ထေရံ အနုဿရိတွာ ဗလမဇ္ဈေပိ နာဋကမဇ္ဈေပိ – "ဒုက္ကရံ ကတံ ကုလပုတ္တေန တာဝ မဟန္တံ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ပုနနိဝတ္တိတွာ အနပလောကေန္တေနာ"တိ ဂုဏံ ကထေသိ, တံ ဂဟေတွာ အယံ ဝေမာဟ။ **ဝိဿဇ္ဇေထာတိ ဝတွာ**တိ ဩရောဓမဟာမတ္တဗလကာယာဒီသု ယဿ ယံ အနုစ္ဆဝိကံ, တဿ တံ အပေတွာတိ အတ္ထော။ **ဥဿဋ္ဌာယ ဥဿဋ္ဌာယာ** တိ ဥဿိတာယ ဥဿိတာယ, မဟာ မတ္တမဟာရဋ္ဌိကာဒီနံ ဝသေန ဥဂ္ဂတုဂ္ဂတမေဝ ပရိသံ ဂဟေတွာ ဥပသင်္ကမီတိ အတ္ထော။ **ဣဓ ဘဝံ ရဋ္ဌပာလော ဟ တ္ထတ္ထရေ နိသီဒတူ**တိ ဟတ္ထတ္ထရော တနုကော ဗဟာလပုပ္ဖာဒိဂုဏံ ကတွာ အတ္ထတော အဘိလက္ခိတော ဟော တိ, တာဒိသေ အနာပုစ္ဆိတွာ နိသီဒိတုံ န ယုတ္တန္တိ မညမာနော ဝေမာဟ။

၃၀၄. ဟာရိဇုညာနီတိ ဟာရိဇုညဘာတ ပရိက္ခယာ။ **ဇိဏ္ဏော** တိ ဇရာဇိဏ္ဏော။ **ဝုမော** တိ ဝယောဝုမော။ **မဟလ္လ ကော**တိ ဇာတိမဟလ္လကော။ **အဒ္ဓဂတော** တိ အဒ္ဓာနံ အတိက္ကန္တော။ **ဝယောအနုပ္ပတ္တော** တိ ပစ္ဆိမဝယံ အနုပ္ပတ္ တော။ **ပဗ္ဗဇတီ** တိ ခုရဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ, – "ဘန္တေ, မယာ ဒဟရကာလေ ဗဟုံ ကုသလံ ကတံ, ဣဒာနိ မဟလ္လကောမှိ, မဟလ္လကဿ စေသာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ, စေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာ အပ္ပဟရိတံ ကတွာ ဇီဝိဿ သာမိ, ပဗ္ဗာဇေထ မံ, ဘန္တေ,"တိ ကာရုညံ ဥပ္ပာဒေန္တော ယာစတိ, ထေရာ အနုကမ္ပာယ ပဗ္ဗာဇေန္တိ။ တံ သန္ဓာ ယေတံ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယတရေပိ ဧသေဝ နယော။

အပ္ပာဗာဓော တိ အရောဂေါ။ **အပ္ပာတင်္ကော** တိ နိဒ္ဒုက္ခော။ **သမဝေပာကိနိယာ**တိ သမဝိပာစနိယာ။ **ဂဟဏိယာ** တိ ကမ္မဇတေဇောဓာတုယာ။ တတ္ထ ယဿ ဘုတ္တဘုတ္တော အာဟာရော ဇီရတိ, ယဿ တ ပန ပုဋ္ဌဘတ္တံ ဝိယ တ ထေဝ တိဋ္ဌတိ, ဥဘောပေတေ န သမဝေပာကိနိယာ ဂဟဏိယာ သမန္နာဂတာ။ ယဿ ပန ဘုတ္တကာလေ ဘတ္တစ္ဆ န္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတေဝ, အယံ သမဝေပာကိနိယာ သမန္နာဂတော။ **နာတိသီတာယ နစ္စုဏှာယာ** တိ တေနေဝ ကာရဏေန နာ တိသီတာယ နစ္စုဏှာယ။ **အနုပုဗ္ဗေန** တိ ရာဇာနော တ ဟာရန္တီတိအာဒိနာ အနုက္ကမေန။ ဒုတိယတရေ ရာဇဘယ စောရဘယဆာတကဘယာဒိနာ အနုက္ကမေန။

၃၀၅. ဓမ္မုဒ္ဒေသာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ တိ ဓမ္မနိဒ္ဒေသာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **ဥပနိယျတီ** တိ ဇရာမရဏသန္တိကံ ဂစ္ဆတိ, အာယုက္ခ ယေန တ တတ္ထ နိယျတိ။ **အဒ္ဓုဝေ** တိ ဓုဝဋ္ဌာနဝိရဟိတော။ **အတာဏော**တိ တာယိတုံ သမတ္ထေန ဝိရဟိတော။ **အန ဘိဿရော**တိ အသရဏော အဘိသရိတွာ အဘိဂန္တွာ အဿာသေတုံ သမတ္ထေန ဝိရဟိတော။ **အဿကော** တိ နိ ဿကော သကဘဏ္ဍဝိရဟိတော။ **သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယံ** န္တိ သကဘဏ္ဍန္တိ သလ္လက္ခိတံ သဗ္ဗံ ပဟာယ လော ကေန ဂန္တဗ္ဗံ။ **တဏှာဒာသော**တိ တဏှာယ ဒာသော။

၃၀၆. ဟတ္ထိသ္မိံ န္တိ ဟတ္ထိသိပ္ပေ။ **ကတာဝီ**တိ ကတကရဏီယော, သိက္ခိတသိက္ခော ပဂုဏသိပ္ပောတိ အတ္ ထော။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ဦရုဗလီ**တိ ဦရုဗလသမ္ပန္နော။ ယဿ ဟိ ဖလကဥ္စ အာဝုဓဥ္စ ဂဟေတွာ ပရသေနံ ပဝိ သိတွာ အဘိန္နံ ဘိန္ဒတော ဘိန္နံ သန္ဓာရယတော ပရဟတ္ထဂတံ ရဇ္ဇံ အာဟရိတုံ ဦရုဗလံ အတ္ထိ, အယံ ဦရုဗလီ နာမ။ **ဗာဟုဗလီ**တိ ဗာဟုဗလသမ္ပန္နော။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ **အလမတ္တော** တိ သမတ္ထအတ္တဘာဝေ။

ပရိယောဓာယ ဝတ္တိဿန္တိ တိ ဥပ္ပန္နံ ဥပ္ပဒ္ဒဝံ ဩဓာယ အဝတ္ထရိတွာ ဝတ္တိဿန္တီတိ သလ္လက္ခေ တွာ ဂဟိတာ။

သံဝိဇ္ဇတိ ခော, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဣမသ္မိံ ရာဇကုလေ ပဟူတံ ဟိရညသုဝဏ္ဏ န္တိ ဣဒံ သော ရာဇာ ဥပရိ ဓမ္မုဒ္ဒေ သဿ ကာရဏံ အာဟရန္တော အာဟ။

အထာပရံ တေဒတေစာတိ ဇတံ ''ပဿာမိ လောကေ''တိအာဒိနာ နယေန စတုန္နံ ဓမ္မုဒ္ဒေသာနံ အနုဂီတိံ အတေစ။

၃၀၇. တတ္ထ **ဘိယ္យော၀ ကာမေ အဘိပတ္ထယန္တိ** တိ ဇကံ လဘိတ္ဝာ ဒွေ၀ ပတ္ထယန္တိ, ဒွေ၀ လဘိတ္ဝာ စ တ္တာရောတိ ဧဝံ ဥတ္တရုတ္တရိ ၀တ္ထုကာမကိလေသကာမေ ပတ္ထယန္တိယေ၀။

ပသယ္ဟကာတိ သပတ္တဂဏံ အဘိဘဝိတ္ဝာ။ **သသာဂရန္တ** န္တိ သဒ္ဓိံ သာဂရန္တေန။ **ဩရံ သမုဒ္ဒဿာ** တိ ယံ သ မုဒ္ဒဿ ဩရတော သကရဋ္ဌံ, တေန အတိတ္တရူပောတိ အတ္ထော။ **န ဟတ္ထိ** တိ န ဟိ အတ္ထိ။

အဟော ၀တာ နောတိ အဟော ၀တ နု, အယမေ၀ တ ဟဒ္ဓော။ **အမရာတိ စာဟူ**တိ အမရံ ဣတိ စ အာဟု။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယံ မတံ ဉာတီ ပရိတရေတ္ဝာ ကန္ဒန္တိ, တံ – ''အဟော ၀တ အမ္ဟာကံ ဘာတာ မတော, ပုတ္တော မ တော''တိအာဒီနိပိ ၀ဒန္တိ။

ဖုသန္တိ ဖဿာ န္တိ မရဏဖဿံ ဖုသန္တိ။ **တထေ၀ ဖုဋ္ဌော** တိ ယထာ ဗာလော, ဓီရောပိ တထေ၀ မရဏဖဿေန ဖုဋ္ဌော, အဖုဋ္ဌော နာမ နတ္ထိ, အယံ ပန ဝိသေသော။ **ဗာလော စ ဗာလျာ ၀ဓိတော၀ သေတိ** တိ ဗာလော ဗာလဘာဝေန မရဏဖဿံ အာဂမ္မ ၀ဓိတော၀ သေတိ အဘိဟတော၀ သယတိ။ အကတံ ၀တ မေ ကလျာဏန္တိအာဒိဝိပ္ပဋိသာရ၀ သေန စလတိ ၀ေဓတိ ဝိပ္ဖန္ဒတိ။ **ဓီရော စ န ၀ေဓတီ**တိ ဓီရော သုဂတိနိမိတ္တံ ပဿန္တော န ၀ေဓတိ န စလတိ။

ယာယ တေသာနံ ဣဓာဓိဂစ္ဆတီ တိ ယာယ ပညာယ ဣမသ္မိံ လောကေ သဗ္ဗကိစ္စတေသာနံ အရဟတ္တံ အဓိဂစ္ဆ တိ, သာ၀ ဓနတော ဥတ္တမတရာ။ **အဗျောသိတတ္တာ** တိ အပရိယောသိတတ္တာ, အရဟတ္တပတ္တိယာ, အဘာဝေနာ တိ အတ္ထော။ **ဘတဘဝေသူ**တိ ဟီနပ္ပဏီတေသု ဘဝေသု။

ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောက န္တိ တေသု ဟပံ ကရောန္တေသု ယော ကောစိ သတ္တော ပရမ္ပရာယ သံသာရံ အာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ ဥပေတိ။ **တဿပ္ပပညော** တိ တဿ တာဒိသဿ အပ္ပပညဿ အညော အပ္ပ ပညော အဘိသဒ္ဒဟန္တော။

သကမ္မုနာ ဟညတီတိ အတ္တနာ ကတကမ္မ၀သေန ''ကသာဟိပိ တာလေတီ''တိအာဒီဟိ ကမ္မကာရဏာဟိ ဟညတိ။ **ပေစ္စ ပရမှိ လောကေ** တိ ဣတော ဂန္တ္ဝာ ပရမှိ အဟာယလောကေ။

ဝိရူပရူပေနာတိ ဝိဝိဓရူပေန, နာနာသဘာဝေနာတိ အတ္ထော။ **ကာမဂုဏေသူ**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကေသု သဗ္ဗ ကာမဂုဏေသု အာဒီနဝံ ဒိသ္ဝာ။ **ဒဟရာ**တိ အန္တမသော ကလလမတ္တဘာဝံ ဥပာဒာယ တရုဏာ။ **ဝုဒ္ဓာ** တိ ၀ဿသတာတိ ဣန္တာ။ **အပဏ္ဏကံ သာမညမေ၀ သေယျော** တိ အဝိရုဒ္ဓံ အဒ္ဝေဇ္ဈဂါမိ ဧကန္တနိယျာနိကံ သာမညမေ၀ ''သေယျော, ဥတ္တရိတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စာ''တိ ဥပဓာရေတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိတောသ္မိ မဟာရာဇာတိ။ တသ္မာ ယံ တ္ဝံ ၀ဒသိ – ''ကိံ ဒိသ္ဝာ ဝာ သုတ္ဝာ ဝာ''တိ, ဣဒံ ဒိသ္ဝာ စ သုတ္ဝာ စ ပဗ္ဗဇိတောသ္မီတိ မံ ဓာရေဟီတိ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ရဋ္ဌပာလသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မဃဒေ၀သုတ္တ၀ဏ္ဏနာ

၃၀၈. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဃဒေ၀သုတ္တံ။ တတ္ထ **မဃဒေ၀အမ္ဗ၀နေ** တိ ပုဗ္ဗေ မဃဒေ၀ော နာမ ရာဇာ တံ အမ္ဗ၀ နံ ရောပေသိ။ တေသု ရုက္ခေသု ပလုဇ္ဇမာနေသု အပရဘာဂေ အညေပိ ရာဇာနော ရောပေသုံယေ၀။ တံ ပန ပဌမတေဟာရ ၀သေန မဃဒေ၀မ္ဗ၀နန္တွေ၀ သင်္ခံ ဂတံ။ **သိတံ ပါတ္ဝါကာသီ**တိ သာယန္ဟသမယေ ဝိဟာရစာရိကံ စရမာနော ရမဏီ ယံ ဘူမိဘာဂံ ဒိသ္ဝာ – ''၀သိတပုဗ္ဗံ နု ခော မေ ဣမသ္မိံ ဩကာသေ''တိ အာ၀ဇ္ဇန္တော – ''ပုဗ္ဗေ အဟံ မဃဒေ၀ော နာမ ရာဇာ ဟုတ္ဝာ ဣမံ အမ္ဗ၀နံ ရောပေသိံ, ဇတ္ထေ၀ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတ္ဝာ ဗြဟ္မ

လောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ ခော ပနေတံ ကာရဏံ ဘိက္ခူသင္ဃဿ အပာကဋံ, ပာကဋံ ကရိဿာမီ''တိ အဂ္ဂဂ္ဂဒန္တေ ဒ ဿေန္တော သိတံ ပါတု အကာသိ။

ဓမ္မော အဿ အတ္ထီတိ **ဓမ္မိကော** ။ ဓမ္မေန ရာဇာ ဇာတောတိ **ဓမ္မရာဇာ။ ဓမ္မေ ဌိတော** တိ ဒသကုသလကမ္မပထ ဓမ္မေ ဌိတော။ **ဓမ္မံ စရတီ** တိ သမံ စရတိ ။ တတ္ရ **ဗ္ရာဟ္မဏဂဟပတိကေသု** တိ ယောပိ သော ပုဗ္ဗရာဇူဟိ ဗ္ရာဟ္မဏာနံ ဒိန္နပရိဟာရော, တံ အပာပေတွာ ပကတိနိယာမေနေဝ အဒာသိ, တထာ ဂဟပတိကာနံ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ပက္ခ ဿာ**တိ ဣမိနာ ဟဋ္ဌပါရိကပက္ခောပိ သင်္ဂဟိတော။ အဋ္ဌမီဥပေါသထဿ ဟိ ပစ္စုဂ္ဂမနာနုဂ္ဂမနဝသေန သတ္တမိယ ဥ နဝမိယဥ, စာတုဒ္ဒသပန္နရသာနံ ပစ္စုဂ္ဂမနာနုဂ္ဂမနဝသေန တေရသိယဥ ပါဋိပဒေ စာတိ ဣမေ ဒိဝသာ **ဟဋ္ဌပါရိ ကပက္ခာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေသုပိ ဥပေါသထံ ဥပဝသိ။

၁၀၉. ဒေဝဒူတာတိ ဒေဝေါတိ မစ္စု, တဿ ဒူတာတိ ဒေဝဒူတာ။ သိရသ္မိဥဟိ ပလိတေသု ပါတုဘူတေသု မစ္စုရာဇဿ သ သန္တိကေ ဌိတော ဝိယ ဟောတိ, တသ္မာ ပလိတာနိ မစ္စုဒေဝဿ ဒူတာတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဒေဝါ ဝိယ ဒူတာတိပိ ဒေဝဒူ တာ။ ယထာ ဟိ အလင်္ကတပဋိယတ္တာယ ဒေဝတာယ အာကာသေ ဌတွာ ''အသုကဒိဝသေ မရိဿတီ''တိ ဝုတ္တေ တံ တထေဝ ဟောတိ, ဧဝံ သိရသ္မိံ ပလိတေသု ပါတုဘူတေသု ဒေဝတာဗျာကရဏသဒိသမေဝ ဟောတိ။ တသ္မာ ပလိတာနိ ဒေဝသဒိသာ ဒူတာတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါနံ ဒူတာတိပိ **ဒေဝဒူတာ**။ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာ ဟိ ဇိဏ္ဏဗျာဓိတမတပဗ္ဗဇိ တေ ဒိသွာဝ သံဝေဂမာပဇ္ဇိတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇန္တိ။ ယထာဟ –

''ဇိဏ္ဏဥ ဒိသွာ ဒုခိတဥ ဗျာဓိတံ၊
မတဥ ဒိသွာ ဂတမာယုသင်္ခယံ။
ကာသာယဝတ္ထံ ပဗ္ဗဇိတဥ ဒိသွာ၊
တသ္မာ အဟံ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇာ''တိ။

ဣမိနာ ပရိယာယေန ပလိတာနိ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါနံ ဒူတတ္တာ ဒေဝဒူတာတိ ဝုစ္စန္တိ။

ကပ္ပကဿ ကာမဝရံ ဒတွာ တိ သတသဟဿုဋ္ဌာနကံ ဇေဋ္ဌကကာမံ ဒတွာ။ ကသ္မာ အဒာသိ? သံဝိဂ္ဂမာနသ တ္တာ။ တဿ ဟိ အဥ္ဇလိသ္မိံ ဌပိတာနိ ပလိတာနိ ဒိသွာဝ သံဝေဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အညာနိ စတုရာသီတိဝဿသဟဿ သာနိ အာယု အတ္ထိ, ဧဝံ သန္တေပိ မစ္စုရာဇဿ သန္တိကေ ဌိတံ ဝိယ အတ္တာနံ မညမာနော သံဝိဂ္ဂေါ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ရော စေတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''သိရေ ဒိသွာန ပလိတံ၊ မဃဒေဝေါ ဒိသမ္ပတိ။
သံဝေဂံ အလဘီ ဓီရော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယီ''တိ။

အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ –

''ဥတ္တမင်္ဂရုဟာ မယှံ၊ ဣမေ ဇာတာ ဝယောဟရာ။
ပါတုဘူတာ ဒေဝဒူတာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသမယော မမာ''တိ။

ပုရိသယုဂေတိ ဝံသသမ္ဘဝေ ပုရိသေ။ **ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ** တိ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇန္တာပိ ဟိ ပဌမံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ပဗ္ဗဇန္တိ, တတော ပဋ္ဌာယ ဝဍ္ဎိတေ ကေသေ ဗန္ဓိတွာ ဇဋာကလာပဓရာ ဟုတွာ ဝိစရ န္တိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတော ပန အနေသနံ အနနုယုဥ္ဇိတွာ ရာဇဂေဟတော အာဟဋဘိ က္ခာယ ယာပေန္တော ဗြဟ္မဝိဟာရံ ဘာဝေသိ။ တသ္မာ သော **မေတ္တာသဟဂတေနာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ကုမာရကီဠိတံ ကီဠီတိ အဋ္ဌေန အင်္ဂ ပရိဟရိယမာနော ကီဠိ။ မာလာကလာပံ ဝိယ ဟိ နံ ဥက္ခိပိတွာဝ ဝိစရိံသု။ **ရ ညော မဃဒေဝဿ ပုတ္တော။ပေ။ ပဗ္ဗဇီ**တိ ဣမဿ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသေ ပဥ မင်္ဂလာနိ အဟေသုံ။ မဃဒေဝရညော မ တကဘတ္တံ, တဿ ရညော ပဗ္ဗဇိတမင်္ဂလံ, တဿ ပုတ္တဿ ဆတ္တုဿာပနမင်္ဂလံ, တဿ ပုတ္တဿ ဥ

ပရဇ္ဇမင်္ဂလံ, တဿ ပုတ္တဿ နာမကရဏမင်္ဂလန္တိ ကေသုဉ္စိ ယေဝ သမယေ ပဥ္စ မင်္ဂလာနိ အဟေသုံ, သကလဇမ္ဗုဒီပတလေ ဥန္နင်္ဂလမဟောသိ။

၁၁၁. ပုတ္တပပုတ္တကာ တိ ပုတ္တာ စ ပုတ္တပုတ္တာ စာတိ ဧဝံ ပဝတ္တာ တဿ ပရမ္ပရာ။ **ပစ္ဆိမကော အဟောသီ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပစ္ဆိမကော အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော ကိရ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော – ''ပဝတ္တတိ နု ခော တံ မယာ မနုဿလောကေ နိဟတံ ကလျာဏဝတ္တ''န္တိ အာဝဇ္ဇန္တော အဒ္ဒသ – ''တ္တေကံ အဒ္ဓါနံ ပဝတ္တတိ, ဣဒါနိ န ပဝတ္တိဿတီ''တိ။ န ခော ပနာဟံ မယ္ဟံ ပဝေဏိယာ ဥစ္ဆိဇ္ဇိတုံ ဒဿာမီတိ အတ္တနော ဝံသေ ဇာတရညော ယေဝ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဝံသဿ နေမိ ဃဋေန္တော ဝိယ နိဗ္ဗတ္တော, တေနေဝဿ နိမိတိ နာမံ အဟောသိ။ ဣတိ သော ပဗ္ဗဇိတရာဇူနံ သဗ္ဗပစ္ဆိမကော ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိတောတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပစ္ဆိမကော အဟောသိ။ ဂုဏေဟိ ပန အတိရေကတရော။ တဿ ဟိ သဗ္ဗရာဇူဟိ အတိရေကတရာ ဒွေ ဂုဏာ အဟေသုံ ။ စတူသု ဒွာရေသု သတသဟဿံ သတသဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒေဝသိကံ အနံ အအာသိ, အနုဟေသထိကဿ စ ဒဿနံ နိတရေသိ။ အနုဟေသထိကေသု ဟိ ရာဇာနံ ပဿိဿာမာတိ ဂတေသု ဒေဝတရိကော ပုစ္ဆတိ ''တုမ္ဟေ ဥပောသထိကာ နော တ''တိ။ ယေ အနုဟေသထိကာ ဟောန္တိ, တေ နိတရေတိ ''အနုဟေသထိကာနံ ရာဇာ ဒဿနံ န ဒေတီ''တိ။ ''မယံ ဇနပဒတသိနော ကာလေ ဘောဇနံ ကုဟိံ လဘိဿာမာ''တိပိ တတ္ထ ဝစနောကာသော နတ္ထိ။ စတူသု ဟိ ဒွာရေသု ရာဇင်္ဂဏေ စ အနေကာနိ ဘတ္တစာဋိသဟဿာနိ ပဋိယတ္တာနေဝ ဟောန္တိ။ တသ္မာ မဟာဇနော ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနေ မဿုံ ကာရေတွာ န္ဟာယိတွာ ဝတ္ထာနိ ပရိဝတ္တေတွာ ယထာရုစိတံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥပောသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ရညော ဂေဟဒွာရံ ဂစ္ဆတိ။ ဒေတရိကေန ''ဥပောသထိကာ တုမ္ဟေ''တိ ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတာ ''အာမ အာမာ''တိ ဝဒန္တိ။ တေန ဟိ အာဂစ္ဆထာတိ ပဝေသေတွာ ရညော ဒဿေတိ။ ဣတိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ဂုဏေဟိ အတိရေကတရော အဟောသိ။

၁၁၂. ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနန္တိ တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တဒေဝါနံ။ တေ ကိရ ဒေဝါ ဝိဒေဟရဋ္ဌေ မိထိလနဂရဝါသိနော ရညော ဩဝါဒေ ဌတွာ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိတွာ ဥပောသထကမ္မံ ကတွာ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တာ ရညော ဂုဏကထံ ကထေန္တိ။ တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ဒေဝါနံ တာဝတိံသာန''န္တိ။

နိသိန္နော ဟောတီတိ ဟာသာဒဝရဿ ဥပရိဂတော အနန္တ သီလဥ္စ ဥပပရိက္ခမာနော နိသိန္နော ဟောတိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''အဟံ နု ခော မဟန္တံ ဥအာဟု သီလံ, ယဒိ အဟံ မဟန္တံ, အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အာနမေဝ ဒဿာမိ။ အထ သီလံ, သီလမေဝ ပူရိဿာမီ''တိ။ တဿ ''ဣဒံ မဟန္တံ ဣဒံ မဟန္တ''န္တိ နိစ္ဆိတုံ အသက္ကောန္တဿေဝ သက္ကော ဂန္တွာ ပုရတော ဟတုရဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အထ ခော, အာနန္ဒ,။ပေ.။ သမ္မုခေ ဟတုရဟောသီ** တိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''ရညော ကင်္ခာ ဥပ္ပန္နာ, တဿ ကင်္ခစ္ဆေဒနတ္ထံ ပဥှဟဥ္စ ကထေဿာမိ, ဣဓာဂမနတ္ထာယ ပဋိညဥ္စ ဂဏှိဿာမီ''တိ ။ တသ္မာ ဂန္တွာ သမ္မုခေ ဟတုရဟောသိ။ ရာဇာ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ရူပံ ဒိသွာ ဘီတော အဟောသိ လောမဟဋ္ဌဇာတော။ အထ နံ သက္ကော – ''မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, ဝိဿတ္တော ပဥှံ ပုစ္ဆ, ကင်္ခံ တေ ပဋိဝိနောဒေဿာမီ''တိ အာဟ။

ရာဇာ –

''ပုစ္ဆာမိ တံ မဟာရာဇ၊ သဗ္ဗဘူတာနမိဿရ။
အနံ ဝါ ဗြဟ္မစရိယံ ဝါ၊ ကတမံ သု မဟပ္ဖလ''န္တိ။ –

ပဥှံ ပုစ္ဆိ။ သက္ကော – ''အနံ နာမ ကိံ, သီလမေဝ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ မဟန္တံ။ အဟဥှိ ပုဗ္ဗေ, မဟာရာဇ, ဒသဝသ္ဝသသဟဿာနိ ဒသန္နံ ဇဋိလသဟဿာနံ အနံ ဒတွာ ပေတ္တိဝိသယတော န မုတ္တော, သီလဝန္တာ ပန မယ္ဟံ အနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ''တိ ဝတွာ ဣမာ ကထာ အတေစ –

''ဟီနေန ဗြဟ္မစရိယေန၊ ခတ္တိယေ ဥပပဇ္ဇတိ။
မဇ္ဈိမေန စ ဒေဝတ္တံ၊ ဥတ္တမေန ဝိသုဇ္ဈတိ။

န ဟေတေ သုလဘာ ကာယာ၊ ယာစယောဂေန ကေနစိ။
ယေ ကာယေ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ အနာကရာ တပဿိနော''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၄၂၉-၄၃၀)။

ဧဝံ ရညော ကင်္ခံ ဝိနောဒေတွာ ဒေဝလောကဂမနာယ ပဋိညာဂဟဏတ္ထံ **လာဘာ တေ မဟာရာဇာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဝိကမ္ပမာနော** တိ အဘာယမာနော။ **အဓိတသေသီ**တိ အဟံ မဟာဇနံ ကုသလံ သမာဒပေမိ, ပုညဝန္တာနံ ပန ဝသနဋ္ဌာနံ ဒိသွာ အာဂတေန မနုဿပထေ သုခံ ကထေတုံ ဟောတီတိ အဓိတသေသိ။

၃၁၃. ဧဝံ ဘဒ္ဒန္တတ တိ ဧဝံ ဟောတု ဘဒ္ဒကံ တဝ ဝစနန္တိ ဝတွာ။ **ယောဇေတွာ**တိ ဧကသ္မိံယေဝ ယုဂေ သဟဿအဿာဇာနီယေ ယောဇေတွာ။ တေသံ ပန ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ယောဇနကိစ္စံ နတ္ထိ, မနံ အာဂမ္မ ယုတ္တာယေဝ ဟောန္တိ။ သော ပန ဒိဗ္ဗရထော ဒိယမုယောဇနသတိကော ဟောတိ, နဒ္ဓိတော ပဋ္ဌာယ ရထသီသံ ပညာသယောဇနာနိ, အက္ခဗန္ဓော ပဏ္ဏာသယောဇနာနိ, အက္ခဗန္ဓတော ပဋ္ဌာယ ပစ္ဆာဘာဂေ ပဏ္ဏာသယောဇနာနိ, သဗ္ဗော သတ္တဝဏ္ဏရတနမယော။ ဒေဝလောကော နာမ ဥဒ္ဓံ, မနုဿလောကော အဓော, တသ္မာ ဟေဋ္ဌာမုခံ ရထံ ပေသေသီတိ န သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ။ ယထာ ပန ပကတိမဂ္ဂံ ပေသေတိ, ဧဝမေဝ မနုဿာနံ သာယမာသဘတ္တေ နိဋ္ဌိတေ စန္ဒေန သဒ္ဓိံ ယုဂနဒ္ဓံ ကတွာ ပေသေသိ, ယမကစန္ဒာ ဥဋ္ဌိတာ ဝိယ အဟေသုံ။ မဟာဇနော ဒိသွာ ''ယမကစန္ဒာ ဥဂ္ဂတာ''တိ အာဟ။ အာဂစ္ဆန္တေ အာဂစ္ဆန္တေ န ယမကစန္ဒာ, ဧကံ ဝိမာနံ, န ဝိမာနံ, ဧကော ရထောတိ။ ရထောပိ အာဂစ္ဆန္တော အာဂစ္ဆန္တော ပကတိရထပ္ပမာဏော၀, အဿာပိ ပကတိအဿပ္ပမာဏာ၀ အဟေသုံ။ ဧဝံ ရထံ အာဟရိတွာ ရညော ဟာသာဒံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပာစီနသီဟပဉ္ဇရဋ္ဌာနေ ရထံ နိဝတ္တေတွာ အာဂတမဂ္ဂါဘိမုခံ ကတွာ သီဟပဉ္ဇရေ ဌတွာ၀ အာရောဟနသဇ္ဇံ ဌပေသိ။

အဘိရုဟ မဟာရာဇာတိ ရာဇာ – ''ဒိဗ္ဗယာနံ မေ လဒ္ဓ''န္တိ န တာဝဒေဝ အဘိရုဟိ, နာဂရာနံ ပန ဩဝါဒံ အဒာသိ ''ပဿထ တာတာ, ယံ မေ သက္ကေန ဒေဝရညာ ဒိဗ္ဗရထော ပေသိတော, သော စ ခေါ န ဇာတိဂေါတ္တံ တ ကုလပ္ပဒေသံ တ ပဋိစ္စ ပေသိတော, မယှံ ပန သီလာစာရဂုဏေ ပသီဒိတွာ ပေသိတော။ သစေ တုမှေပိ သီလံ ရက္ခိဿထ, တုမှာကမ္ပိ ပေသေဿတိ, ဧဝံ ရက္ခိတုံ ယုတ္တံ နာမေတံ သီလံ။ နာဟံ ဒေဝလောကံ ဂန္တွာ စိရာယိဿာမိ, အပ္ပမတ္တာ ဟောထ''တိ မဟာဇနံ ဩဝဒိတွာ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ရထံ အဘိရုဟိ။ တတော မာတလိ သင်္ဂါဟကော ''အဟမ္ပိ မဟာရာဇဿ မမာနုစ္ဆဝိကံ ကရိဿာမီ''တိ အာကာသမှိ ဒွေ မဂ္ဂေ ဒဿေတွာ **အပိစ မဟာရာဇာ**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ကတမေနာ**တိ, မဟာရာဇ, ဣမေသု မဂ္ဂေသု ဧကော နိရယံ ဂစ္ဆတိ, ဧကော ဒေဝလောကံ, တေသု တံ ကတမေန နေမိ။ **ယေနာ**တိ ယေန မဂ္ဂေန ဂန္တွာ ယတ္ထ ဟာပကမ္မန္တာ ဟာပကာနံ ကမ္မာနံ ဝိပာကံ ပဋိသံဝေဒိယန္တိ, တံ ဌာနံ သက္ကာ ဟောတိ ပဿိတုန္တိ အတ္ထော။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ ဇာတကေပိ –

''ကေန တံ နေမိ မဂ္ဂေန၊ ရာဇသေဋ္ဌ ဒိသမ္ပတိ။
ယေန တ ဟာပကမ္မန္တာ၊ ပုညကမ္မာ စ ယေ နရာ''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၄၅၀) –

ကထာယ အယမေဝတ္ထော။ တေနေတဟ –

''နိရယေ တာဝ ပဿာမိ၊ အာတသေ ဟာပကမ္မိနံ။
ဌာနာနိ လုဒ္ဒကမ္မာနံ၊ ဒုဿီလာနဉ္စ ယာ ဂတီ''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၄၅၁)။

ဥဘယေနေဝ မံ မာတလိ နေဟီတိ မာတလိ ဒွီဟိ မဂ္ဂေဟိ မံ နေဟိ, အဟံ နိရယံ ပဿိတုကာမော ဒေဝလောကမ္ပီတိ။ ပဌမံ ကတမေန နေမီတိ။ ပဌမံ နိရယမဂ္ဂေန နေဟီတိ။ တတော မာတလိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ရာဇာနံ ပဉ္စဒသ မဟာနိရယေ ဒဿေသိ။ ဝိတ္ထာရကထာ ပနေတ္ထ –

''ဒဿေသိ မာတလိ ရညော၊ ဒုဂ္ဂံ ဝေတရဏိံ နဒိံ။
ကုထိတံ ခါရသံယုတ္တံ၊ တတ္တံ အဂ္ဂိသိခူပမ''န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၄၅၂) –

ဇာတကေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ နိရယံ ဒဿေတွာ ရထံ နိဝတ္တေတွာ ဒေဝလောကာဘိမုခံ ဂန္တွာ ဗီရဏီဒေဝ ဓီတာယ သောဏဒိန္နဒေဝပုတ္တဿ ဂဏဒေဝပုတ္တာနဉ္စ ဝိမာနာနိ ဒဿေန္တော ဒေဝလောကံ နေသိ။ တတ္ထာပိ ဝိတ္ထာရကထာ –

“ယဒိ တေ သုတာ ဗီရဏီ ဇီဝလောကေ၊
အာမာယဒာသီ အဟု ဗြာဟ္မဏဿ။
သာ ပတ္တကာလေ အတိထိံ ဝိဒိတွာ၊
မာတာဝ ပုတ္တံ သကိမာဘိနန္ဒီ။
သံယမာ သံဝိဘာဂါ စ၊
သာ ဝိမာနသ္မိ မောဒတီ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၅၀၇) –

ဇာတကေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဇဝံ ဂစ္ဆတော ပန တဿ ရထနေမိ ဝဋ္ဋိယာ စိတ္တကူဋဒွါရကောဋ္ဌကဿ ဥမ္မာရေ ပဟတမတ္တေဝ ဒေဝန ဂရေ ကောလာဟလံ အဟောသိ။ သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ ဧကကံယေဝ ဩဟာယ ဒေဝသင္ဃော မဟာသတ္တံ ပစ္စုဂ္ဂမန မကာသိ, တံ ဒေဝတာနံ အာဒရံ ဒိသွာ သက္ကော စိတ္တံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော – “အဘိရမ, မဟာရာဇ, ဒေ ဝေသု ဒေဝါနုဘာဝေနာ”တိ အာဟ။ ဇဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “အယံ ရာဇာ အဇ္ဇ အာဂန္တွာ ဧကဒိဝသေနေဝ ဒေဝဂ ဏံ အတ္တနော အဘိမုခမကာသိ။ သစေ ဧကံ ဒွေဝ ဒိဝသေ ဝသိဿတိ, န မံ ဒေဝတာ ဩလောကေဿန္တီ”တိ။ သော ဥသူ ယမာနော, “မဟာရာဇ, တုယှံ ကမ္မသ္မိ ဒေဝလောကေ ဝသိတုံ ပုညံ နတ္ထိ, အညေသံ ပုညေန ဝသာဟီ”တိ ကမ္မိနာ အဓိပ္ပ ဟာယေန ဇဝမာဟ။ ဗောဓိသတ္တော – “နာသက္ခိ ဇရသက္ကော မနံ သန္ဓာရေတုံ, ပရံ နိဿာယ လဒ္ဓံ ခော ပန ယာစိတ္ တ လဒ္ဓဘဏ္ဍကံ ဝိယ ဟောတီ”တိ ပဋိက္ခိပန္တော **အလံ မာရိသာ**တိအာဒိမာဟ။ ဇာတကေပိ ဝုတ္တံ –

“ယထာ ယာစိတကံ ယာနံ၊ ယထာ ယာစိတကံ ဓနံ။
ဇဝံသမ္ပဒမေဝေ တံ၊ ယံ ပရတော အနုပစ္စယာ။
န စာဟမေတမိစ္ဆာမိ၊ ယံ ပရတော အနုပစ္စယာ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၅၈၅-၅၈၆) –

သဗ္ဗံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဗောဓိသတ္တော ပန မနုဿတ္တဘာဝေန ကတိတရေ ဒေဝလောကံ ဂတောတိ။ စတ္တာရော – မန္ဓာတု ရာဇကာလေ သာဓိနရာဇကာလေ ဂုတ္တိလဝီဏာတဒကကာလေ နိမိမဟာရာဇကာလေတိ။ သော မန္ဓာတုကာလေ ဒေဝ လောကေ အသင်္ချေယျံ ကာလံ ဝသိ, တသ္မိဉ္ဟိ ဝသမာနေယေဝ ဆတ္တိံသ သက္ကာ စဝိံသု။ သာဓိနရာဇကာလေ သ တ္တာဟံ ဝသိ, မနုဿဂဏနာယ သတ္တ ဝဿသတာနိ ဟောန္တိ။ ဂုတ္တိလဝီဏာတဒကကာလေ စ နိမိရာဇကာလေ စ မု ဟုတ္တမတ္တံ ဝသိ, မနုဿဂဏနာယ သတ္တ ဒိဝသာနိ ဟောန္တိ။

၃၁၄. တတ္ထေဝ မိထိလံ ပဋိနေသီတိ ပဋိနေတွာ ပကတိသိရိဂဗ္ဘေယေဝ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

၃၁၅. ကဠာရဇနကောတိ တဿ နာမံ။ ကဠာရဒန္တတာယ ပန ကဠာရဇနကောတိ ဝုတ္တော။ **န သော အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇီ**တိ တွေကမတ္တမေဝ န အကာသိ, သေသံ သဗ္ဗံ ပာကတိကမေဝ အဟောသိ။

၃၁၆. သမုစ္ဆေဒေါ ဟောတီတိ တွေ ကလျာဏဝတ္တံ ကော သမုစ္ဆိန္ဒတိ, ကေန သမုစ္ဆိန္နံ, ကော ပဝတ္ တေတိ, ကေန ပဝတ္တိတံ နာမ ဟောတီတိ အယံ ဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ သီလဝတ ဘိက္ခု “န သက္ကာ မယာ အရ ဟတ္တံ လဒ္ဓုံ”န္တိ ဝီရိယံ အကရောန္တော သမုစ္ဆိန္ဒတိ။ ဒုဿီလေန သမုစ္ဆိန္နံ နာမ ဟောတိ။ သတ္တ သေခါ ပဝတ္ တေန္တိ။ ခီဏာသဝေန ပဝတ္တိတံ နာမ ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝာတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဃဒေဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. မခုရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁၇. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** မခုရသုတ္တံ။ တတ္ထ **မဟာကစ္စာနော** တိ ဂိဟိကာလေ ဥဇ္ဇေနိကရညော ပုရောဟိတပုတ္တော အဘိရူပော ဒဿနီယော ပာသာဒိကော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော စ။ **မခုရာယန္တိ** ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ **ဂုန္ဒာဝနေ** တိ ကဏှကဂုန္ဒာဝနေ ။ **အဝန္တိပုတ္တော** တိ အဝန္တိရဋ္ဌေ ရညော ဓီတာယ ပုတ္တော။ **ဝုဒ္ဓော စေဝ အရဟာ စာ** တိ ဒဟာရံ အရဟန္တမ္ပိ န တထာ သမ္ဘာဝေန္တိ ယထာ မဟလ္လကံ, ထေရော ပန ဝုဒ္ဓော စေဝ အဟောသိ အရဟာ စ။ **ဗြာဟ္မဏာ, ဘော ကစ္စာနာ**တိ သော ကိရ ရာဇာ ဗြာဟ္မဏလဒ္ဓိကော, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော** တိအာဒီသု ဇာတိဂေါတ္တာဒီနံ ပညာပနဋ္ဌာနေ ဗြာဟ္မဏာဝ သေဋ္ဌာတိ ဒဿေတိ။ **ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော**တိ ဣတရေ တယော ဝဏ္ဏာ ဟီနာ လာမကာတိ ဝဒတိ။ **သုက္ကော** တိ ပဏ္ဍရော။ **ကဏှော**တိ ကာဠကော။ **သုဇ္ဈန္တီ** တိ ဇာတိဂေါတ္တာဒိပညာပနဋ္ဌာနေသု သုဇ္ဈန္တိ။ **ဗြဟ္မုနော ပုတ္တာ** တိ မဟာဗြဟ္မုနော ပုတ္တာ။ **ဩရသာ မုခတော ဇာတာ**တိ ဥရေ ဝသိတွာ မုခတော နိက္ခန္တာ, ဥရေ ကတွာ သံဝဍ္ဎိတာတိ ဝာ ဩရသာ။ **ဗြဟ္မဇာ** တိ ဗြဟ္မတော နိဗ္ဗတ္တာ။ **ဗြဟ္မနိမ္မိတာ**တိ ဗြဟ္မုနာ နိမ္မိတာ။ **ဗြဟ္မဒာယာဒာ** တိ ဗြဟ္မုနော ဒါယာဒါ။ **ဃောသောယေဝ ခေါ ဧသော**တိ ဝေါဟာရမတ္တမေဝေတံ။

၃၁၈. **ဣဇ္ဈေယျာ** တိ သမိဇ္ဈေယျ, ယတ္တကာနိ ဓနာဒီနိ ပတ္ထေယျ, တတ္တကေဟိဿ မနောရထော ပူရေယျာတိ အတ္ထော။ **ခတ္တိယောပိဿာဿ** တိ ခတ္တိယောပိ အဿ ဣဿရိယသမ္ပတ္တဿ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ အဿ။ **နေသံ ဧတ္ထ ကိဉ္စိ** တိ န ဧတေသံ ဧတ္ထ ကိဉ္စိ။

၃၂၂. **အာသနေန ဝါ နိမန္တေယျာမာ** တိ နိသီဒနာသနံ ပညပေတွာ ဣဓ နိသီဒါတိ ဝဒေယျာမ။ **အဘိနိမန္တေယျာမပိ နန္တိ** အဘိဟရိတွာ တံ နိမန္တေယျာမ။ တတ္ထ ဒုဝိဓော အဘိဟာရော ဝါစာယ စေဝ ကာယေန စ။ “တုမှာကံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ မမံ စီဝရာဒီဟိ ဝဒေယျာထ ယေနတ္ထော”တိ ဝဒန္တော ဟိ ဝါစာယ အဘိဟရိတွာ နိမန္တေတိ နာမ။ စီဝရာဒိဝေကလ္လံ သလ္လက္ခေတွာ “ဣဒံ ဂဏှထာ”တိ တာနိ ဒေန္တော ပန ကာယေန အဘိဟရိတွာ နိမန္တေတိ နာမ။ တဒုဘယမ္ပိ သန္ဓာယ “အဘိနိမန္တေယျာမပိ န”န္တိ အာဟ။ **ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ** န္တိ ရက္ခာသင်္ခါတဉ္စေဝ အာဝရဏသင်္ခါတဉ္စ ဂုတ္တိံ။ ယာ ပနေသာ အာဝုဓဟတ္ထေ ပုရိသေ ဌပေန္တေန ရက္ခာ, သာ ဓမ္မိကာ နာမ သံဝိဟိတာ န ဟောတိ။ ယထာ ပန အဝေလာယ ကဋ္ဌဟာရိကာပဏ္ဏဟာရိကာဒယော ဝိဟာရံ န ပဝိသန္တိ, မိဂလုဒ္ဒကာဒယော ဝိဟာရသီမာယ မိဂေ ဝါ မစ္ဆေ ဝါ န ဂဏှန္တိ, ဧဝံ သံဝိဒဟန္တေန ဓမ္မိကာ နာမ သံဝိဟိတာ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယာဟ “ဓမ္မိက”န္တိ။

ဧဝံ သန္တေ တိ ဧဝံ စတူသုပိ ဝဏ္ဏေသု ပဗ္ဗဇိတေသု ပဗ္ဗဇိတသက္ကာရေန သမေ သမာနေ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မခုရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂၄. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ္တံ။ တတ္ထ **ကောကနဒေ**တိ ကောကနဒံ ဝုစ္စတိ ပဒုမံ။ သော စ မင်္ဂလပာသာဒေါ ဩလောကနကပဒုမံ ဒဿေတွာ ကတော, တသ္မာ ကောကနဒေါတိ သင်္ခံ လဘိ။

၃၂၅. **ယာဝ ပစ္ဆိမသောပါနကဠေဝရာ**တိ ဧတ္ထ **ပစ္ဆိမသောပါနကဠေဝရန္တိ** ပဌမံ သောပါနဖလကံ ဝုတ္တံ။ **အဒ္ဒသာ ခေါ**တိ ဩလောကနတ္ထံယေဝ ဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌိတော အဒ္ဒသ။ **ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသီ**တိ “ကိဿ နု ခေါ အတ္ထာယ ရာဇကုမာရေန အယံ မဟာသက္ကာရော ကတော”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ပုတ္တပတ္ထနာယ ကတဘာဝံ အညာသိ။ သော ဟိ ရာဇကုမာရော အပုတ္တကော, သုတဉ္စာနေန အဟောသိ – “ဗုဒ္ဓါနံ ကိရ အဓိကာရံ ကတွာ မနသာ ဣစ္ဆိတံ လဘန္တီ”တိ။ သော – “သစာဟံ ပုတ္တံ လဘိဿာမိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ မမ စေလပဋိကံ အက္ကမိဿတိ။ နော စေ

လဘိဿာမိ, န အက္ကမိဿတီ''တိ ပတ္ထနံ ကတွာ သန္ထရာပေသိ။ အထ ဘဂဝါ ''နိဗ္ဗတ္တိဿတိ နု ခေါ တေ သ္ဿ ပုတ္တော''တိ အာဝဇ္ဇေတွာ ''န နိဗ္ဗတ္တိဿတီ''တိ အဒ္ဒသ။

ပုဗ္ဗေ ကိရ သော ဧကသ္မိံ ဒီပေ ဝသမာနော သမစ္ဆန္ဒေန သကုဏပောတကေ ခါဒိ။ သစဿ မာတုဂါမော အ ညောဝ ဘဝေယျ, ပုတ္တံ လဘေယျ။ ဥဘောဟိ ပန သမာနစ္ဆန္ဒေဟိ ဟုတွာ ပါပကမ္မံ ကတံ, တေနဿ ပုတ္တော န နိဗ္ဗတ္တိဿတီတိ အညာသိ။ ဒုဿေ ပန အက္ကန္တေ – ''ဗုဒ္ဓါနံ အဓိကာရံ ကတွာ ပတ္ထိတပတ္ထိတံ လ ဘန္တီတိ လောကေ အနုဿတော, မယာ စ မဟာအဘိနီဟာရော ကတော, န စ ပုတ္တံ လဘာမိ, တုစ္ဆံ ဣဒံ ဝစန''န္တိ မိစ္ဆာဂဟဏံ ဂဏှေယျ။ တိတ္ထိယာပိ – ''နတ္ထိ သမဏာနံ အကတ္တဗ္ဗံ နာမ, စေလပဋိကံ မဒ္ဒန္တာ အာဟိဏ္ဍန္တီ''တိ ဥဇ္ဈာယေယျုံ ။ ဧတရဟိ စ အက္ကမန္တေသု ဗဟူ ဘိက္ခူ ပရစိတ္တဝိဒုနော, တေ ဘဗ္ဗံ ဇာနိတွာ အက္ကမိဿန္တိ, အဘဗ္ဗံ ဇာနိတွာ န အက္ကမိဿန္တိ။ အနာဂတေ ပန ဥပနိဿယော မန္ဒော ဘဝိဿတိ, အနာဂတံ န ဇာနိ ဿန္တိ။ တေသု အက္ကမန္တေသု သစေ ပတ္ထိတံ ဣဇ္ဈိဿတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ ။ နော စေ ဣဇ္ဈိဿတိ, – ''ပု ဗ္ဗေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အဘိနီဟာရံ ကတွာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ လဘန္တိ, တံ ဣဒါနိ န လဘန္တိ ။ တေယေဝ မညေ ဘိက္ ခူ ပဋိပတ္တိပူရကာ အဟေသုံ, ဣမေ ပဋိပတ္တိံ ပူရေတုံ န သက္ကောန္တီ''တိ မနုဿာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဘဝိဿန္တီ တိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ အက္ကမိတုံ အနိစ္ဆန္တော တုဏှီ အဟောသိ။ သိက္ခာပဒံ ပညပေသိ ''န, ဘိက္ခဝေ, စေလပဋိကာ အက္ကမိတဗ္ဗာ''တိ (စူဠဝ. ၂၆၈)။ မင်္ဂလတ္ထာယ ပညတ္တံ အနက္ကမန္တေသု ပန အက္ကမနတ္ထာ ယ အနုပညတ္တိံ ဌပေသိ – ''ဂိဟီ, ဘိက္ခဝေ, မင်္ဂလိကာ, အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိဟီနံ မင်္ဂလတ္ထာယာ''တိ (စူဠဝ. ၂၆၈)။

၃၂၆. **ပစ္ဆိမံ ဇနတံ တထာဂတော အနုကမ္ပတီ** တိ ဣဒံ ထေရော ဝုတ္တေသု ကာရဏေသု တတိယံ ကာရဏံ သန္ဓာ ယာဟ။ **န ခေါ သုခေန သုခန္တိ** ကသ္မာ အာဟ? ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂသညီ ဟုတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ န အက္ကမိ, တသ္မာ အဟမ္ပိ သတ္ထာရာ သမာနစ္ဆန္ဒော ဘဝိဿာမီတိ မညမာနော ဧဝမာဟ။

၃၂၇. **သော ခေါ အဟန္တိအာဒိ** ''ယာဝ ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမေ ယာမေ''တိ တာဝ မဟာသစ္စကေ (မ. နိ. ၁.၃၆၄ အာဒ ယော) ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတော ပရံ ယာဝ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ အာသဝက္ခယာ ပါသရာသိသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၂၇၂ အာဒယော) ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၄၃. **အင်္ကုသဂယှေ သိပ္ပေ** တိ အင်္ကုသဂဟဏသိပ္ပေ။ **ကုသလော အဟန္တိ** ဆေကော အဟံ။ ကဿ ပနာ ယံ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှီတိ? ပိတု သန္တိကေ, ပိတာပိဿ ပိတု သန္တိကေဝ ဥဂ္ဂဏှိ။ ကောသမ္ဗိယံ ကိရ ပရန္တ တပရာဇာ နာမ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ ရာဇမဟေသီ ဂရုဘာရာ အာကာသတလေ ရညာ သဒ္ဓိံ ဗာလာတပံ တပ္ပမာနာ ရတ္တကမ္ ဗလံ ပါရုပိတွာ နိသိန္နာ ဟောတိ, ဧကော ဟတ္ထိလိင်္ဂသကုဏော ''မံသပေသီ''တိ မညမာနော ဂဟေတွာ အာကာသံ ပ က္ခန္ဒိ။ သာ ''ဆဍ္ဍေယျ မ''န္တိ ဘယေန နိဿဒ္ဒာ အဟောသိ, သော တံ ပဗ္ဗတပါဒေ ရုက္ခဝိဋပေ ဌပေသိ။ သာ ပ ဏိဿရံ ကရောန္တီ မဟာသဒ္ဒမကာသိ။ သကုဏော ပလာယိ, တဿာ တတ္ထေဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ တိယာမရ တ္တိံ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ကမ္ဗလံ ပါရုပိတွာ နိသီဒိ။ တတော စ အဝိဒူရေ တာပသော ဝသတိ။ သော တဿာ သဒ္ဒေန အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ရုက္ခမူလံ အာဂတော ဇာတိံ ပုစ္ဆိတွာ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ ဩတာရေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ နေတွာ ယာဂုံ ပါယေသိ။ အရကဿ မေဃဥတုဉ္စ ပဗ္ဗတဥတုဉ္စ ဂဟေတွာ ဇာတတ္တာ ဥဒေနောတိ နာမံ အကာသိ။ တာပသော ဖလာဖလာနိ အာဟရိတွာ ဒွေပိ ဇနေ ပောသေသိ။

သာ ဧကဒိဝသံ တာပသဿ အာဂမနဝေလာယ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ဣတ္ထိကုတ္တံ ဒဿေတွာ တာပသံ သီလ ဘေဒံ အာပါဒေသိ။ တေသံ ဧကတော ဝသန္တာနံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ပရန္တပရာဇာ ကာလံ အကာသိ။ တာပသော ရတ္တိ ဘာဂေ နက္ခတ္တံ ဩလောကေတွာ ရညော မတဘာဝံ ဉတွာ – ''တုယှံ ရာဇာ မတော, ပုတ္တော တေ ကိံ ဣဓ ဝသိ တုံ ဣစ္ဆတိ, ဥဒာဟု ပေတ္တိကေ ရဇ္ဇေ ဆတ္တံ ဥဿာပေတု''န္တိ ပုစ္ဆိ။ သာ ပုတ္တဿ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ ဆတ္တံ ဥဿာပေတုကာမတဉ္စဿ ဉတွာ တာပသဿ အာရောစေသိ။ တာပသော စ ဟ တ္ထိဂန္ထသိပ္ပံ ဇာနာတိ, ကုတောနေန လဒ္ဓံ? သက္ကဿ သန္တိကာ။ ပုဗ္ဗေ ကိရဿ သက္ကော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ တ ''ကေန ကိလမထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ သော ''ဟတ္ထိပရိဿယော အတ္ထီ''တိ အာရောစေသိ။ တဿ သက္ကော ဟတ္

ထိဂန္ထဋ္ဌေဝ ဝိဏကဥ္စ ဒတွာ "ပလာပေတုကာမတာယ သတိ ဣမံ တန္တိံ တဒေတွာ ဣမံ သိလောကံ ဝဒေယျာထ, ပက္ကောသိတုကာမတာယ သတိ ဣမံ သိလောကံ ဝဒေယျာထာ"တိ အာဟ။ တာပသော တံ သိပ္ပံ ကုမာရဿ အဒါသိ။ သော ဇကံ ဝဋ္ဋရုက္ခံ အဘိရုဟိတွာ ဟတ္ထီသု အာဂတေသု တန္တိံ တဒေတွာ သိလောကံ ဝဒတိ, ဟတ္ထီ ဘီတာ ပလာယိံသု။

သော သိပ္ပဿ အာနုဘာဝံ ဉတွာ ပုနဒိဝသေ ပက္ကောသနသိပ္ပံ ပယောဇေသိ။ ဇေဋ္ဌကဟတ္ထီ အာဂန္တွာ ခန္ဓံ ဥပနာမေသိ။ သော တဿ ခန္ဓဂတော ယုဒ္ဓသမတ္ထေ တရုဏဟတ္ထီ ဥစ္စိနိတွာ ကမ္ဗလဉ္စ မုဒ္ဒိကဉ္စ ဂဟေတွာ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ နိက္ခန္တော အနုပုဗ္ဗေန တံ တံ ကမံ ပဝိသိတွာ – "အဟံ ရညော ပုတ္တော, သမ္ပတ္တိံ အတ္ထိကာ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ ဇနသင်္ဂဟံ ကတွာ နဂရံ ပရိဝါရေတွာ – "အဟံ ရညော ပုတ္တော, မယှံ ဆတ္တံ ဒေထာ"တိ အသဒ္ဒဟန္တာနံ ကမ္ဗလဉ္စ မုဒ္ဒိကဉ္စ ဒဿေတွာ ဆတ္တံ ဥဿာပေသိ။ သော ဟတ္ထိဝိတ္တကော ဟုတွာ "အသုကဋ္ဌာနေ သုန္ဒရော ဟတ္ထီ အတ္ထီ"တိ ဝုတ္တေ ဂန္တွာ ဂဏှာတိ။ စဏ္ဍပဇ္ဇောတော "တဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဂဏှိဿာမီ"တိ ကဋ္ဌဟတ္ထိံ ပယောဇေတွာ တဿ အန္တော ယောဓေ နိသီဒာပေတွာ တံ ဟတ္ထိံ ဂဟဏတ္ထာယ အာဂတံ ဂဏှိတွာ တဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဂဟဏတ္ထာယ ဓီတရံ ဥယျောဇေသိ။ သော တာယ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ကပ္ပေတွာ တံ ဂဟေတွာ အတ္တနော နဂရံယေဝ အဂမာသိ။ တဿာ ကုစ္ဆိယံ ဥပ္ပန္နော အယံ ဗောဓိရာဇကုမာရော အတ္တနော ပိတု သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိ။

၃၄၄. **ပဓာနိယင်္ဂါနိ** တိ ပဓာနံ ဝုစ္စတိ ပဒဟနဘာဝေါ, ပဓာနမဿ အတ္ထီတိ ပဓာနိယော။ ပဓာနိယဿ ဘိက္ခုနော အင်္ဂါနီတိ ပဓာနိယင်္ဂါနိ။ **သဒ္ဓော** တိ သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော။ သာ ပနေသာ အာဂမနသဒ္ဓါ အဓိဂမသဒ္ဓါ ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ ပသာဒသဒ္ဓါတိ စတုဗ္ဗိဓာ။ တတ္ထ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာနံ သဒ္ဓါ အဘိနီဟာရတော ပဋ္ဌာယ အာဂတတ္တာ **အာဂမနသဒ္ဓါ** နာမ။ အရိယသာဝကာနံ ပဋိဝေဓေန အဓိဂတတ္တာ **အဓိဂမသဒ္ဓါ** နာမ။ ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မော သင်္ဃောတိ ဝုတ္တေ အစလဘာဝေန ဩကပ္ပနံ **ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ** နာမ။ ပသာဒုပ္ပတ္တိ **ပသာဒသဒ္ဓါ** နာမ, ဣဓ ပန ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ အဓိပ္ပေတာ။ **ဗောဓိန္တိ** စတုမဂ္ဂဉာဏံ။ တံ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ တထာဂတေနာတိ သဒ္ဒဟတိ, ဒေသနာသီသမေဝ စေတံ, ဣမိနာ ပန အင်္ဂေန တီသုပိ ရတနေသု သဒ္ဓါ အဓိပ္ပေတာ။ ယဿ ဟိ ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒော ဗလဝါ, တဿ ပဓာနံ ဝီရိယံ ဣဇ္ဈတိ။

အပ္ပာဗာဓော တိ အရောဂေါ။ **အပ္ပာတင်္ကော** တိ နိဒ္ဒုက္ခော။ **သမဝေပါကိနိယာ**တိ သမဝိပါစနိယာ။ **ဂဟဏိယာ** တိ ကမ္မဇတေဇောဓာတုယာ။ **နာတိသီတာယ နာစ္စုဏှာယ** တိ အတိသီတဂဟဏိကော ဟိ သီတဘီရု ဟောတိ, အစ္စုဏှဂဟဏိကော ဥဏှဘီရု, တေသံ ပဓာနံ န ဣဇ္ဈတိ။ မဇ္ဈိမဂဟဏိကဿ ဣဇ္ဈတိ။ တေနာဟ "မဇ္ဈိမာယ ပဓာနက္ခမာယာ"တိ။ **ယထာဘူတံ အတ္တာနံ အာဝိကတ္တာ** တိ ယထာဘူတံ အတ္တနော အဂုဏံ ပကာသေတာ။ **ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ** တိ ဥဒယဉ္စ အတ္ထဉ္စ ဂန္တုံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ သမတ္ထာယ, ဧတေန ပညာသလက္ခဏပရိဂ္ဂါဟိကံ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏံ ဝုတ္တံ။ **အရိယာယာ**တိ ပရိသုဒ္ဓါယ။ **နိဗ္ဗေဓိကာယာ** တိ အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗေ လောဘက္ခန္ဓာဒယော နိဗ္ဗိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထာယ။ **သမ္မာဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ** တိ တဒင်္ဂဝသေန ကိလေသာနံ ပဟီနတ္တာ ယံ ဒုက္ခံ ခီယတိ, တဿ ဒုက္ခဿ ခယဂါမိနိယာ။ ဣတိ သဗ္ဗေဟိပိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ဝိပဿနာပညာဝ ကထိတာ။ ဒုပ္ပညဿ ဟိ ပဓာနံ န ဣဇ္ဈတိ။ ဣမာနိ စ ပဉ္စ ပဓာနိယင်္ဂါနိ လောကိယာနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၃၄၅. **သာယမနုသိဋ္ဌော ပါတော ဝိသေသံ အဓိဂမိဿတီ** တိ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ အနုသိဋ္ဌော အရုဏုဂ္ဂမနေ ဝိသေသံ အဓိဂမိဿတိ။ **ပါတမနုသိဋ္ဌော သာယ** န္တိ အရုဏုဂ္ဂမနေ အနုသိဋ္ဌော သူရိယတ္ထင်္ဂမနဝေလာယံ။ အယဉ္စ ပန ဒေသနာ နေယျပုဂ္ဂလဝသေန ဝုတ္တာ။ ဒန္ဓပညော ဟိ နေယျပုဂ္ဂလော သတ္တဟိ ဒိဝသေဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ, တိက္ခပညော ဧကဒိဝသေန, သေသဒိဝသေ မဇ္ဈိမပညာဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အဟော ဗုဒ္ဓေါ အဟော ဓမ္မော အဟော ဓမ္မဿ သွာက္ခာတတာ**တိ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓဓမ္မာနံ ဥဠာရတာယ ဓမ္မဿ စ သွာက္ခာတတာယ ဟာတော ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ သာယံ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ, တသ္မာ ပသံသန္တော ဧဝမာဟ။ **ယတြ ဟိ နာမာ** တိ ဝိမှယတ္ထေ နိပါတော။

၃၄၆. **ကုစ္ဆိမတီ**တိ အာပန္နသတ္တာ။ **ယော မေ အယံ, ဘန္တေ, ကုစ္ဆိဂတော** တိ ကိံ ပနေဝံ သရဏံ ဂဟိတံ ဟောတီတိ။ န ဟောတိ။ အစိတ္တကသရဏဂမနံ နာမ နတ္ထိ, အာရက္ခော ပနဿ ပစ္စုပဋ္ဌိတောဝ ဟောတိ။ အထ နံ ယဒါ မဟလ္လကကာလေ မာတာပိတရော, – “တာတ, ကုစ္ဆိဂတမေဝ တံ သရဏံ ဂဏှာပယိမှာ”တိ သာရေန္တိ, သော စ သလ္လက္ခေတွာ “အဟံ သရဏံ ဂတော ဥပါသကော”တိ သတိံ ဥပ္ပာဒေတိ, တဒါ သရဏံ ဂဟိတံ နာမ ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အင်္ဂုလိမာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၇. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** အင်္ဂုလိမာလသုတ္တံ။ တတ္ထ **အင်္ဂုလီနံ မာလံ ဓာရေတီ** တိ ကသ္မာ ဓာရေတိ? အာစရိယဝစနေန။ တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ –

အယံ ကိရ ကောသလရညော ပုရောဟိတဿ မန္တာဏိယာ နာမ ဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ အဂ္ဂဟေသိ။ ဗြာဟ္မဏိယာ ရတ္တိဘာဂေ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ တဿ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမနကာလေ သကလနဂရေ အာဝုဓာနိ ပဇ္ဇလိံသု, ရညော မင်္ဂလသကုန္တောပိ သိရိသယနေ ဌပိတာ အသိလဋ္ဌိပိ ပဇ္ဇလိ။ ဗြာဟ္မဏော နိက္ခမိတွာ နက္ခတ္တံ ဩလောကေန္တော စောရနက္ခတ္တေန ဇာတောတိ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ သုခသေယျဘာဝံ ပုစ္ဆိ။

ရာဇာ “ကုတော, မေ အာစရိယ, သုခသေယျာ? မယှံ မင်္ဂလာဝုဓံ ပဇ္ဇလိ, ရဇ္ဇဿ ဝါ ဇီဝိတဿ ဝါ အန္တရာယော ဘဝိဿတိ မညေ”တိ။ မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, မယှံ ဃရေ ကုမာရော ဇာတော, တဿာနုဘာဝေန န ကေဝလံ တုယှံ နိဝေသနေ, သကလနဂရေပိ အာဝုဓာနိ ပဇ္ဇလိတာနီတိ။ ကိံ ဘဝိဿတိ အာစရိယာတိ? စောရော ဘဝိဿတိ မဟာရာဇာတိ။ ကိံ ဧကစာရကော, ဥဒါဟု ရဇ္ဇဒူသကော စောရောတိ? ဧကစာရကော ဒေဝါတိ။ ဧဝံ ဝတွာ စ ပန ရညော မနံ ဂဏှိတုကာမော အာဟ – “မာရေထ နံ ဒေဝါ”တိ။ ဧကစာရကော သမာနော ကိံ ကရိဿတိ? ကရီသသဟဿေ ခေတ္တေ ဧကသာလိသီသံ ဝိယ ဟောတိ, ပဋိဇဂ္ဂထ နန္တိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏံ ဂဏှန္တာ သယနေ ဌပိတမင်္ဂလအသိလဋ္ဌိ, ဆဒနေ ဌပိတာ သရာ, ကပ္ပါသပိစုမှိ ဌပိတံ တာလဝဏ္ဋကရဏသတ္ထကန္တိ ဧတေ ပဇ္ဇလန္တာ ကိဉ္စိ န ဟိံသိံသု, တသ္မာ **အဟိံသကော**တိ နာမံ အကံသု။ တံ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏကာလေ တက္ကသီလံ ပေသယိံသု။

သော ဓမ္မန္တေဝါသိကော ဟုတွာ သိပ္ပံ ပဋ္ဌပေသိ။ ဝတ္တသမ္ပန္နော ကိံကာရပဋိဿာဝီ မနာပစာရီ ပိယံဝဒီ အဟောသိ။ သေသအန္တေဝါသိကာ ဗာဟိရကာ အဟေသုံ။ တေ – “အဟိံသကမာဏဝကဿ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ မယံ န ပညာယာမ, ကထံ နံ ဘိန္ဒေယျာမာ”တိ? နိသီဒိတွာ မန္တယန္တာ – “သဗ္ဗေဟိ အတိရေကပညတ္တာ ဒုပ္ပညောတိ။ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, ဝတ္တသမ္ပန္နတ္တာ ဒုဗ္ဗတ္တောတိ။ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, ဇာတိသမ္ပန္နတ္တာ ဒုဇ္ဇာတောတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, ကိန္တိ ကရိဿာမာ”တိ? တတော ဧကံ ခရမန္တံ မန္တယိံသု “အာစရိယဿ အန္တရံ ကတွာ နံ ဘိန္ဒိဿာမာ”တိ တယော ရာသီ ဟုတွာ ပဌမံ ဧကစ္စေ အာစရိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌံသု။ ကိံ တာတာတိ? ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဧကော ကထာ သုယျတီတိ။ ကိံ တာတာတိ? အဟိံသကမာဏဝေါ တုမှာကံ အန္တရေ ဒုဗ္ဘတီတိ မညာမာတိ။ အာစရိယော သန္တဇ္ဇေတွာ – “ဂစ္ဆထ ဝသလာ, မာ မေ ပုတ္တံ မယှံ အန္တရေ ပရိဘိန္ဒထာ”တိ နိဋ္ဌုဘိ။ တတော ဣတရေ, အထ ဣတရေပိ တယောပိ ကောဋ္ဌာသာ အာဂန္တွာ တထေဝ ဝတွာ – “အမှာကံ အသဒ္ဒဟန္တာ ဥပပရိက္ခိတွာ ဇာနာထာ”တိ အာဟံသု။

အာစရိယော သိနေဟေန ဝဒန္တေ ဒိသွာ “အတ္ထိ မညေ သန္ထဝေါ”တိ ပရိဘိန္ဒိတွာ စိန္တေသိ “ဃာတေမိ နန္တိ။ တတော စိန္တေသိ – “သစေ ဃာတေဿာမိ ‘ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော အတ္တနော သန္တိကံ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏတ္ထံ အာဂတေ မာဏဝကေ ဒေါသံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတီ’တိ။ ပုန ကောစိ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏတ္ထံ န အာဂမိဿတိ, ဧဝံ မေ လာဘော ပရိဟာယိဿတိ, အထ နံ သိပ္ပဿ ပရိယောသာနုပစာရောတိ ဝတွာ ဇင်္ဃသဟဿံ ဃာတေဟီတိ ဝက္ခာမိ။ အဝဿံ ဧတ္ထ ဧကော ဥဋ္ဌာယ တံ ဃာတေဿတီ”တိ။

အထ နံ အာဟ – ''ဧဟိ တာတ ဇင်္ဃသဟဿံ ဃာတေဟိ, ဧဝံ တေ သိပ္ပဿ ဥပစာရော ကတော ဘဝိဿတီ''တိ။ မယံ အဟိံသကကုလေ ဇာတာ, န သက္ကာ အာစရိယာတိ။ အလဒ္ဓုပစာရံ သိပ္ပံ ဖလံ န ဒေတိ တာတာတိ။ သော ပဉ္စာဝုဓံ ဂဟေတွာ အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ အဋဝိံ ပဝိသိတွာ အဋဝိံ ပဝိသနဋ္ဌာနေပိ အဋဝိမဇ္ဈေပိ အဋဝိတော နိက္ခမနဋ္ဌာနေပိ ဌတွာ မနုဿေ ဃာတေတိ။ ဝတ္ထံ ဝါ ဝေဌနံ ဝါ န ဂဏှာတိ။ ဧကော ဒွေတိ ဂဏိတမတ္တမေဝ ကရောန္တော ဂစ္ဆတိ, ဂဏနမ္ပိ န ဥဂ္ဂဏှာတိ။ ပကတိယာပိ ပညတ သော, ဟတာဟတာနံ ပန စိတ္တံ န ပတိဋ္ဌာတိ, တသ္မာ အနုက္ကမေန ဂဏနမ္ပိ န သလ္လက္ခေသိ, ဧကေကံ အင်္ဂုလိံ ဆိန္ဒိတွာ ဌပေတိ။ ဌပိတဋ္ဌာနေ အင်္ဂုလိယော ဝိနဿန္တိ, တတော ဝိဇ္ဈိတွာ အင်္ဂုလီနံ မာလံ ကတွာ ဓာရေသိ, တေနေဝ စဿ အင်္ဂုလိမာလောတိ သင်္ခါ ဥဒပါဒိ။ သော သဗ္ဗံ အရညံ နိဿဉ္စာရမကာသိ, အရညာဒီနံ အတ္ထာယ အရညံ ဂန္တုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။

ရတ္တိဘာဂေ အန္တောဂါမမ္ပိ အာဂန္တွာ ဟတ္ထေန ပဟရိတွာ ဒွါရံ ဥဃ္ဃာဋေတိ။ တတော သယိတေယေဝ မာရေတွာ ဧကော ဧကောတိ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ။ ဂါမော ဩသရိတွာ နိဂမေ အဋ္ဌာသိ, နိဂမော နဂရေ။ မနုဿာ တိယောဇနတော ပဋ္ဌာယ ဃရာနိ ပဟာယ အရဂေ ဟတ္ထေသု ဂဟေတွာ အာဂမ္မ သာဝတ္ထိံ ပရိဝါရေတွာ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ ရာဇင်္ဂဏေ သန္နိပတိတွာ – ''စောရော, ဒေဝ, ဝိဇိတေ အင်္ဂုလိမာလော နာမာ''တိအာဒီနိ ဝဒန္တာ ကန္ဒိံသု။ ဘဂ္ဂဝေါ ''မယှံ ပုတ္တော ဘဝိဿတီ''တိ ဉတွာ ဗြာဟ္မဏိံ အာဟ – ဘောတိ အင်္ဂုလိမာလော နာမ စောရော ဥပ္ပန္နော, သော န အညော, တဝ ပုတ္တော အဟိံသကကုမာရော။ ဣဒါနိ ရာဇာ တံ ဂဏှိဿတိ, ကိံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ? ဂစ္ဆ သာမိ, ပုတ္တံ မေ ဂဟေတွာ ဧဟီတိ။ နာဟံ ဘဒ္ဒေ ဥဿဟာမိ, စတူသု ဟိ ဇနေသု ဝိဿာသော နာမ နတ္ထိ, စောရော မေ ပုရာဏသဟာယောတိ အဝိဿာသနီယော, သာခါ မေ ပုရာဏသန္ထုတာတိ အဝိဿာသနီယာ, ရာဇာ မံ ပူဇေတီတိ အဝိဿာသနီယော, ဣတ္ထီ မေ ဝသံ ဂတာတိ အဝိဿာသနီယာတိ။ မာတု ဟဒယံ ပန မုဒုကံ ဟောတိ။ တသ္မာ အဟံ ပန ဂန္တွာ မယှံ ပုတ္တံ အာနေဿာမီတိ နိက္ခန္တာ။

တံ ဒိဝသဉ္စ ဘဂဝါ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော အင်္ဂုလိမာလံ ဒိသွာ – ''မယိ ဂတေ ဧတဿ သောတ္ထိ ဘဝိဿတိ။ အဂါမကေ အရညေ ဌိတော စတုပ္ပဒိကံ ဂါထံ သုတွာ မမ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဆ အဘိညာ သစ္ဆိကရိဿတိ။ သစေ န ဂမိဿာမိ, မာတရိ အပရဇ္ဈိတွာ အနန္တရိယကော ဘဝိဿတိ, ကရိဿာမိဿ သင်္ဂဟ''န္တိ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စော တံ သင်္ဂဏှိတုကာမော ဝိဟာရာ နိက္ခမိ။ ဧတမတ္ထံ ဒဿေတုံ ''အထ ခေါ ဘဂဝါ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၃၄၈. သင်္ကရိတွာ သင်္ကရိတွာ တိ သင်္ကေတံ ကတွာ ဝဂ္ဂဝဂ္ဂါ ဟုတွာ။ **ဟတ္ထတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ** တိ ဟတ္ထေ အတ္တံ ဝိနာသံ ဂစ္ဆန္တိ။ ကိံ ပန တေ ဘဂဝန္တံ သဉ္ဇာနိတွာ ဧဝံ ဝဒန္တိ အသဉ္ဇာနိတွာတိ? အသဉ္ဇာနိတွာ။ အညာတကဝေသေန ဟိ ဘဂဝါ ဧကကောဝ အဂမာသိ။ စောရောပိ တသ္မိံ သမယေ ဒီဃရတ္တံ ဒုဗ္ဘောဇနေန စ ဒုက္ခသေယျာယ စ ဥက္ကဏ္ဌိတော ဟောတိ။ ကိတ္တကာ ပနာနေန မနုဿာ မာရိတာတိ? ဧကူနသဟဿံ။ သော ပန ဣဒါနိ ဧကံ လဘိတွာ သဟဿံ ပူရေဿတီတိ သညီ ဟုတွာ ယမေဝ ပဌမံ ပဿာမိ, တံ ဃာတေတွာ ဂဏနံ ပူရေတွာ သိပ္ပဿ ဥပစာရံ ကတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ နှာယိတွာ ဝတ္ထာနိ ပရိဝတ္တေတွာ မာတာပိတရော ပဿိဿာမီတိ အဋဝိမဇ္ဈတော အဋဝိမုခံ အာဂန္တွာ ဧကမန္တံ ဌိတော ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ။ ဧတမတ္ထံ ဒဿေတုံ ''အဒ္ဒသာ ခေါ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခါသိ တိ မဟာပထဝိံ ဥမ္မိယော ဥဋ္ဌပေန္တော ဝိယ သံဟရိတွာ အပရဘာဂေ အဂ္ဂမတိ, ဩရဘာဂေ ဝလိယော နိက္ခမန္တိ, အင်္ဂုလိမာလော သရက္ခေပမတ္တံ မုဉ္စိတွာ ဂစ္ဆတိ။ ဘဂဝါ ပုရတော မဟန္တံ အင်္ဂဏံ ဒဿေတွာ သယံ မဇ္ဈေ ဟောတိ, စောရော အန္တေ။ သော ''ဣဒါနိ နံ ဟပုဏိတွာ ဂဏှိဿာမီ''တိ သဗ္ဗထာမေန ဓာဝတိ။ ဘဂဝါ အင်္ဂဏဿ ဟရိမန္တေ ဟောတိ, စောရော မဇ္ဈေ။ သော ''ဧတ္ထေ နံ ဟပုဏိတွာ ဂဏှိဿာမီ''တိ ဝေဂေန ဓာဝတိ။ ဘဂဝါ တဿ ပုရတော မာတိကံ ဝါ ထလံ ဝါ ဒဿေတိ, ဧတေနုပါယေန တီဏိ ယောဇနာနိ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။ စောရော ကိလမိ, မုခေ ခေဠော သုက္ခိ, ကစ္ဆေဟိ သေဒါ မုစ္စိံသု။ အထဿ ''အစ္ဆရိယံ ဝတ ဘော''တိ ဧတဒဟောသိ။ **မိဂမ္ပိ** တိ မိဂံ ကသ္မာ ဂဏှာတိ? ဆာတသမယေ အာဟာရတ္ထံ။ သော ကိရ ဧကံ ဂုမ္ဗံ ဃဋ္ဋေတွာ မိဂေ ဥဋ္ဌာပေတိ။ တတော စိတ္တရုစိယံ မိဂံ အနုဗန္ဓန္တော ဂဏှိတွာ ပစိတွာ ခါဒတိ။ **ပုစ္ဆေယျ**

ယန္တိ ယေန ကာရဏေနာယံ ဂစ္ဆန္တောဝ ဌိတော နာမ, အဟဉ္စ ဌိတောဝ အဋ္ဌိတော နာမ, ယံနူနာဟံ ဣမံ သမဏံ တံ ကာရဏံ ပုစ္ဆေယျန္တိ အတ္ထော။

၃၄၉. **နိဓာယာ**တိ ယော ဝိဟိံသနတ္ထံ ဘူတေသု ဒဏ္ဍော ပဝတ္တယိတဗ္ဗော သိယာ, တံ နိဓာယ အပနေတွာ မေတ္တာယ ခန္တိယာ ပဋိသင်္ခာယ အဝိဟိံသာယ သာရဏီယဓမ္မေသု စ ဌိတော အဟန္တိ အတ္ထော။ **တုဝမဋ္ဌိတောသီ**တိ ပါဏေသု အသညတတ္တာ ဧတ္တကာနိ ပါဏသဟဿာနိ ဃာတေန္တဿ တဝ မေတ္တာ ဝါ ခန္တိ ဝါ ပဋိသင်္ခါ ဝါ အဝိဟိံသာ ဝါ သာရဏီယဓမ္မော ဝါ နတ္ထိ, တသ္မာ တုဝံ အဋ္ဌိတောသိ, ဣဒါနိ ဣရိယာပထေန ဌိတောပိ နိရယေ ဓာဝိဿသိ, တိရစ္ဆာနယောနိယံ ပေတ္တိဝိသယေ အသုရကာယေ ဓာဝိဿသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတော စောရော – “မဟာ အယံ သီဟနာဒေါ, မဟန္တံ ဂဇ္ဇိတံ, န ဣဒံ အညဿ ဘဝိဿတိ, မဟာမာယာယ ပုတ္တဿ သိဒ္ဓတ္ထဿ သမဏရညော ဧတံ ဂဇ္ဇိတံ, ဒိဋ္ဌော ဝတမှိ မညေ တိခိဏစက္ခုနာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန, သင်္ဂဟကရဏတ္ထံ မေ ဘဂဝါ အာဂတော”တိ စိန္တေတွာ **စိရဿံ ဝတ မေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မဟိတော**တိ ဒေဝမနုဿာဒီဟိ စတုပစ္စယပူဇာယ ပူဇိတော။ **ပစ္စုပါဒီ**တိ စိရဿံ ကာလဿ အစ္စယေန မယှံ သင်္ဂဟတ္ထာယ ဣမံ မဟာဝနံ ပဋိပဇ္ဇိ။ **ပဟာယ ပါပန္တိ** ပဇဟိတွာ ပါပံ။

ဣစ္စေဝါတိ ဧဝံ ဝတွာယေဝ။ **အာဝုဓန္တိ** ပဉ္စာဝုဓံ။ **သောဗ္ဘေ**တိ သမန္တတော ဆိန္နေ။ **ပပါတေ**တိ ဧကတော ဆိန္နေ။ **နရကေ**တိ ဖလိတဋ္ဌာနေ။ ဣဒ ပန တီဟိပိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ အရညမေဝ ဝုတ္တံ။ **အကိရီ**တိ ခိပိ ဆဍ္ဍေသိ။

တမေဟိ ဘိက္ခူတိ တဒါ အဝေါစ တိ ဘဂဝတော ဣမံ ပဗ္ဗာဇေန္တော ကုဟိံ သတ္ထကံ လဘိဿာမိ, ကုဟိံ ပတ္တစီဝရန္တိ ပရိယေသနကိစ္စံ နတ္ထိ, ကမ္မံ ပန ဩလောကေသိ။ အထဿ ပုဗ္ဗေ သီလဝန္တာနံ အဋ္ဌပရိက္ခာရဘဏ္ဍကဿ ဒိန္နဘာဝံ ဉတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ပသာရေတွာ – “ဧဟိ ဘိက္ခု, သွာက္ခာတော ဓမ္မော, စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ”တိ အာဟ။ သော သဟ ဝစနေနေဝ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ ပဋိလဘိ။ တာဝဒေဝဿ ဂိဟိလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ, သမဏလိင်္ဂံ ပါတုရဟောသိ။

“တိစီဝရဉ္စ ပတ္တော စ, ဝါသိ သူစိ စ ဗန္ဓနံ။
ပရိဿာဝနေန အဋ္ဌေတေ, ယုတ္တယောဂဿ ဘိက္ခုနော”တိ။ –

ဧဝံ ဝုတ္တာ အဋ္ဌ ပရိက္ခာရာ သရီရပဋိဗဒ္ဓာဝ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ **ဧသေဝ တဿ အဟု ဘိက္ခုဘာဝေါ**တိ ဧသ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေါ တဿ ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခုဘာဝေါ အဟောသိ, န ဟိ ဧဟိဘိက္ခူနံ ဝိသုံ ဥပသမ္ပဒါ နာမ အတ္ထိ။

၃၅၀. **ပစ္ဆာသမဏေနာ**တိ ဘဏ္ဍဂ္ဂါဟကေန ပစ္ဆာသမဏေန, တေနေဝ အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ ဂါဟာပေတွာ တံ ပစ္ဆာသမဏံ ကတွာ ဂတောတိ အတ္ထော။ မာတာပိဿ အဋ္ဌဥသဘမတ္တေန ဌာနေန အန္တရိတာ, – “တာတ, အဟိံသက ကတ္ထ ဌိတောသိ, ကတ္ထ နိသိန္နောသိ, ကုဟိံ ဂတောသိ? မယာ သဒ္ဓိံ န ကထေသိ တာတာ”တိ ဝဒန္တီ အာဟိဏ္ဍိတွာ အပဿမာနာ ဧတ္တောဝ ဂတာ။

ပဉ္စမတ္တေဟိ အဿသတေဟီတိ သစေ စောရဿ ပရာဇယော ဘဝိဿတိ, အနုဗန္ဓိတွာ နံ ဂဏှိဿာမိ။ သစေ မယှံ ပရာဇယော ဘဝိဿတိ, ဝေဂေန ပလာယိဿာမီတိ သလ္လဟုကေန ဗလေန နိက္ခမိ ။ **ယေန အာရာမော**တိ ကသ္မာ အာရာမံ အဂမာသိ? သော ကိရ စောရဿ ဘာယတိ, စိတ္တေန ဂန္တုကာမော န ဂစ္ဆတိ, ဂရဟာဘယေန နိက္ခမိ။ တေနဿ ဧတဒဟောသိ – “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိဿာမိ, သော ပုစ္ဆိဿတိ ‘ကသ္မာ ဗလံ ဂဟေတွာ နိက္ခန္တောသီ’တိ။ အထာဟံ အာရောစေဿာမိ, ဘဂဝါ ဟိ မံ န ကေဝလံ သမ္ပရာယိကေနေဝ အတ္ထေန သင်္ဂဏှာတိ, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကေနပိ သင်္ဂဏှာတိယေဝ။ သော သစေ မယှံ ဇယော ဘဝိဿတိ, အဓိဝါသေဿတိ။ သစေ ပရာဇယော ဘဝိဿတိ ‘ကိံ တေ, မဟာရာဇ, ဧကံ စောရံ အာရဗ္ဘ ဂမနေနာ’တိ ဝက္ခတိ။ တတော မံ ဇနော ဧဝံ သဉ္ဇာနိဿတိ – ‘ရာဇာ စောရံ ဂဟေတုံ နိက္ခန္တော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပန နိဝတ္တိတော’တိ” ဂရဟာမောက္ခံ သမ္ပဿမာနော အဂမာသိ။

ကုတော ပနဿာ တိ ကသ္မာ အာဟ? အပိ နာမ ဘဂဝါ တဿ ဥပနိဿယံ ဩလောကေတွာ တံ အာနေတွာ ပဗ္ဗာဇေယျာတိ ဘဂဝတော ပရိဂဏှနတ္ထံ အာဟ။ **ရညော**တိ န ကေဝလံ ရညောယေဝ ဘယံ အဟောသိ, အဝသေသောပိ မဟာဇနော ဘီတော ဖလကာဝုဓာနိ ဆဍ္ဍေတွာ သမ္ပုခသမ္ပုခဋ္ဌာနေဝ ပလာယိတွာ နဂရံ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ အဋ္ဋာလကေ အာရုယှ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဝေဠု အတောစ – "အင်္ဂုလိမာလော 'ရာဇာ မယှံ သန္တိကံ အာဂစ္ဆတီ'တိ ဉတွာ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ ဇေတဝနေ နိသိန္နော, ရာဇာ တေန ဂဟိတော, မယံ ပန ပလာယိတွာ မုတ္တာ"တိ။ **နတ္ထိ တေ ဣတော ဘယ**န္တိ အယဉှိ ဣဒါနိ ကုန္ထကိပိလ္လိကံ ဇီဝိတာ န ဝေါရောပေတိ, နတ္ထိ တေ ဣမသ္မာ သန္တိကာ ဘယန္တိ အတ္ထော။

ကထံ ဂေါတ္တော တိ? ကသ္မာ ပုစ္ဆတိ? ပဗ္ဗဇိတံ အရဟကမ္မေန ဥပ္ပန္နနာမံ ဂဟေတွာ ဝေါဟရိတုံ န ယုတ္တံ, မာတာပိတူနံ ဂေါတ္တဝသေန နံ သမုဒာစရိဿာမီတိ မညမာနော ပုစ္ဆိ။ **ပရိက္ခာရာန**န္တိ ဝေါသံ အတ္ထာယ အဟံ ဥဿုက္ကံ ကရိဿာမီတိ အတ္ထော။ ကထေန္တောယေဝ စ ဥဒရေ ဗဒ္ဓသာဋကံ မုဉ္စိတွာ ထေရဿ ပါဒမူလေ ဌပေသိ။

၃၅၁. **အာရညိကော**တိအာဒီနိ စတ္တာရိ ဓုတင်္ဂါနိ ဟဋ္ဌဝိယံ အာဂတာနိ။ ထေရေန ပန တေရသပိ သမာဒိန္နာနေဝ အဟေသုံ, တသ္မာ အလန္တိ အာဟ။ **ယဉှိ မယံ, ဘန္တေ** တိ ကိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ? "ဟတ္ထိမ္ပိ ဓာဝန္တံ အနုဗန္ဓိတွာ ဂဏှာမီ"တိ အာဂတဋ္ဌာနေ ရညာ ပေသိတဟတ္ထာဒယော သော ဇဝံ အဂ္ဂဟေသိ။ ရာဇာပိ – "ဟတ္ထိဟိယေဝ နံ ပရိက္ခိပိတွာ ဂဏှထ, အဿေဟေဝ, ရထေဟေဝ"တိ ဇဝံ အနေကတရံ ဗဟူ ဟတ္ထာဒယော ပေသေသိ။ ဇဝံ ဂတေသု ပန တေသု – "အဟံ အရေ အင်္ဂုလိမာလော"တိ တသ္မိံ ဥဋ္ဌာယ သဒ္ဒံ ကရောန္တေ ကောပိ အာဝုဓံ ပရိဝတ္တေတုံ နာသက္ခိ, သဗ္ဗေဝ ကောဋ္ဋေတွာ မာရေသိ။ ဟတ္ထီ အရညဟတ္ထီ, အဿာ အရညအဿာ, ရထာပိ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇန္တီတိ ဣဒံ သန္ဓာယ ရာဇာ ဇဝံ ဝဒတိ။

ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ တိ န ဣဒံ ပဌမံ ပာဝိသိ။ ဣတ္ထိဒဿနဒိဝသံ သန္ဓာယ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ဒေဝသိကမ္ပိ ပနေသ ပဝိသတေဝ, မနုဿာ စ နံ ဒိသွာ ဥတ္တသန္တိပိ ပလာယန္တိပိ ဒွါရမ္ပိ ထကေန္တိ, ကေစိ့ အင်္ဂုလိမာလောတိ သုတွာဝ ပလာယိတွာ အရညံ ဝါ ပဝိသန္တိ, ဃရံ ဝါ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ထကေန္တိ။ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တာ ပိဋ္ဌိံ ဒတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ ထေရော ဥဋ္ဌုင္ဂယာဂုမ္ပိ ကဋစ္ဆုဘိက္ခမ္ပိ န လဘတိ, ပိဏ္ဍပာတေန ကိလမတိ။ ဗဟိ အလဘန္တော နဂရံ သဗ္ဗသာဓာရဏန္တိ နဂရံ ပဝိသတိ။ ယေန ဒွါရေန ပဝိသတိ, တတ္ထ အင်္ဂုလိမာလော အာဂတောတိ ကူဋသဟဿာနံ ဘိဇ္ဇနကာရဏံ ဟောတိ။ **တေဒဟောသီ**တိ ကာရုညပ္ပတ္တိယာ အဟောသိ။ ဧကေန ဦနမနုဿသဟဿံ ဃာတေန္တဿ ကေဒိဝသမ္ပိ ကာရုညံ နာဟောသိ, ဂဗ္ဘမူဠှာယ ဣတ္ထိယာ ဒဿနမတ္တေနေဝ ကထံ ဥပ္ပန္နန္တိ? ပဗ္ဗဇ္ဇာဗလေန, ပဗ္ဗဇ္ဇာဗလဉှိ ဧတံ။

တေန ဟီတိ ယသ္မာ တေ ကာရုညံ ဥပ္ပန္နံ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **အရိယာယ ဇာတိယာ**တိ, အင်္ဂုလိမာလ, ဧတံ တွံ မာ ဂဏှိ, နေသာ တဝ ဇာတိ။ ဂိဟိကာလော ဧသ, ဂိဟီ နာမ ပါဏမ္ပိ ဟနန္တိ, အဒိန္နာဒါနာဒီနိပိ ကရောန္တိ။ ဣဒါနိ ပန တေ အရိယာ နာမ ဇာတိ။ တသ္မာ တွံ "ယတော အဟံ, ဘဂိနိ, ဇာတော"တိ သစေ ဇဝံ ဝတ္တုံ ကုက္ကုစ္စာယသိ, တေန ဟိ "အရိယာယ ဇာတိယာ"တိ ဇဝံ ဝိသေသေတွာ ဝဒာဟီတိ ဥယျောဇေသိ။

တံ ဣတ္ထိံ ဧတဒဝေါစ တိ ဣတ္ထီနံ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ နာမ န သက္ကာ ပုရိသေန ဥပသင်္ကမိတုံ။ ထေရော ကိံ ကရောသီတိ? အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရော သစ္စကိရိယံ ကတွာ သောတ္ထိကရဏတ္ထာယ အာဂတောတိ အာရောစာပေသိ။ တတော တေ သာဏိယာ ပရိက္ခိပိတွာ ထေရဿ ဗဟိသာဏိယံ ပီဌကံ ပညာပေသုံ။ ထေရော တတ္ထ နိသီဒိတွာ – "ယတော အဟံ ဘဂိနိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတော"တိ သစ္စကိရိယံ အကာသိ, သဟ သစ္စဝစနေနေဝ ဓမကရဏတော မုတ္တဥဒကံ ဝိယ အရကော နိက္ခမိ။ မာတာပုတ္တာနံ သောတ္ထိ အဟောသိ။ ဣဒမ္ပိ ပန ပရိတ္တံ န ကိဉ္စိ ပရိဿယံ န မဒ္ဒတိ, **မဟာပရိတ္တံ** နာမေတန္တိ ဝုတ္တံ။ ထေရေန နိသီဒိတွာ သစ္စကိရိယကတဋ္ဌာနေ ပီဌကံ အကံသု။ ဂဗ္ဘမူဠှံ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိမ္ပိ အာနေတွာ တတ္ထ နိသဇ္ဇာပေန္တိ, တာဝဒေဝ သုခေန ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ ယာ ဒုဗ္ဗလာ ဟောတိ န သက္ကာ အာနေတုံ, တဿာ ပီဌကဓောဝနဥဒကံ နေတွာ သီသေ သိဉ္စန္တိ, တင်္ခဏံယေဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, အညမ္ပိ ရောဂံ ဝူပသမေတိ။ ယာဝ ကပ္ပာ တိဋ္ဌနကပါဋိဟာရိယံ ကိရေတံ။

ကိံ ပန ဘဂဝတ ထေရံ ဝေဇ္ဇကမ္မံ ကာရာပေသီတိ? န ကာရာပေသိ။ ထေရဥ္ဟိ ဒိသွာ မနုဿာ ဘီတာ ပလာယန္တိ။ ထေရော ဘိက္ခာဟာရေန ကိလမတိ, သမဏဓမ္မံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ တဿ အနုဂ္ဂဟေန သစ္စကိရိယံ ကာရေသိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''ဣာအနိ ကိရ အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရော မေတ္တစိတ္တံ ပဋိလဘိတွာ သစ္စကိရိယာယ မနုဿာနံ သောတ္ထိဘာဝံ ကရောတီတိ မနုဿာ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညိဿန္တိ, တတော ဘိက္ခာဟာရေန အကိလမန္တော သမဏဓမ္မံ ကာတုံ သက္ခိဿတီ''တိ အနုဂ္ဂဟေန သစ္စကိရိယံ ကာရေသိ။ န ဟိ သစ္စကိရိယာ ဝေဇ္ဇကမ္မံ ဟောတိ။ ထေရဿာပိ စ ''သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ''တိ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နဿ စိတ္တံ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ န ဂစ္ဆတိ, အဋ္ဋဝိယံ ဌတွာ မနုဿာနံ ဃာတိတဋ္ဌာနမေဝ ဟာကဋ္ဌံ ဟောတိ။ ''ဒုဂ္ဂတောမှိ, ခုဒ္ဒကပုတ္တောမှိ, ဇီဝိတံ မေ ဒေဟိ သာမီ''တိ မရဏဘီတာနံ ဝစနာကာရော စ ဟတ္ထပာဒဝိကာရော စ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, သော ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ တတောဝ ဥဋ္ဌာယ ဂစ္ဆတိ, အထဿ ဘဂဝတ တံ ဇာတိံ အဗ္ဗောဟာရိကံ ကတွာ တတ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှိဿတီတိ အရိယာယ ဇာတိယာ သစ္စကိရိယံ ကာရေသိ။ **ဧကော ဝူပကဋ္ဌောတိအာဒိ** ဝတ္ထသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၈၀) ဝိတ္ထာရိတံ။

၃၅၂. အညေနပိ လေဍ္ဍုနာ ခိတ္တော တိ ကာကသုနခသူကရာဒီနံ ပဋိက္ကမာပနတ္ထာယ သမန္တာ သရက္ခေပမတ္တေ ဌာနေ ယေန ကေနစိ ဒိသာဘာဂေန ခိတ္တော အာဂန္တွာ ထေရဿေဝ ကာယေ ပတတိ။ ကိတ္တကေ ဌာနေ ဧဝံ ဟောတိ? ဂဏ္ဍိကံ ပဋိမုဥ္စိတွာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဋိနိဝတ္တေတွာ ယာဝ ဂဏ္ဍိကပဋိမုဥ္စနဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆတိ, တာဝ ဟောတိ။ **ဘိန္နေန သီသေနာ** တိ မဟာစမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ ယာဝ အဋ္ဌိမရိယာဒာ ဘိန္နေန။

ဗ္ရာဟ္မဏာ တိ ခီဏာသဝဘာဝံ သန္ဓာယ အာဟ။ **ယဿ ခော တွံ, ဗ္ရာဟ္မဏ, ကမ္မဿ ဝိပာကေနာ** တိ ဣဒံ သဘာဂဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကမ္မဥ္ဟိ ကရိယမာနမေဝ တယော ကောဋ္ဌာသေ ပူရေတိ။ သတ္တသု စိတ္တေသု ကုသလာ တ အကုသလာ တ ပဌမဇဝနစေတနာ **ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကမ္မံ** နာမ ဟောတိ။ တံ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဝိပာကံ ဒေတိ။ တထာ အသက္ကောန္တံ အဟောသိကမ္မံ, နာဟောသိ ကမ္မဝိပာကော, န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပာကော, နတ္ထိ ကမ္မဝိပာကောတိ ဣမဿ တိကဿ ဝသေန **အဟောသိကမ္မံ** နာမ ဟောတိ။ အတ္ထသာဓိကာ သတ္တမဇဝနစေတနာ **ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကမ္မံ** နာမ။ တံ အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ ဝိပာကံ ဒေတိ။ တထာ အသက္ကောန္တံ ဝုတ္တနယေနေဝ တံ အဟောသိကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ ဥဘိန္နမန္တရေ ပဉ္စဇဝနစေတနာ **အပရာပရိယဝေဒနီယကမ္မံ** နာမ ဟောတိ။ တံ အနာဂတေ ယဒာ ဩကာသံ လဘတိ, တဒာ ဝိပာကံ ဒေတိ။ သတိ သံသာရပ္ပဝတ္တိယာ အဟောသိကမ္မံ နာမ န ဟောတိ။ ထေရဿ ပန ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဥ္စ အပရာပရိယဝေဒနီယဥ္စာတိ ဣမာနိ ဒွေ ကမ္မာနိ ကမ္မက္ခယကရေန အရဟတ္တမဂ္ဂေန သမုဂ္ဃာဋိတာနိ, ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ အတ္ထိ ။ တံ အရဟတ္တပ္ပတ္တဿာပိ ဝိပာကံ ဒေတိယေဝ။ တံ သန္ဓာယ ဘဂဝတ ''ယဿ ခော တွံ''န္တိအာဒိမာဟ။ တသ္မာ **ယဿ ခော** တိ ဧတ္ထ ယာဒိသဿ ခော တွံ, ဗ္ရာဟ္မဏ, ကမ္မဿ ဝိပာကေနာတိ ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဗ္ဘာ မုတ္တော တိ ဒေသနာသီသမတ္တမေတံ, အဗ္ဘာ မဟိကာ ဓူမော ရဇော ရာဟူတိ ဣမေဟိ ပန ဥပက္ကိလေသေဟိ မုတ္တော စန္ဒိမာ ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ ယထာ ဟိ ဧဝံ နိရုပက္ကိလေသော စန္ဒိမာ လောကံ ပဘာသေတိ, ဧဝံ ပမာဒကိလေသဝိမုတ္တော အပ္ပမတ္တော ဘိက္ခု ဣမံ အတ္တနော ခန္ဓာယတနဓာတုလောကံ ပဘာသေတိ, ဝိဟတကိလေသန္ဓကာရံ ကရောတိ။

ကုသလေန ပိဓီယတီတိ မဂ္ဂကုသလေန ပိဓီယတိ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ ကရီယတိ။ **ယုဉ္ဇတိ ဗုဒ္ဓသာသနေ** တိ ဗုဒ္ဓသာသနေ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ စ ယုတ္တပ္ပယုတ္တော ဝိဟရတိ။ ဣမာ တိဿော ထေရဿ ဥဒာနကထာ နာမ။

ဒိသာ ဟိ မေတိ ဣဒံ ကိရ ထေရော အတ္တနော ပရိတ္တာဏကာရံ ကရောန္တော အာဟ။ တတ္ထ **ဒိသာ ဟိ မေ**တိ မမ သပတ္တာ။ ယေ မံ ဧဝံ ဥပဝဒန္တိ – ''ယထာ မယံ အင်္ဂုလိမာလေန မာရိတာနံ ဉာတကာနံ ဝသေန ဒုက္ခံ ဝေဒိယာမ, ဧဝံ အင်္ဂုလိမာလောပိ ဝေဒိယတူ''တိ, တေ မယှံ ဒိသာ စတုသစ္စဓမ္မကထံ သုဏန္တုတိ အတ္ထော။ **ယုဉ္ဇန္တု** တိ ကာယတစာမနေဟိ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ ဝိဟရန္တု။ **ယေ ဓမ္မမေဝါဒပယန္တိ သန္တော** တိ ယေ သန္တော သပ္ပုရိသာ ဓမ္မံယေဝ အာဒပေန္တိ သမာဒပေန္တိ ဂဏှာပေန္တိ, တေ မနုဇာ မယှံ သပတ္တာ ဘဇန္တု သေဝန္တု ပယိရုပာသန္တူတိ အတ္ထော။

အဝိရောဓပ္ပသံသီန န္တိ အဝိရောဓော ဝုစ္စတိ မေတ္တာ, မေတ္တာပသံသကာနန္တိ အတ္ထော။ **သုဏန္တု ဓမ္မံ ကာလေနာ**တိ ခဏေ ခဏေ ခန္တိမေတ္တာပဋိသင်္ခါသာရဏီယဓမ္မံ သုဏန္တု။ **တဉ္စ အနုဝိဓီယန္တု** တိ တဉ္စ ဓမ္မံ အနုကရောန္တု ပူရေန္တု။

န ဟိ ဇာတု သော မမံ ဟိံသေတိ ယော မယှံ ဒိသော, သော မံ ဧကံသေနေဝ န ဟိံသေယျ။ **အညံ ဝါ ပန ကိဉ္စိ န** န္တိ န ကေဝလံ မံ, အညမ္ပိ ပန ကဉ္စိ ပုဂ္ဂလံ မာ ဟိံသန္တု မာ ဝိဟေဌေန္တု။ **ပပ္ပုယျ ပရမံ သန္တိ** န္တိ ပရမံ သန္တိဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ဟာပုဏိတွာ။ **ရက္ခေယျ တသထာဝရေ** တိ **တသာ** ဝုစ္စန္တိ သတဏှာ, **ထာဝရာ** နိတ္တဏှာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော နိဗ္ဗာနံ ဟာပုဏာတိ, သော သဗ္ဗံ တသထာဝရံ ရက္ခိတုံ သမတ္ထော ဟောတိ။ တသ္မာ မယှံမ္ပိ ဒိသာ နိဗ္ဗာနံ ဟာပုဏန္တု, ဧဝံ မံ ဧကံသေနေဝ န ဟိံသိဿန္တီတိ။ ဣမာ တိဿော ကထာ အတ္တနော ပရိတ္တံ ကာတုံ အာဟ။

ဣဒါနိ အတ္တနော ဝ ပဋိပတ္တိံ ဒီပေန္တော **ဥဒကဥှိ နယန္တိ နေတ္တိကာ** တိ အာဟ။ တတ္ထ **နေတ္တိကာ** တိ ယေ မာတိကံ သောဓေတွာ ဗန္ဓိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဗန္ဓိတွာ ဥဒကံ နယန္တိ။ **ဥသုကာရာ**တိ ဥသုကာရကာ။ **နမယန္တိ** တိ တေလကဉ္ဇိကေန မက္ခေတွာ ကုက္ကုဠေ တာပေတွာ ဥန္နတုန္နတဋ္ဌာနေ နမေန္တာ ဥဇုံ ကရောန္တိ။ **တေဇနန္တိ** ကဏ္ဍံ။ တဉှိ ဣဿာသော တေဇံ ကရောတိ, ပရဉ္စ တဇ္ဇေတိ, တသ္မာ တေဇနန္တိ ဝုစ္စတိ။ **အတ္တာနံ ဒမယန္တိ** တိ ယထာ နေတ္တိကာ ဥဇုမဂ္ဂေန ဥဒကံ နယန္တိ, ဥသုကာရာ တေဇနံ, တစ္ဆကာ စ အရုံ ဥဇုံ ကရောန္တိ, ဧဝမေဝံ ပဏ္ဍိတာ အတ္တာနံ ဒမေန္တိ ဥဇုကံ ကရောန္တိ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကရောန္တိ။

တာဒိနာတိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဒီသု နိဗ္ဗိကာရေန – ''ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဘဂဝါ တာဒီ, ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေ တာဒီ, ဝန္တာဝီတိ တာဒီ, စတ္တာဝီတိ တာဒီ, တိဏ္ဏာဝီတိ တာဒီ, တန္နိဒ္ဒေသာတိ တာဒီ''တိ (မဟာနိ. ၃၈; ၁၉၂) ဧဝံ တာဒိလက္ခဏပ္ပတ္တေန သတ္ထာရာ။ **ဘဝနေတ္တီ** တိ ဘဝရဇ္ဇု, တဏှာယေတံ နာမံ။ တာယ ဟိ ဂောဏာ ဝိယ ဂီဝါယ ရဇ္ဇုယာ, သတ္တာ ဟဒယေ ဗဒ္ဓာ တံ တံ ဘဝံ နီယန္တိ, တသ္မာ ဘဝနေတ္တီတိ ဝုစ္စတိ။ **ဖုဋ္ဌော ကမ္မဝိပာကေနာ**တိ မဂ္ဂစေတနာယ ဖုဋ္ဌော။ ယသ္မာ ဟိ မဂ္ဂစေတနာယ ကမ္မံ ပစ္စတိ ဝိပစ္စတိ ဍယှတိ, ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ သာ ကမ္မဝိပာကောတိ ဝုတ္တာ။ တာယ ဟိ ဖုဋ္ဌတ္တာ သေ **အဏဏော** နိက္ကိလေသော ဇာတော, န ဒုက္ခဝေဒနာယ အဏဏော။ **ဘုဉ္ဇာမီ** တိ စေတ္ထ ထေယျပရိဘောဂေါ ဣဏပရိဘောဂေါ ဒာယဇ္ဇပရိဘောဂေါ သာမိပရိဘောဂေါတိ စတ္တာရော ပရိဘောဂါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ဒုဿီလဿ ပရိဘောဂေါ ထေယျပရိဘောဂေါ နာမ။ သော ဟိ စတ္တာရော ပစ္စယေ ထေနေတွာ ဘုဉ္ဇတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ''ထေယျာယ ဝေ, ဘိက္ခဝေ, ရဋ္ဌပိဏ္ဍော ဘုတ္တော''တိ (ပာရာ. ၁၉၅)။ သီလဝတော ပန အပစ္စဝေက္ခဏပရိဘောဂေါ ဣဏပရိဘောဂေါ နာမ။ သတ္တန္နံ သေက္ခာနံ ပရိဘောဂေါ ဒာယဇ္ဇပရိဘောဂေါ နာမ။ ခီဏာသဝဿ ပရိဘောဂေါ သာမိပရိဘောဂေါ နာမ။ ဣဓ ကိလေသဣဏာနံ အဘာဝံ သန္ဓာယ ''အဏဏော''တိ ဝုတ္တံ။ ''အနိဏော''တိပိ ပာဌော။ သာမိပရိဘောဂံ သန္ဓာယ ''ဘုဉ္ဇာမိ ဘောဇန''န္တိ ဝုတ္တံ။

ကာမရတိသန္ထဝ န္တိ ဒုဝိဓေသုပိ ကာမေသု တဏှာရတိသန္ထဝံ မာ အနုယုဉ္ဇထ မာ ကရိတ္ထ။ **နယိဒံ ဒုမ္မန္တိတံ မမာ**တိ ယံ မယာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ မန္တိတံ, တံ မမ မန္တိတံ န ဒုမ္မန္တိတံ။ **သံဝိဘတ္တေသု ဓမ္မေသု**တိ အဟံ သတ္ထာတိ ဧဝံ လောကေ ဥပ္ပန္နေဟိ ယေ ဓမ္မာ သံဝိဘတ္တာ, တေသု ဓမ္မေသု ယံ သေဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ, တဒေဝ အဟံ ဥပဂမံ ဥပဂတော သမ္ပတ္တော, တသ္မာ မယှံ ဣဒံ အာဂမနံ သွာဂတံ နာမ ဂတန္တိ။ **တိဿော ဝိဇ္ဇာ** တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသဒိဗ္ဗစက္ခုအာသဝက္ခယပညာ။ **ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန** န္တိ ယံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ အတ္ထိ, တံ သဗ္ဗံ မယာ ကတံ။ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ နဝဟိ စ လောကုတ္တရဓမ္မေဟိ ဒေသနံ မတ္ထကံ ပာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အင်္ဂုလိမာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ပိယဇာတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅၃. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ပိယဇာတိကသုတ္တံ။ တတ္ထ **နေဝ ကမ္မန္တာ ပဋိဘန္တီ**တိ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ပဋိဘန္တိ, ပကတိနိယာမေန ပန န ပဋိဘန္တိ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ စ **န ပဋိဘာတီ**တိ န ရုစ္စတိ။ **အာဠာဟနန္တိ** သုသာနံ။ **အညထတ္တန္တိ** ဝိဝဏ္ဏတာယ အညထာဘာဝေါ။ **ဣန္ဒြိယာနိ** နာမ မနောဝိညေယျာ ဓမ္မာ, ပတိဋ္ဌိတောကာသံ ပန သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ **ပိယဇာတိကာ**တိ ပိယတော ဇာယန္တိ။ **ပိယပ္ပဘာဝိကာ** တိ ပိယတော ပဘဝန္တိ။

၃၅၅. **သစေ တံ, မဟာရာဇာ**တိ တဿ အတ္ထံ အသလ္လက္ခယမာနာပိ သတ္ထရိ သဒ္ဓာယ ဧဝံ ဝဒတိ။ **စရ ပိရေ**တိ အပေဟိ အမှာကံ ပရေ, အနဇ္ဈတ္တိကဘူတေတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **စရ ပိရေ**တိ ပရတော ဂစ္ဆ, မာ ဣဓ တိဋ္ဌာတိပိ အတ္ထော။

၃၅၆. **ဒွိဓာ ဆေတွာ**တိ အသိနာ ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ ကရောန္တော ဆိန္ဒိတွာ။ **အတ္တာနံ ဥပ္ပာဋေသီ** တိ တေနေဝ အသိနာ အတ္တနော ဥဒရံ ဖာလေသိ။ ယဒိ ဟိ တဿ သာ အပ္ပိယာ ဘဝေယျ, ဣဒါနိ အညံ မာတုကမံ ဂဏှာဟီတိ သာမိတိ အတ္တာနံ န ဃာတေယျ။ ယသ္မာ ပနဿ သာ ပိယာ အဟောသိ, တသ္မာ ပရလောကေပိ တာယ သဒ္ဓိံ သမင်္ဂိဘာဝံ ပတ္ထယမာနော ဧဝမကာသိ။

၃၅၇. **ပိယာ တေ ဝဇိရီ**တိ ဧဝံ ကိရဿာ အဟောသိ – ''သစာဟံ, 'ဘူတပုဗ္ဗံ, မဟာရာဇ, ဣမိဿာယေဝ သာဝတ္ထိယံ အညတရိဿာ ဣတ္ထိယာ'တိအာဒိကထံ ကထေယျံ, 'ကော တေ ဧဝံ အကာသိ, အပေဟိ နတ္ထိ တေ'န္တိ မံ ပဋိသေဓေယျ, ဝတ္တမာနေနေဝ နံ သညာပေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ဧဝမာဟ။ **ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ**တိ တွေ မရဏဝသေန ဝိပရိဏာမော, ကေနစိ သဒ္ဓိံ ပလာယိတွာ ဂမနဝသေန အညထာဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တသဘာယာတိ တသဘာ နာမ ရညော ဧကာ ဒေဝီ, တံ သန္ဓာယာဟ။

ပိယာ တေ အဟန္တိ ကသ္မာ သဗ္ဗပစ္ဆာ အာဟ? ဧဝံ ကိရဿာ အဟောသိ – ''အယံ ရာဇာ မယှံ ကုပိတော, သစာဟံ သဗ္ဗပဌမံ 'ပိယာ တေ အဟ'န္တိ ပုစ္ဆေယျံ, 'န မေ တွံ ပိယာ, စရ ပိရေ'တိ ဝဒေယျ, ဧဝံ သန္တေ ကထာ ပတိဋ္ဌာနံ န လဘိဿတီ''တိ ကထာယ ပတိဋ္ဌာနတ္ထံ သဗ္ဗပစ္ဆာ ပုစ္ဆိ။ **ကာသိကောသလေသု** ဆဍ္ဍိတဘာဝေန ဝိပရိဏာမော, ပဋိရာဇူနံ ဟတ္ထဂမနဝသေန အညထာဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အာစမေဟီတိ အာစမနောဒကံ ဒေဟိ။ အာစမိတွာ ဟတ္ထပာဒေ ဓောဝိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ သတ္ထာရံ နမဿိတုကာမော ဧဝမာဟ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ပိယဇာတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဗာဟိတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅၈. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ဗာဟိတိကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧကပုဏ္ဍရီကံ နာဂ**န္တိ ဧဝံနာမကံ ဟတ္ထိံ။ တဿ ကိရ ဖာသုကာနံ ဥပရိ တာလဖလမတ္တံ ပဏ္ဍရဋ္ဌာနံ အတ္ထိ , တေနဿ ဧကပုဏ္ဍရီကောတိ နာမံ အကံသု။ **သိရိဝဍ္ဍံ မဟာမတ္တန္တိ** ပစ္စေကဟတ္ထိံ အဘိရုဟိတွာ ကထာဖာသုကတ္ထံ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တံ ဧဝံနာမကံ မဟာမတ္တံ။ **အာယသ္မာနော**တိ တွေ **နော**တိ ပုစ္ဆာယ နိပါတော။ မဟာမတ္တော ထေရဿ သင်္ဃာဋိပတ္တဓာရဏာကာရံ သလ္လက္ခေတွာ ''ဧဝံ, မဟာရာဇာ''တိ အာဟ။

၃၅၉. **ဩပါရမ္ဘော** တိ ဥပါရမ္ဘံ အာရောပနာရဟော။ ကိံ ပုစ္ဆာမီတိ ရာဇာ ပုစ္ဆတိ။ သုန္ဒရိဝတ္ထုသ္မိံ ဥပ္ပန္နမိဒံ သုတ္တံ, တံ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ယဉှိ မယံ, ဘန္တေ** တိ, ဘန္တေ, ယံ မယံ ဝိညူဟီတိ ဣဒံ ပဒံ ဂဟေတွာ ပဉှေန ပရိပူရေတုံ နာသက္ခိမှာ, တံ ကာရဏံ အာယသ္မတာ ဧဝံ ဝဒန္တေန ပရိပူရိတံ။

၃၆၀. **အကုသလော**တိ အကောသလ္လသမ္ဘူတော။ **သာဝဇ္ဇော**တိ သဒေါသော။ **သဗျာဗဇ္ဈော**တိ သဒုက္ခော။ **ဒုက္ခဝိပါကော**တိ ဣဓ နိဿန္ဒဝိပါကော ကထိတော။ **တဿာ**တိ တဿ ဧဝံ အတ္တဗျာဗာဓာဒီနံ အတ္ထာယ ပဝတ္တကာယသမာစာရဿ။

သဗ္ဗာကုသလဓမ္မပဟီနော ခော, မဟာရာဇ, တထာဂတော ကုသလဓမ္မသမန္နာဂတောတိ ဧတ္ထ သဗ္ဗေသံယေဝ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနံ ဝဏ္ဏေတီတိ။ အာမ ဝဏ္ဏေတီတိ ဝုတ္တေ ယထာ ပုစ္ဆာ, တထာ အတ္ထော ဝုတ္တော ဘဝေယျ။ ဧဝံ ဗျာကရဏံ ပန န ဘာရိယံ။ အပ္ပဟီနအကုသလောပိ ဟိ ပဟာနံ ဝဏ္ဏေယျ, ဘဂဝါ ပန ပဟီနာကုသလတာယ ယထာကာရီ တထာဝါဒီတိ ဒဿေတုံ ဧဝံ ဗျာကာသိ။ သုက္ကပက္ခေပိ ဧသေဝ နယော။

၃၆၂. **ဗာဟိတိကာ**တိ ဗာဟိတိရဋ္ဌေ ဥဋ္ဌိတဝတ္ထဿေတံ နာမံ။ **သောဠသသမာ အာယာမေနာ**တိ အာယာမေန သမသောဠသဟတ္ထာ။ **အဋ္ဌသမာ ဝိတ္ထာရေနာ**တိ ဝိတ္ထာရေန သမအဋ္ဌဟတ္ထာ။

၃၆၃. **ဘဂဝတော ပါဒါသီ**တိ ဘဂဝတော နိယျာတေသိ။ ဒတွာ စ ပန ဂန္ဓကုဋိယံ ဝိတာနံ ကတွာ ဗန္ဓိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဂန္ဓကုဋိ ဘိယျောသောမတ္တာယ သောဘိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ နေယျပုဂ္ဂလဿ ပန ဝသေန အယံ ဒေသနာ နိဋ္ဌိတာတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဗာဟိတိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဓမ္မစေတိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၄. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဓမ္မစေတိယသုတ္တံ။ တတ္ထ **မေဒဠုပ**န္တိ နာမမေတံ တဿ, တဿ ဟိ နိဂမဿ မေဒဝဏ္ဏာ ပါသာဏာ ကိရေတ္ထ ဥဿန္နာ အဟေသုံ, တသ္မာ မေဒဠုပန္တိ သင်္ခံ ဂတံ။ သေနာသနံ ပနေတ္ထ အနိယတံ, တသ္မာ န တံ ဝုတ္တံ။ **နဂရက**န္တိ ဧဝံနာမကံ သက္ယာနံ နိဂမံ။ **ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာ**တိ န အညေန ကရဏီယေန, အယံ ပန ဗန္ဓုလသေနာပတိံ သဒ္ဓိံ ဒွတ္တိံသာယ ပုတ္တေဟိ ဧကဒိဝသေနေဝ ဂဏှထာတိ အာဏာပေသိ, တံဒိဝသဉ္စဿ ဘရိယာယ မလ္လိကာယ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဘဂဝါ နိမန္တိတော, ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဃရံ အာဂန္တွာ နိသိန္နမတ္တေ “သေနာပတိ ကာလင်္ကတော”တိ သာသနံ အာဟရိတွာ မလ္လိကာယ အဒံသု။ သာ ပဏ္ဏံ ဂဟေတွာ မုခသာသနံ ပုစ္ဆိ။ “ရညာ အယျေ သေနာပတိ သဒ္ဓိံ ဒွတ္တိံသာယ ပုတ္တေဟိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဂဟာပိတော”တိ အာရောစေသုံ။ မဟာဇနဂတံ မာ ကရိတ္ထာတိ ဩဝဋ္ဋိကာယ ပဏ္ဏံ ကတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဝိသိ။ တသ္မိံ သမယေ ဧကာ သပ္ပိစာဋိ နီဟရိတာ, သာ ဥမ္မာရေ အာဟစ္စ ဘိန္နာ, တံ အပနေတွာ အညံ အာဟရာပေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဝိသိ။

သတ္ထာ ကတဘတ္တကိစ္စော ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ – “သပ္ပိစာဋိယာ ဘိန္နပစ္စယာ န စိန္တေတဗ္ဗ”န္တိ အာဟ။ တသ္မိံ သမယေ မလ္လိကာ ပဏ္ဏံ နီဟရိတွာ ဘဂဝတော ပုရတော ဌပေတွာ – “ဘဂဝါ ဣမံ ဒွတ္တိံသာယ ပုတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ သေနာပတိနော မတသာသနံ, အဟံ ဧတမ္ပိ န စိန္တယာမိ, သပ္ပိစာဋိပစ္စယာ ကိံ စိန္တေဿာမီ”တိ အာဟ။ ဘဂဝါ – “မလ္လိကေ, မာ စိန္တယိ, အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ နာမ ဝတ္တမာနာနံ ဟောတိ ဧတ”န္တိ အနိစ္စတာဒိပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မကထံ ကတွာ အဂမာသိ။ မလ္လိကာ ဒွတ္တိံသသုဏိသာယော ပက္ကောသာပေတွာ ဩဝါဒံ အဒါသိ။ ရာဇာ မလ္လိကံ ပက္ကောသာပေတွာ “သေနာပတိနော အမှာကံ အန္တရေ ဘိန္နဒေါသော အတ္ထိ နတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိ။ နတ္ထိ သာမီတိ။ သော တဿာ ဝစနေန တဿ နိဒ္ဒေါသဘာဝံ ဉတွာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဗလဝဒေါမနဿံ ဥပ္ပါဒေသိ။ သော – “ဧဝရူပံ နာမ အဒေါသကာရကံ မံ သမ္ဘာဝယိတွာ အာဂတံ သဟာယကံ ဝိနာသေသိ”န္တိ တတော ပဋ္ဌာယ ပါသာဒေ ဝါ နာဋကေသု ဝါ ရဇ္ဇသုခေသု ဝါ စိတ္တဿာဒံ အလဘမာနော တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရိတုံ အာရဒ္ဓော။ တေဒေဝ ကိစ္စံ အဟောသိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာ”တိ။

ဒီဃံ ကာရာယနန္တိ ဒီဃကာရာယနော နာမ ဗန္ဓုလသေနာပတိဿ ဘာဂိနေယျော ''တေဿ မေ မာတုလော အ ဒေါသကာရဏော နိက္ကာရဏေန ဃာတိတော''တိ ရညာ သေနာပတိဋ္ဌာနေ ဌပိတော။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **မဟစ္စ ာ ရာဇာနုဘာဝေနာ**တိ မဟတာ ရာဇာနုဘာဝေန , ဧရဏိတလံ ဘိန္ဒန္တော ဝိယ သာဂရံ ပရိဝတ္တေန္တော ဝိယ ဝိစိတ္တ ဝေသေသောဘေန မဟတာ ဗလကာယေနာတိ အတ္ထော။ **ဟသာဒိကာနီ**တိ ဒဿနေနေဝ သဟ ရဇ္ဇနကာနိ။ **ပသာဒနီယာ နီ**တိ တသ္သေဝ ဝေဝစနံ။ အထ တ **ဟသာဒိကာနီ**တိ ပသာဒဇနကာနိ။ **အပ္ပသဒ္ဒါနီ** တိ နိဿဒ္ဒါနိ။ **အပ္ပနိဂ္ဃောသာနီ** တိ အဝိဘာဝိတတ္ထေန နိဂ္ဃောသေန ရဟိတာနိ။ **ဝိဇနတတာနီ**တိ ဝိဂတဇနတတာနိ။ **မနုဿရာဟသေယျကာနီ** တိ မနု ဿာနံ ရဟဿကမ္မာနုစ္ဆဝိကာနိ, ရဟဿမန္တံ မန္တေန္တာနံ အနုရူပာနီတိ အတ္ထော။ **ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပာ နီ**တိ နိလီယနဘာဝဿ ဧကီဘာဝဿ အနုစ္ဆဝိကာနိ။ **ယတ္ထ သုဒံ မယ** န္တိ န တေန တတ္ထ ဘဂဝတ ပယိရုပာသိတပု ဗ္ဗော, တာဒိသေသု ပန ပယိရုပာသိတပုဗ္ဗော, တသ္မာ ယာဒိသေသု သုဒံ မယန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

အတ္ထိ, မဟာရာဇာ တိ ပဏ္ဍိတော သေနာပတိ ''ရာဇာ ဘဂဝန္တံ မမာယတီ''တိ ဇာနာတိ, သော သစေ မံ ရာဇာ ''ကဟံ ဘဂဝတ''တိ ဝဒေယျ, အဒန္ဓာယန္တေန အာစိက္ခိတုံ ယုတ္တန္တိ စရပုရိသေ ပယောဇေတွာ ဘဂဝတော နိဝာ သနဋ္ဌာနံ ဉတွာဝ ဝိဟရတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **အာရာမံ ပာဝိသီ**တိ ဗဟိနိဂမေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓာပေတွာ ကာရာယနေန သဒ္ဓိံ ပာဝိသိ။

၃၆၆. **ဝိဟာရော**တိ ဂန္ဓကုဋိံ သန္ဓာယာဟံသု။ **အာဠိန္ဒ** န္တိ ပမုခံ။ **ဥက္ကာသိတွာ**တိ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒံ ကတွာ။ **အဂ္ဂ ဠ**န္တိ ကဝါဋံ။ **အာကောဋေဟီ**တိ အဂ္ဂနခေန ဤသကံ ကုဉ္စိကစ္ဆိဒ္ဒသမီပေ ကောဋေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒွါရံ ကိရ အတိဥပရိ အမနုဿာ, အတိဟေဋ္ဌာ ဒီဃဇာတိကာ ကောဋေန္တိ။ တထာ အကောဋေတွာ မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒသမီပေ ကောဋေတဗ္ဗံ, ဣဒံ ဒွါရကောဋ္ဋနဝတ္တန္တိ ဒီပေန္တာ ဝဒန္တိ။ **တတ္ထေဝ** တိ ဘိက္ခူဟိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေယေဝ။ **ခဂ္ဂ ဉ္စ ဥဏှီသဉ္စာ**တိ ဒေသနာမတ္တမေတံ,

တလဗီဇနိမုဏှီသံ၊ ခဂ္ဂံ ဆတ္တဉ္စုပါဟနံ။
ဩရုယှ ရာဇာ ယာနမှာ၊ ဌပယိတွာ ပဋိစ္ဆဒန္တိ။ –

အာဂတာနိ ပန ပဉ္စပိ ရာဇကကုဘဏ္ဍာနိ အဒာသိ။ ကသ္မာ ပန အဒာသီတိ။ အတိဂရုနော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကံ ဥဒ္ဓ တဝေသေန ဂန္တုံ န ယုတ္တန္တိ စ, ဧကကောဝ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္တနော ရုစိဝသေန သမ္မောဒိဿာမိ စာတိ။ ပဉ္စသု ဟိ ရာဇကကုဘဏ္ဍေသု နိဝတ္တိတေသု တွံ နိဝတ္တာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ န ဟောတိ, သဗ္ဗေ သယမေဝ နိဝတ္တန္တိ။ ဣတိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ အဒါသိ။ **ရဟာယတီ**တိ ရဟဿံ ကရောတိ နိဂူဟတိ။ အယံ ကိရဿ အဓိပ္ပာယော ''ပုဗ္ ဗေပိ အယံ ရာဇာ သမဏေန ဂောတမေန သဒ္ဓိံ စတုက္ကဏ္ဏမန္တံ မန္တေတွာ မယှံ မာတုလံ သဒ္ဓိံ ဒွတ္တိံသာယ ပုတ္တေဟိ ဂဏှာပေသိ, ဣဒါနိပိ စတုက္ကဏ္ဏမန္တံ မန္တေတုကာမော, ကစ္စိ နု ခေါ မံ ဂဏှာပေဿတီ''တိ။ ဧဝံ ကောပဝသေနဿ ဒေါဒဟောသိ။

ဝိဝရိ ဘဂဝတ ဒွါရန္တိ န ဘဂဝတ ဥဋ္ဌာယ ဒွါရံ ဝိဝရိ, ဝိဝရတူတိ ပန ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တတော – ''ဘဂဝတ တု မေဟိ အနေကေသု ကပ္ပကောဋီသု အနံ ဒဒမာနေဟိ န သဟတ္ထာ ဒွါရဝိဝရဏကမ္မံ ကတ''န္တိ သယမေဝ ဒွါရံ ဝိ ဝဋံ။ တံ ပန ယသ္မာ ဘဂဝတော မနေန ဝိဝဋံ, တသ္မာ ''ဝိဝရိ ဘဂဝတ ဒွါရ''န္တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ**တိ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ။ တသ္မိံ ပန ပဝိဋ္ဌမတ္တေယေဝ ကာရာယနော ပဉ္စ ရာဇကကုဘဏ္ဍာနိ ဂဟေတွာ ခန္ဓာဝါရံ ဂန္တွ ာ ဝိဋူဋဘံ အာမန္တေသိ ''ဆတ္တံ သမ္မ ဉဿာပေဟီ''တိ။ မယှံ ပိတာ ကိံ ဂတောတိ? ပိတာရံ မာ ပုစ္ဆ, သစေ တွံ န ဉဿာပေသိ, တံ ဂဏှိတွာ အဟံ ဉဿာပေမီတိ။ ''ဉဿာပေမိ သမ္မာ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ ကာရာယနော ရညော ဧကံ အဿဉ္စ အသိဉ္စ ဧကမေဝ စ ပရိစာရိကံ ဣတ္ထိံ ဌပေတွာ – ''သစေ ရာဇာ ဇီဝိတေန အတ္ထိကော, မာ အာဂစ္ ဆတူ''တိ ဝိဋူဋဘဿ ဆတ္တံ ဉဿာပေတွာ တံ ဂဟေတွာ သာဝတ္ထိမေဝ ဂတော။

၃၆၇. **ဓမ္မန္ဝယော** တိ ပစ္စက္ခဉာဏသင်္ခါတဿ ဓမ္မဿ အနုနယော အနုမာနံ, အနုဗုဒ္ဓိတိ အတ္ထော။ ဣဒါနိ ယေနဿ ဓမ္မန္ဝယေန ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝတ''တိအာဒိ ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ **ဣဓ ပနာဟံ, ဘန္တေ** တိအာဒိမာ ဟ။ တတ္ထ **အာပာဏကောဋိကန္တိ** ပာဏကောဋိ ဇီဝိတံ, တံ မရိယာဒံ အန္တော ကရိတွာ, မရဏသမယေပိ စရန္တိယေဝ,

တံ န ဝီတိက္ကမန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ “အဟဏကောဋ္ဌိက”န္တိပိ ပါဌော, အာဇီဝိတပရိယန္တန္တိ အတ္ထော။ ယထာ ကေစ္စေ ဇီဝိတဟေတု အတိက္ကမန္တာ ဟဏကောဋ္ဌိကံ ကတွာ စရန္တိ, န ဧဝန္တိ အတ္ထော။ **အယမ္ပိ ခော မေ, ဘန္တေ**တိ ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတာယ ဓမ္မသွာက္ခာတတာယ သင်္ဃသုပ္ပဋိပန္နတာယ စ တောံ ဧဝံ ဟောတိ, ဧဝဉှိ မေ, ဘန္တေ, အယံ ဘဂဝတိ ဓမ္မန္ဝယော ဟောတီတိ ဒီပေတိ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၂၆၉. **န ဝိယ မညေ စက္ခုံ ဗန္ဓန္တေ**တိ စက္ခုံ အဗန္ဓန္တေ ဝိယ။ အဟသာဒိကဉှိ ဒိသွာ ပုန ဩလောကနကိစ္စံ န ဟောတိ, တသ္မာ သော စက္ခုံ န ဗန္ဓတိ နာမ။ ဟသာဒိကံ ဒိသွာ ပုနပ္ပုနံ ဩလောကနကိစ္စံ ဟောတိ, တသ္မာ သော စက္ခုံ ဗန္ဓတိ နာမ။ ဣမေ စ အဟသာဒိကာ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဗန္ဓုကရောဂေ နော**တိ ကုလရောဂေ။ အမှာကံ ကုလေ ဇာတာ ဧဝရူပါ ဟောန္တီတိ ဝဒန္တိ။ **ဥဠာရန္တိ** မဟေသက္ခံ။ **ပုဗ္ဗေနာပရ**န္တိ ပုဗ္ဗတော အပရံ ဝိသေသံ။ တတ္ထ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ သမာပတ္တိံ နိဗ္ဗတ္တေန္တော ဥဠာရံ ပုဗ္ဗေ ဝိသေသံ သဉ္ဇာနာတိ နာမ, သမာပတ္တိံ ပဒဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှန္တော ဥဠာရံ ပုဗ္ဗတော အပရံ ဝိသေသံ သဉ္ဇာနာတိ နာမ။

၂၇၀. **ဃာတေတာယံ ဝါ ဃာတေတု**န္တိ ဃာတေတဗ္ဗယုတ္တကံ ဃာတေတုံ။ **ဇာပေတာယံ ဝါ ဇာပေတု**န္တိ ဓနေန ဝါ ဇာပေတဗ္ဗယုတ္တကံ ဇာပေတုံ ဇာနိတုံ အဓနံ ကာတုံ။ **ပဗ္ဗာဇေတာယံ ဝါ ပဗ္ဗာဇေတု**န္တိ ရဋ္ဌတော ဝါ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗယုတ္တကံ ပဗ္ဗာဇေတုံ။

၂၇၃. **ဣသိဒတ္တပုရာဏာ**တိ ဣသိဒတ္တော စ ပုရာဏော စ။ တေသု ဧကော ဗြဟ္မစာရီ, ဧကော သဒါရသန္တုဋ္ဌော။ **မမဘတ္တာ**တိ မမ သန္တကံ ဘတ္တံ ဧတေသန္တိ မမဘတ္တာ။ **မမယာနာ**တိ မမ သန္တကံ ယာနံ ဧတေသန္တိ မမယာနာ။ **ဇီဝိကာယ ဒါတာ**တိ ဇီဝိတဝုတ္တိံ ဒါတာ။ **ဝီမံသမာနော**တိ ဥပပရိက္ခမာနော။ တဒါ ကိရ ရာဇာ နိဒ္ဒံ အနောက္ကန္တောဝ ဩက္ကန္တော ဝိယ ဟုတွာ နိပဇ္ဇိ။ အထ တေ ထပတယော “ကတရသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ ဘဂဝါ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အသုကသ္မိံ နာမာ”တိ သုတွာ မန္တယိံသု – “ယေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ, တေန သီသေ ကတေ ရာဇာ ပါဒတော ဟောတိ။ ယေန ရာဇာ, တေန သီသေ ကတေ သတ္ထာ ပါဒတော ဟောတိ, ကိံ ကရိဿာမာ”တိ? တတော နေသံ ဧတဒဟောသိ – “ရာဇာ ကုပ္ပမာနော ယံ အမှာကံ ဒေတိ, တံ အစ္ဆိန္ဒေယျ။ န ခော ပန မယံ သက္ကောမ ဇာနမာနာ သတ္ထာရံ ပါဒတော ကာတု”န္တိ ရာဇာနံ ပါဒတော ကတွာ နိပဇ္ဇိံသု။ တံ သန္ဓာယ အယံ ရာဇာ ဧဝမာဟ။

၂၇၄. **ပက္ကာမိ**တိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ ကာရာယနဿ ဌိတဋ္ဌာနံ ဂတော, တံ တတ္ထ အဒိသွာ ခန္ဓာဝါရဋ္ဌာနံ ဂတော, တတ္ထာပိ အညံ အဒိသွာ တံ ဣတ္ထိံ ပုစ္ဆိ။ သာ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ ရာဇာ – “န ဣဒါနိ မယာ ဧကကေန တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ, ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဘာဂိနေယျေန သဒ္ဓိံ အာဂန္တွာ မယှံ ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ရာဇဂဟံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ကဏာဇကဘတ္တဉ္စေဝ ဘုဉ္ဇိ, ဗဟလဥဒကဉ္စ ပိဝိ။ တဿ သုခုမာလပကတိကဿ အာဟာရော န သမ္မာ ပရိဏာမိ။ သော ရာဇဂဟံ ပါပုဏန္တောပိ ဝိကာလေ ဒွါရေသု ပိဟိတေသု ပါပုဏိ။ “အဇ္ဇ သာလာယံ သယိတွာ သွေဝ မယှံ ဘာဂိနေယျံ ပဿိဿာမီ”တိ ဗဟိနဂရေ သာလာယ နိပဇ္ဇိ။ တဿ ရတ္တိဘာဂေ ဥဋ္ဌာနာနိ ပဝတ္တိံသု, ကတိပယဝါရေ ဗဟိ နိက္ခမိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပဒသာ ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော တဿာ ဣတ္ထိယာ အင်္ကေ နိပဇ္ဇိတွာ ဗလဝပစ္စူသေ ကာလမကာသိ။ သာ တဿ မတဘာဝံ ဉတွာ – “ဒွီသု ရဇ္ဇေသု ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ဣဒါနိ ပရဿ ဗဟိနဂရေ အနာထသာလာယ အနာထကာလကိရိယံ ကတွာ နိပန္နော မယှံ သာမိ ကောသလရာဇာ”တိအာဒီနိ ဝဒမာနာ ဥစ္စာသဒ္ဒေန ပရိဒေဝိတုံ အာရဘိ။ မနုဿာ သုတွာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ အာဂန္တွာ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ အာဂတကာရဏံ ဉတွာ မဟာပရိဟာရေန သရီရကိစ္စံ ကရိတွာ “ဝိဋဋူဘံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဘေရိံ စရာပေတွာ ဗလကာယံ သန္နိပါတေသိ။ အမစ္စာ ပါဒေသု ပတိတွာ – “သစေ, ဒေဝ, တုမှာကံ မာတုလော အရောဂေါ အဿ, တုမှာကံ ဂန္တုံ ယုတ္တံ ဘဝေယျ, ဣဒါနိ ပန ဝိဋဋူဘောပိ တုမှေဟ နိဿာယ ဆတ္တံ ဥဿာပေတုံ အရဟတိယေဝါ”တိ သညာပေတွာ နိဝါရေသုံ။

ဓမ္မစေတိယာနီတိ ဓမ္မဿ စိတ္တီကာရဝစနာနိ။ တီသု ဟိ ရတနေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ စိတ္တီကာရေ ကတေ သဗ္ဗတ္ထ ကတောယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဘဂဝတိ စိတ္တီကာရေ ကတေ ဓမ္မေပိ ကတောဝ ဟောတီတိ ဘဂဝါ “ဓမ္မစေတိယာနီ”တိ အာဟ။ **အာဒိဗြဟ္မစရိယကာနီ**တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာနိ, ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပတ္တိဘူတာနီတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၁၀. ကဏ္ဏကတ္ထလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇၅. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ကဏ္ဏကတ္ထလသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဥရုညာယန္တိ ဥရုညာ**တိ တဿ ရဋ္ဌဿပိ နဂရဿ သပိ ဧတဒေဝ နာမံ, ဘဂဝါ ဥရုညာနဂရံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ **ကဏ္ဏကတ္ထလေ မိဂဒါယေ**တိ တဿ နဂရဿ အဝိဒူရေ ကဏ္ဏကတ္ထလံ နာမ ဧကော ရမဏီယော ဘူမိဘာဂေါ အတ္ထိ, သော မိဂါနံ အဘယတ္ထာယ ဒိန္နတ္တာ မိဂ ဒါယောတိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ ကဏ္ဏကတ္ထလေ မိဂဒါယေ။ **ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာ**တိ န အညေန, အနန္တရသုတ္တေ ဝုတ္တကရဏီယေနေဝ။ **သောမာ စ ဘဂိနီ သကုလာ စ ဘဂိနီ**တိ ဣမာ ဒွေ ဘဂိနိယော ရညော ပဇာပတိယော။ **ဘတ္တာဘိဟာရေ**တိ ဘတ္တံ အဘိဟရဏဋ္ဌာနေ။ ရညော ဘုဉ္ဇနဋ္ဌာနဉှိ သဗ္ဗာပိ ဩရောဓာ ကဋစ္ဆုအာဒီနိ ဂဟေတွာ ရာဇာနံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဂစ္ဆန္တိ, တာပိ တထေဝ အဂမံသု။

၃၇၆. **ကိံ ပန, မဟာရာဇာ**တိ ကသ္မာ ဧဝမာဟ? ရညော ဂရဟပရိမောစနတ္ထံ။ ဧဝဉှိ ပရိသာ စိန္တေယျ – ''အယံ ရာဇာ အာဂစ္ဆမာနော မာတုဂါမာနံ သာသနံ အာရောစေတိ, မယံ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဘဂဝန္တံ ဒဋ္ဌုံ အာဂတော တိ မညာမ, အယံ ပန မာတုဂါမာနံ သာသနံ ဂဟေတွာ အာဂတော, မာတုဂါမအဒဿော မညေ, သေ ပုဗ္ဗေပိ ဣမိနာဝ ကာရဏေန အာဂစ္ဆတီ''တိ။ ပုစ္ဆိတော ပန သော အတ္တနော အာဂမနကာရဏံ ကထေဿတိ, ဧဝမဿ အယံ ဂရဟာ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ ဂရဟမောစနတ္ထံ ဧဝမာဟ။

၃၇၈. **အဗ္ဘုဒါဟာသီ**တိ ကထေသိ။ **သကိဒေဝ သဗ္ဗံ ဉဿတိ သဗ္ဗံ ဒက္ခိတီ**တိ ယော ဧကာဝဇ္ဇနေန ဧကစိတ္တေန အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ သဗ္ဗံ ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခိတိ ဝါ, သော နတ္ထီတိ အတ္ထော။ ဧကေန ဟိ စိတ္တေန အတီတံ သဗ္ဗံ ဇာနိဿာမီတိ အာဝဇ္ဇိတွာပိ အတီတံ သဗ္ဗံ ဇာနိတုံ န သက္ကာ, ဧကဒေသမေဝ ဇာနာတိ။ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေ ပန ဧတေန စိတ္တေန သဗ္ဗမေဝ သဗ္ဗံ န ဇာနာတီတိ။ သေ နယော ဣတရေသု။ ဧဝံ ဧကစိတ္တဝသေနာယံ ပဉှော ကထိတော။ **ဟေတုရူပန္တိ** ဟေတုသဘာဝံ ကာရဏဇာတိကံ။ **သဟေတုရူပန္တိ** သကာရဏဇာတိကံ။ **သမ္ပရာယိကာဟံ, ဘန္တေ**တိ သမ္ပရာယဂုဏံ အဟံ, ဘန္တေ, ပုစ္ဆာမိ။

၃၇၉. **ပဉ္စိမာနီ**တိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ပဉ္စ ပဓာနိယင်္ဂါနိ လောကုတ္တရမိဿကာနိ ကထိတာနိ။ ကထိနင်္ဂုတ္တသီ စူဠဿမုဒ္ဒတ္တေရော ပန ''တုမှာကံ, ဘန္တေ, ကိံ ရုစ္စတီ''တိ ဝုတ္တေ ''မယှံ လောကုတ္တရာနေဝါတိ ရုစ္စတီ''တိ အာဟ။ **ပဓာနဝေမတ္တတန္တိ** ပဓာနနာနတ္တံ။ အညာဒိသမေဝ ဟိ ပုထုဇ္ဇနဿ ပဓာနံ, အညာဒိသံ သောတာပန္နဿ, အညာဒိသံ သကဒါဂါမိနော, အညာဒိသံ အနာဂါမိနော, အညာဒိသံ အရဟတော, အညာဒိသံ အသီတိမဟာသာဝကာနံ, အညာဒိသံ ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ, အညာဒိသံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ, အညာဒိသံ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါနံ။ ပုထုဇ္ဇနဿ ပဓာနံ သောတာပန္နဿ ပဓာနံ န ပါပုဏာတိ။ပေ.။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပဓာနံ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿ ပဓာနံ န ပါပုဏာတိ။ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ''ပဓာနဝေမတ္တတံ ဝဒာမီ''တိ အာဟ။ **ဒန္တကာရဏံ ဂစ္ဆေယျုန္တိ** ယံ အကူဋကာရဏံ, အနဝစ္ဆိန္ဒနံ, ဝုရဿ အစ္ဆိန္ဒနန္တိ ဒန္တေသု ကာရဏံ ဒိဿတိ, တံ ကာရဏံ ဥပဂစ္ဆေယျုန္တိ အတ္ထော။ **ဒန္တဘူမိန္တိ** ဒန္တေဟိ ဂန္တဗ္ဗဘူမိံ။ **အဿဒ္ဓော**တိအာဒီသု ပုထုဇ္ဇနသောတာပန္နသကဒါဂါမိအနာဂါမိနော စတ္တာရောပိ အဿဒ္ဓါ နာမ။ ပုထုဇ္ဇနော ဟိ သောတာပန္နဿ သဒ္ဓံ အပ္ပတ္တောတိ အဿဒ္ဓော, သောတာပန္နော သကဒါဂါမိဿ, သကဒါဂါမီ အနာဂါမိဿ, အနာဂါမီ အရဟတော သဒ္ဓံ အပ္ပတ္တောတိ အဿဒ္ဓော, အာဗာဓော အရဟတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ပဉ္စပိ ဧ ဟွတဗာဓ နာမ ဟောန္တိ။ အရိယသာဝကဿ ပန သဌော မာယာဝီတိ နာမံ နတ္ထိ။ တေနေဝ ထေရော – ''ပဉ္စ ပဓာနိယင်္ဂါနိ လောကုတ္တရာနိ ကထိတာနီတိ မယှံ ရုစ္စတီ''တိ အာဟ။ အဿခဠုင်္ကသုတ္တန္တေ ပန – ''တယော စ, ဘိက္ခဝေ, အဿခဠုင်္ကေ တယော စ ပုရိသခဠုင်္ကေ ဒေသေဿာမီ''တိ (အ. နိ. ၃.၁၄၁) ထေ အရိယသာဝကဿာပိ သမ္မော မိနာမံ အာဂတံ , တဿ ဝသေန လောကုတ္တရမိဿကာ ကထိတာတိ ဝုတ္တံ။ ပုထုဇ္ဇနော ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝီရိ ယံ အသမ္ပတ္တော။ပေ.။ အနာဂါမီ အရဟတ္တမဂ္ဂဝီရိယံ အသမ္ပတ္တောတိ ကုသီတောပိ အဿဒ္ဓော ဝိယ စတ္တာ ရောဝ ဟောန္တိ, တထာ ဒုပ္ပညော။

ဧဝံ ပနေတ္ထ သြပမ္မသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – အဒန္တဟတ္ထိအာဒယော ဝိယ ဟိ မဂ္ဂပဓာနရဟိတော ပုဂ္ဂလော။ ဒန္တဟတ္ထိအာဒယော ဝိယ မဂ္ဂပဓာနတာ။ ယထာ အဒန္တာ ဟတ္ထိအာဒယော ကူဋာကာရံ အကတ္တာ အဝိစ္ဆိန္နိတ္တာ ခုရံ အပဟတေတ္တာ ဒန္တဂမနံ တ ဂန္တုံ ဒန္တဘူမိံ တ ပတ္တုံ န သက္ကောန္တိ, ဧဝမေဝံ မဂ္ဂပဓာနရဟိတော မဂ္ဂပဓာနတာ ပတ္တဗ္ဗံ ဟပုဏ်ိတုံ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗံ ဂုဏံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောတိ။ ယထာ ပန ဒန္တဟတ္ထိအာဒယော ကူဋာကာရံ အကတ္တာ အဝိစ္ဆိန္နိတ္တာ ခုရံ အပဟတေတ္တာ ဒန္တဂမနံ တ ဂန္တုံ ဒန္တဘူမိံ တ ပတ္တုံ သက္ကောန္တိ, ဧဝမေဝံ မဂ္ဂပဓာနတ မဂ္ဂပဓာနဝတာ ပတ္တဗ္ဗံ ဟပုဏ်ိတုံ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗံ ဂုဏံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ သက္ကောတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''သောတာပတ္တိမဂ္ဂပဓာနတ သောတာပတ္တိမဂ္ဂပဓာနဝတာ ပတ္တောကာသံ ဟပုဏ်ိတုံ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗံ ဂုဏံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ သက္ကောတိ။ပေ.။ အရဟတ္တမဂ္ဂပဓာနတ အရဟတ္တမဂ္ဂပဓာနဝတာ ပတ္တောကာသံ ဟပုဏ်ိတုံ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗံ ဂုဏံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ သက္ကောတီ''တိ။

၃၈၀. သမ္မပ္ပဓာနာ တိ မဂ္ဂပဓာနေန သမ္မပ္ပဓာနာ။ **န ကိဉ္စိ နာနာကရဏံ ဝဒာမိ ယဒိဒံ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တိ** န္တိ ယံ ဧကေဿ ဖလဝိမုတ္တိယာ ဣတရဿ ဖလဝိမုတ္တိံ အာရဗ္ဘ နာနာကရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ န ကိဉ္စိ ဝဒာမီတိ အတ္ထော။ **အစ္စိယာ တ အစ္စိ** န္တိ အစ္စိယာ တ အစ္စိမှိ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော, ဘုမ္မတ္ထေ ဟိ ဧတံ ဥပယောဂဝစနံ။ **ကိံ ပန တွံ, မဟာရာဇာ**တိ, မဟာရာဇ, ကိံ တွံ? ''သန္တိ ဒေဝါ စာတုမဟာရာဇိကာ, သန္တိ ဒေဝါ တာဝတိံသာ။ပေ.။ သန္တိ ဒေဝါ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနော, သန္တိ ဒေဝါ တတုတ္တရိ''န္တိ ဧဝံ ဒေဝါနံ အတ္ထိဘာဝံ န ဇာနာသိ, ယေန ဧဝံ ဝဒေသီတိ။ တတော အတ္ထိဘာဝံ ဇာနာမိ, မနုဿလောကံ ပန အာဂစ္ဆန္တိ နာဂစ္ဆန္တီတိ ဣဒံ ပုစ္ဆန္တော **ယဒိ တ တေ, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။ **သဗျာဗဇ္ဈာ** တိ သဒုက္ခာ, သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနေန အပ္ပဟီနစေတသိကဒုက္ခာ။ **အာဂန္တာရော** တိ ဥပပတ္တိဝသေန အာဂန္တာရော။ **အဗျာဗဇ္ဈာ** တိ သမုစ္ဆိန္နဒုက္ခာ။ **အနာဂန္တာရော** တိ ဥပပတ္တိဝသေန အနာဂန္တာရော။

၃၈၁. ပဟောတီတိ သက္ကောတိ။ ရာဇာ ဟိ ပုညဝန္တမ္ပိ လာဘသက္ကာရသမ္ပန္နံ ယထာ န ကောစိ ဥပသင်္ကမတိ, ဧဝံ ကရောန္တော တမှာ ဌာနာ စာဝေတုံ သက္ကောတိ။ တံ အပုညဝန္တမ္ပိ သကလကမ္မံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ယာပနမတ္တံ အလဘန္တံ ယထာ လာဘသက္ကာရသမ္ပန္နော ဟောတိ, ဧဝံ ကရောန္တော တမှာ ဌာနာ စာဝေတုံ သက္ကောတိ။ ဗြဟ္မစရိယဝန္တမ္ပိ ဣတ္ထီဟိ သဒ္ဓိံ သမ္ပယောဇေတွာ သီလဝိနာသံ ပာပေန္တော ဗလက္ကာရေန တ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေန္တော တမှာ ဌာနာ စာဝေတုံ သက္ကောတိ။ အဗြဟ္မစရိယဝန္တမ္ပိ သမ္ပန္နကာမဂုဏံ အမစ္စံ ဗန္ဓနာကရံ ပဝေသေတွာ ဣတ္ထီနံ မုခမ္ပိ ပဿိတုံ အဒေန္တော တမှာ ဌာနာ စာဝေတိ နာမ။ ရဋ္ဌတော ပန ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ ပဗ္ဗာဇေတိ နာမ။

ဒဿနာယပိ နပ္ပဟောန္တီ တိ ကာမာဝစရေ တာဝ အဗျာဗဇ္ဈေ ဒေဝေ သဗျာဗဇ္ဈာ ဒေဝါ စက္ခုဝိညာဏဒဿနာယပိ နပ္ပဟောန္တိ။ ကသ္မာ? အရဟတော တတ္ထ ဌာနာဘာဝတော။ ရူပါဝစရေ ပန ကေဝိမာနသိမ္မိယေဝ တိဋ္ဌန္တိ စ နိသီဒန္တိ စာတိ စက္ခုဝိညာဏဒဿနာယ ပဟောန္တိ, တေဟိ ဒိဋ္ဌံ ပန သလ္လက္ခိတုံ ပဋိဝိဒ္ဓံ လက္ခဏံ ဒဋ္ဌုံ သလ္လက္ခိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ န သက္ကောန္တီတိ ဉာဏစက္ခုနာ ဒဿနာယ နပ္ပဟောန္တိ, ဥပရိဒေဝေ စ စက္ခုဝိညာဏဒဿနေနာပီတိ။

၃၈၂. ကော နာမော အယံ, ဘန္တေ တိ ရာဇာ ထေရံ ဇာနန္တောပိ အဇာနန္တော ဝိယ ပုစ္ဆတိ။ ကသ္မာ? ပသံသိတုကာမတာယ။ **အာနန္ဒရူပေါ** တိ အာနန္ဒသဘာဝေါ။ ဗြဟ္မပုစ္ဆာပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အထ ခေါ အညတရော ပုရိသော**တိ သာ ကိရ ကထာ ဝိဋ္ဋူဘေနေဝ ကထိတာ, တေ ''တယာ ကထိတာ, တယာ ကထိတာ''တိ ကုပိတာ အညမညံ ဣမသ္မိံယေဝ ဌာနေ အတ္တနော အတ္တနော ဗလကာယံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ကလဟမ္ပိ ကရေယျုန္တိ နိတရဏတ္ထံ သော ရာဇ ပုရိသော တေဒတေစ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အယံ ပန ဒေသနာ နေယျပုဂ္ဂလဿ ဝသေန နိဋ္ဌိတာတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ကဏ္ဏကတ္ထလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေါ

၁. ဗြဟ္မာယုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈၃. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဗြဟ္မာယုသုတ္တံ။ တတ္ထ **မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိ**န္တိ **မဟတာ**တိ ဂုဏမဟတ္တေနပိ မဟတာ, သင်္ချာမဟတ္တေနပိ။ သော ဟိ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဂုဏေဟိပိ မဟာ အဟောသိ အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမန္နာဂတတ္တာ, သင်္ချာယပိ မဟာ ပဉ္စသတသင်္ချတ္တာ။ ဘိက္ခူနံ သင်္ဃေန **ဘိက္ခုသင်္ဃေန,** ဒိဋ္ဌိသီလသာမညသင်္ဃာတသင်္ခါတေန သမဏဂဏေနာတိ အတ္ထော။ **သဒ္ဓိ**န္တိ ဧကတော။ **ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟီ**တိ ပဉ္စ မတ္တာ ဧတေသန္တိ ပဉ္စမတ္တာနိ။ မတ္တာတိ ပမာဏံ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ယထာ ဘောဇနေ မတ္တညူတိ ဝုတ္တေ ဘောဇနေ မတ္တံ ဇာနာတိ ပမာဏံ ဇာနာတီတိ အတ္ထော ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ တေသံ ဘိက္ခုသတာနံ ပဉ္စမတ္တာ ပဉ္စပမာဏန္တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဘိက္ခူနံ သတာနိ ဘိက္ခုသတာနိ။ တေဟိ **ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ**။

ဝီသဝဿသတိကောတိ ဝီသာဓိကဝဿသတိကော။ **တိဏ္ဏံ ဝေဒါန**န္တိ ဣရုဝေဒယဇုဝေဒသာမဝေဒါနံ။ ဩဋ္ဌပဟတကရဏဝသေန ပာရံ ဂတောတိ **ပါရဂူ**။ သဟ နိဃဏ္ဍုနာ စ ကေဋုဘေန စ **သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ, နိဃဏ္ဍူ**တိ နာမနိဃဏ္ဍုရုက္ခာဒီနံ ဝေဝစနပ္ပကာသကံ သတ္ထံ။ **ကေဋုဘ**န္တိ ကိရိယာကပ္ပဝိကပ္ပော ကဝီနံ ဥပကာရာယ သတ္ထံ။ သဟ အက္ခရပ္ပဘေဒေန **သက္ခရပ္ပဘေဒါနံ။ အက္ခရပ္ပဘေဒေ**တိ သိက္ခာ စ နိရုတ္တိ စ။ **ဣတိဟာသပဉ္စမာန**န္တိ အာထဗ္ဗဏဝေဒံ စတုတ္ထံ ကတွာ "ဣတိဟ အာသ ဣတိဟ အာသာ"တိ ဤဒိသဝစနပဋိသံယုတ္တော ပုရာဏကထာသင်္ခါတော ဣတိဟာသော ပဉ္စမော ဧတေသန္တိ ဣတိဟာသပဉ္စမာ, တေသံ **ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ**။ ပဒဉ္စ တဒဝသေသဉ္စ ဗျာကရဏံ အဓီယတိ ပဝေဒေတိ စာတိ **ပဒကော ဝေယျာကရဏော။ လောကာယတံ** ဝုစ္စတိ ဝိတဏ္ဍဝါဒသတ္ထံ။ **မဟာပုရိသလက္ခဏ**န္တိ မဟာပုရိသာနံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ လက္ခဏဒီပကံ ဒွါဒသသဟဿဂန္ထပ္ပမာဏံ သတ္ထံ, ယတ္ထ သောဠသသဟဿဂါထာပရိမာဏာ **ဗုဒ္ဓမန္တာ** နာမ အဟေသုံ, ယေသံ ဝသေန "ဣမိနာ လက္ခဏေန သမန္နာဂတာ ဗုဒ္ဓါ နာမ ဟောန္တိ, ဣမိနာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ ဟောန္တိ, ဣမိနာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, အသီတိမဟာသာဝကာ, ဗုဒ္ဓမာတာ, ဗုဒ္ဓပိတာ, အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော, အဂ္ဂုပဋ္ဌာယိကာ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ"တိ အယံ ဝိသေသော ဉာယတိ။ **အနဝယော**တိ ဣမေသု လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနူနော ပရိပူရကာရီ, အဝယော န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အဝယော နာမ ယော တာနိ အတ္ထတော စ ဂန္ထတော စ သန္ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ။ **အဿောသိ ခော**တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သာလေယျကသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၄၃၉ အာဒယော) ဝုတ္တမေဝ။

၃၈၄. အယံ တာတာတိ အယံ မဟလ္လကတာယ ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော မာဏဝံ အာမန္တေတွာ ဧဝမာဟ။ အပိ စ သော ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ "ဣမသ္မိံ လောကေ 'အဟံ ဗုဒ္ဓေါ အဟံ ဗုဒ္ဓေါ'တိ ဥဂ္ဂတဿ နာမံ ဂဟေတွာ ဗဟူ ဇနာ ဝိစရန္တိ, တသ္မာ န မေ အနုဿဝမတ္တေနေဝ ဥပသင်္ကမိတုံ ယုတ္တံ။ ဧကစ္စဉှိ ဥပသင်္ကမန္တဿ အပက္ကမနမ္ပိ ဂရု ဟောတိ, အနတ္ထောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယံနူနာဟံ မမ အန္တေဝါသိကံ ပေသေတွာ 'ဗုဒ္ဓေါ ဝါ နော ဝါ'တိ ဇာနိတွာ ဥပသင်္ကမေယျ"န္တိ တသ္မာ မာဏဝံ အာမန္တေတွာ "အယံ တာတာ"တိအာဒိမာဟ။ **တံ ဘဝန္တ**န္တိ တဿ ဘဝတော။ **တထာ သန္တံယေဝါ**တိ တထာ သတောယေဝ။ ဣဒဉှိ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ယထာ ကထံ ပနာဟံ, ဘော**တိ ဧတ္ထ ကထံ ပနာဟံ, ဘော, တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဇာနိဿာမိ, ယထာ သက္ကာ သော ဉာတုံ, တထာ မေ အာစိက္ခာတိ အတ္ထော။ **ယထာ**တိ ဝါ နိပါတမတ္တမေဝေတံ။ **ကထ**န္တိ အယံ အာကာရပုစ္ဆာ, ကေနာကာရေနာဟံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဇာနိဿာမီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ကိရ နံ ဥပဇ္ဈာယော – "ကိံ တွံ, တာတ, ပထဝိယံ ဌိတော ပထဝိံ န ပဿာမီတိ ဝိယ စန္ဒိမသူရိယာနံ ဩဘာသေ ဌိတော စန္ဒိမသူရိယေ န ပဿာမီတိ ဝိယ ဝဒသီ"တိအာဒီနိ ဝတွာ ဇာနနာကာရံ ဒဿေန္တော **အာဂတာနိ ခော တာတာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မန္တေသူ**တိ ဝေဒေသု။ တထာဂတော ကိရ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ ပဋိကစ္စေဝ သုဒ္ဓါဝါသာ ဒေဝါ ဝေဒေသု လက္ခဏာနိ ပက္ခိပိတွာ "ဗုဒ္ဓမန္တာ နာမ ဧတေ"တိ ဗြာဟ္မဏဝေသေန ဝေဒေ ဝါစေန္တိ "တဒနုသာရေန မဟေသက္ခာ သတ္တာ တထာဂတံ ဇာနိဿန္တီ"တိ။ တေန ပုဗ္ဗေ ဝေဒေသု မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ အာဂစ္ဆန္တိ။ ပရိနိဗ္ဗုတေ ပန တထာဂတေ အနုက္ကမေန အန္တရဓာယန္တိ, တေန ဧတရဟိ နတ္ထိ။ **မဟာပုရိသဿာ**တိ ပဏိဓိသ

မာအနညာဏကရဏာဒိဂုဏမဟတော ပုရိသသ္သ။ **ဒွေဝယေဝ ဂတိယောတိ** ဒွေဝ ဧဝ နိဋ္ဌာ ။ ကာမဉ္စာယံ ဂတိသဒ္ဒေါ – ‘‘ပဉ္စ ခေါ ဣမာ , သာရိပုတ္တ, ဂတိယော’’တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁၅၃) ဘဝဘေဒေ ဝတ္တတိ, ‘‘ဂတိ မိဂါနံ ပဝန’’န္တိအာဒီသု (ပရိ. ၃၃၉) နိဝာသဋ္ဌာနေ, ‘‘ဧဝံ အဓိမတ္တဂတိမန္တော’’တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁၆၁) ပညာယ, ‘‘ဂတိဂတ’’န္တိအာဒီသု ဝိသဋဘာဝေ, ဣဓ ပန နိဋ္ဌာယံ ဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ယေဟိ သမန္နာဂတော ရာဇာ ဟောတိ, န တေဟေဝ ဗုဒ္ဓေါ ဟောတိ, ဇာတိသာမညတော ပန တာနိယေဝ တာနီတိ ဝုစ္စန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘ယေဟိ သမန္နာဂတဿာ’’တိ။ **သစေ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ** တိ ယဒိ အဂါရေ ဝသတိ, ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တီ။ စတူဟိ အစ္ဆရိယဓမ္မေဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ စ လောကံ ရဉ္ဇနတော **ရာဇာ**။ စက္ကရတနံ ဝတ္တေတိ, စတူဟိ သမ္ပတ္တိစက္ကေဟိ ဝတ္တေတိ, တေဟိ စ ပရံ ဝတ္တေတိ, ပရဟိတာယ စ ဣရိယာပထစက္ကာနံ ဝတ္တော ဧတသ္မိံ အတ္ထီတိ **စက္ကဝတ္တီ** ။ ဧတ္ထ စ ရာဇာတိ သာမညံ, စက္ကဝတ္တီတိ ဝိသေသနံ။ ဓမ္မေန စရတီတိ **ဓမ္မိကော,** ဉာယေန သမေန ဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ လဘိတွာ ရာဇာ ဇာတောတိ **ဓမ္မရာဇာ**။ ပရဟိတဓမ္မကရဏေန ဝာ **ဓမ္မိကော,** အတ္တဟိတဓမ္မကရဏေန **ဓမ္မရာဇာ**။ စတုရန္တာယ ဣဿရောတိ **စာတုရန္တော,** စတုသမုဒ္ဒန္တာယ စတုဗ္ဗိဓဒီပဘူသိတာယ စ ပထဝိယာ ဣဿရောတိ အတ္ထော။ အဇ္ဈတ္တံ ကောပာဒိပစ္စတ္ထိကေ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗရာဇာနော ဝိဇေသီတိ **ဝိဇိတာဝီ။ ဇနပဒတ္ထာဝရိယပ္ပတ္တော**တိ ဇနပဒေ ထာဝရဘာဝံ ဓုဝဘာဝံ ပတ္တော, န သက္ကာ ကေနစိ စာလေတုံ, ဇနပဒေါ ဝါ တမှိ ထာဝရိယပ္ပတ္တော အနုယုတ္တော သကမ္မနိရတော အစလော အသမ္ပဝေဓီတိ ဇနပဒတ္ထာဝရိယပ္ပတ္တော။ **သေယျထိဒ**န္တိ နိပါတော, တဿ တာနိ ကတမာနီတိ အတ္ထော။ **စက္ကရတန**န္တိအာဒီသု စက္ကဉ္စ တံ ရတိဇနနဋ္ဌေန ရတနဉ္စာတိ **စက္ကရတနံ** ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

ဣမေသု ပန ရတနေသု အယံ စက္ကဝတ္တိရာဇာ စက္ကရတနေန အဇိတံ ဇိနာတိ, ဟတ္ထိအဿရတနေဟိ ဝိဇိတေ ယထာသုခံ အနုဝိစရတိ, ပရိဏာယကရတနေန ဝိဇိတမနုရက္ခတိ, သေသေဟိ ဥပဘောဂသုခမနုဘဝတိ။ ပဌမေန စဿ ဥဿာဟသတ္တိယောဂေါ, ဟတ္ထိအဿဂဟပတိရတနေဟိ ပဘုသတ္တိယောဂေါ, ပစ္ဆိမေန မန္တသတ္တိယောဂေါ သုပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ, ဣတ္ထိမဏိရတနေဟိ တိဝိဓသတ္တိယောဂဖလံ။ သော ဣတ္ထိမဏိရတနေဟိ ဘောဂသုခမနုဘဝတိ, သေသေဟိ ဣဿရိယသုခံ။ ဝိသေသတော စဿ ပုရိမာနိ တီဏိ အဒေါသကုသလမူလဇနိတကမ္မာနုဘာဝေန သမ္ပဇ္ဇန္တိ, မဇ္ဈိမာနိ အလောဘကုသလမူလဇနိတကမ္မာနုဘာဝေန, ပစ္ဆိမမေကံ အမောဟကုသလမူလဇနိတကမ္မာနုဘာဝေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ္တေ ရတနသုတ္တဿ (သံ. နိ. ၅.၂၂၂-၂၂၃) ဥပဒေသတော ဂဟေတဗ္ဗော။ အပိစ ဗာလပဏ္ဍိတသုတ္တေပိ (မ. နိ. ၃.၂၅၅) ဣမေသံ ရတနာနံ ဥပ္ပတ္တိက္ကမေန သဒ္ဓိံ ဝဏ္ဏနာ အာဂမိဿတိ။

ပရောသဟဿ န္တိ အတိရေကသဟဿံ။ **သူရာ**တိ အဘီရုကဇာတိကာ။ **ဝီရင်္ဂရူပါ** တိ ဒေဝပုတ္တသဒိသကာယာ, ဧဝံ တာဝ ဧကေ ဝဏ္ဏယန္တိ, အယံ ပနေတ္ထ သဘာဝေါ – **ဝီရာ**တိ ဥတ္တမသူရာ ဝုစ္စန္တိ။ ဝီရာနံ အင်္ဂံ ဝီရင်္ဂံ, ဝီရကာရဏံ ဝီရိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝီရင်္ဂံ ရူပံ ဧတေသန္တိ **ဝီရင်္ဂရူပါ,** ဝီရိယမယသရီရာ ဝိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပရသေနပ္ပမဒ္ဒနာ**တိ သစေ ပဋိမုခံ တိဋ္ဌေယျ ပရသေနာ, တံ မဒ္ဒိတုံ သမတ္ထာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဓမ္မေနာ** တိ ‘‘ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော’’တိအာဒိနာ ပဉ္စသီလဓမ္မေန။

အရဟံ ဟောတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ တိ ဧတ္ထ ရာဂဒောသမောဟမာနဒိဋ္ဌိအဝိဇ္ဇာဒုစ္စရိတဆဒနေဟိ သတ္တဟိ ပဋိစ္ဆန္နေ ကိလေသန္ဓကာရလောကေ တံ ဆဒနံ ဝိဝဋ္ဋေတွာ သမန္တတော သဉ္ဇာတာလောကော ဟုတွာ ဌိတောတိ **ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ** ။ တတ္ထ ပဌမေန ပဒေန ပူဇာရဟတာ, ဒုတိယေန တဿာ ဟေတု ယသ္မာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ, တတိယေန ဗုဒ္ဓတ္တဟေတုဘူတာ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒတာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အထ ဝါ ဝိဝဋ္ဋော စ ဝိစ္ဆဒေါ စာတိ **ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ,** ဝဋ္ဋရဟိတော ဆဒနရဟိတော စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေန အရဟံ ဝဋ္ဋာဘာဝေန, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဆဒနာဘာဝေနာတိ ဧဝံ ပုရိမပဒဒွယဿေဝ ဟေတုဒွယံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒုတိယဝေသာရဇ္ဇေန စေတ္ထ ပုရိမသိဒ္ဓိ, ပဌမေန ဒုတိယသိဒ္ဓိ, တတိယစတုတ္ထေဟိ တတိယသိဒ္ဓိ ဟောတိ။ ပုရိမဉ္စ ဓမ္မစက္ခုံ, ဒုတိယံ ဗုဒ္ဓစက္ခုံ, တတိယံ သမန္တစက္ခုံ သာဓေတီတိပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တွံ မန္တာနံ ပဋိဂ္ဂဟေတာ** တိ ဣမိနာဿ သူရဘာဝံ ဇနေတိ။

၃၈၅. သောပိ တာယ အာစရိယကထာယ လဒ္ဓဏေသု ဝိဂတသမ္မောဟော ဧကောဘာသဇာတော ဝိယ ဗုဒ္ဓမန္တေ သမ္ပဿမာနော **ဧဝံ, ဘော**တိ အာဟ။ တဿတ္ထော – ယထာ, ဘော, မံ တွံ ဝဒသိ, ဧဝံ ကရိဿာမီတိ။ **သမန္နေသီ**

တိ ဂဝေသိ, ကေံ ဒွေဝတိ တ ဂဏယန္တော သမာနယိ။ **အဒ္ဒသာ ခော** တိ ကထံ အဒ္ဒသ? ဗုဒ္ဓာနဉှိ နိသိန္နာနံ တ နိပန္နာနံ တ ကောစိ လက္ခဏံ ပရိယေသိတုံ န သက္ကောတိ, ဌိတာနံ ပန စင်္ကမန္တာနံ တ သက္ကောတိ။ တသ္မာ လက္ခဏပရိယေသနတ္ထံ အာဂတံ ဒိသွာ ဗုဒ္ဓာ ဥဋ္ဌာယာသနာ တိဋ္ဌန္တိ တ စင်္ကမံ တ အဓိဋ္ဌဟန္တိ။ ဣတိ လက္ခဏဒဿနာနုရူပေ ဣရိယာပထေ ဝတ္တမာနဿ အဒ္ဒသ။ **ယေဘုယျေနာ** တိ ဟယေန, ဗဟုကာနိ အဒ္ဒသ, အပ္ပာနိ န အဒ္ဒသာတိ အတ္ထော။ တတော ယာနိ န အဒ္ဒသ, တေသံ ဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ **ဌပေတွာ ဒွေ**တိ။ **ကင်္ခတီ** တိ "အဟော ဝတ ပဿေယျ"န္တိ ပတ္ထနံ ဥပ္ပာဒေတိ။ **ဝိစိကိစ္ဆတီ** တိ တတော တတော တာနိ ဝိစိနန္တော ကိစ္ဆတိ န သက္ကောတိ ဒဋ္ဌုံ။ **နာဓိမုစ္စတီ**တိ တာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ သန္နိဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆတိ။ **န သမ္ပသီဒတီ** တိ တတော "ပရိပုဏ္ဏလက္ခဏော အယ"န္တိ ဘဂဝတိ ပသာဒံ နာပဇ္ဇတိ။ ကင်္ခာယ တ ဒုဗ္ဗလာ ဝိမတိ ဝုတ္တာ, ဝိစိကိစ္ဆာယ မဇ္ဈိမာ, အနဓိမုစ္စနတာယ ဗလဝတီ, အသမ္ပသာဒေန တေဟိ တီဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တဿ ကာလုဿိယဘာဝေါ။ **ကောသောဟိတေ**တိ ဝတ္ထိကောသေန ပဋိစ္ဆန္နေ။ **ဝတ္ထဂုယှေ** တိ အင်္ဂဇာတေ။ ဘဂဝတော ဟိ တရဏဿေဝ ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယှံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ပဒုမဂဗ္ဘသမာနံ, တံ သော ဝတ္ထပဋိစ္ဆန္နတ္တာ, အန္တောမုခဂတာယ စ ဇိဝှာယ ပဟူတဘာဝံ အသလ္လက္ခေန္တော တေသု ဒွီသု လက္ခဏေသု ကင်္ခီ အဟောသိ ဝိစိကိစ္ဆီ။

အထ ခော ဘဂဝတတိ အထ ဘဂဝတ စိန္တေသိ – "သစာဟံ ဣမဿ တာနိ ဒွေ လက္ခဏာနိ န ဒဿေဿာမိ, နိက္ကင်္ခော န ဘဝိဿတိ။ တေဿ ကင်္ခာယ သတိ အာစရိယောပိဿ နိက္ကင်္ခော န ဘဝိဿတိ, အထ မံ ဒဿနာယ န အာဂမိဿတိ, အနာဂတော ဓမ္မံ န သောဿတိ, ဓမ္မံ အသုဏန္တော တီဏိ သာမညဖလာနိ န သစ္ဆိကရိဿတိ။ တေသိံ ပန နိက္ကင်္ခေ အာစရိယောပိဿ နိက္ကင်္ခော မံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ တီဏိ သာမညဖလာနိ သစ္ဆိကရိဿတိ။ တေဒတ္ထံယေဝ စ မယာ ဟရမိယော ပူရိတာ။ ဒဿေဿာမိဿ တာနိ လက္ခဏာနီ"တိ။

တထာရူပံ ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရမကာသိ ။ ကထံရူပံ? ကိမေတ္ထ အညေန ဝတ္တဗ္ဗံ? ဝုတ္တမေတံ နာဂသေနတ္ထေရေနေဝ မိလိန္ဒရညာ ပုဋ္ဌေန –

အာဟ စ ဒုက္ကရံ, ဘန္တေ နာဂသေန, ဘဂဝတာ ကတန္တိ။ ကိံ မဟာရာဇာတိ? မဟာဇနေန ဟိရိကရဏောကာသံ ဗြဟ္မာယုဗြာဟ္မဏဿ စ အန္တေဝါသိဥတ္တရဿ စ ဗာဝရိယဿ အန္တေဝါသီနံ သောဠသဗြာဟ္မဏာနဉ္စ သေလဿ စ ဗြာဟ္မဏဿ အန္တေဝါသီနံ တိသတမာဏဝကာနဉ္စ ဒဿေသိ, ဘန္တေတိ။ န, မဟာရာဇ, ဘဂဝတ ဂုယှံ ဒဿေတိ, ဆာယံ ဘဂဝတ ဒဿေတိ, ဣဒ္ဓိယာ အဘိသင်္ခရိတွာ နိဝါသနနိဝတ္ထံ ကာယဗန္ဓနဗဒ္ဓံ စီဝရပါရုတံ ဆာယာရူပကမတ္တံ ဒဿေသိ မဟာရာဇာတိ။ ဆာယံ ဒိဋ္ဌေ သတိ ဒိဋ္ဌောယေဝ။ နနု, ဘန္တေတိ? တိဋ္ဌတေတံ, မဟာရာဇ, ဟဒယရူပံ ဒိသွာ ဗုဇ္ဈနကသတ္တော ဘဝေယျ, ဟဒယမံသံ နီဟရိတွာ ဒဿေယျ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ။ ကလ္လောသိ, ဘန္တေ နာဂသေနာတိ။

နိန္နာမေတွာ တိ နီဟရိတွာ။ **အနုမသီ**တိ ကထိနသူစိံ ဝိယ ကတွာ အနုမဇ္ဇိ။ တထာ ကရဏေန စေတ္ထ မုဒုဘာတေ, ကဏ္ဏသောတာနုမသနေန ဒီဃဘာတေ, နာသိကသောတာနုမသနေန တနုဘာတေ, နလာဋစ္ဆာဒနေန ပုထုလဘာတေ ပကာသိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဥဘောပိ ကဏ္ဏသောတာနီ** တိအာဒီသု စေတ္ထ ဗုဒ္ဓါနံ ကဏ္ဏသောတေသု မလံ တ ဇလ္လိကာ တ နတ္ထိ, ဓောဝိတွာ ဌပိတရဇတပနာဠိကာ ဝိယ ဟောန္တိ, တထာ နာသိကသောတေသု, တာနိပိ ဟိ သုပရိကမ္မကတကဉ္စနပနာဠိကာ ဝိယ စ မဏိပနာဠိကာ ဝိယ စ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဇိဝှံ နီဟရိတွာ ကထိနသူစိံ ဝိယ ကတွာ မုခပရိယန္တေ ဥပသံဟရန္တော ဒက္ခိဏကဏ္ဏသောတံ ပဝေသေတွာ တတော နီဟရိတွာ တမကဏ္ဏသောတံ ပဝေသေသိ, တတော နီဟရိတွာ ဒက္ခိဏနာသိကသောတံ ပဝေသေတွာ တတော နီဟရိတွာ တမနာသိကသောတံ ပဝေသေသိ, တတော နီဟရိတွာ ပုထုလဘာဝံ ဒဿေန္တော ရတ္တဝလာဟကေန အဍ္ဎစန္ဒံ ဝိယ စ သုဝဏ္ဏပတ္တံ ဝိယ စ ရတ္တကမ္ဗလပဋ္ဋလေန ဝိဇ္ဇုဇောတသဒိသာယ ဇိဝှာယ ကေဝလကပ္ပံ နလာဋမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေသိ။

ယံနူနာဟန္တိ ကသ္မာ စိန္တေသိ? အဟဉှိ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ သမန္နေသိတွာ ဂတော "ဒိဋ္ဌာနိ တေ, တာတ, မဟာပုရိသလက္ခဏာနီ"တိ အာစရိယေန ပုစ္ဆိတော "အာမ, အာစရိယာ"တိ ဝတ္တုံ သက္ခိဿာမိ။ သစေ ပန မံ "ကိရိယာကရဏမဿ ကီဒိသ"န္တိ ပုစ္ဆိဿတိ , တံ ဝတ္တုံ န သက္ခိဿာမိ, န ဇာနာမီတိ ဝုတ္တေ ပန အာစရိယော ကုဇ္ဈိဿတိ "နနု တွံ မယာ သဗ္ဗမေတံ ဇာနနတ္ထာယ ပေသိတော, ကသ္မာ အဇာနိတွာ အာဂတောသီ"တိ, တသ္

မာ ယန္နူနာဟတ္ထိ စိန္တေတ္ဝာတ အနုဗန္ဓိ။ ဘဂဝတ နှဟာနဥ္စာနံ မုခဓောဝနဥ္စာနံ သရီရပဋိဇဂ္ဂနဥ္စာနံ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီနံ ဩရောဓေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိဝါရရေတ္ဝာတ နိသိန္နဥ္စာနန္တိ ကမ္မာနိ စတ္တာရိ ဌာနာနိ ဌပေတ္ဝာတ သေသဌာနေသု အန္တမသော ဧကဂန္ဓကုဋိယမ္ပိ ဩကာသမကာသိ။

ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ – ''အယံ ကိရ ဗုဟ္မာယုဗြာဟ္မဏာသ္သ မာဏဝေါ ဥတ္တရော နာမ 'ဗုဒ္ဓေါ တနော တ'တိ တထာဂတသ္သ ဗုဒ္ဓဘာဝံ ဝီမံသန္တော စရတိ, ဗုဒ္ဓဝီမံသကော နာမာယ''န္တိ ဟကဋ္ဌော ဇာတော။ ယမ္ပဟိ ယမ္ပဟိ ဌာနေ ဗုဒ္ဓါ ဝသန္တိ, ပဥ္စ ကိစ္စာနိ ကတာနေဝ ဟောန္တိ, တာနိ ဟေဋ္ဌာ ဒသ္သိတာနေဝ ။ တတ္ထ ပစ္ဆာဘတ္တံ အလင်္ကတမဏ္ဍပမှာသနေ နိသီဒိတ္ဝာတ ဒန္တခစိတံ စိတ္တဗီဇနိံ ဂဟေတ္ဝာတ မဟာဇနသ္သ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဘဂဝတိ ဥတ္တရောပိ အဝိဒူရေ နိသီဒတိ။ ဓမ္မဿဝနပရိယောသာနေ သဒ္ဓါ မနုဿာ သ္ဝာတနာယ ဘဂဝန္တံ နိမန္တေတ္ဝာတ မာဏဝမ္ပိ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာတ ဇဝံ ဝဒန္တိ – ''တာတ, အမှေဟိ ဘဂဝတ နိမန္တိတော, တ္ဝမ္ပိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ အာဂန္တွာ အမှာကံ ဂေဟေ ဘတ္တံ ဂဏှေယျာသီ''တိ။ ပုနဒိဝသေ တထာဂတော ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ကာမံ ပဝိသတိ, ဥတ္တရောပိ ပဒတရေ ပဒတရေ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ပအနုပဒိကော အနုဗန္ဓတိ။ ကုလဂေဟံ ပဝိဋ္ဌကာလေ ဒက္ခိဏောဒကဂ္ဂဟဏံ အာဒိံ ကတ္ဝာတ သဗ္ဗံ ဩလောကေန္တော နိသီဒတိ။ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ တထာဂတသ္သ ပတ္တံ ဘူမိယံ ဌပေတ္ဝာတ နိသိန္နကာလေ မာဏဝကသ္သ ဟတရာသဘတ္တံ သဇ္ဇေန္တိ။ သော ဧကမန္တေ နိသိန္နော ဘုဉ္စိတ္ဝာတ ပုန အာဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဌတ္ဝာတ ဘတ္တာနုမောဒနံ သုတ္ဝာတ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံယေဝ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတိ။

တတ္ထ ဘဂဝတ ဘိက္ခုနံ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနံ အာဂမေန္တော ဂန္ဓမဏ္ဍလမာဠေ နိသီဒတိ။ ဘိက္ခူဟိ ဘတ္တကိစ္စံ ကတ္ဝာတ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတ္ဝာတ အာဂမ္မ ဝန္ဒိတ္ဝာတ ကာလေ အာရောစိတေ ဘဂဝတ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသတိ, မာဏဝေါပိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံယေဝ ဂစ္ဆတိ။ ဘဂဝတ ပရိဝါရရေတ္ဝာတ အာဂတံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဂန္ဓကုဋိပ္ပမုခေ ဌိတော ဩဝဒိတ္ဝာတ ဥယျောဇေတ္ဝာတ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသတိ, မာဏဝေါပိ ပဝိသတိ။ ဘဂဝတ ခုဒ္ဒကမဉ္စေ အပ္ပမတ္တကံ ကာလံ နိသီဒတိ, မာဏဝေါပိ အဝိဒူရေ ဩလောကေန္တော နိသီဒတိ။ ဘဂဝတ မုဟုတ္တံ နိသီဒိတ္ဝာတ သီသောက္ကမနံ ဒဿေတိ, – ''ဘောတော ဂေါတမဿ ဝိဟာရဝေလာ ဘဝိဿတီ''တိ မာဏဝေါ ဂန္ဓကုဋိဒွာရံ ပိဒဟန္တော နိက္ခမိတ္ဝာတ ဧကမန္တံ နိသီဒတိ။ မနုဿာ ပုရေဘတ္တံ အနံ ဒတ္ဝာတ ဘုတ္တပါတရာသာ သမာဒိန္နဥပေါသထင်္ဂါ သုဒ္ဓုတ္တရာသင်္ဂါ မာလာဂန္ဓာဒိဟတ္ထာ ဓမ္မံ သုဏိဿာမာတိ ဝိဟာရံ အာဂစ္ဆန္တိ, စက္ကဝတ္တိနော ခန္ဓာဝါရဋ္ဌာနံ ဝိယ ဟောတိ။

ဘဂဝတ မုဟုတ္တံ သီဟသေယျံ ကပ္ပေတ္ဝာတ ဝုဋ္ဌာယ ပုဗ္ဗဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္နိတ္ဝာတ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိ။ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ မဟာဇနဿ အာဂတဘာဝံ ဉတ္ဝာတ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမ္မ မဟာဇနပရိဝုတော ဂန္ဓမဏ္ဍလမာဠံ ဂန္တွာ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနဂတော ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ မာဏဝေါပိ အဝိဒူရေ နိသီဒိတ္ဝာတ – ''ကိံ နု ခေါ သမဏော ဂေါတမော ဂေဟဿိတဝသေန ပရိသံ ဥဿာဒေန္တော တ အပသာဒေန္တော တ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဥဒါဟု နော''တိ အက္ခရက္ခရံ ပဒံ ပဒံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ ဘဂဝတ တထာဝိဓံ ကထံ အကထေတ္ဝာတဝ ကာလံ ဉတ္ဝာတ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။ မာဏဝေါ ကမ္မိနာ နိယာမေန ပရိဂ္ဂဏှန္တော သတ္တ မာသေ ဧကတော ဝိစရိတ္ဝာတ ဘဂဝတော ကာယဒ္ဝာရာဒီသု အဏုမတ္တမ္ပိ အဝဇ္ဇလိတံ န အဒ္ဒသ။ အနစ္ဆရိယဉ္စေတံ, ယံ ဗုဒ္ဓဘူတဿ မနုဿဘူတော မာဏဝေါ န ပဿေယျ, ယဿ ဗောဓိသတ္တဘူတဿ ဆဗ္ဗဿာနိ ပဓာနဘူမိယံ အမနုဿဘူတော မာရော ဒေဝပုတ္တော ဂေဟဿိတဝိတက္ကမတ္တမ္ပိ အဒိသွာ ဗုဒ္ဓဘူတံ ဧကသံဝစ္ဆရံ အနုဗန္ဓိတ္ဝာတ ကိဉ္စိ အပဿန္တော –

> ''သတ္တ ဝဿာနိ ဘဂဝန္တံ၊ အနုဗန္ဓိံ ပဒါပဒံ။
> ဩတာရံ နာဓိဂစ္ဆိဿံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓဿ သတီမတော''တိ။ (သု. နိ. ၄၄၈) –

အာဒိကထာယော ဝတ္ဝာတ ပက္ကာမိ။ တတော မာဏဝေါ စိန္တေသိ – ''အဟံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သတ္တ မာသေ အနုဗန္ဓမာနော ကိဉ္စိ ဝဇ္ဇံ န ပဿာမိ။ သစေ ပနာဟံ အညေပိ သတ္တ မာသေ သတ္တ တ ဝဿာနိ ဝဿသတံ တ ဝဿသဟဿံ တ အနုဗန္ဓေယျံ, နေဝဿ ဝဇ္ဇံ ပဿေယျံ။ အာစရိယော ခေါ ပနဿ မေ မဟလ္လကော, ယောဂက္ခေမံ နာမ န သက္ကာ ဇာနိတုံ။ သမဏဿ ဂေါတမဿ သဘာဝဂုဏေနေဝ ဗုဒ္ဓဘာဝံ ဝတ္ဝာတ မယှံ အာစရိယဿ အာရောစေဿာမီ''တိ ဘဂဝန္တံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာတ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဝန္ဒိတ္ဝာတ နိက္ခမိ။

အာစရိယသ္သ သန္တိကဥ္စ ပန ဂန္တွာ – ‘‘ကစ္စိ, တာတ ဥတ္တရ, တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ တထာသန္တံယေဝ သဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂတော’’တိ ပုစ္ဆိတော, ‘‘အာစရိယ, ကိံ ဝဒေသိ? စက္ကဝာဠံ အတိသမ္ဗာဓံ, ဘဝဂ္ဂံ အတိနီစံ, တဿ ဟိ, ဘောတော ဂေါတမဿ အာကာသံ ဝိယ အပရိယန္တော ဂုဏဂဏော။ တထာသန္တံယေဝ, ဘော, တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ’’န္တိအာဒီနိ ဝတွာ ယထာဒိဋ္ဌာနိ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ပဋိပာဋိယာ အာစိက္ခိတွာ ကိရိယသမာစာရံ အာစိက္ခိ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘အထ ခော ဥတ္တရော မာဏဝေါ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌော စ ဒိဋ္ဌော စ ဘဝံ ဂေါတမော တတော စ ဘိယ္ယော’’တိ။

၃၈၆. တတ္ထ **သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒော** တိ ယထာ ဟိ အညေသံ ဘူမိယံ ပါဒံ ဌပေန္တာနံ အဂ္ဂတလံ ဝါ ပဏှိ ဝါ ပဿံ ဝါ ပဌမံ ဖုသတိ, ဝေမဇ္ဈံ ဝါ ပန ဆိဒ္ဒံ ဟောတိ, ဥက္ခိပန္တာနမ္ပိ အဂ္ဂတလာဒီသု ဧကေကောဋ္ဌာသောဝ ပဌမံ ဥဋ္ဌဟတိ, န ဧဝံ တဿ။ တဿ ပန သုဝဏ္ဏပါဒုကတလံ ဝိယ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သကလံ ပါဒတလံ ဘူမိံ ဖုသတိ, ဘူမိတော ဥဋ္ဌဟတိ။ တသ္မာ ‘‘သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒော ခော ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော’’တိ ဝဒတိ။

တတိယံ ဘဂဝတော သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒတာယ – သစေပိ ဟိ ဘဂဝါ အနေကသတပေါရိသံ နရကံ အက္ကမိဿာမီတိ ပါဒံ နီဟရတိ, တာဝဒေဝ နိန္နဋ္ဌာနံ ဝါတပူရိတံ ဝိယ ကမ္မာရဘသ္တံ ဥန္နမိတွာ ပထဝီသမံ ဟောတိ, ဥန္နတဋ္ဌာနမ္ပိ အန္တော ပဝိသတိ။ ဒူရေ အက္ကမိဿာမီတိ အဘိနီဟရန္တဿ သိနေရုပ္ပမာဏောပိ ပဗ္ဗတော သေဒိတဝေတ္တင်္ကုရော ဝိယ နမိတွာ ပါဒသမီပံ အာဂစ္ဆတိ။ တထာ ဟိဿ ယမကပါဋိဟာရိယံ ကတွာ ယုဂန္ဓရပဗ္ဗတံ အက္ကမိဿာမီတိ ပါဒေ အဘိနီဟရတော ပဗ္ဗတော နမိတွာ ပါဒသမီပံ အာဂတော, သော တံ အက္ကမိတွာ ဒုတိယပါဒေန တာဝတိံသဘဝနံ အက္ကမိ။ န ဟိ စက္ကလက္ခဏေန ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဝိသမံ ဘဝိတုံ သက္ကောတိ။ ခါဏု ဝါ ကဏ္ဋကော ဝါ သက္ခရကထလာ ဝါ ဥစ္စာရပဿာဝေါ ဝါ ခေဠသိင်္ဃာဏိကာဒီနိ ဝါ ပုရိမတရာဝ အပဂစ္ဆန္တိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ ဝါ ပထဝိံ ပဝိသန္တိ။ တထာဂတဿ ဟိ သီလတေဇေန ပညာတေဇေန ဓမ္မတေဇေန ဒသန္နံ ပါရမီနံ အာနုဘာဝေန အယံ မဟာပထဝီ သမာ မုဒု ပုပ္ဖာဘိကိဏ္ဏာ ဟောတိ။ တတ္ထ တထာဂတော သမံ ပါဒံ နိက္ခိပတိ, သမံ ဥဒ္ဓရတိ, သဗ္ဗာဝန္တေဟိ ပါဒတလေဟိ ဘူမိံ ဖုသတိ။

စက္ကာနီ တိ ဒွီသု ပါဒေသု ဒွေ စက္ကာနိ။ တေသံ အရာ စ နေမိ စ နာဘိ စ ပါဠိယံ ဝုတ္တာဝ။ **သဗ္ဗာကာရပရိပူရာနီ**တိ ဣမိနာ ပန အယံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော – တေသံ ကိရ စက္ကာနံ ပါဒတလဿ မဇ္ဈေ နာဘိ ဒိဿတိ, နာဘိပရိစ္ဆိန္နာ ဝဋ္ဋလေခာ ဒိဿတိ, နာဘိမုခပရိက္ခေပပဋ္ဋော ဒိဿတိ, ပနာဠိမုခံ ဒိဿတိ, အရာ ဒိဿန္တိ, အရေသု ဝဋ္ဋလေခာ ဒိဿန္တိ, နေမိ ဒိဿန္တိ, နေမိမဏိကာ ဒိဿန္တိ။ ဣဒံ တာဝ ပါဠိအာဂတမေဝ။

သမ္ဗဟုလတာရော ပန အနာဂတော, သော ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော – သတ္တိ သိရိဝစ္ဆော နန္ဒိ သောဝတ္ထိကော ဝဋံသကော ဝဍ္ဍမာနကံ မစ္ဆယုဂဠံ ဘဒ္ဒပီဌံ အင်္ကုသံ တောမရော ပါသာဒေါ တောရဏံ သေတစ္ဆတ္တံ ခဂ္ဂေါ တာလဝဏ္ဋံ မောရဟတ္ထကော ဝါဠဗီဇနီ ဥဏှီသံ ပတ္တော မဏိ ကုသုမဒါမံ နီလုပ္ပလံ ရတ္တုပ္ပလံ သေတုပ္ပလံ ပဒုမံ ပုဏ္ဍရီကံ ပုဏ္ဏဃဋော ပုဏ္ဏပါတိ သမုဒ္ဒော စက္ကဝါဠော ဟိမဝါ သိနေရု စန္ဒိမသူရိယာ နက္ခတ္တာနိ စတ္တာရော မဟာဒီပါ ဒွေ ပရိတ္တဒီပသဟဿာနိ, အန္တမသော စက္ကဝတ္တိရညော ပရိသံ ဥပါဒါယ သဗ္ဗော စက္ကလက္ခဏဿေဝ ပရိဝါရော။

အာယတပဏှီတိ ဒီဃပဏှိ, ပရိပုဏ္ဏပဏှီတိ အတ္ထော။ ယထာ ဟိ အညေသံ အဂ္ဂပါဒော ဒီဃော ဟောတိ, ပဏှိမတ္ထကေ ဇင်္ဃာ ပတိဋ္ဌာတိ, ပဏှိ တစ္ဆေတွာ ဌပိတာ ဝိယ ဟောတိ, န ဧဝံ တထာဂတဿ။ တထာဂတဿ ပန စတူသု ကောဋ္ဌာသေသု ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ အဂ္ဂပါဒော ဟောတိ, တတိယေ ကောဋ္ဌာသေ ဇင်္ဃာ ပတိဋ္ဌာတိ, စတုတ္ထေ ကောဋ္ဌာသေ အာရဂ္ဂေန ဝဋ္ဋေတွာ ဌပိတာ ဝိယ ရတ္တကမ္ဗလေ ဂေဏ္ဍုကသဒိသာ ပဏှိ ဟောတိ။

ဒီဃင်္ဂုလီ တိ ယထာ အညေသံ ကာစိ အင်္ဂုလိ ဒီဃာ ဟောတိ, ကာစိ ရဿာ, န ဧဝံ တထာဂတဿ။ တထာဂတဿ ပန မက္ကဋဿေဝ ဒီဃဟတ္ထပါဒင်္ဂုလိယော မူလေ ထူလာ အနုပုဗ္ဗေန ဂန္တွာ အဂ္ဂေ တနုကာ နိယ္ယာသတေလေန မဒ္ဒိတွာ ဝဋ္ဋိတဟရိတာလဝဋ္ဋိသဒိသာ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘ဒီဃင်္ဂုလီ’’တိ။

မုဒုတလုနုဟတ္ထဟအော တိ သပ္ပိမဏ္ဍော သြသာဒေတွ တ ဌပိတံ သတတရဝိဟတကပ္ပာသပဋလံ ဝိယ မုဒူ, ဇာတမတ္တကုမာရဿ ဝိယ စ နိစ္စကာလံ တလုနာ စ ဟတ္ထဟအာ အဿာတိ မုဒုတလုနဟတ္ထဟအော။

ဇာလဟတ္ထဟအော တိ န စမ္မေန ပဋိဗဒ္ဓအင်္ဂုလန္တရော။ ဒေိသော ဟိ ဖဏဟတ္ထကော ပုရိသဒေသေန ဥပဟတော ပဗ္ဗဇ္ဇမ္ပိ န လဘတိ။ တထာဂတဿ ပန စတဿော ဟတ္ထင်္ဂုလိယော ပဉ္စပိ ဟဒင်္ဂုလိယော ဧကေပ္ပမာဏာ ဟောန္တိ, တာသံ ဧကေပ္ပမာဏတ္တာယ ယဝလက္ခဏံ အညမညံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွ တိဋ္ဌတိ။ အထဿ ဟတ္ထဟအာ ကုသလေန ဝဍ္ဎကိနာ ယောဇိတဇာလတတဟနသဒိသာ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဇာလဟတ္ထဟအော''တိ။

ဥဒ္ဓံ ပတိဋ္ဌိတကေပ္ဖကတ္တာ ဥဿင်္ခာ ဟအာ အဿာတိ **ဥဿင်္ခဟအော** ။ အညေသဉ္ဟိ ပိဋ္ဌိဟဒေ ကေပ္ဖကာ ဟောန္တိ။ တေန တေသံ ဟအာ အာဏိဗဒ္ဓာ ဝိယ ထဒ္ဓာ ဟောန္တိ, န ယထာသုခံ ပရိဝတ္တန္တိ, ဂစ္ဆန္တာနံ ဟဒတလာနိ န ဒိဿန္တိ ။ တထာဂတဿ ပန အဘိရုဟိတွ ဥပရိ ကေပ္ဖကာ ပတိဋ္ဌဟန္တိ။ တေနဿ နာဘိတော ပဋ္ဌာယ ဥပရိမကာယော နာတယ ဌပိတသုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ နိစ္စလော ဟောတိ, အဓောကာယောဝ ဣဉ္ဇတိ။ သုခေန ဟအာ ပရိဝတ္တန္တိ။ ပုရတောပိ ပစ္ဆတောပိ ဥဘယပဿေသုပိ ဌတွ တ ပဿန္တာနံ ဟဒတလာနိ ပညာယန္တိ, န ဟတ္ထီနံ ဝိယ ပစ္ဆတောယေဝ။

ဧဏိဇင်္ဃော တိ ဧဏိမိဂသဒိသဇင်္ဃော မံသုဿဒေန ပရိပုဏ္ဏဇင်္ဃော, န ဧကတော ဗဒ္ဓပိဏ္ဍိကမံသော , သမန္တတော သမသဏ္ဌိတေန မံသေန ပရိက္ခိတ္တာဟိ သုဝဋ္ဋိတာဟိ သာလိဂဗ္ဘသဒိသာဟိ ဇင်္ဃာဟိ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။

အနောနမန္တော တိ အနမန္တော။ တေနဿ အခုဇ္ဇအတမနဘာတေ ဒီပိတော။ အဝသေသဇနာ ဟိ ခုဇ္ဇာ တ ဟောန္တိ တမနာ တ, ခုဇ္ဇာနံ ဥပရိမကာယော အပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ, တမနာနံ ဟေဋ္ဌိမကာယော။ တေ အပရိပုဏ္ဏကာယတ္တာ န သက္ကောန္တိ အနောနမန္တာ ဇဏ္ဏုကာနိ ပရိမဇ္ဇိတုံ။ တထာဂတော ပန ပရိပုဏ္ဏဥဘယကာယတ္တာ သက္ကောတိ။

ဥသဘတရဏာဒီနံ ဝိယ သုဝဏ္ဏပဒုမကဏ္ဏိကသဒိသေ ကောသေ သြဟိတံ ပဋိစ္ဆန္နံ ဝတ္ထဂုယှံ အဿာတိ **ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယှော။ ဝတ္ထဂုယှ** န္တိ ဝတ္ထေန ဂူဟိတဗ္ဗံ အင်္ဂဇာတံ ဝုစ္စတိ။

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောတိ ဇာတိဟိင်္ဂုလကေန မဇ္ဇိတွ တ ဒီပိအဌာယ ဃံသိတွ တ ဂေရုကပရိကမ္မံ ကတွ တ ဌပိတဃနသုဝဏ္ဏရူပကသဒိသောတိ အတ္ထော။ တေနဿ ဃနသိနိဒ္ဓသဏှသရီရတံ ဒဿေတွ တ ဆဝိဝဏ္ဏဒဿနတ္ထံ **ကဉ္စနသန္နိဘတ္တစော**တိ ဝုတ္တံ, ပုရိမဿ တ ဝေဝစနမေဝ တော်။

ရဇောဇလ္လ န္တိ ရဇော တ မလံ တ။ **န ဥပလိမ္ပတီ** တိ န လဂ္ဂတိ, ပဒုမပလာသတော ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ ဝိဝဋ္ဋတိ။ ဟတ္ထဓောဝနဟဒဓောဝနာဒီနိ ပန ဥတုဂ္ဂဟဏတ္ထာယ စေဝ အယကာနံ ပုညဖလတ္ထာယ စ ဗုဒ္ဓာ ကရောန္တိ, ဝတ္တသီသေနာပိ စ ကရောန္တိယေဝ။ သေနာသနံ ပဝိသန္တေန ဟိ ဘိက္ခုနာ ဟဒေ ဓောဝိတွ တ ပဝိသိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တမေတံ။

ဥဒ္ဒဂ္ဂလောမော တိ အာဝဋ္ဋပရိယောသာနေ ဥဒ္ဓဂ္ဂါနိ ဟုတွ တ မုခသောဘံ ဥလ္လောကယမာနာနိ ဝိယ ဌိတာနိ လောမာနိ အဿာတိ ဥဒ္ဒဂ္ဂလောမော။

ဗြဟ္မုဇုဂတ္တော တိ ဗြဟ္မာ ဝိယ ဥဇုဂတ္တော, ဥဇုမေဝ ဥဂ္ဂတဒီဃသရီရော။ ယေဘုယျေန ဟိ သတ္တာ ခန္ဓေ ကဋိယံ ဇာဏူသူတိ တီသု ဌာနေသု နမန္တိ။ တေ ကဋိယံ နမန္တာ ပစ္ဆတော နမန္တိ, ဣတရေသု ဒွီသု ဌာနေသု ပုရတော။ ဒီဃသရီရာ ပနေကေ ပဿဝင်္ကာ ဟောန္တိ, ဧကေ မုခံ ဥန္နာမေတွ တ နက္ခတ္တာနိ ဂဏယန္တာ ဝိယ စရန္တိ, ဧကေ အပ္ပမံသလောဟိတာ သူလသဒိသာ ဟောန္တိ, ပဝေဓမာနာ ဂစ္ဆန္တိ။ တထာဂတော ပန ဥဇုမေဝ ဥဂ္ဂန္တွ တ ဒီဃပ္ပမာဏော ဒေဝနဂရေ ဥဿိတသုဝဏ္ဏတောရဏံ ဝိယ ဟောတိ။

သတ္တုဿဒော တိ ဒွေ ဟတ္ထပိဋ္ဌိယော ဒွေ ပါဒပိဋ္ဌိယော ဒွေ အံသကူဋာနိ ခန္ဓောတိ ဣမေသု သတ္တသု ဌာနေသု ပရိပုဏ္ဏမံသုဿဒော အဿာတိ သတ္တုဿဒော။ အညေသံ ပန ဟတ္ထပါဒပိဋ္ဌိသု နှာရုဇာလာ ပညာယန္တိ, အံသကူဋခန္ဓေသု အဋ္ဌိကောဋိယော, တေ မနုဿပေတာ ဝိယ ခါယန္တိ, န တထာဂတော။ တထာဂတော ပန သတ္တသု ဌာနေသု ပရိပုဏ္ဏမံသုဿဒတ္တာ နိဂူဠှနှာရုဇာလေဟိ ဟတ္ထပိဋ္ဌာဒီဟိ ဝဋ္ဋေတွာ ဌပိတသုဝဏ္ဏာလိင်္ဂသဒိသေန ခန္ဓေန သိလာရူပကံ ဝိယ စိတ္တကမ္မရူပကံ ဝိယ စ ခါယတိ။

သီဟဿ ပုဗ္ဗဒ္ဓံ ဝိယ ကာယော အဿာတိ **သီဟပုဗ္ဗဒ္ဓကာယော**။ သီဟဿ ဟိ ပုရတ္ထိမကာယောဝ ပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ, ပစ္ဆိမကာယော အပရိပုဏ္ဏော။ တထာဂတဿ ပန သီဟဿ ပုဗ္ဗဒ္ဓကာယောဝ သဗ္ဗော ကာယော ပရိပုဏ္ဏော။ သောပိ သီဟဿေဝ န တတ္ထ တတ္ထ ဝိနတုန္နတာဒိဝသေန ဒုဿဏ္ဌိတဝိသဏ္ဌိတော, ဒီဃယုတ္တဋ္ဌာနေ ပန ဒီဃော, ရဿကိသထူလအနုဝဋ္ဋိတယုတ္တဋ္ဌာနေသု တထာဝိဓောဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

“မနာပိယေ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မဝိပါကေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ဒီဃေဟိ သောဘတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ဒီဃာနိ သဏ္ဌဟန္တိ။ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ရဿေဟိ သောဘတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ရဿာနိ သဏ္ဌဟန္တိ။ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ထူလေဟိ သောဘတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ထူလာနိ သဏ္ဌဟန္တိ။ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ကိသေဟိ သောဘတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ကိသာနိ သဏ္ဌဟန္တိ။ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ဝဋ္ဋေဟိ သောဘတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ဝဋ္ဋာနိ သဏ္ဌဟန္တီ”တိ။

ဣတိ နာနာစိတ္တေန ပုညစိတ္တေန စိတ္တိတော ဒသဟိ ပါရမီဟိ သဇ္ဇိတော တထာဂတဿ အတ္တဘာဝေါ, တဿ လောကေ သဗ္ဗသိပ္ပိနော ဝါ ဣဒ္ဓိမန္တော ဝါ ပဋိရူပကမ္ပိ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။

စိတန္တရံသောတိ အန္တရံသံ ဝုစ္စတိ ဒွိန္နံ ကောဋ္ဋာနမန္တရံ, တံ စိတံ ပရိပုဏ္ဏမဿာတိ စိတန္တရံသော။ အညေသဉှိ တံ ဌာနံ နိန္နံ ဟောတိ, ဒွေ ပိဋ္ဌိကောဋ္ဋာ ပါဋိယေက္ကံ ပညာယန္တိ။ တထာဂတဿ ပန ကဋိတော ပဋ္ဌာယ မံသပဋလံ ယာဝ ခန္ဓာ ဥဂ္ဂမ္မ သမုဿိတသုဝဏ္ဏဖလကံ ဝိယ ပိဋ္ဌိံ ဆာဒေတွာ ပတိဋ္ဌိတံ။

နိဂြောဓပရိမဏ္ဍလော တိ နိဂြောဓော ဝိယ ပရိမဏ္ဍလော။ ယထာ ပဏ္ဏာသဟတ္ထတာယ ဝါ သတဟတ္ထတာယ ဝါ သမက္ခန္ဓသာခေါ နိဂြောဓော ဒီဃတောပိ ဝိတ္ထာရတောပိ ဧကပ္ပမာဏောဝ ဟောတိ, ဧဝံ ကာယတောပိ ဗျာမတောပိ ဧကပ္ပမာဏော။ ယထာ အညေသံ ကာယော ဝါ ဒီဃော ဟောတိ ဗျာမော ဝါ, န ဧဝံ ဝိသမပ္ပမာဏောတိ အတ္ထော။ တေနေဝ “ယာဝတကွဿ ကာယော”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယာဝတကော အဿာတိ **ယာဝတကွဿ**။

သမဝဋ္ဋက္ခန္ဓော တိ သမဝဋ္ဋိတက္ခန္ဓော။ ယထာ ဧကေ ကောဉ္စာ ဝိယ ဗကာ ဝိယ ဝရာဟာ ဝိယ စ ဒီဃဂလာ ဝင်္ကဂလာ ပုထုလဂလာ စ ဟောန္တိ, ကထနကာလေ သိရာဇာလံ ပညာယတိ, မန္ဒော သရော နိက္ခမတိ, န ဧဝံ တဿ။ တထာဂတဿ ပန သုဝဋ္ဋိတသုဝဏ္ဏာလိင်္ဂသဒိသော ခန္ဓော ဟောတိ, ကထနကာလေ သိရာဇာလံ န ပညာယတိ, မေဃဿ ဝိယ ဂဇ္ဇိတော သရော မဟာ ဟောတိ။

ရသဂ္ဂသဂ္ဂီ တိ ဧတ္ထ ရသံ ဂသန္တီတိ ရသဂ္ဂသာ, ရသဟရဏီနမေတံ အဓိဝစနံ, တာ အဂ္ဂါ အဿာတိ ရသဂ္ဂသဂ္ဂီ။ တထာဂတဿ ဟိ သတ္တ ရသဟရဏိသဟဿာနိ ဥဒ္ဓဂ္ဂါနိ ဟုတွာ ဂီဝါယမေဝ ပဋိမုက္ကာနိ။ တိလဖလမတ္တောပိ အာဟာရော ဇိဝှဂ္ဂေ ဌပိတော သဗ္ဗံ ကာယံ အနုဖရတိ, တေနေဝ မဟာပဓာနံ ပဒဟန္တဿ ဧကတဏ္ဍုလာဒီဟိပိ ကာဠာယယူသပသတေနာပိ ကာယဿ ယာပနံ အဟောသိ။ အညေသံ ပန တထာ အဘာဝါ န သကလကာယံ ဩဇာ ဖရတိ, တေန တေ ဗဟွာဗာဓာ ဟောန္တိ။ ဣဒံ လက္ခဏံ အပ္ပါဗာဓတာသင်္ခါတဿ နိဿန္ဒဖလဿ ဝသေန ပါကဋံ ဟောတိ။

သီဟဿေဝ ဟနု အဿာတိ **သီဟဟနု**။ တတ္ထ သီဟဿ ဟေဋ္ဌိမဟနုမေဝ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ, န ဥပရိမံ။ တထာဂတဿ ပန သီဟဿ ဟေဋ္ဌိမံ ဝိယ ဒွေပိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဒွါဒသိယံ ပက္ခဿ စန္ဒသဒိသာနိ ဟောန္တိ။

စတ္တာလီသဒန္တော တိအာဒီသု ဥပရိမဟနုကေ ပတိဋ္ဌိတာ ဝီသတိ, ဟေဋ္ဌိမေ ဝီသတီတိ စတ္တာလီသ ဒန္တာ အဿာတိ စတ္တာလီသဒန္တော။ အညေသဉှိ ပရိပုဏ္ဏဒန္တာနမ္ပိ ဒွတ္တိံသ ဒန္တာ ဟောန္တိ, တထာဂတဿ စတ္

တာလီသံ။

အညေသဉ္စ ကေစိ ဒန္တာ ဥစ္စာ ကေစိ နီစာတိ ဝိသမာ ဟောန္တိ, တထာဂတဿ ပန အယပဋ္ဋဆိန္နသင်္ခပဋလံ ဝိယ သမာ။

အညေသံ ကုမ္ဘီလာနံ ဝိယ ဒန္တာ ဝိရဠာ ဟောန္တိ, မစ္ဆမံသာဒီနိ ခါဒန္တာနံ ဒန္တန္တရံ ပူရတိ။ တထာဂတဿ ပန ကနကလတာယ သမုဿာပိတဝဇိရပန္တိ ဝိယ အဝိရဠာ တုလိကာယ ဒဿိတပရိစ္ဆေဒါ ဝိယ ဒန္တာ ဟောန္တိ။

သုသုက္ကဒါဌောတိ အညေသဉ္စ ပူတိဒန္တာ ဥဋ္ဌဟန္တိ, တေန ကာစိ ဒါဌာ ကာဠာပိ ဝိဝဏ္ဏာပိ ဟောန္တိ။ တထာဂတော သုသုက္ကဒါဌော ဩသဓိတာရကမ္ပိ အတိက္ကမ္မ ဝိရောစမာနာယ ပဘာယ သမန္နာဂတဒါဌော, တေန ဝုတ္တံ "သုသုက္ကဒါဌော"တိ။

ပဟူတဇိဝှောတိ အညေသံ ဇိဝှာ ထူလာပိ ဟောတိ ကိသာပိ ရဿာပိ ထဒ္ဓာပိ ဝိသမာပိ, တထာဂတဿ ပန မုဒု ဒီဃာ ပုထုလာ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နာ ဟောတိ။ သော တံ လက္ခဏံ ပရိယေသိတုံ အာဂတာနံ ကင်္ခာဝိနောဒနတ္ထံ မုဒုကတ္တာ တံ ဇိဝှံ ကထိနသူစိံ ဝိယ ဝဋ္ဋေတွာ ဥဘော နာသိကသောတာနိ ပရာမသတိ, ဒီဃတ္တာ ဥဘော ကဏ္ဏသောတာနိ ပရာမသတိ, ပုထုလတ္တာ ကေသန္တပရိယောသာနံ ကေဝလမ္ပိ နလာဋံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ။ ဧဝံ တဿာ မုဒုဒီဃပုထုလဘာဝံ ပကာသေန္တော ကင်္ခံ ဝိနောဒေတိ။ ဧဝံ တိလက္ခဏသမ္ပန္နံ ဇိဝှံ သန္ဓာယ "ပဟူတဇိဝှော"တိ ဝုတ္တံ။

ဗြဟ္မဿရောတိ အညေ ဆိန္နဿရာပိ ဘိန္နဿရာပိ ကာကဿရာပိ ဟောန္တိ, တထာဂတော ပန မဟာဗြဟ္မုနော သရသဒိသေန သရေန သမန္နာဂတော။ မဟာဗြဟ္မုနော ဟိ ပိတ္တသေမှေဟိ အပလိဗုဒ္ဓတ္တာ သရော ဝိသုဒ္ဓေါ ဟောတိ။ တထာဂတေနာပိ ကတကမ္မံ ဝတ္ထုံ သောဓေတိ, ဝတ္ထုဿ သုဒ္ဓတ္တာ နာဘိတော ပဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌဟန္တော သရော ဝိသုဒ္ဓေါ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတောဝ သမုဋ္ဌာတိ။ ကရဝိကော ဝိယ ဘဏတီတိ **ကရဝိကဘာဏီ,** မတ္တကရဝိကရုတမဉ္ဇုဃောသောတိ အတ္ထော။

တတြိဒံ ကရဝိကရုတဿ မဓုရတာယ – ကရဝိကသကုဏော ကိရ မဓုရရသံ အမ္ဗပက္ကံ မုခတုဏ္ဍကေန ပဟရိတွာ ပဂ္ဃရိတံ ရသံ သာယိတွာ ပက္ခေန တာလံ ဒတွာ ဝိကူဇမာနေ စတုပ္ပဒါဒီနိ မတ္တာနိ ဝိယ လဠိတုံ အာရဘန္တိ။ ဂေါစရပ္ပသုတာပိ စတုပ္ပဒါ မုခဂတာနိပိ တိဏာနိ ဆဍ္ဍေတွာ တံ သဒ္ဒံ သုဏန္တိ, ဝါဠမိဂါ ခုဒ္ဒကမိဂေ အနုဗန္ဓမာနာ ဥက္ခိတ္တပါဒံ အနုက္ခိပိတွာဝ တိဋ္ဌန္တိ, အနုဗဒ္ဓမိဂါပိ မရဏဘယံ ဟိတွာ တိဋ္ဌန္တိ, အာကာသေ ပက္ခန္ဒပက္ခိနောပိ ပက္ခေ ပသာရေတွာ တိဋ္ဌန္တိ, ဥဒကေ မစ္ဆာပိ ကဏ္ဏပဋလံ အပ္ပေါဌေန္တာ တံ သဒ္ဒံ သုဏမာနာဝ တိဋ္ဌန္တိ။ ဧဝံ မဓုရရုတာ ကရဝိကာ။

အသန္ဓိမိတ္တာပိ ဓမ္မာသောကဿ ဒေဝီ – "အတ္ထိ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓဿရေန သဒိသော ကဿစိ သဒ္ဒေါ"တိ သင်္ဃံ ပုစ္ဆိ။ အတ္ထိ ကရဝိကသကုဏဿာတိ။ ကုဟိံ, ဘန္တေ, သကုဏာတိ? ဟိမဝန္တေတိ။ သာ ရာဇာနံ အာဟ, – "ဒေဝ, ကရဝိကသကုဏံ ဒဋ္ဌုကာမာ"တိ။ ရာဇာ "ဣမသ္မိံ ပဉ္ဇရေ နိသီဒိတွာ ကရဝိကော အာဂစ္ဆတူ"တိ သုဝဏ္ဏပဉ္ဇရံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ပဉ္ဇရော ဂန္တွာ ဧကဿ ကရဝိကဿ ပုရတော အဋ္ဌာသိ။ သော "ရာဇာဏာယ အာဂတော ပဉ္ဇရော, န သက္ကာ အဂန္တု"န္တိ တတ္ထ နိသီဒိ။ ပဉ္ဇရော အာဂန္တွာ ရညော ပုရတောဝ အဋ္ဌာသိ။ ကရဝိကံ သဒ္ဒံ ကာရာပေတုံ န သက္ကောန္တိ။ အထ ရာဇာ "ကထံ ဘဏေ ဣမေ သဒ္ဒံ ကရောန္တီ"တိ အာဟ? ဉာတကေ ဒိသွာ ဒေဝါတိ။ အထ နံ ရာဇာ အာဒါသေဟိ ပရိက္ခိပါပေသိ။ သော အတ္တနော ဆာယံ ဒိသွာ "ဉာတကာ မေ အာဂတာ"တိ မညမာနော ပက္ခေန တာဠံ ဒတွာ မဉ္ဇုဿရေန မဏိဝံသံ ဓမမာနော ဝိယ ဝိရဝိ။ သကလနဂရေ မနုဿာ မတ္တာ ဝိယ လဠိံသု။ အသန္ဓိမိတ္တာ စိန္တေသိ – "ဣမဿ တာဝ တိရစ္ဆာနဿ ဧဝံ မဓုရော သဒ္ဒေါ, ကီဒိသော နု ခေါ သဗ္ဗညုတဉာဏသိရိပ္ပတ္တဿ ဘဂဝတော အဟောသီ"တိ ပီတိံ ဥပ္ပါဒေတွာ တံ ပီတိံ အဝိဇဟိတွာ သတ္တဟိ ဇင်္ဃသတေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ဧဝံ မဓုရော ကရဝိကသဒ္ဒေါ။ တတော သတဘာဂေန သဟဿဘာဂေန စ မဓုရတရော တထာဂတဿ သဒ္ဒေါ, လောကေ ပန ကရဝိကတော အညဿ မဓုရဿ အဘာဝတော "ကရဝိကဘာဏီ"တိ ဝုတ္တံ။

အဘိနီလနေတ္တောတိ န သကလနီလနေတ္တောဝ, နီလယုတ္တဋ္ဌာနေ ပနဿ ဥမာပုပ္ဖသဒိသေန အတိဝိသုဒ္ဓေန နီလဝဏ္ဏေန သမန္နာဂတာနိ အက္ခီနိ ဟောန္တိ။ ပီတယုတ္တဋ္ဌာနေ ကဏိကာရပုပ္ဖသဒိသေန ပီတဝဏ္ဏေန, လောဟိတယုတ္တဋ္ဌာနေ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖသဒိသေန လောဟိတဝဏ္ဏေန, သေတယုတ္တဋ္ဌာနေ ဩသဓိတာရကသဒိသေန သေတဝဏ္ဏေန, ကာဠယုတ္တဋ္ဌာနေ အဒ္ဒာရိဋ္ဌကသဒိသေန ကာဠဝဏ္ဏေန သမန္နာဂတာနိ သုဝဏ္ဏဝိမာနေ ဥဂ္ဃာဋိတမဏိသီဟပဉ္ဇရသဒိသာနိ ခာယန္တိ။

ဂေါပခုမောတိ ဧတ္ထ **ပခုမ**န္တိ သကလံ စက္ခုဘဏ္ဍံ အဓိပ္ပေတံ။ တံ ကာဠဝစ္ဆကဿ ဗဟလဓာတုကံ ဟောတိ, ရတ္တဝစ္ဆကဿ ဝိပ္ပသန္နံ, တံမုဟုတ္တဇာတရတ္တဝစ္ဆသဒိသစက္ခုဘဏ္ဍောတိ အတ္ထော။ အညေသဉှိ အက္ခိဘဏ္ဍာ အပရိပုဏ္ဏာ ဟောန္တိ, ဟတ္ထိမူသိကကာကာဒီနံ အက္ခိသဒိသေဟိ ဝိနိဂ္ဂတေဟိ ဂမ္ဘီရေဟိပိ အက္ခီဟိ သမန္နာဂတာ ဟောန္တိ။ တထာဂတဿ ပန ဓောဝိတွာ မဇ္ဇိတွာ ဌပိတမဏိဂုဠိကာ ဝိယ မုဒုသိနိဒ္ဓနီလသုခုမပခုမာစိတာနိ အက္ခီနိ။

ဥဏ္ဏာတိ ဥဏ္ဏလောမံ။ **ဘမုကန္တရေ**တိ ဒွိန္နံ ဘမုကာနံ ဝေမဇ္ဈေ နာသိကမတ္ထကေယေဝ ဇာတာ။ ဥဂ္ဂန္တွာ ပန နလာဋမဇ္ဈေ ဇာတာ။ **ဩဒါတာ**တိ ပရိသုဒ္ဓာ ဩသဓိတာရကဝဏ္ဏာ။ **မုဒူ**တိ သပ္ပိမဏ္ဍေ ဩသာဒေတွာ ဌပိတသတဝါရဝိဟတကပ္ပာသပဋလသဒိသာ။ **တူလသန္နိဘာ**တိ သိမ္ဗလိတူလလတာတူလသမာနာ, အယမဿာ ဩဒါတတာယ ဥပမာ။ သာ ပနေသာ ကောဋိယံ ဂဟေတွာ အာကမိုယမာနာ ဥပမုဗာဟုပ္ပမာဏာ ဟောတိ, ဝိဿဋ္ဌာ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋဝသေန အာဝဋ္ဋိတွာ ဥဒ္ဓဂ္ဂါ ဟုတွာ သန္တိဋ္ဌတိ, သုဝဏ္ဏဖလကမဇ္ဈေ ဌပိတရဇတပုပ္ဖုဠကာ ဝိယ သုဝဏ္ဏဃဋတော နိက္ခမမာနာ ခီရဓာရာ ဝိယ အရုဏပ္ပဘာရဉ္ဇိတေ ဂဂနတလေ ဩသဓိတာရကာ ဝိယ စ အတိမနောဟရာယ သိရိယာ ဝိရောစတိ။

ဥဏှီသသီသောတိ ဣဒံ ပရိပုဏ္ဏနလာဋတဉ္စေဝ ပရိပုဏ္ဏသီသတဉ္စာတိ ဒွေ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ တထာဂတဿ ဟိ ဒက္ခိဏကဏ္ဏစူဠိကတော ပဋ္ဌာယ မံသပဋလံ ဥဋ္ဌဟိတွာ သကလံ နလာဋံ ဆာဒယမာနံ ပူရယမာနံ ဂန္တွာ ဝါမကဏ္ဏစူဠိကာယ ပတိဋ္ဌိတံ, ရညော ဗဒ္ဓဥဏှီသပဋ္ဋော ဝိယ ဝိရောစတိ။ ပစ္ဆိမဘဝိကဗောဓိသတ္တာနံ ကိရ ဣမံ လက္ခဏံ ဝိဒိတွာ ရာဇူနံ ဥဏှီသပဋ္ဋံ အကံသု, အယံ တာဝ ဧကော အတ္ထော။ အညေ ပန ဇနာ အပရိပုဏ္ဏသီသာ ဟောန္တိ, ကေစိ ကပ္ပသီသာ, ကေစိ ဖလသီသာ, ကေစိ အဋ္ဌိသီသာ, ကေစိ တုမ္ဗသီသာ, ကေစိ ပဗ္ဘာရသီသာ။ တထာဂတဿ ပန အာရဂ္ဂေန ဝဋ္ဋေတွာ ဌပိတံ ဝိယ သုပရိပုဏ္ဏံ ဥဒကပုပ္ဖုဠသဒိသံ သီသံ ဟောတိ။ တတ္ထ ပုရိမနယေန ဥဏှီသဝေဌိတသီသော ဝိယာတိ ဥဏှီသသီသော။ ဒုတိယနယေန ဥဏှီသံ ဝိယ သဗ္ဗတ္ထ ပရိမဏ္ဍလသီသောတိ ဥဏှီသသီသော။

ဣမာနိ ပန မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ကမ္မံ ကမ္မသရိက္ခကံ လက္ခဏံ လက္ခဏာနိသံသန္တိ ဣမေ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ဧကေကသ္မိံ လက္ခဏေ ဒဿေတွာ ကထိတာနိ သုကထိတာနိ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဘဂဝတာ လက္ခဏသုတ္တေ (ဒီ. နိ. ၃.၂၀၀-၂၀၂) ဝုတ္တာနိ ဣမာနိ ကမ္မာဒီနိ ဒဿေတွာ ကထေတဗ္ဗာနိ။ သုတ္တဝသေန ဝိနိစ္ဆိတုံ အသက္ကောန္တေန **သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ** တဿေဝ သုတ္တဿ ဝဏ္ဏနာယ ဝုတ္တနယေန ဂဟေတဗ္ဗာနိ။

ဣမေဟိ ခော, ဘော, သော ဘဝံ ဂေါတမောတိ, ဘော အာစရိယ, ဣမေဟိ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ သော ဘဝံ ဂေါတမော သမန္နာဂတော ဒေဝနဂရေ သမုဿိတရတနဝိစိတ္တံ သုဝဏ္ဏတောရဏံ ဝိယ ယောဇနသတုဗ္ဗေဓော သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လော ပါရိစ္ဆတ္တကော ဝိယ သေလန္တရမှိ သုပုပ္ဖိတသာလရုက္ခော ဝိယ တာရာဂဏပဋိမဏ္ဍိတဂဂနတလမိဝ စ အတ္တနော သိရိဝိဘဝေန လောကံ အာလောကံ ကုရုမာနော ဝိယ စရတီတိ ဣမမတ္ထမ္ပိ ဒီပေတွာ ကိရိယာစာရံ အာစိက္ခိတုံ **ဂစ္ဆန္တော ခော ပနာ**တိအာဒိမာဟ။

၃၈၇. **ဒက္ခိဏေနာ**တိ ဗုဒ္ဓါနဉှိ ဌတွာ ဝါ နိသီဒိတွာ ဝါ နိပဇ္ဇိတွာ ဝါ ဂမနံ အဘိနီဟရန္တာနံ ဒက္ခိဏပါဒေါဝ ပုရတော ဟောတိ။ သတတပါဋိဟာရိယံ ကိရေတံ။ **နာတိဒူရေ ပါဒံ ဥဒ္ဓရတီ**တိ တံ ဒက္ခိဏပါဒံ န အတိဒူရေ ဌပေဿာမီတိ ဥဒ္ဓရတိ။ အတိဒူရဉှိ အဘိဟရိယမာနေ ဒက္ခိဏပါဒေ ဝါမပါဒေါ အာကမိုယမာနော ဂစ္ဆေယျ, ဒက္ခိဏပါ

အောပိ ဒူရံ ဂန္တွာ န သက္ကုဏေယျ, အာသန္နေယေဝ ပတိဋ္ဌဟေယျ, ဧဝံ သတိ ပဒဝိစ္ဆေဒေ နာမ ဟောတိ။ ဒက္ခိဏဟဒေ ပန ပမာဏေနေဝ ဥဒ္ဓတေ တမဟဒေပိ ပမာဏေနေဝ ဥဒ္ဓရိယတိ, ပမာဏေန ဥဒ္ဓတော ပတိဋ္ဌဟန္တောပိ ပမာဏေယေဝ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဧဝမေနေန တထာဂတဿ ဒက္ခိဏဟဒကိစ္စံ တမဟဒေန နိယမိတံ, တမဟဒကိစ္စံ ဒက္ခိဏဟဒေန နိယမိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နာတိသီဃန္တိ ဒိတ ဝိဟာရဘတ္တတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တော ဘိက္ခု ဝိယ န အတိသီဃံ ဂစ္ဆတိ။ **နာတိသဏိကန္တိ** ယထာ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တော ဩကာသံ န လဘတိ, ဧဝံ န အတိသဏိကံ ဂစ္ဆတိ။ **အဒ္ဒုဝေန အဒ္ဒုဝ** န္တိ ဇဏ္ဏုကေန ဇဏ္ဏုကံ, **န သတ္ထိံ ဥန္နာမေတီ** တိ ဂမ္ဘီရေ ဥဒကေ ဂစ္ဆန္တော ဝိယ န ဦရုံ ဥန္နာမေတိ။ **န ဩနာမေတီ**တိ ရက္ခသာခာဆေဒနဒဏ္ဍကုလ္လသဟာဒေ ဝိယ န ပစ္ဆတော ဩသက္ကာပေတိ။ **န သန္နာမေတီ** တိ ဩဗဒ္ဓာနာဗဒ္ဓဋ္ဌာနေဟိ ဟဒံ ကောဋ္ဋေန္တော ဝိယ န ထဒ္ဓံ ကရောတိ။ **န ဝိနာမေတီ**တိ ယန္တရူပကံ ကီဠာပေန္တော ဝိယ န ဣတော စိတော စ စာလေတိ။ **အစရကာယောတ**တိ ဟေဋ္ဌိမကာယောဝ ဣဉ္ဇတိ, ဥပရိမကာယော နာတယ ဌပိတသုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ နိစ္စလော ဟောတိ။ ဒူရေ ဌတွာ ဩလောကေန္တော ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ ဋ္ဌိတဘာဝံ တ ဂမနဘာဝံ တ န ဇာနာတိ ။ **ကာယဗလေနာ**တိ ဗာဟာ ခိပန္တော သရီရတော သေဒေဟိ မုစ္စန္တေဟိ န ကာယဗလေန ဂစ္ဆတိ။ **သဗ္ဗကာယေနေတ**တိ ဂီဝံ အပရိဝတ္တေတွာ ရာဟုလောတဒေ ဝုတ္တနာကပလောကိတဝသေနေဝ အပလောကေတိ။

န ဥဒ္ဓ န္တိအာဒီသု နက္ခတ္တာနိ ဂဏေန္တော ဝိယ န ဥဒ္ဓံ ဥလ္လောကေတိ, နဋ္ဌံ ကာကဏိကံ တ မာသကံ တ ပရိယေသန္တော ဝိယ န အဓော ဩလောကေတိ, န ဟတ္ထိအဿာဒယော ပဿန္တော ဝိယ ဣတော စိတော စ ဝိပေက္ခမာနော ဂစ္ဆတိ။ **ယုဂမတ္တန္တိ** နဝဝိဒတ္ထိမတ္တေ စက္ခူနိ ဌပေတွာ ဂစ္ဆန္တော ယုဂမတ္တံ ပေက္ခတိ နာမ, ဘဂဝတာပိ ယုဂေ ယုတ္တော သုဒန္တအာဇာနီယော ဝိယ တွေကံ ပဿန္တော ဂစ္ဆတိ။ **တတော စဿ ဥတ္တရိ** တိ ယုဂမတ္တတော ပရံ န ပဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ န ဟိ ကုဋ္ဋံ တ ကတဋ္ဌံ တ ဂစ္ဆော တ လတာ တ အာဝရိတုံ သက္ကောတိ, အထ ခွဿ အနာဝရဏဉာဏဿ အနေကာနိ စက္ကဝာဠသဟဿာနိ ဧကင်္ဂဏာနေဝ ဟောန္တိ။ **အန္တရဃရ** န္တိ ဟေဋ္ဌာ မဟာသကုလုအာယိသုတ္တေ ဣန္ဒခီလတော ပဋ္ဌာယ အန္တရဃရံ, ဣဓ ဃရဥမ္မာရတော ပဋ္ဌာယ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **န ကာယ** န္တိအာဒိ ပကတိက္ကရိယပထေနေဝ ပဝိသတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဒလိဒ္ဒမနုဿာနံ နီစဃရကံ ပဝိသန္တောပိ ဟိ တထာဂတေ ဆဒနံ တ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, ပထဝီ တ ဩဂစ္ဆတိ, ဘဂဝတ ပန ပကတိဂမနေနေဝ ဂစ္ဆတိ။ **နာတိဒူရေ**တိ အတိဒူရေ ပရိဝတ္တန္တေန ဟိ ဧကံ ဒွေဝ ပဒဝါရေ ပိဋ္ဌိဘာဂေန ဂန္တွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ **နာစ္စာသန္နေ** တိ အစ္စာသန္နေ ပရိဝတ္တန္တေန ဧကံ ဒွေဝ ပဒဝါရေ ပုရတော ဂန္တွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ တသ္မာ ယသ္မိံ ပဒဝါရေ ဌိတေန ပုရတော တ ပစ္ဆတော တ အဂန္တွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ ဟောတိ, တတ္ထ ပရိဝတ္တတိ။

ဟဏိနာတိ ကဋိဋ္ဌိတတာဗာဓိကော ဝိယ န အာသနံ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွာ နိသီဒတိ။ **ပက္ခိပတီ** တိ ယော ကိဉ္စိ ကမ္မံ ကတွာ ကိလန္တော ဌိတကောဝ ပတတိ, ယောပိ ဩရိမံ အင်္ဂံ နိဿာယ နိသိန္နော ဃံသန္တော ယာဝ ဟရိမင်္ဂါ ဂစ္ဆတိ, ဟရိမင်္ဂံ တ နိဿာယ နိသိန္နော တထေဝ ယာဝ ဩရိမင်္ဂါ အာဂစ္ဆတိ, သဗ္ဗော သော အာသနေ ကာယံ ပက္ခိပတိ နာမ။ ဘဂဝတ ပန ဧဝံ အကတွာ အာသနဿ မဇ္ဈေ ဩလမ္ဗကံ ဓာရေန္တော ဝိယ တူလပိစုံ ဌပေန္တော ဝိယ သဏိကံ နိသီဒတိ။ **ဟတ္ထကုက္ကုစ္စ** န္တိ ပတ္တမုခဝဋ္ဋိယံ ဥဒကဗိန္ဒုဌပနံ မက္ခိကဗီဇနိယာ ပဏ္ဏစ္ဆေဒနဖာလနာဒိ ဟတ္ထေန အသံယတကရဏံ။ **ဟဒကုက္ကုစ္စန္တိ** ဟဒေန ဘူမိဃံသနာဒိ အသံယတကရဏံ။

န ဆမ္ဘတီ တိ န ဘာယတိ။ **န ကမ္ပတီ** တိ န ဩသီဒတိ။ **န ဝေဓတီ**တိ န စလတိ။ **န ပရိတဿတီ** တိ ဘယပရိတဿနာယပိ တဏှာပရိတဿနာယပိ န ပရိတဿတိ။ ဧကစ္စော ဟိ ဓမ္မကထာဒီနံ အတ္ထာယ အာဂန္တွာ မနုဿေသု ဝန္ဒိတွာ ဌိတေသု "သက္ခိဿာမိ နု ခော တေသံ စိတ္တံ ဂဏှန္တော ဓမ္မံ တ ကထေတုံ, ပဉှံ တ ပုစ္ဆိတော ဝိဿဇ္ဇေတုံ, ဘတ္တာနုမောဒနံ တ ကာတု"န္တိ ဘယပရိတဿနာယ ပရိတဿတိ။ ဧကစ္စော "မနာပ နု ခော မေ ယာဂု အာဂစ္ဆိဿတိ, မနာပံ အန္တရခဇ္ဇက"န္တိ တ တဏှာပရိတဿနာယ ပရိတဿတိ။ တဒုဘယမ္ပိ တဿ နတ္ထီတိ န ပရိတဿတိ။ **ဝိဝေကာဝဋ္ဋော** တိ ဝိဝေကေ နိဗ္ဗာနေ အာဝဋ္ဋမာနသော ဟုတွာ။ ဝိဝေကဝတ္တောတိပိ ပဌော, ဝိဝေကဝတ္တယုတ္တော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ ဝိဝေကဝတ္တံ နာမ ကတဘတ္တကိစ္စဿ ဘိက္ခုနော ဒိတဝိဟာရေ သမထဝိပဿနာဝသေန မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒနံ။ ဧဝံ နိသိန္နဿ ဟိ ဣရိယာပထော ဥပသန္တော ဟောတိ။

န ပတ္တံ ဥန္နာမေတီ တိအာဒီသု ဧကေစ္စော ပတ္တမုခဝဋ္ဋိယာ ဥဒကအန္ံ အာဟရန္တော ဝိယ ပတ္တံ ဥန္နာမေတိ, ဧကော ဟဒပိဋ္ဌိယံ ဌပေန္တော ဝိယ ဩနာမေတိ, ဧကော ဗဒ္ဓံ ကတွာ ဂဏှာတိ, ဧကော က္လတော စိတော စ ဖန္ဒာပေတိ, ဇဝံ အကတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွာ ဤသကံ နာမေတွာ ဥဒကံ ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ အတ္ထော။ **န သမ္ပရိဝတ္တကန္တိ** ပရိဝတ္တေတွာ ပဌမမေဝ ပတ္တပိဋ္ဌိ န ဓောဝတိ။ **နာတိဒူရေတိ** ယထာ နိသိန္နာသနတော ဒူရေ ပတတိ, န ဇဝံ ဆဍ္ဍေတိ။ **နာစ္စာသန္နေ** တိ ဟဒမူလေယေဝ န ဆဍ္ဍေတိ။ **ဝိစ္ဆဍ္ဍယမာနော** တိ ဝိကိရန္တော, ယထာ ပဋိဂ္ဂဟကော တေမတိ, န ဇဝံ ဆဍ္ဍေတိ။

နာတိထောကန္တိ ယထာ ဧကစ္စော ဟပိဏ္ဍော အပ္ပိစ္ဆတံ ဒဿေန္တော မုဋ္ဌိမတ္တမေဝ ဂဏှာတိ, န ဇဝံ။ **အတိဗဟုန္တိ** ယာပနမတ္တတော အတိရေကံ။ **ဗျဉ္ဇနမတ္တာယာ** တိ ဗျဉ္ဇနဿ မတ္တာ နာမ ဩဒနတော စတုတ္ထော ဘာဂေ။ ဧကစ္စော ဟိ ဘတ္တေ မနာပေ ဘတ္တံ ဗဟုံ ဂဏှာတိ, ဗျဉ္ဇနေ မနာပေ ဗျဉ္ဇနံ ဗဟုံ။ သတ္ထာ ပန တထာ န ဂဏှာတိ။ **န စ ဗျဉ္ဇနေနာ** တိ အမနာပဥ္ဟိ ဗျဉ္ဇနံ ဌပေတွာ ဘတ္တမေဝ ဘုဉ္ဇန္တော, ဘတ္တံ တ ဌပေတွာ ဗျဉ္ဇနမေဝ ခါဒန္တော ဗျဉ္ဇနေန အာလောပံ အတိနာမေတိ နာမ။ သတ္ထာ ဧကန္တရိကံ ဗျဉ္ဇနံ ဂဏှာတိ, ဘတ္တမ္ပိ ဗျဉ္ဇနမ္ပိ ဧကတောဝ နိဋ္ဌန္တိ။ **ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ** န္တိ တထာဂတဿ ဟိ ပုထုဇ္ဇဝဟာယ ဒန္တာနံ ဥပနီတဘောဇနံ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ ဒန္တေဟိ ဖုဋ္ဌမတ္တမေဝ သဏှကရဏီယပိဋ္ဌဝိလေပနံ ဝိယ ဟောတိ, တသ္မာ ဝေမာဟ။ **န မုခေ အဝသိဋ္ဌာ** တိ ဟောက္ခရပတ္တေ ပတိတဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ ဝိနိဝတ္တိတွာ ပရဂလမေဝ ယာတိ, တသ္မာ အဝသိဋ္ဌာ န ဟောတိ။ **ရသပဋိသံဝေဒီတိ** မဓုရတိတ္တကဒုကာဒိရသံ ဇာနာတိ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္ဟိ အန္တမသော ဟနီယေပိ ဒိဗ္ဗောဇာ ပက္ခိတ္တာဝ ဟောတိ, တေန နေသံ သဗ္ဗတ္ထေဝ ရသော ဟာကဋ္ဌော ဟောတိ, ရသဂေဓော ပန နတ္ထိ။

အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတ န္တိ "နေဝ ဒဝါယာ"တိ ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ။ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ပနဿ ဝိနိစ္ဆယော အာဂတောတိ သဗ္ဗာသဝသုတ္တေ ဝုတ္တမေဝ။ **ဟတ္ထေသု ဓောတေသူ** တိ သတ္ထာ ကိံ ကရောတိ? ပဌမံ ပတ္တဿ ဂဟဏဋ္ဌာနံ ဓောဝတိ။ တတ္ထ ပတ္တံ ဂဟေတွာ သုခုမဇာလဟတ္ထံ ပေသေတွာ ဒွေဝ တရေ သဏ္ဌာရေတိ။ ဧတ္ထာဝတာ ဟောက္ခရပတ္တေ ပတိတဥဒကံ ဝိယ ဝိနိဝတ္တိတွာ ဂစ္ဆတိ။ **န စ အနုတ္တိကောတိ** ယထာ ဧကစ္စော ပတ္တံ အာဓာရကေ ဌပေတွာ ပတ္တေ ဥဒကံ န ပုဉ္ဆတိ, ရဇေ ပတန္တေ အဖျူပေက္ခတိ, န ဇဝံ ကရောတိ။ **န စ အတိဝေလာနုရက္ခီတိ** ယထာ ဧကစ္စော ပမာဏာတိက္ကန္တံ အာရက္ခံ ဌပေတိ, ဘုဉ္ဇိတွာ တ ပတ္တေ ဥဒကံ ပုဉ္ဆိတွာ စီဝရဘောဂန္တရံ ပဝေသေတွာ ပတ္တံ ဥဒရေန အက္ကမိတွာ ဂဏှာတိ, န ဇဝံ ကရောတိ။

န စ အနုမောဒနဿာ တိ ယော ဟိ ဘုတ္တမတ္တောဝ အရကေသု ဘတ္တတ္တာယ ရောဒန္တေသု ဆာတဇ္ဈတ္တေသု မနုဿေသု ဘုဉ္ဇိတွာ အနာဂတေသ္ဝေဝ အနုမောဒနံ အာရဘတိ, တတော သဗ္ဗကမ္မာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ဧကစ္စေ အာဂစ္ဆန္တိ, ဧကစ္စေ အနာဂတာဝ ဟောန္တိ, အယံ ကာလံ အတိနာမေတိ။ ယောပိ မနုဿေသု အာဂန္တွာ အနုမောဒနတ္တာယ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နေသု အနုမောဒနံ အကတွာဝ "ကထံ တိဿ, ကထံ ဖုဿ, ကထံ သုမန, ကထံ တိဿေ, ကထံ ဖုဿေ, ကထံ သုမနေ, ကစ္စိတ္ထ အရောဂ, သဿံ သမ္ပန္န"န္တိအာဒီ ဟဋိယောက္ကံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတိ, အယံ အနုမောဒနဿ ကာလံ အတိနာမေတိ, မနုဿာနံ ပန ဩကာသံ ဥတွာ အာယာစိတကာလေ ကရောန္တော နာတိနာမေတိ နာမ, သတ္ထာ တထာ ကရောတိ။

န တံ ဘတ္တ န္တိ ကိံ ဘတ္တံ နာမေတံ ဥတ္တဏ္ဍုလံ အတိကိလိန္နန္တိအာဒီနိ ဝတွာ န ဂရဟတိ။ **န အညံ ဘတ္တ** န္တိ သွတတနာယ တ ပုနဒိဝသာယ တ ဘတ္တံ ဥပဟာဒေဿာမီတိ ဟိ အနုမောဒနံ ကရောန္တော အညံ ဘတ္တံ ပဋိက ၓ္ခတိ။ ယော တ – "ယာဝ မာတုကမာနံ ဘတ္တံ ပစ္စတိ, တာဝ အနုမောဒနံ ကရိဿာမိ, အထ မေ အနုမောဒနာဝသာနေ အတ္တနော ပက္ကဘတ္တတောပိ ထောကံ ဒဿန္တီ"တိ အနုမောဒနံ ဝဍ္ဍေတိ, အယမ္ပိ ပဋိကင်္ခတိ နာမ။ သတ္ထာ န ဇဝံ ကရောတိ။ **န စ မုစ္စိတုကာမော** တိ ဧကစ္စော ဟိ ပဋိသံမုဉ္ဇိတွာ ဂစ္ဆတိ, ဝေဂေန အနုဗန္ဓိတဗ္ဗော ဟောတိ။ သတ္ထာ ပန န ဇဝံ ဂစ္ဆတိ, ပရိသာယ မဇ္ဈေ ဌိတောဝ ဂစ္ဆတိ။ **အစ္စုက္ကဋ္ဌ** န္တိ ယော ဟိ ယာဝ ဟနုကဋ္ဌိတော ဥက္ခိပိတွာ ဟရုပတိ, တဿ အစ္စုက္ကဋ္ဌံ နာမ ဟောတိ။ ယော ယာဝ ကေပ္ပကာ ဩတာရေတွာဝ ဟရုပတိ, တဿ အစ္စုက္ကဋ္ဌံ ဟောတိ။ ယောပိ ဥဘတော ဥက္ခိပိတွာ ဥဒရံ ဝိဝရိတွာ ယာတိ, တဿပိ အစ္စုက္ကဋ္ဌံ ဟောတိ။ ယော ဇဝံ သံ ကတွာ ထနံ ဝိဝရိတွာ ယာတိ, တဿပိ အစ္စုက္ကဋ္ဌံ။ သတ္ထာ တံ သဗ္ဗံ န ကရောတိ။

အလ္လီနန္တိ ယထာ အညေသံ သေဒေန တိန္တံ အလ္လီယတိ, န ဧဝံ သတ္ထု။ **အပကဋ္ဌ**န္တိ ခလိသာဋ္ဌကော ဝိယ ကာယတော မုစ္စိတွာပိ န တိဋ္ဌတိ။ **တတော**တိ ဝေရမ္ဘဝါတောပိ ဥဋ္ဌဟိတွာ စာလေတုံ န သက္ကောတိ။ **ပါဒမဏ္ဍနာနုယောဂ**န္တိ ဣဋ္ဌကာယ ဃံသနာဒီဟိ ပါဒသောဘာနုယောဂံ။ **ပက္ခာလေတွာ**တိ ပါဒေနေဝ ပါဒံ ဓောဝိတွာ။ **သောနေဝ အတ္တဗျာဗာဓာယာ**တိအာဒီနိ န ပုဗ္ဗေနိဝါသစေတောပရိယညာဏာနံ အတ္ထိတာယ ဝဒတိ, ဣရိယာပထသန္တတံ ပန ဒိသွာ အနုမာနေန ဝဒတိ။ **ဓမ္မ**န္တိ ပရိယတ္တိဓမ္မံ။ **န ဥဿာဒေတီ**တိ ကိံ မဟာရဋ္ဌိက, ကိံ မဟာကုဋုမ္ဗိကာတိအာဒီနိ ဝတွာ ဂေဟဿိတဝသေန န ဥဿာဒေတိ။ **န အပသာဒေတီ**တိ “ကိံ, ဥပါသက, ကထံ တေ ဝိဟာရမဂ္ဂေ ဉာတော? ကိံ ဘယေန နာဂစ္ဆသိ? န ဟိ ဘိက္ခူ ကိဉ္စိ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှန္တိ, မာ ဘာယီ”တိ ဝါ “ကိံ တုယှံ ဧဝံ မစ္ဆရိယဇီဝိတံ နာမာ”တိ ဝါ အာဒီနိ ဝတွာ ဂေဟဿိတပေမေန န အပသာဒေတိ။

ဝိဿဋ္ဌောတိ သိနိဒ္ဓော အပလိဗုဒ္ဓော။ **ဝိညေယျော**တိ ဝိညာပနီယော ပါကဋော, ဝိဿဋ္ဌတ္တာယေဝ စေသ ဝိညေယျော ဟောတိ။ **မဉ္ဇူ**တိ မဓုရော။ **သဝနီယော**တိ သောတသုခေါ, မဓုရတ္တာယေဝ စေသ သဝနီယော ဟောတိ။ **ဗိန္ဒူ**တိ သမ္ပိဏ္ဍိတော။ **အဝိသာရီ**တိ အဝိသဋော, ဗိန္ဒုတ္တာယေဝ စေသ အဝိသာရီ ဟောတိ။ **ဂမ္ဘီရော**တိ ဂမ္ဘီရသမုဋ္ဌိတော။ **နိန္နာဒီ**တိ နိန္နာဒဝါ, ဂမ္ဘီရတ္တာယေဝ စေသ နိန္နာဒီ ဟောတိ။ **ယထာပရိသ**န္တိ စက္ကဝါဠပရိယန္တမ္ပိ ဧကော ဗဒ္ဓပရိသံ ဝိညာပေတိ။ **ဗဟိဒ္ဓါ**တိ အင်္ဂုလိမတ္တမ္ပိ ပရိသတော ဗဟိဒ္ဓါ န ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ? သော ဧဝရူပော မဓုရဿရော အကာရဏာ မာ နဿီတိ။ ဣတိ ဘဂဝတော ဃောသော ပရိသာယ မတ္ထကေနေဝ စရတိ။

အဝလောကယမာနာတိ သိရသ္မိံ အဉ္ဇလိံ ဌပေတွာ ဘဂဝန္တံ ဩလောကေန္တာဝ ပစ္စောသက္ကိတွာ ဒဿနဝိဇဟနဋ္ဌာနေ ဝန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ **အဝိဇဟိတတ္တာ**တိ ယော ဟိ ကထံ သုတွာ ဝုဋ္ဌိတော အညံ ဒိဋ္ဌသုတာဒိကံ ကထံ ကထေန္တော ဂစ္ဆတိ, သော သဘာဝေန ဝိဇဟတိ နာမ။ ယော ပန သုတဓမ္မကထာယ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တောဝ ဂစ္ဆတိ, အယံ န ဝိဇဟတိ နာမ, ဧဝံ အဝိဇဟန္တဘာဝေန ပက္ကမန္တိ။ **ဂစ္ဆန္တ**န္တိ ရဇ္ဇုယန္တဝသေန ရတနသတ္တုဗ္ဗေဓံ သုဝဏ္ဏဂ္ဃိကံ ဝိယ ဂစ္ဆန္တံ။ **အဒ္ဒသာမ ဌိတ**န္တိ သမုဿိတကဉ္စနပဗ္ဗတံ ဝိယ ဌိတံ အဒ္ဒသာမ။ **တတော စ ဘိယျော**တိ ဝိတ္ထာရေတွာ ဂုဏေ ကထေတုံ အသက္ကောန္တော အဝသေသေ ဂုဏေ သံခိပိတွာ ကလာပံ ဝိယ သုတ္တကဗဒ္ဓံ ဝိယ စ ကတွာ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ဧဝမာဟ။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – မယာ ကထိတဂုဏေဟိ အကထိတာဝ ဗဟုတရာ။ မဟာပထဝိမဟာသမုဒ္ဒဒယော ဝိယ ဟိ တဿ ဘောတော အနန္တာ အပ္ပမေယျာ ဂုဏာ အာကာသမိဝ ဝိတ္ထာရိတာတိ။

၃၉၀. အပ္ပဋိသံဝိဒိတောတိ အဝိညာတအာဂမနော။ ပဗ္ဗဇိတေ ဥပသင်္ကမန္တေန ဟိ စီဝရပရိက္ခာရာဒိသမယေ ဝါ ဧကံ နိဝါသေတွာ သရီရဘဏ္ဍနသမယေ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ တတောဝ ပဋိနိဝတ္တိတဗ္ဗံ ဟောတိ, ပဋိသန္ထာရမတ္တမ္ပိ န ဇာယတိ။ ပုရေတရံ ပန ဩကာသေ ကာရိတေ ဒိတဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇိတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ဘိက္ခူ ဝိဝိတ္တေ ဌာနေ နိသီဒတိ, တံ အာဂန္တွာ ပဿန္တာ ဒဿနေနပိ ပသီဒန္တိ, ပဋိသန္ထာရော ဇာယတိ, ပဉှပုစ္ဆာကရဏံ ဝါ ဓမ္မကထာ ဝါ လဗ္ဘတိ။ တသ္မာ ပဏ္ဍိတာ ဩကာသံ ကာရေန္တိ။ သော စ နေသံ အညတရော, တေနဿ ဧတဒဟောသိ။ **ဇိဏ္ဏော ဝုဍ္ဎော**တိ အတ္တနော ဥဂ္ဂတဘာဝံ အကထေတွာ ကသ္မာ ဧဝမာဟ? ဗုဒ္ဓါ နာမ အနုဒ္ဒယသမ္ပန္နာ ဟောန္တိ, မဟလ္လကဘာဝံ ဉတွာ သီဃံ ဩကာသံ ကရိဿတီတိ ဧဝမာဟ။

၃၉၁. ဩရမိယ ဩကာသမကာသီတိ ဝေဂေန ဥဋ္ဌာယ ဒွိဓာ ဘိဇ္ဇိတွာ ဩကာသမကာသိ။

ယေ မေတိ ယေ မယာ။ **နာရီသမာနသဝှယာ**တိ နာရီသမာနနာမံ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ, တေန အဝှာတဗ္ဗာတိ နာရီသမာနသဝှယာ, ဣတ္ထိလိင်္ဂေန ဝတ္တဗ္ဗာတိ ဝေါဟာရကုသလတာယ ဧဝံ ဝဒတိ။ **ပဟူတဇိဝှော**တိ ပုထုလဇိဝှော။ **နိန္နာမယေတ**န္တိ နီဟရ ဧတံ။

၃၉၂. ကေဝလီတိ သကလဂုဏသမ္ပန္နော။

၃၉၄. ပစ္စဘာသီတိ ကေပ္ပဟာရေန ပုစ္ဆိတေ အဋ္ဌ ပဉှေ ဗျာကရောန္တော ပတိအဘာသိ။ **ယော ဝေဒီ**တိ ယော ဝိဒတိ ဇာနာတိ, ယဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသော ပါကဋော။ **သဂ္ဂါပါယဉ္စ ပဿတီ**တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏံ ကထိတံ။ **ဇာတိ**

ကၡယံ ပတ္ထော တိ အရဟတ္တံ ပတ္ထော။ **အဘိညာ တေသိတော**တိ တံ အရဟတ္တံ အဘိဇာနိတ္ဝာ တေသိတော တေသာနပ္ပတ္တော။ **မုနီ**တိ အရဟတ္တဉာဏမောနေနယ္ယေန သမန္နာဂတော။

ဝိသုဒ္ဓ န္တိ ပဏ္ဍရံ။ **မုတ္တံ ရာဂေဟိ** တိ ကိလေသရာဂေဟိ မုတ္တံ။ **ပဟီနဇာတိမရဏော**တိ ဇာတိကၡယပ္ပတ္တတ္တာ ပဟီနဇာတိကော, ဇာတိပဟာနေနေဝ ပဟီနမရဏော။ **ဗြဟ္မစရိယဿ ကေဝလီ** တိ ယံ ဗြဟ္မစရိယဿ ကေဝလီ သကလဘာဝေတ, တေန သမန္နာဂတော, သကလစတုမဂ္ဂဗြဟ္မစရိယတသောတိ အတ္ထော။ **ဟာရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာန** န္တိ သဗ္ဗေသံ လောကိယလောကုတ္တရဓမ္မာနံ အဘိညာယ ဟာရံ ဂတော, သဗ္ဗဓမ္မေ အဘိဇာနိတ္ဝာ ဌိတောတိ အတ္ထော။ **ဟာရဂူ**တိ တ တ္ထောဝတာ ပရိညာဟာရဂူ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ, ပဟာနဟာရဂူ သဗ္ဗကိလေသာနံ , ဘာဝနာဟာရဂူ စတုန္နံ မဂ္ဂာနံ, သစ္ဆိကိရိယာဟာရဂူ နိရောဓဿ, သမာပတ္တိဟာရဂူ သဗ္ဗသမာပတ္တီနန္တိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော။ ပုန **သဗ္ဗဓမ္မာန** န္တိ ဣမိနာ အဘိညာဟာရဂူ ဝုတ္တောတိ။ **ဗုဒ္ဓေါ တာဒီ ပဝုစ္စတီ** တိ တာဒိသော ဆဟိ အာကာရေဟိ ဟာရံ ဂတော သဗ္ဗာကာရေန စတုန္နံ သစ္စာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ ဗုဒ္ဓေါတိ ပဝုစ္စတီတိ။

ကိံ ပန ဧတ္တာဝတာ သဗ္ဗေ ပဉ္ဟာ ဝိဿဇ္ဇိတာ ဟောန္တီတိ? အာမ ဝိဿဇ္ဇိတာ, စိတ္တံ ဝိသုဒ္ဓံ ဇာနာတိ, မုတ္တံ ရာဂေဟီတိ ဣမိနာ တာဝ ဗာဟိတပာပတ္တာ ဗြာဟ္မဏောတိ ပဌမပဉ္ဟော ဝိဿဇ္ဇိတော ဟောတိ။ ဟာရဂူတိ ဣမိနာ ဝေဒေဟိ ဂတတ္တာ ဝေဒဂူတိ ဒုတိယပဉ္ဟော ဝိဿဇ္ဇိတော ဟောတိ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသန္တိအာဒီဟိ ဣမာသံ တိဿန္နံ ဝိဇ္ဇာနံ အတ္ထိတာယ တေဝိဇ္ဇောတိ တတိယပဉ္ဟော ဝိဿဇ္ဇိတော ဟောတိ။ မုတ္တံ ရာဂေဟိ သဗ္ဗသောတိ ဣမိနာဝ နိဿဋ္ဌတ္တာ ပာပဓမ္မာနံ သောတ္တိယောတိ စတုတ္ထပဉ္ဟော ဝိဿဇ္ဇိတော ဟောတိ။ ဇာတိကၡယံ ပတ္တောတိ ဣမိနာ ပန အရဟတ္တဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ ပဉ္စမပဉ္ဟော ဝိဿဇ္ဇိတော ဟောတိ။ တေသိတောတိ စ ဗြဟ္မစရိယဿ ကေဝလီတိ စ ဣမေဟိ ဆဋ္ဌပဉ္ဟော ဝိဿဇ္ဇိတော ဟောတိ။ အဘိညာ တေသိတော မုနီတိ ဣမိနာ သတ္တမပဉ္ဟော ဝိဿဇ္ဇိတော ဟောတိ။ ဟာရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာနံ, ဗုဒ္ဓေါ တာဒီ ပဝုစ္စတီတိ ဣမိနာ အဋ္ဌမပဉ္ဟော ဝိဿဇ္ဇိတော ဟောတိ။

၃၉၅. အနကထန္တိအာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ သုတ္တေ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ။ **ပစ္စဟာဒီ** တိ ပဋိပဖ္ဖိ။ **ဓမ္မဿာနုဓမ္မ** န္တိ ဣမံ သိမံ သုတ္တေ ဓမ္မော နာမ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ, အနုဓမ္မော နာမ ဟေဋ္ဌိမာ တယော မဂ္ဂါ တီဏိ စ သာမညဖလာနိ, တာနိ ပဋိပဟဋ္ဌိယာ ပဋိလဘီတိ အတ္ထော။ **န စ မံ ဓမ္မာဓိကရဏံ ဝိဟေသေသီ** တိ မဇ္ဈ ဓမ္မကာရဏာ န ကိလမေသိ, န ပုနပ္ပုနံ ကထာပေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ **တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ** တိ ပန ပဒေန ဒေသနာယ အရဟတ္တေနေဝ ကူဋံ ဂဟိတန္တိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဗြဟ္မာယုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သေလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉၆. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ သေလသုတ္တံ။ တတ္ထ **အင်္ဂုတ္တရာပေသု** တိအာဒိ ဟေတလိယသုတ္တေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ **အဓုတေဠသေဟိ** တိ အမေ့န တေဠသေဟိ, ဒွါဒသဟိ သတေဟိ ပညာသာယ စ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေ ပန သာဝကသန္နိပါတေ သန္နိပတိတာ ဘိက္ခူယေဝ သဗ္ဗေ ဧဟိဘိက္ခုပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗဇိတာ ခီဏာသဝာ။ **ကေဏိယော**တိ တဿ နာမံ, **ဇဋိလော**တိ တာပသော။ သော ကိရ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလော, ဓနရက္ခဏတ္ထာယ ပန တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ သမာဒါယ ရညော ပဏ္ဏာကာရံ ဒတွာ ဘူမိဘာဂံ ဂဟေတွာ တတ္ထ အဿမံ ကာရေတွာ ဝသတိ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဝဏိဇ္ဇံ ပယောဇေတွာ ကုလသဟဿဿ နိဿယော ဟုတွာ, အဿမေပိ စဿ ဧကော တာလရုက္ခော ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဧကံ သောဝဏ္ဏမယံ တာလဖလံ မုဉ္စတီတိ ဝဒန္တိ။ သော ဒိဝါ ကာသာယာနိ ဓာရေတိ, ဇဋာ စ ဗန္ဓတိ, ရတ္တိံ ကာမသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝတိ။ **ဓမ္မိယာ ကထာယာ** တိ ဟနကာနိသံသပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မိယာ ကထာယ။ အယဉှိ ကေဏိယော တုဋ္ဌဟတ္ထော ဘဂဝတော ဒဿနာယ ဂန္တုံ လဇ္ဇာယမာနော – “ဝိကာလဘောဇနာ ဝိရတာနမ္ပိ ဟနကံ ကပ္ပတီ”တိ စိန္တေတွာ သုသင်္ခတဗဒရပာနံ ပဉ္စဟိ ကာဇသတေဟိ ကဟာပေတွာ အဂမာသိ။ ဧဝံ ဂတဘာဝေ စဿ – “အထ ခေါ ကေဏိယဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ ကိံ နု ခေါ အဟံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဟရာပေယျ”န္တိ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၃၀၀) ဟဋ္ဌိအာရုဠ္ဟမေဝ။

ဒုတိယမ္ပိ ခော ဘဂဝတ တိ ကသ္မာ ပုနပ္ပုနံ ပဋိက္ခိပိ? တိတ္ထိယာနံ ပဋိက္ခေပပသန္နတာယ, အကာရဏမေတံ, နတ္ထိ ဗုဒ္ဓါနံ ပစ္စယဟေတု ဝေရူပံ ကောဟညံ။ အယံ ပန အမုတေဋ္ဌသာနိ ဘိက္ခုသတာနိ ဒိသ္ွတ တွေကာနံယေဝ ဘိက္ခံ ပဋိယာဒေဿတိ, သေ့ဝဝ သေလော တိဟိ ပုရိသသတေဟိ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိဿတိ။ အယုတ္တံ ခော ပန နဝကေ အညတော ပေသေတွ္တ ဣမေဟေ၀ သဒ္ဓိံ ဂန္တုံ, ဣမေ တ အညတော ပေသေတွ္တ နဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တုံ။ အထာပိ သဗ္ဗေ ဂဟေတွ္တ ဂမိဿာမိ, ဘိက္ခာဟာရော နပ္ပဟောဿတိ။ တတော ဘိက္ခူသု ပိဏ္ဍာယ စရန္တေသု မနုဿာ ဥဇ္ဈာယိသ္သန္တိ – ''စိရဿာပိ ကေဏိယော သမဏံ ကေတမံ နိမန္တေတွ္တ ယာပနမတ္တံ အတုံ နာသက္ခိ''တိ, သယမ္ပိ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဘဝိဿတိ။ ပဋိက္ခေပေ ပန ကတေ ''သမဏော ကေတမော ပုနပ္ပုနံ 'တ္ဝဠ္ဌ ဗ္ရာဟ္မဏောသု အဘိပ္ပသန္နော'တိ ဗ္ရာဟ္မဏာနံ နာမံ ဂဏှာတိ''တိ စိန္တေတွ္တ ဗ္ရာဟ္မဏေပိ နိမန္တေတုကာမော ဘဝိဿတိ, တတော ဗ္ရာဟ္မဏော ဟဋ္ဌိယေက္ကံ နိမန္တေဿတိ , တေ တေန နိမန္တိတာ ဘိက္ခူ ဟုတ္ွတ ဘုဥ္ဇိဿန္တိ။ ဝေမဿ သဒ္ဓါ အနုရက္ခိတာ ဘဝိဿတီတိ ပုနပ္ပုနံ ပဋိက္ခိပိ။ **ကိဥ္စာပိ ခော, ဘော** တိ ဣမိနာ ဣဒံ ဒီပေတိ, – ''ဘော ကေတမ, ကိံ ဇာတံ ယဒိ အဟံ ဗ္ရာဟ္မဏေသု အဘိပ္ပသန္နော, အဓိတသေတု ဘဝံ ကေတမော, အဟံ ဗ္ရာဟ္မဏာနမ္ပိ အတုံ သက္ကောမိ တုမ္ဟာကမ္ပိ''တိ။

ကာယဝေယ္ယာဝဋိက န္တိ ကာယဝေယ္ယာဝစ္စံ။ **မဏ္ဍလမာဠ** န္တိ ဒုဿမဏ္ဍပံ။

၃၉၇. **အာတပေတာ**တိ ကညာဂဟဏံ။ **ဝိတပေတာ**တိ ကညာအနံ။ **သော မေ နိမန္တိတော** တိ သော မယာ နိမန္တိတော။ အထ ဗ္ရာဟ္မဏော ပရိပက္ကောပနိဿယတ္တာ ဗုဒ္ဓသဒ္ဒံ သုတ္ွတဝ အမတေနေတဘိသိတ္တော ပသာဒံ အာဝိကရောန္တော **ဗုဒ္ဓေါတိ , ဘော ကေဏိယ, ဝဒေသီ**တိ အာဟ။ ကေဏိယော ယထာဘူတံ အာစိက္ခန္တော **ဗုဒ္ဓေါတိ, ဘော သေလ, ဝဒာမီ**တိ အာဟ။ တတော နံ ပုနပိ ဒဠှီကရဏတ္ထံ ပုစ္ဆိ, ဣတရောပိ တထေဝ အာရောစေသိ။

၃၉၈. အထဿ ကပ္ပသတသဟဿေဟိပိ ဗုဒ္ဓသဒ္ဒဿေဝ ဒုလ္လဘဘာဝံ သမ္ပဿတော။ **တေဒဟောသီ**တိ။ တေံ ''ဃောသောပိ ခော''တိအာဒိ အဟောသိ။ **နီလဝနရာဇီ**တိ နီလဝဏ္ဏရုက္ခပန္တိ။ **ပဒေ ပဒ** န္တိ ပဒပ္ပမာဏေ ပဒံ။ အစ္စာသန္နေ ဟိ အတိဒူရေ တ ဟာဒေ နိက္ခိပမာနေ သဒ္ဒော ဥဋ္ဌာတိ, တံ ပဋိသေဓေန္တော ဝေမာဟ။ **သီဟာဝ ဧကစရာ**တိ ဂဏာ တသီ သီဟော သီဟပေတကာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ပမာဒံ အာပဇ္ဇတိ, ဧကစရော အပ္ပမတ္တော ဟောတိ။ ဣတိ အပ္ပမာဒဝိဟာရံ ဒဿေန္တော ဧကစရသီဟေန ဩပမ္မံ ကရောတိ။ **မာ မေ ဘောန္တော** တိ အာစာရံ သိက္ခာပေန္တော အာဟ။ အယဥ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – သစေ တုမှေ ကထာတရံ အလဘိတွ္တ မမ ကထာယ အန္တရေ ကထံ ပဝေသေဿထ, ''အန္တေဝတသိကေ သိက္ခာပေတုံ နာသက္ခိ''တိ မယ္ဟံ ဂရဟာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တသ္မာ ဩကာသံ ပဿိတွ္တ မန္တေယ္ယာထာတိ။ **နော စ ခော နံ ဇာနာမီ**တိ ဝိပဿိပိ ဗောဓိသတ္တော စတုရာသီတိသဟဿတ္တေရပဗ္ဗဇိတပရိဝါရော သတ္တ မာသာနိ ဗောဓိသတ္တစာရိကံ စရိ, ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒကာလော ဝိယ အဟောသိ။ အမှာကမ္ပိ ဗောဓိသတ္တော ဆဗ္ဗဿာနိ ဗောဓိသတ္တစာရိကံ စရိ။ ဝေံ ပရိပုဏ္ဏသရီရလက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတာပိ ဗုဒ္ဓါ န ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဗ္ရာဟ္မဏော ''နော စ ခော နံ ဇာနာမိ''တိ အာဟ။

၃၉၉. **ပရိပုဏ္ဏကာယော** တိ လက္ခဏေဟိ ပရိပုဏ္ဏတာယ အဟီနင်္ဂတာယ စ ပရိပုဏ္ဏသရီရော။ **သုရုစီ**တိ သုန္ဒရသရီရပ္ပဘော။ **သုဇာတော**တိ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပတ္တိယာ သဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိယာ စ သုနိဗ္ဗတ္တော။ **စာရုဒဿနော**တိ သုစိရမ္ပိ ပဿန္တာနံ အတိတ္တိဇနကော မနောဟရဒဿနော။ **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော**တိ သုဝဏ္ဏသဒိသဝဏ္ဏော။ **သုသုက္ကဒာဌော**တိ သုဋ္ဌု သုက္ကဒာဌော။ **မဟာပုရိသလက္ခဏာ**တိ ပဌမံ ဝုတ္တဗ္ယဥ္ဇနာနေဝ ဝစနန္တရေန နိဂမေန္တော အာဟ။

ဣဒါနိ တေသု လက္ခဏေသု အတ္တနော စိတ္တရုစိတာနိ ဂဟေတွ္တ ထောမေန္တော **ပသန္နနေတ္တော** တိအာဒိမာဟ။ ဘဂဝါ ဟိ ပဥ္စဝဏ္ဏပသာဒသမ္ပတ္တိယာ **ပသန္နနေတ္တော,** ပုဏ္ဏစန္ဒသဒိသမုခတာယ **သုမုခော,** အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပတ္တိယာ **ဗ္ရဟာ,** ဗ္ရဟ္မုဇုဂတ္တတာယ **ဥဇု,** ဇုတိမန္တတာယ **ပတာပဝါ**။ ယမ္ပိ စေတ္ထ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တံ, တံ ''မဇ္ဈေ သမဏသင်္ဃဿ''တိ ဣမိနာ ပရိယာယေန ထောမယတာ ပုန ဝုတ္တံ။ ဒေိသော ဟိ ဝေံ ဝိရောစတိ။ ဥတ္တရကထာယပိ ဧသေဝ နယော။ **ဥတ္တမဝဏ္ဏိနော** တိ ဥတ္တမဝဏ္ဏသမ္ပန္နဿ။ **ရထေသဘော**တိ ဥတ္တမသာရထိ။ **ဇမ္ဗုသဏ္ဍဿ** တိ ဇမ္ဗုဒီပဿ။ ဟာကဗ္ဗေန ဣဿရိယံ ဣဿရော ဟောတိ။

ခတ္တိယာ တိ ဇာတိခတ္တိယာ။ **ဘောဂီတိ** ဘောဂိယာ။ **ရာဇာနောတိ** ယေ ကေစိ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တာ။ **ရာဇာဘိ ရာဇာတိ** ရာဇူနံ ပူဇနီယော, အဓိရာဇာ ဟုတွာ, စက္ကဝတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မနုဇိန္ဒော** တိ မနုဿာဓိပတိ ပရမိဿရော ဟုတွာ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါ – ''ယေ တေ ဘဝန္တိ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ, တေ သကေ ဝဏ္ဏေ ဘညမာနေ အတ္တာနံ ပါတုကရောန္တီ''တိ ဣမံ သေလဿ မနောရထံ ပူရေန္တော **ရာဇာဟမသ္မိ** တိအာဒိမာဟ။ တတြာယမဓိပ္ပာယော – ယံ မံ တွံ သေလ ''ရာဇာ အရဟသိ ဘဝိတုံ''န္တိ ယာစသိ, ဧတ္ထ အပ္ပေါဿုက္ကော ဟောတိ **ရာဇာဟမသ္မိ** ။ သတိ စ ရာဇတ္တေ ယထာ အညော ရာဇာ ယောဇနသတံ ဝါ အနုသာသတိ ယောဇနသဟဿံ ဝါ, စက္ကဝတ္တီ ဟုတွာပိ စတုဒီပပရိယန္တမတ္တံ ဝါ, နာဟမေဝံ ပရိစ္ဆိန္နဝိသယော, အဟဉှိ **ဓမ္မရာဇာ အနုတ္တရော** ဘဝဂ္ဂတော အဝီစိပရိယန္တံ ကတွာ တိရိယံ အပ္ပမာဏလောကဓာတုယော အနုသာသာမိ။ ယာဝတာ ဟိ အပဒဒွိပဒာဒိဘေဒါ သတ္တာ, အဟံ တေသံ အဂ္ဂေါ။ န ဟိ မေ ကောစိ သီလေန ဝါ။ပေ.။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေန ဝါ ပဋိဘာဂေါ အတ္ထိ, သွာဟံ ဧဝံ ဓမ္မရာဇာ အနုတ္တရော အနုတ္တရေနေဝ စတုသတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒေန **ဓမ္မေန စက္ကံ ဝတ္တေမိ** ။ ဣဒံ ပဇဟထ, ဣဒံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာတိ အာဏာစက္ကံ, ဣဒံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ အရိယသစ္စန္တိအာဒိနာ ပရိယတ္တိဓမ္မေန ဓမ္မစက္ကမေဝ ဝါ။ **စက္ကံ အပ္ပဋိဝတ္တိယ** န္တိ ယံ စက္ကံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ ဟောတိ သမဏေန ဝါ။ပေ.။ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိန္တိ။

ဧဝံ အတ္တာနံ အာဝိကရောန္တံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပီတိသောမနဿဇာတော သေလော ပုန ဒဠှီကရဏတ္ထံ **သမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဋိဇာနာသီ**တိ ကထာဒွယမာဟ။ တတ္ထ **ကော နု သေနာပတီ**တိ ရညော ဘောတော ဓမ္မေန ပဝတ္တိတဿ စက္ကဿ အနုပဝတ္တကော သေနာပတိ ကော နူတိ ပုစ္ဆိ။

တေန စ သမယေန ဘဂဝတော ဒက္ခိဏပဿေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော နိသိန္နော ဟောတိ သုဝဏ္ဏပုဉ္ဇော ဝိယ သိရိယာ သောဘမာနော, တံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ **မယာ ပဝတ္တိတ**န္တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **အနုဇာတော တထာဂတ**န္တိ တထာဂတံ ဟေတုံ အနုဇာတော, တထာဂတေန ဟေတုနာ ဇာတောတိ အတ္ထော။ အပိစ အဝဇာတော အနုဇာတော အတိဇာတောတိ တယော ပုတ္တာ။ တေသု အဝဇာတော ဒုဿီလော, သော တထာဂတဿ ပုတ္တော နာမ န ဟောတိ။ အတိဇာတော နာမ ပိတရာ ဥတ္တရိတရော, တာဒိသောပိ တထာဂတဿ ပုတ္တော နတ္ထိ။ တထာဂတဿ ပန ဧကော အနုဇာတောဝ ပုတ္တော ဟောတိ, တံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။

ဧဝံ ''ကော နု သေနာပတီ''တိ ပဉှံ ဗျာကရိတွာ ယံ သေလော အာဟ ''သမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဋိဇာနာသီ''တိ, တတြ နံ နိက္ကင်္ခံ ကာတုကာမော ''နာဟံ ပဋိညာမတ္တေနေဝ ပဋိဇာနာမိ, အပိစာဟံ ဣမိနာ ကာရဏေန ဗုဒ္ဓေါ''တိ ဉာပေတုံ **အဘိ ညေယျ**န္တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **အဘိညေယျ** န္တိ ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စ။ **ဘာဝေတဗ္ဗံ** မဂ္ဂသစ္စံ။ **ပဟာတဗ္ဗံ** သမုဒယသစ္စံ။ ဟေတုဝစနေန ပန ဖလသိဒ္ဓိတော တေသံ ဖလာနိ နိရောဓသစ္စဒုက္ခသစ္စာနိပိ ဝုတ္တာနေဝ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ သစ္ဆိကတံ ပရိညာတဗ္ဗံ ပရိညာတန္တိ ဣဒမ္ပေတ္ထ သင်္ဂဟိတန္တိ စတုသစ္စဘာဝနာဖလဉ္စ ဝိမုတ္တိဉ္စ ဒဿေန္တော ''ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ ဗုဇ္ဈိတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဇာတောသ္မီ''တိ ယုတ္တဟေတုနာ ဗုဒ္ဓဘာဝံ သာဓေတိ။

ဧဝံ နိပ္ပရိယာယေန အတ္တာနံ အာဝိကတွာ အတ္တနိ ကင်္ခါဝိတရဏတ္ထံ ဗြာဟ္မဏံ အတိစာရိယမာနော **ဝိနယဿူ**တိ ကထတ္တယမာဟ။ တတ္ထ **သလ္လကတ္တော** တိ ရာဂါဒိသလ္လကန္တနော။ **အနုတ္တရော** တိ ယထာ ဗာဟိရဝေဇ္ဇေန ဝူပသမိတရောဂေါ ကာလန္တရေ ကုပ္ပတိ, န ဧဝံ။ မယာ ဝူပသမိတဿ ပန ရောဂဿ ဘဝန္တရေပိ ဥပ္ပတ္တိ နတ္ထိ, တသ္မာ အဟံ အနုတ္တရောတိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မဘူတော** တိ သေဋ္ဌဘူတော။ **အတိတုလော**တိ တုလံ အတီတော, နိရုပမောတိ အတ္ထော။ **မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနော** တိ ကာမာ တေ ပဌမာ သေနာတိ ဧဝံ အာဂတာယ မာရသေနာယ ပမဒ္ဒနော။ **သဗ္ဗာမိတ္တေ** တိ ခန္ဓကိလေသာဘိသင်္ခါရမစ္စုဒေဝပုတ္တမာရသင်္ခါတေ သဗ္ဗပစ္စတ္ထိကေ။ **ဝသီကတွာ**တိ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေတွာ။ **အကုတောဘယော**တိ ကုတောစိ အဘယော။

ဧဝံ ဝုတ္တေ သေလော ဗြာဟ္မဏော တာဝဒေဝ ဘဂဝတိ သဉ္ဇာတပသာဒေါ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော ဟုတွာ **ဣမံ ဘောန္တော**တိ ကထတ္တယမာဟ။ တတ္ထ **ကဏှာဘိဇာတိကော**တိ စဏ္ဍာလာဒိနီစကုလေ ဇာတော။ တတော တေပိ

မာဏဝကာ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခာ ဟုတွာ **ဝေဠုဝ ရုစ္စတိ, ဘောတော** တိ ကထမာဟံသု။ အထ သေလော တေသု မာဏဝကေသု တုဋ္ဌစိတ္တော တေ စ ဒဿေန္တော ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစန္တော **“ဗြာဟ္မဏာ”** တိ ကထမာဟ။

တတော ဘဂဝါ ယသ္မာ သေလော အတီတေ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော သာသနေ တေသံယေဝ တိဏ္ဏံ ပုရိသသတာနံ ဂဏသေဋ္ဌော ဟုတွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိဝေဏံ ကာရေတွာ အနာဒိနိ ပုညာနိ ကတွာ တေန ကမ္မေန ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနော ပစ္ဆိမေ ဘဝေ တေသံယေဝ အာစရိယော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, တဉ္စ တေသံ ကမ္မံ ဝိမုတ္တိပရိပါကာယ ပရိပက္ကံ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝဿ စ ဥပနိဿယဘူတံ, တသ္မာ တေ သဗ္ဗေဝ ဧဟိဘိက္ခုပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗာဇေန္တော **သွာက္ခာတ** န္တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **သန္ဒိဋ္ဌိက** န္တိ သယမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ပစ္စက္ခံ။ **အကာလိက**န္တိ မဂ္ဂါနန္တရဖလုပ္ပတ္တိယာ န ကာလန္တရံ ပတ္တဗ္ဗဖလံ။ **ယတ္ထ အမောဃာ** တိ ယသ္မိံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယေ အပ္ပမတ္တဿ သိက္ခတ္တယပူရဏေန သိက္ခတော ပဗ္ဗဇ္ဇာ အမောဃာ ဟောတိ, သဖလာတိ အတ္ထော။ ဝေဠု ဝတွာ “ဧထ ဘိက္ခဝေ”တိ ဘဂဝါ အဝောစ။ တေ သဗ္ဗေ ပတ္တစီဝရဓရာ ဟုတွာ အာကာသေနာဂန္တွာ ဝဿသတိကတ္ထေရာ ဝိယ သုဝိနီတာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒယိံသု။ ဧဝမိမံ တေသံ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝံ သန္ဓာယ “အလတ္ထ ခေါ သေလော”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၄၀၀. ဣမာဟိတိ ဣမာဟိ ဧကေကိယဿ စိတ္တာနုကူလာဟိ ကထာဟိ။ တတ္ထ အဂ္ဂိပရိစရိယံ ဝိနာ ဗြာဟ္မဏာနံ ယညာဘာဝတော “အဂ္ဂိဟုတ္တမုခါ ယညာ”တိ ဝုတ္တံ။ အဂ္ဂိဟုတ္တသေဋ္ဌာ အဂ္ဂိဇုဟာနပ္ပဓာနာတိ အတ္ထော။ ဝေဒေ သဇ္ဈာယန္တေဟိ ပဌမံ သဇ္ဈာယိတဗ္ဗတော, သာဝိတ္တီ, “ဆန္ဒသော မုခ”န္တိ ဝုတ္တော။ မနုဿာနံ သေဋ္ဌတော ရာဇာ “မုခ”န္တိ ဝုတ္တော။ နဒီနံ အာဓာရတော ပဋိသရဏတော စ သာဂရော “မုခ”န္တိ ဝုတ္တော။ စန္ဒယောဂဝသေန “အဇ္ဇ ကတ္တိကာ အဇ္ဇ ရောဟိဏီ”တိ သညာဏတော အာလောကကရဏတော သောမ္မဘာဝတော စ “နက္ခတ္တာနံ မုခံ စန္ဒော”တိ ဝုတ္တံ။ တပန္တာနံ အဂ္ဂတ္တာ အာဒိစ္စော “တပတံ မုခ”န္တိ ဝုတ္တော။ ဒက္ခိဏေယျာနံ ပန အဂ္ဂတ္တာ ဝိသေသေန တသ္မိံ သမယေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ သင်္ဃံ သန္ဓာယ “ပုညံ အာကင်္ခမာနာနံ, သင်္ဃော ဝေ ယဇတံ မုခ”န္တိ ဝုတ္တံ။ တေန သင်္ဃော ပုညဿ အာယမုခန္တိ ဒဿေတိ။

ယံ တံ **သရဏ**န္တိ အညံ ဗျာကရဏကထမာဟ။ တဿတ္ထော – ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ ဘဂဝါ ယသ္မာ မယံ ဣတော အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ တံ သရဏံ အာဂတမှာ, တသ္မာ အတ္တနာ တဝ သာသနေ အနုတ္တရေန ဒမထေန ဒန္တာမှာ, အဟော တေ သရဏဿ အာနုဘာဝေါတိ။

တတော ပရံ ဘဂဝန္တံ ဒွီဟိ ကထာဟိ ထောမေတွာ တတိယာယ ဝန္ဒနံ ယာစန္တော **ဘိက္ခဝေ တိဿတာ ဣမေ** တိအာဒိမာဟာတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သေလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အဿလာယနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ အဿလာယနသုတ္တံ။ တတ္ထ နာနာဝေရဇ္ဇကာန န္တိ အင်္ဂမဂဓာဒီဟိ နာနပ္ပကာရေဟိ ဝေရဇ္ဇေဟိ အာဂတာနံ, တေသု တ ရဇ္ဇေသု ဇာတသံဝဍ္ဎာနန္တိပိ အတ္ထော။ **ကေနစိဒေဝ**တိ ယညုပဟာသနာဒိနာ အနိယမိတကိစ္စေန။ **စာတုဝဏ္ဏိ** န္တိ စတုဝဏ္ဏသာဓာရဏံ။ မယံ ပန နှဟာနသုဒ္ဓိယာ ဘာဝနာသုဒ္ဓိယာပိ ဗြာဟ္မဏာဝ သုဇ္ဈန္တီတိ ဝဒာမ, အယုတ္တမ္ပိ သမဏော ဂေါတမော ကရောတီတိ မညမာနာ ဧဝံ စိန္တယိံသု။ **ဝုတ္တသိရော** တိ တပိတသိရော။

ဓမ္မဝါဒီ တိ သဘာဝဝါဒီ။ **ဒုပ္ပဋိမန္တိယာ** တိ အမှာဒိသေဟိ အဓမ္မဝါဒီဟိ ဒုက္ခေန ပဋိမန္တိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ ဓမ္မဝါဒိနော နာမ ပရာဇယော န သက္ကာ ကာတုန္တိ ဒဿေတိ။ **ပရိဗ္ဗာဇက** န္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ, တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဟေတွာ သဗ္ဗပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇန္တာ ယေဟိ မန္တေဟိ ပဗ္ဗဇန္တိ, ပဗ္ဗဇိတာ စ ယေ မန္တေ ပရိဟရန္တိ, ယံ တ အာစာရံ

အာစရန္တိ, တံ သဗ္ဗံ ဘောတာ စရိတံ သိက္ခိတံ။ တသ္မာ တုယှံ ပရာဇယော နတ္ထိ, ဇယောဝ ဘဝိဿတီတိ မညာမ္ဟာ ဝေမာဟံသု။

၄ဝ၂. **ဒိဿန္တိ ခော ပနာ** တိအာဒိ တေသံ လဒ္ဓိဘိန္ဒနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဗြာဟ္မဏိယော** တိ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုတ္တပဋိလာဘတ္ထာယ အာဝါဟဝိဝါဟဝသေန ကုလာ အာနီတာ ဗြာဟ္မဏိယော ဒိဿန္တိ။ တာ ခော ပနေတာ အပ ရေန သမယေန **ဥတုနိယောပိ** ဟောန္တိ, သဥ္ဇာတပုပ္ဖာတိ အတ္ထော။ **ဂဗ္ဘိနိယော** တိ သဥ္ဇာတဂဗ္ဘာ။ **ဝိဇာယမာနာ** တိ ပုတ္တဓီတရော ဇနယမာနာ။ **ပာယမာနာ**တိ အရကေ ထညံ ပာယန္တိယော။ **ယောနိဇာဝ သမာနာ**တိ ဗြာဟ္မဏီနံ ပဿာဝမဂ္ဂေန ဇာတာ သမာနာ။ **ဝေမာဟံသူ**တိ ဧဝံ ဝဒန္တိ။ ကထံ? **ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာ ဒာ**တိ။ ယဒိ ပန နေသံ သစ္စဝစနံ သိယာ, ဗြာဟ္မဏီနံ ကုစ္ဆိ မဟာဗြဟ္မုနော ဥရော ဘဝေယျ, ဗြာဟ္မဏီနံ ပဿာဝမဂ္ဂေ မဟာဗြဟ္မုနော မုခံ ဘဝေယျ, တွောဝတာ "မယံ မဟာဗြဟ္မုနော ဥရေ ဝသိတွာ မုခတော နိက္ခန္တာ"တိ ဝတ္တုံ မာ လဘန္တုတိ အယံ မုခတော ဇာတစ္ဆေဒကတအော ဝုတ္တော။

၄ဝ၃. **အဿော ဟုတွာ အသော ဟောတိ, အသော ဟုတွာ အဿော ဟောတီ** တိ ဗြာဟ္မဏော သဘရိယော ဝဏိဇ္ဇံ ပယောဇေန္တော ယောနကရဋ္ဌံ တ ကမ္ဗောဇရဋ္ဌံ တ ဂန္တွာ ကာလံ ကရောတိ, တဿ ဂေဟေ ဝယပ္ပတ္တ တေ ပုတ္တေ အသတိ ဗြာဟ္မဏီ အသေန တ ကမ္မကရေန တ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ကပ္ပေတိ။ ကေသိံ အရကေ ဇာတေ သော ပုရိသော အသောဝ ဟောတိ, တဿ ဇာတအရကော ပန အယဇ္ဇသာမိကော ဟောတိ။ မာတိတော သုဒ္ဓော ပိတိတော အ သုဒ္ဓော သော ဝဏိဇ္ဇံ ပယောဇေန္တော မဇ္ဈိမပဒေသံ ဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏဒါရိကံ ဂဟေတွာ တဿာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပုတ္တံ ပဋိလဘတိ, သောပိ မာတိတောဝ သုဒ္ဓော ဟောတိ ပိတိတော အသုဒ္ဓော။ ဧဝံ ဗြာဟ္မဏသမယသ္မိံယေဝ ဇာတိသမ္ဘေအော ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထမေတံ ဝုတ္တံ။ **ကိံ ဗလံ, ကော အဿာသော** တိ ယတ္ထ တုမှေဟ အသာ ဟောန္တာ သဗ္ဗေဝ အသာ ဟောထ, အယျော ဟောန္တာ သဗ္ဗေဝ အယျော ဟောထ, တွေ တေ ကော ထာမော, ကော အဝဿ ယော, ယံ ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏောတိ ဝဒထာတိ ဒီပေတိ။

၄ဝ၄. **ခတ္တိယောဝ နု ခော** တိအာဒယော သုတ္တစ္ဆေဒကတအာ နာမ ဟောန္တိ။

၄ဝ၈. ဣအနိ စာတုဝဏ္ဏိသုဒ္ဓိံ ဒဿေန္တော **ဣဓ ရာဇာ**တိအာဒိမာဟ။ **သာပာနဒေဏိယာ**တိ သုနခါနံ ပိဝနအေ ဏိယာ။ **အဂ္ဂိကရဏိယ** န္တိ သီတဝိနောဒနအန္ဓကာရဝိဓမနဘတ္တပစနာဒိ အဂ္ဂိကိစ္စံ။ **တွေ အဿလာယနာ** တိ တွေ ထ သဗ္ဗသ္မိံ အဂ္ဂိကိစ္စံ ကရောန္တေ။

၄ဝ၉. ဣအနိ ယဒေတံ ဗြာဟ္မဏာ စာတုဝဏ္ဏိသုဒ္ဓီတိ ဝဒန္တိ, တွေ စာတုဝဏ္ဏာတိ နိယမော နတ္ထိ။ ပဥ္စမော ပိ ဟဒသိကဝဏ္ဏောပိ အတ္ထိတိ သံခိတ္တေန တေသံ တဒေ အေသဒဿနတ္ထံ **ဣဓ ခတ္တိယကုမာရော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အမုတ္ရ စ ပနေသာန** န္တိ အမုသ္မိံ့ဥ ပန ပုရိမနယေ ဧတေသံ မာဏဝကာနံ ကိဥ္စိ နာနာကရဏံ န ပဿာမီတိ ဝဒ တိ။ နာနာကရဏံ ပန တေသမ္ပိ အတ္ထိယေဝ။ ခတ္တိယကုမာရဿ ဟိ ဗြာဟ္မဏကညာယ ဥပ္ပန္နော ခတ္တိယဟဒသိ ကော နာမ, ဣတရော ဗြာဟ္မဏဟဒသိကော နာမ, ဧတေ ဟီနဇာတိမာဏဝကာ။

ဧဝံ ပဥ္စမဿ ဝဏ္ဏဿ အတ္ထိတာယ စာတုဝဏ္ဏိသုဒ္ဓီတိ ဧတေသံ တဒေ အေသံ ဒဿေတွာ ဣအနိ ပုန စာတုဝဏ္ဏိသုဒ္ဓိယံ ဩဝဒန္တော **တံ ကိံ မညသီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဒ္ဓေ** တိ မတကဘတ္တေ။ **ထာလိပာကေ**တိ ပဏ္ဏာကာရဘတ္တေ။ **ယညေ**တိ ယညဘတ္တေ။ **ပါဟုနေ**တိ အာဂန္တုကာနံ ကတဘတ္တေ။ **ကိံ ဟိ**တိ ကိံ မဟပ္ဖလံ ဘဝိ ဿတိ, နော ဘဝိဿတီတိ ဒီပေတိ။

၄၁ဝ. **ဘူတပုဗ္ဗန္တိ** အဿလာယန ပုဗ္ဗေ မယိ ဇာတိယာ ဟီနတရေ တုမှေဟ သေဋ္ဌတရာ သမာနာပိ မယာ ဇာတိ တဒေ ပဥ္ပှံ ပုဋ္ဌာ သမ္ပာဒေတုံ န သက္ခိတ္ထ, ဣအနိ တုမှေဟ ဟီနတရာ ဟုတွာ မယာ သေဋ္ဌတရေန ဗုဒ္ဓါနံ သကေ ဇာတိတဒပဥ္ပှံ ပုဋ္ဌာ ကိံ သမ္ပာဒေဿထ? န တွေ စိန္တာ ကာတဗ္ဗာတိ မာဏဝံ ဥပတ္ထမ္ဘေန္တော ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **အသိတော**တိ ကာဠဝဏ္ဏော။ **ဒေဝလော**တိ တဿ နာမံ, အယမေဝ ဘဂဝါ တေန သမယေန။ **ပဋ္ဌလိယော** တိ ဂဏ္ဌဂဏ္ဌပဟာနာ။ **ပတ္တက္ခိလေ** တိ ပဏ္ဏသာလပရိဝေဏေ။ **ကော နု ခော**တိ ကဟံ နု ခော။ **ကမဏ္ဍလရူပေ ဝိ ယာ**တိ ကမအရကရူပေ ဝိယ။ **သော ခွတာဟံ, ဘော, ဟောမီ**တိ သော အဟံ, ဘော, အသိတဒေဝလော ဟောမီတိ ဝဒတိ။

တအာ ကိရ မဟာသတ္တော ကောဏ္ဍဒမကော ဟုတ္ဝတ ဝိစရတိ။ **အဘိတဒေတုံ ဥပက္ကမိံသူ** တိ ဝဒ္ဓိတုံ ဥပက္ကမံ အကံ သု။ တတော ပဋ္ဌာယ စ ဝဿသတိကတာပသောပိ တဒဟုဇာတံ ဗြာဟ္မဏကုမာရံ အဝန္ဒန္တော ကောဏ္ဍိတော ဟော တိ။

၄၁၁. **ဇနိကာ မာတာ**တိ ယာယ တုမ္ဟေ ဇနိတာ, သာ တေ ဇနိကာ မာတာ။ **ဇနိကာမာတူ**တိ ဇနိကာယ မာတု။ **ယော ဇ နကော**တိ ယော ဇနကော ပိတာ။ ''ယော ဇနိကော ပိတာတေဝ'' တ ဟဌော။

အသိတေနာတိ ပဋ္ဌာဘိညေန အသိတေန ဒေဝလေန ဣသိနာ ဣမံ ဂန္ဓဗ္ဗပဉှံ ပုဋ္ဌာ န သမ္မာယိသုန္တိ။ **ယေသန္တိ** ယေသံ သတ္တန္နံ ဣသီနံ။ **န ပုဏ္ဏော ဒဗ္ဗိကဟော** တိ တေသံ သတ္တန္နံ ဣသီနံ ဒဗ္ဗိ ဂဟေတ္ဝာ ပဏ္ဏံ ပစိတ္ဝာ အာယကော ပုဏ္ဏော နာမ ဧကော အဟောသိ, သော ဒဗ္ဗိဂဟဏသိပ္ပံ ဇာနာတိ။ တ္ဝံ သာစရိယကော တေသံ ပုဏ္ဏော ပိ န ဟောတိ, တေန ဉာတံ ဒဗ္ဗိဂဟဏသိပ္ပမတ္တမ္ပိ န ဇာနာသီတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အယံ ပန အဿလာယနော သဒ္ဓော အဟောသိ ပသန္နော, အတ္တနော အန္တောနိဝေသနေယေဝ စေတိယံ ကာရေ သိ။ ယာဝဇ္ဇဒိဝသာ အဿလာယနဝံသေ ဇာတာ နိဝေသနံ ကာရေတ္ဝာ အန္တောနိဝေသနေ စေတိယံ ကရောန္တေဝါတိ။

ပပဥ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အဿလာယနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဃောဋမုခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၂. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ဃောဋမုခသုတ္တံ။ တတ္ထ **ခေမိယမ္ဗဝနေ** တိ ဧဝံနာမကေ အမ္ဗဝနေ။ **ဓမ္မိကော ပရိဗ္ဗ ဇော**တိ ဓမ္မိကာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ **အဒဿနာ** တိ တုမ္ဟာဒိသာနံ တ ပဏ္ဍိတာနံ အဒဿနေန။ **ယော တ ပနေတ္ထ ဓမ္မော** တိ ယော တ ပန ဧတ္ထ ဓမ္မော သဘာဝေ, တဿေဝ တ အဒဿနေန။ ကိမိနာ ''အမှာကံ ကထာ အပ္ပမာဏံ, ဓမ္မောဝ ပမာဏ''န္တိ ဒဿေတိ။ တတော ထေရော ''နဝဥဟောသထာကရေ ဝိယ ဗဟုနာ ကမ္မေန ဣမ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ စိန္တေတွ တ စင်္ကမာ ဩရုယှ ဟ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတ္ဝာ နိသီဒိ။ တံ ဒဿေတုံ **ဧဝံ ဝုတ္တေ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၄၁၃. **စတ္တာရောမေ ဗြာဟ္မဏာ** တိ ထေရဿ ကိရ ဧတဒဟောသိ – ''အယံ ဗြာဟ္မဏော 'ဓမ္မိကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥ ပဂတော သမဏော တ ဗြာဟ္မဏော တ နတ္ထိ'တိ ဝဒတိ။ ဣမဿ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလေ ဒဿေ စ ပရိသာ ဒဿေတွ တ 'စတုတ္ထံ ပုဂ္ဂလံ ကတရာယ ပရိသာယ ဗဟုလံ ပဿသီ'တိ ပုစ္ဆိဿာမိ, ဇာနမာနော 'အနာကရိယပရိသာယ'န္တိ ဝက္ခတိ။ ဧဝမေတံ သကမုခေနေဝ 'ဓမ္မိကော ပရိဗ္ဗဇော အတ္ထီ'တိ ဝဒာပေဿာမီ''တိ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

၄၁၄. တတ္ထ **သာရတ္တရတ္တာ** တိ သုဋ္ဌု ရတ္တရတ္တာ။ **သာနုဂ္ဂဟာ တစာ ဘာသိတာ** သကာရဏာ တစာ ဘာ သိတာ။ ဝုတ္တညေဟုတံ မယာ ''အမှာကံ ကထာ အပ္ပမာဏံ, ဓမ္မောဝ ပမာဏ''န္တိ။

၄၂၀. **ကိံ ပန တေ**တိ ဂိဟိ နာမ ကပ္ပိယမ္ပိ အကပ္ပိယမ္ပိ ဝဒေယျာတိ ဝိဝေစေနတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ **ကာရာပေသီ**တိ မာပေ သိ။ ကာရာပေတ္ဝာ စ ပန ကာလံ ကတ္ဝာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော။ တေဿ ကိရ ဇာနနသိပ္ပေ မာတရမ္ပိ ပိတရမ္ပိ ဃာ တေတွ တ အတ္တာဝ ဃာတေတဗ္ဗောတိ အာဂစ္ဆတိ။ တေံ သိပ္ပံ ဇာနန္တော ဌပေတ္ဝာ တေံ အညော သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတွ တော နာမ နတ္ထိ, သေ ပန ထေရံ ဥပနိဿာယ ပုညံ ကတ္ဝာ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ စ ပန ''ကေနာဟံ ကမ္မေန ဣမ နိဗ္ ဗတ္တော''တိ အာဝဇ္ဇေတ္ဝာ ယထာဘူတံ ဉတ္ဝာ ဧကေဒိဝသံ ဇိဏ္ဏာယ ဘောဇနသာလာယ ပဋိသင်္ခရဏတ္ထံ သင္ဃေ သန္နိပတိတေ မနုဿဝေသေန အာဂန္တွာ ပုစ္ဆိ – ''ကိမတ္ထံ, ဘန္တေ, သင္ဃော သန္နိပတိတော''တိ? ဘောဇနသာ လာယ ပဋိသင်္ခရဏတ္ထန္တိ။ ကေနေသာ ကာရိတာတိ? ဃောဋမုခေနာတိ။ ဣဒာနိ သော ကုဟိန္တိ? ကာလင်္ကတောတိ။ အတ္ထိ ပနဿ ကောစိ ဉာတကောတိ? အတ္ထိ ကော ဘဂိနီတိ။ ပက္ကောသာပေထ နန္တိ။ ဘိက္ခူ ပက္ကောသာပေသုံ။ သော တံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ – ''အဟံ, တဝ ဘာတာ, ဃောဋမုခော နာမ ဣမံ သာလံ ကာရေတ္ဝာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော, အ သုကေ စ အသုကေ စ ဌာနေ မယာ ဌပိတံ ဓနံ အတ္ထိ, တံ ဂဟေတ္ဝာ ဣမဥ္စ ဘောဇနသာလံ ကာရေဟိ, အရကေ စ ဟေ

သေဟီ’’တိ ဝတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဝန္ဒိတွာ ဝေဟာသံ ဥပ္ပတိတွာ ဒေဝလောကမေဝ အဂမာသိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဃောဋမုခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စင်္ကီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂၂. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ စင်္ကီသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒေဝဝနေ သာလဝနေ**တိ တသ္မိံ ကိရ ဒေဝတာနံ ဗလိကမ္မံ ကရီယတိ, တေန တံ ဒေဝဝနန္တိပိ သာလဝနန္တိပိ ဝုစ္စတိ။ **ဩပသာဒံ အဇ္ဈာဝသတီ**တိ ဩပသာဒနာမကေ ဗြာဟ္မဏဂါမေ ဝသတိ, အဘိဘဝိတွာ တံ အာဝသတိ, တဿ သာမီ ဟုတွာ ယာယ မရိယာဒာယ တတ္ထ ဝသိတဗ္ဗံ, တာယ မရိယာဒာယ ဝသတိ။ ဥပသဂ္ဂဝသေန ပနေတ္ထ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တဿ အနုပ္ပယောဂတ္တာဝ သေသပဒေသု။ တတ္ထ လက္ခဏံ သဒ္ဒသတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ **သတ္တုဿဒ**န္တိ သတ္တေဟိ ဥဿဒံ ဥဿန္နံ, ဗဟုဇနံ အာကိဏ္ဏမနုဿံ ပေါသာဝနိယဟတ္ထိအဿမောရမိဂါဒိအနေကသတ္တသမာကိဏ္ဏဉ္စာတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ ပန သော ဂါမော ဗဟိ အာဝိဇ္ဈိတွာ ဇာတေန ဟတ္ထိအဿာဒီနံ ဃာသတိဏေန စေဝ ဂေဟစ္ဆဒနတိဏေန စ သမ္ပန္နော, တထာ အရုကဋ္ဌေဟိ စေဝ ဂေဟသမ္ဘာရကဋ္ဌေဟိ စ, ယသ္မာ စဿ အဗ္ဘန္တရေ ဝဋ္ဋစတုရဿာဒိသဏ္ဌာနာ ဗဟူ ပေါက္ခရဏိယော, ဇလဇကုသုမဝိစိတ္တာနိ စ ဗဟိ အနေကာနိ တဠာကာနိ တ ဥဒကဿ နိစ္စဘရိတာနေဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ **သတိဏကဋ္ဌောဒက**န္တိ ဝုတ္တံ။

သဟ ဓညေန **သဓညံ,** ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏာဒိဘေဒံ ဗဟုဓညသန္နိစယန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္တာဝတာ ယသ္မိံ ဂါမေ ဗြာဟ္မဏော သေတစ္ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ ရာဇလီလာယ ဝသတိ။ တဿ သမိဒ္ဓိသမ္ပတ္တိ ဒီပိတာ ဟောတိ။ ရာဇတော လဒ္ဓံ ဘောဂ္ဂံ **ရာဇဘောဂ္ဂံ**။ ကေန ဒိန္နန္တိ စေ, **ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန ဒိန္နံ**။ **ရာဇဒာယ**န္တိ ရညော ဒာယဘူတံ, ဒာယဇ္ဇန္တိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မဒေယျ**န္တိ သေဋ္ဌဒေယျံ, ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ ရာဇသင်္ခေပေန ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **ရာဇဘောဂ္ဂ**န္တိ သဗ္ဗံ ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇံ အနုသာသန္တေန တိတ္ထပဗ္ဗတာဒီသု သုင်္ကံ ဂဏှန္တေန သေတစ္ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ ရညာ ဟုတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန ဒိန္နံ ရာဇဒာယ**န္တိ၊ ထွေ ရညာ ဒိန္နတ္တာ ရာဇဒာယံ, ဒာယကရာဇဒီပနတ္ထံ ပနဿ ‘‘ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန ဒိန္န’’န္တိ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ **ဗြဟ္မဒေယျ**န္တိ သေဋ္ဌဒေယျံ, ယထာ ဒိန္နံ န ပုန ဂဟေတဗ္ဗံ ဟောတိ နိဿဋ္ဌပရိစ္စတ္တံ, ဧဝံ ဒိန္နန္တိ အတ္ထော။

၄၂၃. ဗဟူ ဗဟူ ဟုတွာ သံဟတာတိ သင်္ဃာ။ ဧကေကိဿာ ဒိသာယ သင်္ဃော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **သင်္ဃီ**။ ပုဗ္ဗေ ကမဿ အန္တော အဂဏာ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ ဂဏာ သမ္ပန္နာတိ **ဂဏီဘူတာ**။ **ဥတ္တရေနမုခါ**တိ ဥတ္တရဒိသာဘိမုခါ။ **ခတ္တံ အာမန္တေသီ**တိ ခတ္တာ ဝုစ္စတိ ပုစ္ဆိတပဉ္ဟဗျာကရဏသမတ္ထော မဟာမတ္တော, တံ အာမန္တေသိ။ **အာဂမေန္တူ**တိ မုဟုတ္တံ ပဋိမာနေန္တု, အစ္ဆန္တူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၂၄. **နာနာဝေရဇ္ဇကာန**န္တိ နာနာဝိဓေသု ရဇ္ဇေသု အင်္ဂေသု ကာသိကောသလာဒီသု ဇာတာ တ နိဝသန္တိ တ, တတော တ အာဂတာတိ နာနာဝေရဇ္ဇကာ, တေသံ နာနာဝေရဇ္ဇကာနံ။ **ကေနစိဒေဝ**တိ အနိယမိတေန ယညုပဟာသနာဒိနာ ကေနစိ ကိစ္စေန။ တေ တဿ ဂမနံ သုတွာ စိန္တေသုံ – ‘‘အယံ, စင်္ကီ, ဥဂ္ဂတဗြာဟ္မဏော, ယေဘုယျေန စ အညေ ဗြာဟ္မဏာ သမဏံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂတာ, အယမေဝ န ဂတော။ သွာယံ သစေ တတ္ထ ဂမိဿတိ, အဒ္ဓါ သမဏဿ ဂေါတမဿ အာဝဋ္ဋနိယာ မာယာယ အာဝဋ္ဋိတော သရဏံ ဂမိဿတိ။ တတော ဧတဿာပိ ဂေဟဒွာရေ ဗြာဟ္မဏာနံ အသန္နိပါတော ဘဝိဿတိ။ ဟန္ဒဿ ဂမနန္တရာယံ ကရောမာ’’တိ သမ္မန္တယိတွာ တတ္ထ အဂမံသု။ တံ သန္ဓာယ ‘‘အထ ခော တေ ဗြာဟ္မဏာ’’တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ဥဘတော**တိ ဒွီဟိ ပက္ခေဟိ။ **မာတိတော စ ပိတိတော စာ**တိ, ဘောတော မာတာ ဗြာဟ္မဏီ, မာတုမာတာ ဗြာဟ္မဏီ, တဿာပိ မာတာ ဗြာဟ္မဏီ။ ပိတာ ဗြာဟ္မဏော, ပိတုပိတာ ဗြာဟ္မဏော, တဿပိ ပိတာ ဗြာဟ္မ

ဏောတိ။ ဧဝံ ဘဝံ ဥဘတော သုဇာတော, မာတိတော စ ပိတိတော စ။ **သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော** တိ သံသုဒ္ဓာ တေ မာတု ဂဟဏီ, သံသုဒ္ဓာ တေ မာတု ကုစ္ဆီတိ အတ္ထော။ **ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ**တိ ဧတ္ထ ပိတု ပိတာ ပိတာမဟော, ပိတာမဟဿ ယုဂံ ပိတာမဟယုဂံ။ **ယုဂ**န္တိ အာယုပ္ပမာဏံ ဝုစ္စတိ။ အဘိလာပမတ္တမေဝ စေတံ, အတ္ထတော ပန ပိတာမဟောဝ ပိတာမဟယုဂံ။ တတော ဥဒ္ဓံ သဗ္ဗေပိ ပုဗ္ဗပုရိသာ ပိတာမဟဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတာ။ ဧဝံ ယာဝ သတ္တမော ပုရိသော, တာဝ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော။ အထ ဝါ အက္ခိတ္တော အနုပကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေနာတိ ဒဿေတိ။ **အက္ခိတ္တော**တိ အပနေထ ဧတံ, ကိံ ဣမိနာတိ ဧဝံ အက္ခိတ္တော အနဝက္ခိတ္တော။ **အနုပက္ကုဋ္ဌော** တိ န ဥပက္ကုဋ္ဌော, န အက္ကောသံ ဝါ နိန္ဒံ ဝါ ပတ္တပုဗ္ဗော။ ကေန ကာရဏေနာတိ။ ဇာတိဝါဒေန, ဣတိပိ ဟီနဇာတိကော ဧသောတိ ဧဝရူပေန ဝစနေနာတိ အတ္ထော။ **ဣမိနာပင်္ဂေန** တိ ဣမိနာပိ ကာရဏေန။

အဍ္ဍော တိ ဣဿရော။ **မဟဒ္ဓနော** တိ မဟတာ ဓနေန သမန္နာဂတော။ ဘောတော ဟိ ဂေဟေ ပထဝိယံ ပံသုဝါလိကာ ဝိယ ဗဟု ဓနံ, သမဏော ပန ဂေါတမော အဓနော ဘိက္ခာယ ဥဒရံ ပူရေတွာ ယာပေတီတိ ဒဿေန္တိ။ **မဟာဘောဂေ**တိ ပဉ္စကာမဂုဏဝသေန မဟာဥပဘောဂေ။ ဧဝံ ယံ ယံ ဂုဏံ ဝဒန္တိ, တဿ တဿ ပဋိပက္ခဝသေန ဘဂဝတော အဂုဏံယေဝ ဒဿေမာတိ မညမာနာ ဝဒန္တိ။

အဘိရူပေတိ အညေဟိ မနုဿေဟိ အဓိကရူပေ။ **ဒဿနီယော** တိ ဒိဝသမ္ပိ ပဿန္တာနံ အတိတ္တိကရဏတော ဒဿနယောဂ္ဂေ, ဒဿနေနေဝ စိတ္တပသာဒဇနနတော **ပသာဒိကော**။ ပေါက္ခရတာ ဝုစ္စတိ သုန္ဒရဘာဝေ, ဝဏ္ဏဿ ပေါက္ခရတာ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ, တာယ **ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ,** ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိယာတိ အတ္ထော။ ပေါရာဏာ ပန **ပေါက္ခရ** န္တိ သရီရံ ဝဒန္တိ, ဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏမေဝ။ တေသံ မတေန ဝဏ္ဏော စ ပေါက္ခရဉ္စ ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနိ, တေသံ ဘာဝေ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ။ ဣတိ **ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယာ** တိ ဥတ္တမပရိသုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏေန စေဝ သရီရသဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိယာ စာတိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မဝဏ္ဏီ** တိ သေဋ္ဌဝဏ္ဏီ, ပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏေသုပိ သေဋ္ဌေန သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေနေဝ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မဝစ္ဆသီ** တိ မဟာဗြဟ္မုနော သရီရသဒိသေန သရီရေန သမန္နာဂတော။ **အခုဒ္ဒာဝကာသော ဒဿနာယာ**တိ ဘောတော သရီရေ ဒဿနဿ ဩကာသော န ခုဒ္ဒကော မဟာ။ သဗ္ဗာနေဝ တေ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ ဒဿနီယာနေဝ, တာနိ စာပိ မဟန္တာနေဝါတိ ဒီပေတိ။

သီလမဿ အတ္ထီတိ **သီလဝါ**။ ဝုဒ္ဓံ ဝဍ္ဎိတံ သီလမဿာတိ **ဝုဒ္ဓသီလီ။ ဝုဒ္ဓသီလေနာ** တိ ဝုဒ္ဓေန ဝဍ္ဎိတေန သီလေန။ **သမန္နာဂတော** တိ ယုတ္တော, ဣဒံ ဝုဒ္ဓသီလီပဒဿေဝ ဝေဝစနံ။ သဗ္ဗမေတံ ပဉ္စသီလမတ္တမေဝ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။

ကလျာဏဝါစော တိအာဒီသု ကလျာဏာ သုန္ဒရာ ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာ ဝါစာ အဿာတိ ကလျာဏဝါစော။ ကလျာဏံ မဓုရံ ဝါက္ကရဏံ အဿာတိ **ကလျာဏဝါက္ကရဏော**။ ဝါက္ကရဏန္တိ ဥဒာဟရဏဃောသော။ ဂုဏပရိပုဏ္ဏဘာဝေန ပုရေ ဘဝါတိ **ပေါရီ**။ ပုရေ ဝါ ဘဝတ္တာ ပေါရီ။ နာဂရိကိတ္ထိယာ သုခုမာလတ္တနေန သဒိသာတိပိ ပေါရီ။ တာယ **ပေါရိယာ။ ဝိဿဋ္ဌာယာ** တိ အပလိဗုဒ္ဓာယ, သန္ဒိဋ္ဌဝိလမ္ဗိတာဒိဒေါသရဟိတာယ။ **အနေလဂလာယာ** တိ ဧလဂလေန ဝိရဟိတာယ။ ယေ စဉ္စဿ ဟိ ကထေန္တဿ ဧလံ ဂလတိ, လာလာ ဝါ ပဂ္ဃရတိ, ခေဠဖုသိတာနိ ဝါ နိက္ခမန္တိ, တဿ ဝါစာ ဧလဂလာ နာမ ဟောတိ။ တဗ္ဗိပရိတာယာတိ အတ္ထော။ **အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ** တိအာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ ပာကဋံ ကတွာ ဘာသိတတ္ထဿ ဝိညာပနသမတ္ထာယ။ သေသမေတ္ထ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏေ ဥတ္တာနမေဝ။

၄၂၅. **ဧဝံ ဝုတ္တေ** တိ ဧဝံ တေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝုတ္တေ, စင်္ကီ, "ဣမေ ဗြာဟ္မဏာ အတ္တနော ဝဏ္ဏေ ဝုစ္စမာနေ အတုဿနကသတ္တော နာမ နတ္ထိ, ဝဏ္ဏမဿ ဘဏိတွာ နိတရေဿာမာတိ ဇာတိအာဒီဟိ မမ ဝဏ္ဏံ ဝဒန္တိ, န ခော ပန မေ ယုတ္တံ အတ္တနော ဝဏ္ဏေ ရဇ္ဇိတုံ။ ဟန္ဒာဟံ ဧတေသံ ဝါဒံ ဘိန္ဒိတွာ သမဏဿ ဂေါတမဿ မဟန္တဘာဝံ ဉာပေတွာ ဧတေသံ တတ္ထ ဂမနံ ကရောမီ"တိ စိန္တေတွာ **တေန ဟိ, ဘော, မမာပိ သုဏာထာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယေပိ "ဥဘတော သုဇာတော"တိအာဒယော အတ္တနော ဂုဏေဟိ သဒိသာ ဂုဏာ, တေပိ "ကော စာဟံ, ကေ စ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဇာတိသမ္ပတ္တိအာဒယော ဂုဏာ"တိ အတ္တနော ဂုဏေဟိ ဥတ္တရိတရေယေဝ မညမာနော, ဣတရေ ပန ဧကန္တေနေဝ ဘဂဝတော မဟန္တဘာဝဒီပနတ္ထံ ပကာသေတိ။ **မယမေဝ အရဟာမာ**တိ ဧဝံ နိယမေန္တော စေတ္ထ

ဣဒံ ဒီပေတိ – ယဒိ ဂုဏမဟန္တတာယ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော နာမ ဟောတိ, ယထာ သိနေရုံ ဥပနိဓာယ သာသပေ, မဟာသမုဒ္ဒံ ဥပနိဓာယ ဂေါပဒကံ, သတ္တသု မဟာသရေသု ဥဒကံ ဥပနိဓာယ ဥဿာဝဗိန္ဒု ပရိတ္တော လာမကော, ဧဝမေဝံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဇာတိသမ္ပတ္တိအာဒယော ဂုဏေ ဥပနိဓာယ အမှာကံ ဂုဏာ ပရိတ္တာ လာမကာ, တသ္မာ မယမေဝ အရဟာမ တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုန္တိ။

ဘူမိဂတဉ္စ ဝေဟာသဋ္ဌဉ္စာတိ ဧတ္ထ ရာဇင်္ဂဏေ စေဝ ဥယျာနေ စ သုဓာမဋ္ဌာ ပေါက္ခရဏိယော သတ္တရတနပူရိံ ကတွာ ဘူမိယံ ဌပိတံ ဓနံ ဘူမိဂတံ နာမ, ပါသာဒနိယူဟာဒယော ပန ပူရေတွာ ဌပိတံ ဝေဟာသဋ္ဌံ နာမ။ ဧဝံ တာဝ ကုလပရိယာယေန အာဂတံ။ တထာဂတဿ ပန ဇာတဒိဝသေယေဝ သင်္ခေါ ဧလော ဥပ္ပလော ပုဏ္ဍရီကောတိ စတ္တာရော နိဓယော ဥပဂတာ။ တေသု သင်္ခေါ ဂါဝုတိကော, ဧလော အဍ္ဎယောဇနိကော, ဥပ္ပလော တိဂါဝုတိကော ပုဏ္ဍရီကော ယောဇနိကောတိ။ တေသုပိ ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ ပူရတိယေဝ။ ဣတိ ဘဂဝါ ပဟူတံ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဩဟာယ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဒဟရော တ**တိအာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ။

အနုဒ္ဒါဝကာသောတိ ဧတ္ထ ဘဂဝတိ အပရိမာဏောယေဝ ဒဿနာဝကာသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတြိဒံ ဝတ္ထု – ရာဇဂဟေ ကိရ အညတရော ဗြာဟ္မဏော ''သမဏဿ ကိရ ဂေါတမဿ ပမာဏံ ဂဟေတုံ န သက္ကာ''တိ သုတွာ ဘဂဝတော ပိဏ္ဍာယ ပဝိသနကာလေ သဋ္ဌိဟတ္ထံ ဝေဠုံ ဂဟေတွာ နဂရဒွါရဿ ဗဟိ ဌတွာ သမ္ပတ္တေ ဘဂဝတိ ဝေဠုံ ဂဟေတွာ သမီပေ အဋ္ဌာသိ, ဝေဠု ဘဂဝတော ဇာဏုမတ္တံ ပာပုဏိ။ ပုနဒိဝသေ ဒွေ ဝေဠူ ဃဋေတွာ သမီပေ အဋ္ဌာသိ , ဘဂဝါ ဒွိန္နံ ဝေဠူနံ ဥပရိ ဒွိဝေဠုမတ္တမေဝ ပညာယမာနော, ''ဗြာဟ္မဏ, ကိံ ကရောသီ''တိ အာဟ? တုမှာကံ ပမာဏံ ဂဏှာမီတိ။ ''ဗြာဟ္မဏ, သစေပိ တွံ သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ ပူရေတွာ ဌိတဝေဠုံ ဃဋေတွာ အာဂမိဿသိ, နေဝ မေ ပမာဏံ ဂဟေတုံ သက္ခိဿသိ။ န ဟိ မယာ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ တထာ ပါရမိယော ပူရိတာ, ယထာ မေ ပရော ပမာဏံ ဂဏှေယျ, အတုလော ဗြာဟ္မဏ, တထာဂတော အပ္ပမေယျော''တိ ဝတွာ ဓမ္မပဒေ ဂါထမာဟ။ ဂါထာပရိယောသာနေ စတုရာသီတိပါဏသဟဿာနိ အမတံ ပိဝိံသု။

အပရမ္ပိ ဝတ္ထု – ရာဟု ကိရ အသုရိန္ဒော စတ္တာရိ ယောဇနသဟဿာနိ အဋ္ဌ စ ယောဇနသတာနိ ဥစ္စော, ဗာဟန္တရမဿ ဒွါဒသယောဇနသတာနိ, ဟတ္ထတလပါဒတလာနံ ပုထုလတာ တီဏိ ယောဇနသတာနိ, အင်္ဂုလိပဗ္ဗာနိ ပဏ္ဏာသယောဇနာနိ , ဘမုကန္တရံ ပဏ္ဏာသယောဇနံ, နလာဋံ တိယောဇနသတံ, သီသံ နဝယောဇနသတံ။ သော – ''အဟံ ဥစ္စောသ္မိ, သတ္ထာရံ ဩနမိတွာ ဩလောကေတုံ န သက္ခိဿာမီ''တိ န ဂစ္ဆတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဘဂဝတော ဝဏ္ဏံ သုတွာ ''ယထာ ကထဉ္စ ဩလောကေဿာမီ''တိ အာဂတော။ ဘဂဝါ တဿ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ ''စတူသု ဣရိယာပထေသု ကတရေန ဒဿေမီ''တိ စိန္တေတွာ ''ဌိတကော နာမ နီစောပိ ဥစ္စော ဝိယ ပညာယတိ, နိပန္နောဝဿ အတ္တာနံ ဒဿေဿာမီ''တိ, ''အာနန္ဒ, ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ မဉ္စကံ ပညာပေဟီ''တိ ဝတွာ တတ္ထ သီဟသေယျံ ကပ္ပေသိ။ ရာဟု အာဂန္တွာ နိပန္နံ ဘဂဝန္တံ ဂီဝံ ဥန္နာမေတွာ နဘမဇ္ဈေ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဝိယ ဥလ္လောကေတိ။ ကိမိဒံ အသုရိန္ဒာတိ စ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ ဩနမိတွာ ဩလောကေတုံ န သက္ခိဿာမီတိ န ဂစ္ဆိန္တိ။ န မယာ အသုရိန္ဒ အဓောမုခေန ပါရမိယော ပူရိတာ, ဥဒ္ဓဂ္ဂံ မေ ကတွာ ဒါနံ ဒိန္နန္တိ။ တံဒိဝသံ ရာဟု သရဏံ အဂမာသိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ အနုဒ္ဒါဝကာသော ဒဿနာယ။

စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေန **သီလဝါ**။ တံ ပန သီလံ အရိယံ ဥတ္တမံ ပရိသုဒ္ဓံ, တေနာဟ **အရိယသီလီ**တိ။ တဒေတံ အနဝဇ္ဇဋ္ဌေန ကုသလံ, တေနာဟ **ကုသလသီလီ**တိ။ **ကုသလေန သီလေနာ**တိ ဣဒမဿ ဝေဝစနံ။ **ဗဟူနံ အာစရိယပါစရိယော**တိ ဘဂဝတော ဧကေကာယ ဓမ္မဒေသနာယ စတုရာသီတိပါဏသဟဿာနိ အပရိမာဏာပိ ဒေဝမနုဿာ မဂ္ဂဖလာမတံ ပိဝန္တိ။ တသ္မာ ဗဟူနံ အာစရိယော, သာဝကဝိနေယျာနံ ပါစရိယောတိ။

ခီဏကာမရာဂေါတိ ဧတ္ထ ကာမံ ဘဂဝတော သဗ္ဗေပိ ကိလေသာ ခီဏာ, ဗြာဟ္မဏော ပန တေ န ဇာနာတိ, အတ္တနော ဇာနနဋ္ဌာနေယေဝ ဂုဏံ ကထေတိ။ **ဝိဂတစာပလ္လော**တိ ''ပတ္တမဏ္ဍနာ စီဝရမဏ္ဍနာ သေနာသနမဏ္ဍနာ ဣမဿ ဝါ ပူတိကာယဿ။ပေ.။ ကေလနာ ပဋိကေလနာ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တစာပလ္လဝိရဟိတော။

အဟာပပုရေက္ခာရော တိ အဟာပေ နဝလောကုတ္တရဓမ္မေ ပုရတော ကတွာ ဝိစရတိ။ **ဗြဟ္မညာယ ပဇာယ** တိ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနမဟာကဿပာဒိဘေဒာယ ဗြာဟ္မဏပဇာယ။ (အဝိရုဒ္ဓော ဟိ သော) ဧတိဿာယ ပဇာယ ပုရေက္ခာရော။ အယဉ္ဟိ ပဇာ သမဏံ ဂေါတမံ ပုရတော ကတွာ စရတီတိ အတ္ထော။ အပိစ **အဟာပပုရေက္ခာရော** တိ န ဟာပပုရေက္ခာရော, န ဟာပံ ပုရတော ကတွာ စရတိ, ဟာပံ န ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ကဿ? **ဗြဟ္မညာယ ပဇာယ** အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ပဋိဝိရုဒ္ဓာယပိ ဗြာဟ္မဏပဇာယ အဝိရုဒ္ဓော ဟိတသုခတ္ထိကောယေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တိရောရဋ္ဌာ တိ ပရရဋ္ဌတော။ **တိရောဇနပဒာ**တိ ပရဇနပဒတော။ **သံပုစ္ဆိတုံ အာဂစ္ဆန္တိ** တိ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာဒယော စေဝ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိဒယော စ ပဉှေ အဘိသင်္ခရိတွာ ပုစ္ဆိဿာမာတိ အာဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ ကေစိ ပုစ္ဆာယ တ ဒေါသံ ဝိဿဇ္ဇနသမ္ပဋိစ္ဆနေ တ အသမတ္ထတံ သလ္လက္ခေတွာ အပုစ္ဆိတွာဝ တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ကေစိ ပုစ္ဆန္တိ, ကေသဉ္စိ ဘဂဝါ ပုစ္ဆာယ ဥဿာဟံ ဇနေတွာ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗေသမ္ပိ တေသံ ဝိမတိယော တီရံ ပတွာ မဟာသမုဒ္ဒဿ ဦမိယော ဝိယ ဘဂဝန္တံ ပတွာဝ ဘိဇ္ဇန္တိ။ သေသမေတ္ထ တထာဂတဿ ဝဏ္ဏော ဥတ္တာနမေဝ။

အတိထိ နော တေ ဟောန္တိ တိ တေ အမှာကံ အာဂန္တုကာ နဝကာ ပါဟုနကာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **ပရိယာပုဏာမီ**တိ ဇာနာမိ။ **အပရိမာဏဝဏ္ဏော**တိ တထာရူပေနေဝ သဗ္ဗညုနာပိ အပ္ပမေယျဝဏ္ဏော, ပဂေဝ မာဒိသေနာတိ ဒဿေတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဏေယျ ဝဏ္ဏံ၊
ကပ္ပမ္ပိ စေ အညမဘာသမာနော။
ခီယေထ ကပ္ပော စိရဒီဃမန္တရေ၊
ဝဏ္ဏော န ခီယေထ တထာဂတဿာ”တိ။

ဣမံ ပန ဂုဏကထံ သုတွာ တေ ဗြာဟ္မဏာ စိန္တယိံသု “ယထာ, စင်္ကီ, သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ, အနောမဂုဏော သော ဘဝံ ဂေါတမော, ဧဝံ တဿ ဂုဏေ ဇာနမာနေန ခော ပန ဣမိနာ အတိစိရံ အဓိဝါသိတံ, ဟန္ဒ နံ အနုဝတ္တာမာ”တိ အနုဝတ္တမာနာ “တေန ဟိ, ဘော”တိအာဒိမာဟံသု။

၄၂၆. **ဩပါတေတီ**တိ ပဝေသေတိ။ **သံပုရေက္ခရောန္တိ** တိ ပုတ္တမတ္တနတ္တမတ္တမ္ပိ သမာနံ ပုရတော ကတွာ ဝိစရန္တိ။

၄၂၇. **မန္တပဒ** န္တိ မန္တာယေဝ မန္တပဒံ, ဝေဒေါတိ အတ္ထော။ **ဣတိဟိတိဟပရမ္ပရာယာ** တိ ဧဝံ ကိရ ဧဝံ ကိရာတိ ပရမ္ပရာဘာဝေန အာဂတန္တိ ဒီပေတိ။ **ပိဋကသမ္ပဒာယာ** တိ ပါဝစနသင်္ခါတသမ္ပတ္တိယာ။ သာဝိတ္တိအာဒီဟိ ဆန္ဒဗန္ဓေဟိ စ ဝဂ္ဂဗန္ဓေဟိ စ သမ္ပာဒေတွာ အာဂတန္တိ ဒဿေတိ။ **တတ္ထ စ** တိ တသ္မိံ မန္တပဒေ။ **ပဝတ္တာရော** တိ ပဝတ္တယိတာရော။ **ယေသ** န္တိ ယေသံ သန္တကံ။ **မန္တပဒ** န္တိ ဝေဒသင်္ခါတံ မန္တမေဝ။ **ဂီတ** န္တိ အဋ္ဌကာဒီဟိ ဒသဟိ ပောရာဏကဗြာဟ္မဏေဟိ ပဒသမ္ပတ္တိဝသေန သဇ္ဈာယိတံ။ **ပဝုတ္တ** န္တိ အညေသံ ဝုတ္တံ, ဝါစိတန္တိ အတ္ထော။ **သမိဟိတ** န္တိ သမုပဗျူဠှံ ရာသိကတံ, ပိဏ္ဍံ ကတွာ ဌပိတန္တိ အတ္ထော။ **တဒနုဂါယန္တိ** တိ ဧတရဟိ ဗြာဟ္မဏာ တံ တေဟိ ပုဗ္ဗေ ဂီတံ အနုဂါယန္တိ အနုသဇ္ဈာယန္တိ။ **တဒနုဘာသန္တိ** တိ တံ အနုဘာသန္တိ, ဣဒံ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဘာသိတမနုဘာသန္တိ** တိ တေဟိ ဘာသိတံ သဇ္ဈာယိတံ အနုသဇ္ဈာယန္တိ။ **ဝါစိတမနုဝါစေန္တိ** တိ တေဟိ အညေသံ ဝါစိတံ အနုဝါစေန္တိ။ **သေယျထိဒ** န္တိ တေ ကတမေတိ အတ္ထော။ **အဋ္ဌကော** တိအာဒီနိ တေသံ နာမာနိ, တေ ကိရ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဩလောကေတွာ ပရူပဃာတံ အကတွာ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပါဝစနေန သဟ သံသန္ဒေတွာ မန္တေ ဂန္ထေသုံ, အပရာပရေ ပန ဗြာဟ္မဏာ ပါဏာတိပါတာဒီနိ ပက္ခိပိတွာ တယော ဝေဒေ ဘိန္ဒိတွာ ဗုဒ္ဓဝစနေန သဒ္ဓိံ ဝိရုဒ္ဓေ အကံသု။

၄၂၈. **အန္ဓဝေဏီ**တိ အန္ဓပဝေဏီ။ ဧကေန ဟိ စက္ခုမတာ ဂဟိတယဋ္ဌိယာ ကောဋိံ ဧကော အန္ဓော ဂဏှာတိ, တံ အန္ဓံ အညော, တံ အညောတိ ဧဝံ ပဏ္ဏာသ သဋ္ဌိ အန္ဓာ ပဋိပါဋိယာ ဃဋိတာ အန္ဓဝေဏီတိ ဝုစ္စတိ။ **ပရမ္ပရာသံသတ္တာ** တိ အညမညံ လဂ္ဂါ, ယဋ္ဌိဂ္ဂါဟကေနပိ စက္ခုမတာ ဝိရဟိတာတိ အတ္ထော။ ဧကော ကိရ ဓုတ္တော အန္ဓဂဏံ ဒိသွာ “အ

သုကသ္မိံ နာမ ကမေ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇံ သုလဘ”န္တိ ဥဿာဟေတွာ တေဟိ “တတ္ထ နော သာမိ နေဟိ, ဣဒံ နာမ တေ ဒေမာ”တိ ဝုတ္တေ လဉ္စံ ဂဟေတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ မဟန္တံ ဂစ္ဆံ အနုပရိဂန္တွာ ပုရိမဿ ဟတ္ထေန ပစ္ဆိမဿ ကစ္ဆံ ဂဏှာပေတွာ “ကိဉ္စိ ကမ္မံ အတ္ထိ, ဂစ္ဆထ တာဝ တုမှေ”တိ ဝတွာ ပလာယိ။ တေ ဒိဝသမ္ပိ ဂန္တွာ မဂ္ဂံ အဝိန္ဒမာနာ “ကဟံ, ဘော, စက္ခုမာ ကဟံ မဂ္ဂေ”တိ ပရိဒေဝိတွာ မဂ္ဂံ အဝိန္ဒမာနာ တတ္ထေဝ မရိံသု။ တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ပရမ္ပရာသံသတ္တာ”တိ။ **ပုရိမောပီ**တိ ပုရိမေသု ဒသသု ဗြာဟ္မဏေသု ဧကောပိ။ **မဇ္ဈိမောပီ**တိ မဇ္ဈေ အာစရိယပါစရိယေသု ဧကောပိ။ **ပစ္ဆိမောပီ**တိ ဣဒါနိ ဗြာဟ္မဏေသု ဧကောပိ။

ပဉ္စ ခောတိ ပါဠိအာဂတေသု ဒွီသု အညေပိ ဧဝရူပေ တယော ပက္ခိပိတွာ ဝဒတိ။ **ဒွေဓာဝိပါကာ**တိ ဘူတဝိပါကာ တ အဘူတဝိပါကာ တ။ **နာလမေတ္ထာ**တိ, ဘာရဒ္ဝါဇ, သစ္စံ အနုရက္ခိဿာမီတိ ပဋိပန္နေန ဝိညုနာ “ယံ မယာ ဂဟိတံ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ ဧတ္ထ ဧကံသေနေဝ နိဋ္ဌံ ဂန္တုံ နာလံ န ယုတ္တန္တိ ဥပရိ ပုစ္ဆာယ မဂ္ဂံ ဝိဝရိတွာ ဌပေသိ။

၄၃၀. ဣဓ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ဘိက္ခူတိ ဇီဝကသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၅၁ အာဒယော) ဝိယ မဟာဝစ္ဆသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၁၉၃ အာဒယော) ဝိယ စ အတ္တာနညေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **လောဘနီယေသု ဓမ္မေသူ**တိ လောဘဓမ္မေသု။ သေသပဒဒ္ဝယေပိ ဧသေဝ နယော။

၄၃၂. သဒ္ဓံ နိဝေသေတီတိ ဩကပ္ပနိယသဒ္ဓံ နိဝေသေတိ။ **ဥပသင်္ကမတီ**တိ ဥပဂစ္ဆတိ။ **ပယိရုပါသတီ**တိ သန္တိကေ နိသီဒတိ။ **သောတ**န္တိ ပသာဒသောတံ ဩဒဟတိ။ **ဓမ္မ**န္တိ ဒေသနာဓမ္မံ သုဏာတိ။ **ဓာရေတီ**တိ ပဂုဏံ ကတွာ ဓာရေတိ။ **ဥပပရိက္ခတီ**တိ အတ္ထတော စ ကာရဏတော စ ဝီမံသတိ။ **နိဇ္ဈာနံ ခမန္တီ**တိ ဩလောကနံ ခမန္တိ, ဣဓ သီလံ ကထိတံ, ဣဓ သမာဓီတိ ဧဝံ ဥပဋ္ဌဟန္တီတိ အတ္ထော။ **ဆန္ဒော**တိ ကတ္တုကမျတာ ဆန္ဒော။ **ဥဿဟတီ**တိ ဝါယမတိ။ **တုလေတီ**တိ အနိစ္စာဒိဝသေန တီရေတိ။ **ပဒဟတီ**တိ မဂ္ဂပဓာနံ ပဒဟတိ။ **ကာယေန စေဝ ပရမသစ္စ**န္တိ သဟဇာတနာမကာယေန စ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောတိ, ပညာယ စ ကိလေသေ နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ တဒေဝ ဝိဘူတံ ပါကဋံ ကရောန္တော ပဿတိ။

၄၃၃. သစ္စာနုဗောဓောတိ မဂ္ဂါနုဗောဓော။ **သစ္စာနုပ္ပတ္တီ**တိ ဖလသစ္ဆိကိရိယာ။ **တေသံယေဝါ**တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနံ ဒွါဒသန္နံ, ဧဝံ ဒီဃံ မဂ္ဂဝါဒံ အနုလောမေတိ, တသ္မာ နာယမတ္ထော။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – **တေသံယေဝါ**တိ တေသံ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ။ **ပဓာန**န္တိ မဂ္ဂပဓာနံ။ တဉှိ ဖလသစ္ဆိကိရိယသင်္ခါတာယ သစ္စာနုပ္ပတ္တိယာ ဗဟုကာရံ, မဂ္ဂေ အသတိ ဖလာဘာဝတောတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စင်္ကီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဧသုကာရီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃၇. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဧသုကာရီသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဗိလံ ဩလဂ္ဂေယျု**န္တိ ကောဋ္ဌာသံ လဂ္ဂေယျုံ, ဣမိနာ သတ္ထဓမ္မံ နာမ ဒဿေတိ။ သတ္ထဝါဟော ကိရ မဟာကန္တာရပဋိပန္နော အန္တရာမဂ္ဂေ ဂေါဏော မတေ မံသံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗေသံ သတ္ထိကာနံ “ဣဒံ ခါဒိတွာ ဧတ္တကံ မူလံ ဒါတဗ္ဗ”န္တိ ကောဋ္ဌာသံ ဩလဂ္ဂေတိ, ဂေါဏမံသံ နာမ ခါဒန္တာပိ အတ္ထိ အခါဒန္တာပိ, မူလံ ဒါတုံ သက္ကောန္တာပိ အသက္ကောန္တာပိ။ သတ္ထဝါဟော ယေန မူလေန ဂေါဏော ဂဟိတော, တဿ နိက္ခမနတ္ထံ သဗ္ဗေသံ ဗလက္ကာရေန ကောဋ္ဌာသံ ဒတွာ မူလံ ဂဏှာတိ, အယံ သတ္ထဓမ္မော။ ဧဝမေဝံ ဗြာဟ္မဏာပိ လောကဿ ပဋိညံ အဂ္ဂဟေတွာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ စတဿော ပါရိစရိယာ ပညပေန္တီတိ ဒဿေတုံ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိအာဒိမာဟ။ **ပါပိယော အဿာ**တိ ပါပံ အဿ။ **သေယျော အဿာ**တိ ဟိတံ အဿ။ အထ ဝါ **ပါပိယော**တိ ပါပကော လာမကော အတ္တဘာဝေါ အဿ။ **သေယျော**တိ သေဋ္ဌော ဥတ္တမော။ **သေယျံသော**တိ သေယျော။ **ဥစ္စာကုလီနတာ**တိ ဥစ္စာကုလီနတ္တေန သေယျော။ **ပါပိယံသော**တိ ပါပိယော။ ဥစ္စာကု

လိနတာ စ ဒွိသု ကုလေသု ဝမ္ပေတိ ခတ္တိယကုလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ စ, ဥဋ္ဌာရဝဏ္ဏတာ တီသု။ ဝေဿောပိ ဟိ ဥဋ္ဌာရဝဏ္ဏော ဟောတိ။ ဥဋ္ဌာရဘောဂတာ စတူသုပိ။ သုဒ္ဒောပိ ဟိ အန္တမသော စဏ္ဍာလောပိ ဥဋ္ဌာရဘောဂေါ ဟောတိယေဝ။

၄၄၀. **ဘိက္ခာစရိယ** န္တိ ကောဋ္ဌိမနေနပိ ဟိ ဗြာဟ္မဏေန ဘိက္ခာ စရိတဗ္ဗာဝ, ဟေရဏ္ဏကဗြာဟ္မဏာ အသီတိ ကောဋိဓနာပိ ကေဝလံ ဘိက္ခံ စရန္တိ။ ကသ္မာ? ဒုဂ္ဂတကာလေ စရန္တာနံ ဣဒါနိ ဘိက္ခံ စရိတုံ အာရဒ္ဓာတိ ဂရဟာ န ဘဝိဿတီတိ။ **အတိမညမာနော**တိ ယော ဘိက္ခာစရိယဝံသံ ဟရိတွာ သတ္တဇီဝကသိကမ္မဝဏိဇ္ဇာဒီဟိ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, အယံ အတိမညတိ နာမ။ **ကေဟော တ**တိ ယထာ ကေပကော အတ္တနာ ရက္ခိတဗ္ဗံ ဘဏ္ဍံ ထေနေန္တော အကိစ္စကာရီ ဟောတိ, ဧဝန္တိ အတ္ထော။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတရေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အသိတဗ္ဗာဘင္ဂိ** န္တိ တိဏလာယန အသိတဉ္စေဝ ကာဇဉ္စ။ **အနုဿရတော** တိ ယတ္ထ ဇာတော, တသ္မိံ ဟေရဏ္ဏေ မာတာပေတ္တိကေ ကုလဝံသေ အနုဿရိယမာနေတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သေုကာရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဓနဉ္စာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄၅. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဓနဉ္စာနိသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒက္ခိဏာဂိရိသ္မိ** န္တိ **ဂိရီ**တိ ပဗ္ဗတော, ရာဇဂဟံ ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတပဗ္ဗတဿ ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေ ဇနပဒဿေတံ နာမံ။ **တဏ္ဍုလပာလိဒွါရာယာ** တိ ရာဇဂဟဿ ကိရ ဒွတ္တိံသမဟာဒွါရာနိ စတုသဋ္ဌိခုဒ္ဒကဒွါရာနိ, တေသု ဧကံ တဏ္ဍုလပာလိဒွါရံ နာမ, တံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **ရာဇာနံ နိဿာယာ**တိ "ဂစ္ဆ မနုဿေ အပီဠေတွာ သဿဘာဂံ ဂဏှာဟီ"တိ ရညာ ပေသိတော ဂန္တွာ သဗ္ဗမေဝ သဿံ ဂဏှာတိ, "မာ နော, ဘန္တေ, နာသေဟီ"တိ စ ဝုတ္တေ – "ရာဇကုလေ ဝုတ္တံ မန္ဒံ, အဟံ ရညာ အာဂမနကာလေယေဝ ဧဝံ အာဏတ္တော, မာ ကန္ဒိတ္ထာ"တိ ဧဝံ ရာဇာနံ နိဿာယ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ ဝိလုမ္ပတိ။ ခြဲ ယေဘုယျေန အတ္တနော ဃရံ ပဝေသေတွာ အပ္ပကံ ရာဇကုလေ ပဝေသေတိ။ ကိံ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာနံ န ပီဠံ အကာသီတိ စ ဝုတ္တော – "အာမ, မဟာရာဇ, ဣမသ္မိံ တရေ ခေတ္တာနိ မန္ဒသဿာနိ အဟေသုံ, တသ္မာ အပီဠေန္တေနာဿ မေ ဂဏှတော န ဗဟုံ ဇာတ"န္တိ ဧဝံ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ နိဿာယ ရာဇာနံ ဝိလုမ္ပတိ။

၄၄၆. **ပဿော ပီယတ**န္တိ တရုဏခီရံ ပိဝတု။ **တာဝ ဘတ္တဿာ** တိ ယာဝ ခီရံ ပိဝိတွာ နိသီဒိဿထ, တာဝဒေဝ ဘတ္တဿ ကာလော ဘဝိဿတိ။ ဣဓေဝ ဟိ နော ပာတရာသဘတ္တံ အာဟရိဿန္တီတိ ဒဿေတိ။ **မာတာပိတ ရော**တိအာဒီသု မဟလ္လကာ မာတာပိတရော မုဒုကာနိ အတ္ထရဏပာဝုရဏာနိ သုခုမာနိ ဝတ္ထာနိ မဓုရဘောဇနံ သုဂန္ဓဂန္ဓမာလာဒီနိ စ ပရိယေသိတွာ ပေါသေတဗ္ဗာ။ ပုတ္တဓီတာနံ နာမကရဏမင်္ဂလာဒီနိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောန္တေန ပုတ္တဒါရော ပေါသေတဗ္ဗော။ ဧဝဥ္ပဟိ အကရိယမာနေ ဂရဟာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၄၇. **အဓမ္မစာရီ**တိ ပဉ္စ ဒုဿီလျကမ္မာနိ တ ဒသ ဒုဿီလျကမ္မာနိ တ ဣဓ အဓမ္မော နာမ။ **ဥပကမေယျု** န္တိ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနာဒိကမ္မကရဏတ္ထံ တံ တံ နိရယံ ကမေယျုံ။

၄၄၈. **ဓမ္မစာရီ**တိ ဓမ္မိကသိဝဝိဇ္ဇာဒိကမ္မကာရီ။ **ပဋိက္ကမန္တီ** တိ ဩသရန္တိ ပရိဟာယန္တိ။ **အဘိက္ကမန္တီ** တိ အဘိသရန္တိ ဝဍ္ဎန္တိ။ **သေယျော** တိ ဝရတရံ။ **ဟီနေ**တိ နိဟီနေ လာမကေ။ **ကာလင်္ကတော စ သာရိပုတ္တာ** တိ ဣဒံ ဘဂဝတ "တတ္ရဿ ဂန္တွာ ဒေသေဟီ"တိ အဓိပ္ပာယေန ထေရမာဟ။ ထေရောပိ တံခဏံယေဝ ဂန္တွာ မဟာဗြဟ္မုနော ဓမ္မံ ဒေသေသိ, တတော ပဋ္ဌာယ စာတုပ္ပဒိကံ ကထံ ကထေန္တောပိ စတုသစ္စဝိမုတ္တံ နာမ န ကထေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဓနဉ္စာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. တသေဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅၄. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** တသေဋ္ဌသုတ္တံ။ တတ္ထ **ကုဏ္ဍဓာနဂုလဝနသဏ္ဍေ** တိ ကုဏ္ဍဓာနဂုလကမဿ အဝိဒူရေ ဝနသဏ္ဍေ။ **စင်္ကီ** တိ အာဒယော ပဉ္စပိ ဇနာ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ပုရောဟိတာ ဧဝ။ **အညေ စ အဘိညာတာ**တိ အညေ စ ဗဟူ အဘိညာတာ ဗြာဟ္မဏာ။ တေ ကိရ ဆဗ္ဗေ ဆဗ္ဗေ မာသေ ဒွီသု ဌာနေသု သန္နိပတန္တိ။ ယဒါ ဇာတိံ သောဓေတုကာမာ ဟောန္တိ, တဒါ ပေါက္ခရသာတိဿ သန္တိကေ ဇာတိသောဓနတ္ထံ ဥက္ကဋ္ဌာယ သန္နိပတန္တိ။ ယဒါ မန္တေ သောဓေတုကာမာ ဟောန္တိ, တဒါ ကုဏ္ဍဓာနဂုလေ သန္နိပတန္တိ။ ဣမသ္မိံ ကာလေ မန္တသောဓနတ္ထံ သန္နိပတိံသု။ **အယမန္တရာ ကထာ** တိ ယံ အတ္တနော သဟာယကဘာဝါနုရူပံ ကထံ ကထေန္တာ အနုဝိစရိံသု, တဿာ ကထာယ အန္တရာ အယမညာ ကထာ ဥဒပါဒိ။ **သီလဝာ**တိ ဂုဏဝါ။ **ဝတ္တသမ္ပန္နော** တိ အာစာရသမ္ပန္နော။

၄၅၅. **အနုညာတပဋိညာတာ**တိ သိက္ခိတာ တုမှေတိ ဧဝံ အာစရိယေဟိ အနုညာတာ, အာမ အာစရိယ သိက္ခိတမှာတိ ဧဝံ သယဉ္စ ပဋိညာတာ။ **အသ္မာ** တိ ဘဝါမ။ **အဟံ ပေါက္ခရသာတိဿ, တာရုက္ခဿာယံ မာဏဝေ** တိ အဟံ ပေါက္ခရသာတိဿ ဇေဋ္ဌန္တေဝာသီ အဂ္ဂသိဿော, အယံ တာရုက္ခဿာတိ ဒီပေတိ။

တေဝိဇ္ဇာနန္တိ တိဝေဒါနံ ဗြာဟ္မဏာနံ။ **ယဒက္ခာတ န္တိ** ယံ အတ္ထတော စ ဗျဉ္ဇနတော စ ဧကံ ပဒမ္ပိ အက္ခာတံ။ **တတ္ရ ကေဝလိနောသ္မသေ** တိ တံ သကလံ ဇာနနတော တတ္ထ နိဋ္ဌာဂတမှာတိ အတ္ထော။ ဣဒာနိ တံ ကေဝလိဘာဝံ အာဝိကရောန္တော **ပဒကသ္မာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဇပ္ပေ အာစရိယသာဒိသာ** တိ ကထနဋ္ဌာနေ မယံ အာစရိယသဒိသာယေဝ။

ကမ္မုနာ တိ ဒသကုသလကမ္မပထကမ္မုနာ။ အယဉှိ ပုဗ္ဗေ သတ္တဝိဓံ ကာယဝစီကမ္မံ သန္ဓာယ “ယတော ခေါ, ဘော, သီလဝါ ဟောတီ”တိ အာဟ, တိဝိဓံ မနောကမ္မံ သန္ဓာယ “ဝတ္တသမ္ပန္နော”တိ။ တေန သမန္နာဂတော ဟိ အာစာရသမ္ပန္နော ဟောတိ။ **စက္ခုမာ**တိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမန္တဘာဝေန ဘဂဝန္တံ အာလပတိ။

ခယာတီတန္တိ ဦနဘာဝံ အတီတံ, ပရိပုဏ္ဏန္တိ အတ္ထော။ **ပေစ္စာ** တိ ဥပဂန္တွာ။ **နမဿန္တီ** တိ နမော ကရောန္တိ။

စက္ခုံ လောကေ သမုပ္ပန္န န္တိ အဝိဇ္ဇန္ဓကာရေ လောကေ တံ အန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ လောကဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအတ္ထဒဿနေန စက္ခု ဟုတွာ သမုပ္ပန္နံ။

၄၅၆. ဧဝံ တသေဋ္ဌေန ထောမေတွာ ယာစိတော ဘဂဝါ ဒွေပိ ဇနေ သင်္ဂဏှန္တော **တေသံ ဝေါ အဟံ ဗျက္ခိဿန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗျက္ခိဿ** န္တိ ဗျာကရိဿာမိ။ **အနုပုဗ္ဗ**န္တိ တိဋ္ဌတု တာဝ ဗြာဟ္မဏစိန္တာ, တိဏရုက္ခကိမိပဋင်္ဂတော ပဋ္ဌာယ အနုပဋိပါဋိယာ အာစိက္ခိဿာမီတိ အတ္ထော။ **ဇာတိဝိဘင်္ဂ** န္တိ ဇာတိဝိတ္ထာရံ။ **အညမညာ ဟိ ဇာတိယော**တိ တေသံ တေသဉှိ ပါဏာနံ ဇာတိယော အညမညာ နာနပ္ပကာရာတိ အတ္ထော။

တိဏရုက္ခေ တိ အနုပါဒိန္နကဇာတိံ ကတွာ ပစ္ဆာ ဥပါဒိန္နကဇာတိံ ကထေဿာမိ, ဧဝံ တဿ ဇာတိဘေဒေါ ပါကဋော ဘဝိဿတီတိ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ မဟာသီဝတ္ထေရော ပန “ကိံ, ဘန္တေ, အနုပါဒိန္နကံ ဗီဇနာနတ္တာယ နာနံ, ဥပါဒိန္နံ ကမ္မနာနတ္တာယာတိ? ဧဝံ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ပုစ္ဆိတော အာမ န ဝဋ္ဋတိ။ ကမ္မဉှိ ယောနိယံ ခိပတိ။ ယောနိသိဒ္ဓါ ဣမေ သတ္တာ နာနာဝဏ္ဏာ ဟောန္တီတိ။ **တိဏရုက္ခေ** တိ ဧတ္ထ အန္တောဖေဂ္ဂု ဗဟိသာရာ အန္တမသော တာလနာဠိကေရာဒယောပိ တိဏာနေဝ, အန္တောသာရာ ပန ဗဟိဖေဂ္ဂု သဗ္ဗေ ရုက္ခာ နာမ။ **န စာပိ ပဋိဇာနရေ**တိ မယံ တိဏာ မယံ ရုက္ခာတိ ဝါ, အဟံ တိဏံ, အဟံ ရုက္ခောတိ ဝါ ဧဝံ န ဇာနန္တိ။ **လိင်္ဂံ ဇာတိမယ** န္တိ အဇာနန္တာနမ္ပိ စ တေသံ ဇာတိမယမေဝ သဏ္ဌာနံ အတ္တနော မူလဘူတတိဏာဒိသဒိသမေဝ ဟောတိ။ ကိံ ကာရဏာ? **အညမညာ ဟိ ဇာတိယော**။ ယသ္မာ အညာ တိဏဇာတိ, အညာ ရုက္ခဇာတိ။ တိဏေသုပိ အညာ တာလဇာတိ, အညာ နာဠိကေရဇာတိ, ဧဝံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဣမိနာ ဣဒံ ဒဿေတိ – ယံ ဇာတိဝသေန နာနာ ဟောတိ, တံ အတ္တနော ပဋိညံ ပရေသံ ဝါ ဥပဒေသံ ဝိနာပိ အညဇာတိတော ဝိသေသေန ဂယှတိ။ ယဒိ စ ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏော ဘဝေယျ, သောပိ အတ္တနော ပဋိညံ ပရေသံ ဝါ

ဥပဒေသံ ဝိနာ ခတ္တိယတော ဝေဿတော သုဒ္ဒတော တ ဝိသေသေန ဂယှေဟယျ, န စ ဂယှတိ။ တသ္မာ န ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏောတိ။ ပရတော ပန "ယထာ ဧတာသု ဇာတီသူ"တိ ဂါထာယ ဧတမတ္ထံ ဝစီဘေဒေနေဝ အာဝိကရိဿတိ။

ဧဝံ အနုပါဒိန္နကေသု ဇာတိံ ဒဿေတွာ ဥပါဒိန္နကေသု ဒဿေန္တော **တတော ကီဋေ**တိအာဒိမာဟ။ **ယာဝ ကုန္ထကိပိလ္လိကေ**တိ ကုန္ထကိပိလ္လိကံ ပရိယန္တံ ကတွာတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ယေ ဥပ္ပတိတွာ ဂစ္ဆန္တိ, တေ ပဋင်္ဂါ နာမ။ **အညမညာ ဟိ ဇာတိယော**တိ ဧတေသမ္ပိ နီလရတ္တာဒိဝဏ္ဏဝသေန ဇာတိယော နာနပ္ပကာရာဝ ဟောန္တိ။

ခုဒ္ဒကေတိ ကာဠကာဒယော။ **မဟလ္လကေ**တိ သသဗိဠာရာဒယော။

ပါဒူဒရေတိ ဥဒရပါဒေ, ဥဒရံယေဝ နေသံ ပါဒါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဒီဃပိဋ္ဌိကေ**တိ သပ္ပါနဉှိ သီသတော ယာဝ နင်္ဂုဋ္ဌာ ပိဋ္ဌိယေဝ ဟောတိ, တေန တေ "ဒီဃပိဋ္ဌိကာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။

ဥဒကေတိ ဩဒကေ, ဥဒကမှိ ဇာတေ။

ပက္ခီတိ သကုဏေ။ တေ ဟိ ပတ္တေဟိ ယန္တီတိ **ပတ္တယာနာ,** ဝေဟာသံ ဂစ္ဆန္တီတိ **ဝိဟင်္ဂမာ**။

ဧဝံ ထလဇလာကာသဂေစရာနံ ပါဏာနံ ဇာတိဘေဒံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယေနာဓိပ္ပါယေန တံ ဒဿေတိ, တံ အာဝိကရောန္တော **ယထာ ဧတာသူ**တိ ဂါထမာဟ။ တဿတ္ထော သင်္ခေပေန ဝုတ္တောဝ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သယမေဝ ဒဿေန္တော **န ကေသေဟီ**တိအာဒိမာဟ။ တတြာယံ ယောဇနာ – ယံ ဝုတ္တံ "နတ္ထိ မနုဿေသု လိင်္ဂဇာတိမယံ ပုထူ"တိ, တံ ဧဝံ နတ္ထီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေယျထိဒံ? **န ကေသေဟီ**တိ။ န ဟိ – "ဗြာဟ္မဏာနံ ဧဒိသာ ကေသာ ဟောန္တိ, ခတ္တိယာနံ ဧဒိသာ"တိ နိယမော အတ္ထိ ယထာ ဟတ္ထိအဿမိဂါဒီနန္တိ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ နေဝ, ယထာ အညာသု ဇာတိသူတိ ဣဒံ ပန ဝုတ္တဿေဝတ္ထဿ နိဂမနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဿာယံ ယောဇနာ – ဧဝံ ယသ္မာ ဣမေဟိ ကေသာဒီဟိ နတ္ထိ မနုဿေသု လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ ပုထု, တသ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ "ဗြာဟ္မဏာဒိဘေဒေသု မနုဿေသု လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ နေဝ, ယထာ အညာသု ဇာတိသူ"တိ။

၄၅၇. ဣဒါနိ ဧဝံ ဇာတိဘေဒေ အသတိပိ "ဗြာဟ္မဏော ခတ္တိယော"တိ ဣဒံ နာနတ္တံ ယထာ ဇာတံ, တံ ဒဿေတုံ **ပစ္စတ္တ**န္တိ ဂါထမာဟ။ တတ္ထ **ဝေါကာရ**န္တိ နာနတ္တံ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ယထာ ဟိ တိရစ္ဆာနာနံ ယောနိသိဒ္ဓမေဝ ကေသာဒိသဏ္ဌာနနာနတ္တံ, တထာ ဗြာဟ္မဏာဒီနံ အတ္တနော အတ္တနော သရီရေ တံ နတ္ထိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ယဒေတံ "ဗြာဟ္မဏော ခတ္တိယော"တိ ဝေါကာရံ, တံ ဝေါကာရဉ္စ မနုဿေသု သမညာယ ပဝုစ္စတိ, ဝေါဟာရမတ္တေနေဝ ပဝုစ္စတီတိ။

ဧတ္တာဝတာ ဘဂဝါ ဘာရဒွာဇဿ ဝါဒံ နိဂ္ဂဟေတွာ ဣဒါနိ ယဒိ ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏော ဘဝေယျ, အာဇီဝသီလာစာရဝိပန္နောပိ ဗြာဟ္မဏော ဘဝေယျ။ ယသ္မာ ပန ပေါရာဏာ ဗြာဟ္မဏာ တဿ ဗြာဟ္မဏဘာဝံ န ဣစ္ဆန္တိ, လောကေ စ အညေပိ ပဏ္ဍိတမနုဿာ, တသ္မာ ဝါသေဋ္ဌဿ ဝါဒံ ပဂ္ဂဏှန္တော **ယော ဟိ ကောစိ မနုဿေသူ**တိ အဍ္ဎဂါထမာဟ။ တတ္ထ **ဂေါရက္ခ**န္တိ ခေတ္တရက္ခံ, ကသိကမ္မန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဂေါ**တိ ဟိ ပထဝိယာ နာမံ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ပုထုသိပ္ပေနာ**တိ တန္တဝါယကမ္မာဒိနာနာသိပ္ပေန။ **ဝေါဟာရ**န္တိ ဝဏိဇ္ဇံ။ **ပရပေဿနာ**တိ ပရေသံ ဝေယျာဝစ္စကမ္မေန။ **ဣဿတ္ထ**န္တိ အာဝုဓဇီဝိကံ, ဥသုဉ္စ သတ္တိံ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပေါရောဟိစ္စေနာ**တိ ပုရောဟိတကမ္မေန။

ဧဝံ ဗြာဟ္မဏသမယေန စ လောကဝေါဟာရေန စ အာဇီဝသီလာစာရဝိပန္နဿ အဗြာဟ္မဏဘာဝံ သာဓေတွာ ဧဝံ သန္တေ န ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏော, ဂုဏေဟိ ပန ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ။ တသ္မာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ကုလေ ဇာတော ယော ဂုဏဝါ, သော ဗြာဟ္မဏော, အယမေတ္ထ ဉာယောတိ ဧဝမေတံ ဉာယံ အတ္ထတော အာပါဒေတွာ ဣဒါနိ နံ ဝစီဘေဒေန ပကာသေန္တော **န စာဟံ ဗြာဟ္မဏ**န္တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – အဟဉှိ ယွာယံ စတုန္နံ ယောနီ

နံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဇာတော, တတ္ရာပိ ဝိသေသေန ယော ဗ္ရာဟ္မဏဿ သံဝဏ္ဏိတာယ မာတရိ သမ္ဘူတော, တံ **ယောနိဇံ မတ္တိသမ္ဘဝံ,** ယာ စာယံ ဥဘတော သုဇာတောတိအာဒိနာ နယေန ဗ္ရာဟ္မဏောဟိ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ပရိသုဒ္ဓဥပ္ပတ္တိမဂ္ဂသင်္ခာတာ ယောနိ ဝုတ္တာ, သံသုဒ္ဓဂဟဏိကောတိ ဣမိနာ စ မာတိသမ္ပတ္တိ, တတောပိ ဇာတသမ္ဘူတတ္တာ ယောနိဇော မတ္တိသမ္ဘဝေတိ ဝုစ္စတိ, တံ **ယောနိဇံ မတ္တိသမ္ဘဝံ** ဣမိနာ စ ယောနိဇမတ္တိသမ္ဘဝမတ္တေန န ဗ္ရာဟ္မဏံ ဗ္ရူမိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ, ဘော ဘောတိ, ဝစနမတ္တေန အညေဟိ သကိဉ္စနေဟိ ဝိသိဋ္ဌတ္တာ **ဘောဝါဒိ နာမ သော ဟောတိ, သစေ ဟောတိ သကိဉ္စနော** သပလိဗောဓော။ ယော ပနာယံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဇာတောပိ ရာဂါဒိကိဉ္စနာဘာဝေန အကိဉ္စနော, သဗ္ဗဂဟဏပဋိနိဿဂ္ဂေန အနာဒါနော, **အကိဉ္စနံ အနာဒါနံ, တမဟံ ဗြူမိ ဗ္ရာဟ္မဏံ။** ကသ္မာ? ယသ္မာ ဗာဟိတပါပေါတိ။

၄၅၈. ကိဉ္စဘိယ္ယော သဗ္ဗသံယောဇနံ ဆေတွာတိအာဒိ သတ္တဝီသတိ ကထာ။ တတ္ထ **သဗ္ဗသံယောဇန**န္တိ ဒသဝိဓသံယောဇနံ။ **န ပရိတဿတီ** တိ တဏှာပရိတဿနာယ န ပရိတဿတိ။ **သင်္ဂါတိဂ** န္တိ ရာဂသင်္ဂါဒယော အတိက္ကန္တံ။ **ဝိသံယုတ္တ** န္တိ စတူဟိ ယောနီဟိ သဗ္ဗကိလေသေဟိ တ ဝိသံယုတ္တံ။

နဒ္ဓိ န္တိ ဥပနာဟံ။ **ဝရတ္တ** န္တိ တဏှံ။ **သန္ဒာန** န္တိ ယုတ္တဟာသံ, ဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌာနသ္သေတံ အဓိဝစနံ။ **သဟနုက္ကမ**န္တိ အနုက္ကမော ဝုစ္စတိ ဟာသေ ပဝေသနဂဏ္ဌိ, ဒိဋ္ဌာနုသယဿေတံ နာမံ။ **ဥက္ခိတ္တပလိဃ** န္တိ ဧတ္ထ ပလိဃောတိ အဝိဇ္ဇာ။ **ဗုဒ္ဓ**န္တိ စတုသစ္စဗုဒ္ဓံ။ **တိတိက္ခတီ** တိ ခမတိ။

ခန္တိဗလ န္တိ အဓိဝါသနခန္တိဗလံ။ သာ ပန သကိံ ဥပ္ပန္နာ ဗလာနီကံ နာမ န ဟောတိ, ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပန္နာ ပန ဟောတိ။ တဿာ အတ္ထိတာယ **ဗလာနီကံ**။

ဝတဝန္တ န္တိ ဓုတင်္ဂဝန္တံ။ **သီလဝန္တ** န္တိ ဂုဏဝန္တံ။ **အနုဿဒ** န္တိ ရာဂါဒိဥဿဒဝိရဟိတံ။ "အနုဿုတ"န္တိပိ ပါဌော, အနဝဿုတန္တိ အတ္ထော။ **ဒန္တ** န္တိ နိဗ္ဗိသေဝနံ။

န လိမ္ပတီ တိ န အလ္လီယတိ။ **ကာမေသူ**တိ ကိလေသကာမဝတ္ထုကာမေသု။

ဒုက္ခဿ **ပဇာနာတိ, ဣဓေဝ ခယ**န္တိ ဧတ္ထ အရဟတ္တဖလံ ဒုက္ခက္ခယောတိ အဓိပ္ပေတံ။ **ပဇာနာတီ**တိ အဓိဂမဝသေန ဇာနာတိ။ **ပန္နဘာရ** န္တိ ဩဟိတဘာရံ, ခန္ဓကိလေသအဘိသင်္ခါရကာမဂုဏဘာရေ ဩတာရေတွာ ဌိတံ။ ဝိသံယုတ္တပဒံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

ဂမ္ဘီရပည န္တိ ဂမ္ဘီရေသု အာရမ္မဏေသု ပဝတ္တပညံ။ **မေဓာဝိ**န္တိ ပကတိပညာယ ပညဝန္တံ။

အနာဂါရေဟိ စူဘယန္တိ အနာဂါရေဟိ စ ဝိသံသဋ္ဌံ ဥဘယဉ္စ, ဒွီဟိပိ စေတေဟိ ဝိသံသဋ္ဌမေဝါတိ အတ္ထော။ **အနောကသာရိ**န္တိ ဩကံ ဝုစ္စတိ ပဉ္စကာမဂုဏာလယော, တံ အနလ္လီယမာနန္တိ အတ္ထော။ **အပ္ပိစ္ဆ** န္တိ အနိစ္ဆံ။

တသေသူတိ သတဏှေသု။ **ထာဝရေသူ**တိ နိတ္တဏှေသု။

အတ္တဒဏ္ဍေသူ တိ ဂဟိတဒဏ္ဍေသု။ **နိဗ္ဗုတ** န္တိ ကိလေသနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတံ။ **သာဒါနေသူ**တိ သဥပာဒါနေသု။

ဩဟိတောတိ ပတိတော။

၄၅၉. **အကက္ကသ** န္တိ နိဒ္ဒောသံ။ သဒောသော ဟိ ရုက္ခောပိ သကက္ကသောတိ ဝုစ္စတိ။ **ဝိညာပနိ**န္တိ အတ္ထဝိညာပနိကံ။ **သစ္စ** န္တိ အဝိသံဝါဒိကံ။ **ဥဒီရယေ**တိ ဘဏတိ။ **ယာယ နာဘိသဇ္ဇေ** တိ ယာယ ဂိရာယ ပရဿ သဇ္ဇနံ တ လဂ္ဂနံ တ န ကရောတိ, တာဒိသံ အဖရုသံ ဂိရံ ဘာသတီတိ အတ္ထော။

ဒီဃန္တိ သုတ္တာရူဠှဟဘဏ္ဍံ။ **ရဿ** န္တိ ဝိပ္ပကိဏ္ဏဘဏ္ဍံ။ **အဏု**န္တိ ခုဒ္ဒကံ။ **ထူလ**န္တိ မဟန္တံ။ **သုဘာသုဘ**န္တိ သုန္ဒရာသုန္ဒရံ။ ဒီဃဘဏ္ဍာဥ္ဟိ အပ္ပဃမ္ပိ ဟောတိ မဟဂ္ဃမ္ပိ။ ရဿာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ ဧတေ

တာဝတာ န သဗ္ဗံ ပရိယာဒိဏ္ဏံ, ''သုဘာသုဘာ''တိ ဣမိနာ ပန ပရိယာဒိဏ္ဏံ ဟောတိ။

နိရာသယန္တိ နိတ္တဏှံ။

အာလယာတိ တဏှာလယာ။ **အညာယာ**တိ ဇာနိတွာ။ **အမတောဂဓန္တိ** အမတဗ္ဘန္တရံ။ **အနုပ္ပတ္တ** န္တိ အနုပ္ပဝိဋ္ဌံ။

ဥဘော သင်္ဂ န္တိ ဥဘယမ္ပေတံ သင်္ဂံ။ ပုညဉှိ သဂ္ဂေ လဂ္ဂပေတိ, အပုညံ အပာယေ, တသ္မာ ဥဘယမ္ပေတံ သင်္ဂန္တိ အာဟ။ **ဥပစ္စဂါ** တိ အတီတော။

အနာဝိလန္တိ အာဝိလကရဏကိလေသဝိရဟိတံ။ **နန္ဒီဘဝပရိက္ခီဏ** န္တိ ပရိက္ခီဏနန္ဒိံ ပရိက္ခီဏဘဝံ။

''ယော ဣမ''န္တိ ကထာယ အဝိဇ္ဇာယေဝ ဝိသံတဒကဋ္ဌေန **ပလိပထော,** မဟာဝိဒုဂ္ဂတာယ **ဒုဂ္ဂံ,** သံသရဏဋ္ဌေန **သံသာရော,** မောဟနဋ္ဌေန **မောဟောတိ** ဝုတ္တော။ **တိဏ္ဏော** တိ စတုရောဃတိဏ္ဏော။ **ပါရင်္ဂတော** တိ နိဗ္ဗာနံ ဂတော။ **ဈာယီ**တိ အာရမ္မဏလက္ခဏူပနိဇ္ဈာနဝသေန ဈာယီ။ **အနေဇော**တိ နိတ္တဏှော။ **အနုပါဒာယ နိဗ္ဗုတော** တိ ကိဉ္စိ ဂဟဏံ အဂ္ဂဟေတွာ သဗ္ဗကိလေသနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတော။

ကာမေတိ ဒုဝိဓေပိ ကာမေ။ **အနာဂါရော**တိ အနာဂါရော ဟုတွာ။ **ပရိဗ္ဗဇေ** တိ ပရိဗ္ဗဇတိ။ **ကာမဘဝပရိက္ခီဏ** န္တိ ခီဏကာမံ ခီဏဘဝံ။

မာနုသကံ ယောဂန္တိ မာနုသကံ ပဉ္စကာမဂုဏယောဂံ။ **ဒိဗ္ဗံ ယောဂ** န္တိ ဒိဗ္ဗံ ပဉ္စကာမဂုဏယောဂံ။ **သဗ္ဗယောဂဝိသံယုတ္တန္တိ** သဗ္ဗကိလေသယောဂဝိသံယုတ္တံ။

ရတိန္တိ ပဉ္စကာမဂုဏရတိံ။ **အရတိန္တိ** ကုသလဘာဝနာယ ဥက္ကဏ္ဌိတံ။ **ဝီရန္တိ** ဝီရိယဝန္တံ။

သုဂတန္တိ သုန္ဒရံ ဌာနံ ဂတံ, သုန္ဒရာယ တ ပဋိပတ္တိယာ ဂတံ။

ဂတိန္တိ နိဗ္ဗတ္တိံ။ **ပုရေ**တိ အတီတေ။ **ပစ္ဆာ** တိ အနာဂတေ။ **မဇ္ဈေ** တိ ပစ္စုပ္ပန္နေ။ **ကိဉ္စန** န္တိ ကိဉ္စနကာရကော ကိလေသော။

မဟေသိန္တိ မဟန္တေ ဂုဏေ ပရိယေသနဋ္ဌေန မဟေသိံ။ **ဝိဇိတာဝိနန္တိ** ဝိဇိတဝိဇယံ။

၄၆၀. ဧဝံ ဘဂဝတ ဂုဏတော ခီဏာသဝံယေဝ ဗြာဟ္မဏံ ဒဿေတွာ ယေ ဇာတိတော ဗြာဟ္မဏောတိ အဘိနိဝေသံ ကရောန္တိ, တေ ဣဒံ အဇာနန္တာ, သာဝ နေသံ ဒိဋ္ဌိ ဒုဒ္ဒိဋ္ဌီတိ ဒဿေန္တော **သမညာ ဟေသာ**တိ ကထာဒ္ဒဝယမာဟ။ တဿတ္ထော – ယဒိဒံ ဗြာဟ္မဏော ခတ္တိယော ဘာရဒွာဇော ဝါသေဋ္ဌောတိ နာမဂေါတ္တံ ပကပ္ပိတံ ကတံ အဘိသင်္ခတံ, သမညာ ဟေသာ လောကသ္မိံ, ဝေါဟာရမတ္တန္တိ အတ္ထော။ ကသ္မာ? ယသ္မာ **သမုစ္စာ သမုဒာဂတံ** သမညာယ အာဂတံ။ တေဉှိ တတ္ထ တတ္ထ ဇာတကာလေယေဝ ဉာတိသာလောဟိတေဟိ ပကပ္ပိတံ ကတံ။ နော စေ နံ ဧဝံ ပကပ္ပေယျုံ, န ကောစိ ကိဉ္စိ ဒိသွာ အယံ ဗြာဟ္မဏောတိ တ ဘာရဒွာဇောတိ တ ဇာနေယျ။ ဧဝံ ပကပ္ပိတံ ပေတံ **ဒီဃရတ္တာနုသယိတံ, ဒိဋ္ဌိဂတမဇာနတံ,** တံ ပကပ္ပိတံ နာမဂေါတ္တံ ''နာမဂေါတ္တမတ္တမေတံ, ဝေါဟာရတ္ထံ ပကပ္ပိတ''န္တိ, အဇာနန္တာနံ သတ္တာနံ ဟဒယေ ဒီဃရတ္တံ ဒိဋ္ဌိဂတမနုသယိတံ။ တဿ အနုသယိတတ္တာ တံ နာမဂေါတ္တံ **အဇာနန္တာ နော ပဗ္ရုန္တိ,** ''ဇာတိယာ ဟောတိ ဗြာဟ္မဏော''တိ အဇာနန္တာဝ ဧဝံ ဝဒန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧဝံ ''ယေ 'ဇာတိတော ဗြာဟ္မဏော'တိ အဘိနိဝေသံ ကရောန္တိ, တေ ဣဒံ ဝေါဟာရမတ္တံ အဇာနန္တာ, သာဝ နေသံ ဒိဋ္ဌိ ဒုဒ္ဒိဋ္ဌီ''တိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ နိပ္ပရိယာယမေဝ ဇာတိဝါဒံ ပဋိက္ခိပန္တော ကမ္မဝါဒဉ္စ ပတိဋ္ဌပေန္တော

တော **န ဇစ္စာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ “ကမ္မုနာ”တိ ဥပမုကထာယ ဝိတ္ထာရဏတ္ထံ **ကသ္မာကော ကမ္မုနာ** တိအာဒိ ဝုတ္
တံ။ တတ္ထ **ကမ္မုနာ** တိ ပစ္စုပ္ပန္နေန ကသိကမ္မာဒိနိဗ္ဗတ္တကစေတနာကမ္မုနာ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဒဿာ တိ ဣမိနာ ပစ္စယေန ဧဝံ ဟောတီတိ ဧဝံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဒဿာဝိနော။ **ကမ္မဝိပာကကောဝိဒာ**တိ သမ္မာနာဝမာနာရဟကုလေ ကမ္မဝသေန ဥပ္ပတ္တိ ဟောတိ, အညာပိ ဟီနပဏီတတာ ဟီနပဏီတေ ကမ္မေ ဝိပစ္စ
မာနေ ဟောတီတိ။ ဧဝံ ကမ္မဝိပာကကုသလာ။

ကမ္မုနာ ဝတ္တတီ တိ ကထာယ ပန လောကောတိ တ ပဇာတိ တ သတ္တောတိ တ ဧကောယေဝတ္ထော, ဝစနမတ္တ
ဘေဒော။ ပုရိမပဒေန စေတ္ထ “အတ္ထိ ဗြဟ္မာ မဟာဗြဟ္မာ သေဋ္ဌော သဇိတာ”တိ ဒိဋ္ဌိယာ ပဋိသေဓော ဝေဒိတဗ္
ဗော။ ကမ္မုနာ ဟိ တာသု တာသု ဂတီသု ဝတ္တတိ လောကော, တဿ ကော သဇိတာတိ။ ဒုတိယပဒေန “ဧဝံ ကမ္မုနာ နိဗ္
ဗတ္တောပိ စ ပဝတ္တောပိ အတီတပစ္စုပ္ပန္နဘေဒေန ကမ္မုနာ ဝတ္တတိ, သုခဒုက္ခာနိ ပစ္စနုဘောန္တော ဟီနပဏီတာဒိ
ဘေဒဉ္စ အာပဇ္ဇန္တော ပဝတ္တတီ”တိ ဒဿေတိ။ တတိယေန တမေဝတ္ထံ နိဂမေတိ “ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ ကမ္မနိဗန္ဓနာ သ
တ္တာ ကမ္မေနေဝ ဗဒ္ဓါ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိ, န အညထာ”တိ။ စတုတ္ထေန တမေဝတ္ထံ ဥပမာယ ဝိဘာဝေတိ။ ယထာ
ဟိ ရထဿ ယာယတော အာဏိ နိဗန္ဓနံ ဟောတိ, န တာယ အနိဗဒ္ဓေါ ယာတိ, ဧဝံ လောကဿ နိဗ္ဗတ္တတော စ ပဝ
တ္တတော စ ကမ္မံ နိဗန္ဓနံ, န တေန အနိဗဒ္ဓေါ နိဗ္ဗတ္တတိ န ပဝတ္တတိ။

ဣအာနိ ယသ္မာ ဧဝံ ကမ္မနိဗန္ဓနော လောကော, တသ္မာ သေဋ္ဌေန ကမ္မုနာ သေဋ္ဌဘာဝံ ဒဿေန္တော **တပေနာ**
တိ ကထာဒွယမာဟ။ တတ္ထ **တပေနာ**တိ ဓုတင်္ဂတပေန။ **ဗြဟ္မစရိယေနာ** တိ မေထုနဝိရတိယာ။ **သံယမေနာ**တိ သီလေ
န ။ **ဒမေနာ**တိ ဣန္ဒြိယဒမေန။ **ဧတေနာ**တိ ဧတေန သေဋ္ဌေန ပရိသုဒ္ဓေန ဗြဟ္မဘူတေန ကမ္မုနာ ဗြာဟ္မဏော ဟော
တိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ **ဧတံ ဗြာဟ္မဏမုတ္တမံ,** ယသ္မာ ဧတံ ကမ္မံ ဥတ္တမော ဗြာဟ္မဏဂုဏောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
“ဗြဟ္မာန”န္တိပိ ပာဌော။ အယံ ပနေတ္ထ ဝစနတ္ထော – ဗြဟ္မံ အာနေတီတိ ဗြဟ္မာနံ, ဗြာဟ္မဏဘာဝံ အာဝဟတီ
တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဒုတိယကထာယ **သန္တော** တိ သန္တကိလေသော။ **ဗြဟ္မာ သက္ကော** တိ ဗြဟ္မာ စ သက္ကော စ, ယော ဧဝရူ
ပေါ, သော န ကေဝလံ ဗြာဟ္မဏော, အထ ခေါ ဗြဟ္မာ စ သက္ကော စ သော ဝိဇာနတံ ပဏ္ဍိတာနံ, ဧဝံ တသေဋ္ဌ, ဇာ
နာဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

တသေဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သုဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆၂. ဧဝံ မေ သုတန္တိ သုဘသုတ္တံ။ တတ္ထ **တောဒေယျပုတ္တော** တိ တုဒိကမတသိနော တောဒေယျဗြာဟ္
မဏဿ ပုတ္တော။ **အာရာဓကော ဟောတီ**တိ သမ္ပာဒကော ဟောတိ ပရိပူရကော။ **ဉာယံ ဓမ္မ**န္တိ ကာရဏဓမ္မံ။ **ကုသလ**
န္တိ အနဝဇ္ဇံ။

၄၆၃. မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ န္တိ အနိယျာနိကံ အကုသလပဋိပဒံ။ **သမ္မာပဋိပတ္တိ** န္တိ နိယျာနိကံ ကုသလပဋိပဒံ။

မဟဋ္ဌ န္တိအာဒီသု မဟန္တေဟိ ဝေယျာဝစ္စကရေဟိ တ ဥပကရဏေဟိ တ ဗဟူဟိ အတ္ထော ဧတ္ထာတိ **မဟဋ္ဌ
ံ**။ မဟန္တာနိ နာမဂ္ဂဟဏမင်္ဂလာဒီနိ ကိစ္စာနိ ဧတ္ထာတိ **မဟာကိစ္စံ** ။ ဣဒံ အဇ္ဇ ကတ္တဗ္ဗံ, ဣဒံ သွေဝတိ ဧဝံ မဟန္
တာနိ အဓိကာရသင်္ခါတာနိ အဓိကရဏာနိ ဧတ္ထာတိ **မဟာဓိကရဏံ**။ ဗဟူနံ ကမ္မေ ယုတ္တပ္ပယုတ္တတာဝသေန ပီဠာ
သင်္ခါတော မဟာသမာရမ္ဘော ဧတ္ထာတိ **မဟာသမာရမ္ဘံ။ ဃရာဝါသကမ္မဋ္ဌာန** န္တိ ဃရာဝါသကမ္မံ။ ဧဝံ သဗ္ဗ
တရေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကသိကမ္မေ စေတ္ထ နင်္ဂလကောဋိံ အာဒိံ ကတွာ ဥပကရဏာနံ ပရိယေသနဝသေန
မဟဋ္ဌတာ, ဝဏိဇ္ဇာယ ယထာဌိတံယေဝ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပရိဝတ္တနဝသေန အပ္ပဋ္ဌတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဝိပဇ္ဇမာန** န္

တိ အဝုဋ္ဌိအတိဝုဋ္ဌိအာဒီဟိ ကသိကမ္မံ, မဏိသုဝဏ္ဏာဒီသု အဇ္ဈောဟတာဒီဟိ စ ဝဏိဇ္ဇကမ္မံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ, မူလ ဆေဒမ္ပိ ဟာပုဏာတိ။ ဝိပရိယာယေန သမ္ပဇ္ဇမာနံ မဟပ္ဖလံ စူဠဋ္ဌကထာယံ ဝိဿာ ဝိယ။

၄၆၄. **ဝေမေဝ ခေါ**တိ ယထာ ကသိကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ, ဧဝံ ဃရာဝာသကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ။ အက တကလျာဏော ဟိ ကာလံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ မဟာဒတ္တသေနာပတိ နာမ ကိရေကော ဗ္ရာဟ္မဏဘတ္တော အဟောသိ, တဿ မရဏသမယေ နိရယော ဥပဋ္ဌာသိ။ သော ဗ္ရာဟ္မဏေဟိ ''ကိံ ပဿသီ''တိ ဝုတ္တော? လောဟိတဃရန္တိ အာဟ။ ဗ္ရဟ္မလောကော ဘော ဧသောတိ။ ဗ္ရဟ္မလောကော နာမ ဘော ကဟန္တိ? ဥပရီတိ။ မယှံ ဟေဋ္ဌာ ဥပဋ္ဌာတီတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟေဋ္ဌာ ဥပဋ္ဌာတိ , တထာပိ ဥပရီတိ ကာလံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တော။ ''ဣမိနာ အ မှာကံ ယညေ အဒေသော ဒိန္နော''တိ သဟဿံ ဂဟေတွာ နီဟရိတုံ အဒံသု။ သမ္ပဇ္ဇမာနံ ပန မဟပ္ဖလံ ဟောတိ။ က တကလျာဏော ဟိ ကာလံ ကတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ သကလာယ ဂုတ္တိလဝိမာနကထာယ ဒီပေတဗ္ဗံ။ ယထာ ပန တံ ဝဏိဇ္ဇကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ, ဧဝံ သီလေသု အပရိပူရကာရိနော အနေသနာယ ယုတ္တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ။ ဝေရူပ ဟိ နေဝ ဈာနာဒိသုခံ န သဂ္ဂမောက္ခံ လဘတိ။ သမ္ပဇ္ဇမာနံ ပန မဟပ္ဖလံ ဟောတိ။ သီလာနိ ဟိ ပူရေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော အရဟတ္တမ္ပိ ဟာပုဏာတိ။

ဗ္ရာဟ္မဏာ, ဘော ဂေါတမော တိ ဣဓ ကိံ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ? ဗ္ရာဟ္မဏာ ဝဒန္တိ – ''ပဗ္ဗဇိတော ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပူရေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, ဂဟဋ္ဌောဝ ပူရေတီ''တိ။ သမဏော ပန ဂေါတမော – ''ဂိဟိဿ ဝါ အဟံ မာဏဝ ပဗ္ဗဇိတဿ ဝါ''တိ ပုနပ္ပုနံ ဝဒတိ, နေဝ ပဗ္ဗဇိတံ မုဉ္စတိ, မယှဉ္စမေဝ ပုစ္ဆံ မညေ န သလ္လက္ခေတီတိ စာဂသီသေန ပဉ္စ ဓမ္မေ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ **သစေ တေ အဂရူ**တိ သစေ တုယှံ ယထာ ဗ္ရာဟ္မဏာ ပညပေန္တိ, တထာ ဣဓ ဘာသိတုံ ဘာရိယံ န ဟောတိ, ယဒိ န ကောစိ အဖာသုကဘာဝေါ ဟောတိ, ဘာသဿုတိ အတ္ထော။ **န ခေါ မေ, ဘော**တိ ကိံ သန္ဓာယာဟ? ပဏ္ဍိတပဋိရူပကာနညှိ သန္တိကေ ကထေတုံ ဒုက္ခံ ဟောတိ, တေ ပဒေ ပဒေ အက္ခရေ အက္ခရေ ဒေါသမေဝ ဝဒန္တိ။ ဧကန္တပဏ္ဍိတာ ပန ကထံ သုတွာ သုကထိတံ ပသံသန္တိ, ဒုက္ကထိတေ ဟဋ္ဌပဒအတ္ထဗျဉ္ဇနေသု ယံ ယံ ဝိရု ဇ္ဈတိ, တံ တံ ဥဇုံ ကတွာ ဒေန္တိ။ ဘဂဝတာ စ သဒိသော ဧကန္တပဏ္ဍိတော နာမ နတ္ထိ, တေနာဟ ''န ခေါ မေ, ဘော ဂေ တမ, ဂရု, ယတ္ထဿု ဘဝန္တော တ နိသိန္နော ဘဝန္တရူပေ တ''တိ။ **သစ္စံ** န္တိ ဝစီသစ္စံ။ **တပ**န္တိ တပစရိယံ။ **ဗ္ရ ဟ္မစရိယ**န္တိ မေထုနဝိရတိံ။ **အဇ္ဈေန** န္တိ မန္တဂဟဏံ။ **စာဂ**န္တိ အာမိသပရိစ္စာဂံ။

၄၆၆. **ဟပိတော ဘဝိဿတီ** တိ။ အဇာနနဘာဝံ ဟပိတော ဘဝိဿတိ။ **တေဒတေစာ**တိ ဘဂဝတာ အန္ဓဝေဏူပမာယ နိဂ္ဂဟိတော တံ ပစ္စာဟရိတုံ အသက္ကောန္တော ယထာ နာမ ဒုဗ္ဗလသုနခေါ မိဂံ ဥဋ္ဌပေတွာ သာမိကဿ အဘိမုခံ ကတွာ သယံ အပသက္ကတိ, ဧဝမေဝံ အာစရိယံ အပဒိသန္တော ဧဝံ ''ဗ္ရာဟ္မဏော''တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ တတ္ထ **ပောက္ခရသာတီ** တိ ဣဒံ တဿ နာမံ, ''ပောက္ခရသာယီ''တိပိ ဝုစ္စတိ။ တဿ ကိရ ကာယော သေတပောက္ခရသဒိ သော ဒေဝနဂရေ ဥဿာပိတရဇတတောရဏံ ဝိယ သောဘတိ, သီသံ ပနဿ ကာဠဝဏ္ဏကုန္တနီလမယံ ဝိယ, မဿုပိ စန္ဒ မဏ္ဍလေ ကာဠမေဃရာဇိ ဝိယ ခါယတိ, အက္ခီနိ နီလုပ္ပလသဒိသာနိ, နာသာ ရဇတပနာဠိကာ ဝိယ သုဝဋ္ဋိတာ သုပရိသု ဒ္ဓာ, ဟတ္ထပာဒတလာနိ စေဝ မုခဉ္စ ကတလာခါရသပရိကမ္မံ ဝိယ သောဘတိ။ အတိဝိယ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တော ဗ္ရာ ဟ္မဏဿ အတ္တဘာဝေါ။ အရာဇကေ ဌာနေ ရာဇာနံ ကာတုံ ယုတ္တမိမံ ဗ္ရာဟ္မဏံ, ဧဝမေသ သဿိရိကော, ဣတိ နံ ပောက္ခရသဒိသတ္တာ ''ပောက္ခရသာတီ''တိ သဉ္စာနန္တိ, ပောက္ခရေ ပန သော နိဗ္ဗတ္တော, န မာတုကုစ္ဆိယန္တိ ဣတိ နံ ပောက္ခရေ သယိတတ္တာ ''ပောက္ခရသာယီ''တိပိ သဉ္စာနန္တိ။ **ဩပမညော**တိ ဥပမညဂေါတ္တော။ **သုဘဂဝ နိကော**တိ ဥက္ကဋ္ဌာယ သုဘဂဝနဿ ဣဿရော။ **ဟဿကံယေဝ** တိ ဟသိတဗ္ဗကညေဝ။ **နာမကံယေဝ**တိ လာမ ကံယေဝ။ တဒေဝ တံ အတ္ထာဘာဝေန **ရိတ္တကံ** ။ ရိတ္တကတ္တာ စ **တုစ္ဆကံ** ။ ဣအနိ နံ ဘဂဝ သာစရိယကံ နိဂ္ဂဏှိ တုံ **ကိံ ပန မာဏဝ**တိအာဒိမာဟ။

၄၆၇. တတ္ထ **ကတမာ နေသံ သေယျော** တိ ကတမာ တစာ တေသံ သေယျော, ဟသံသတရောတိ အတ္ထော။ **သမ္မုစ္စာ** တိ သမ္မုတိယာ လောကဝေဟာရေန။ **မန္တာ** တိ တုလယိတွာ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ။ **ပဋိသင်္ခာယ** တိ ဇာနိတွာ။ **အတ္ထသံဟိတ** န္တိ ကာရဏနိဿိတံ။ **ဧဝံ သန္တေ** တိ လောကဝေဟာရံ အမုဉ္စိတွာ တုလယိတွာ ဇာနိတွာ ကာရဏ နိဿိတံ ကတွာ ကထိတာယ သေယျဘာဝေ သတိ။ **အာဝုတော**တိ အာဝရိတော။ **နိဝုတော**တိ နိတရိတော။ **ဩဖုဋော**တိ ဩနဒ္ဓေါ။ **ပရိယောနဒ္ဓေါ** တိ ပလိဝေဋ္ဌိတော။

၄၆၈. ဂဓိတောတိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ **သစေ တံ, ဘော ဂေါတမ, ဌာနန္တိ** သစေ တေ ကာရဏမတ္ထိ။ **သွတ**
သွာတိ ခုမဆာရိကာဒီနံ အဘာဝေန သော အသ္သ အဂ္ဂိ အစ္စိမာ စ ဝဏ္ဏိမာ စ ပဘာသ္သရော စာတိ။ **တထူပမာဟံ မာ**
ဏာတတိ တပ္ပဋိဘာဂံ အဟံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထေဝ ဟိ တိဏကဋ္ဌုပာဒာနံ ပဋိစ္စ ဇလမာနော အဂ္ဂိ ခုမဆာရိက
ငါရာနံ အတ္ထိတာယ သဒေသော ဟောတိ , ဝေမေဝံ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နာ ပီတိ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏာသော
ကာဒီနံ အတ္ထိတာယ သဒေသာ။ ယထာ ပန ပရိစ္စတ္တတိဏကဋ္ဌုပာဒာနော ခုမာဒီနံ အဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓော, ဝေမေဝံ
လောကုတ္တရဈာနဒ္ဓယသမ္ပယုတ္တာ ပီတိ ဇာတိအာဒီနံ အဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓာတိ အတ္ထော။

၄၆၉. ဣအနိ ယေ တေ ဗြာဟ္မဏေဟိ စာဂသီသေန ပဉ္စ ဓမ္မာ ပညတ္တာ, တေပိ ယသ္မာ ပဉ္စေဝ ဟုတွာ န နိစ္စ
လာ တိဋ္ဌန္တိ, အနုကမ္ပာဇာတိကေန သဒ္ဓိံ ဆ အာပဇ္ဇန္တိ။ တသ္မာ တံ အေသံ ဒဿေတုံ **ယေ တေ မာဏာတ**တိအာဒိ
မာဟ။ တတ္ထ **အနုကမ္ပာဇာတိက** န္တိ အနုကမ္ပာသဘာဝံ။

ကတ္ထ ဗဟုလံ သမနုပဿသိ တိ ဣဒံ ဘဂဝါ ယသ္မာ – ‘‘သေ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပဗ္ဗဇိတော ပရိပူရေတုံ သမတ္
ထော နာမ နတ္ထိ, ဂဟဋ္ဌော ပရိပူရေတီ’’တိ အာဟ, တသ္မာ – ‘‘ပဗ္ဗဇိတောဝ ဣမေ ပူရေတိ, ဂဟဋ္ဌော ပူရေတုံ သမတ္
ထော နာမ နတ္ထီ’’တိ တေနေဝ မုခေန ဘဏာပေတုံ ပုစ္ဆတိ။

န သတတံ သမိတံ သစ္စဝါဒီ တိအာဒီသု ဂဟဋ္ဌော အညသ္မိံ အသတိ ဝဋ္ဋနုကမုသာဝါဒမ္ပိ ကရောတိယေဝ, ပဗ္ဗ
ဇိတာ အသိနာ သီသေ ဆိဇ္ဇန္တေပိ ဒွေ ကထာ န ကထေန္တိ။ ဂဟဋ္ဌော စ အန္တောတေမာသမတ္တမ္ပိ သိက္ခာပဒံ ရက္
ခိတုံ န သက္ကောတိ, ပဗ္ဗဇိတော နိစ္စမေဝ တပဿီ သီလဝါ တပနိဿိတကော ဟောတိ။ ဂဟဋ္ဌော မာသဿ အဋ္ဌဒိ
ဝသမတ္တမ္ပိ ဥပောသထကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ပဗ္ဗဇိတာ ယာဝဇီဝံ ဗြဟ္မစာရိနော ဟောန္တိ။ ဂဟဋ္ဌော ရတန
သုတ္တမင်္ဂလသုတ္တမတ္တမ္ပိ ဟောတ္တကေ လိခိတွာ ဌပေတိ, ပဗ္ဗဇိတာ နိစ္စံ သဇ္ဈာယန္တိ။ ဂဟဋ္ဌော သလာက
ဘတ္တမ္ပိ အခဏ္ဍံ ကတွာ အတုံ န သက္ကောတိ, ပဗ္ဗဇိတာ အညသ္မိံ အသတိ ကာကသုနခါဒီနမ္ပိ ပိဏ္ဍံ ဒေန္တိ, ဘ
ဏ္ဍဂ္ဂဟကဒဟရသ္သပိ ပတ္တေ ပက္ခိပန္တေတတိ ဝေမတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **စိတ္တသ္သာဟမေတေ** န္တိ အဟံ
ဧတေ ပဉ္စ ဓမ္မေ မေတ္တစိတ္တဿ ပရိဝါရေ ဝဒါမီတိ အတ္ထော။

၄၇၀. **ဇာတဝဒ္ဓော** တိ ဇာတော စ ဝဍ္ဎိတော စ။ ယော ဟိ ကေဝလံ တတ္ထ ဇာတောဝ ဟောတိ, အညတ္ထ ဝဍ္ဎိ
တော, တဿ သမန္တာ ကမဂ္ဂာ န သဗ္ဗသော ပစ္စက္ခာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဇာတဝဒ္ဓောတိ အာဟ။ ဇာတဝဒ္ဓောပိ ဟိ
ယော စိရံ နိက္ခန္တော, တဿ န သဗ္ဗသော ပစ္စက္ခာ ဟောန္တိ, တသ္မာ **တာဝဒေဝ အဝသဋ္ဌ**န္တိ အာဟ, တံခဏမေဝ
နိက္ခန္တန္တိ အတ္ထော။ **ဒန္ဓာယိတတ္တ** န္တိ ‘‘အယံ နု ခေါ မဂ္ဂေါ အယံ န နု ခေါ’’တိ ကင်္ခါဝသေန စိရာယိတတ္
တံ။ **ဝိတ္ထာယိတတ္တ** န္တိ ယထာ သုခုမံ အတ္ထဇာတံ သဟသာ ပုစ္ဆိတဿ ကဿစိ သရီရံ ထဒ္ဓဘာဝံ ဂဏှာတိ,
ဧဝံ ထဒ္ဓဘာဝဂဟဏံ။ **နတွေဝတ**တိ ဣမိနာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ အပ္ပဋိဟတဘာဝံ ဒဿေတိ။ တဿ ဟိ ပုရိသဿ
မာရာဝဋ္ဋနာဒီနံ ဝသေန သိယာ ဉာဏဿ ပဋိဃာတော, တေန သော ဒန္ဓာယေယျ ဝါ ဝိတ္ထာယေယျ ဝါ, သဗ္ဗညုတ
ညာဏံ ပန အပ္ပဋိဟတံ, န သက္ကာ တဿ ကေနစိ အန္တရာယော ကာတုန္တိ ဒီပေတိ။

သေယျထာပိ မာဏဝ ဗလဝါ သင်္ခဓမော တိ ဧတ္ထ **ဗလဝါ**တိ ဗလသမ္ပန္နော။ **သင်္ခဓမော** တိ သင်္ခဓမကော။
အပ္ပကသိရေနာတိ အကိစ္ဆေန အဒုက္ခေန။ ဒုဗ္ဗလော ဟိ သင်္ခဓမကော သင်္ခံ ဓမန္တောပိ န သက္ကောတိ စတဿော
ဒိသာ သရေန ဝိညာပေတုံ, နာဿ သင်္ခသဒ္ဒော သဗ္ဗသော ဖရိ။ ဗလဝတော ပန ဝိပ္ဖာရိကော ဟောတိ, တသ္မာ ဗလဝါ
တိ အာဟ။ **မေတ္တာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ**တိ ဧတ္ထ **မေတ္တာယာ**တိ ဝုတ္တေ ဥပစာရောပိ အပ္ပနာပိ ဝဋ္ဋတိ, **စေတောဝိမုတ္တိ**
ယာတိ ဝုတ္တေ ပန အပ္ပနာဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ယံ ပမာဏကတံ ကမ္မ**န္တိ ပမာဏကတံ ကမ္မံ နာမ ကာမာဝစရံ ဝုစ္စတိ, အပ္ပမာဏ
ကတံ ကမ္မံ နာမ ရူပာရူပာဝစရံ။ တေသုပိ ဣဓ ဗြဟ္မဝိဟာရကမ္မမေဝ အဓိပ္ပေတံ။ တဉှိ ပမာဏံ အတိက္ကမိတွာ
ဩဓိသကအနောဓိသက ဒိသာဖရဏဝသေန ဝဍ္ဎေတွာ ကတတ္တာ အပ္ပမာဏကတန္တိ ဝုစ္စတိ။ **န တံ တတြာဝသိဿ**
သတိ, န တံ တတြာဝတိဋ္ဌတီတိ တံ ကာမာဝစရကမ္မံ တသ္မိံ ရူပာရူပာဝစရကမ္မေ န ဩဟီယတိ န တိဋ္ဌတိ။ ကိံ ဝုတ္
တံ ဟောတိ? ကာမာဝစရကမ္မံ တဿ ရူပာရူပာဝစရကမ္မဿ အန္တရာ လဂ္ဂိတုံ ဝါ ဌာတုံ ဝါ ရူပာရူပာဝစရကမ္မံ ဖရိ
တွာ ပရိယာဒိယိတွာ အတ္တနော ဩကာသံ ဂဟေတွာ ပတိဋ္ဌာတုံ ဝါ န သက္ကောတိ, အထ ခေါ ရူပာရူပာဝစရကမ္မမေဝ

ဝ ကာမာဝစရံ မဟောဃော ဝိယ ပရိတ္တဥဒကံ ဖရိတ္ဝာ ပရိယာဒိယိတ္ဝာ အတ္တနော ဩကာသံ ဂဟေတ္ဝာ တိဋ္ဌတိ, တဿ ဝိပာကံ ပဋိဗာဟိတ္ဝာ သယမေဝ ဗြဟ္မသဟဗျတံ ဥပနေတီတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သုဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သင်္ဂါရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇၃. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** သင်္ဂါရဝသုတ္တံ။ တတ္ထ **စဉ္စလိကပ္ပေ** တိ ဧဝံနာမကေ ဂါမေ။ **အဘိပ္ပသန္နာ** တိ အဝေစ္စပ္ပသာဒဝသေန ပသန္နာ။ သာ ကိရ သောတာပန္နာ အရိယသာဝိကာ ဘာရဒ္ဝါဇဂေါတ္တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဘရိယာ။ သော ဗြာဟ္မဏော ပုဗ္ဗေ ကာလေန ကာလံ ဗြာဟ္မဏေ နိမန္တေတ္ဝာ တေသံ သက္ကာရံ ကရောတိ။ ဣမံ ပန ဗြာဟ္မဏိံ ဃရံ အာနေတ္ဝာ အဘိရူပာယ မဟာကုလာယ ဗြာဟ္မဏိယာ စိတ္တံ ကောပေတုံ အသက္ကောန္တော ဗြာဟ္မဏာနံ သက္ကာရံ ကာတုံ နာသက္ခိ။ အထ နံ ဗြာဟ္မဏာ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ – ‘‘နယိဒါနိ တ္ဝံ ဗြာဟ္မဏလဒ္ဓိကော, ဗြာဟ္မဏာနံ သက္ကာရံ န ကရောသီ’’တိ နိပ္ပီဠေန္တိ။ သော ဃရံ အာဂန္တ္ဝာ ဗြာဟ္မဏိယာ တမတ္ထံ အာရောစေတ္ဝာ – ‘‘သစေ, ဘောတိ ဧကဒိဝသံ မုခံ ရက္ခိတုံ သက္ကုဏေယျာသိ, ဗြာဟ္မဏာနံ ဧကဒိဝသံ ဘိက္ခံ ဒဒေယျာ’’န္တိ အာဟ။ တုယှံ ဒေယျဓမ္မံ ရုစ္စနကဋ္ဌာနေ ဒေဟိ, ကိံ မယှံ ဧတ္ထာတိ။ သော ဗြာဟ္မဏေ နိမန္တေတ္ဝာ အပ္ပောဒကံ ပာယာသံ ပစာပေတ္ဝာ ဃရဉ္စ သုဓောပေတ္ဝာ အာသနာနိ ပညာပေတ္ဝာ ဗြာဟ္မဏေ နိသီဒါပေသိ။ ဗြာဟ္မဏီ မဟာသာဋကံ နိဝါသေတ္ဝာ ကဋစ္ဆုံ ဂဟေတ္ဝာ ပရိဝိသန္တီ ဒုဿကဏ္ဏကေ ပက္ခလိတ္ဝာ ‘‘ဗြာဟ္မဏေ ပရိဝိသာမီ’’တိ သညမ္ပိ အကတ္ဝာ အာသေဝနဝသေန သဟသာ သတ္ထာရမေဝ အနုဿရိတ္ဝာ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ။

ဗြာဟ္မဏာ ဥဒာနံ သုတ္ဝာ ‘‘ဥဘတောပက္ခိကော ဧသ သမဏဿ ဂေါတမဿ သဟာယော, နာဿ ဒေယျဓမ္မံ ဂဏှိဿာမာ’’တိ ကုပိတာ ဘောဇနာနိ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ နိက္ခမိံသု။ ဗြာဟ္မဏော – ‘‘နနု ပဌမံယေဝ တံ အဝစံ ‘အဇ္ဇေကဒိဝသံ မုခံ ရက္ခေယျာသီ’တိ, ဧတ္တကံ တေ ခီရဉ္စ တဏ္ဍုလာဒီနိ စ နာသိတာနီ’’တိ အတိဝိယ ကောပဝသံ ဥပဂတော – ‘‘ဧဝမေဝ ပနာယံ ဝသလီ ယသ္မိံ ဝါ တသ္မိံ ဝါ တဿ မုဏ္ဍကဿ သမဏဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ, ဣဒါနိ တျာဟံ ဝသလိ တဿ သတ္ထုနော ဝါဒံ အာရောပေဿာမီ’’တိ အာဟ။ အထ နံ ဗြာဟ္မဏီ ‘‘ဂစ္ဆ တ္ဝံ, ဗြာဟ္မဏ, ဂန္တ္ဝာ ဝိဇာနိဿသီ’’တိ ဝတ္ဝာ ‘‘န ခွါဟံ တံ, ဗြာဟ္မဏ, ပဿာမိ သဒေဝကေ လောကေ။ပေ.။ ဝါဒံ အာရောပေယျာ’’တိအာဒိမာဟ။ သော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ –

> ‘‘ကိံသု ဆေတ္ဝာ သုခံ သေတိ၊ ကိံသု ဆေတ္ဝာ န သောစတိ။
> ကိဿဿု ဧကဓမ္မဿ၊ ဝဓံ ရောစေသိ ဂေါတမာ’’တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၈၇) –

ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ အာဟ –

> ‘‘ကောဓံ ဆေတ္ဝာ သုခံ သေတိ၊ ကောဓံ ဆေတ္ဝာ န သောစတိ။
> ကောဓဿ ဝိသမူလဿ၊ မဓုရဂ္ဂဿ ဗြာဟ္မဏ။
> ဝဓံ အရိယာ ပသံသန္တိ၊ တဉှိ ဆေတ္ဝာ န သောစတီ’’တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၈၇) –

ပဉှံ ကထေသိ။ သော ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ တဿေဝ ကနိဋ္ဌဘာတာ အက္ကောသကဘာရဒ္ဝါဇော နာမ ‘‘ဘာတာ မေ ပဗ္ဗဇိတော’’တိ သုတ္ဝာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ အက္ကောသိတ္ဝာ ဘဂဝတာ ဝိနီတော ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ အပရော တဿ ကနိဋ္ဌော သုန္ဒရိကဘာရဒ္ဝါဇော နာမ။ သောပိ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ပဉှံ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ဝိဿဇ္ဇနံ သုတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ အပရော တဿ ကနိဋ္ဌော ပိင်္ဂလဘာရဒ္ဝါဇော နာမ။ သော ပဉှံ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ပဉှဗျာကရဏပရိယောသာနေ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ **သင်္ဂါရဝေါ မာဏဝေါ** တိ အယံ တေသံ သဗ္ဗကနိဋ္ဌော တသ္မိံ ဒိဝသေ ဗြာဟ္မဏေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဘတ္တဂ္ဂေ နိသိန္နော။ **အဝဘူ**

တာတတိ အဝမိုဘူတာ အဝမင်္ဂလဘူတာယေဝ။ **ပရဘူတာတ**တိ ဝိနာသံ ပတ္တာယေဝ။ **ဝိဇ္ဇမာနာန** န္တိ ဝိဇ္ဇမာနေသု။ **သီလပညာဏ**န္တိ သီလဥ္စ ဉာဏဥ္စ န ဇာနာသိ။

၄၇၄. **ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိညာတေသာနပဟရမိပ္ပတ္တာ** တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ အဘိညာတေ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ အဘိဇာနိတ္ဝာ တေသိတေသာနာ ဟုတ္ဝာ ဟရမိသင်္ခာတံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ပာရဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တာ မယန္တိ ဝတွာ အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယံ ပဋိဇာနန္တီတိ အတ္ထော။ **အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယ** န္တိ ဗ္ရဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာ ဥပ္ပာဒကာ ဇနကာတိ ဧဝံ ပဋိဇာနန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တက္ကီ** တိ တက္ကကဟီ။ **ဝီမံသီ**တိ ဝီမံသကော, ပညာစာရံ စရာပေတ္ဝာ ဧဝံတဒီ။ **တေသာဟမသ္မိ** တိ တေသံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာနံ အဟမသ္မိ အညတရော။

၄၈၅. **အဋ္ဌိတဝတ** န္တိ အဋ္ဌိတတပံ, အဿ ပဓာနပဒေန သဒ္ဒိံ သမ္ဗန္ဓော, တထာ သပ္ပုရိသပဒဿ။ ဣဒဥ္စ ဟိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဘောတော ဂေါတမဿ အဋ္ဌိတပဓာနဝတံ အဟောသိ, သပ္ပုရိသပဓာနဝတံ အဟောသီတိ။ **အတ္ထိ ဒေဝ တတိ ပုဋ္ဌော သမာနော** တိ ဣဒံ မာဏဝေ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော အဇာနန္တော ပကာသေသီ"တိ သညာယ အာဟ။ **ဧဝံ သန္တေ**တိ တုမှာကံ အဇာနနဘာဝေ သန္တေ။ **တုစ္ဆံ မုသာ ဟောတီ** တိ တုမှာကံ ကထာ အဖလာ နိပ္ဖလာ ဟောတိ။ ဧဝံ မာဏဝေ ဘဂဝန္တံ မုသာဝာဒေန နိဂ္ဂဏှာတိ နာမ။ **ဝိညုနာ ပုရိသေနာ**တိ ပဏ္ဍိတေန မနုဿေန။ တ္ဝံ ပန အဝိညုတာယ မယာ ဗ္ယာကတမ္ပိ န ဇာနာသီတိ ဒီပေတိ။ **ဥစ္စေန သမ္မတ** န္တိ ဥစ္စေန သဒ္ဒေန သမ္မတံ ပာကဋံ လောကသ္မိံ။ **အဓိဒေဝတ**တိ သုသုအရကာပိ ဟိ ဒေဝ နာမ ဟောန္တိ, ဒေဝိယော နာမ ဟောန္တိ ဒေဝတ ပန အဓိဒေဝတ နာမ, လောကေ ဒေဝတေ ဒေဝီတိ လဒ္ဒနာမေပိ မနုဿေပိ အဓိကာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သင်္ဂါရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ-အဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။